

Петър Дънов
Учителя

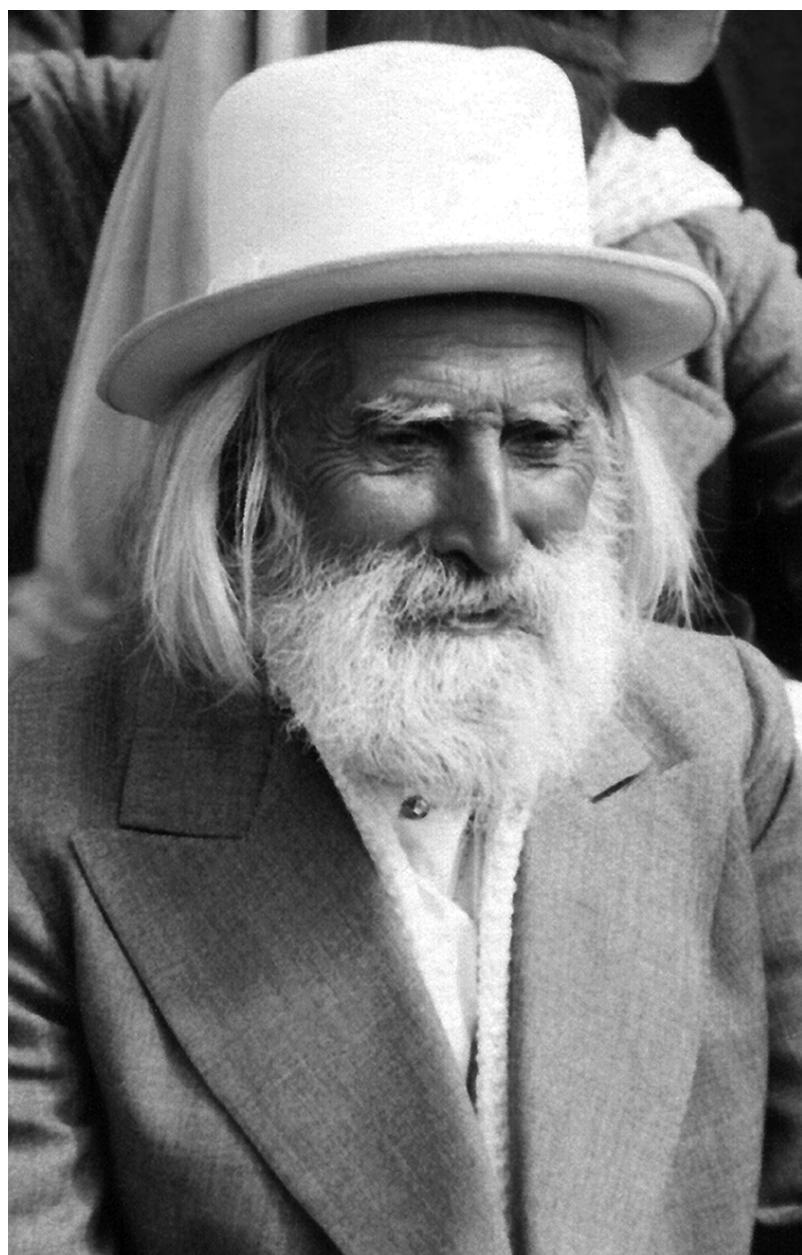

Разумните същества

Младежки окултен клас
година шестнадесета

Петър Дънов
Учителя

РАЗУМНИТЕ
СЪЩЕСТВА

Петър Дънов
Учителя

РАЗУМНИТЕ СЪЩЕСТВА

*Младежки окултен клас
година шестнадесета*

Издателство
„БЯЛО БРАТСТВО“

*Словото в Школата
на Петър Дънов, Учителя,
е записано и съхранено
за съвременния читател
от стенографите:*

*Паша Теодорова
Елена Андреева
Савка Керемидчиева*

*Лекциите, изнасяни от Учителя пред Младежкия
окултен клас до 1933 година, са преиздавани от
издателство „Бяло Братство“ по подготвените за
печат от Паша Теодорова текстове, одобрени от
Учителя. Останалите годишнини на Младежкия
окултен клас, непубликувани по времето на Учителя,
се издават за първи път от издателство „Бяло
Братство“ по запазените стенографски записки.*

© Издателство „БЯЛО БРАТСТВО“, 2016

Второ издание

ISBN 978-954-744-307-5

Съдържание

Разумните същества, 25.9.1936.....	7
Функции на черния дроб, 2.10.1936.....	21
Двете колела, 9.10.1936.....	35
Същественото за младите, 16.10.1936	51
Син и баща, 1.1.1937	70
Коего мислиш, става, 8.1.1937.....	80
Гладни и сити. Единение и разединение, 15.1.1937	99
Поводи на мисълта, 22.1.1937	115
Грозота и красота, 29.1.1937	127
Естествена хладина и топлина, 5.2.1937	148
Прави и криви линии, 12.2.1937.....	165
Хигиена на сетивата, 19.2.1937.....	180
Концентриране на човешкия ум, 26.2.1937.....	197
Двете течения, 5.3.1937	214
Мускулно и нервно напрежение, 12.3.1937	231
Основите на здравето, 19.3.1937.....	245
Четири хигиенни правила, 26.3.1937	255
Тримата професори, 2.4.1937.....	267
Мисълта като изходен път, 9.4.1937	284
Двамата господари, 16.4.1937	295
Гамите на светлината и топлината, 23.4.1937	306
Богатство, знание и доброта, 30.4.1937	321
Хармония на чувствата и способностите, 7.5.1937.....	332
Трите системи, 14.5.1937	350
Намясто и ненамясто, 21.5.1937	361
Ценност и морал, 28.5.1937	370
Трите велики науки, 4.6.1937.....	378
Правилно отношение, 11.6.1937.....	389
Поясът, 18.6.1937	398
Мъчение, труд и работа, 25.6.1937	403
Възпитание на сетивата, 2.7.1937.....	413
Две състояния, 9.7.1937.....	420
Любов и безлюбие, 23.8.1937.....	431

Божественият подарък, 3.9.1937	451
Както горе, тъй и долу, 10.9.1937	460
Аристократ и демократ, 17.9.1937	471

Приложения	485
Обяснителни бележки	486
Речник на редки, остарели и чужди думи	490
Теми	493
Задачи, упражнения, опити	495

РАЗУМНИТЕ СЪЩЕСТВА

Отче наши

Чете се темата „Отличителните черти на правите и кривите линии“.

Пишете по темата *Отличителните черти на горчивото и сладкото*.

Каква зависимост има между една точка, една права и една крива линия? Правата линия е една възможност на точката да се прояви, а кривата линия е една възможност на правата да се прояви. Защото ако не съществува кривата линия, правата не може да се прояви. Разбира се, в съвременната математика нямат тия разбирания: точката, правата и кривата линия се употребяват в друг смисъл. Но това се съдържа в самата идея: когато се говори за точка, за права, за крива и когато се развива човешкият ум, тогава изпъква онова, което Природата е съградила. Много неща има, които хората не подозират. Например вземете как е в науката. Ние говорим, че по-голямо число от единицата няма, а в аритметиката считат, че 2 е по-голямо от 1. С какво се отличава 2 от 1? Че 2 е два пъти по-голямо от 1. По какво се отличава 3? Че е три пъти по-голямо от 1. Идваме до 9, което е девет пъти по-голямо от единицата. Но това са човешки определения. В какво се отличава всяко следващо число във възходяща или в низходяща степен? Какво е свойството на 3? Че е три пъти по-малко от единицата. Това е така в идейното.

Много работи има, на които човекът не знае произхода. Той не знае произхода на смеха. Например при една сериозна мисъл ти не можеш да се смееш. Може да се смееш там, дето има много силен контраст. Например срещаш един човек, който си е облякъл палтото наопаки – и веднага започваш да се смееш. Защо? Защото той мисли, че се е облякъл много хубаво. Смехът подразбира, че една

идея не изявява правилно своята форма. Когато хората се смеят повече, ти си обърнал наопаки идеята, мисълта или чувствата, а мислиш, че са правилни.

Вземете скръбта. Какво е свойството на скръбта, от какво произтича тя? Там, дето има една загуба, винаги има скръб. Щом има една органическа загуба, имаш скръб – скръбта е израз на нещо, което си изгубил. Казвам: ако хората можеха да разсъждават правилно, щяха да видят от какво произтича скръбта. Скръбта се различава по степени: ако загубата е голяма, и скръбта е голяма. В какво седи голямата скръб? Когато нещо ценно е загубено, тогава скръбта е голяма. Най-първо, да кажем, умре баща ти или майка ти, или някой твой приятел – ти скърбиш. Но когато умре баща ти, скръбта се различава; когато умре майка ти, скръбта се различава.

После вземете една обидна дума, по какво се отличава тя; обиждането от какво произтича? Казваш: „Аз съм обиден“. Каква е вътрешната идея на обидата? Човек трябва да разглежда човешкия език и психофизиологическите процеси, които протичат. Например ти кажеш една обидна дума на човека и той се обиди. Кажеш на един свой приятел: „Ти си невежа“ – и той веднага, като чуе тази дума, се обижда. Заражда се една малка обида – къде именно, на кое място? Как е схванал той думата *невежа*, какво означава да си невежа? Човек, който не знае. И тогава, за да не се докачиш, той казва: „Ти си невежа, от науката нищо не разбираш“. И това е вярно – от живота много малко разбира той... Ти не си в състояние да пожертваш всичко, което имаш, пък аз не съм в състояние да обясня всичко, което има в науката. Ако някой се докачи, че не е набожен, той всичко може ли да обясни? В дадения случай питам: един милиард килограма вино колко души могат да го носят? Трябва доста дълго време да смяташ.

Сегашните учени хора искат да намерят произхода на живота. Според теорията на Дарвин от малките животинки са се разви големите – и тогава следва положението, че човек е произлязъл от маймуната. Защо е обидно да кажеш на един човек, че е маймуна или че е произлязъл от

маймуна? Турците казват: „Маймун сурат“. Маймунският образ в какво седи? Това е идеята за животно. Всяко животно има противоположно качество, което един човек не иска да му се припише. Коя е отличителната черта на маймуната? Подражанието. При това в нея конкретният ум е развит, но тя няма разсъждение. Когато се говори общо за типове, какво ще разберете? В някои отношения маймуната има добри черти – тя не е месоядна. Маймуните ядат ли месо, какво говори естествената наука? Ядат само насекоми. Например маймуните убиват ли някое животно, за да го изядат, както тигъра, лъва и вълка? Последните хванат животното, разкъсат го, изяждат го. При какви условия вълкът се е научил да яде месо; при какви условия животните са станали месоядни? Било е време, когато те не са разкъсвали другите; после са се научили на това. Всичките неща са придобити отпосле.

Кога се е научил човекът да пооткрадва? Например кражбата у децата произхожда много естествено: иска им се да откраднат орехи, ябълки, круши. Тия плодове едно време са били свободни и децата като малки маймунки са се качвали на това, на онова дърво – нямало е кой да им забранява. Сега малкото маймунче е станало голям човек и влиза в един свят, дето градината е заградена, има пазач. То, според идеята, която има, взема, но го считат за престъпник.

Кога у хищниците, които съществуват, се е явил този характер – да убиват другите? Сега това е въпросът за злото. Много пъти са питали за произхода на злото в света. И там си има теории. Вземете един човек: когато го ухапе нещо, какво движение прави най-първо? Когато е ухапан или когато има някаква неприятност, той прави едно естествено движение, като че отхвърля нещо. Ако сложите огън на дланта на човека, той веднага ще изхвърли огъня навън.

Та казвам: при сегашния живот трябва да се проучват състоянията и техния произход. Да кажем, една мисъл минава през ума ви, а вие не знаете нейния произход. Мислите могат да бъдат приятни, могат да бъдат неприятни;

могат да бъдат успокоителни или да произвеждат безпокойство; могат да произвеждат не онова, което вие желаете. Нужно е голямо разсъждение. Да допуснем, че ви обиждат отвън. При обикновено състояние, щом ви обиди някой, веднага трябва да се изправите. Това съществува и при животните, и те чувстват обида. Когато се срещнат две животни, те веднага се поглеждат – в тях има известни правила: едното трябва да отстъпи. Тогава започва борбата. При тях слабите винаги трябва да отстъпят. Тогава каква е философията? Ако слабият отстъпи, има ли някакво прегрешение? Умният трябва да отстъпи, понеже ако не отстъпи, може да изгуби много. Но ако силният отстъпи, какво показва това, какво има в силния? В него има съзнание. Вземете тигъра: нахвърля се на едно животно, нахвърля се на един човек, нахвърля се на един слон, на каквото и да е животно се нахвърля; но щом види една кобра, трепери. Тя не е по-силна от тигъра, но той съзнава, понеже е ял попарата на кобрата, че като го клъвне, за една минута се свършва с него.

Та казвам: сегашният начин, по който се развиват учените и културните хора, е добър – те вървят по един много добър път. Да кажем, в медицината се изучава анатомия. Вие в гимназията сте изучавали малко анатомия; какво представлява тя, на какво да я уподобим? Анатомията изучава архитектурата на организма – как е построен той; как са построени костите, как е съградено тялото. При това може да изучавате от какво са създадени архитектурно самите кости. После вие дойдете и изучавате физиологията. Каква е разликата между анатомията и физиологията? Във физиологията се изучават живите функции на тялото. Да кажем, че изучавате биологията – какво трябва да имате предвид при нейното изучаване? Или изучавате геология – нея на какво може да я уподобим? За някого казват: „Той е географ“. Какво представлява географията? Тя изучава Земята – как е разпределена, на кое място се намират разните държави: Германия, Япония, Америка или Азия. Въобще тя е едно описание на Земята. И в бъдеще има още да изучаваме географията, сега сме в началото – ще имаме още други разпределения, още пространство...

После дойдете до астрологията – какво представлява тя? Или вземете науката френология, която още не е призната; или хиромантията, или графологията. От почерка на един човек трябва да определиш какъв е неговият характер, какво има развито в него и какво ще направи в бъдеще. Вземете един графолог: по някоя буква той ще определи характера на човека. Да кажем, някой напише буквата *м*. Ако първият връх на буквата е по-висок, този човек е егоист, мисли повече за себе си; ако пък напише втората част по-висока, е обратното – той мисли повече за ближните, те са първата му мисъл, а после мисли за себе си. (Фиг. 1) Сега графолозите откъде са дошли до тези заключения, че единият се показва по-горделив, а другият е по-смирнен?

Фиг. 1

Питам сега: каква е разликата, ако повдигаш себе си и ако повдигаш ближния? Когато повдигаш някого, ти работиш, нали така? Най-първо, за да може човек да работи, трябва да повдигне себе си. В повдигането философия има – не е лошо да се вдигаш. Ти много се надигаш, ако вършиш някоя голяма работа, но ще дойде време да си починеш. Ако повдигаш себе си, как ще си починеш? Ако искаш да си починеш, не трябва да се повдигаш. За да си почине десният крак, ще повдигнеш левия. Ако не повдигнеш единия и другия крак, ти няма да можеш да вървиш. Ако не мислиш и за своите близни, ти няма да можеш да си починеш.

Казвам: има една философия, която разрешава нещата. Повдигането нищо не значи; че някой е горделив, това нищо не означава. Де е грехът на горделивия? Грехът, погрешката му е там, дето той мисли, че всичко може да направи. Питам: ако го поставя някъде с един крак или с една ръка, какво може да направи, как ще се премести с един крак и с една ръка? Той може да ходи с един крак, ако има две ръце. Но представи си, че имаш един крак и нямаш ръце – какво ще правиш? Ще седиш на едно място.

Ако имаш два крака, това е една възможност да се движиш. И животните, когато осъзнавали тази философия, се уморили. Вземете стоножката – тя има сто крака. Или паякът – колко крака има той? Има шестonoги, има десетonoги, осмонoги. Питам: кога и кой им е турил краката? Все-таки учени хора са им слагали краката.

Един ден ако изследвате напредъка на науката, ако разглеждате аеропланите и железниците, ще видите опитите, които са правени преди това. Животните не са били нищо друго освен опити, които съществата са направили. После тях други същества са ги правили; и най-после е дошъл Господ и Той е направил последната форма на човека. Ти ще видиш, че много същества са работили върху всички животни: във вълка, в тигъра, в змията, в мухата. Това са все същества, които са работили – и по това ние ги различаваме. От онова, което са направили, ти ще изучаваш какви са те. Казваш: „Толкова му е стигал умът“. Не, толкова е знаел – направил е един паяк. С колко крака го е направил? Но това е необходимо – без един вълк не може! Много вълци са непотребни, но съвсем без вълк не може.

Та казвам: в живота всяка една мисъл, всяко едно желание, всяко едно чувство си е намясто. Горделивият също е на мястото си; има един горделив човек, който е намясто. Англичаните имат едно изречение, с което казват, че са англичани – гордеят се. Българинът може ли да бъде горделив? Англичанинът може да бъде горделив, че е англичанин, а българинът с какво ще се похвали? И българинът се хвали.

От всяко нещо трябва да извлечем полезното. И науката си има свой произход. Всичките нейни клонове, които сега се развиват, идват по разпореждане на невидимия свят. Всяка наука внася нещо в живота. Това е едно място, дето се проявяват силите на Природата. Сега имаме много по-ясна представа за строежа на човешкото тяло, отколкото някога. Това едно време са го знаели само неколцина посветени, а другите не са го знаели, те са били деца; туй знание сега е дадено. Дадено ви е знание, но вие не знаете

как да го употребите; искате да поправите характера си и не знаете как. Вие виждате, че по някой път имате нещо опako – например пишете тъй, както не трябва... Седни и се научи да пишеш правилно: ти ще се самовъзпитаеш, когато пишеш хубаво, правилно и красиво. Или когато ходиш, не съзнаваш как ходиш... Ти можеш да се самовъзпитаеш: ако знаеш как да ходиш, ще придобиеш известни качества в себе си. Ако не изявиш това в себе си, не можеш да се самовъзпитаеш.

Сега има педагози, които искат да възпитат децата, като им казват: „Това не прави, онова не прави“. Най-първо ще научиш детето как да ходи, как да говори. За говора не е безразлично, когато слагаш някъде прилагателни, местоимения, глаголи, съществителни или съюзи. Когато проучвам някои поети, аз разглеждам поезията по онова, благородното, което тя може да внесе. Благородното иде от друго място. Ти казваш: „Е, един съюз е това!“. Че това е много важна дума! Съюзите са първите думи, с които човек е започнал – това е връзката. Ако не разбираш съюзите, тогава и другите части на речта ще останат неясни. Например съществителните имена са произлезли най-последни. Сега не е въпросът за произхода на думите, но това стои така: онези, които заболяват в ума, най-първо изгубват съществителните имена; остават глаголите, после остават прилагателните, местоименията и най-после остават съюзите. Щом започне оздравяването, човек се възстановява и частите на речта по обратен ред се връщат постепенно.

Следователно в Природата има един ред, по който стават нещата. Ти не можеш да говориш, ако не сложиш аз, но когато станеш скръбен, не слагаш това аз. Тогава се повдига втората част на буквата м. Ако искаш да знаеш дали си се научил да мислиш право, ще опитаеш да напишеш буквата м. Например ти донякъде оправяш това лично чувство. Когато то изпъкне, и другите искат да ги оправяш – и тогава иде стълкновението. Какво означава, ако пишеш и двата върха на буквата м равни? Липсва ти значи мекота – ти си от правите хора, навсякъде търсиш правото

от своето гледище. Ако двата върха на *м* са приближени, ти си много тесен в своите възгледи, толкова си тесен, че няма къде да живееш. Можеш да напишеш тогава *м* много разтегнато. (Фиг. 2) Аз бих предпочел *м* да не е написано разтегнато – такъв човек е сприхав, щом го бутнеш, веднага ще те обиди, но за работа е добър.

Фиг. 2

Не само това, но всичко, което се изучава, се отразява и върху лицето. Както мислиш, така ще бъдат създадени лицето, носът и ухото ти. Когато изучавате човешкото ухо, може да разгледате външната му страна – как то е направено; но може да разгледате неговия строеж и ще видите какво не ви достига. По ухото на един човек може да познаеш колко е напреднал в музиката. Ако нямаш музикално ухо, ти не си музикален. Не че от ухото зависи, но по ухото може да познаеш музикалността на човека. Френолозите най-първо търсят признака на музикалността на челото. Ако ухото ти е развито, ще бъде развит и центърът на челото.

Та казвам: всяка една възможност може да се развие. Ако туй, което имаш, го упражняваш, ако обичаш да свириш и да пееш, ако се интересуваш от музика, ще развиеш това чувство. Музиката пък ще предизвика да се развие друг център в теб. Ритъмът не може да се прояви в човека, ако той няма музикалност. Музикалността в човешкия характер създава нещо друго, а ритъмът в човека създава друго. Човекът, който има ритъм в живота си, е разположен, той оставя всяко нещо само по себе си да дойде, разбира ритъма на нещата – не се тревожи. Също така се говори за такт в музиката. Тактът в музиката е да знаеш да разпределяш; той може да бъде бърз или бавен. Тактът минава и в живота. Например искаш една работа бързо да я свършиш – тогава каква е твоята музика? Някой път е мудна – това са класически парчета. Как се нарича темпото в музиката, когато се пее бавно, какъв е терминът? (*Анданте, адажио...*) И без тия обяснения може. Съвременната наука и музиката вече са богати във всички области. Съвременната наука показва докъде е дошъл човекът.

Има много начини за самовъзпитание. Ти седиш и мислиш, че много знаеш; увеличаваш малкото, което знаеш, и тогава имаш лъжливо понятие. Когато гледаш под микроскоп, всичко е вярно, но в действителност не е така. У теб говорят личните чувства и ти мислиш, че знаеш. Но щом дойдеш в живота, извадят те някъде, направиш погрешка и се чудиш на нея. Всеки има една възможност в себе си, но трябва дълго време да се упражнява. Сега погрешката седи в това, че които влизат да се учат, не учат както трябва. Те учат отгоре само, знанието им е като една покривка. Говорят за смятане, но и в смятането има неща, които трябва да се употребят. Някой каже определено количествено число и по това се различава от другите. Например казва: „Да имам петстотин хиляди лева!“. Друг рече: „Да имам шестстотин хиляди!“. Трети казва: „Да имам седемстотин хиляди!“. Друг рече: „Да имам един милион!“, а някой казва: „Да имам десет милиона!“. Дойде един човек и казва: „Да имам пет лева за хляб!“, друг рече: „Два лева да имам!“. Това показва състоянието на човека: всеки един човек изразява своето вътрешно състояние с някакво число – малко или голямо. Тогава вие показвате какво сте мислили: един се задоволява с един лев, друг – с два лева, трети – с три... Някой не може да се задоволи и с много.

Та казвам: човек най-първо трябва да разбира какво му трябва. Той никога не трябва да товари своето съзнание повече, отколкото му трябва. Съзнанието може да се помрачи, ако умът или нервната система не е в състояние да изнесе едно бреме на човешкия ум. Много хора заболяват нервно, защото не могат да издържат енергията, която минава, не могат да издържат това напрежение, което има. Една силна мисъл има друга опасност. Това, което поврежда човека, не е чистата мисъл. Ако прекарате една чиста мисъл през вашата нервна система, какво заболяване няма да има; но ако мисълта ви е натоварена с известно напрежение на чувствата, тогава ще има повреждане. Много от болестите на нервната система се дължат на това, че човек е натоварен със своите чувства – и става

нагорещяване. Къде седи причината? Причината е много малка: в нервите, които са заболели, има едно микроскопическо повишение на температурата. Ако се отнеме от температурата, заболяването изчезва и настъпва нормално състояние; но щом тя се повиши в тила, става заболяване.

Природата е поставила у човека една естествена температура. И сега, щом дойде лекарят, той мери температурата. Каква е нормалната температура на тялото? Има си нормална температура, всяка част на тялото има нормална температура. Предната част на челото не се нуждае от много топлина – то трябва да бъде по-студено. Ако ти си музикант, художник или какъвто и да е, трябва да имаш в предната част на челото си една естествена температура. Пък ако влезете в обществения живот, в задната част на мозъка пак трябва да имаш топлина; ако я нямаш, хората ще виждат в теб едно противоречие. Ако днес разгледате въпроса така, както аз представям хората, някой ще направи погрешка. Но във всички има погрешки, защото температурата на мозъка им не е такава, каквато трябва – погрешката е там. Тогава един се смее на друг и всички се осмиват – и са прави; а после се хвалят. Хубаво е и хваленето, но можеш да похвалиш човек за онова, за което заслужава. По-добре е да хвалиш, отколкото да укоряваш един човек. В едно отношение това е по-хубаво: когато хвалиш, ти причиняваш полза за себе си, пък когато укоряваш, това е загуба.

Трябва да се учите да употребявате науката за повдигане на вашето съзнание. Например в човека може да се зароди амбиция. Тя не е лошо нещо, но трябва да знаеш възможността, с която можеш да работиш в даден случай. Трябва да знаеш за десет години какво можеш да постигнеш. Ако се занимаваш, за десет години сравнително много можеш да постигнеш, а ако не се занимаваш, много малко можеш да постигнеш и можеш да изгубиш. Много музиканти са изгубили, като са се пресилвали – и после не могат да работят. В Природата има обратни процеси.

Та казвам: неестественото безпокойство, на което хората са подложени, ги поврежда. Например имаш едно

чувство и се безпокоиш какво мислят хората за теб. Ти си студент или ученик и се безпокоиш каква бележка ще получиш; безпокоиш се какво място ще заемеш, колко пари ще вземаш. Хиляди неща има, които те безпокоят в даден случай. Кое е по-важното? Вие имате много повърхностно схващане за живота, затова идват страданията. Например от невидимия свят те пратят като музикант, за да свириш на някои хора. Ти затова си пратен, подписал си едно задължение с всички документи, имаш всичките възможности, но щом дойдеш тук, забравяш програмата и питаеш: „Как така да свирия?“. Тъй, ще даваш концерти без пари! „Как тъй без пари?!“ Тъй ще постъпиш! Човекът казва: „Я ми докажи!“. Казвам: ще видиш, самият живот ще ти докаже. И ако не следваш програмата, която ти е дадена отгоре, ще закъсаш. Ще се върнеш там и тогава ще видиш... Какво ти струва да свириш на хората? „Как ще свирия на тия невежи хора?“ Именно защото са невежи, затова ще им свириш. Ако всички знаеха като теб, нямаше да има нужда от музика.

Защо са музикантите? Аз вземам музиката като едно спасително средство. Можеше да взема и художеството – това е само за изяснение. Музиката е важна във всичките моменти, във всяко отношение, понеже в най-опасните моменти с нея можеш да се спасиш. Много музиканти не учат. Защо? Допуснали са чувства в своята музика. Музикалността не спада към чувствения свят. Музикантите започват да мислят какво ще бъде мнението на хората. Ако си музикант, ще идеш да свириш на нивата – вземаш цигулката, отиваш и свириш на нивата по два пъти в седмицата. Ако свириш както трябва, твоето жито ще бъде най-хубавото. Ще ви приведа примери: има стари българи, които са карали житото на нивите им по-бързо да расте. Чудят се хората, наричат ги магьосници... Когато засее нивата, този човек всяка седмица ходи там, обикаля я, връща се; после иде, пак я заобиколи и пак се върне... И виждаш такива големи класове на неговата нива! Другите казват: „И моята нива е до неговата, но няма такива класове“. Цялата тайна е в това, че той е свирил на своята нива.

Къде е приложението? Например вие сте музикант и имате едно чувство, което искате да развиете. Ако музикантът не обикаля като онези стари българи музиката си, той не може да се развие. Друг музикант казва: „Каквото Господ даде“. Така ти ще имаш първото разочарование. Мързеливият, когато почива, казва: „Каквото Господ даде“. Какво дава Господ на мързеливите? Хубаво е това, което Господ ще ти даде, но ако обикаляш нивата си, Господ ще ти даде друго. Ако не я обикаляш, пак ще ти даде нещо, но няма да бъдеш доволен от него. При това между онзи, който обикаля нивата, и житото се образува една връзка.

Ако не можеш да накараш музиката да те възлюби, музикант не можеш да станеш. Музиката трябва да те възлюби. „Ама как ще ме възлюби тя?“ Музиката, това са музикални същества от другия свят и ако те не те възлюбят, музикант не можеш да бъдеш. Сега ти ще разбираш музиката не в звуковете, но в разумните същества. Когато се влюбиш в тях, тогава можеш да станеш музикант. Ти ще ги възлюбиш и ще ги намериш. Някой пита: „Де да ги намеря?“. Ще ги търсиш: в Божествения свят има десет видни първостепенни музиканти, в ангелския свят има сто, а в човешкия свят има хиляда – всичко са хиляда сто и десет. Ако имаш един човешки музикант, един ангелски и един божествен музикант, те се различават – всеки е десет пъти по-силен и по-способен от другия. Те съзнават това. Когато дойдат тия трима музиканти – един божествен, един ангелски и един човешки, те предават нещо на човека. Някой път може само един да вземе участие, някъде може и десетте да вземат участие и да ви предадат нещо.

Сега тия ваши желания няма да ги разказвате. Когато човек иска да се повдигне, той трябва да обича музиката, да обича онези, които са я създали. Когато искате да прогресирате, трябва да се свържете с разумните същества. Всеки клон от науката си има свои разумни същества, които я поддържат. Здравето се поддържа от разумни същества, силата на човека се поддържа пак от разумни същества,

музиката се поддържа от разумни същества. Доброто не е нещо, което принадлежи само на един човек, а се поддържа също от такива същества. Та казвам: ако сам се трудиш да бъдеш добър, това е много мъчна работа. Ако живееш между добрите хора, тогава ще се проявиш. Защото доброто в дадения случай е възможност за всички постижения в света. Да бъдеш добър не е нещо механично – то е една възможност за постижение на всички блага, които искате в живота. Това ви го давам отчасти за изяснение.

Аз не искам да бъдете светии – то е голяма работа; малко да бъдете добри – това е достатъчно. Малкото добро има всичката сила в себе си. Всеки ден, когато станеш, трябва да се радваш, че ставаш малко по-добър – и трябва да осъзнаваш това. Ти много работи си изучил, но не си още толкова добър. Като станеш и забележиш едно подобрене, трябва да ти трепне сърцето и да се зарадваш. Радвайте се на малките придобивки, които имате – това е път за правилно развитие. Това не значи да нямаш погрешки, но погрешките ще ги изпъдиш навън. Малката погрешка, която правиш, ти показва какво не ти достига. Когато направиш погрешка, ще имаш друго изяснение: тя е една проверка на онова, което не ти достига. Зарадвай се на проверката!

Например учителят е сложил забележка на ученика. Ами че той трябва да се зарадва, а сега му стане мъчно. Ако учителят не беше ти направил забележка, за да не те обиди, а те остави и не ти покаже погрешката, няма да можеш да се изправиш. И когато ученикът излезе във външния свят, ще направи същата погрешка и светът ще му направи същата забележка. Ако един учител влезе в първо, във второ или в трето отделение и прави работи, които децата знаят, той ще изгуби всичкото си влияние. Щом направиш една погрешка в Природата, ти губиш; щом я поправиш, печелиш. Така че съзнавайте това: когато някой човек ви направи една забележка, кажете му „благодаря“. Например един професор пише на дъската и направи една грешка. Студентът казва: „Господин професоре, имате една погрешка там“, а той отговаря: „Благода-

ря“. Че и професорът може да направи грешка, кой няма да направи една погрешка! Вие мислите, че не правите погрешки. Великите поети и писатели колко пъти са писали и задраскали, защото не са харесвали написаното; и най-после, след като са го преписали сто пъти, създавали са нещо хубаво. И вие, след като направите сто корекции на онова, което пишете, ще направите нещо хубаво.

Задръжете мисълта: „Обичайте!“. Кого? Обичайте невежия, който има възможност да се учи; обичайте слабия, който има възможност да стане силен; обичайте всички ония, които имат възможност да се повдигнат. Обичайте ги, защото това е прогресът, това е успехът. И после – радвайте се на своята съдба. Ако ти нямаш тази възможност, когато срещнеш един човек, дръж се малко настрана. Аз бих предпочел един огън, който сега започва да гори, отколкото онзи, който изгаря. Може да е бил много голям огън, но да е останала само пепелта.

Обичайте огъня, а не пепелта. В човека обичайте неговата светлина – обичайте неговия ум, когато свети. Обичайте неговата топлина, която сега започва. Не проявявайте всичката светлина, понеже тя е непоносима. Малката светлина, която вашият ум сега проявява – на нея се радвайте. Най-малката топлина, която проявява вашето сърце – на нея се радвайте, понеже това е естествен процес. Във времената, които сега ви очакват, има работа: отсега нататък ще трябва да работите. Досега вие сте се заемали само с опити, за да ви приемат; отсега ви предстои работа. Там седят всички блага, които ще дойдат в бъдеще.

Отче наши

1. лекция, 25 септември 1936 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

ФУНКЦИИ НА ЧЕРНИЯ ДРОБ

Отче наши

Каква беше темата на миналата лекция? А имате ли зададена тема? (Да.)

Чете се темата „Отличителните черти на горчивото и сладкото“.

Какви свойства имат горчивото и сладкото? Горчивото и сладкото съществуват за човека, а човек не съществува за горчивото и сладкото.

Сега вие не сте се заемали да изучавате себе си. Вземете едно чувство на недоволство, което се явява у вас. Ти усещаш недоволство, ала отде започва то, не знаеш; но някой път знаеш причината. Защо си недоволен? Може да сте недоволен от някой ваш приятел или от някой съсед, или от бакалина, от книжаря; може да бъдете недоволни от вашия професор. Може някой път недоволството да произтича от баща ви, от майка ви. Причините за недоволството са различни. Например ако сте недоволен от баща си, вие психологически не сте проверили по какво се отличава недоволството от бащата от недоволството от майката. Вие не сте проучвали това, че недоволството от баща ви и недоволството от майка ви не може да бъде едно и също. Или сте недоволни от някой ваш приятел... Ред съображения влизат за това недоволство, вие трябва да имате материални причини. Детето е недоволено, ако майката не му даде това, което иска; а всякога, когато му го даде, то е доволно. Ако детето иска нещо от майката и тя му го даде на първа ръка, то се радва, доволно е. Но представете си, че това, което му дават, е някаква храна, която не съответства на неговия вкус – детето пак ще стане недоволено. Значи предметът, който притежава, не му прави онова впечатление, което то очаква.

Вземете чувството на доволство. За един ученик казват, че е много даровит. Слушаш, че за някого от вас казват: „Много е даровит“. На тебе ти прави приятно впечатление да слушаш това. Или пък кажат: „Донякъде е даровит“. Каква е разликата, когато кажат „донякъде е даровит“ или „много е даровит“? Тогава имате две различни впечатления. Вълните на въздуха, които достигат до вашето ухо, и степента на трептенията са се превърнали и са произвели едно впечатление във вашето съзнание. И когато кажат: „Много си даровит“, вие сте доволен, а във втория случай, като рекат: „Малко си даровит“, не сте така доволен. Нали това доволство трябва да съответства на действителността. Ако в действителност вие сте много даровит, е добре, но ако всъщност не сте даровит, тогава какво се ползвате?

Съвременното човечество е разглеждало някои въпроси от хиляди години, а някои едва сега започва да ги разглежда. Значи някои въпроси са минали на разглеждане вече хиляди години, а някои са разгледани само донякъде. Хората са дошли практически до някакво разрешение. При всяко недоволство в човека става един физиологичен процес. Когато някой е недоволен, ако го гледате (особено у стария или у възрастния човек), ще забележите, че в артериалната му система стават известни промени и вените по челото, по лицето му започват да изпъкват. Значи при недоволството някак си става натрупване на човешката кръв – на едно място тя е повече, на друго е по-малко. Представете си, че с недоволството се проявява и страхът. Има чисто недоволство, има и смесено недоволство, когато то е примесено със страх. При чувството на страх всичката артериална кръв се скрива във вътрешните кръвоносни съдове на организма. Тогава човек прежълтява, пребледнява – артериалната му кръв не функционира отвън, а вътре в тялото. Например някой от вас пожълтее; причината е, че кръвта функционира повече във вътрешните съдове, а не във външните. На какво е резултат това навлизане на кръвта навътре? То се дължи на голямото съпротивление. Вие сте изгубили донякъде вяра в себе си, понеже не можете да преодолеете външните причи-

ни. При преодоляването на тия причини във вас ще се яви една малка боязън. Ако сте ученик, веднага във вас се явява един малък страх, че ако ви извади професорът да говорите, ще объркате този урок. Най-често това става в математиката и геометрията: извадят те да докажеш нещо, объркаш се. От какво става объркването? Защото физиологично кръвта отива във вътрешните съдове на тялото. Щом тя отиде навътре, идва страхът и парализира донякъде човешката памет – изгубваш паметта си, не можеш да помниш, съзнанието ти се раздвоява, объркваш предмета – и самият ти се объркваш.

За да се самовъзпита, човек трябва да разглежда научно нещата. Даже и психолозите, физиолозите, анатомите, които сега изучават човешкото естество, знаят твърде малко. Те се добират до някакви факти, но не могат да ги свържат, не могат да намерят основната причина. Един факт влияе и в живота. Например ти си любопитен, ходиш някъде, наблюдаваш нещо – и вече стане ли дори нещо малко, интересуваш се. Кое е онова, което те интересува, защо имаш това любопитство? Събрали са се десет-петнадесет души – искаш да знаеш какво разискват; или пък вие се интересувате от вашето бъдеще – какво ще бъде то, искате гадателите да ви кажат. Културните хора казват: „Я ми кажи какво ще бъде моето бъдеще“. Втори рече: „Аз предполагам, чувствам, че моето бъдеще е добро“. Друг пък казва: „Чувствам, че моето бъдеще ще бъде лошо“. Когато някой чувства, това вече е от съвсем друг свят – чувстването или предвиждането не е на физическия свят. У този, който предчувства, се е събудило астралното тяло.

В съзнанието на човека има четири тела, които функционират – физическо, астрално, ментално и причинно; има и други три тела, които са в застой. Първите четири тела функционират добре – ще ги изучавате така, както изучавате физиологически физическото тяло. За да разберете другите тела, считайте, че те са подобни на него – всяко едно тяло, което вие не познавате, има някои органи във физическото тяло, които му съответстват. На-

пример мозъкът съответства на умственото тяло; симпатичната (вегетативната) нервна система, или стомашният мозък, съответства на духовното тяло; черният дроб, далакът и стомахът на човека съответстват на нисшите полета на астралното тяло. Ако са разстроени тия органи, няма да имате разположение. Ако черният ви дроб е малко разстроен, чувствата ви няма да функционират правилно, ще имате неразположение, ще кажете: „Не ме бутайте, не съм разположен!“. Какво ще го правите тогава черния дроб?

Ще ви дам едно лекарство, което да ви е приятно: щом си неразположен в най-нисшата степен, трябва да имаш един лимон – вземи и отрежи с ножче едно парче, тури го в устата си и виж какво ще произведе. Това ви го давам, ако искате да се учите. Вземете след това второ парче, трето, четвърто... Лимонът и неговият цвят ще подействат на черния дроб да функционира правилно. Тогава това неразположение във вас ще се махне. Не че ще станете идеалист, но ще се сменят нисшите чувства на вашето недоволство. Щом са разстроени нисшите ви чувства, вие ще сте недоволен, ще обичате да се сърдите, светът ще ви се вижда тъмен, ще мислите, че всички хора не ви обичат. Когато се разстрои черният дроб, вие ще разглеждате един предмет тъй, както не трябва – като чешките, с които гледате света, се объркват, и вие обърквате работата.

Сега питате какво е черният дроб. Черният дроб спомага също за храносмилането – в него има сокове, потребни за смилането на някои храни. Той е много жлъчен – всичките отрови отиват в черния дроб. Ако не влизат в стомаха за храносмилането, тия отрови могат да влязат в кръвта и тогава произвеждат едно разстройство в астралното тяло, при което няма съответствие и силите на това тяло не протичат правилно. Когато се разстрои черният дроб, и паметта не може да работи правилно – тя отслабва, умът се раздвоява, идват ред болки и страдания. Тогава се явява неврастенията, понеже косвено този орган влияе върху симпатичната нервна система. Въобще симпатичната нервна система е в тясна връзка със стомаха, с

храносмилането. Храносмилането е свързано с дишането, дишането е свързано с човешката мисъл, с мозъка.

Щом се спъне определена функция на някой орган от една система, той повлиява и на другите. Да кажем, вие сте пожълтели; това се дължи на черния ви дроб, но и той не е причината, и той е следствие. От какво зависи разстройството на черния дроб? От вашата мисъл и вашите чувства. Вашите нисши чувства, най-силните ви влечения са свързани с черния дроб. Ако вие мислено не сте свързани с вашите чувства и не ги контролирате, те ще разстроят черния ви дроб, а той ще разстрои целия ви организъм. Тогава ще викате един, втори лекар, ще ви пипат пулса и ще ви объркат. Лекарите лекуват тъй, както те знаят, и са прави. Те искат, търсят да поправят функциите на черния дроб и някой път ви сплашват: „Съвсем се е разстроила вашата нервна система, ако не вземете мерки, лошо ще бъде!“. Ще ви сплаши лекарят, но тази работа със страх не става. Защо те сплашва? Страхът е камшик за упорството на човека. Когато човек е много упорит, трябва да го сплашиш. Той казва: „Не искам да вземам лек, не искам нищо!“. Речеш му: „Това направи!“ – не иска. Какво трябва да правиш? Ще го сплашиш. Когато го сплашиш, той омеква. Казва: „Ще се убия!“. „Знаеш ли, ще те смажа от бой!“ Той се уплашва и тогава започва да мисли – в страха вече започва да мисли.

Функционално страхът спада към астралния свят, а не към висшите чувства на човека. Страхът е най-високото състояние на животните, той е великият закон на животинското царство. В животинския свят страхът разрешава всички въпроси. В човешкия свят се събират ред съдии, прокурори, адвокати и разрешават кой има право; в животинския свят, щом се яви силният, въпросът е разрешен. Никое същество в животинския свят не се противопоставя на силния и казва: „Тази работа е предрешена“. Хората в човешкия свят вече излизат от тази област на материалното, на егоистичното, на теченията, които отиват към центъра на Земята. Страхът е крайна граница. Аз наричам страха граница на материалното чувстване и състояние, от което човек не може да излезе без знание.

Тези, които изучават човешкия мозък, знаят, че съвестта на човека е съградена точно върху страха. Страхът, това са корените на човешката съвест. И в животните има съвест, но малко. Едно животно е съвестно, но то е съвестно само от страх. Например ще забележите, че ако в стаята има котка и там нещо ѝ замирише, тя иска да яде, но гледа така, като че няма да пипа. Докато вие сте там, у нея има страх – страх я е от вас и казва: „Той е силен; ако направя нещо, бой ще има“. Но щом излезете навън, тя ще опита това нещо. Щом се махне силният, котката казва: „Аз съм господарката, няма кой да ме плаши“. Явите ли се отново, веднага ще се оттегли. Тук страхът разрешава известни въпроси – той е поставен на своето място.

Обаче този страх се проявява и в човешкия свят. В този свят още не постъпват по съвест, много малко са постъпките по съвест. Например сега в участъка кой царува? И в университета силата царува: на професора не му иде наум да мисли право ли е, или не, а веднага постъпва по правилата на животинския свят, веднага те сплашва. Ще те изключат от училището, от университета, ще ти кажат за нещо: „Няма да ти позволим!“. И вие се събирате тук някой път, но още постъпвате по законите на животните. Казвате: „В ада ще те пратим, ще те изключим, няма да ти дадем!“ – още постъпвате по животински. Не че това е лошо, но как ще възпитаеш животните? Ще ги сплашиш и така ще се освободиш. Как ще възпитаеш една змия? Можеш да я уплашиш с поглед – ще я гледаш, ако имаш по-силен поглед. Но ако тя има по-силен поглед, ще се увие около теб. Тогава трябва да я хванеш за врата зад главата; ако усети, че си по-силен, ще те пусне, но ако усети, че тя е по-силна, свършена е работата ти – тя ще постъпи по животински.

Сега и вие може да имате едно чувство, което точно прилича на змията. Това чувство се увива около теб и ти му казваш: „Недей, моля ти се!“. Не, няма да има „недей“ и „моля ти се“ – в дадения случай ще го хванеш за шията (няма да го хващаш за опашката) и ще стискаш колкото можеш дотогава, докато тия пояси на змията се махнат от теб.

Ще проучвате всички ваши чувства. Всяко ваше чувство има своя форма. Едно може да прилича на вълк, друго – на тигър; може да прилича на змия, на паяк, може да прилича на какво ли не. Чувствата мязат на всичките животни в по-висока форма. Това са такива тънки работи... Вие може да имате едно чувство, което да ви подяжда като червей в дърво. И ти чувстваш, че има нещо в теб, което те гложди и образува дупка, нарушава твоя мир – едно чувство като червей яде и те изяжда. Това чувство ще го изучаваш, ще го сложиш настрана да го наблюдаваш. Турете го настрана и го хранете както хранят бубите. Бубите нали ги слагат в една стая, хранят ги и после им вземат пашкулите. От тези пашкули цяла търговия, цяла индустрия правят. Та и вие от тези ваши чувства може да направите индустрия, ако сте умни. А ако не сте от умните или не знаете как да се справите, тогава ще имате раздвояване, понеже се намирате в един свят, който не е хармонизиран. Светът, в който хората живеят, се намира в една материя, дето растат най-противоположни животински чувства, с които трябва да се справите. Някои чувства са много нисши, някои са доста висши.

Та сега със страха какво ще правите? Да кажем, че във вас се яви чувството на страх – страх ви е да ходите вечерно време, да минавате по високи места, страх ви е от дъжд, от студ, от вятър, страх ви е Слънцето да не ви опали лицето, да не слънчасате. Много работи има, от които се плашите. Та какво ще правите със страха си? Някои от вас сте по-страхливи, някои не сте толкова страхливи, но ако имате повече страх, не можете да го продадете. Страхливият заразява другите. Когато на бойното поле войниците не са добре организирани, достатъчно е един войник да извика: „Кавалерия!“ – и всички хукват да бягат, като мислят, че неприятелската кавалерия е дошла. Такава кавалерия има и на друго място. Например студенти ще държат изпит, но някой дойде и каже: „Професорът не е разположен, страшно е!“ – и всички студенти се сгушват.

Та казвам: всички трябва да разсъждавате и когато ви кажат нещо, ще го проверявате. Не е лошо, че ти казват

нещо, всичко можеш да чуеш, но първо го провери. Казват ти: „Кавалерия!“. Провери има ли неприятелска кавалерия – и тогава ще вземеш мерки да бягаш; или ще заемеш позиция да се бориш. Но най-първо провери има ли кавалерия.

Сега да се върнем на въпроса: когато черният дроб е разстроен, често иде кавалерия, защото човек недовижда нещата. Например когато някой пътува вечерно време в гората, колко смешно става! Ще ви разкажа какво се е случило в турско време. Един албанец се качил на коня си и пътувал вечерно време през гората. По едно време гледа – на едно място седи черна фигура, чака го. Около нея насядали все такива въоръжени хора, чакат го. Албанецът знаел, че в местността има един много лош поп, и викнал: „Папаз ефенди, попе, да се махнеш отпреде ми!“. Вика веднъж, вика два пъти, оня не се маха. Тогава албанецът си казва: „Има и друг път!“. На сутринта, когато се връщал, видял един обгорен чукан с бърз наоколо и си казал: „Колко съм бил страхлив!“. Извадил сабята и започнал да реже чукана... Сега това е анекдот, но случката показва, че трябва да знаеш в даден случай това поп ли е, или бърз, дали са хора, или е горял чукан. От някоя страна това може да изглежда поп с цяла армия, която чака. В такива случаи работи страхът. Този арнаутин си въобразява и вижда не само попа, но и бърза като цяла армия. И той разсъждава: „С попа мога да се справя, но с тези другите...“.

Сега какъв е изводът? Страхът е намясто, но трябва да го свържеш с човешкото разсъждение: когато те е страх, ще разсъждаваш правилно, за да се избавиш. Щом те е страх, ще разсъждаваш правилно има ли условия, има ли причина за този страх. Има един прост пример за проява на страх в най-малката степен. Някой път кажеш: „Еднкой си не ме обича“. Това е малък страх, но ти вече се страхуваш – косвено иде страхът, че който не те обича, някой път ще ти направи беля. Защото именно в обичта е оня закон, който уравновесява – това е силата на Любовта, която функционира във всички тела на човека. Любовта функционира и във физическото тяло, и в астралното, и

в умственото тяло, и в причинното. По тия функции, по тия сили човек се отличава. Трябва да изучавате законите на Любовта. Тя не е нещо просто, както ви се вижда някой път. Тя не е усет, не е трептение. Вие може да имате едно физическо усещане, може да имате астрално усещане, може да имате едно усещане в ума си или в причинното си тяло. Те всички се различават, но са съединени във физическото тяло – когато то заповядва, астралното и умственото тяло се подчиняват на физическото.

Да кажем, човешката алчност на какво се дължи, от какво произтича? От желанието да имаш. Това е стяженолюбие, което Природата е турила в човека. Бог го е сложил в човешкия мозък, допуснал е това, та човек да може по-лесно да работи, да не разпилява нещата, а да прибира. Ако нямаш в себе си това желание за придобиване, ти ще бъдеш нехаен, пък ако го имаш, ще желаш нещата, ще ги складираш на едно място. И в Природата съществува това чувство. Вие мислите, че тя няма стяженолюбие. Че как е събрала тя тази материя на Земята? Не от едно, но от много места я е събрала, колко е била внимателна всичко туй да не го изгуби! Стяженолюбие в нея има, но алчност няма – алчността е чувство, дето го няма в Природата. Алчността е в нисшите светове и тя има съвсем друго движение. В Природата има стяженолюбие – тя иска да има; и каквото има, го пази.

И във вас трябва да бъде същото: да пазите онова, което сте придобили. Алчността е вече от съвсем друго естество. Та питам: как трябва да поощрявате стяженолюбие и да възпитавате вашата алчност? Алчността най-първо ще я сплашите. Тя е проява на животинското царство и в някои от животните е силно развита. Пример за това дават катерицата и мравята. Мравката е много алчна. Това чувство е силно развито отчасти и в пчелата: тя ходи от цвят на цвят, взема със стяженолюбие и носи. Пусни някъде и мравята – тя през най-малката дупка ще влезе, ще започне да носи и да складира. Обратно, пусни кокошката в най-голямото изобилие – тя започва да рови, да разхвърля.

Друг е сега въпросът защо у кокошката алчността не е развита, а у катерицата е развита. Катерицата е яла попарата на бедността, затуй казва: „Трябва да имам“. А кокошката е живяла при благоприятни условия, била е в богато състояние, хвъркала е. Катерицата не може да хвърка, за да иде на далечно място, а кокошката едно време е хвъркала, имала е богат запас. Тя е царска дъщеря – на това дърво кацне, на онова дърво кацне, казва: „Няма какво да събирам...“. Значи алчността се е развила при най-лошите условия, където майката е била в много бедно състояние. Алчността е произлязла от много бедни родители – най-бедните родители в света са били онези, които са родили алчността. А най-бедните родители в умствения свят са родили гордостта. Тя показва същото състояние – че е родена при много лоши умствени, а не физически условия.

Сега понякога англичаните имат едно самочувствие и казват: „Аз съм англичанин“. Питал съм ги аз: „В какво седи силата на англичанина?“. Той казва тъй: „Законът на Природата е закон на Англия“. Значи те имат съзнание – у англичаните личното чувство за самоуважение е силно развито. И стяженолюбието у англичанина е силно развито. Това е едно съчетание: имат развити лични чувства, но и сърце имат; имат и един практичен ум. Англичаните са схванали с дългия си опит и са дошли до положението да не чакат с години, но да свършат работите си навреме. Англичаните се отличават и с друго нещо: те не бързат, у тях има търпение и разум.

Има анекдот за един англичанин, който се хранел със своя слуга в една гостилница. Внезапно слугата умира, а господарят му продължава да се храни. Когато дошъл келнерът и направил сметката, той му казва: „Слугата ми умря на първото ядене, имате грешка – той изяде само една порция, не яде повече“. Това е англичанинът: смъртта си е смърт. Ако нямате това хладнокръвие и вашият вътрешен слуга умре, а вие викате и плачете (не че е лошо да се плаче, хубаво е да плаче човек), няма да можете да се справите с известни положения в живота.

Някой път алчността и крайното честолюбие разстройват. Гордостта е самоуважение. Българите казват: „Много е честолюбив, много голям егоист е“. В егоизма функционират две крайни неща: гордостта и алчността – две чувства, които са аномално развити. И те вкарват човека в противоречие. Защо англичаните имат чувството на гордост и алчност? Те са умни: за да не влязат в стълкновение със своите съседи, англичаните потискат тези чувства, отлагат работите. Те отлагат, отлагат, но само ги бутни на материална тема, например, че ще имат загуба, и веднага разрешават въпроса. Англичанинът знае, че ако влезе в борба, ще изгуби повече – и веднага решава. Има един пример: когато беше жив, Гладстон¹ искаше да даде свобода на ирландците, но англичаните отлагаха. Когато ги бутнаха на много важно място – по тяхното финансово положение, те се съгласиха и Ирландия стана свободна. Туй, което Гладстон искаше, беше една десета от онова, което после дадоха. Но когато ги пипнаха за финансовата страна, веднага употребиха друга тактика.

Сега вие не виждате връзката между някои характерни черти и политическия живот. Че всеки един народ, всеки един човек е определен от основните черти, които преобладават в него. Аз пък казвам, че англичаните имат един организиран черен дроб: те са господари на своите чувства. После у тях има друга черта: обичат да си показват гордостта. Един пример има за това. Колко е верен, не знай, не съм го проверявал, но ще ви го кажа. Отива един богат англичанин аристократ в Италия. Спира се в един хотел и вечерта гледа – един господин иска да се самоубие. Онзи допира револвера до гърдите си, пак го отдръпва, пак го допира, пак го отдръпва, после го оставя настрана. Англичанинът се запознава с него и го пита: „Господине, какво ви кара да се самоубиете?“. Италианецът му разправя, че го е сполетяло голямо нещастие, че нямам средства, а имал жена и деца. Оня пита: „Колко ви трябват?“. Той му казва. Англичанинът му написва един чек, дава му го, после взема револвера и казва: „Така се самоубива човек!“ – и веднага се застрелва в главата.

След като му платил дълговете, се застрелял – показал му, че не е страхлив.

Гордостта на англичанина се проявява в желанието да покаже, че е безстрашен, че не е като баба: „Като ще направиш нещо, направи го!“. Хубаво, но ако един човек се самоубие, какво ще постигне? Аз привеждам този пример, за да покажа къде седи гордостта. По някой път вие, младите, може да постъпите като англичанина – да напишете чека, да вземете револвера и да се застреляте. Не, човек трябва да бъде страхлив за злото, а пък безстрашен за доброто.

Та за себе си вие, младите, се нуждаете от две неща: да употребите вашата гордост и вашата алчност, за да бъде черният ви дроб в изправно положение. Държите ли черния си дроб в изправно положение, няма да бъдете нервни. Щом сте неразположени малко, черният ви дроб не функционира. „Аз съм неразположен“. Черният ти дроб не функционира правилно, яж лимони. Щом си неразположен, където и да живееш, вземи едно парче лимон и търси причината. Може отвън да има някакъв повод, това е друг въпрос. Тия поводи съществуват, не можем да ги отстраним – в цялата Природа съществува някакъв повод. Но вие можете да си помогнете с лимона, това е едно безобидно лекарство за черния дроб. Сега аз ви давам това лекарство; има и други лекарства, много специалитети има за лекуването на черния дроб.

Трябва да научите езика на органите. Гледам сега – има окултисти, които говорят за тайни науки. Всеки орган си има свой специален език: черният дроб има специален език, стомахът има специален език, симпатичната нервна система има специален език, мускулите имат специален език, всичко в човека има специален език. Имат си те свое наречие, своя граматика си имат. Ако не знаеш да им говориш на техния език, понеже има много езици, няма да те разберат.

Сега трябва да научите езика на черния дроб. Дори има окултисти, които се ползват от този език. Когато знаеш езика, ти можеш да внушиш на даден орган една

идея. Ако твоят черен дроб е разстроен, ти можеш да му внушиш нужното. Няма да ви разправам как... Когато му внушиш, вече ще имаш резултати. Например ти си се разболял и когато се отделиш като едно отделно същество, ще кажеш на болния орган: „Не се страхувай! Ще оздравееш, ще оздравееш, ще оздравееш!“. Говори му това като на второ лице: „Ще оздравееш, ще оздравееш, ще оздравееш!“. Кога оздравяват всички хора? Когато повярват. Когато лекарят лекува някой орган, той трябва да знае езика му. Ако лекарят говори на черния дроб, може да го лекува; ако не знае езика на черния дроб, никакво лекарство не помага.

Та казвам: който иска да бъде лекар, той трябва да знае езика на черния дроб, трябва да знае езика на стомаха, на белите дробове, после трябва да знае езика на нервната система. Щом не знае езика, той го смесва с другите. Сега лекарят казва: „Той е неврастеник“. Какво означава „неврастеник“? Едно безразборно харчене. Неврастеникът, или нервният човек, е разточителен като кокошката – той събля, няма никаква система. И тогава, за да се подобри финансово, трябва да започне да пости. Неврастеникът навсякъде ще се намеси – меси се и там, дето не трябва: иде ли някъде, той все си дава мнението.

Преди време гледам – двама техници, които поправяха нещо тук, си даваха мнението как то да се поправи. Идва трети, който нищо не разбира, но и той си дава мнението. Единият му казва: „Махни се, ти нищо не разбираш!“. Двата са техници, разбират, но онзи, който нищо не разбира, и той си дава мнението. Като му казаха: „Махни се, нищо не разбираш“, той се оттегли малко недоволен... Ти не трябва да се месиш в работата на двамата техници, които разрешават един специален въпрос.

Сега основното кое е; разбрахте ли онова, което е полезно? Какви функции има черният дроб? Една много голяма функция има: когато черният дроб не е развит правилно или се разстрои, ако не му дадете нужното възпи-

тание, ще се зароди алчността. А това пък ще стане причина да се повдигне една гордост у човека. Щом дойдат алчността и гордостта, идва външното падение на човека, идват всичките болести и нещастия.

Но за тия работи трябва да дойдем до един опит. Ако не се правят опити в окултната наука, мъчно може да се върви напред.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

2. лекция, 2 октомври 1936 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

ДВЕТЕ КОЛЕЛА

Отче наши

Пишете върху темата *Зависимостта на валежите*.

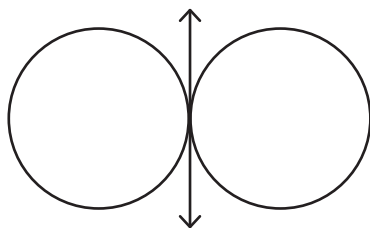
Пишете и върху втора тема: *Зависимост на богатството*.

Защо едни хора са богати, а други – бедни? Богатството зависи от нещо. Каква е зависимостта на богатството и какво значи зависимост? Нали се казва: „Зависим е той“. Онова, от което зависиш, е по-силно от теб, то ти дава направление и до известна степен ти не си свободен. Но има една зависимост в света, която не показва подчиненост, не означава, че ти не можеш да направиш нещо. Синът е зависим от бащата, а дъщерята е зависима от майката. В хората има един стремеж да се освободят от тази зависимост. Представете си, че вие сте в зависимост от светлината: ако тя не дойде, не можеш да ходиш, не можеш да тръгнеш. Зависими сте и от въздуха: ако той не дойде, не може да се поддържа животът ти.

Та има една зависимост, от която може да се освободите, а има друга зависимост, от която не може да се освободите. Казвате: „Аз искам да бъда свободен“. Има една зависимост, от която ако се освободиш, както мислят съвременните хора, тази свобода носи смърт. Ако се освободиш от светлината, какво става? Сляп си. Освободиш се от водата – изсъхва ти гърлото; освободиш се от хляба – разваля се стомахът ти. И когато се освободиш от всичко, какво става? Напускаш Земята. Това вече е свобода, ти си идеално свободен. По някой път във вас се заражда едно желание: онези, които, да кажем, са пострадали в своите чувства, имат желание да се освободят от любовта. Друг някога казва: „Дотегна ми животът, искам да се освободя от него!“. Той иска да се освободи от живота... Хората имат разни чувства.

Има ред разсъждения, които не допринасят нищо в даден случай. Представете си, че вие сте музикант, запознат сте много добре с всички гами, но отивате да жънете при един земеделец. Какво ще ви ползват тогава гамите? Земеделецът не иска да знае как разбираш гамите, а умееш ли добре да жънеш със сърпа. Него го интересува това и казва: „Другото е празна работа, то нито е за ядене, нито е за пиене!“. Ако речеш да му разправяш за гамите, казва: „Остави тази работа, тя е много проста! Житото и сърпът тук са важни!“.

Този кръг е много скържав, не иска да отпусне малко кредит, той не е добре финансиран. В геометрията вие сте изучавали кръга. (Фиг. 1) На фигурата имате две окръжности и една тангента, която има една допирна точка с

Фиг. 1

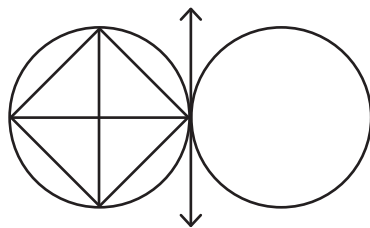
окръжността. Сега какво е далечното приложение на една тангента? Това са две зъбчати колела – тия окръжности са в движение и са зъбчати колела, които имат допирна точка в един зъбец. Ако тия колела се движат в една и съща посока и имат само една допирна точка, какво ще си предадат? Едно от колелата е

в зависимост от другото колело. Имате и една тангента. В случая кой е в зависимост – тангентата или колелото? Под *тангента* се разбира влиянието, което оказва тази права линия. От двете колела едното зависи от другото. Когато едното колело се движи, другото в коя посока ще се движи? Ще се движи в същата посока, но после това движение ще вземе един противоположен характер.

Сега вие може да използвате една тангента. Инженерът знае за тангентите, използва ги, туря ги да работят, прави цели фабрики – поставя ги в движение, слага колелата да се въртят, прави станове. Това са все тангенти и колела. Ако не разбира това отношение, човек казва: „Какво има тук? Две окръжности, които се допират, и една тангента“. Това е на физическия свят.

Какво положение могат да имат тия тангенти? Първото положение е когато колелата се движат и тангентите се движат – тогава имате станове. Второто положение е, че около движението на тия колела и станове се натрупват тангенти като някакви същества, които седят изправени – и те правят нещо на стана. Ако разгледате тия тангенти на физическото поле, те движат колелата, но тези, които стоят, също правят нещо. Как ще си обясните, защо виждате, че някой път има движение? Всяко едно движение е свързано с някакъв процес. Ще видите, че тази тангента се движи ту наляво, ту надясно; друга тангента се движи назад-напред. При всичките тия движения най-първо колелото трябва да се завърти, да се образува един стан.

Сега мога да ви наведа на такива съчетания, които ги има в Природата. В Природата има отлично тъкане, тя е научила човека да тъче и е образувала тия тангенти, тия движения на колелата. Защо трябва да има колело? Защото в колелата има най-малко съпротивление. Когато един предмет се движи кръгообразно, съпротивлението е най-малко. Това е механичната страна на обяснението. Да кажем, имате радиално движение. *(Учителя начертава двата перпендикулярни диаметъра на фигурата.)* При радиалното движение имате само една допирна точка с окръжността, а при диаметралното движение има две допирни точки с окръжността. Да допуснем обаче, че има квадратно движение в кръга. *(Учителя начертава страните на квадрата в окръжността.)* (Фиг. 2)

Фиг. 2

Това, което ви изяснявам, прилича на музиканта, който знае всички гами, и на онзи земеделец, при когото е отишъл да работи. Това е теоретическата страна на въпроса. Ако завъртите този квадрат около центъра му, какво ще се образува? Ще се образува кръгът. При този кръг имате

четири кардинални точки – само четири точки, които се допират и които имат отношение с окръжността. Теоретически погледнато, окръжността по какво се отличава? Тя се образува от множество, от безброй точки, които са в движение в една посока. Радиусът има само една допирна точка с окръжността, диаметърът има две допирни точки. Тогава това множество от какво се получава? Ще кажете, че кръгът се образува от движението на един радиус. Тогава в една сфера имате безброй радиуси. Това е така в механичния свят. Ако задвижите този радиус, който има само една допирна точка с окръжността, той ще образува кръга. Но един жив кръг може ли да го направите от един радиус? Той трябва да се размножи.

Както виждате, следствието е много далечно, т.е. един радиус трябва да се превърне в една разбрана теория. Има неща, които са много мъчни. Те са тъй мъчни, както ако ви кажат да опишете какво нещо е сладкото. Описвате го, описвате го, но слушащият не може да разбере сладкото яде ли се, пие ли се? Вие как ще опишете сладкото? Ще кажете, че сладкото предизвиква приятно разположение. Е, колко е приятно? Вярно е, че предизвиква приятно разположение, но понякога сладкото може да е толкова силно, че да предизвика неприятно усещане. Един килограм захарин се равнява по сладчина на 700 кг захар и ако го опитате, ще съжалявате.

Понеже всички сте земеделци, вас ви интересува само сърпът и житото, т.е. какво ще изкарате от нивата, какво ще ядете. Казвате: „Другите работи са празни“. Например неразположен си; от какво зависи твоето разположение? Банкер си, правил си някои операции на борсата, изгубил си. Питат те: „Какво става?“ „На борсата изгубих всичко-то си състояние!“. Друг път си в училище, полагаш изпит пред някой много учен професор. Той ти дава една трудна задача и те скъсва. Ти се връщаш неразположен, всичко ти е притъмняло – скъсан си бил. Как си скъсан? Аз виждам, че никъде не си скъсан – дрехите ти са здрави, палтото ти е здраво. Това са само иносказателни неща. Вярното е, че тази година е изгубена и наново трябва да

се държи изпит. Питам: от къде накъде в този професор се е явило желанието да те скъса? На теб ли остана да задава този мъчен въпрос? Какво отношение има професорът? Професорът иска да ти покаже колко знае, да ти каже да мислиш. Той ще ти даде въпрос, който никога даже не си и сънувал – и иска да го разрешиш.

Това е същото, както в средните векове са се мъчили да изчислят колко дявола може да играят на върха на една игла. Гледаш, че там няма никаква плоскост, така че на този връх колко хиляди дяволи могат да играят? Казваш: „Че отде да го зная?“. Днешните учени хора, които се смееха на ония, които се занимаваха с този въпрос, сега също се занимават с подобни въпроси – и доказват научно, че на този връх могат да играят милиони. Учените доказват научно, че на върха на иглата могат да се съберат толкова хиляди частици. Те не ги виждат, но предполагат това – разбира се, с мисълта си. Това, което не можеш да видиш и да усетиш на физическото поле, ще го усетиш и ще го видиш със своята мисъл. Какво ще ти даде фактът, че разбираш колко частици се движат около един малък иглен връх? Ти имаш философия и казваш: „Знаеш ли с едно движение какво мога да направя?“. В една плевня си: извадиш кибритена клечка, драснеш, запалиш я – това е първото движение. Второто движение е запалването на сламата. И след половин или един час какво ще стане? Всичкото това движение ще се предаде на сламата, а след като се задвижи цялата слама, плевнята ще изгори.

Сега да ви покажа последствията, които може да произведе една дума. Идва някой учен просяк при един земеделец. Закъсал е и иска земеделецът да му направи една услуга, да му даде хляб, но той му казва: „Махни се, такива кучета не искам, да идеш да работиш!“. Просякът си изважда кибрита и казва: „Ще му докажа, че не съм куче, а учен човек“. Отива при плевнята и тя цялата пламва. Защо изгаря плевнята, как ще обясните? Питам сега: кой е по-умен – земеделецът или просякът? Земеделецът е умен човек, че накарва този просяк, който досега не е мислил, да мисли, накарва го да изобрети, за измисли нещо.

И вие всички сте такива изобретатели: някой път запалвате плевнята в себе си. Това са състоянията ви, от които цяла нощ не можете да спите и се безпокоите. Вие не разсъждавате, че между земеделеца и просяка е станало едно естествено съприкосновение. Дойде ти някаква мисъл и казваш: „Моята работа е свършена, аз съм пропаднал човек, нищо няма да стане от мен!“. И като кажеш така, цялата вечер не можеш да спиш – твоята плевня се е запалила и цяла нощ се въртиш в леглото, премисляш това-онова. Това ли трябваше да кажеш на дошлия странник: „От вас, такива учени просяци, нищо няма да стане“? Ученият казва: „Ще стане нещо от мен и аз ще ти докажа, че твоята плевня може да гори!“. И той ще стане, ще запали плевнята и ще рече: „В бъдеще аз просяк няма да бъда!“. Този просяк, когато дойде втори път, няма да говори нищо друго, но ще каже: „Твоята плевня е изгоряла. Аз съм майстор и мога да градя такива плевни“. Тогава земеделецът ще му даде пари и материал и майсторът ще му съгради плевнята. Оправя се работата – той показва изкуството си да гради.

Вие не виждате зависимостта, която съществува в Природата. Ако изучавате клетките биологично, някой път ви се струва, че дадена клетка е много проста. Не, много умни са тия клетки. Една клетка може да даде разпореждане на всички други клетки каква функция да изпълняват. Ако изучавате клетките, ще видите, че когато се създава човешкият организъм, една мускулна клетка никога няма да влезе в стомаха. Клетките на стомаха са слаби, не са като клетките на мускулите. Тя казва: „Тази работа не е за нас“ – и като по-силна отива да уреди мускулите. Клетките, които отиват да съградят нервната система, и клетките, които отиват да съградят костите, функционално се различават. Тези, които създават мускулите, постепенно се оформят. Вие не подозирате как е създадено вашето тяло, не подозирате и нямате понятие за онова, което е ставало преди хиляди и милиони години. Създадени сте, а не знаете как е създадено тялото, как са

създадени краката, ръцете, ушите, носа, вътрешните органи. Хората нямат още понятие за ония сложни процеси, които стават вътре в човешкия ум, за процесите, които стават в техните чувства. Вие не знаете в даден случай кои процеси са ваши и кои са външни, не знаете това, което зависи от вас.

От земеделеца зависи да каже: „Ти си едно куче“, но от него не зависи да се запали плевнята. Сега ние можем да допуснем, че земеделецът ще каже така на просяка. Аз вземам това само като изяснение на нещо, което става рядко. Хората са добри, но има и сприхави. В дадения случай може ли да предположите, че земеделецът е запалил плевнята? Не можете да го допуснете; вие не можете да допуснете, че този просяк е обидил земеделеца. Просяците изобщо не обиждат – когато просят, те се отнасят добре и все ще кажат някоя добра дума. Обидата не зависи от просяка. Втората обида, която може да произлиза от просяка, вече зависи от някого. Например професорът е скъсал един студент: от какво зависи това? Млад студент си, а при теб има млада студентка, която е красива. Когато влезе на изпит, тя минава, без да има даже половината от знанието, което имаш ти. Професорът я пуска, а теб, който знаеш два пъти повече от нея, те скъсва. Питам: как ще обясните това явление?

Аз ще го обясня: ако имаш един слаб кон, малко ще го товариш; ако имаш силен кон, два пъти повече ще го товариш. Питат те: „Защо натовари този кон?“ „Защото може да носи.“ „Ами този кон защо малко си го натоварил?“ „Малко може да носи“. Понякога хората имат една мярка и с някои хора се отнасят по-добре. Но когато хората се отнасят с теб добре, ти си един много слаб човек; натоварят ли те някъде хубаво, значи си силен, можеш да носиш. Ако тия два коня се разговарят, единият ще каже: „Господарят много ме товари“, а другият ще рече: „Господарят много добре се отнася към мен – едва ми турят десетина кила“. Първият казва: „На мен сто кила ми слага на гърба!“. Защо господарят е добър към единия кон, а лош към другия, коя е причината? Добър е към слабия, защото

толкова може да носи; лош е към втория, защото той е силен и може да носи. В заключение какво произвежда силата в света? Това са ред разсъждения. Ако искате да бъдете един силен кон, трябва да знаете последствията – много ще носите на гърба си. Ако искате да бъдете слаб, малко ще носите.

Добре, вземете сега другото положение. Казва някой: „Аз искам да бъда мъжествен, не искам да съм баба“. На пример ти си млад момък и те вземат новобранец. Когато лекарите те изследват, пращат те в първата рота, на първо място, дават ти пушка. И щом се яви работа, на силния човек му казват: „Той да иде!“, все силния пращат да работи. Ако пък си учен човек, яви ли се трудна задача, винаги на теб я дават, защото ще я разрешиш. Ще се намериш в положението на онзи Наполеонов инженер, на когото заповядали да направи мост за двадесет минути, за да минат войските през една река. Вика Наполеон един от своите инженери и му заповядва да направи бързо един мост. „Нямаме инструменти, Ваше величество“. Императорът казва: „За двадесет и пет минути, за половин час мостът трябва да бъде готов, иначе ще те застрелят!“. Онзи седи, върти се – какво да прави? Идва му наум една идея, изправя се до брега на реката и гледа да заеме такава позиция, при която краят на козирката му да опре на другия бряг. След това се обръща и гледа пак в коя точка опира краят на козирката му на този бряг. Тогава измерва това разстояние: вече знае дължината на моста и започва да строи...

И на вас някой път ви казват да построите мост за двадесет и пет минути и ако не разрешите задачата, ще последва смърт. Като мислил, на инженера му дошло наум да използва козирката си. Вие ще кажете: „Не е човешко да се изисква да бъде построен мост без никакви инструменти, и ако не може да го построи, да бъде застрелян“. Наполеон му казва, че ако е майстор, ще построи моста. Къде е тук лошото? „Ако за двадесет и пет минути не накараш ума си да работи, ще те застрелям!“ Отговаря: „Не мога“.

Аз казвам: и в Природата отношенията са почти същите. Ние имаме много повърхностни понятия за методите, с които Природата работи. Да кажем, че искаш да бъдеш щастлив, искаш да бъдеш богат човек, искаш това-онова, но не знаеш лошите последствия. Ако си органически богат и имаш много мазнини по тялото, ще ти дойде една болест. Болестта винаги хваща мазните хора, защото има какво да вземе от тях. И мазният, след като боледува два-три месеца, съвсем изтънява, мазнините му изчезват, остават само неща, които са съществени за организма. Вие казвате: „Болестта ме съсипа!“. Съсипа те, но остана жив.

Питам сега: де е злото, ако болестта е дошла, а е взела мазнините? Мазнините не съставляват много голяма важност – те са вещества, които се изгребват. Онези, които са полезни, които тъкат, които работят, например мускулните клетки, те са важни – мазнините нищо не означават. Ако лицето на някого е станало валчесто, това е безразборно натрупване на мазнини. Който много е напълнял, е човек, който не е складирали добре веществата: слагал е дето завърне – турял е ту тук, ту там. Той мяза на домакиня, която само събира нещата в този ъгъл, в онзи ъгъл – и цялата къща е напълнена безразборно. И ако дойде една сприхава слугиня, та изчисти и изхвърли всички непотребни неща, ще придаде на къщата такъв вид, какъвто подобава.

Дебелия човек аз го уподобявам на битпазар, който се занимава с вехти дрехи. Той е напълнил складовете си с какви ли не чешити и боядисва стари неща, за да ги поднови. Старото ново може ли да стане? Не може. Той ще обърне вехтата дреха от другата страна, ще я поднови, но има нещо, което липсва в нея – тя няма онази органична стойност. Сега хората казват: „Ами старите дрехи?“. Старите дрехи да си вървят, да ги дадат на други. На хората, които прогресират, им трябват нови дрехи. След като си боледувал, не обръщай дрехата, ами я изгори и си направи нови дрехи; вземи си нови обувки, а старите изгори; вземи си нова шапка – всичко старо изгори. На хората се позволяват нови дрехи след всяка болест. Щом оздравее човек,

трябва да сложи нови дрехи. Ще отпуснеш колкото ти трябва пари – това е за тялото. Онази болест се е скрила в старите дрехи, които носиш, тя е като проказа. Когато ти дадат нови дрехи, изгори старите, хвърли ги! Вземеш ли старите дрехи, проказата отново ще дойде в теб.

Същото е и в света. Що е моралът на света? Някой иска да ти даде една идея, която носи проказа в себе си. Тази идея е огън. Дръж надалече това, което е зло в света – то носи проказа в себе си! Що е злото? Проказа носи то. Щом влезе тази проказа, с теб е свършено. Що е доброто? Това са новите дрехи в света. Щом дойдат те, ти си в друго състояние – можеш да мислиш, да работиш, всичко можеш да постигнеш постепенно. С новите дрехи всичко се постига. Но вземете новите дрехи в широк смисъл.

Сега що е тангента? Най-първо ще дойде едно зъбче, ще потегли колелото на твоето сърце, което е заспало, и в теб ще настане движение, цяла фабрика ще се развие. Какво лошо има в това, ако колелото на Любовта с един зъбец само може да потегли колелото на вашето сърце и вие се задвижите? Или какво лошо има, ако радостта дойде със своя зъбец и задвижи твоя ум? Какво лошо има в това, ако Истината дойде със своя зъбец и потегли колелото на твоята воля, която е била в бездействие? Лошото е, когато човек не знае да използва ония блага, които Природата носи и дава на човека.

Един англичанин, който според способностите си искал да стане инженер, но по стечение на условията завършил право, без да го желае, през целия си живот не могъл да се освободи от инженерството. Идва той, започва да проучва делото на някой клиент, но като рече да помисли върху него, веднага изскача инженерството. Разни планове започват да се въртят в ума му, взема той книгата, започва да чертае и прави някое изобретение. Чак след това вече започва да проучва делото. Който не разбира законите на Природата, ще каже: „Този глупав човек не си гледа работата, не проучва делото, ами е седнал да чертае някакви планове, да изобретява нещо“. Когато този английски адвокат начертаел планове, тогава той вече много добре проучвал и делата, а щом някъде се откажел

от инженерството, и другите му работи не вървели.

Сега ще направя една аналогия: по някой път и вие седите, съвсем закъсали в света – станали сте това, което не сте искали. Например беден студент си, нямаш достатъчно средства, окайваш се, но щом започнеш да учиш, почваш да конструираш света и да нареждаш всичко. Ти си инженер, мислиш: „Такъв трябваше да бъде светът“ – и чертаеш. След като философстваш, ти се връщаш в своето положение и казваш: „Какво ме интересува, аз ли ще оправам света!“. Не, но ще оправиш себе си! Начертай онова, което Природата ти дава, начертай проекта на това изобретение. След това ще започнеш да учиш.

И така, седят двамата студенти и младежът вижда как професорът пуска хубавата студентка, а него скъсва. Какво трябва да прави той сега, какъв извод трябва да направи? Ще каже: „Този професор е несправедлив, той има някакви тайни цели“. А умният професор казва на студента: „Ти си силен човек, а тя е по-умна – ред съществування е работила върху себе си и е станала красива. Аз давам цена на нейната красота. Ти ред съществування си мислил лошо, затова те скъсах – за да работиш и да станеш и ти красив“. Питаш: „Как ще стане тази работа?“. Преди десет прераждания тази красива мома, която професорът пуска на изпита, е била негова дъщеря. Той я търси и като я вижда, харесва я. Професорът може да те пусне, да бъде много снизходителен и да каже: „Ти си способен“. Но той има предвид да те ожени за своята дъщеря, която преди десет прераждания беше една спънка за теб. Сега за тебе тази красива мома е едно условие да се повдигнеш, ако си станал много умен... Това са ред разсъждения, които трябва да разбирате. Трябва да разбирате и връзката, която ви се струва ненамясто. Така е засега, а за в бъдеще отношението ще бъде съвсем друго. Затова по-напредналите в живота казват: „Направи добро, пък го хвърли в морето“.

Не мислете за противоречията в света, никога не давайте резолюция; каквото и да се случи, на никого не давайте резолюция. Ще дам един прост пример: дойде някой и те обере. Кажи така: „За добро е това нещо“. Когато

влезе този разбойник, кое е по-хубаво – да ти вземе парите или да те убие? Влязъл е човекът, искал е зло да направи, но щом вземе парите, си заминава. В дадения случай той освобождава твоя живот. Какво лошо има в това, че ти е взел парите; къде е лошото за теб? В самата Природа има ли такова добро? Да предположим, че ти дадат 25 000 английски лири – ти изведнъж какъв ще станеш? Имаш весело настроение, но ти вземат тия 25 000 лири – изведнъж ще имаш друго настроение. Къде е злото? Когато парите дойдат, органично какво ще ти донесат? Те може да са златни. Но ако са 25 000 английски лири в медни пари и те накарат да ги носиш?! Кой от вас би могъл да носи 25 000 английски лири в медна стойност?

Сега златото в Природата може да се привлече. Има известни идеи, които като приемете, те могат да привлекат златото; пък има идеи, които привличат медта. Когато мислиш, трябва да знаеш всяка една твоя идея какво привлича. Вие ще се намерите в онова противоречие, в което се е намерил един земеделец. Той бил бездетен и се оплаквал, че животът няма смисъл. Имал една крина жито, турена настрани. Казвал: „Господи, защо ми е това жито, като нямам деца да го ядат?“. Ритнал той житото, разпилял го и всички житни зрънца станали на деца. Като ги видял толкова много, казал: „Че те ушите ми ще изядат!“. Взел една цепеница и започнал да ги убива. Най-после останало само едно дете, което рекло: „Татко, не ме убивай, аз ще ти помагам!“. Земеделецът казал: „Като е едно, ще го търпя“.

Това е анекдот, но хората са намерили едно разрешение в света. Този земеделец се оплаквал, че няма деца, после ритнал крината. Трябва да си преведете какво означава ритникът, от който са се образували тия безброй деца. Кои са безбройните деца? Вие се смеете. Някой може да преведе тази приказка... Ти имаш в себе си безброй желания, натрупал си тия деца, които викат и крещат. Първо се оплакваш, но най-после вземаш цепеницата и искаш да се самоубиеш. Тук има цяла философия на самоотричането – да се убиват децата. Казва се: постоянно умъртвявай

желанията, докато остане само едно, което да функционира; умъртви всяко желание, за да прогресиращ в света. Неразбрани работи са това.

Сега ти седиш и казваш: „Дотегна ми този живот, цял живот съм страдал като кон, не съм свободен!“. Или ти си един славей – хванат те, турят те в кафез, но и там не си свободен, казваш: „Ограничен съм!“. Тогава кон ли трябва да бъдеш, или славей? Има изходен път: ако искаш да се освободиш от положението на коня и на славея, ти трябва да приемеш положението на човека. Но и като човек ще бъдеш ограничен. Какъв трябва да станеш? Ангел. Всякога можеш да станеш ангел – всеки един от вас може да стане ангел, когато прави добро; всеки един от вас може да стане ангел, когато прокарва Любовта. Ако ти не носиш доброто в света, никакъв ангел няма да станеш. Щом човек носи доброто, в него вече има условия. Който съзнава, казва: „Ние ще станем ангели в бъдеще“. Това не е нещо чудно в Природата. В първите три месеца на развитието си всички зародиши, които съществуват, си приличат. Щом минат трите месеца, тогава се появява формата, която показва какво ще излезе от утробата.

Следователно през първите три месеца на нисшите състояния, през които минаваш, не мисли какво ще стане с теб: чакай четвъртия, петия, шестия, седмия месец, за да видиш какво ще излезе. Първите месеци не показват какво ще стане от теб, т.е. не си давай мнението за работата, която си започнал само от един месец. Нека се минат няколко месеца – най-малко три. Нека се минат три дена, три месеца, три години, тридесет или триста години, или пък три хиляди години. Вие ще оставите тия периоди... Питаш: „Какъв ще бъда в бъдеще?“. Аз ти казвам: „Сега си един кон, а в бъдеще ще бъдеш един славей в кафез“. Но славеят казва: „Аз какъв ще бъда в бъдеще?“ „Ти си един славей в кафез, в следния живот ще бъдеш един натоварен кон“. Ами че тия неща са разпределени вече.

Вземете числото 21. Цифрата 2 означава отрицателна сила, 1 означава положителна сила. Първо имате отрицателното, после – положителното. Или имате числото 24:

първото число пак е отрицателно, а 4 е положително. После имате числото 27 – и така ги нареждате. Следващите какви ще бъдат? Имате само едно число, какво ще бъде следващото? Ако е като първото, пак ще бъде отрицателно. Колко ще бъде? Ще минете в друга гама – пак ще бъде отрицателно. Когато в живота се започне с една положителна сила, всякога се свършва с положителна; когато започнеш с отрицателна, всякога ще свършиш с отрицателна. Обаче има и смени. Ти трябва да знаеш с какво започваш – не може да започнеш със злото и да завършиш с доброто; не може и да започнеш с доброто и да свършиш със злото – това са немислими неща.

Ти можеш да мислиш, но не можеш да направиш едно добро и след туй да направиш едно зло – то е само привидно, когато правиш доброто: всъщност онзи, който прави добро, пак ще свърши с добро. Казвам: на това е обоснован великият закон в света. Никога не мисли зло за себе си и никога не си давай мнението, че от теб нищо няма да стане, понеже това е глупава работа. Господ те е създал за нещо и ти няма какво да се месиш в живота. Ако не можеш да вършиш работа както трябва, не казвай, че Господ зле те е създал. Трябва да мислиш какво може да излезе от теб. Много работи могат да излязат – всичко може да излезе, ако знаеш как да работиш. Ако знаеш да свириш, музикант ще излезе; ако знаеш да мислиш, философ ще излезе; ако знаеш хубаво да пишеш, поет ще излезе от тебе.

Казвам: първо ще се учите да съзнавате вашите погрешки. Една погрешка е съвсем странично и външно нещо. Никога не влагай в себе си неща, които не съществуват. Ти можеш да кажеш: „Мен Господ ме е забравил, Той към мене няма никакво отношение“. Ако Господ няма никакво отношение към теб, това зависи тъкмо от тебе. Някой път ти осъзнаваш положението си. Когато аз направя едно гърне, какво ще мисли то за мене?! Аз ще си служа с него и щом то си свърши работата, щом се счупи, това ще е признак, че гърнето е повишено, че е освободено – и то ще мине в по-хубава форма. След всяко счупване гърнето прогресира.

Точно това става и в училище. Вземете един професор, който пише на дъската и пита студентите: „Написахте ли?“ „Написахме“. След това той заличава написаното – заличава го за удобство, а после пак продължава да пише; после пак изтрива другото решение. Така че ако хубавите неща във вас се изтриват, значи професорът е свършил своята работа. Ти казваш: „Отиде онова, хубавото, което имах!“. После следва вторият процес, после – третият процес. Тези неща всеки ден ги наблюдавате и те ви правят впечатление. Нищо не си е отишло – то продължава. Това, което си имал, се е заличило, за да се внесе нещо по-високо от старото, та то да се провери. И казвам: когато се явяват две колела, ще знаете, че едното движи другото.

Когато в живота се яви едно противоречие, то всякога е най-малкият признак, че има движение в света. И от това движение, което ти не разбираш, зависи твоето бъдеще. След това трябва работа. Някои казват: „Старите методи!“. Старите методи означават, че във вас седи идеята майка ви да ви носи на ръце, да ви сложи на някоя люлка и да ви пее: „Нани, нани“. Да си в люлка до една, до две, до три години е естествено, но ти си станал 10-, 15-, 20-годишен момък, може ли майка ти да те люлее постоянно? Един-два месеца може да седиш в яйцето, но ако не се решиш да излезеш от него, то ще се развали. По-хубаво е да те изядат, отколкото да се развалиш. Не можеш дълго да стоиш в едно яйце... Всяка мъчнотия е като една обвивка и ти трябва да намериш изходен път, за да излезеш навън от това яйце по какъвто и да е начин.

Тогава вие казвате: „Да има някой да ми помогне“. Че нали ви помагат?! Например идва един човек, обере те – не е ли той професорът, който те учи? Ти никога не си плакал, но започнеш да плачеш и казваш: „Взеха ми богатството, какво ще правя?“. След това идва друг, пита те какво е станало, потупа те, даде ти пари. Сега ако онзи не беше те обрал, ти нямаше да плачеш и другият нямаше да се запознае с теб. Така той внесе в тебе нещо повече. Казват: „Който краде, никак не прокопсва“. Сполети те някое нещастие. Ти никога не си се молил на Бога, а сега започ-

ваш да Го търсиш. Къде е нещастieto? Идва Бог, потупа те, запознаете се, става ти мирно на душата и в теб идва една нова мисъл.

Всичко онова, което става в света, е велико; всичко, което става там, е за добро и за полза. Всички препятствия, които съществуват, само наглед са такива, защото те са един велик подтик. Това колело движи света – каквото всеки един зъбец върши в него, е за добро. Това е новата философия, това е новият път, по който хората трябва да вървят. И постиженията, и цялото бъдеще стоят там.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

3. лекция, 9 октомври 1936 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

СЪЩЕСТВЕНОТО ЗА МЛАДИТЕ

Добрата молитва

Сега ще ви задам един въпрос: кое е същественото в живота на младите? Не бързайте да отговорите, мислете, има много съществени работи. Кое е най-съществено в живота на младия? Може да ви запитат и друг въпрос: кое е същественото за организмите, които се развиват на Земята? Или всеки може да си зададе въпроса: кое е най-същественото в моя живот? Под *съществено* разбираме онова, към което трябва да се стреми човек; и когато го постигне, да намери смисъла в живота. Не трябва нещата само да се реализират и да спечелиш пари – това още не е същественото. Ако спечелиш пари, а не можеш да се ползваш от тях, това още не е съществено. Да допуснем, че си намерил някъде скъпоценен камък. Това е едно богатство, но няма кой да го носи – нито ти можеш да го носиш, нито другите. Питам: за какво ще употребиш този камък?

Сега помнете: когато намерите същественото в живота, няма да има никакво търкане. Щом в живота има и най-малкото търкане, още не сте се добрали до същественото. Вие сте се добрали до някаква реалност. Щом намерите една реалност, веднага в нея ще откриете и някакво противоречие. Сега каква е разликата между реалното и същественото? Реалността не подразбира същественото, реалното не отговаря на същественото. Например можеш ли да вземеш думата *амин* и да я замениш с друга дума, да я преведеш на друг език – на английски, на български. Или думата *алилуя*? Можеш да я преведеш, да сложиш някоя друга дума, но тя няма да е същата. Никога не можете да преведете точно думите от един език – може да им дадете някаква цена, но тя няма да е същата. Всяка дума се е явила при определено развитие на един народ. Думите на Земята си имат свой произход, те са се родили при известни условия.

Кога се е родила скръбта? Скръбта в рая ли се е родила, или извън него? В рая се е родила, а отвън е започнала да расте, да се възпитава. Тя се е явила накрая, когато изпъдиха хората от рая. Първата скръб се появи, когато хората излязоха от рая; когато ги изпъдиха, това е началото на скръбта. Значи скръбта по-рано не е съществувала в съзнанието. Думата *скръб* се е родила после. Тогава как е на френски *скръб*? (*Douleur.*) А на английски, на немски, на турски?

Филолозите развиват своите теории. За образуването на всяка дума има специфично време. Кога се е родила думата *любов*? Ние знаем кога се е родила думата за Любавта, знаем кога се е родила думата за Истината, знаем и кога се е родила думата за Мъдростта. Знаем кога са се родили в еврейския език, в славянския, в немския, в английския, в санскритския, във ватанския... Имало е време, когато са се родили думите, работите не са случайни. Но от кого се създадоха тия думи? Имаше една реалност, от която се родиха всички езици. Преди да се роди човешкият език, е съществувал ангелски език. Когато ангелите говореха своя език, когато връзката между хората и ангелите не беше скъсана, човеците имаха понятие за ангелския език и го говореха. Но когато съгрешиха, стана падение и тия човеци дойдоха до уровен на животните – и сега ние имаме животински език.

Този език, който имаме, е на животните. Животните едно време говореха така, както сегашните хора говорят. Когато човек стигна до техния уровен, започна да говори един животински език, а ония животни, които слязоха долу, започнаха да реват и да мучат, както например реве магарето. И магарето говори един език, но неговият език е реване. Петелът кукурига – и това е неговият говор. И животните говорят, но начинът, по който говорят, всякога показва две неща: кога времето ще се развали и кога ще се оправи, кога ще има буря или вятър и кога те ще престанат, кога ще има сняг и кога той ще престане, кога ще има дъжд и кога няма да има; кога хората ще се бият и кога няма да се бият, кога хората ще се обичат и кога няма

да се обичат. Петелът кукурига и ще забележите, че в неговото кукуригане има една интонация. Петльовият език е еднослогов като китайския – само с по една сричка са неговите думи. Двуслоговите думи са вече напредък в речта. Има трислогови, четирислогови и петслогови думи.

Та питам сега: вие на кой език говорите? На животински език. В говора на хората няма мекота, интонацията им не е мека – това е животинско състояние. Вижте какъв е говорът на едно куче: когато те види, то ще излезе, ще си отвори устата, ще си покаже зъбите, ще изръмжи и ще те захлапе. За кучешкия език трябва да имаш една сопа, защото то веднага ще се нахвърли отгоре ти. Например някой човек каже една дума, с която закачи друг, и последният се нахвърля върху него. Каква е разликата между кучето и човека? Няма разлика, и двамата са приятели. Кучето на своя език казва: „Аз когато ям, ти ще мълчиш, ще седиш надалече!“; и ако някой дойде, то се разправя с него по всички правила.

А какво правят хората? Те правят същото и казват: „Там ще седиш, няма да се приближаваш!“. Когато голямото куче се наяде и си замине, ако нещо е останало на трапезата, ще дойдат малките кучета и ще облизват наоколо. Казвате, че това е морал. Никакъв морал не е, това е разбиране на човека – и човекът разбира като животните. Има една малка разлика: кучето яде месото в природно състояние, а човекът ще го сготви, ще му тури лук, масълце, културно ще го яде с паница и вилица. Но това пак е съвсем животинско състояние. Вие не сте си задавали въпроса като човек ли ядете, или като животно. Едва сега хората, когато седнат да ядат, се обръщат към Бога, искат да се избавят от животинското. Щом започне да яде, животното отваря очите си, хваща със зъбите си. Вижте сокола, който е хванал една птица, как я държи с краката си; и още докато тя лети, започва да къса от нея.

Та казвам: вие сега може да изучавате науката как да живеете. Кое е същественото в живота на младите? Вие имате едно наследство – баща ви е оставил пари, но те са добити по нечестен начин. Баща ви например е бил каса-

пин, който е одрал сто хиляди вола и от кожата им е станал богат; и вие от техните сто хиляди кожи сега сте богат човек. Или вашият баща е забогатял, защото едно време е изсекъл двадесет хиляди дървета, които живеят по хиляда години – оттам е направил своето богатство. Вие казвате: „Да направим богатство“. Богатство има, но кое е честното богатство в света? Не постъпваме ли по същия начин, когато унищожаваме едно животно, което е работило хиляди години, за да развие своя организъм? Дойде един сокол и изяде птицата. С това той ѝ казва: „Ти за мен си развила своето тяло, аз трябва да живея“. А тя да страда...

Сега хората започват елементарно да развиват теорията за правото на богатия и за правото на сиромаша. Но въпросът не се разрешава по този начин, както сега го разрешават. Кое е същественото качество на богатия и кое е същественото качество на бедния човек? Сиромашията не е голямо зло. Думата *сиромашия* се е родила при други условия и означава друго. Права е тази дума: когато кажеш *сиромашия*, ти вече разбираш известни несгоди на живота; когато кажеш *богатство*, разбираш известни удобства в живота. При сегашното разбиране, когато кажеш *сиромаш*, разбираш, че къщата на човека е някаква малка колиба, с малки прозорци, че хлябът му не е така хубав, както трябва, че обущата му, дрехите му също не са хубави, че на училище не може да ходи, т.е. има всичките несгоди.

Казвате *сиромашия*, но кога се роди сиромашията? Когато хората престанаха да бъдат богати. А кога се роди богатството? Когато хората престанаха да бъдат сиромаси. Някои хора, когато престанаха да бъдат сиромаси, станаха богати; а някои, когато престанаха да бъдат богати, станаха сиромаси. Богатството се реди при хубавите условия, а сиромашията – при лошите. Сиромашът е сиромаш, още когато го ражда майка му. Всичко това трябва да се проучва: сиромашът се ражда сиромаш, богатият се ражда богат. Сега вие искате да ви се докаже това. Талантливият човек отпосле ли става талантлив, или се ражда такъв? Гениалният се ражда гениален, глупавият се ражда глупав. Глупавият, колкото и да го възпитаващ, си остава глупав. Идиотът се

ражда идиот, а не става такъв отпосле – той се е родил при неподходящи условия. Идиотът трябва да работи известно време. Та казвам: човекът не може отпосле да стане гениален – светиите се раждат, талантливите се раждат, гениите се раждат такива. За всичките добри качества, които хората имат, те трябва да се родят с тях, а отпосле само да ги развиват – нищо друго не могат да придобият.

Следователно вие трябва да развивате тия неща, които са ваши. И трябва да признаете тази истина. Казвате: „Така сме родени“. Хубаво, как си роден? Да кажем, някой не обича да говори истината или казва: „Аз съм роден месоядец“. Ако един човек се е родил да яде месо, каквото и да го правиш, той ще яде месо; ако се е родил вегетарианец, ще бъде вегетарианец. И вълците, и овцете се раждат в Природата. Питам: каква е целта да направим вълците вегетарианци? Но интересно е, че месоядството не е първоначалното състояние на вълка, месото не е първата му храна. Когато вълкът гладува и не може да си намери храна, той знае корените на кои дървета са сладки – отива, разравя ги и яде. Тогава вълкът яде растителна храна. Значи месоядството е възникнало при лошите условия на живота.

Няма какво да се противопоставяме на хората, които са месоядци. Месоядството се е явило при едно състояние, през което са минали животните. Тигърът, лъвът, вълкът, всички месоядни животни минаха през една епоха. И тогава те не бяха животни, както са сега, но щом минаха през тия условия, не можаха да издържат и станаха месоядни. Тревопасните животни минаха през много благоприятни условия и останаха вегетарианци. При животните сега имаме тези две условия, през които е минал и човекът. Затова част от хората са добри, а други са лоши. Тези, които са добри, минаха през добри условия и сега са добри; онези, които са лоши, минаха през лоши условия и станаха лоши. Сега имаме две категории хора.

Сега вие разбирате половината от човечеството. Казвате: „Как е възможно на едно дърво в рая да има и добро, и зло?“. Хубаво, а как ще си обясните, че едно дърво едновременно съдържа в себе си и доброто, и злото? Сега аз

виждам – тия дървета ги има. Всеки човек е едно дърво. Виждам, че този човек при едни условия показва благородство, готов е да спаси живота на някого, жертва живота си, а при други условия изважда ножа си и намушква някой на двадесет места. Казвам: от едната страна на това дърво излиза отрова, а от другата излиза сладчина. Поневие това го чувствате всеки ден. Например при едни условия сте готови да говорите истината, но щом дойдат лошите условия, вече имате друга мярка, истината я няма. Щом дойдеш натясно, тогава не говориш истината. Да кажем, водят те на съд някъде: как ще кажеш на съдиите какво си направил? Не смееш да кажеш – ще те осъдят. А щом не кажеш истината тъй, както е била, няма да те осъдят.

Как трябва да постъпиш? За да осъдиш вълка, прати го на неговото място – там, дето е станал вълк; нищо повече. Интернирай го при ония условия, при които се е образувало вълчето. За да отсъдиш право, когато овцата направи една погрешка, прати я при ония условия, при които е станала овца. Въпросът моментално се разрешава: прати добрите хора при условията на добрите, а лошите хора прати при условията на лошите. Нека всички да работят, всички да живеят – нищо повече. Лош при лош трябва да живее, защото ако лошият живее при добрия, ще стане някакъв скандал. Когато лошият живее при лошия, ще има борба. Силен със силен ще се бори и на двамата ще им е приятно; пък щом слаб и силен се борят, тогава силният тъпче слабия. Не оставяйте силният да тъпче слабия! Слабият трябва да върви при слабия, силният да върви при силния, умният – при умния, глупавият – при глупавия – всеки да върви на своето място. А вие се разбърквате и искате да се развивате правилно.

Когато умният се бори с глупавия, той го тъпче. Тогава от кого произтичат нещастията в света – от слабите или от силните хора? Нещастieto иде от силните. Щастieto в света от кои произтича – от умните или от глупавите? От умните. Когато прави глупави работи, умният ги прави на свят. Той ще прави една къща и така ще я направи, че някой път като се срути, после трябва хората да ги

изваждат от руините. Умният така ще направи един трен, че като стане катастрофа, четиридесет-петдесет души ще загинат изведнъж. Нали по Коледа във Франция стана такава катастрофа и беше обявен национален траур. Умният така ще направи една мина, че хиляди хора ще си отидат под земята. Умният така ще направи едно оръдие, че снарядът, който тежи 500 килограма, където падне, всичко ще разруши.

Питам: вие сега какво мислите? Влизате в един свят и искате да бъдете щастливи. Това е невъзможно. Защото ти минаваш някъде, но там има сложена една граната, която в определено време трябва да се взриви. Или е поставена една бомба; тя си има фитил и докато изгори и бомбата експлодира, понякога минават няколко секунди, а понякога – няколко минути. Когато минаваш, ти трябва да знаеш времето на всяка бомба, кога ще експлодира, и да минеш една минута по-рано или по-късно след експлозията. Понякога ще бързаш да минеш, понякога ще спреш да изчакаш взрива. Самият ти трябва да знаеш времето, защото докато питаш другите да ти кажат, ще пострадаш. Войниците са поставили тия бомби. Някои са жени, някои са мъже, някои са моми, свещеници, съдии или адвокати – кой как мине, слага бомби навсякъде. Свещеникът, младата мома, младият момък, бащата, майката – все за хубави и за лоши бомби говорят. Когато попитат онзи свещеник, който е изгубил знанието: „Да минем ли оттук?“, той казва „Минете“. Минават, но им отива кракът. Той е лош свещеник; трябва да каже: „Останете една минута, сега ще стане един взрив, а в следващата минута ще се отвори пътят“.

Сега вие, младите, седите и мислите, че Господ има за всички благоприятни условия. Благоприятни условия има само за онези, за които слизат да ги ръководят разумни същества. Те ще им кажат: „Не бързайте да вървите, разсъждавайте малко!“. Например искаш да правиш нещо, но някой ти казва: „Не прави това, почакай!“. Той те учи. Искаш да четеш по някой предмет, а това нещо ти казва: „Не е време“. Щом започнете да живеете така, животът ви

ще се оправи. Ако нямаш едно вътрешно ръководство, как ще живееш в света? Чрез знанието можеш да се избавиш от нещастията в света.

Та питам сега: същественото за младите кое е? Знанието: да имаш знание кога ще се взривяват бомбите, за да закъсняваш или да избързваш. Това е същественото. Например вие сте пътник и някъде по пътя ще става голямо наводнение – трябва да знаете това. Или се качвате по планината и се надига буря, която влече и събаря – вие трябва да знаете кога ще стане бурята и да минете или по-късно, или по-рано. Ако не знаете, ще бъдете привлечен от такъв тайфун, както този, който сега минава през Филипините.

Светът сега е нареден и раят също бе нареден от повъзвишени същества. Всяко дърво в рая беше създадено от определена категория същества, които го създадоха в процеса на своето развитие; и всяко дърво означаваше една област на живота. Други същества, които изведоха от своя свят дървото за познание на доброто и злото, го поставиха в рая и сложиха знак никой да не го пипа. На всички дървета имаше указания. Когато дойде при някое дърво, Адам трябваше да чете какво ще стане с него. На дървото за познание на доброто и злото имаше надпис: „Не пипай!“. Но понеже Адам не знаеше езика, той не знаеше и че има указания. Ще попитате как така да не е знаел. Да кажем, вие говорите един език, но не разбирате известни съществителни, глаголи, местоимения, прилагателни, съюзи и т.н. Например един прост човек те пита какво нещо е съюзът. Отговаряш: „Той служи да сдружава хората“. Но човекът не разбира тия съюзи в речта. Какви са тия съюзи? Какво представляват съюзите в българския език, колко съюза има в него? Аз не съм ги броил.

Сега вие седите в живота и сте недоволни или пък двама се карате. Защо? Представете си, че двамата делите едно дърво с ябълки и се карате кой коя страна да обере, къде са по-едрите и къде са по-дребните ябълки. Не може ли да постъпите по следния начин: да оберете всички ябълки и тогава да отделите най-едрите, след което да ги разделите наполовина – половината на единия и половината на дру-

гия. После ще разделите и по-дребните ябълки. Ако пък не се спогаждате, тогава ги претеглете – претеглете по-едриите и вижте еднакви ли са по тежест. Следователно има три начина, по-които може да разделите ябълките. Друг пример: имате две дървета, едното ражда сладки ябълки, другото – кисели. Тогава се скарвате за двете дървета, че единият е взел сладките, а другият – киселите. Има начин да разделиш богатството: отделете сладките от киселите, разделете киселите и сладките наполовина и въпросът ще се свърши, няма какво да се карате.

Вие постоянно ядете кисели ябълки. Казваш някому кисела дума – тя придава малко кисел вкус. Като ти кажат някоя горчива дума, и киселата можеш да я ядеш по-сладко. Киселото и горчивото можеш да ги ядеш, но ако са по малко. Нали ако някой го заболи стомах, не яде вече сладки работи, но взема малко горчиво. Горчивите неща са, които оправят работите. Например искаш да оправиш в себе си някой квартирант – влязъл е вътре, обсебил е червата, стомаха ти. Намериш ли се в трудно положение, ще повикаш полиция, ще ги арестуващ всичките – и в участъка. Щом препятстват на храносмилането ти, ще ги арестуващ. Прати ги в участъка, дето няма да вдигат шум.

Щом една мисъл те безпокои, арестувай я, сложи я намясто; щом едно чувство те безпокои, сложи го намясто. Че ти си цяла държава – вземи и смени министерския кабинет. Ако министрите, на които е дадена власт, не работят както трябва, направи криза и смени кабинета. Избери нови министри, дай им да разполагат с властта един, два, три, четири месеца, година. Ако не върви, пак направи смяна, сложи други на власт. Вас сега ви е страх да направите една смяна. Сменете всичките ваши министри – на войната, на просветата, на вътрешните работи, министър-председателя сменете, навсякъде турете ред и порядък. Това е самовъзпитание! Никога не разчитай на кабинет, който вдига шум в теб и прави далавери. Че кой прави тия далавери? Министрите в тебе. Не си виновен ти, те направиха тия сделки отвън заради теб, а сега вие всичко взимате отгоре си. В една държава не е виновен само човекът, но той е виновен, че не сменя кабинета.

Този кабинет няма вечни права да управлява, той е сложен за малко време. Ако министрите са добри и честни, нека седят, няма никакво противоречие.

Казвам ви: сменете кабинетите си, нищо повече! В света сега иде един нов кабинет. Някой казва: „Да се обърнем към Бога“. Ти не можеш да се обърнеш към Бога, ако не смениш този кабинет. Но не е лесна работа да смъкнеш кабинета. Ако не знаеш как да го смъкнеш, ще имаш доста неприятности – ще има интриги, заговори, ще започнат да те заплашват, че ще те бият, че това ще стане, онова ще стане. Няма да се плашиш! Сега кабинетът се сменя отвътре, никъде няма кабинет, който да иска сам да слезе. Но другите държави не дават кредит, няма пари отвън; и вие сте принудени да си смените кабинета, за да ви се даде помощ отвън.

Казвам: нужна е промяна! Сега е така: ти ще свалиш своя кабинет, защото ако не го смъкнеш, няма кредит отвън, няма кредит от Небето, от Слънцето, от звездите. Щом кабинетът в теб е лош, всички ония богати, гениални и талантиливи мисли, всичко, което е един прилив отвън, ще престане и ти ще осиромашееш. Ще изучавате социално как трябва да разбирате живота. Трябва да се учи! Сега бързо се сменят кабинетите. Нека се сменят, че да се оправи работата. Не само ти, но и целият народ трябва да вярва в кабинета. Тия министри, които управляват в теб, трябва да бъдат полезни за целия народ – да мислят малко за стомаха, да мислят за дробовете, за червата да мислят, за краката, за ноктите, за космите, да мислят за облеклото и за храната. Това е кабинет. И когато отваря война, той пак трябва да взема предвид доброто на народа, а не да отваря война ненавреме. Често стават такива войни. Как да не стават, и между вас нали стават войни?

Сега вие мислите, че светът е умирнен. Всички говорят за един свят, дето го няма. Седиш и казваш: „Човек трябва да живее в един уреден кабинет“. Влез в една държава и ще разбереш какво е там, ще почувстваш какво е положението. Когато влезеш в Англия, ще почувстваш ред и порядък, ще почувстваш свобода. Иди в Германия –

съвсем другояче ще се чувстваш. Иди в Русия или където искаш – навсякъде ще почувстваш какви са законите, ще почувстваш една атмосфера. Влез при човек, който държи къщата си чиста, добре замазана – там е чисто навсякъде, приятно ти е. Влез другаде, където къщата не е чиста; като погледнеш – навсякъде е нечисто, чиновниците не си вършат работата. За мен лошият живот е като човек, който не е уреден. Силите в него са като един народ, който не разбира как да живее – нито горните, нито долните разбират как трябва да живеят.

Турците казват: „Тутан тутна“. Намерете някой турчин да ви каже какво значи това. Означава: „Кой когото хване“. Понякога аз привеждам някои неща от турски, понеже турците мислят, че техният език е първообразен. Те имат само един корен, който произтича от първообразния език и на това основание държат, че езикът им е първообразен. Имат една дума, която съдържа този основен корен.

Сега да оставим тия философски коментари. Всички неща в света са се родили при известни единични и колективни условия, през които човек е минал. Никога едно дете не може да бъде гениално, талантливо, добро или каквото и да е, ако баща му и майка му не съдържат в себе си тия качества. От вълк овца не може да се роди, от крава кон не може да се роди – от кон кон се ражда. Конете са създадени при известни условия. Не мислете, че човекът е създаден на един път – няколко пъти се е пресъздавал той. Поне в Библията са описани два начина. Първо се казва: „И създаде Бог човека по образ и подобие Свое: мъжки и женски пол ги създаде“. Това е едното създаване. След това имаме друго условие: „И създаде Господ Бог човека от пръст от земята: и вдъхна в ноздрите му дихание“. Този човек и първият човек се различават, това са две поколения. В тези хора, които са направени от пръст, ги има всичките противоречия. Който е създаден от пръст, понеже тя съдържа всички елементи на противоречията, той ще има противоречия. Казва се по-нататък: „И вдъхна в ноздрите му дихание на живот и стана човекът жива душа“. След това този човек се е поляризирал. Господ го

е приспал, та му е извадил едно ребро и е направил друго поколение, което съвсем не прилича на него. Това е най-последното поколение. Двете поколения се различават: едното е с брада и мустаци, другото е без мустаци и без брада. Първите са космати, а последното поколение, което е направил Господ, са хора без косми.

Сега вие не знаете защо хората са с косми и без косми. Дърветата спускат своите корени дълбоко в почвата и ги използват като помпи. Растенията са тези, които държат водата и я изтеглят на повърхността. Затова там, дето има дървета, има повече влага; където горите се изсекат, всичките води потъват надолу. Следователно в първия човек, който е направен от пръст – в първия Адам, водата е на повърхността. Тогава условията са били много добри, имало е вода. После Бог е направил втория човек по желание на Адам и тогава водата е отишла по-надолу, условията са станали по-лоши и положението на човека малко се е влошило. При създаването на некосматото поколение – поколението на гладките хора, е дошло падението на човека, понеже поколението с косми е започнало да си бръсне главите, за да прилича на по-културните. Хората на англосаксонската раса си стрижат брадите и мустациите, за да приличат на другата култура.

Сега аз изнасям известни факти. Някои говорят за появата на човека от по-малките животни, но това е далечна работа. Развиват теорията на Дарвин, че човек се е създал от малките животни чрез еволюция. Другояче трябва да се разглежда този въпрос – важно е при какви условия е създаден човекът. Твърдението на Дарвин е стара теория, но при какви условия от малките животни се е развил човекът? Той е създаден от малкото и от голямото, но най-първо е създаден от голямото. Да се говори, че малките неща отпосле са станали големи, е несъвместимо. От големите неща са станали малките неща, за това е спорът сега. Всякога трябва да знаете, че първото създаване на човека е станало от голямото, т.е. той е излязъл от голямото. А в сегашните разбирания имаме обратния процес – големите неща са станали от малките. Това е едно свойство: голя-

мото може да се увеличава, може и да се смалява. И с появяване на малкото казваме, че то е станало от голямото.

В абсолютната реалност малкото и голямото са едно и също нещо – голямото става малко и малкото става голямо. Тогава ако цялата Вселена се смали, тя може да се побере в един лешник и целият лешник може да стане толкова голям, че да не му знаеш границите. Тия неща са извън пределите на нашето схващане и са съвсем непонятни. Те се отнасят до човешкото съзнание – съзнанието може да се занимава и с толкова дребни, и с толкова големи работи. Съзнанието може да се занимава с цялата Вселена, може да си я представи безпределна, а може също да си представи цялата Вселена в най-дребните частици. Но това е в съзнанието, а дали в действителност може да стане всичко това, то е въпрос. Защото закон е: когато човек е бил малък, не е можел да мисли. За да мислиш, трябва голям да станеш. Първоначално човекът не е имал съзнание, не е могъл да мисли, а когато е станал голям, тогава е започнал да мисли.

Но ние се отклоняваме, нека да дойдем до мястото на съществените неща. Защо ни интересува каква е Вселената? Да приемем нещата тъй, както са – да приемем човека така, както е. Косматият човек е отзад, гладкият е отпред. Лицето на човека е гладко, ръцете му са гладки. Питам: къде стават престъпленията в света – отпред в гладкия човек или отзад в косматия човек? Ръцете и отгоре, и отдолу са гладки, но гладкият човек е съединен с косматия. Значи тези двамата – гладкият и косматият – са събрани. От сегашните хора никой не е изцяло гладък и никой не е изцяло космат, както първоначално. Човек първоначално е създаден космат, а сега е наполовина космат, т.е. смесени са двете поколения, двете раси. Едната раса е крайно активна, прави каквото иска; другата раса е крайно съобразителна. Понеже има две раси в човека, затова той проявява два възвишени характера, противоположни един на друг. Трябва да изучавате законите на едната и на другата раса и тогава да пристъпите към заключения.

В християнството проповядват, че Бог е слязъл да живее в човека. Когато човек се обърне към Бога, той ни най-малко няма да измени коренно своя характер. Който е разположен, остава си разположен; който е сприхав, остава си сприхав, само че когато Бог влезе в него, той ще стане по-умен, ще се въздържа. Който обича да си похапва, пак ще си похапва. Всеки ще запази качествата, които има – Духът ни най-малко няма да измени нещата, той само ги развива. Нещата остават такива, както са първоначално, само че като дойде Духът, той произвежда едно развитие.

Сега на младите какво им трябва? Хората от първата раса, която е създадена по образ и подобие Божие, не остаряват. „И направи Бог човека по образ и подобие Свое“. Тия хора живеят в едно тяло. Другите, създадените от пръст, са раздвоени, те остаряват. Това, което остарява, е старо; това, което се подмладява, не остарява. Значи когато се ражда, човек се подмладява, а когато остарява, това са старите хора, които представляват втората раса. Младият трябва да изучава законите. „И направи Бог човека по образ и подобие Свое“. Младите трябва да мислят и да разбират Божиите закони; вторите, създадените от пръст, трябва да проучват Земята, т.е. старият трябва да иде при своята раса – там, откъдето тя е станала.

Не съжелявайте, че трябва за малко да се разделите. Все пак мъжът трябва да даде отпуск на жена си, за да отиде при своите родители. Всъщност тогава вие умирате. Сегашният човек е двоен – така е според свещените книги. Соломон казва: „Плътта ще остане тук, на Земята“ – това е едната раса. А другата раса – Духът, ще иде при Бога. При създаването на човека Духът е онова, което не умира, това е първата раса. Диханието за живот е сложено в първата раса – и човекът е станал жива душа. „Направил го е от пръст“ – това вече е нисшето съзнание.

Та казвам: когато някой път се изпразните и не можете да мислите, когато нищо не разбирате, това представлява расата, която е направена от пръст. Трябва да чакате да дойде диханието. И когато Господ вдъхне в носа ви, вие ще станете жива душа. Първата раса е била расата

на устата, втората раса е била на ума, третата – на ушите, четвъртата – на очите. Ето, отбелязани са епохите на образуването им. При създаването на човека животът влиза през устата, влиза през носа, през ушите и през очите. Казвам ви както е: първата раса създаде устата, втората раса създаде носа, третата раса създаде ушите, а очите ги създаде четвъртата раса. Когато понякога чувствате една празнота, това е онази раса, която е направена от пръст – Божественото не функционира в нея. Когато е започнала да функционира втората раса, тогава е започнало да функционира и Божественото – дошло е Божественото разсъждение. Доброто не може да дойде, преди да е дошло диханието; едва когато дойде диханието, тогава ще дойде доброто. Когато човек живее добре, това показва, че в него функционира Бог. Когато човек не мисли, Божественият живот не е вътре в него.

Има определено време, когато се е родило всяко число. Кога дойде числото 1, 2, 3? Числото 1 дойде с първия човек в света, 2 дойде с втория човек в света, 3 дойде, когато се явиха децата в света. Ако вие разбирате числата 1, 2 и 3, това е достатъчно, защото другите са образувани от тях и с тях можете да образувате всички останали числа. 1 плюс 3 колко прави? 1 плюс 3 е 4. Щом имате вече числото 4, можете да образувате и 5, и 6. 2 плюс 1 прави 3. Идея трябва да имате. Тогава 1 трябва да го умножите на себе си. 1 по 1 колко прави? Ако умножите 1 по 1, имате пак 1. При умножение 1 не се увеличава. Интересно е числото 2. То има това свойство, че и като се умножава, и като се събира, все дава един и същи резултат: 2 по 2 е 4 и 2 плюс 2 е пак 4. Другите числа нямат това свойство. Числото 1 при умножение дава по-малко, а при събиране се увеличава.

Казвам: всякога един човек в даден случай представлява едно число, една величина. Може да е количествена, може да е силова, може да е величина на човешкия ум, може да е величина на човешките чувства. Има силови полета, има и умствени полета. Казвам: всякога трябва да вадите заключения. За да подобриш своя живот в света, трябва да измениш едно поле. Така един човек може

много да подобри живота си в умствено отношение. Например въздухът в града е нечист – човекът ще излезе горе в планината, ще измени условията. Горе, на чистия въздух, веднага ще се подобри неговото състояние. Умният човек трябва да мисли, трябва да се повдигне. Трябва да знаете законите на повдигането. Ако седиш на един и същи уровень, никога не можеш да прогресираш в света. Ако повдигнеш ума си дори половин сантиметър, ти ще влезеш в друго поле.

Представете си, че тук има голям порой, който тече. Ако ти не можеш да се повдигнеш, той може да те отвлече, а ако се повдигнеш с половин сантиметър, ти си свободен от влиянието му. Не се изисква повдигане с километри – и два сантиметра да се повдигнеш, ти си свободен от това течение. Дойде ли едно огнено течение, пак е същият закон: когато се повдигнеш с един сантиметър, ти си свободен. Някой казва: „Това не може да се постигне така“. Не, този огън има определено място, където действа, той не може да мине през тази област – това е разграничаване. Казват, че топлината излиза от Слънцето, нали така? Тогава, минавайки през пространството, защо не го стопля, ами горе е минус 160 градуса студ? Слънцето не изпраща топлина, но енергията, която праща на Земята, тук се трансформира в топлина. Когато се ударят в земната повърхност, лъчите се разбиват и образуват топлина, която е потребна за развитието. И тогава вие схващате Божествената енергия, която иде от този център през безпределното пространство. Щом тя се блъсне във вас, се явяват тия противоречия, за да се развие онова, което вие искате. Има достатъчно енергия, която да ни съответства.

Вие говорите за Любовта. Ако изучавате Любовта, там ще ви бъде силата. Ако разбирате закона, по който Любовта действа, ще бъдете свободни. Вие имате за Любовта едно особено чувство, а пък трябва да разбирате какво нещо е чувстването. Любовта е условие за чувстването. Четири неща има: първо, вие имате усет – това е най-малкото нещо, при което вашето съзнание започва да функционира. След това имате влечение – то е по-високо от импулса.

След това имате чувство – то показва реалността. Накрая имате стремеж – това се отнася до съзнанието. Трябва да съедините усета, влечението, чувството и стремежа в едно и вече ще имате едно понятие какво нещо е реалността. Реалността трябва да я чувствате. Ти не познаваш един човек, докато не чувстваш, но щом чувстваш, ще влезеш в положението му как страда, а не как мисли.

Например в определен случай вие може да мислите какво ще стане с вас след десет години и казвате: „Това ще бъде, онова ще бъде“. В този случай вие не познавате реалността. Идва друг човек и казва: „Аз чувствам, че след десет години ще бъда богат“. Много добре – онова, което този човек чувства, се сбъдва, а онова, което другият мисли, не се сбъдва. Нещата зависят от чувстването, а не от мисълта. Мисълта е само за да поправиш някаква погрешка. Когато се занимавате с вашия ум, вие поправяте погрешките, а когато се занимавате с вашето сърце, ще се запознаете със самата реалност на нещата. Това, което чувстваш дълбоко в душата си, то е вярно. Когато тогава дойде умът, той ще бъде в права посока и ще мисли вярно. Ако чувстваш криво, и умът ти мисли криво. Когато мразиш един човек, умът е взел сърцето ти, умът ти мисли. Когато мразиш един човек, умът и сърцето ти знаят каква пакост са направили на човека – умът се солидаризира с твоите чувства. Когато обичаш някого, тогава и умът се солидаризира със сърцето, и той мисли хубави работи. Тогава умът прави това, което ти чувстваш. Вие не можете да се изправите, ако не чувствате. Добре е, когато чувстваш и умът ти върви по същия път. Ако имаш хубави чувства, и умът мисли хубаво. Това са психологически данни, това са закони в окултната наука.

Най-първо ще обръщате внимание на вашите сърца. Казвате: „Аз мисля така“. Ти можеш да мислиш, но ще останеш една гола мисъл. Трябва да имаш едно добро сърце, за да може и умът ти добре да мисли. Ще мислиш добре, за да бъдеш богат – всичко да имаш, да имаш всичките благословения. Нямах ли добро сърце, какъвто и ум да имаш, той не може да ти помогне. При сегашните усло-

вия вие най-първо чувствате в себе си. За себе си не трябва да имате такива понятия, че не се познавате, че не мислите и не чувствате добре. Научете се да чувствате добре – да чувствате така, че да ви е приятно, защото има една вътрешна приятност. Ако не чувстваш добре, ще дойдат меланхолията и песимизмът. Тогава вече ти нямаш ясна представа, нямаш ясно чувство в себе си. Някой казва, че е егоист, че не обича. Вие не можете да обичате, докато не чувствате. Хората са егоисти с ума си – те имат много лоши представи. Например ти казваш: „Това мога да направя“. Отиваш въоръжен на бойното поле и някой друг идва въоръжен. Ти му теглиш един куршум и той ти тегли един куршум – и двамата се връщат инвалиди. Питам сега: къде е геройството? Бият се двамата, но единият умира и другият умира. Срамота е да мислите, че това е геройство! Героят е всякога герой, той не умира. Само ако не умираш, това е геройство. Героят може да се лекува сам.

Сега нека у вас да остане следната мисъл: каквото и да преживявате, вие минавате живота на миналите поколения, на миналите раси, и трябва да бъдете внимателни в това минаване. Например гледате на кино едно представление – мислите ли, че то е безопасно? Мислите ли, че ако опитвате всичко с вашия език, това е безопасно? Не! Сега понякога не разбирате онзи велик закон, който регулира живота. Вие давате право на ума си и казвате: „Аз мога да мисля всичко, което искам“. Оставете това – вие можете да мислите всичко, но ще си създадете най-голямото нещастие. Затова лекарите само пипват с ръка пулса и не искат повече да докосват болния с ръка – предписват лекарство и искат да се освободят. Ако ходиш при болния и го пипаш, ти ще почувстваш нещо от него. Студентите по медицина, когато изучават признаците на болестите, започват да мислят, че са болни от какво ли не.

Болезнените състояния са много заразителни. Например чуеш, че е станало някакво убийство, и се заразяваш. Хвърлете всичко това настрани! Когато се съмнявате, и това е по рефлексия. Разказваше ми един приятел, който живееше в Свищов, че много искал да има пари, и се мо-

лел за това. Една вечер сънува, че е намерил една кесия пари. Казва: „Сбогом, сиромашия!“ По едно време гледа – една крава започва да се върти около него. Той я ритва, тя се обръща с четирите си крака нагоре и нещо като вода потича по него. Събужда се и вижда, че е ритнал масата и тя се е обърнала с краката нагоре, че е хванал чаршафа, а мисли, че е кесията. Никаква кесия няма, никакво богатство: държи той чаршафа и щом ритнал тази „крáva“, масата се обърнала и каната с вода, която била отгоре, се разляла... Това е илюзия.

Казвам: илюзорният живот – това са пособията, с които си служите и си помагате. Понякога вие предавате на нещата някое друго значение. Ти можеш да мислиш, че чаршафът ти е кесия, пълна със звонкови, и че масата ти е крава, но масата е маса, а чаршафът е чаршаф. Никога не възлагай надежди на нещо, което няма тази същина. В реалността може да влезе едно заблуждение, но в същината никога не може да влезе нито заблуждението, нито илюзията. В същината ще имаш нещата такива, каквито са. Реалността е малко изменение на две противоречия.

Сега какво разбрахте, кое остана съществено у вас? Младият трябва да се учи да спазва Божествените закони; той трябва да познава Божествените закони и да функционира, да работи с тях. Божественото трябва да му бъде цел и стремеж във всички области, през целия живот, каквото и да започне той. Защото с това младият може да запази своята младост, може да развие своите дарби и да придобие своето щастие, което търси.

Аз сега не искам да ви намеря остарели. Ако не спазите това, един ден вие ще остарееете. Тогава ще ви кажа: „Друго трябва да учите“. Учете сега. Новото е да спазвате Божественото.

Само Божията Любов носи пълния живот.

4. лекция, 16 октомври 1936 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

СИН И БАЩА

Новата 1937 година, която сега настъпва, ще бъде малко по-добра от тази, която изтече. Годината 1936 представяше един разточителен син, който направи много дългове. Сега иде бащата да изплати дълговете на своя син.

Две неща определят живота: денят и нощта. Те се образуват от движението на Земята около нейната ос. От движението на Земята около Слънцето пък се образуват годишните времена. Понеже Земята има дъщеря – Луната, от движението ѝ около Земята се образуват седмиците и месеците. Най-малката мярка на живота е денят, който се определя от движението на Земята около нейната ос. Както при движението на Земята около оста ѝ се образуват ден и нощ, така и в живота на човека настъпват радости и скърби, разположения и неразположения на духа. Какво показва това? Това показва, че човекът има своя собствена земя, която се върти около оста си. Движението на Земята около Слънцето представя духовния живот на човека. Значи както видимата Земя се движи около Слънцето, така и земята на човека се движи около невидимо духовно слънце. Седмиците и месеците определят възгледите на хората. Двете седмици на месеца представят възходящите фази на Луната – новолуние и пълнолуние. Другите две седмици представят изпразването на Луната – низходящите ѝ фази.

И тъй, всяка година носи нещо в себе си. Както Земята се движи около Слънцето и образува годишните времена, така и човешката душа се движи около Бога и образува духовни годишни времена. И човекът има своя луна, която се движи около земята, като образува седмици и месеци; той има и своя земя, която при движението си около своята ос образува ден и нощ, а при движението си около слънцето – годишните времена. Оттук вадим заключението: в каквата система живее човек, такива са и възгледите му за живота.

Тази вечер всички хора, всички народи посрещат новата година по различен начин, според обичаите и традициите си. Има един анекдот, в който се разказва как един японец от високо произхождение посрещнал една нова година. Той дължал голяма сума на един богат търговец. Тъй както вървели работите му, длъжникът не виждал никакъв изход да се улесни по някакъв начин и да изплати дълга си. Затова в навечерието на новата година той отишъл при своя кредитор, богат японски търговец, и му казал: „Господине, дойдох да ти се извиня, че и тази година не мога да изплатя дълга си. Това е срам и безчестие, което не мога да понеса. Аз съм отчаян от себе си, от положението, в което се намирам, и реших да туря край на живота си. Дойдох пред тебе да си направя харакири. Не искам вече да живея, да те лъжа. Веднъж обещах, че ще изплатя дълга си, но не можах. Втори път не искам да обещавам и да не изпълня обещанието си.“ „Не, не бързай, господине. Ти си добър, благороден и честен човек, няма защо да се самоубиваш. Ето, аз скъсвам полицата ти пред тебе. Бъди свободен, не мисли за дълга си към мене. Считай, че всичко си ми платил. Остани да живееш, за да изпълниш предназначението си на Земята като човек. Седни да прием по един чай.“ „Много благодаря, господине, за великодушното отношение към мен. Радвам се, че ме освобождаваш, но не мога да остана повече тук, защото бърза работа ме чака.“ „Каква работа може да има един човек, който преди половин час беше решил да се самоубие?“ „Трябва да отида още при шест души, на които дължа големи суми, и пред тях да си направя харакири“.

Както виждате, умен бил този японец. Той използвал един благоприятен момент – настъпването на новата година, в който да посети своите кредитори и да получи от тях прощаване на дълговете си. Всички негови кредитори скъсали полиците му и той посрещнал новата година без никакви дългове. Добре е човек да посреща новата година без дългове.

Сега на вас не ви препоръчвам да си правите харакири, за да се заличат дълговете ви, но вие трябва да учите. От

вас се иска учене и работа. Като ученици вие сте забравили пътя, който ви предстои да минавате, затова вземете книгата *Пътят на ученика* и добре я проучете. През цялата година работете върху нея, приложете всички правила и принципи в живота си. Така каквито противоречия и да срещнете, вие ще можете да ги разрешите.

Като е дошъл на Земята, човек се запитва каква е целта на неговото идване. За каквото и да е дошъл, човек първо трябва да яде. Дали ще работи нещо, дали ще учи, дали ще се моли, той непременно трябва да яде. Ако запитате учения защо е дошъл човек на Земята, той ще каже, че е дошъл, за да учи. Религиозният ще каже, че човек е дошъл, за да се моли. Според нас обаче за каквото и да е дошъл човекът, първото нещо, което трябва да направи, е да яде. Яденето поддържа живота на човека и на всички живи същества. Яденето, храненето е основната религия, която се поддържа от всички живи същества, от най-малките до най-големите. И ангелите поддържат религията на храненето. Истинската религия в света се заключава в яденето. Изкуство е да знае човек как да яде. Който знае как да яде, той има религия; който не знае как да яде, той няма никаква религия в себе си. Яденето е един от символите на истинската, на новата религия в света.

Казвате, че „символът на вярата“ е съставен от 12 члена. Символът на новата вяра, на новата религия е съставен от четири члена: светлина, въздух, вода и храна. Който знае как да възприема светлината в себе си, той е разбрал и приложил новата религия; който може правилно да диша, той е разбрал и приложил новата религия; който се е научил правилно да пие вода и да уталожва жаждата си, той е разбрал и приложил новата религия; и най-после, който се е научил правилно да яде, той е разбрал и приложил новата религия. В какво трябва да вярва човек? Човекът трябва да вярва в хляба, във водата, във въздуха и в светлината. Христос казва: „Аз съм живият хляб, слязъл от небето. Който вярва в Мене и яде от този хляб, той ще има живот в себе си“. Казано е в Писанието: „В начало бе Словото и Словото бе у Бога, и Словото бе Бог“. Словото,

това е живият хляб. Ако се храните с живото Слово, което слиза на Земята, вие ще растете и ще се развивате. Всеки човек трябва да стане хляб за ядене; той трябва да поставя живото Слово, с което душата се храни.

Съвременните хора се страхуват от края на живота си и се запитват какъв ще бъде краят им. Много просто, краят на живота им ще бъде крайно осиромашаване: всичко, което са спечелили, ще го изгубят. Те ще се намерят в положението на краен бедняк, с едно съзнание само. „Ами после?“ Понеже си обеднял и не разполагаш с никакви богатства, отново ще те пратят на Земята да се трудиш, да работиш, да придобиеш онова богатство, което не се губи нито на Земята, нито на онзи свят. Човекът мисли само докато се труди и работи. Само така той може да се освободи от противоречията на живота. Човек търси спасението си вън от себе си. Не, спасението на човека е в самия него. Спасението на човека зависи от неговите вътрешни разбирания за живота. Който разбира важността на духа, на светлината, на въздуха, на водата и на храната, само той може правилно да мисли, само той може да се спаси.

Съвременните хора се трудят, работят, но въпреки това не успяват. Защо? Те не знаят как да работят. Хората са пренебрегнали своето сърце, а трябва да работят именно върху сърцето си. Те не подозират даже, че всички спънки в живота им се дължат на сърцето. Още първият човек е направил голяма грешка, като е допуснал друг някой да влезе в сърцето му. И оттогава досега този, който е влязъл в сърцето на човека без негово позволение, му създава ред спънки и противоречия.

Следователно всички страдания на човека, всички вътрешни борби, които той преживява, се свеждат към това, да изпъди от сърцето си онзи, който незаконно е влязъл в него. Като го изпъди навън, човек ще придобие свободата си. Човекът е заложил сърцето си, вследствие на което не е господар на положението си, не е господар на своето сърце. На човека се дават страдания с единствената цел за изкупи сърцето си. Докато не го изкупи и предаде в

ръцете на Бога, човек постоянно ще се ражда и умира, той всякога ще бъде нещастен. До това време въпрос за щастие не може да става. Казвате за някой човек, че има кораво сърце. Коравото сърце е заробено сърце. Такъв човек плаче и скърби само когато неговите интереси се нахърняват, когато е обран и излъган. Обаче когато той обира и изнасилва другите, тогава не скърби и не плаче. Тази е причината, задето страданията идват върху човека. Те идват с цел да смекчат сърцето му, да изпъдят от него онзи, който се е намърдал там без позволение. Затова е казано в Писанието: „Сине Мой, дай Ми сърцето си!“.

Сега ще приведа един пример из живота на един беден човек. Той ходил от къща на къща да работи. Тук го викали да работи, там го викали, но малцина му плащали. Като се отчаял от работата си, той решил да пее. Тръгнал по кафенета, по кръчми, но щом отварял устата да запее, веднага го спирали, като му казвали: „Какво си се разкряскал? Хайде, излез вън да кряскаш! Не искаме да те слушаме“. Като видял, че и с песен не може да се живее, той решил най-после да ходи в черква да се моли. Тръгнал от черква на черква да се моли, но и оттук бил изпъден. Като се намерил вън от черквата, най-после си казал: „Както виждам, в този свят не може да се живее нито с работа, нито с пеене, нито с молитва. Нищо друго не ми остава освен да си купя един револвер и да тръгна да обирам хората“.

Както казал, така и направил – купил си револвер и тръгнал по улиците. Първият човек, когото срещнал, бил един богаташ. Последният го спрял и запитал: „Къде си тръгнал тъй замислен? Какво мислиш?“ „Мисля, че за да вървят работите ми добре, трябва да бъда богат.“ „Ами Господ съществува ли за тебе?“ „Зависи... Докато работите ми вървят добре, и Господ съществува. Щом работите ми се обърнат, никакъв Господ не съществува.“ „Какво ще кажеш по този въпрос за работата, за пеенето? Струва ли си човек да работи, да пее?“ „Това не се отнася до мене. Аз опитах и едното, и другото, но не ми върви. Тази работа я оставям на богатите, нека те да работят и да пеят. Ето, виж този револвер. Решил съм вече с него да работя. Ти

вярваш ли в него?“ „Вярвам.“ „Дай тогава колкото пари имаш в джоба си! Иначе ей сега ще опиташ силата на моя револвер. Аз искам твоя Господ – парата, да бъде и мой Господ.“ „Моля ти се, не ме убивай! Ето, вземи тези пари и бъде доволен“.

Питам: кой от двамата печели – богатият или сиромасът? Нито богатият, нито сиромасът. Защо? Утре ще се яви друг сиромас с револвер в ръка и ще го насочи срещу първия, който е решил да живее с обири. Не, по този начин въпросите не се решават.

Защо работите на сиромаса не вървели добре? Защото вършил всичко без любов. Той работил без любов, пял на хората без любов и ходел на черква да се моли пак без любов. Защо богатият бил обран? Защото придобил богатството си без любов. На съвременните хора, богати и сиромаси, им липсва любов. Когато едни млад човек се явил при Христа и Го запитал какво трябва да направи, за да придобие вечен живот, Христос му казал: „Едно ти не достига – любов нямаш. Щом придобиеш Любовта, с нея заедно ще придобиеш вечния живот“. Христос казва и на съвременния човек: „Продай имането си, раздай го на сиромасите и ела, та Ме последвай!“ „Как да го раздам?“ Като дойдат разбойници в дома ти, как ще го раздадеш?

В турско време, когато искали да изтръгнат пари от някой български чорбаджия, турците туряли на врата му нагорещена желязна верига. И тогава, иска не иска, чорбаджията вади гърне със злато и го дава на турчина. Ще дойде ден, когато нагорещената верига ще мине през врата на всеки човек. „Може ли да стане това?“ Ще го опитате. Като наближи край на живота, хората очакват да дойдат ангели от Небето да ги вземат и да ги занесат пред престола на Бога. Не, в последния час на живота ви ще дойдат разбойници, ще ви хванат за врата и ще кажат: „Дай всичко, което си спечелил!“ „Ами какво ще оставя за децата? Как ще се развиват, като нямат пари?“. Това е заблуда. За развиването на човека е нужна любов, а не пари. Ако децата ви нямат любов, и те ще бъдат нападнати от разбойници и обрани като вас. Човекът трябва да рабо-

ти с любов, да пее с любов и да се моли с любов. Хората познават влюбването, но не и любовта. Когато богатият има любов, той е истински човек; когато сиромашът има любов, и той е истински човек. Богатият без любов не е човек и сиромашът без любов не е човек.

И тъй, човекът има всичко, но Любов няма. Само едно му не достига: Любов. Докато не придобие Любовта, той ще се ражда и умира, ще бъде недоволен, ще се мъчи и ще страда. Щом придобие Любовта, човекът коренно се изменя: става радостен и от всичко е доволен. „Как да придобием Любовта?“ Както вие разбирате. „Как да живеем по любов?“ Както вие разбирате Любовта, а не както другите я разбират. Досега вие сте живели по чужди разбирания, а не според вашите. Живейте според вашите дълбоки вътрешни разбирания и ще видите, че тези разбирания са еднакви за всичките хора. Те са написани от Бога в сърцето на човека. Ако приложите Любовта според правото разбиране на вашето сърце, вие ще възкръснете. За онзи, който е готов да се жертва, любовта е дошла; който не е готов да се жертва, той ще изпита всички разочарования на влюбването.

Защо сте се събрали тази вечер тук? Кое е онова, което ви е събрало и което събира всички хора? Любовта. Само Любовта е в сила да събере всички хора заедно. Събрания стават не само на Земята, но и на Небето, във възвишените светове. Там се събират разумни възвишени същества, по-велики от всички велики хора по лицето на Земята. Истински велик е онзи, в душата на когото Любовта царува. Хората искат да бъдат щастливи, да отидат при Христа. Христос живее в Любовта. Следователно ако нямате любов в себе си, не можете да бъдете щастлив, не можете да отиде при Христа. Любовта е врата за Царството Божие. Който мине през тази врата, той ще влезе в Царството Божие. Без любов човек се намира пред затворени врати. Дето похлопа, все затворена врата ще намери.

Докато не придобие Любовта, човек всичко ще има, но ще бъде вън от живота на Небето. „Какво ще има тогава?“ Той ще има всичко, каквото имат растенията; той ще

има всичко, каквото имат рибите, птиците и млекопитаещите. Той ще има даже и това, което човек има, но няма да има Любовта на Бога. „Като умрем, нали ще отидем на Небето?“ Зависи как сте умрели. Някои хора умират и след смъртта си пак остават на Земята; други хора умират, но след смъртта си възкръсват и отиват на Небето. Така умира и житното зърно: посадят го в земята и след известно време покълва, дава стъбло и листа, започва да се развива. С други думи казано: житното зърно възкръсва.

Желая ви тази година да придобиете Любовта в себе си като врата, през която да влезете в новия живот. Вие сте добри хора, но нямате онази любов, през която да минете за Царството Божие. Щом нямате тази Любов в себе си, няма кой да ви пази от разбойници – те ще дойдат и ще ви оберат. „Как да се справим с греха?“ Като престанете да се занимавате с него. Любовта не се занимава с греховете на хората, тя има предвид освобождаването на хората от смъртта. Щом се освободи от смъртта, човекът придобива Любовта и тя започва да го учи как да живее. Щом Любовта отсъства, човек се натъква на противоречия, на ограничения, на страдания и мъчности и намира, че животът няма смисъл. Това се отнася и до физическия, и до духовния живот на човека. Любовта разрешава всички противоречия, всички мъчности.

Двама души пътуват заедно към един планински връх. Единият носи в ръката си шише с вода, а другият върви празен. По едно време вторият ожаднява и моли първия да му даде шишето си, да пие вода. „Не давам! Ще имаш търпение – като извървим още един километър, тогава ще ти дам да пиеш.“ „Много съм жаден, дай ми малко вода! Страдам от жажда.“ Като не може да задоволи жаждата си, той започва да мисли как да се домогне до шишето, за да пие вода. Защо първия път човекът не задоволява желанието на другаря си? Той е умен и знае, че след десет минути ще стигнат до един чист планински извор, дето и двамата ще пият от неговата кристална вода. Ако другарят му пие вода от шишето и утоли жаждата си, няма да усети благотворното влияние на чистия планински извор. Наис-

тина, след десет минути те се намират пред извора. „Хайде да поседнем пред този извор. Ето, вземи шишето и пий от него!“ „Не, щом съм пред този извор, не се нуждаю от водата на твоето шише. Благодаря ти, че не задоволи жаждата ми, за да мога сега да пия от водата на този чист извор.“

Съвременните хора страдат, понеже някои от тях имат шишета, пълни с вода, а други нямат. Които имат, те не дават от своята вода на онези, които нямат. Казвам: идете при извора, при изобилието на живота – там се разрешават всички противоречия и мъчнотии в живота. Изворът, това е разумният живот, в който се разрешават всички задачи. Това не става изведнъж, но постепенно, докато човек придобие права мисъл и абсолютна вяра в Бога.

Следователно събирането на хората на едно място зависи от Любовта. Функцията на удовете на човешкия организъм зависи от живота на този организъм. Докато човекът има живот в себе си, всички удове на тялото му ще функционират правилно.

Казано е в Писанието: „Бог е Любов“. Любовта носи живот, носи светлина и знание, носи свобода. Любовта изключва всички заблуждения, всички криви разбирания. Казвате, че еди-кой си не живее добре, върши престъпления. Когато видя, че някой греши, аз се уча от неговата грешка и избягвам да правя същата погрешка. Виждам, че някой иска хляб от един фурнаджия. Последният го пита: „Имаш ли пари?“ „Нямам.“ „Щом нямаш пари, не ти давам хляб“. Като видя това, тихичко се приближавам към този човек и му казвам: „Ела при мен! Ти си сбъркал, забравил си, че трябва да дойдеш при мене. Ето, вземи този хляб и продължи пътя си“. Така постъпвам с всички хора, на които фурнаджиите не дават хляб. Какво показва това? Че Любовта разрешава всички въпроси в живота.

Задача за през годината: всеки ден да разрешавате по едно противоречие; всяка седмица да разрешавате по още едно противоречие, всеки месец – по още едно. Най-после и през годината да разрешите по едно противоречие. Знаете ли колко противоречия можете да разрешите за сто години? Какво по-голямо богатство ще иска човекът,

ако може да разрешава противоречията на своя живот? За да разрешава противоречията си, човек трябва да бъде носител на Любовта.

Защо мъжете и жените не успяват в живота си? Те не успяват поради известни слабости, които се крият в тях. Мъжът не успява поради своята грубост. Външно мъжът е груб, защото обективният ум в него е силно развит. Значи злото в мъжа е отвън. Когато прояви грубостта си, тогава той вижда погрешката си и казва: „Не трябваше да постъпя така“ – и започва постепенно да омеква. Щом омеква, Бог се проявява в него. Жената пък външно е мека, а вътрешно – груба. Докато се ожени, тя е мека, внимателна, отстъпчива. Щом се ожени, проявява своята вътрешна грубост и казва на мъжа си: „Сега вече, като си се хванал на хорото, ще храниш и мене, и децата, ще носиш юлара“. Понеже мъжът е груб отвън, а жената е груба отвътре, Бог ги е съединил, за да могат вътрешният Бог в мъжа и външният в жената да се съюзят и да изгонят външното зло от мъжа и вътрешното – от жената. Този е дълбокият смисъл на женитбата. Ако женитбата не може да изпъди злото от мъжа и от жената, тя няма никакъв смисъл. Когато злото не иска да излезе от семействата, то разделя мъжа от жената и ги озлобява един против друг.

За да издържа на противоречията в живота, човекът трябва да съедини силата на ума си със силата на своето сърце. Така само той ще изпъди злото от ума и от сърцето си и ще пусне Бога да живее в него. Днес Бог не живее в сърцето на човека, а трябва да живее. И затова Той се обръща към човека с думите: „Сине Мой, дай Ми сърцето си“. Бог иска да изпъди от сърцето на човека онзи, който незаконно се е наместил вътре, и да заеме неговото място.

Желая на всички тази година да служите на Бога с любов. Съединете силите на ума със силите на сърцето си, за да изпъдите неканения гост. Станете господари на вашето сърце!

КОЕТО МИСЛИШ, СТАВА

Пишете върху темата *Какво аз зная*.

Вие може да предполагате, че знаете много работи, но онова, което от опит знаете, то е същественото. Има и несъществени работи, но същественото, което знаете, за него ще пишете. Има ли някоя изостанала, нечетена тема, или всичко е наред?

Например ако ви попитат за произхода на мигането, как бихте го определили, ако кажем, че е тема? Откога се е родило мигането? То е една функция. На какво е резултат мигането? Някои птици не мигат, а човекът изобщо мига. Някой мига по-бързо, някой – по-бавно. Нали казват, че мигането не е нещо научно, но е една функция на клепачите. Или пък какъв е произходът на сълзите? При голяма светлина двата клепача изменят положението си. Каква форма взема окото? Зеницата се свива, а същевременно клепачите стават елипсовидни. Колкото светлината се увеличава, толкова елипсата става по-голяма. Значи клепачите се свиват и се увеличават. И вие, ако сте един физиогномист, ще изучавате клепачите, защото те се различават. От тях можете да научите някои особени черти на душевните изживявания, понеже всяко нещо си има свои причини. Някъде причините са далечни и на човек наум не му идва за тях. Има далечни причини, които създават нещата. Но когато са се строили клепачите на човека, тогава са се събрали най-гениалните същества. Те мислили дълго време, правили един опит, втори, трети, милиони опити са направили – и после това, което са мислили, са го проектирали върху човешкото лице. Човек днес си служи с клепачите.

Тогава представете си какви трябва да бъдат очите на един ангел. Те виждат много далеч в известни отношения. Или пък вземете функцията или създаването на устата, на зъбите. Може да кажем, че у някои животни

устата и зъбите са създадени, но зъбите не функционират. Вземете змията: тя не дъвче храната си – щом хване някоя жаба, постепенно я нагълтва цяла; змията има навик да гълта жабите цели. Колко време е било нужно за създаването на зъбите? При това физиологически те си имат свое предназначение – зъбите са в услуга, за да помогнат на стомаха в неговата работа. При човека и животните е така. При животните, например при някои месоядни като лъва и тигър, когато остарееят и нямат зъби, за да си хванат жертвата, те отиват подир младите животни от своя род, та когато те хванат жертва и се нахранят, старите доядат останалото. Значи в туй отношение синът приглежда бащата, защото зъбите му са паднали и не може да си лови жертвата.

В съвременната наука с тези работи не се занимават; учените се занимават с по-велики работи, а тези ги считат за маловажни. Хората се занимават с ония работи, които са необходими, които са грандиозни. Учените хора търсят причината как е създадена Вселената. Ония теории, математически изчисления и геометрически начертания – как, защо и за какво се движат телата, какви са били причините, които са създали Слънцето, планетите, кометите, падащите звезди и т.н. – това искат те да изяснят. Един обикновен човек казва: „Далечни работи са това. На мен не ми трябва“. В старо време са изучавали астрологията. Обаче ти не можеш да бъдеш астролог, ако не разбираш устройството на Слънчевата система; не можеш да бъдеш астролог, ако не знаеш нещо за домовете на Слънцето. Земята обикаля около Слънцето, тя има дванадесет дома и във всеки от тях престоюва известно време. И когато се спира, образува известни характери в хората, които се раждат. От къде накъде Земята се е спряла в някоя зодия? Да кажем, че се е спряла в Овен, в Бик, в Рак. Донякъде тия животни, които са турени в Зодиака, отговарят на някаква идея.

Да кажем, имате навик да си изгърквате подметката на обувката отзад. Гледаш, петата е изядена и бащата току поглежда обувката; някои деца толкова силно вървят, че

бащата след месец-два трябва да праща обувките при обувчаря, за да им поправя тока. Някои кривят обувките си настрани, някои – отпред. Онези, които изучават човешкия характер, търсят причината защо човек изязжда обувката отзад или какво означава това, ако са изядени отвън, отстрани или отпред. Това изтъркване на обувката, този навик не сте го създали вие – десет, петнадесет, двадесет, сто, двеста поколения, хиляда поколения са го създали. Всеки навик си има своя повод отнякъде.

Сега човек трябва да образува навик да постъпва правилно. Ако искате да си създадете характер, трябва да се научите да ходите правилно. Ти никога не можеш да си създадеш правилен характер, ако не знаеш да ходиш. Това изкривяване на крака е навик, който ще се отрази на твоята мисъл. Най-първо, когато вървите, в ума ви трябва да има една правилна фигура за това, как трябва да стъпва човек. Някой път вие сте нервни. Нервността произтича от едно сътресение – някъде удряте крака си повече, отколкото трябва. Така вие всеки ден с тези маловажни неща създавате вашите навици. Представете си, че петдесет пъти на ден слагате повече енергия, отколкото трябва, т.е. като вървите, петдесет пъти удряте крака си повече, отколкото трябва. С петдесет удара знаете ли колко излишна енергия изхарчвате? Природата търпи, но за една година по петдесет удара на ден колко удара правят общо? Сметнете го. (18 250) Колко енергия ще се изхарчи, а нервната енергия е скъпа! Ако сложим на всеки удар по една стотинка, колко ще струва? Да кажем, ти си живял 120 години – по 18 250 удара на година, колко удара ще станат за целия ти живот? Точно пресмятайте, да не ме заблудите, понеже върху това ще построя нещо, а Природата държи една много тънка сметка. (21 840 лева за година.) Представете си, че се плаща в златни пари; Природата не признава книжните пари, но златните. Да кажем, че за всяка една погрешка тя заставя човека да плаща по един грам злато. Колко ще стане тогава? За всяка погрешка по един грам злато! Знаете ли колко струва един грам злато? (80 лева.) За всяка погрешка вземат по един грам злато за енергията, която се е изразходвала.

Помнете закона: онова, което мислиш, в края на краищата става; онова, за което никак не мислиш, не става. И ако нещо е станало във вашия живот, то е защото вашият дядо, прадядо или прабаба са мислили, мислили – и сега то става. И ти участваш в това, което дядо ти и баба ти са мислили. Онова, за което вие сега мислите, то ще стане в бъдеще. А онова, което е станало, за него са мислили дядо ти и баба ти; хиляди поколения са мислили и ти участваш в него.

Сега този закон какво ще ви ползва? Казвате: „Каквото ще стане, ще стане“. Помнете: онова, за което мислите, ще стане, когато и да е. Възможно е да мислиш, че някои неща може да станат, може и да не станат. Не е така: каквото мислиш, ще стане. Една мисъл може в даден момент да не се реализира, но след време ще се реализира. Някой път в ума ти мине една мисъл: „Какво ще ходиш да работиш, та да се мъчиш... Иди и открадни двадесет-тридесет или петдесет хиляди лева“. Ако не загладиш тази мисъл, ще дойде ден и ти ще откраднеш. Пита някой: „Какво има, ако се открадне?“ Няма нищо! Аз разсъждавам философски. Вие казвате: „Няма нищо, ако се открадне“. Учителя казва: „Какво има, ако си преместил парите от една каса в друга?“. Държавата има друга теория и казва: „Понеже ти си преместил парите от една каса в друга каса, и аз ще те преместя от една къща в друга“. Аз поставям мислите последователно: понеже ти си имал добрата идея да преместиш златото, направил си услуга, и държавата ще те премести, ще те тури в затвора.

Вие казвате: „Това е карма“ – и хората седят да обясняват кармата. Има изопачаване на кармата. Да дадем сега изяснение за причините и последствията: ти си преместил златото от една каса в друга, и теб ще те преместят от една къща в друга. След това с големи почести ще турят няколко души адютанти, да ти сервират; и гвардия ще имаш, когато излизаш навън; по някой път ще ти сложат гривни на ръцете и на краката, за да те украсят. Ще дойде някой, ще надникне от прозореца да види на този висок гост, който е дошъл в този дом, да не му е лошо. Казват:

„Защо са го преместили от неговата къща в друга?“. Защото и той е направил една „услуга“ – преместил е една торба от една каса в друга. Тогава какъв извод ще направите, ако вече не искате да имате адютанти? Щом си на такова почетно място, без адютанти не може – ти вървиш и адютантът върви, не можеш да бъдеш свободен, пазят те да не би да ти напакостват някъде. Да кажем, че ти си взел само една торба; но представи си, че си хвърлил златото във водата. Тогава как ще стане работата?

Разправяха ми един анекдот. Вървят един паток и една патица с малките си патенца. Излиза един плъх и хваща едното пате. Патокът се затичва, хваща плъха за врата, вдига го във въздуха и го носи. По същия начин, както плъхът искал да вдигне патето, и патокът го хваща, носи го и го потапя във водата. После го изважда, за да види дали мърда, пак го потапя – и когато плъхът престава да мърда, той го оставя на брега. Какво иска да му каже патокът?

Аз съм наблюдавал патици, гъски и кокошки лятно време, когато падат черниците. Стоят под дървото и щом видят, че падне една черница, затичват се: ту кокошка, ту пате се затичва. Гледам ги отгоре: кокошки тичат, патици тичат, петли тичат... Вятърът като разклати дървото, падне някоя барабонка и те се затичват. Най-първо всички седят спокойно и чакат да падне нещо. Ако черниците падаха изобилно, нямаше да тичат, но за една минута падат две-три. Отначало духа слаб вятър, но когато задуха силно, тогава падат много черници и всички се наяждат; после всички лягат на корема си – и петлите, и кокошките.

Питам сега: кой ги събра под черниците, какво ще стане с тия кокошки, ако са се събрали без позволение? Някои ще кажат, че там става престъпление – патиците и кокошките преместват тия барабонки в себе си. Какво ще стане с бъдещото им прераждане? Питат: „Имат ли право те да ядат?“. Едни казват, че имат право да ядат, други казват, че нямат право... Гледам: лятно време косерите летят на големи групи и току нападнат някоя череша. Ако не

ги подплашиш и ако всеки един изяде по десет череша, стотина косери колко череша ще изядат? Вие считате, че тия неща са маловажни. И аз съм съгласен с вас, че са маловажни.

Ами вие седите и се безпокоите, че нямате обувки за Великден. Или пък вие, модерните хора, които имате някакво разбиране, гледате, че някъде обувката ви са прогледнали. Изведнъж си затваряте очите и казвате: „С прогледнали обувки не се ходи“. Посъдрили са се обувката и вас ви е срам да ходите с тях. На какво отдавате срама да се носят съдрани обувки? Когато обувките са нови, човек има особено разположение. Твоите обувки са нови, но от кой гръб са снети? Знаеш ли колко ще платиш за едни великденски обувки? Колко чифта обувки могат да се направят от една телешка или от една ярешка кожа? Заради желанието да заколят едно теле и да направят от кожата му обувки ти представяш ли си, че след няколко поколения трябва да плащаш за своите обувки? Знаете ли колко ще платите? Според временния морал на човека ти ще помислиш, че искаш обувки, но и ще помислиш, че трябва да се платят. Казвате: „Този добитък е заклан, аз не съм отговорен“. Човек е отговорен за всичко онова, което той върши! Твоето желание за нови обувки ще се предаде на хиляди хора и ти несъзнателно ще причиниш вреда и страдание на не едно животно. Ще кажеш: „То е животно, в него страданието не е така силно“. Право е, че животните не страдат така, както човек страда, но все-таки, щом животните страдат, това страдание ще се пренесе и върху хората. Страданието у животните ще се предаде така, както в по-висшия живот страдат от по-нисшия.

Вземете например микробите: един по-нисш живот става причина друг по-висш живот да страда. Вземете чумата и холерата; има и други болести, които се дължат на малки същества, които искат да живеят. Тия същества, когато влязат в човека, ни най-малко не искат да го уморяват, но те са като стадо говеда, които, минат ли някъде, опасват и отъпкват тревата. Тия микроби са такива: когато навлязат в човешкия организъм, за двадесет и четири

часа стават милиони, оставят своите извержения, отравят човека и той умира, не може да се справи с тия нечистотии. Отровата на микробите зависи от техните извержения. Сега учените хора се опитват да спрат процеса на тяхното размножаване и така са дошли до положението, че човек трябва да има чиста кръв; и щом дойдат микробите, да не намерят храна за размножаване и да измрат гладни. Някой пита защо те трябва да живеят вътре. Ти трябва да имаш чиста кръв, за да не те изядат микробите; щом имаш нечиста кръв, ще ти идват на гости. Най-първо, да кажем, идва хремата. Тя е дама от високо общество, в стомаха не слиза – отива в носа, качва се там, взема първите стаи в апартамента и след туй започва да чисти, отваря прозорците. И понеже се е качила в носа, ти не можеш да я изпъдиш.

По същия начин и погрешките, които вършите, когато дойдат във вас на гости, ще заемат някой апартамент – ще се качат на очите, на ушите, на устата, на зъбите, на пръстите. Щом погрешката се качи на пръстите, казва: „Аз искам видно място“. Качва се тя на пръстите, деформира ги или ви излизат такива малки фъски... Казвам: трябва да имате начин за вашето самоусъвършенстване. Това е процес.

Това, което говоря, не е лошо за един обикновен човек. Вие искате да уредите живота си на Земята. За да може да уреди живота си, човек трябва да го разбира, т.е. да знае как трябва да живее, защото живеенето на Земята е едно изкуство. Един цигулар, който иска да се научи да свири, трябва да разбира от музика, трябва да разбира онзи инструмент, който има – как да го държи и как да разполага с него. И животът е едно голямо благо. Вие например искате да живеете, но всякога трябва да знаете как да живеете – дайте една правилна насока на живота си. Например искаш да бъдеш щастлив. Какво подразбирате вие под думата *щастие*? Или искате да бъдете здрави, или пък искате да бъдете умни, или искате да бъдете добри. Много неща има в живота, много качества има, които трябва да придобиете.

На добрия човек, за да бъде добър, какво му трябва? Според вас какво трябва да има добрият човек? Добрият човек трябва да има едно качество, което да е придобил в миналото: той не трябва да бъде свидлив. Добротата не може да се прояви, ако си свидлив. Искаш да направиш някое добро, искаш да дадеш на един човек хляб или грозде, или ябълки, или круши. Аз често съм наблюдавал: някой носи кошница с ябълки, иска да даде, спира се, гледа в кошницата – отгоре има много хубави, но той дава отдолу една малка ябълка, не дава от хубавите. Друг пък, който също иска да даде, гледа да даде най-хубавата. Какво има в единия и какво има в другия – в този, който е дал хубавата ябълка, и в този, който е дал малката? Единият е свидлив. Другият, който не е свидлив, дава най-хубавата или вземе с ръка две-три ябълки и дава. Казвам: добрият човек не трябва да бъде свидлив.

Сега вие разсъждавате и си казвате: „То ако човек дава така, какво ще стане?“. Не считайте, че това даване, което хората правят, е правилното. В Природата има едно даване, което иде естествено. Трябва да дадеш, понеже даването е един закон. Природата, когато прати човека на Земята, го опитва да види какво той дава. Някои хора много добре изпълняват този закон, щедри са; някои не го изпълняват добре, не са щедри. Тези, които са изпълнили този закон, вече са белязани в света – и те имат благото, те носят това благо. Който се учи, и той има благо. Който е поет, има едно благо; ако човек е художник, ако е учен, той има друго благо.

Всички неща, които човек е придобил, са негова награда. Същото е, ако срещнеш някого, който е много учтив. Природата например е отбелязала, че някой е бил много учтив и особено любезен към младите моми – това е отбелязано на човешката глава. Някой учител е особено любезен към ученичките си, които са 15–16-годишни; някоя учителка е много любезна към учениците си. Това е отбелязано и минава за особена добродетел. Ако влезете в един свят и срещнете един ваш приятел, кое е онова, което е привлякло вниманието ви, за да се образува

тази връзка? Някой казва: „Това е кармическо“. То е много общо казано, трябва да има един повод. Според вас кой е поводът? Ако двама ученици в училището стават приятели, кой е първият повод за това? Някои от вас, учителите, какво ще кажете? Доста сложен е въпросът...

Нека си послужим с едно сравнение. Кой е първият повод, че искаш да ядеш? Кога се ражда този повод? Кога е настанал поводът за приятелството? Някаква причина има за това, единият е направил в училището някаква малка услуга. Приятелството се създава при малките услуги. Един много малък повод може да послужи да се образува приятелство за цял живот. Всички велики работи в света стават не с нещо голямо, но с нещо микроскопическо. В приятелството човек е много внимателен в малките работи и ги оценява. Ако вие не можете да оценявате малките работи, които образуват връзката в човешките отношения, това ще ви липсва много и не можете да бъдете щастливи. Много пъти малките работи, които човек е направил, могат да послужат за повод на големи работи.

Та искам да ви наведе на една мисъл. Да допуснем, че вие седите и сте крайно неразположен, не ви върви; не знаете защо, но ви е криво. Някой човек е облечен – вие му намерите махна, като че ли той ви е крив. „Много се е облякъл, много се е натруфил!“ Или някой е направил къща – и тя ви е неприятна. Или някой се вози на фйтон, на автомобил – и това ви е неприятно... Сега аз разсъждавам така: ако се безпокоя за положението на хората, какво ще придобия? Казвате: „Той е много богат, може да разполага“. Какво от това, че може да разполага, че дава пари назаем? И аз разполагам – и плащам; и той разполага – и дава пари назаем. Той, да кажем, дава пари назаем, пък аз събирам парите. Каква разлика има между онзи, който дава парите си, и онзи, който събира тия пари? Къде има по-голяма изживена енергия – когато даваш или когато вземаш?

В живота има много малки правила, които трябва да знаете. От какво зависи доброто разположение на човека? Ти седиш, неразположен си... Вие как лекувате вашето

неразположение, как се освобождавате от този взискателен гост? Когато неразположението дойде във вас, какво правите, как се освобождавате от него? То е гост, почитан като княз. Недоволството е княжеска дъщеря, принцеса – щом дойде вътре, раздрусва всичко. Дошла е недоволната принцеса и всички стават недоволни – тя е недоволна и те са недоволни. Дошла е принцесата радостна и всички са радостни...

Сега да оставим принцесите, които носят радостта, те са щедри. Когато дойде принцесата на недоволството, тя събира данъците. Щом дойде, казва: „Това защо не е направено, онова защо не е направено?“. Онази принцеса, която носи радостта, щом дойде, подарява и казва: „Това ще раздадеш, онова ще раздадеш“. Радостта е най-голямата гадателка, най-големият астролог – когато дойде, даром ще ти направи един първокласен хороскоп. Радостта прави най-хубавите хороскопи. Когато дойде скръбта, и тя прави хороскопи, но хороскопи с всичките противоречия. Тя прави неподходящи съчетания – как са били сдружени Венера и Марс... Някой път ще се занимава с астрология, защото аз не я разбирам. Някой седи, занимава се с астрология и казва, че простият българин си е заминал и че това имало връзка с Марс. Чудя се откъде е намерил връзката между този прост българин и Марс! Или казва, че Юпитер, който е благородник, е карал онзи българин да ходи с това велико разположение – той му бил обръщал особено внимание, занимавал се бил с него.

Сега да оставим това, тия неща ще ги изучавате в бъдеще. Но казвам: ако имате неразположение на духа, какво трябва да го правите? Ще изучавате психологията на вашето неразположение, ще го изучавате като голям аристократ. Ще видиш какви особености има то, ще видиш дали обича да го хвалиш, ще намериш някоя негова слаба черта. Например недоволен си, че нямаш дрехи. Мислено можеш да си заръчаш една дреха – викаш някой шивач, заръчваш някой хубав плат, правиш хубава дреха, обличаш се хубаво. Ако не си доволен от тази дреха или не ти харесва, поръчай си втора, трета. Или имаш дрехи, но пак

не си доволен, казваш: „Не съм ял сладко“. Направи си най-богатата трапеза!

Представи си, че си ял вече хубаво – и пак не си доволен; представи си, че си в университета, че си свършил четири факултета, голям професор си, ученици имаш, обичат те студентите – и пак си недоволен; представи си, че имаш някаква идея, но пак нещо не ти достига. Аз ще дойда до последния момент – значи си недоволен в себе си. Тогава ще седнеш и ще напишеш едно любовно писмо на твоето недоволство, ще кажеш: „Откак дойде в мен, сърцето ми трепери. Досега бях много невежа, много работи не разбирах, но откак дойде, умът ми се просвети от онова, което ти внесе в мене. Моля те да имаш добрината по-често да ме посещаваш“. Когато напишеш това и още няколко неща на твоето недоволство, какво ще стане с теб, знаеш ли? Като че от вас ще падне един товар, нещо ще се проясни.

Та казвам: най-после имайте един вътрешен характер, с който да осъзнавате вашия живот. Защото начинът, по който хората се възпитават, е много механичен, човек така не може да се възпита. Ако дойдете до най-голямото нещастие, което може да сполети човека, какво ще мислите? Ще ви представя много примери от историята. Нещастиято, което сполетя Христос, не е ли най-голямото нещастие, което може да сполети някого?! Млад човек на 30–33 години, който трябва да живее, а Го хващат без никакво основание и Го разпъват на кръста. Казвате: „Такъв позор!“. Това е едната страна. Когато разгледахме този живот след 2000 години, как беше по-добре – трябваше ли Христос да бъде разпънат, или не, кое е по-високо? Христос не беше първият, който бе разпънат – и други хора са били разпъвани преди Него. Той влиза в положението на страдащите, за да опита най-мъчителното състояние, което човек може да изживее – да ти заковат ръцете и краката с гвоздеи.

Питам: колко може да трае това мъчително състояние? Дотолкова, доколкото съзнанието е в тялото; т.е.

дотогава, докато ти се свързваш с материалното, което имаш на Земята, дотогава страдаш. Искат да ти вземат тялото, което имаш; щом се решиш да напуснеш това тяло, страданията ще престанат. Най-после Христос каза: „Тялото, което имам, давам го!“. Каза, че предава Духа Си в ръцете на Бога, а тялото оставя на хората да правят с него каквото искат. И тогава... Хиляди хора има, които са се ползвали от смъртта на Христос, Той е един пример в живота. Често, когато ви дойдат страдания и помислите за Христа, ви олеква, понеже Неговата мисъл е силна, Той е разсъждавал. Например каква концентрирана мисъл е имал, когато са Го удряли и ругали, а Той седял тих и спокоен и разсъждавал за характера на хората. Изучавал е характера на хората – не само какви са, но и в бъдеще какви ще бъдат. Христос е наблюдавал хората и после, когато е бил на кръста, е правел Своите наблюдения и е виждал от какво произтичат негодите на човешкия живот. Той е решавал една задача.

Следователно когато страдате, вие трябва да знаете какво решавате с това страдание. Някой път страдате и трябва да знаете защо страдате. Някой път нямате обувки – страдате за обувки; някой път нямате шапка – страдате за шапка; някой път не сте яли – страдате за ядене, а някой път не сте здрави или нямате жилище през зимата. Има много причини, които създават неразположение в човека, но всякога трябва да се спрете при съществените работи. Вие сега минавате и казвате, че сте много нещастни. Не разсъждавате правилно, хората не могат да бъдат нещастни! Най-първо сте нещастни, ако нямате глава, нещастни сте, ако нямате ръце, крака и уши. Но сега всичко ви е намясто: ушите са намясто, главата е намясто, стомахът е намясто, дробовете са намясто, мозъкът е намясто, очите са намясто – всичко имаш, и при това си недоволен.

Вие не оценявате благата, които имате в себе си, нямате ясна представа за всичките блага, които са вложени във вас. Някои казват: „С такова малко чело какво мога да направя?“. Хората, които имат голямо чело, нищо не правят.

Малката глава е опасна, но и голямата е опасна. Ако човек имаше главата на една муха, какво щеше да направи? Нищо нямаше да направи. Но ако една муха има човешка глава, и тя нищо няма да направи. Човешката глава ще я сложиш на човека и главата на мухата ще я сложиш на мухата, всяко нещо – на мястото си.

Сега всички вие грешите, че искате да имате главите на другите хора. В дадения случай ти, който си се родил в света, не можеш да намериш по-хубава глава от тази, която имаш. Винаги всички хора страдат по единствената причина, че искат да имат други глави. Казвате: „С добро не може да се ходи“ – и си слагате друга глава. Че в тази глава е доброто, ти трябва да сложиш своята глава! „Ама човек трябва да бъде учен“. Това е друга глава, а тази, с която си в дадения случай, която ти е дадена, тя е най-добрата. Когато идеш в другия свят и пак те пратят на Земята, ще ти сложат друга глава. Но не съжалявайте, че имате тази глава, с която сте сега. Друг път вие се оглеждате и сте недоволни от вашето лице. По-добро лице от това не може да ви се даде. Ако ви дадат друго лице, съвсем ще загазите.

Та казвам: оценявайте тази глава, която имате, тия разбирания, които имате. Радвайте се, вие имате много хубави разбирания. Всички хора имат много добри разбирания, но щом се дойде до приложението, не прилагат, няма приложение... Например аз седя и съм щедър. Когато погледна някой човек, той не ми харесва; погледна главата му – не ми харесва. Бръкна в джоба си и търся дребни пари. Напипвам сто лева, но казвам: „Не“, напипвам петдесет лева, пак го погледна и казвам: „Не“, напипвам десет лева, но и тях не давам. Когато напипам пет лева, казвам: „Стига му“. Това не е справедливо. Справедливо е да не знаеш какво имаш в джоба си и като бръкнеш, да не търсиш по-малка монета, а каквото напипаш, да го дадеш, да не разсъждаваш. Когато бръкнеш и хванеш сто лева или сто и петдесет лева, дай ги – законът е този. Така е, ако искате да се поправите.

При един съвременен епископ, католически или православен, идва богомолец, хваща ръката на владиката и слага една банкнота от десет хиляди лева. Какво трябва да направи владиката с тия пари? Той ще вземе да ги тури в джоба си. Щом си отиде богатият човек, след него идва сиромас – и той целува ръка на владиката. Когато сиромасът целуне ръката му, владиката трябва да даде това, което му е сложил в ръката богатият. Владиката служи само като един проводник. Когато погледне към сиромаса, той трябва да каже: „Много ми харесваш, мога да ти дам десет хиляди лева, понеже ти си се молил заради мен. Ще ти дам тия пари, ти да се помолиш за мене, че като човек правя грехове“. Или да кажем, че богатият е дал хиляда лева – една целувка е хиляда лева. Владиката счита устите на бедния човек за толкова чисти, че само за да го целуне той, ще даде хиляда лева.

Трябва да имате такива разсъждения. В живота трябва да има една правилна обмяна на мисли и чувства. Във всеки момент, когато се представяш пред лицето на Бога, трябва да бъдеш изправен и разположен. Не само да искаш благословение, но това благословение, което Господ ти е дал, го давай и на другите. Аз похвалявам поета – каквото богатство Господ му даде, той пише стихове и даром ги дава. Можеш ли да накараш един поет да ти напише едно стихотворение? Колко ще ти вземе? Човек от добра воля написва нещо. Цигуларят също свири от добра воля, но можеш да му дадеш хиляда долара, които правят осемдесет и две хиляди лева. Някъде този цигулар с пари го заставят да свири, друг път отива в някой дом и без да му плащат, свири. Кое е онова, за което свири? И там има нещо дадено – и те са платили; не мислете, че не се плаща в света.

Ако Бог на едного дава повече, а на друг – по-малко, това зависи от човешкото разбиране, а като не разбираш това, криво разсъждаваш. Ако Господ ти беше сложил слонска глава с дълъг хобот, какво щеше да правиш? На всеки едного Той е дал точно онова, което му трябва. Аз съм ви привеждал това положение: тези тела, в които сега сте облечени, вие сте си ги харесали. Един окул-

тист и учен човек така представя работата – аз изнасям неговата мисъл, това е според неговата идея. Горедолу той е прав, като казва, че всичките тела на хората са като костюми, изложени на витрините в другия свят. Ако някоя душа иска костюм, тя ще облече едно тяло, сложено в една форма, после ще го съблече. Тя облича едно, второ, трето тяло, докато облече форма, която ѝ хареса. И щом ѝ хареса една форма, тя от нея не може да се освободи. Искане да я съблече, започва да рита, да рита, но все повече се оплита, докато най-после се роди на Земята. Щом обичаш дрехата, когато я облечеш, не можеш да се освободиш от нея. Ако започнеш да риташ, ще се намериш роден на Земята. Та казвам ви: законът е верен – щом обичате нещо, непременно то се хваща за вас; и най-после това, което желаете, ще стане.

Затова седнете и мислете за онова, което е положително – за онова, хубавото, постоянно мислете! А вие седите и мислите лошо за себе си... Мислите лошо за себе си, а искате другите хора да мислят добро за вас. Научете се да оценявате онова, което Господ ви е дал. Детето трябва да оценява своето детство, възрастният трябва да оценява своята възраст; музикантът – да оценява музиката, поетът – да оценява поезията; работникът трябва да оценява своята работа. Оценявай в даден случай онова, което имаш. Онова, което оценяваш, то ще дойде; онова, което не оценяваш, няма да ти се даде. Всички нещастия произтичат от факта, че ние сме неблагодарни за онова, което имаме – и вследствие на това животът ни се изопачава. Как се изопачава? Вземаш един плод, държиш го една седмица, две седмици (някои плодове не могат да траят дълго време) и той изгнива. Ти трябва да вземеш на момента да го изядеш; щом остане за няколко дена, той сам по себе си ще се развали. Има неща, които са спешни – не ги оставяйте! Сготви си ядене, не го оставяй за другия ден – до довечера трябва да се изяде. Аз съм имал опити: всичко, каквото оставям, се разваля. Това, което ти готвиш, се разваля. За Природата въпросът е друг. Какво-

то приготиш днес, трябва да го изядеш. Утрешният ден ще донесе нещо ново.

Казвам: научете се сега да мислите, понеже човекът се отличава със своята мисъл, той е онзи, който мисли. Всички противоречия в света са начини да ни заставят да мислим. Това са противоположности. Да кажем, ти се считах за нещастен... Не че онова, което чувстваш, не е вярно, но ти се радваш и оценяваш радостта, а не оценяваш скръбта. Когато си радостен, ти си захласнат в своята радост, а в скръбното състояние си много разположен да направиш услуга. Някой път, когато си страдал, си готов да послужиш повече, отколкото когато си радостен. Някой път си се облякъл официално като министър, отиваш на визита, виждаш някой беден човек и казваш: „Нямам нищо“. Щастливите хора нямат време за нищо, но трябва да ги хване скръбта, която казва: „Скоро направи това!“. Скръбта тук е намясто. Някой пита: „Защо скръб?“. Ти си министър-председател и скръбта ти казва: „Слез от автомобила, направи услуга!“. Ако не направиш тази услуга, ще ти пати главата. Скръбите са благословение.

Аз имам два много интересни случая. Отива един човек при един български чорбаджия да му иска нещо, а той му казва: „Иди да работиш!“. Казват на чорбаджията: „Знаеш ли, този човек ще стане министър-председател.“ „Брей, не думай!“. Тогава той вика човека в къщата си: „Ела бе, момче!“. И другият случай: при един свещеник идва един калугер, който ходел окъсан по селата – отивал в Света гора на хаджилък и знаел няколко езика. Гледа го попът – иска да се освободи от калугера. Последният му иска 50 лева за път, но попът казва: „Нямам“. Калугерът си отива. Аз се приближавам при свещеника и казвам: „Ами този калугер е Христос!“ „Стой, не думай, пари имам! Ако е Христос, готов съм да дам!“. Че това е неразбиране, ние много материалистично разбираме работите. И Христос казва: „Понеже гладен бях... това бях, онова бях.“ „Господи, кога? Не Те видяхме!“ „Понеже не сте го направили на одного от Моите малки братя, и на Мен не сте го направили“.

В един човек всякога виждай Божественото, зачитай онова, с което Бог е благоволил да го надари. Направи му една услуга и виж Божественото в него – това е добрият начин. По този начин вие ще подобрите живота си. Всяко добро, направено по този начин, влиза в скачените съдове. Ако разсъждавате така, вашата карма постепенно ще се разтопява, разтопява – и във вашата долина на живота тревата ще започне да изниква, ще има за оране и плод ще има. Този е правият път.

Оценявай онова, което Бог ти е дал. Не роптай против главата си, не роптай против дробовете си, не роптай против стомаха си, не роптай против краката си, против ръцете си... Всичко онова, което Бог ти е дал, използвай го в дадения случай – то е намясто; в другия живот Той друго ще ти даде. Благодарни на Бога – това е щастието на човека. Проверете това и ако е вярно, следвайте този път. По-права философия от тази няма. Това е философията, която съществува в Природата – тя така работи. Природата наблюдава хората: щом сте съгласни с нея, и тя е съгласна с вас. Няма нещо по-хубаво от това, да бъдеш в съгласие с Природата; и няма нещо по-хубаво от това, тя да бъде в съгласие с теб. Ако ти си в съгласие с нея, и Природата ще бъде в съгласие с теб; ако ти си в несъгласие, и тя ще бъде в несъгласие.

Сега какво разбрахте в ядката, каква разбрахте от правилото? Цялата погрешка е в това, че не сте заинтересовани от следното: вие трябва много да платите за нещата. Ще ви приведа един български анекдот – дали е верен, или не, не зная. Отива един да си купува ахтапод. Продавачът по погрешка отрязва едно парче сапун. Човекът взема ахтапода, начева да го дъвчи, а оня започва да се пеняви. Българинът си мисли, че ахтаподът е особен, и казва: „Пениш се, не пениш се, пари съм дал, ще те ям“. Пък то какъв ти ахтапод – сапун! Питам: щом е сапун, трябва ли да го ядете? И вие понякога представлявате точно това. Бих показал несъответствието на една мисъл. Казвате: „Толкоз ли съм глупав, та да ям сапун!“. Ала колко пъти ядеш сапун и казваш: „Пари съм дал“. Ти ядеш, а той се

пени. Сапунът за какво е? За почистване на дрехата, за пране. Следователно когато искаш да се очистиш, сапун ще вземеш; когато искаш да се наядеш, ахтапод ще вземеш.

Един американски цигулар отишъл да взема уроци при виден професор. Последният поискал 10 000 долара за един урок от три часа. „Втори урок ще искате ли?“ „Не – отговаря цигуларят, – засега е достатъчно, всичко научих за десет хиляди долара“. Не е долар, не са два, а десет хиляди долара. Да ги дадеш от джоба си за един урок... Казвам: вие не сте се научили, защото нищо не сте платили. Ако платите за една лекция десет хиляди долара, ще се научите. Чудите се, че за една лекция са дадени десет хиляди долара. В Природата има един закон и аз сега ще го превода: когато не оценяваш една постъпка или едно действие както трябва, глобяват те десет хиляди долара. Тук доброволно ще дадеш на професора, т.е. на Природата: щом изпрати своите агенти, ще платиш – ще те глобят според закона. Закон е, трябва да се плати. Стражарите седят с перото и кой къде плюе, глобяват го. Хубаво е това – всеки трябва да си извади кърпичката.

Ако не изпълните онова, което ви казвам, всеки един от вас ще даде десет хиляди долара за един урок. Ако имате пари, нямам нищо против да платите. Четири-пет глоби по десет хиляди долара – петдесет хиляди долара, които правят пет милиона български лева. Всеки един от вас да мисли добре!

После нали трябва да правите някакви справки и трябва да ходите на пощата да си дадете адреса. Адресът трябва да бъде много точен. Някой път ви намират на еди-коя си улица, еди-къде си. От невидимия свят обичат, когато ви пишат, да имате точен адрес. А вие не можете да имате точен адрес, ако не правите добро. Тогава каквото ви изпратят от невидимия свят, няма да дойде. Щом правите добро, вече имате точен адрес и тогава всичките ви работи ще се оправят. Защото всичко, каквото съдържа Земята, е за разумните хора. Един ден всеки от вас ще участва в тия блага – на Земята има още хиляди неопитани блага и те очакват разумните хора да дойдат и да им се радват.

Вие сега мислите за оня свят – да умрете и да се преродите. Но вие ще направите една погрешка. Турците казват: „Дойде говедо, вол си отиде“. Ако си се родил говедо и си отидеш вол, какво си придобил? Сега аз ви казвам какво можете да направите: поне една плевня можете да запалите. Казвам: свещ можете да запалите. Вие отговаряте: „Нищо не мога да направя“. Една стомна вода можете да донесете навреме – това струва милиони. Ако не я донесете навреме, това нищо не струва. Някой път човек би дал милиони за една стомна вода. И ако навреме запалиш свещта, и тя струва много. Навреме правете всичко онова, което ви казвам.

Отче наш

6. лекция, 8 януари 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

ГЛАДНИ И СИТИ. ЕДИНЕНИЕ И РАЗЕДИНЕНИЕ

Отче наш

Имате ли тема? (Да.) Каква? (Какво аз зная.) Нека два-ма-трима души прочетат темата си.

На какво може да уподобите знанието в живота? На ред неща може да го уподобите. Знанието е това, с което човек разполага, то е капиталът, на който можеш да разчиташ. Знанието може да има приход – всеки капитал има приход. Само че заблудението някой път е в това, че очаквате от онова, което знаете, по-големи лихви или приходи. А случва се, че понякога никакъв приход не може да дойде и тогава се разочаровате. Не, знанието си е знание, капиталът си е капитал – трябва да го сложите в обръщение и да бъдете умни. Всички вие влагате капитала си там, дето не трябва. Затова по някой път изгубвате от капитала си и вследствие на това се огорчавате. Не влагайте капитала си там, дето ще изгубите. Аз наричам знанието майката на нещата. Ти гледай да не изгубиш майка си, че ако я изгубиш, отиде вече.

Сега вие може да имате разни възражения, но това е друг въпрос. Можете да мислите както искате. Знанието, което имаш, ти ще го провериш с ума си, със сърцето си и с волята си. Знанието навсякъде може да се провери, т.е. това, което човек знае, може да го приложи. Може да имаш някакви понятия, някакви теории и хипотези, но те са неща, които могат да се проверят в бъдеще. Да кажем, имате понятие за музиката, но всъщност в какво седи музиката? Музиката е един вътрешен подтик, определен музикален подтик. Когато дойде този музикален подтик, той се отличава с това, че всички състояния, които обезсърчават човека, изчезват. Сега може да кажете, че у някой човек звучи някоя тъжна песен. Това тъжно

състояние е вметната материя, то не е музика – музиката дава друго настроение. Музиката е форма и изявление на самия живот. Когато животът губи тази форма, какво става с него? Прозаичният живот е по-малко музикален, поетичният живот е повече музикален, а духовният живот е музикален. Вие искате да отделите живота си – тъй да го оголите, че да останат сухи кости. Че това не е живот! Животът трябва да бъде облечен: не само да има оголени диреци, а да има мускули, нерви и мазнини. Много работи трябва да живота, за да се прояви.

Една от страните на сегашния ви живот е това, че се обезсърчавате. Кой неща обезсърчават човека? Вие се занимавате с аритметика, да кажем умножавате 2 по 3; на колко е равно това? Или умножавате 3 по 4, или умножавате 5 по 7. Казвате: „Това е механична работа“. Ако двама души работят по три часа на ден, колко работа ще свършат? Те ще работят шест часа. Две еднакви души в Природата не могат да работят, както и два десни крака не могат да работят. Ако имаш един десен и един ляв крак, те вече могат да работят – може да се изходи определено място. Човек, когато ходи два дни по три часа, колко ще изходи? 6 е число, което показва изходеното вече. Добре, тогава на тия двама, които работят, мисълта им и състоянията им еднакви ли са? Не, различават се. Ако вие сте чувствителен, ще знаете и работата, която те са изработили, и мястото, през което са минали. Ще знаете кой е минал, дали е бил мъж, или жена, откъде е вървял мъжът – отдясно или отляво. Едно куче по стъпките познава господарят му откъде е минал. То ще ходи по стъпките на господаря си, ще обикаля.

Не е безразлично какво мислите вие. Казвате: „Аз мога да мисля каквото си искам“. Ти в даден случай мислиш това, което си, а не мислиш това, което не си. Пък ако искаш да се учиш, трябва да разбираш нещата. Например имаш един приятел: ти трябва да влезеш в неговото положение, за да го разбереш. И никой не може да те разбере, ако не влезе в твоето положение. Вие не се заблуждавайте или не употребявайте други думи; не си слагайте дума,

която ще ви постави в крива посока. Вие седите и казвате: „Ако аз бях в тази форма, щях да постъпя другояче“. Хубаво, да допуснем, че аз мога да ви дам каквато искате форма... Кажете ми сега каква форма искате? Нали някой път искате друга форма, а не тази, която имате? Кажете ми коя форма искате, за да ви я дам, но да е тази форма, в която няма погрешка. Аз бих опитал. Ако дойде един художник, който рисува гениално, накарайте го да сложи на картината основните черти на човешката добродетел. Не може да ги сложи: той ще нарисова красиво облечена форма, но доброто го няма вътре.

Тъй че в дадения случай изкуството не е само да рисувате в живота, но трябва да внесете доброто в себе си. Вие трябва да знаете. Аз мога да внеса мекота в леда. На един лед му казвам: „Аз мога да изменя твоето естество“. Имам една кибритена клечка, имам и една лампичка: запалвам я, турям леда в една паница и лампичката – отдолу. Ледът става мекичък, изменям естеството му и той става подвижен. След това казвам: „Пак мога да изменя твоето естество“. Отнемам топлината и той веднага пак става лед.

Та сега вие мислите, че знаете това изкуство. По някой път вие разтопявате леда, по някой път замразявате водата. Казваш: „Аз мразя някого“. Да мразиш значи да го заледиш, да го замразиш – това значи думата *мразя*. Обичаш някого – искаш от лед да го направиш вода. Той ще стане мекичък, пластичен, каквото искаш, ще го направи. Щом е вода, готов е на всички услуги за теб – дето го капнеш, там ще слезе. Казвате: „Това така ли е?“ – у вас идва съмнението. Аз нямам нищо против всички възражения, те са намясто. Това, което знаеш, то е намясто. Но ако вие имате раница и сте добре въоръжен, а трябва да минете през една дупка, питам: можете ли да минете така, както сте въоръжени? Какво трябва да направите? Ще снемете оръжието си и раницата си и ще минете без оръжие.

Някъде в Природата има много малки, тесни дупки, през които трябва да минете. Какъвто багаж имаш, ще го оставиш, ще остане само същественото. Ще оставиш пушките, ще оставиш ножа, ще оставиш горното си палто, ще

останеш само с тънки дрехи, ще минеш през дупката и като минеш оттатък, ще изтеглиш сабята и пушката. Щом минеш през тази дупка, пак има широк свят. Понякога се случва, че оттатък има митница – хващат те и казват: „Ще платиш, има мито за пушката. Тази дреха е нова, и за нея ще платиш“. Та страданията, които сега имате, се дължат на това, че когато минавате през тесните дупки, митничарите ви хващат и казват: „Плащай!“. Колкото и мито да платиш за тези неща, в новия свят те няма да ти послужат, там има много по-хубави работи. Ами представете си, че влизате през тази дупка в нов свят и носите разни консерви, а там има всички видове узрели плодове. Питам: вашите консерви какво ще ви ползват, онази кола с тенекета какво ще ви ползва? Там има узрели круши и ябълки, защо ви са консервите? Оставете ги зад дупката... Сега тази мисъл нека да седи в живота ви. Сравнявайте нещата.

Когато говорех онзи ден, една сестра се беше обезсърчила и ми казва: „Аз се обезверих, не зная в какво да вярвам!“ . Отговарям ѝ: „Това не е вяра, това е наука“. Вярата е онова – същественото, реалното. Тя досега е считала, че кръгът е идеалното, а пък аз го нарекох нещо животинско. Тя не разбира разсъжденията ми. Кръгът, който е идеален и който е Божественото, слиза да помага на животните; той слиза там, защото трябва да ги пази. Не сложих там елипсата, защото елипсата сега се учи от кръга как да помага. Тя е излязла от едната и от другата страна – наблюдава какво да прави. Сестрата казва, че понеже съм поставил кръга при животните, работата е излязла бамбашка – Божественото трябвало да вземе друго място. Хубаво, Божественото, когато слиза да ни помага, става ли като нас? Бог ли става като нас, или ние ставаме като Него? Огънят, когато слезе при дървото, става ли дърво? Не, огънят не става дърво, но огънят си е огън. Дървата какво стават? Дървата горят, горят – нещо отива в огъня, а пък една част от дървото става на пепел.

Та аз искам да ви кажа: съществените, реалните неща са неизменни. Във всеки човек има нещо неизменно – то е същественото в човека. Вие се дръжте за това, реалното

в себе си. Вън от реалното има нещо, което постоянно се мени и променя, и вие обръщате внимание на това – в това седи културата на човека, на неговото развитие. После не само вие обръщате внимание на това, а и всички хора. Да кажем, че един поет е написал нещо. Като говорим за поетите, ще знаете, че те имат три степени: обикновен поет за народа, талантлив поет и гениален поет. Представете си, че един гениален поет е написал нещо, а хората не го оценяват. Не че не го оценяват, но тия хора са малки деца по на 4–5 години. Той е писал отлични работи, но тия деца вземат написаното, а не го разбират. Има ли някаква погрешка в това, че този човек е писал неща, които децата не разбират? „Аз съм го написал, та тия деца, като станат възрастни, да четат.“ Поетът не трябва да бърза – неговата погрешка е, че той бърза. Тия малки деца не са за неговата поезия. Ще дойде време и те ще станат възрастни, ще могат да разбират поезията му.

Някой път и вие се смущавате, че хората не могат да приемат вашите идеи. Не се смущавайте, тези хора са още деца, те си имат залъгалки. Това, което очаквате сега, ще дойде след време; след пет, десет, петнадесет, двадесет, тридесет години то ще дойде на Земята. Така трябва да разсъждавате. Понеже разсъждавате материалистично, затова се намирате в трудно положение.

Казвам: когато умножите 3 по 4, това са динамични числа. В обикновения, във физическия живот процесите са други. Ако умножиш 3 по 4, знаеш ли какво ще стане? Представете си, че това са дванадесетте зодии, през които минава Земята. Но когато Земята се върти, и ти ще минеш през всичките зодии. И като минеш през всички тях, какъв ще бъде халът ти? Като минеш през зодията на Телеца, какъв ще бъде халът ти; или като минеш през зодията на Лъва, на Овена, като минеш през Скорпиона или през Стрелеца, или през Риби, или през Водолей? Вие печелите едно. Числото 12 в обикновения смисъл е много просто: дванадесет гроша, дванадесет лева, дванадесет зодии в годината. Колко годишни времена има? Четири годишни времена по три месеца – дванадесет. Разделят

зодиите на кардинални. Сега ако един човек е роден в зодията на Овена, какви качества има? Нали сте учили, тук има астролози, кажете какви качества ще има той? (*Реформаторски.*) Реформаторството засяга неговия мозък.

В Природата вие не можете да умножите 3 по 4. В нея можеш да умножиш само ако обичаш. Ако обичаш някого, ти можеш да му дадеш, можеш да го заведеш в къщата си. Ако не го обичаш, умножение не можеш да направиш. В Природата не можеш да кажеш, че 3 по 4 е 12. Ако една ябълка не те обича, тя нищо няма да ти даде и ще каже: „Аз не мога да умножавам“. Не, само Любовта е тази, която умножава нещата. Ако имаш този закон на Любовта, ти можеш да умножаваш. Някой казва: „Аз съм научил умножението“. Да, ти умножаваш, но без да се умножава! 3 по 4 е 12; например трима души имат по четири вола – това са дванадесет вола. Но дванадесетте вола ги имат другите хора, а аз нямам нито един, само правя сметката на хората. Ти не можеш да умножаваш чуждото – те си го знаят, нямат нужда от твоето умножение.

После ти не можеш да бъдеш астролог, не можеш да бъдеш и учен, ако не обичаш хората. Един човек не се открива пред теб, ако не го обичаш. Ако го обичаш, ти веднага можеш да говориш с него, понеже със своята обич хвърляш светлина върху него. Тази твоя светлина го осветява и можеш да видиш как е създаден. Като не го обичаш, ще бъде тъмно и той ще бъде непознат за теб. Някой път искате да познаете един човек. Не може да го познаете, ако не го обичате; щом не го обичате, той е затворен за вас. Това е разбиране. В музиката е същото: ти не можеш да бъдеш музикант, ако не обичаш музиката. Ти не можеш да бъдеш поет, ако не обичаш поезията; не можеш да бъдеш учен човек, ако не обичаш науката. Трябва да обичаш всички отрасли, които съществуват в Природата – тогава имаш възможност да се ползваш от благата, които са там.

Казвам сега: това са новите възгледи, които трябва да имате. Вие седите и без да обичате нещата, искате да ги познавате. Тогава седите и гледате един красив и някак си

въображаем живот. Някой иска да отиде на Небето. Можеш да отидеш в Небето, щом имаш Любов. Щом нямаш Любов, никъде не можеш да отидеш – ти си без пари, без капитал, а без тях никъде не можеш да отидеш. Здравият човек навсякъде може да отиде, но болният, който очаква да го водят с количка, къде може да отиде? Някои хора очакват нещо като инвалидите и казват: „Ако имаш вяра...“. Никъде няма да отидеш – вярата подразбира съвсем друго нещо.

Та вие сега съвсем сте загазили. Знаете ли защо? Защото искате да имате един красив и богат живот, искате животът ви да се оправи без знание и Любов. И тогава се сърдите на Провидението, сърдите се на приятелите си, сърдите се на баща си, на всинца се сърдите – на условията, на държавата, на строя; и казвате: „Не се живее!“. Може да се сърдите, аз нямам нищо против това. Ако три дни се сърдиш по шест пъти на ден, какъв ще бъде резултатът? 3 по 6 е 18. Какво ще ви допринесе сръдната – три дена по шест пъти като се сърдиш, какво ще спечелиш? Представи си, че всеки ден строшаваш по едно шише с розово масло: разсърдиш се и удариш шишето; т.е. за шест дена строшиш осемнадесет гърнета. Колко струва едно гърне с розово масло? Да направим сметка, това е реалното: като счупиш осемнадесет шишета по един килограм, а едното кило е по 35 000 лева, колко ще струват всичките?

Аз ви навеждам на една нова мисъл и казвам: три дена по шест пъти на ден е осемнадесет – вие сте изпочупили осемнадесет шишета с розово масло. А колко пъти само с вашата сръдня сте изгубвали най-хубавото. Имал си хубаво чувство, което струва милиони – ти се разсърдваш и това чувство изчезва някъде. Отиде розовото масло – блъснал си гърнето, няма го! Мъчно ти е, мъчиш се в душата си. Добре, да допуснем друго положение: ти си учил три дена по шест часа – всичко осемнадесет часа. Например три дена си изучавал закона на Любовта; за три дни си научил по един закон на Любовта. Три дена по шест часа си учил по един закон и вече можеш да направиш един малък опит. А пък един от законите, които си научил, е когато човек се сръди, да знаеш как да му отвориш

сърцето. Като се обърнеш към него с този закон, той става щедър и разположен, дава колкото искаш, въпрос не прави, не пита. Ако вие разбирате тия три закона, нали съвременната криза ще се махне?

Да кажем, че някой от вас е учител. Директорът или инспекторът е много взискателен, може да му направи такава ревизия и да даде такива показания, каквито не трябва. Но когато го докоснеш по сърцето, той става разположен и пише показания: „Идеална учителка, друга такава не съм срещал!“. Казвам: изучавайте положителното и отрицателното. Вие повече изучавате отрицателното. Искате нещата да стават и се сърдите, ако не станат. Детето ще се разсърди на майка си, че не му е дала хляб с масло – то иска и ще я застави да му даде хляб, намазан с масло. Идва майката, погали го, даде му, но това не е наука. Ти на майка си можеш да се разсърдиш, но представи си, че си войник, а офицерът е майка ти. Ако войникът се разсърди, дали ще има пак масло? Той веднага ще иде в карцера за три дена. При майката сръдната минава, тя ще му даде масло, но ако се разсърди на офицера, ще иде в затвора.

Сега някои от вас се сърдят на Господа. Малко хора съм срещал, които да не се сърдят на Господа, че не ги е направил такива, каквито трябвало да ги направи. Някой казва: „Не ми е дал Господ. Има в мен нещо, ама Господ не ми е дал онова, което искам“. Трябвало нещо да му даде, а пък той не знае, че Господ е намислил нещо по-хубаво, по-мощно да му даде, Господ е предприел нещо велико за него. Но понеже това, което Господ е намислил, е неразбрано, понеже Господ ще му даде нещо по-хубаво, той се сърди преждевременно, че не му е дадено нещо. А то сега не му е времето да му го даде. Например вие искате да сте богати, без да имате знание. То е все едно да искате да ядете много, когато стомахът ви е разстроен. Питам: какво ще ви ползва това ядене? Когато стомахът ви е разстроен, не ви трябва много ядене, диета ще пазите.

Яденето подразбира едно здравословно състояние – онова, което ядеш, да ти е приятно. Ако имаш изобилна храна, твоят стомах не може да я възприеме и тя е безпо-

лезна в дадения случай. Богатството е безполезно и вредно в случай, когато ти не си готов да го използваш. Природата не търпи да влагаш капитала някъде в банката. Всяко нещо, което имаш, трябва да е в оборот – такъв е законът на Природата. Всякога, когато този оборот престане, се явяват ония състояния, които сега имаме – неразположение на духа.

Сега вие какво искате, какво да умножаваме сега? Умножението в Природата е друго. И когато двама души имат обмяна на мисли и започнат да вършат нещо, това е друг процес. Умножаването е един процес във физическия свят. Това е само за изяснение. Но в Природата процесите са други: да се умножи, да се събере или да се извади една добродетел – съвсем друг смисъл има това. Казвам: ако в живата Природа събираш, числата имат друг смисъл. Числата 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 – всяко от тях има особени черти. Следователно за да впрегнеш един кон на работа, ти трябва да познаваш неговото естество. Например трябва да му туриш седло, за да се качиш: ако няма хубаво седло, конят ще те хвърли. Ще сложиш хубаво меко седло и като се качиш на гърба му, ще бъдеш внимателен. Ако направиш погрешка, конят пак ще те хвърли. Сега това са външни обяснения. Това нека остане за вас, за вашата мисъл, няма какво да разправяте за него. Чакайте да видите какъв смисъл имат числата.

Суеверието е безпредметно. Суеверието на хората от какво произтича? Българите във вторник и в петък не работят, казват: „Не върви работата“, а понеделник, сряда и четвъртък са щастливи дни. Все има някаква наука, има някакъв повод, поради което едни дни да ги считат за щастливи, а други – за нещастни. Разбира се, в сегашния свят и в петък карат машините да работят. Войниците също не гледат на дните – например вторник за тях е ден за работа; но обикновените хора, които нямат определени системи, понякога проявяват някои атавистични разположения. Казвате: „Днес нямам разположение“. Хубаво, да допуснем, че нямате разположение. Например имате тънки дрехи, а отвън е 25 градуса студ – разбира се, че

с тънки дрехи нямате разположение да ходите. Представете си, че излезете с хубави топли дрехи и обувца. С тях може да ходите зимно време, но с такива дебели топли дрехи лятно време не може да се ходи. С тънки дрехи зимно време не можете да ходите, но лятно време можете. През лятото ако турите дебелото палто, а отвън има 30–40 градуса топлина, то веднага ще вземе да ви тежи. Зимно време с него е добре, но лятно време не може да ви служи.

Та ви казвам: вашите зимни дрехи, вашите възгледи, които сте носили досега, са много хубави, но лятно време са невалидни; вашите дрехи, които сте носили през лятото, са несъвместими със зимата. Това трябва да го знаете. Когато срещнете един вол и когато срещнете един вълк, по един и същи начин ли ще постъпите? Как ще постъпите с вола? Нека да направя мисълта си малко по-ясна: имате хляб, който ще сложите в торбата си, но ако имате вода, може ли да я налеете в торбата? Няма да я налеете там, понеже ще излезе през торбата. Хлябът няма да си позволи да излезе, но водата ще си позволи, тя си дава тази свобода. Когато изучавате хората, някои приличат на хляб, други – на вода, трети – на огън. Ако имате огън, ще го сложите ли в торбата? Ще го носите в кибритена кутия или затворен херметически. Там, дето ви трябва, ще цъкнете и огънят ще излезе навън; дето не ви трябва, огънят ще стои пак затворен. За всяко нещо трябва да имате съответната форма, която Природата дава. В тази форма нещата са безопасни.

Вашето разбиране ще го приложите към сегашния живот. Това, което мислите, само при известни случаи е право. Например казвате: „Човек не трябва да бъде мек“. Прави сте, при дадените условия, при които се намирате, тази мекота е несъвместима, но при други условия своята мекота е съвместима. При дадени условия своята сила е несъвместима, но при други условия е съвместима. Казвам: едно ваше състояние не го пренасяйте. Например вие искате да пренасяте Любовта и казвате: „Трябва да се обичаме“. Едного, когото обичаш, ще го превърнеш на вода; друго, когото обичаш, ще го превърнеш на огън; друг, когото обичаш, ще го превърнеш на дим, на лед – на всич-

ко можеш да го превърнеш. Ако той всичко може да издържи, ти го обичаш и той те обича. Ако обичаш едного, ти ще го прекараш през всички форми на Битието. Ако не е готов да мине през тези форми, той не може да разбере Любовта. Ти, който имаш силата да направиш тия неща, ако не разбираш какво може да донесе всяка форма, не се занимавай с това изкуство.

Казвате: „Трябва да се обичаме“. Какво разбирате под това? Когато обичате ябълката, какво правите с нея? Ядете я. Когато обикнете хляба, и него изяждате. Когато обичате някой скъпоценен камък, носите го на пръста си. Когато изядете хляба, знаете ли дали той ви обича? Ако след като ги изядете, хлябът или крушата ви обичат, във вас ще дойде една отлична мисъл, вие ще се повдигнете. Щом изядете ябълката и тя не ви обича, тогава казвате: „Стана ми нещо“, т.е. между ябълката и вас няма обич. Следователно трябва не само да я ядеш, не само ти да я обичаш, но и тя да те обича, понеже имаш право да ядеш само онова, което те обича. Ако си я изял без обич, няма да се ползваш. Ако четеш една книга, която не разбираш, ако четеш един философ, който разсъждава по някой въпрос, а твоята вяра се разколебава, веднага казваш: „Тази книга ми размъти ума“. За онова, което проучвате, трябва да имате знание. Дръжте се за онова верую, което имате, всякога се допитвайте до вашето верую. Всеки човек има едно верую, което е право – колкото и малко да е, допитай се до него. Колкото и малка да е тази частица, която гори в съзнанието ви, допитайте се до нея. Не оставяй другите хора да четат заради теб.

Сега да оставим другите хора, не разбирайте криво това. Там, където трябва ти да четеш, не карай другите хора да четат, а там, където трябва другите да четат, не отивай ти да четеш. Там, където трябва другите хора да ядат, дай им правото да ядат; там, където трябва ти да ядеш, не карай другите да ядат, защото няма нищо да придобиеш. Казваш: „Нека учат заради мен“. Хубаво, ако някой яде заради теб един, два, три или четири дена, на него ще му е добре, но ти какво трябва да правиш? До четиридесет дена ти можеш да постиш, а той да яде. Той ще на-

мери тази постъпка за съобразна, но след четиридесетия ден ще кажеш: „Сега ти няма да ядеш, пък аз ще ям“. След четиридесетия ден трябва ли да му дадете яденето си, как мислите? Аз ако съм, няма да му го дам, а ще му кажа: „Достатъчно те храних четиридесет дена, сега ти няма да ядеш, пък аз ще ям, за да опиташ как е. А на четиридесетия ден пак ти няма да ми даваш да ям“. Следователно това, което аз говоря, го правя доброволно със себе си – не му давам да яде, пък аз правя своите разсъждения. Когато погледна, виждам, че очите ми са хлътнали, лицето ми се е поиздължило, светец съм станал, а той е мазничък, червеничък. Казвам: „Моето ядене много добре му е подействало“. Този човек има тлъсто лице, но няма моята мисъл. Казвам му: „Ще дойдеш на моето място и аз ще дойда на твоето, за да се разберем“.

Сега тия правила не ги вземайте за абсолютни. Това, което вие знаете, не е достатъчно. Всяко ново разбиране, всеки способ е едно опресняване. Считайте, че всяка теория е поставена намясто. Всяко ново знание е малък приток, който се влива в едно езеро и го опреснява. Не че ще принесе нещо, но всякога едно езеро, което има притоци, се опреснява. Не че ще изнесе нещо, но всякога трябва да има втичане и изтичане. Тия езера, в които има втичане и изтичане, се опресняват. Когато в живота става втичане и изтичане, това е правилното положение.

Какво е радостта? Радостта е едно нещо, което се втича в човека. Какво е скръбта? Това е нещо, което изтича от човека. Сега имате едно ново понятие за скръбта като за изтичане. Радостта е втичане вътре, вливане. Щом скърбите, значи нещо излиза от вас; щом се радвате, влива се нещо. Казвам тогава: радостта ще се превърне в скръб, т.е. един ден вашата радост ще се превърне на скръб и ще излезе навън. Но тогава вашата скръб, вашата вода, която се е вляла, ще излезе и тя ще бъде радост за другите. Вашата радост е скръбта на другите, т.е. тази радост, която е дошла във вас, иде от скърбящите. Вашата радост иде от едно скърбящо езеро. Така като мислите, нещата в Природата ще ви станат ясни. Другите разбират работата другояче. Сега вие мислите, че не трябва да скърбите. Невъзможно

е да не скърбите. Щом радостта се влива, тя внася нещо, а скръбта ще изнесе нещо. Стига да не изнесе повече, отколкото трябва, и тя ще внесе толкова, колкото е нужно.

Сега как разбрахте работата? Може ли да накарате въглена да прояви свойствата на един диамант? При състоянието, при което сега се намират въглените, никога не можете да го заставите да прояви тия качества. Тогава при какви условия можете да накарате въглена да прояви свойствата на диаманта? Учените хора сега правят опити да го превърнат на диамант. Въгленът може да се превърне в диамант, но при какви условия; знаете ли при каква топлина може да се стопи той, без да изгори? При пет-шест хиляди градуса. Следователно щом имате една мисъл от рода на въглените, сложете я при над пет-шест хиляди градуса топлина, за да я превърнете в диамант и да кристализира.

Аз уподобявам това на промяната у ония хора, които имат големи страдания – в техните лаборатории въглените се превръщат на диаманти. Някой ми разказва за страданията си, а аз му казвам: „Ти ще станеш богат човек“. Стига опитите във вашата лаборатория да бъдат сполучливи, вие ще забогатеете от ония въглени, които ще се превърнат в диаманти. Ако едно страдание може да внесе в душата ви една идея, то е намясто. Да кажем, че един изобретател се мъчи, мисли двадесет-тридесет години и един ден влага нова мисъл – основната мисъл, която той прилага. Оттам насетне всичките му работи ще тръгнат...

Сега нагазихме в една дълбока област, нека се върнем назад. Не е лесна работа човек да носи страданията, не е лесна работа да дава. Има един такъв пример: един беден лорд в Англия започнал търговия и се прочул със своята добрина и щедрост. Всеки ден получавал по шестстотин писма, в които все му искали нещо, все му разправяли за своите страдания. Получавал по шестстотин писма, на който отговарял. И казвал на хората: „Аз си имам своите бедни“. Пишел и на онези, които не са негови. Накрая лордът казал: „Дотегна ми да бъда щедър!“ – и избягал от Англия. Все пак да отговаряш на шестстотин писма – всички-

те все с молби за нещо... И лордът напуска Англия, казва: „Бягам, за да не съм известен толкова със своята доброта“.

Хубаво, сега си представете въпроса по обратен начин – на някой човек, който не е щедър, му пращат шестстотин писма. Той какво ще прави? Представи си, че ти си онзи, който не е щедър – излезеш на пътя, някой разбойник извади револвер и казва: „Давай!“. Тъкмо минеш няколко крачки, среща те друг и казва: „Давай!“. Шестстотин души те срещат и все искат – и ти ще даваш. След като десет дена има тази опитност, този, който не обича да дава, до какво заключение ще дойде? Той ще каже: „Ще си купя един револвер и аз“. Следователно и този господин има една опитност, но тя е неестествена.

Разбира се, всичките англичани не са щедри като този. Ако всички хора бяха щедри, едва ли ще се случи на ден един човек да дойде да поиска – и тогава това е в реда на нещата. Тогава може би в месеца ще се случи един да поиска и ти това ще го считаш за привилегия. През цялата година колко души биха дошли да ти поискат? Тогава ще считаш за привилегия, че някой е дошъл. Но ако всеки ден идват шестстотин писма и искат от теб, това е неестествен процес. Казвам сега: не си струва тогава човек да бъде щедър. Ако за десет години един дойде да поиска нещо, струва си човек да бъде щедър; и тогава, разбира се, това ще бъде привилегия.

Какво приложение има досегашното ви състояние? Вие питате: „Сега, за да излезем от това състояние, в което се намираме, какво трябва да направим?“. Онези от вас, които са учители, какво трябва да направят, за да излязат от учителството? Онези, които държат изпит, какво трябва да направят с изпита? Които държат изпит, много се молят, свещи палят, чрез спиритизъм питат духовете дали ще мине изпитът им добре, или няма да го изкарат. Трябва да се върнете към същинското вярване, което всеки човек има. И тъй, вслушвайте се във веруото на всеки човек, когато ви разправя някоя своя опитност – обръщайте внимание, понеже всеки говори от това, което знае. Именно с това вътрешно знание, което хората имат, те могат да си помагат.

При мен дойде един господин и ще ви предам само това, което той ми разправи: „Намерих едно лекарство, което лекува почти всички болести. Ако вземеш мед, ленено семе, чер пипер и индийско орехче, ще имаш цял, с който могат да се лекуват всички болести“. Той ми даде пропорцията, сега не ви я казвам. Какво ще разберете вие? Има си пропорция. Медът е лековит, лененото семе го вземат за разслабване на червата, черният пипер сгръзва, индийското орехче също има лечебни свойства. Когато се съберат медът, лененото семе, черният пипер и индийското орехче, когато се сдружат на едно място, лекуват всичките болести. Това ще интересува тези, които са болни. Които са здрави, ще кажат: „Нито медът, нито лененото семе, нито черният пипер, нито индийското орехче ме интересуват!“. Но когато сте болни, ще кажете: „Колко мед трябва?“.

Ето един пример: смесете един грам любов с два грама знание, смесете десет грама свобода и двадесет грама справедливост; разбъркайте тази каша и ще имате едно лекарство. Това е съвсем отвлячено – един грам любов... Слушайте, аз мога да направя такова лекарство. Ето как ще го направя. Ако искам да взема един грам от Любовта, какво трябва да направя? Ще намеря едно момиче на 15 години, което да си държи една минута ръката в една чаша с вода. Когато мине една минута, ще кажа: „Стига“. После ще намеря едно момче от 15 до 18 години, което да държи ръката си в чашата две минути. От него ще взема два грама знание. За да взема десет грама свобода, ще намеря един възрастен на 21 години, който да си държи ръката в чашата десет минути. И най-после ще намеря един професор, който ще си държи ръката двадесет минути. Това лекарство ще го давам по три капки сутрин, на обед и вечер – всичко девет капки; и може да има отлично успокоение. Вие сте се нервирали, но щом вземете тези три капки, във вас ще дойде едно успокоение.

Когато момичето, момчето и възрастният държат ръката си, тя трябва да бъде чиста. Лесно ще убедите децата да си държат ръката, но професора как ще го убедите? Кажете ми как бихте убедили професора да си държи

ръката? Хайде, нека оставим един въпрос неразрешен до Великден. До Великден можем да мислим за професора... Мъчното състояние в човека е професорът. Някой път човек е опак – седи, не можеш да го убедиш, т.е. този професор в теб не можеш да го убедиш в нещо. Казваш: „Не може по никой начин!“. Как ще го убедиш? Той трябва да си тури ръката, нищо повече.

Та за това лекарство съм дошъл до първите трима души, но сега се занимавам с професора – намирам го за много упорит. Той казва: „Тази работа е суеверие, как ще си сложа ръката там?“. Мога да намеря един болен професор, но болна ръка не ми трябва – здрава, гладка и хубава ръка ми трябва. Сега не ни остава друго, освен да го приспим, да му вземем ръката и да я сложим в чашата – водата полека да се нагоди към неговата топлина. Когато се събуди, професорът ще усети, че нещо е взето от него. А сега как ще влезете в стаята, как ще убедите домашните му? Мъчно се влиза в тази стая, че може професорът да е женен, да има жена и деца...

Сега се спрете и вярвайте в онова, което Бог е вложил във вас. Вярвайте на онова, което Бог ви говори: не на онова, което хората говорят, но на онова, което Бог говори. То се отличава по следното: когато Бог говори на човека, винаги има едно единство, няма спор – и мислите, и сърцето са на един ум. Щом хората говорят, винаги има раздвояване. Човешкото винаги раздвоява, Божественото винаги обединява. Там, дето се обединяват нещата, Бог говори; там, дето нещата се разединяват, хората говорят. Законът е верен. Всяко нещо, което обединява сърцето и ума ви в даден случай, то е от Бога; всяко нещо, което разединява, то е от човешки произход – него ще проучвате.

Станете сега!

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

7. лекция, 15 януари 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

ПОВОДИ НА МИСЪЛТА

Отче наши

За следния път пишете върху темата *Отношението на нервната система към човешкия ум*.

Сега какво разбирате под думите: „Чистота на човешката мисъл“? Най-простото разбиране какво е, какво разбирате под думите *чиста мисъл*? Изхождайте от думата *чистота*. В най-простия смисъл под думата *чистота* какво разбирате? Казвате: „Чиста дреха; чисто лице“. Когато говорите за чиста вода, разбирате да няма никакви примеси. От какво се състои водата, кои са нейните елементи? (*Кислород и водород*.) Щом има други примеси, водата не е чиста. Така е за водата. Ами от какво се състои човешката мисъл? Или коя е подбудителната причина на човешката мисъл? Това е доста дълбок философски въпрос, нали? Поне някой път не сте ли се спирали да помислите какво е движението на човешката мисъл – възходящо или низходящо? Човешката мисъл слиза от една много висока област – също като времето, когато започнат да се топят снеговете и от планинските върхове се образува движението на малките ручей.

Най-първо човек трябва да се научи да мисли. Той не може да мисли, докато няма в себе си самообладание. Правата мисъл изисква самообладание. Когато човек не се самообладава и се страхува от външните условия на живота, мисълта му не може да бъде права; или другояче казано, мисълта му не може правилно да се развива.

Представете си един богат и един сиромах, поставени при различни условия. При сегашните условия какво ще мисли един богат човек и какво ще мисли един сиромах? За какво ще мисли богатият, който има достатъчно средства? Парите са една подбудителна причина. За какво ще мисли богатият? Богатият човек би ли помислил най-

първо да иде на църква да се помоли? Например имате един богат човек в обикновения смисъл на думата. Богатият казва: „Аз имам всички средства“. Той за какво ще помисли най-първо? Сутрин, когато се пробудите, най-първо за какво мислите? Представете си, че един богат човек се пробуди и стане от леглото – за какво ще мисли? Най-първо той е мислил да спи и е спал; сега, след като се е събудил, за какво ще мисли? Той трябва да хване една права нишка на мисълта си. За да мисли, той трябва да хване един път – аз го наричам път на напрежение, гама на напрежение.

Когато дойдеш някъде, ти нямаш дълго време, за да избираш в коя посока да тръгнеш – затова непременно ще се яви гамата на напрежението. След гамата на напрежението ще се яви гамата на движението. На музикален език казано, има напрежение и движение, а след движението вече иде музикалното мислене. То е третата – мажорна гама. След тази гама има други – миньорни гами. Напрежение, движение и музикално мислене – така човек ще започне да мисли. За какво ще мисли? Ще почне да мисли за най-хубавата песен. Коя е най-хубавата песен в живота? Мнозина тук са музиканти – я ми кажете коя е най-хубавата песен в живота?

Представете си един човек, който е осъден някъде на смърт и вече е дошъл последният му ден, ще го бесят. Той за какво ще мисли? Вие нямате тази опитност, но искам да знаете за какво ще мисли този, когото бесят. Той има едно особено чувстване, една особена мисъл, въпросът остава неразрешен в него. Сега ще ви представя друга картина – този, когото бесят, казва: „То мен ще ме обесят, ще увисна като един плод, а когато узрея, когато се скъса въжето, ще падна и какво ще стане с мен, не зная“. Той знае, че ще увисне на въжето, а след туй, ако въжето не издържи, долу има пропаст. И казва: „Когато падна там, не зная какво ще стане. Падането трябва да го разбере“. Но представете си, че по някакво щастие идва помилване: този човек е осъден, но намират истинските виновници, идват и му казват: „Пускаме те“. Когато го пуснат, за какво ще

мисли спасеният от въжето? Българинът как е разрешил този въпрос? Той казва: „Какво ще правите, ще ме бесите ли? Каквото ще правите, правете го, само ме оставете да изям мамалигата, която е приготвила майка ми“. Мисли за един хубав обяд – хубаво ще се наяде и ще каже: „Без малко щяха да ме лишат от яденето!“. Когато го освободят, ще даде едно хубаво угощение, че се е освободил от въжето. Българинът казва: „Как тъй ще бесят човека!“.

Често и вие имате такива психологически състояния: понякога ви дойде наум да си турите въжето на врата и да свършите. Нали има и млади, и стари хора, които се бесят. Не зная дали според сегашния закон биха осъдили един старец на 120 години да бъде обесен. Ако е 120-годишен, няма да го обесят, и ако е дете на 10 години, пак няма да го обесят. Кога ще го обесят, ако направи престъпление? Когато мине 21-годишна възраст, могат да го окачат на въжето.

Сега се възмущавате, че съдбата може да не е справедлива. Но вие с вашата мисъл съдите ли право? Някой път казвате: „Аз не искам да живея, отця ми се да живея, нямам никакъв смисъл в живота“. Има разказ за един, който се обесил, но негов приятел отишъл навреме и го снел от въжето. И той казал: „Втори път вече не се беся! Нямах никаква опитност, но когато минах през тази, втори път вече не турям въжето на врата си. Туй, което ме мъчеше, беше лошо, но щом сложих въжето, стана десет пъти по-лошо. Това, което изпитах, беше десет пъти по-лошо от онова, което ме мъчеше“.

Сега да оставим подбудителните психологически причини. Всички престъпления, които човек върши спрямо себе си, ги върши заради това, че могат да му донесат някаква опитност. Това е един изходен пункт. Когато се намира в безизходно положение, човек прибегва до тия крайности, като мисли, че с тях ще разреши въпроса. И права е мисълта, че при крайностите се разрешават въпросите. Когато на едно яйце му дотегне да седи в черупката, какво трябва да направи? Представете си, че вие се намирате затворен в едно яйце, искате да разрешите този

въпрос и казвате: „От това яйце трябва да се излезе“. Но питам: ако по един обикновен начин излезете от яйцето, какво ще разрешите? Значи ако излезете при нормално състояние, онзи, който ви е сложил в гнездото в естествено състояние, трябва да дойде, да поседи малко отгоре ви, за да ви стопли; и на 21-я ден това яйце ще разреши въпроса. При това напрежение яйцето ще се отвори, затвореният ще излезе навън и ще се освободи.

Следователно човешката мисъл започва при известни условия. Ти не можеш да мислиш, докато нямаш никакви условия, които да те стоплят и да изменят твоето вътрешно състояние – или някакъв предмет, или някакъв обект трябва да ти даде повод да мислиш, някакъв образ трябва да има. Казвате, че човешката мисъл е много отвличена. Дайте ми една отвличена мисъл, която да няма форма – най-отвлечената мисъл ми дайте. Например имате отношението $A:B$; имате A и B . Какво представлява A ? Това A като символ у египтяните е минавало за натоварена камила. A , каквото е сега, е натоварена камила, но това положение е временно. Когато се пише A , се образува един тъгъл, т.е. това е движение на две противоположни сили. При A имате движение нагоре и надолу.

В обикновения живот вие казвате: „Лоши са условията“. Но представете си, че между един богаташ и един сиромаш няма хармония, те не се споразумяват, имат разногласия. Представете си, че богатият човек някъде е замръзнал – влязъл е в затвореното яйце, където има напрежение. Кой може да го освободи? Само един може да го освободи – сиромашът. Когато намери богатия, той какво трябва да направи? Трябва да го извади от положението, в което се намира. Ако успее да го размрази, може да се образува една връзка между богатия и сиромаша. Богатият ще каже: „Ти спаси живота ми, сърцето ми е отворено за теб, готов съм да направя каквото искаш от мене“.

Та сега на вас, младите, ще ви кажа как да поправите вашето положение. Вие сте закъсали като беден човек и казвате: „С тази сиромашия не се живее в света!“. Прави сте, не се живее. Да носиш в живота си едно празно шише,

да го държиш и да мислиш, че в него седи твоето щастие, това е само една възможност. Откъде ще го напълниш? Да кажем, че трябва да налееш в него някаква течност, която да носи живот. Ще гледаш да намериш един замръзнал богаташ. Или друга идея: един професор някъде в странство бил неразположен към един студент и искал да го скъса по който и да е начин. Този момък пък завършвал последен семестър, а професорът мислел да го скъса. Обаче един ден, като се разхождал, последният се подхлъзнал и си изкълчил крака. Студентът следвал медицина и разбирал от изкълчено. Той бил наблизко, приближил се до професора, взел крака му, поразтрил го, подръпнал го и го наместил. Оттам насетне професорът изменил вече своето отношение към студента. Професорът направил една несъзнателна погрешка, не стъпил както трябва и паднал. Студентът използвал тази погрешка и наместил крака. Оттам насетне професорът бил много разположен и студентът завършил много добре. Вие, които не разбирате, какво ще кажете? „Да пострада този професор, хак му е!“ Това не е разрешение на въпроса. Случаят е една възможност за вас.

Представете си друго положение. Имате един приятел и там хвърлят една бомба, която всеки момент ще се взриви. Сегашните бомби се взривяват, щом ги удариш, а при старите бомби, след като се запали фитилът, минават десет-двадесет или тридесет секунди, докато гръмнат; и онзи, който знае това, веднага отрязва фитила. Когато видите някъде бомба със запален фитил, какво трябва да правите? Или трябва да бягате, преди да се е взривила, или трябва да отрежете фитила. Сегашните бомби на хората в умствения свят са все със запалени фитили. Запалил го е някой и ти гледаш – дими, дими; и щом дойде до края, тази бомба избухва.

Например какъв е признакът, че някой се е разгневил и сега ще избухне, наблюдавали ли сте? Забелязва се, че в лицето му се явява известно движение. Седят един богаташ и един сиромас, който дължи на богатия. Бедният казва: „Няма да ти платя“. У този, който има да взема,

започва едно движение. Той е малко бабанко и си мисли: „Няма да взема парите ли?! Още малко остава“. После казва на бедния: „Аз ще те накарам да ми дадеш!“. Бедният поглежда, разсъждава и казва: „Няма да ти платя по този начин“. Но щом вижда движението по лицето на богатия, той се приближава и казва: „Рекох, че няма да ти платя, за да те опитам. Ще ти платя всичко с лихвите. Само исках да те опитам какво ще си помислиш“. Следователно богатият, който има да взема, мисли сериозно и заради тази сериозна мисъл сиромашът плаща. В предния пример професорът беше богат, а студентът – сиромаш. Професорът си изкълчи крака, а студентът го намести. Такъв е законът. Но понякога и богатият намества изкълчения крак на сиромаша.

Трябва да разбирате вътрешните отношения. Да кажем, че отнякъде във вас има една неканена мисъл, на която не знаете произхода. Вие трябва да знаете какво отношение има тя към вас. Трябва да знаете пътя на всяка мисъл, която е във вашия свят, както съвременните астрономи искат да знаят защо една комета е дошла в Слънчевата система. Те знаят, че тя отива към главния център, т.е. ще се завърти, ще се завърти – и след това взема друго направление. Астрономите вземат всички данни – откъде иде, след колко време ще се върне; и според ъгъла, който прави тя в този завой, те заключават по елипса ли се движи, по парабола ли, по хипербола ли. Ако се движи например по параболична или хиперболична линия, много време ще ѝ трябва, докато се завърти.

Сега вие разрешавате много въпроси, но един главен въпрос не сте разрешили. В живота най-главният въпрос е човек да знае как да се освободи. Първото нещо: когато влизаш в някоя къща, спри се при вратата, помисли ще можеш ли да излезеш навън; и ако не можеш да излезеш, не влизай. Един много смел учен ходил да изследва действащите вулкани. Спускат го с едно телено въже, за да види какво има в кратера, и го изваждат примрял. После той разправял за знанието, което е придобил. Докато имал съзнание, помнел какво е виждал, но след като го из-

губил, оттам насетне нищо не е видял, т.е. там има знание, което няма да го ползва. И вие, когато изгубите съзнание, казвате: „Не искам да мисля“. Вие сте като онзи професор, който е спуснат вътре в кратера, но когато ви извадят навън, ще започнете да мислите. Някой казва: „Аз не искам да мисля“. Какво подразбира това? Че си сложен в кратера и въглената киселина е играла роля за вас. Има две положения: ти доброволно ли влезе в този кратер, или те спуснаха вътре не по твоя воля? Какво трябва да правиш тогава? Ако влизаш доброволно, трябва да вземеш всички предпазни мерки, та онези, които те спускат, да могат да те извадят отвътре. Ако други те спускат, без ти да искаш, какво трябва да правиш тогава?

Ще ви приведа един пример из българския живот. Един баща от Варненско се разгневил на сина си, който бил на 10–12 години и не слушал съветите му. Той го хванал, вързал го с едно въже и го спуснал в кладенеца. Синът казва: „Татко, не ми е жал, че умирам, но имам четири сестри и когато ти отидеш в затвора, кой ще ги гледа?“. Като чува това, бащата си казва: „Хайде да го извадя“. Значи братът не мисли, че ще умре, но му е жал за сестричетата. Бащата разбира, че той е умен син, изважда го и казва: „Ти отсега нататък ще станеш човек“. Питам: ако баща ти те спуска в кладенеца, за какво трябва да мислиш? Ако мислиш, че баща ти е жесток, той ще те спусне в кладенеца; ако мислиш за своите сестри, той ще те извади навън.

Вие всинца сте спуснати в кладенеца – вашият Баща ви е спуснал и казвате, че светът е лош, че въпросите не се разрешават. Законът за ближния е този, който разрешава въпроса. Спуснат си в кладенеца – ще започнеш да мислиш за ближните си, ще изпълниш закона. Когато започнеш да мислиш за ближните си, ти ще излезеш от всички мъчнотии. Мъчнотиите не са само за един човек, те са за всички. Една велика задача има, която всеки трябва да разреши. Много лесна е тази задача – много лесна е, ако знаеш; ако не знаеш, работите не стават.

Сега ще ви приведа друг пример. Това е един анекдот, един мит, но и българите го привеждат. Един млад

българин тръгнал да се учи на занаят. Най-първо минал покрай орачи, които орат ниви, покрай лозари, които режат пръчки, и казал: „Много мъчна е тази работа“. После минал покрай един грънчар и видял как той върти върху едно колело малко кал и прави стомни и гърнета. Българинът си казал: „Лесна работа, ето един хубав занаят“. Рекъл на грънчаря: „Аз искам да се науча на този занаят, вземаш ли ме да уча при теб?“. Започнал майсторът да го учи как да приготвя калта, как да върти колелото. Три години той се учил и когато научил как да прави гърнета и да ги пече, най-после казал на майстора: „Три години те слушах, искам да стана самостоятелен, да се замогна“. Майсторът го потупал по гърба, платил му и чиракът отворил работилница. Започнал да върти сам стомни и гърнета, наслагал ги в пещта, но когато ги извадил, всички били напукани. Отива при грънчаря и казва: „Майсторе, всички стомни и гърнета ми се напукаха.“ „Ще дойдеш още три години да ми служиш, за да те науча на тайната да не се пукат гърнетата“. Започнал чиракът пак да върти колелото, напалил пещта, турил гърнетата вътре, опекли се те и видял, че майсторът, още като ги вади, духва вътре в тях: „Ху“. „Брей – казва си младият българин, – за едно ху три години трябваше да работя!“

Човек трябва да се научи да мисли. Това ху не е лесна работа – трябва да духаш в гърнето, когато го изваждаш. Ако духаш, когато го туряш в пещта, или ако духаш, когато изстине, ти не духаш навреме. Ако духаш, когато го изваждаш от пещта, навреме духаш – това значи да мислиш. Това се отнася до човешката мисъл: нещо в човека, което се пече, трябва да го сложиш на работа, когато го извадиш от себе си. Например в Англия нещата, които са предвидени за продан, първо трябва да се подложат на опит и тогава държавата дава позволително – поставят им марка, че е позволено да се продават.

Всяка мисъл, която излиза от човешкия ум, трябва да има печата на държавата, на Божественото. Това значи, че всичко, което човекът твори, трябва да има печата на Божественото. Ако вашите работи не вървят, ако нямат

държавен печат, изнасяте ги контрабанда. Сега това може да ви се стори малко обидно. Вие предполагате, че може да мислите каквото искате. Съгласен съм, можете да мислите каквото искате, но не можете да продавате каквото искате, ако нямате държавни печати. В какво седи свободната мисъл? Мисълта, която няма зад себе си подбудителната причина на Любовта, няма да се реализира. Само ония мисли имат бъдеще, на които подбудителната причина е Любовта. Всяка мисъл, зад която не седи като подбудителна причина Любовта, не може да се реализира, тя ще остане чужда за вас.

Сега вие често разрешавате много странични въпроси, но има един въпрос, който е важен. В сегашния живот човек трябва да знае как да сменя душевните си състояния. Например имате едно неразположение и търсите начин как да се смени. Човек трябва да знае как да сменя едно неразположение. Представете си, че сте се изгорили някъде. Ако знаете, ще намерите лек, за да намалите болката от изгарянето; ако не знаете, ще оставите нещата произволно. А сега при изгаряне вие какво правите, как се лекувате? Някои от вас може би знаят, че има няколко начина. Не е лошо, че не знаете, не сте лекари – лекарите знаят как се лекува изгаряне. Трябва ви известно вещество, което да отнеме излишната горещина и да успокои организма. Понякога турят дървено масло или кисело мляко, по някой път слагат каймак.

А пък аз съм срещал в живота някой да казва: „Изгори ме този човек!“; или казват за някого: „Колко души така е изгорил той досега!“. В моя ум остава мисълта: „На тоя човек му трябва зехтин или кисело мляко“. Гледам – вървят две млади моми и едната казва: „Изгори ме!“; търговецът също казва: „Изгори ме!“. И на двамата им трябва дървено масло. По-нататък гледам млад момък, и той казва: „Изгори ме!“. Дървено масло! В мен въпросът лесно се разрешава, но сега те ме викат да ги лекувам. По-добре е вие да бъдете лекар на себе си. Това са посторонни въпроси, но не мислете, че всичко в живота ви ще бъде гладко. Щом сте дошли на Земята, ще имате големи противоречия; някои от вас ще имат много големи противоречия.

Да кажем, че във вас Луната не е представена в добър аспект, Венера и Марс не са представени в добър аспект, Сатурн също не е представен, т.е. съществува едно неблагоприятно астрологично съчетание. Луната ще ви даде разположение да фантазирате за неща, които никога няма да станат. Венера ще ви даде подбуждение, че всичко можете да вкусите, и ще ви подбуди да имате разположение за неща, които никога не можете да вкусите. Сатурн ще ви накара когото видите, все да го критикувате, и когото видите, все да мислите, че е измамник, крадец и разбойник; да мислите, че вие сте единственият добър човек, останал в света. Казвате: „Тогава какъв е черът?“. Ще намажеш Сатурн с дървено масло, ще намажеш Месечината с кисело мляко, ще намажеш с каймак Венера. Това са думи, които ще преведете. Това значи да се говори сладко.

Никога не слагайте в ума си излишна мисъл. Всяка една мисъл може да се реализира само при известни условия. Всичко в света има закон и за всички неща в света има един последователен път. В пътя на човешкото развитие има един процес. Всеки от вас трябва да знае кое може да се постигне и кое не. Музикант за една година не можеш да станеш. Казваш: „Че какво мога да постигна?“. Каквото помислиш, става, но ти не знаеш колко време ще мине. Художник за една година не можеш да станеш, философ за една година не можеш да станеш и най-богат човек за една година не можеш да станеш – нищо не става за една година. Това са изключителни условия, които стават само насън. Насън работите лесно стават, но когато се събудиш, казваш: „Това е илюзия!“. И когато някой път казват, че каквото помислиш, може да стане, какво ти пречи да седнеш и да мислиш, че си цар, че имаш голяма държава, голяма войска. Цар си, но щом дойдеш до действителния живот, събуждаш се – не си цар, а един обикновен човек. Също можеш да мислиш, че си философ, че си написал няколко книги, разрешил си всички въпроси, но идваш до обикновените въпроси на живота, събуждаш се и виждаш, че тази философия не издържа.

Може да мислиш каквото искаш, но помни, че онова, което мислиш и което искаш, вече е станало. Каквото мислиш, става... Ако мислиш, че си цар, някой вече е станал цар; ако мислиш, че си философ, някой вече е станал философ. Вярно е, че каквото мислиш, става, но не за теб – за други е станало. Следователно каквото помислиш за другите, става с тях; и каквото другите помислят за теб, то ще стане за теб. Бащата казва: „Моето дете философ ще стане“ – и то става философ. Ако баща ти каже, че няма да станеш философ, наистина няма да станеш. Тогава казвам така: законът е верен. Онова, което Природата ще каже за нас, то ще стане, а не това, което ние казваме. Което ние казваме да стане, то няма да стане за нас, а ще стане за другите.

Каквото казвате вие, е хубаво, не се отказвайте! Можеш да кажеш: „Аз помислих да стана цар“ – и онзи става цар. Можеш да кажеш: „Аз помислих богат да стана“ – и той става богат. Може да си праведен, може да си философ, но ще се намериш в голямото противоречие на онзи ангел, когото изпратили от невидимия свят на Земята, за да донесе всичките благословения на хората. До известно време той ги носил хубаво в една голяма торба. Когато идва на Земята, гледа една царска дъщеря в едно езеро – толкова хубава, че като я видял, се захласнал още отдалеч и си казал: „Как е възможно на Земята да има такава красота!“. В ангелския свят той не бил виждал такава хубост. В захласа му торбата се обърнала надолу и благословенията започнали да падат. По едно време му дошло наум за тях и като погледнал – всички пакети били изпадали от торбата и хората ги разграбили. Тогава вижда, че е останал само един пакет – на вярата. След като всички разграбили пакетите, ангелът видял, че един беден човек идва и пита: „Няма ли едно пакетче за мен?“ „Един пакет е останал, но той не е за Земята, а за Небето“. Последният, който взел този пакет, станал поет. Когато няма вече какво да правиш на Земята, поет ще станеш, ще започнеш да пишеш.

Сега две мисли нека останат у вас: всичко онова, което вие мислите, ще стане за другите; и онова, което другите мислят за вас, ще стане за вас. Кой хора мислят за вас?

Ближните. Затова ние искаме да имаме доброто мнение на нашите близни. Онова, което твоите близни мислят за теб, то ще стане; каквото ти мислиш за другите, и то ще стане. Това е онзи вътрешен закон. Помнете хубаво: мислете хубаво, понеже вашите мисли ще се реализират не само за вас. Вие искате мекота, искате да бъдете учени, да станете добри. Когато мислите да станете добри, другите ще станат добри, вие няма да станете. Когато мислите лоши да станете, вие няма да станете лоши, другите ще станат лоши. Затова за всяка ваша мисъл ще ви държат отговорни.

Когато от невидимия свят намерят всички престъпници, ще хванат вас за причината. Те търсят причината и ще намерят, че ти си мислил така. Например казваш: „С добро не става, а с лошо“. Ти лош няма да станеш, но вече си причина всички хора да станат по-лоши. И затова на теб работите не ти вървят. Затова човек всякога трябва да мисли добре, за да бъдат добри окръжаващите хора. Това е закон, аз така го обяснявам: каквото ти помислиш, при тебе ще се върне. Доброто, което другите хора реализират, ще се върне при теб. Тогава те ще започнат да мислят за тебе и твоето положение ще се подобри. Това е Божествен закон. Затова в Писанието е казано, че човек трябва да се отрече от себе си. Благото ще го пратиш на твоите близни и твоите близни, когато опитат от това благо, ще го пратят при теб. Така работи законът. Тогава ще се образува крива линия и всяко нещо ще се върне оттам, отдето е излязло.

Та сега погрешката е във вас – мнозина искат това, което мислят, да стане за тях. Не, то ще стане първо за другите. Бих ви привел много примери, за да ви покажа, че това е вярно в Природата, но ще го оставим за друга лекция.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

8. лекция, 22 януари 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

ГРОЗОТА И КРАСОТА

Отче наши

Имате ли зададена тема? (Да.) Четете я.

Да допуснем, че вие си мислите за сладкото. Може ли да мислите за него, без да сте го опитали? Може ли във вашата мисъл да имате понятие за сладкото, без да сте го вкусили? Вие по някой път казвате: „Чиста мисъл“. Какво подразбирате под думите *чиста мисъл*? Чистата мисъл подразбира мисъл без никакви примеси. Но какви примеси може да има в една мисъл? Мисълта може да бъде във формата на някакво чувство. Например когато обичаш някого, представяш си, че е хубав, красив, придаваш му качества, които няма; казваш: „Той е ангел“ и туй-онуй. Щом не го обичаш, ще му придадеш противоположни качества – пак такива, които няма. Но представете си едно същество, което има само чувстване, пък няма мисъл. Как ще си представите това? Представете си вашето съзнание без мисъл, представете си човешкото съзнание без човешката мисъл. Сега между тези работи вие не можете да намерите връзка.

Това, което ви смущава, е следното: каква е връзката между хубостта и грозотата, между красотата и грозотата? *Г* е грозота, а *К* е красота. В какво седи грозотата на човека, физически в какво се състои тя? Стои в очите, във веждите, в устата, в брадата, във всички съотношения, във всички удове, които има човек. В какво седи външната красота? Например вземете нарисуваната тук уста. (Фиг. 1) Кога тия линии са красиви? Втората уста има образ на красота, но художникът, който я е правил, не я е довършил, това е само една скица. На горната линия ѝ липсва нещо, за да се прояви красотата. Например

Фиг. 1

ако гледате един предмет отдалече, той не е така красив. Някои предмети отдалече изглеждат красиви, а някои – отблизо. Ако гледате човешкото лице отдалече, то е красиво, но ако го гледате отблизо, е грозно. Ако увеличите човешкото лице сто пъти в сравнение със сегашната му големина, ще има едно несъответствие – ще видите, че някъде е гладко, а другаде има празнини, има дупки в порите. Сега правим извода, че красивите неща винаги трябва да се гледат отдалече. Всяко нещо, което се гледа отблизо, е грозно; всяко нещо, което се гледа от много далече, е красиво. Затова аз превеждам: грозотата, това са неща, гледани отблизо. Отблизо не можем да гледаме целия предмет, а само частите. При красотата виждаме целия предмет. Един планински връх е красив, ако го гледаме отдалече, отблизо не е така красив.

Сега разглеждаме това философски. Всички предмети, които са много близко до нас, ние не ги разбираме – не разбираме това отношение. Например вие живеете близо до един планински връх: всякога ще чувствате, като че нещо ви е натегнало отгоре като някой орел и ще бъдете като кокошката, която се плаши от него. Казват за кокошката, че никога не гледала нагоре – все надолу гледала. Действително, кокошката не гледа нагоре, но даже ако на един километър височина се яви някой доган или орел, тя изведнъж ще изкърка. Как ги вижда? Веднага дава знак на пилците, че трябва да се бяга. Сега ще оставим психологическия въпрос отде е този страх на кокошката. Какво вижда кокошката, там е въпросът. Например интересно е, ако някой аероплан започне да се върти отгоре, дали по същия начин кокошката ще каже на пилците: „Бягайте!“. Нали и той прилича малко на орел... Това психологически е вярно, този закон е същият.

Кога хората се карат? Всякога, когато са близо. Кога се обичат? Всякога, когато са много далече. Това е същият закон. Наблизо виждаш това, което не трябва да виждаш – виждаш грозотата, което не съставлява важната част, а не виждаш основното, което трябва. Сега това са противоречия. Казвате: „Той е близо до мен и далеч от мен“. Близ-

ките хора са близки по плът, а далечните – по дух. Казват: „Близки роднини и далечни роднини“. Щом кажеш: „Този човек ми е близък“, се подразбира на физическото поле. Кой най-много се карат – далечните или близките хора? Къде става голям спор, къде се бият най-много? Братчетата и сестричетата се бият вкъщи, най-много бой има там. Това са мои наблюдения, които аз вземам за верни наполовина. Вкъщи стават най-големите спорове. Големи политически преврати и революции стават, а след половин час погледнеш – революцията отминала, братчетата и сестричетата са в мир. Защо става това? Защото братчетата и сестричетата са много близки.

Сега вземете един случай от Природата: кое е по-добре – ако два върха са близо един до друг, или ако са далече? Да кажем, че два съседни върха са близо или са много далече. Ако гледате отдалече, кои върхове ще бъдат по-красиви? Под *далече* разбираме нещата, сложени на определено разстояние. И голямата далечина, и голямата близост са извън фокуса. Нещата, които са много близко, не ги виждаме; и нещата, които са много далече, също не ги виждаме. Далечните тела не можеш да ги видиш. Големите неща отдалече трябва да ги гледаме, а малките неща отблизо трябва да ги гледаме. Следователно грозотата е свързана с малките работи, а красотата – с големите. Ако гледаш големите работи отблизо, те ще станат грозни. Ако гледаш малките работи, дето, гледани отблизо, са красиви, гледани отдалече те са грозни, изгубват своите черти.

Сега от психологична гледна точка, когато в истинския живот се говори за грозота, вие не разбирате какво нещо е тя; и когато се говори за красота, пак не разбирате. Когато говорим за красота, разбираме някои линии на лицето. На красивото лице всяка красива линия е линия на някаква мисъл, на някакво чувство, на някаква воля. Една линия в човека често пъти изразява Истината. Хора, които обичат свободата, имат особени линии; човек, в когото Любовта е развита, има особени линии; човек, който е много умен и мъдър, също има особени линии. Три вида линии има: едни, които изразяват Любовта; други, които

изразяват Истината, и трети, които изразяват Мъдростта. Няма да говоря какви са тия линии – според мен преводът е сянка. Точката, това е Любовта; правата линия е Мъдростта, а кривата линия е Истината. Истината се занимава с кривите линии. Кривите линии са създали красотата – без криви линии красота не може да има. Ако лицето го направите навсякъде с прави линии, никаква красота няма да има.

Какво показва една права линия в съвременната геометрия? Прави линии в Природата няма. Наистина, те съществуват, но геометрически определена, правата линия има само две точки. Щом линията има три или четири точки, тя не е права, а е крива. Много прави линии могат да бъдат съединени на една плоскост, но всяка от тях е отделена. Затова казват, че правата линия ще се срещне в безкрайността, т.е. двата края на правата линия ще се съединят в безкрайността. Всяко нещо, на което двата края се срещат, право ли е? Право е, разбира се. Всяка права е крива права и всяка крива е права крива.

Правото за одного не е право за другите. Правото за човека не е право за кокошката, то не е право на вола. Като хванеш една кокошка, може ли тя да тръгне с теб да се разхожда? Например някои млекопитаещи животни се научават да ходят с човека, както кучето, но те вървят по особен начин. Никога едно животно не върви като човека, то си има особен начин. Кучето върви отдясно, отляво, после тръгва напред, остава назад, обикаля около човека, пак тръгва напред, пак се връща. Кое свързва човека с кучето в дадения случай? Кое е онова, което свързва въздуха с човека? Необходимостта. Кое е онова, което те кара да обичаш водата? Ти имаш нужда от нея. Малката вода е приятна, голямата вода е опасна. Казвам сега: „Ти, човекът, се давиш във водата“. Има същества, които не се давят във водата. Кои са те? Рибите. Там, дето човекът се дави, рибите не се давят. Извадете рибата във въздуха и тя веднага ще свърши... Сега да оставим това, това са философствания.

Казвате: „Той е грозен човек“. Отблизо го гледаш. Или той трябва да се отдалечи, или ти трябва да се отда-

лечиш. По-добре ти се отдалечи – щом е грозен, отдалечи се малко, за да ти стане красив. Тогава имаме два вида красота в света: красота на големите тела, които трябва да се гледат отдалече, и красота на малките тела, които трябва да гледате отблизо. Грозотата винаги разбира несъответствие на частите – ти не си избрал един фокус в света. Ти не разбираш едно положение: грозотата в света е една обстановка. Можеш да представиш човека грозен – например един карикатурист представя човека грозен. Що е карикатура, какво означава тази дума, кой е нейният корен? Карикатурист значи да представяш нещата така, както не са. В карикатурата има голямо несъответствие на частите. Когато представят Америка, карикатуристите я представят като Чичо Сам² – сух, висок, с тънки крака, с тънки ръце, с цилиндър; а Англия я представят като Джон Бул – с хубаво благоутробие, пълничък. Едно време представяха Русия като бяла мечка или като Дядо Иван³ с калпак. Откъде е дошло наум на карикатуристите да представят Русия като мечка или с бял калпак? Може би защото в северните страни има мечки и карикатуристите искат да кажат: „Ти се пази от характера на Дядо Иван, понеже той е много добър, но ако го обидиш, не ти прощава!“. Защо представят американците като висок Чичо Сам? Сега ние не искаме да разрешаваме това.

Сега в езика често се внасят някои неприемливи думи. Например често казват: „Грозен, неприятен е“. Аз казвам: „Не, приятен е“. *Не* е отрицателна частица – сложи една запетая след нея. В случая имате дума, съставена от представката *не* – отрицателна частица, и от думата *приятен* – положителна дума. И тогава на цялата дума даваш един отрицателен смисъл – казваш: „Неприятен ми е този човек“. Сложи една запетая след *не*. Аз мога да ви направя този човек приятен. Как? Като отделя *не*-то и сложи два милиона пред него, т.е. като махна *не*-то. Неприятният човек е беден, но когато премахна сиромашията на този човек, той става приятен, забогатява. Неприятен е, ако е глупав; но аз премахвам *не*-то, изваждам невежеството и му слагам наука, музика, изкуство, слагам му сила – и той

става приятен. Тогава казвате: „Много ми е приятен“. *Не* се превръща в *много*: „Много (не) приятен“ – *не*-то го слагам в скоби и стане: „Много приятен човек“.

Така зелените плодове узряват: той дава плодове, услужва и всякога дава. Сега ако сложите не запетая, а едно тире, какво ще стане? „Не-приятен“. Когато сложите тире след *не*, думата какъв смисъл добива? Това вече е процес на изваждане – тирето означава изваждане. По кой начин можете да махнете неприятностите? Пред *не* има минус, а пред *приятен* има плюс. Какъв процес е събирането? Изваждането е процес на кристалите – правите линии се представят във форма на кристали. Има ли кристали с криви линии? При тях кривите линии са почти изключени, те са ръбести тела. Щом дойдем до органическия свят, тогава идват кривите линии. Правите линии са притежание на една култура, която е вече завършена, и показват един отличен ум. Кристалите са достигнали края на своето развитие, затова всички те показват високи умствени форми. Такива са всички форми, които завършват нещо. А пък органичният свят е свят, където разумността е още далече. В него имаме първоначално движение, елементарно страдание – и тогава се образуват кривите линии. Всяка клетка има кръгообразна форма. Та казвам: ако сега, при съвременните условия, искате наука в Природата, много векове ще минат, докато животът стане малко по-сносен.

Сега представете си, че имате в себе си едно неразположение. Трябва ви или една запетая, или едно тире. Ако сложите запетая, какво означава това? Запетаята е един мощен фактор – това е еврейската буква *йот*. Тази буква в еврейския език показва творчески принцип. Когато сложиш една запетая, т.е. когато там е сложен еврейският *йот*, тогава трябва да знаеш как от една неприятност да извадиш приятност. Получава се точка. Точката е един център, а запетаята е неин помощник. Точката трябва да твори – тя се уподобява на това, как е създаден светът. Тогава можете да обясните: имате точка, а запетаята какво показва? Че най-първо нещата излизат от точката. Имате точка и запетая, т.е. имате две точки. Двете точки са елипсата.

Знаете ли как пишат някои? Гледам писателите – слагат точка, запетая, точка и запетая. Казвам: това е кръг, парабола и хипербола. Тази запетая е парабола – опашката ѝ отива навън. Параболата показва един външен свят – външния свят, който в дадения случай чувства. След това гледам – писателят слага две точки; казвам: то е елипса. Това е жената, т.е. двете точки са жената, жената е в елипсата. Адам беше едната точка, жената влезе и образува елипсата. Така те двамата измениха кръга в елипса. Когато нещо се върти, то се изменя. Едно тяло може да се върти само около себе си и тогава има равновесие. За да излезе от това положение, трябва да дойде един малък дисонанс. Вземете например кометите – те не се движат в кръг. Някои се връщат след хиляди години, други пък никога не се връщат. Пътят, който кометите изминават, нито е кръгообразен, нито е елипсообразен, нито е параболичен. Той е хиперболичен – кометата отива някъде, време минава...

Сега ще оставим тия въпроси. Вас какво ви интересува? Когато пишещият сложи точката и запетаята, той ще покаже доколко е умен. Понякога гледам доколко точно са сложени думите. Има закон за положенията на всяка дума. На български може да кажеш: „Мисля“. Англичанинът не може да каже така, а ще каже: „Аз мисля“. И той е като французина – личният елемент е силен у него. Изразът *мисля* е безличен. Сега има хора, които казват: „Безлично трябва да се говори“. Но англичанинът безлично не може да говори, той казва: „Аз така правя“. Българите казват: „Правя така“. Българинът е по-безличен, той слага аз не отпред, а в глагола – има една буква, която показва аз-а; т.е. българинът е скрил своето аз в окончанието на глагола, много е скромен. Той се крие зад глагола, но англичанинът така не може да се крие.

Питам тогава: кой е по-успял – който се крие или който не се крие? В сегашния живот кои са успели повече? Това може да се оспори. Ако вземете английското аз, англичанинът се крие зад него. Славяните са донякъде по-скромни. На българина баща му може да е богат, земя

да има, всичко да има, но виждаш го – напуснал е баща си, ходи, та опъва каиша. Като ходи да чука, да работи така упорито, българинът иска да стане независим като баща си. Той търси своята независимост там, където не съществува. Ти ще се освободиш от независимостта на баща си, че никой няма да те види. Ще тръгне един вълк да се освобождава от философията на баща си! Може ли да го направи някой? Не влагайте във вас идеята, че няма да приличате на вашите бащи – това е невъзможно.

Сега ще дойдем до същественото. Кое е съществено-то в живота? Това, което съществува в Природата. Грозотата, това са близките предмети; хубавите предмети са далечните. Тогава има друго едно разрешение: големите неща отдалече са красиви, отблизо са грозни; малките неща отблизо са красиви, отдалече са грозни. Една малка красота може да я разглеждате отблизо – ако я сложите под микроскоп, ще видите какво чудесно устройство е вложено вътре.

Сега каква беше основната мисъл? Вие се плашите и казвате: „Ти гладен ще умреш“. Какво значи да умре човек? *Умира* значи *у-мира*, т.е. в мира отива. *Умира* значи човек да влезе в света. Когато един религиозен човек умре, значи е отишъл в света, няма го – религиозният човек е отишъл да живее свободно. В началото религиозната мома е с висока яка, дрехата ѝ е затворена, с дълъг ръкав е, всичко ѝ е закопчано, нищо не се вижда. Когато отиде в света, тя е с деколте, с голи ръце – отрязала е ръкавите. В началото момъкът е скромен, бастун не носи, слага шапката си право, но щом отиде в света, накриви си шапката, носи вече бастун и започва да го върти. Когато е религиозен, не носи фрак, но когато влезе в света, ходи с един фрак, разцепен отзад. Модата, която хората преживяват, показва психологическото състояние на тяхната мисъл. Аз гледах наскоро един наш беден брат – дали му един фрак. Казвам: „Официално е облечен“.

Грозотата се образува от човешките чувства – чувствата са майката на грозотата. Хубостта или красотата е качество на бащата, на човешкия ум – човешкият ум

е, който образува красотата на нещата. Красивите неща ги образува умът, грозните неща ги образува човешкото сърце. Ако се поддадеш на чувствата си, веднага ще станеш грозен, ще придобиеш тъмна сянка. Наблюдавайте психологически всеки човек: при този, у когото чувствата вземат надмощие, на лицето му се образува една сянка. Тя произтича от единствения фактор, че чувствата хвърлят сянка; т.е. върху човешкото лице не може да проникне светлина и се раждат тъмните сенки. Извадете излишните чувства от грозния човек и той ще стане красив; сложете му повече чувства и той ще стане грозен.

Грозотата е тежка, красотата е ефирна. Грозният човек е много тежък, красивите хора са тънки, деликатни. Ако разглеждате нещата в тоя смисъл, един светия никога не може да бъде грозен, и ако го претеглите, тежестта в него не е голяма. Човек, който е развил своя ум, винаги ще стане красив. В мисълта има нещо хармонично, тя е, която създава красотата на определена форма. Дотогава, докато твоят ум е силен, той ще изменя линиите на лицето, ще изменя линиите на ръката. Навсякъде умът е този, който твори в света, който прави нещата; той е, който образува красотата. Ако искате да бъдете красиви, работете с ума си.

Та каква беше темата ви? (*Отношението на нервната система към мисълта.*) Има положения, които сега трябва да се разрешат. Мисълта ли е образувала нервната система, или е обратното? Мисълта е образувала нервната система, мисълта съществува преди нервната система. Ние сме още в заблуждение. Едно време мислехме, че трябва да има жици, за да се предава електричеството, че без жици не може. Сега, когато хората напреднаха в знанието, видяха, че трябва известни центрове. Всяка енергия може да се предаде и чрез жици, и без жици – през въздуха.

Сега ние си служим със стари системи и в тялото трябва жици; един ден ще имаме само центрове. По-напредналите същества могат да изменят тялото си. Има същества, които моделират своите тела – те могат веднага да стават невидими, да приемат хиляди форми, т.е. могат да

се съгъстват и да вземат каквато форма искат. Например един умен човек може да се представи пред вас като хубаво плодно дърво, може да се представи като един кристал, може да се представи като кон, като магаре – може да вземе каквато форма иска. Той дори може да се представи като един планински връх. И тогава вие ще мислите, че тук има връх, а това е този умен човек, който взема вечните форми и те опитва колко разбираш. Ти казваш: „Ами че това е едно магаре“, а той те слуша и казва: „Аз съм едно магаре, което те носи, а ти си магаре, което ме язди“. Кое е по-силно – магарето, което носи, или магарето, което язди? Магарето, което носи, е по-умно, отколкото онова, което язди.

Понеже така сте свикнали, вие веднага ще отнесете това за себе си и ще кажете: „Че аз, който яздя едно магаре, магаре ли съм?“. Ами ако ти, който яздиш магарето, нямаш почитание и уважение към Бога, ако не разбираш Природата, не си ли едно магаре, което язди друго магаре, което е по-умно от теб? Това магаре знаеш ли защо е станало магаре? Аз съм ви казвал каква погрешка има магарето. Понеже е дало една крива, лоша преценка за жената, затова го яздят и сега то се учи на смирение – изправя своята погрешка. Защо са пораснали ушите му от тази погрешка? Обясняват, че ушите на заека са пораснали от голям зор, а пък на магарето – от голяма тъга: когато мислело за жената, ушите му пораснали.

Сега от хиляди години магарето изправя своята погрешка. Когато влезе, то казва: „Не давайте преценка на онова, което Бог е създал, защото като мен ще ревете“. Не си давайте мнението нито за човешкия порядък, нито за Божествения порядък на нещата, не давайте една погрешна преценка! Най-първо магарето си отворило устата и когато видяло жената, казало: „Красива е“. Но когато тя дошла наблизко, магарето рекло: „Не е хубава, господарят ми има да пати!“.

Тогава какъв е смисълът на страданието? Винаги имаме страдание за неща, които са близки до нас; радостите са за неща, които са надалече. Ако дойдеш близо до огъ-

ня, ще ти бъде много горещо; ако се отдалечиш от него, ще ти бъде по-приятно. Имаш страдание – много близко е някой предмет.

Та казвам: психологически никога не изменяйте разстоянието между нещата, винаги се поставяйте в такова отношение, каквото трябва да имате. Сега аз говоря за завършените процеси – говоря за човешкия ум, за човешкото сърце. Всички неща във физическия свят са символи и мотиви. Мъжът и жената в тази форма, в която са те, не съществуват. Как мислите, идеалният човек мустаци има ли? Може ли да си представите един ангел с мустаци и с брада? Един мъдър човек можете да си го представите с дълга бяла брада и с мустаци. Но сега вече навлизаме в една друга област. Произходът на мустациите, на брадата и на косите – всичко това в човека си има своя психология. Един ден тези елементарни правила ще ги научавате още в началното училище – ще научите каква роля играят веждите, мустациите и брадата, космите на главата и на лицето. Доста косми има човек, той не се е освободил от тях. И ако при сегашните условия рече да ги изкорени и да стане съвсем гладък, какво ще стане? Тези косми имат своя причина.

Сега вие сте заети с мисълта, че вашият живот трябва да бъде добър, но знаете ли произхода на доброто? Най-първият човек, който дойде да проучва доброто, се натъкна на онова дърво, на което бяха събрани доброто и злото. Те бяха на едно място, в една фамилия бяха, в едно дърво. И му се каза на човека: „Никога да не пипаш нито доброто, нито злото!“. В разумния живот доброто и злото са свързани. Когато човекът научи какво нещо е доброто и злото, изпъдиха го от рая. Там беше Дървото на живота, към което сега се стремите и което не сте постигнали, понеже не сте разбрали какво е отношението на доброто и злото. Вие считате за зло това, което не е. Например чувствате нещо неприятно и считате това за зло във вас. То е сянка на злото. Злото е една творческа сила в Природата. И Първият принцип, който слиза в Природата да твори, това е силното. В злото има повече сила, в доброто

има повече мекота. Злото е силно и вследствие на това те са съединени – силата е съединена с мекотата. Вие работите с доброто и злото заедно. Ако речете да отделите доброто от злото, ще се натъкнете на една нелечима болест. Както хората са създадени при сегашните условия, ако се изключат болестите от живота им, те ще се натъкнат на едно много по-голямо зло, отколкото сега, когато страдат от болести. Болестите смекчават хората. Разболеете един човек – смекчава се. Болестта е една предпазна клапа в човека, когато се е набрала много излишна пара.

Вземете сега голямото наводнение в Америка – досега близо седемдесет хиляди души са без подслон; и може би още ще продължи. В ниските места водата е достигнала до двадесет и осем, двадесет и девет, до тридесет метра височина; и още приижда. Цяла Америка и всичката войска е мобилизирана, тридесет и пет хиляди камиона отиват да помагат. Цели градове са залени; жителите им трябва да ги опразнят и напускат градовете, а водата завлича всичко. Как ще си обясните това? То е един възпитателен процес в света. Такива наводнения периодически стават и в човека. Това е един процес, който подбужда човека да мисли. Испанците сега воюват помежду си – в тази революция за шест-седем месеца има избити повече от един милион души.

Преди няколко дена четох една статия: учените правят статистика за размножаването на малките мушици, на малките гъсеници, за размножаването на рибите, на птиците и на млекопитаещите. Ако нямаше нещо, което да ги обуздава, така, както се размножават, в разстояние на десет-двадесет години щяха да създадат цяло нещастие. Та казвам: колко хора сега трябва да живеят на Земята, колко хора трябва да има на нея, за да бъде планетата мирна? Ако имаш инстинкта на рибите и се размножаваш по триста хиляди, ти си в едно неестествено положение. Същото е, ако имаш инстинкта на птиците – два пъти в годината да снасяш яйца и да ги мътиш. Ти трябва да учиш закона на размножаването.

И у човека цялото нещастие седи в ония неестествени желания за размножаване. Някой иска да бъде голям човек – да кажем, иска да бъде художник. Колко картини трябва да нарисува художникът? Трябва да нарисува само една, а не да рисува десет-двадесет картини; една картина е достатъчна. Напиши една книга, но на свят – може да е от десет листа; по-малко от десет листа не пиши. И по музика научи една песен, ама на свят, че като я засвириш, мъртвите да оживеят. Сега свирите Бетовен и Моцарт. Хубаво е то, но аз другояче гледам на него. Това, което класиците са написали, е само едно парче: цялата класическа музика, която е написана, е едно много дълго парче. Моцарт е взел само една част от него, Бетовен пък е взел друга част. Бах, който минава за учител, е ходел по планините, за да види как се изразява музиката. Музиката на Бетовен не е като тази на Бах – нещо класическо има в нея, има едно равновесие, а не еднообразие. Той описва хубостта на самия живот – как човешкият дух се бори с някои неприятности, как ги преодолява. Музика има в човека, който се бори: музика има в учения, в поета, музика има в художника и във всички хора – навсякъде има музика.

Та казвам: стремете се към единство – и в музиката има единство. Научете се да свирите онова парче на живота, свирете на живота. Стремете се не да станете музиканти, но като засвириш, да измените своето състояние, да измените своята карма. Някой пита: „На кого да свирия?“. Свири на живота. Когато свириш на умрелите, те трябва да оживеят. Кои хора са умрели? Аз наричам „умрели хора“ ония, които не мислят. Когато дойдеш до един човек, той трябва да започне да мисли. Индусите са изучавали този въпрос и са открили, че всички животни имат своя музика. Те я крият, но когато засвирят, слушат и тигри, и лъвови – и всички идват. Всички животни имат по едно парче и когато индусът засвири със своята пищялка, те се събират.

Всяко неприятно чувство има своя музика. Аз мога да разиграя всяка неприятност, колкото и да е лоша: и щом започне да играе, тя си заминава. Например дойде ти ня-

какво чувство, искаш да биеш някого – то е кобра. Засвири една песен и веднага тази кобра ще се вдигне, ще се измени, няма вече да те хапе; тя ще те погледа и ще отmine като котка. Казва някой: „Защо ми трябва да свира?“. Ти ще свириш и трябва не само да бъдеш цигулар, но е нужно и да учиш. Господ ти е дал музика, за да знаеш как да се лекуваш. Пей, свири, после тропай музикално! Какво е тропането? (*Учителя тропя с крака в такт.*) Музика е това – тъпан. И тъпанът си има свое място в оркестъра. Ще кажете, че това не е класическа музика. Съгласен съм – това е органическа, психическа музика. Вие трябва да проучвате цялата музика.

Това, което става във в света, показва усилията на човешкия дух. Всички умове, свързани в едно, са дошли да дадат нещо на света. Всички музиканти са дали нещо от лично на света, а има да се дават още по-хубави работи. Това е началото на нещата – ще дойдат още хиляди хора да работят и в науката, и във философията. Всичко онова, което е създадено в поезията и в музиката, е хубаво, но не трябва да мислите, че то е последното в света. Не, то е още началото. Радвайте се на това, което имате. Ако в сегашния век не можете да пеете, ако в сегашния век не можете да свирите, аз съжалявам. Ако в сегашния век не можете да сте весели, също съжалявам.

Например понякога небето е тъжно – не че е тъжно в действителност – но Бог веднага ще изпрати влага, ще направи добро на тревата и тя ще израсте. Когато започнат да се радват тревите и растенията, които израстват, небето се отваря. Те казват: „Много ви благодарим за онова, което ни дадохте!“. Що е скръбта? В скръбта нещо иде отгоре. След като приемеш благословието, което иде отгоре, небето пак се отваря. Благодарим за всичко онова, което израства в теб; радвайте се на вашите страдания. Ще кажете: „Как да се радваме на страданията?“. Всички се намирате в това положение.

Един турски паша искал да направи услуга на някое си село във Видинско и му подарил един слон. След като им подарил слона, хората обеднели, защото трябвало да

му купуват по седемдесет и пет килограма ориз на ден, за да го хранят. Подир пет-шест години пашата минава пак и ги пита как са. Казват му: „Много сме доволни от слона.“ „Да ви пратя тогава още един“. Селяните от един слон обедняха, а ако им дойде още един, по сто и петдесет килограма ориз на ден ще трябва да плащат за двата слона. Не че слонът е лош, но трябва да знаеш как да го туриш на работа. Тогава той ще изкарва прехраната си в двоен размер. В Индия например го слагат на работа и слонът се изплаща. Та казвам: вие имате едно желание, огромно като слон. Ще кажете на пашата, че сте много доволни от слона – и той ще ви даде втори. Тогава аз казвам така: при всеки замислен човек има по един слон. Щом станеш радостен и весел, казвам: пашата си е взел слона. А щом видя някого много замислен, казвам: пашата е пратил още един слон. Научете се да разбирате малките неща; научете се да имате един начин на разсъждение.

Каква песен трябва да пеете на яйцето, за да се излюпи, на коя музикална гама? На *до* мажор – гамата напрежение. Хубаво, а каква песен трябва да свирите на един човек, за да го накарате да ходи? Песен на гамата движение. Сега ще сложите правата мисъл. С какво започва гамата движение? Гамата напрежение започва с *до*, а гамата движение започва с *ре*. Третата гама, която ще научи човека да мисли, откъде ще започне? Ще започне от *ми*. Може ли да повишите тона *ми*? Не. Значи мисълта е нещо, което слиза, т.е. това, което понижаваш, слиза. В *до* мажор имате *ми* и *си*, които само се понижават; другите тонове можете да ги повишавате и понижавате. *Ми* и *си* са входни врати на гамата. Понеже са входни врати, в коя се влиза и в коя се излиза? Тонът *си* може ли да го повишите? И него само можете да го понижавате.

Сега мисълта си има своя гама. За да започне да мисли, човек трябва да има известна гама. Когато дойде в тази гама, той вече може да започне да мисли и всичките му мисли вече се нареждат музикално. В тази гама ти вече ще видиш как са наредени мислите ти и тогава те ще имат външно напрежение. Да допуснем сега, че някой пее

много тихо, а друг пее много силно. Ако пеете силно, кои са съображенията ви; и ако пеете тихо, кои са съображенията ви? Вземете един тон, да кажем – *ми*. (*Учителя пее „ми“*.) Сега какво означава това, от какво произхожда този тон? Той не произхожда от *до* минор. Когато един тон е много близко, той не е ясен. Когато някой тон не е правилен, трябва да го сложите там, където трябва да бъде. Този тон не е правилен. За да бъде правилен, не трябва да го вземаш по-долу от границите на своя бял дроб. Когато той излиза оттам хармонично и влиза в гърлото, мисълта ти трябва да бъде съсредоточена, за да чувстваш добре това, което излиза през дробовете. И когато говориш, ти чувстваш как въздухът излиза и как влиза.

Това, което ви казвам, сега не можете да го приложите – трябва ви една школа за предметно учение. Сегашната музика трябва да се приложи – за това могат да се извадят много парчета. В сегашната музика има богат материал за цяла една школа. Той може да се вземе от Бетовен, от Моцарт, от Шопен – да се извадят известни пасажки. Другото е развита тема, а тия пасажки са основни. Както в една реч има основна мисъл, така и в музиката има основни пасажки, които са развити – може да ги свирите. При какви условия? Някой път сте разположен и може да вземете тона правилно; някой път не сте разположен и тонът не е верен. Например кой тон можете да вземете най-вярно? Някои от вас ще вземат вярно *сол*, някои ще вземат *си*, някои могат да вземат вярно *до*, други – *ре*, някои могат да вземат *ми* или *фа*, а някои – *ла*. Това са вече разни състояния. Онзи, който се намира в едно притеснено положение и искрено желае да се освободи, много вярно взема *до*. Ония, които искат да вървят напред, могат да вземат правилно *ре*. Който мисли правилно и няма крива мисъл, взема правилно *ми*. Онзи, който иска да забогатее в света, взема вярно *фа*. Онзи, който иска да рисува някаква картина, взема *сол*. Който иска да вземе някаква служба, да почива, взема вярно *ла*. Онзи, който иска да стане много религиозен, много набожен, взема вярно *си*. Това е цяла философия в музиката. Значи един човек, който иска разумно да се освободи от ограничителните условия, може

да вземе вярно *до*. (*Учителя се обръща към един от братята.*) Иване, вземи един тон – който искаш, но вярно.

Сега забележете: за да бъде ясен един тон, не трябва да има никакво препятствие в чувствата на човека. В гениалните музиканти винаги има един трепет – не страх, но един трепет, едно приятно безпокойство. Щом започнат да свирят, умът и чувствата в тях се сливат и те свирят вдъхновено. В чувствата не трябва да има никакво препятствие и безпокойство, да няма никакво прекъсване на вътрешните чувства.

Та сега ще учите музика! Ще я изучавате много добре и трябва да минете от сегашната музика – от *до* мажор – към музиката в Природата. Как да ви предам това? Когато тоновете са правилни, в Природата има естествен ключ, т.е. ако произведеш правилно този тон, веднага в Природата ще стане промяна. Ако е облачно, когато засвири един цигулар, времето ще се изясни. Ако изпееш определени песни, а времето е облачно, веднага ще се изясни. Ако пееш известни песни, за половин час цялото небе ще се покрие с облаци; и когато половин час пееш други песни, небето може да се изясни.

Сега вие ще кажете: „Може ли да стане това?“. Може, когато работиш в съответствие с Природата. Аз мога да постигна нещо, когато разбирам нейните закони. Щом постъпя съобразно с природните закони, ще имам известни последствия. Но кога ще направя това? Например отивам в едно място, където два месеца не е валило дъжд. Щом ме видят, растенията започват да плачат и казват: „Измряхме!“. Сядам при тях и запявам една песен. Там вече моята песен има смисъл. Ще попея и няма да мине половин час – и облаци ще дойдат; т.е. след един, два или три часа вече ще има дъжд. Да кажем, че някъде има толкова много дъжд, че са се изподавили хора и водата е завлякла ниви. Когато отида там, мога да помогна. Кога ще престане дъждът и защо дойде потопът? Потопът дойде заради ония дисхармонични състояния и чувства, дойде, за да даде почивка на Земята.

Помнете кога трябва да пее. Пеенето трябва да има връзка с вашето възпитание, то трябва да има и едно отражение. Пейте за себе си, но най-първо пейте за Природата – пейте за гората, за тревата, за цветята, пейте и за реките. Когато погледнеш Природата, пей и свири – това има смисъл. Кога ще вършите това? Не когато сте на работа, а като излезете на екскурзия – тогава отделете част от времето си. Това е за самовъзпитание.

Сега ако дойдат двама цигулари, ще има състезание кой да свири по-хубаво. Когато пък дойдат двама певци, забелязваме, че единият пее не за самото пеене, а за да се покаже, че пее по-хубаво. Двама готвачи правят същото – единият сложи масло в яденето, другият слага повече. Хубавото ядене не е в изобилното масло. Ако аз бях готвач и дойде някой на гости, ще взема хубави ябълки, ще ги измия, ще ги туря пред тях и ще кажа: „Ето какво е сготвил най-добрият готвач. Аз съм Негов слуга. Когато се науча да готвя като Него, тогава ще готвя“. И най-добрите сегашни готвачи готвят буламачи, дори най-видните готвачи готвят буламачи. Трябва да идете при плодните дървета и да готвите така, както те са се научили – те са истинските готвачи. Ще сготвите, както те готвят, а не както сега – препържат лука, турят много масло, сол, пипер и какво ли не. Както те готвят, така ще готвите и вие. Преди няколко дена ми донесоха тук едно ядене с толкова чер пипер, че като взех две-три хапки, изпотих се.

Сега аз говорих повече от един час. Понеже е определен само един час, ще ни глобят за светлината, която сме изхарчили повече. Вие ли ще платите глобата, или аз? Понеже салонът беше нает за един час, ние пресрочихме с половин час. Станете сега!

Някой път ще наемем салона не за един, не за два, но за три часа. Три часа са необходими, за да се спрем върху едно положение, върху една философия, която може да има приложение. Сега за да излезем от това положение, има известни правила. Трябва да се излезе навън. Някои от вас кашлят, някои боледуват, други са неразположени, а някои от вас са обезсърчени, но трябва да се живее. Това

е вече резултат. Хиляди години са минали вече, няма какво да се прави. Какво трябва да се прави? От къщата, която гори, трябва да се излезе навън. Когато дойде наводнение, трябва да се излезе вън от къщи. Ако дойде голяма буря, която ще събори къщата, трябва да се излезе навън.

Та питам сега: какво трябва да се прави? Всеки човек трябва да се постави на неговото място. Вие още не сте сложени на вашите места. Трябва да дойде някой голям майстор, за да ви сложи на мястото така, че никой да не ви помества. Сега ви турят на едно, на второ, на трето място, търкалят ви. Най-после къде е вашето място? Трябва да дойде големият майстор. Имаме седем тона, но когато дойде гениалният музикант, той съчетава правилно тоновете. Вземете шестнайсетини, вземете тридесет и вторини, после – шестдесет и четвъртини; слага четвъртини, слага цели ноти, после – половини, после поставя паузи и създава хубава песен. След това слага и украшения. Колко мъчно се свирят украшенията!

Казвам: за човешката мисъл се изисква много голяма музика. Сега, когато човек говори, не трябва да се смущава, защото всички хора еднакво мислят и еднакво чувстват – тогава няма да има никакъв спор. Дайте на всички хора хубаво ядене и няма да има никакъв спор; дай на всички хора хубаво ядене и всеки ще те обича, всеки ще е зает със своята паница. Дайте на едни хубаво ядене, а на други – лошо, и веднага ще има спор. Едните ще кажат: „Този буламач яде ли се!“. Но дадете ли хубаво ядене на всички, ще чувате хармония: *трак-трак* – вървят лъжичите. Сега на всинца ви трябва хубаво ядене.

Ние сме едно общество, където има различни мнения – стомахът има един възглед, дробовете имат мнение, мускулите, костите и клетките също имат мнение. Понякога в теб се заражда желание и казваш: „Яде ми се кисело зеле, яде ми се кисело мляко“. На някой му се прияде баница, после му се припие малко винце, ракийца – какви ли не желания има. Това са атавистични неща, които човек е унаследил. Че трябва да пие, така е, но нека да пие вода. Ала тази вода не е такава, каквато той иска

– къде ще намери в големите градове хубава вода. Тук, в София, водата е по-хубава, но другаде такава вода не може да се намери.

Сега сте в гостилницата, където готвачът готви по своему, и вие сте недоволни от неговото ядене. Готвачът казва: „Аз готвя само за себе си, за вас не мога да готвя“. Озовеш се в гостилницата: ако намериш нещо за ядене, ще ядеш; ако не, ще си излезеш навън. Понеже вие всички се приготвяте, за какво се готвите? Например някои се готвите за поети. Какво ще пишете? Поезия. Някой се готви за художник – той ще рисува; или някой се готви за учен – коя област ще вземе от биологията, от ботаниката и от зоологията? Той трябва да представи първичните форми, с които животът е започнал. Тази първоначална форма е много красива – с нея може да започне. Човекът отпосле е погрознял. Грозотата иде от това, че ние сме дошли близо до живота и не сме в хармония с него. Сега се изисква хармония със самия живот.

После вземете младостта и старостта – те са два полюса. Младостта е влизане в живота, а старостта е излизане навън от живота. Влиза малкото, излиза голямото; ражда се малкото, умира голямото. Умният човек е малък, не умира. Човек и да умре, малките клетки не умират – те само си отиват и всички клетки остават да живеят самостоятелно. Човекът е организацията между клетките. Разруши ли се организацията, тогава казват, че настъпва смъртта. Вие трябва да разбирате правата на клетките. Първо ще разбирате правата на вашето сърце, правата на вашия ум, ще разбирате правата на вашата душа и на вашия дух – това са четири неща. И на сърцето ще дадете право, и на душата ще дадете право. Вие, който ще дадете това право, кой сте? Аз казвам: духът е вън от вас, душата е вън от вас, сърцето е вън от вас и умът е вън от вас. Вие какво сте тогава? Ще дадете право на Духа да мине през вас, ще дадете право на душата да мине през вас, ще дадете право на ума да мине през вас и на сърцето да мине през вас. Вие сте само проводници.

Какво сте вие всъщност? Едно малко дете в люлката... Дойде баща ви – помилва ви и ви даде нещо; дойде майка ви – и тя ви помилва и ви даде нещо; дойдат брат ви или сестра ви – и те ви помилват. Ти си малкият син на баща си и на майка си, а на брат си и на сестра си си най-малкият брат. Майка ти, баща ти, брат ти и сестра ти няма да те посрещнат по един и същи начин. Баща ти и майка ти са твои родители. Тогава сърцето е вашата сестра, умът е вашият брат, душата е вашата майка, а духът е вашият баща. Вие сте малкото братче, което сега е родено, което се нуждае от грижи. Ще дадете право на всеки. Майка ви ще ви подхвърли – вие ще ѝ дадете право; баща ви ще ви хване, ще ви подхвърли – и на него ще дадете право; брат ви ще ви вземе от люлката, сестра ви ще ви вземе – на всички ще дадете право. Те си играят, те се забавляват с вас – ще им дадете право да се забавляват и ще бъдете доволни от тяхното забавление.

Вашият дух, вашата душа, вашият ум и вашето сърце се забавляват с вас. Вие сте деца и ще бъдете доволни от начина, по който се забавляват.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

9. лекция, 29 януари 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

ЕСТЕСТВЕНА ХЛАДИНА И ТОПЛИНА

Отче наш

Пишете върху темата *Силата на човешката мисъл*.

Кокошото яйце има ли сила? Кои неща имат сила? Яйцето придобива своята сила след като се излюпи, когато започва да расте. Може ли да има богатство там, където няма мисъл? Изреченията и думите са камъни, които трябва да се поставят на своето място. Ако всяко нещо не се постави на своето място, тогава то остава неразбрано. Вземете например две противоположни неща: водата, която е мека по своето естество, откъде добива своята твърдост, щом стане студено? Сгъстява ли се тя? Знаем, че когато телата замръзват, те се свиват; а водата, когато замръзва, се разширява. Можем да кажем, че водата при замръзването се разширява и при това се втвърдява. Откъде произтича твърдостта ѝ? Защо ледът на слънчевата светлина и топлина се стопява и се смекчава? Откъде произтича мекотата на леда? Значи студът е твърд, а топлината е мека. Следователно студът придава твърдост на водата, а пък топлината ѝ придава мекотата.

Например защо циментът, щом го размесят с вода, която след известно време се изпарява, се втвърдява? Най-първо той е във вид на прах; но когато се сложи вода, се разめква и става на каша; щом се изпари водата, той се втвърдява. Откъде се взема това сцепление при цимента?

В сравнение с миналото сега вие сте доста учени хора, но често разбърквате цимент с вода, слагате краката си в тази каша и те се циментират. Често се циментират вашите мисли, циментират се и вашите чувства. Тогава ти казваш, че усещаш нещо кораво в себе си. Значи си направил някакъв опит, който не е научен. Човешките чувства могат да се втвърдят така, както се втвърдява водата, и могат да омекнат тъй, както ледът омеква.

Първоначално всички неща са били меки. Сега имате твърда материя, но първоначално твърдата материя е била жидка. Всички предмети са били течни, а сега са твърди. Аз няма да се спирам върху твърдостта, но ще ви задам друг един въпрос: кое е онова, което образува мъглата? Защо някой път мъглата пада на земята и не се вдига, а седи? Научно как се обяснява образуването на мъглата? Нали за водната пара казват, че се вдига нагоре? Такава въздухообразна пара е и мъглата, по-лека е от въздуха, но защо не се вдига нагоре, а седи по земята? Понякога, когато ѝ скимне, тя се вдигне и иде някъде, където пак образува пластове – и току засенчи Слънцето. Понеже малките частици се разделят, парата образува две противоположни сили. Когато електричеството горе и долу е отрицателно, тия две сили се сблъскват. Тогава противоположното електричество наляга върху долното и всяка частица се държи за земята. Когато електричеството горе стане отрицателно, а долу е положително, отрицателното електричество отива при своя възлюбен – положителното електричество – и завлича всички капки отгоре в пространството. Тогава как ще обясните ясното време?

Следователно щом във вас има мъгла, законът е все същият, както в Природата. Щом в човешките мисли и чувства има мъгла, електричеството горе и долу е еднакво; тогава става отблъскване и между вашите мисли няма хармония. Щом във вас има противоположни течения, ще има мъгла; щом няма противоположност, веднага ще се яви ясно време. Тогава за Земята можем да извлечем следното приложение: за да премахнеш едно тягостно състояние в себе си, трябва да измениш полюсите на живота.

Ако два полюса се привличат, те имат различно електричество. Ние казваме, че северният и южният полюс се привличат. Но във всяка една частица, във всяка една молекула има северен и южен полюс. Тия полюси колко са отдалечени един от друг? Няма никакво пространство между тях. За да отидете от Северния полюс на Земята до Южния, трябва да пътувате много дълго и ще минете

през Екватора. Във всяка една частица силите са поляризирани, т.е. тя има два полюса; и те имат същите свойства, както и Земята.

Превеждам този физически закон така: ако мъглата седи и се усуква в нашия двор, ние можем да поляризираме електричеството отгоре, можем да примирим силите – и за половин час мъглата ще се вдигне. Една дума трябва да се каже и мъглата ще се вдигне. Но трябва да знаете какво да кажете.

Има един такъв анекдот: някой си пожелал да има такава сила, че да плаши дявола в света. Дяволът му казал, че за да научи този закон, трябва да намери някоя хубава мома и да се ожени, тогава ще придобие тази сила. И действително, човекът намерил тази хубава мома, оженил се за нея, но тя започнала така да го изтезава, че той се чудел какво да прави. Един ден жената отишла на кладенеца и за да се освободи от нея, мъжът я бутнал и тя паднала вътре. Казал тогава: „Освободих се от нея!“. Но след половин час гледа, че от кладенеца излиза побелял дяволът и хуква да бяга. Пита го човекът: „Защо бягаш?“ „Вътре влезе една жена, но дори и половин час не можах да я изтърпя!“.

Та и ти сега, когато искаш хората да не се карат, ще казваш: „Жена ми иде!“. Разболял се е някой, ще кажеш: „Жена ми иде!“. Навсякъде, където ходиш, ще казваш: „Жена ми иде!“ – и всичко ще се урежда. Сега вие може да направите аналогия и да кажете: „Колко са лоши тия жени – за половин час от тях побелява главата!“. Въпросът не е там. Този човек не е знаел скритите сили в неговата жена. Защо го е биела? Защото не е бил способен да разбере.

Някой учител казва на неспособния си ученик: „Тъпак“, а когато работи със способен ученик, приятно му е и го поощрява. По някой път и вие се възмущавате. Природата понякога се възмущава от вашето невежество, а вие роптаете и питате: „Защо животът е така устроен, защо е така в Природата?“. Това не е философски въпрос: „Защо така е направен светът?“, той няма приложение. Например направена е една машина. „Защо е направена

тази машина?“ Оставете въпроса защо е направена така, но вижте нейното приложение. Ти питаш: „Защо краката са два, ходенето с тях не е така устойчиво“. Че колко крака искаш? Преди всичко не е практично да имаш повече крака. Ако имаш сто крака, ще ти трябват сто чифта обувки. Ако петдесет чифта обувки са по 500 лева или по 300 лева, колко ще струват? Даже и да ги сложим по 100 лева, ако са 100 чифта, ще струват 10 000 лева. При сегашните условия това не е практично. От чисто икономично гледище много по-добре е да имаш два крака – ще дадеш 200 лева и ще купиш едни обуца. Някои от животните имат десет, някои осем, а някои – шест крака. Това е един опит на Природата. Тя е имала причини, за да постави толкова крака на тези същества. Но да не се спираме върху тях...

Сега щом мисълта ти не работи, в теб има мъгла, т.е. има противоположни сили, които се отблъскват. Човек не е напълно поляризиран. Например между ума и сърцето ти няма съгласие, което означава, че и умът е положителен, и сърцето е положително. Щом умът и сърцето са положителни, винаги се раждат мъгли и тогава ти не знаеш какво да направиш – отлагаш, отлагаш, отлагаш... Сега как бихте приложили този закон? Можете да направите опит мъглата отвън може ли да се вдигне. За да се стопли този салон, колко време трябва? За да го стоплим с тия печки, трябват седем-осем часа.

Да вземем числото 100. Представете си, че това са сто лотарийни билета. Един от тях печели. Питам: ако тия билети ги сложите в една торба, може ли да кажете след колко бъркания ще извадите печелившия билет? Да кажем, че печели номер 50; възможно е при първото бъркане да го извадите, а може и след петдесет бъркания. Може след едно, две, три или четири бъркания, но непременно след стотното ще извадите билета, който печели. Може ли тогава да предскажете на кое бъркване ще го извадите? Бъркнете веднъж – виждате, че не е числото 50; бъркнете втори път – изваждате числото 4 или 5; може да извадите числата 67, 89.

От какво зависи кой билет ще извадите? Ще ви кажа една нова теория: всяко число има свое напрежение, има свой магнетизъм, има и свое електричество. Следователно ако знаеш кой номер печели и сложиш този магнетизъм в ръката си, с бръкването си в торбата ти ще привлечеш това число и ще извадиш този билет. То ще се привлече както железните стърготини се привличат към магнетизма. Ако разбираш силата на този номер, проектирай я в ръката си и този номер ще бъде изтеглен. Ако не я проектираш и бръкнеш, няма да го изтеглиш.

Този закон е поставен в действие и в окултната наука. Това, за което човек мисли, става. Това, което мислиш, има сила и тази сила може да излезе през теб навън и да се реализира. Това, което не можеш да мислиш, не можеш да го проектираш през себе си и то няма да се реализира. Ще обясня какво се има предвид в този закон под израза: „Ако ти мислиш“. Някой човек казва: „Аз мисля“, но тази мисъл трябва да роди нещо. Например ако мислиш, че си посял едно кило жито, т.е. мислено вземаш от хамбара житото и мислено го посяваш на нивата, какво ще придобиеш? Най-първо, за да реализираш една мисъл, ти трябва да мислиш за нея, после трябва да я почувстваш, след това трябва да я направиш. Ако извадиш житото и го посееш на нивата, това ще бъде мислене, чувстване и действие – и тогава житото ще даде своя плод. Това е реализиране – не само да мислиш за житото, но трябва да направиш нещо за него.

Друго едно противоречие, което може да се яви, е следното: например едно семе е паднало много плитко – едва е покрито с половин сантиметър пръст, а друго е покрито с повече пръст – по-дълбоко е паднало. При една студена година семето, което е покрито с малко пръст, по-скоро израства, но понеже няма дълбоки корени, измръзва, попарва го сланата. Онова, което изниква по-късно, идва навреме. Някой път се случва обратното: онези, които са дълбоко заровени, изгниват, не могат да пораснат. Казвам: има едно средно положение – нито много плитко, нито много дълбоко. Тогава ще пренесем аналогията: нито плитко трябва да сееш, нито много дълбоко.

Сега вие как се учите да ядете – колко хляб отчупвате и туряте в устата си? Този закон вие почти го знаете. Някой път отчупвате голяма хапка, слагате я в устата си и едва можете да си обърнете езика, за да я сдъвчете. Не е потребно да слагате големи комати в устата си, може хапката да е съвсем малка. Същият закон е и за стомаха: ако сложите в него повече храна, отколкото трябва, той не може да работи. Не, ще туриш толкова храна, колкото може да се сдъвчи.

Онова положение, при което можеш да мислиш, онова положение, при което можеш да чувстваш, онова положение, при което можеш да действаш, да работиш – това са норми, това са нормални състояния, които никога не изменяйте. Понякога имаш някаква мисъл – искаш нещо голямо, грандиозно. Какво ще правиш с една грандиозна мисъл? Да допуснем, че можете да напишете книга и да обясните как е създаден светът. Теоретически как ще го направите? Че вземете кой да е морски охлюв и вие ще видите как е създаден светът. Той има табела на гърба си – гърбът на охлюва показва как е създаден светът. Също така, когато се образува вихрушка и се върти нагоре, и тя показва как е създаден светът.

Тогава се заражда въпросът дали вихрушката мисли. Добре, да вземем следното: аз въртя този молив; моливът мисли ли, когато се върти? Ръката мисли ли, когато се върти? Това движение показва, че зад него сега има една сила – самото движение не мисли, но друго същество мисли. Зад вихрушката, която се върти, има една мисъл, която я е образувала – движението ѝ не е произволно. Следователно всяко механично движение в света се дължи на една разумност, която е зад него. Да допуснем един прост пример: ако сложите в тази соба дърва за горене или хубави въглища, питам, топлината еднаква ли ще бъде?

Сега често с желанията си произвеждате всички свои страдания. Не самото желание е причината, но някои желания са толкова интензивни, че вие развивате магнетична енергия и сила, която не знаете как да употребите – и след това имате неразположение. Да кажем, че отиде-

те в София; нямате и пет пари, но сте си взели билет от лотарията и ви казват, че той печели един милион лева. Ако вземете този милион и минете през София, а всички знаят за тия пари, както има апаши, ще можете ли да ги донесете до Изгрева по вечерно време? Могат да ви причакат десет, двадесет, тридесет, четиридесет души – цял един кошер можете да привлечете. Ако спреш пред кошер с една тава мед, всички пчели ще се натрупат, за да вземат от меда, и ще напуснат тавата едва когато усетят, че в нея няма нищо. Веднъж имах такъв опит: оставих горе една малка медна пита и гледам – стаята пълна с пчели. Чудя се откъде са дошли – около седемстотин-осемстотин пчели бръмчат в стаята. Търся причината и виждам, че е в тази пита – медът ги е привлякъл. Първо е дошла една пчела, не зная как е влязла вътре, но тя съобщава на другите и веднага всички намират стаята. Не оставяйте вашия мед открит, защото пчелите ще дойдат!

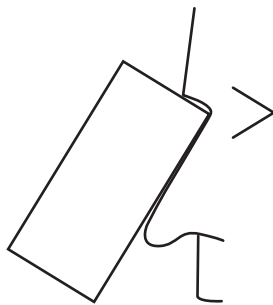
Сега вие имате повърхностни знания при изучаването на живота. Знаете много работи, учили сте теоретически как да съедините водород и кислород или как се образуват циментовите изделия, но е трудно да го направите. Всяко изкуство изисква време, за да се приложи. После окултната наука изисква приложение. Разбира се, много знания трябва, не само приложение. Аз често ви говоря да употребявате музиката. Трябва да знаеш кои тонове да вземеш и с какво време да ги поставиш в една песен. После трябва да знаеш как да започнеш с тона *до*; трябва да знаеш колко време да дадеш на тона *до* – четвъртина, осмина, шестнадесетина или тридесет и вторина. Когато съедините тия тонове по определен начин, ще произведете известен ефект. Ако вземете всички тонове равномерно – да кажем, че имате все половинки, какво ще добиете?

През идната седмица направете един опит: ако имате някакво неразположение, постаарайте се за петнадесет минути да го смените. Извадете часовника си и изменете състоянието си за петнадесет минути. Всичко, каквото знаете, каквото ви дойде на ума, приложете го, но трябва за петнадесет минути да го измените! Вижте дали можете

да измените неприятното състояние, което имате. Сложете в действие всичко, каквото знаете, каквато философия имате – всичко използвайте! Например разгневих се, искаш да кажеш нещо, идва ти желание да се караш: спри се и изведнъж измени разумно това свое състояние. Направи така, че не само да не се скараш, но да смениш това състояние с приятелско настроение. Защото когато се караш, ти се подхлъзваш и слизаш надолу, а започнеш ли приятелски да говориш, се качваш нагоре. Когато отиваме нагоре, ние мислим. Когато се хлъзгаш надолу, ти искаш да се хванеш за нещо, защото можеш да се хласнеш някъде. Когато слиза, човек не мисли, а само чувства и казва: „Това ще направя, онова ще направя“. Но той нищо не може да направи. Какво може да направи за петнадесет минути? Светлината за петнадесет минути какво може да направи? Почти ще иде до Слънцето и ще се върне, т.е. два пъти ще измине този път. Тя ще изходи два пъти разстоянието от деветдесет и два милиона мили, което значи, че ще извърви сто осемдесет и четири милиона мили или триста милиона километра. За колко милиона години човек ще изходи това пространство?

Понеже египтяните разбираха от геометрия, то и рисуването им е геометрично. (Фиг. 1) Те не са разбирали от перспектива, затова са рисували така. Този, който изучава ъгъла между челото и линията на носа, знае ли какво означава той? Означава нещо – той е почти равен на ъгъла, с който човек насочва своя поглед.

Понякога е хубаво човек да сложи пръста си между очите – в началото на носа, и така да се концентрира. Разсеяните трябва да слагат пръста си на върха на своя нос и да мислят малко. Ще се концентрираш и ще събереш мислите си. Ако искаш да съсредоточиш ума си, сложи пръста си между очите, в началото на носа. Човек трябва да направи определено движение, за да стане обмяна.

Фиг. 1

Ръцете са крайно мощна сила, те са два полюса – в дясната ръка е положителната сила, а в лявата е отрицателната. Следователно когато събереш ръцете си, между тях сили се образува течение. Когато седиш с ръце отстрани и надолу, тогава ти си във връзка със Земята. Или когато поставиш краката си близо един до друг и ръцете – настрани, във всяко движение се образуват известни течения. Всяка стойка – това са все различни състояния. Защо на войниците не им позволяват да стоят разкрачени, а с допчени петите? Тогава те са готови да тръгнат веднага.

Състоянията, които сега имате – радост, скръб, неразположение, в бъдеще ще представляват научна област за изследване. Вие имате да се занимавате с много работи, Природата е поставила във вас цяло богатство. Скръбта – това са израсли трънаци. Тя е едно голямо богатство, но ако не знаеш откъде да минеш, ще се изподереш, защото има бодили и тръни. После там навсякъде има отровни змии и зверове. Скръбта е нещо необработено – енергия, която трябва да се обработи. Радостта е вече една обработена енергия, Любовта е също обработена енергия. Злото е необработена енергия. И тъкмо в това е въпросът: в Любовта има един вътрешен закон, а в злото няма никакъв закон. В злото има стремеж да се разшири, да обсеби, да завладее всичко; в Любовта има стремеж да повдига, да даде живот, да направи всички съпричастни на доброто, което има. Злото е точно обратен процес.

Някой път ние се намираме в съткновение със себе си. Когато започвате да се борите със себе си, с кого всъщност се борите? Можете с външни хора да се борите, например някой ви е направил пакост. Но когато се борите със себе си, кой ви е направил пакост? И според вас трябва ли човек да се бори със себе си? Няма какво да се борите и да показвате пехливанлък със себе си, не бива да побеждавате себе си! Като победиш себе си, какво ще спечелиш? Нищо. Казано е: „Силата е не в побеждаването на себе си, но в познаването на себе си“. В познанието законът е друг. Познавай всичките възможности, които са скрити вътре в твоето естество.

Каква е основната мисъл, какво остана във вас, какво разбрахте? Нали хвърлихме мрежата в морето и хванахме риби? Ще изберем кои да оставим и кои ще върнем. Ще си оставим някои, които струват пари – тях ще ги вземем; другите, които не струват пари, ще ги върнем обратно в морето. Онова, което струва пари, то е печалбата на рибаря. Да кажем, че имаш желание да станеш сутрин, за да идеш на работа. Събуждаш се в леглото, но не ти се става, имаш едно неразположение. Или пък станеш, спуснеш краката си долу, но не искаш да се облечеш и казваш: „Да помисля“. Какво ще мислиш в леглото? Питам: колко време човек, след като се е събудил, трябва да размишлява в леглото си? Вие как се събуждате? Някой се събуди, обърне се на лявата, после на дясната страна – и пак заспи. Или събуди се, обърне се на лявата страна, после на гърба си, или легне на корема си. Щом се събудиш и искаш да станеш, какво трябва да бъде положението ти? Трябва ли да седнеш на леглото си и да мислиш, или трябва да станеш, да оправиш леглото си, да се облечеш, да се измиеш и да започнеш работата си?

Сега вие не можете да си дадете мнението, понеже всички имате различни навици. Всеки си има начин на ставане, но събуждането и ставането на никой човек не е меродавно, то е специфично само за него. Когато човек се е разболял, щом се събуди, той казва: „Боли ме туй-онуй“. Например най-първо обръща внимание, че го боли кракът, и казва: „Не мога да се мръдна, не мога да стана“. Някой път го боли главата и казва: „Ако не ме боли главата, щях да стана“. Добре, но и онзи, който няма болка, се събужда и казва: „Няма какво да работя“. Следователно той няма никаква мисъл, няма обект в мисловния свят. Друг казва: „За кого ще го направя?“. Следователно той няма чувства. Най-после някой казва: „Какво ще придобия, ако направя това?“. Например мен често ме питат: „Какво ще придобия, ако пея?“. Казвам: и да пееш, и да не пееш, ще работиш, ами работи на свят! Ще пееш, но хубаво пей, не можеш да се откажеш. Ти не можеш да се откажеш да дишаш, но поне се научи да пееш толкова, че въздуха, като излиза навън, да го издишваш музикално.

Сега ще ви наведе на следното: бързото дишане е една слабост. Много медлено трябва да се диша и всяка една вдишка да бъде отмерена. Когато дишаш бързо, това е ненормално дишане; и когато дишаш с пресекулки, и това е ненормално дишане – то трябва да върви музикално. Стани и се научи да пееш хубаво, понеже пеенето е норма на здравето! Дотогава, докато си склонен да пееш, ти ще придобиваш блага отвън. Щом пеенето стои в твоята мисъл, щом стои в твоите чувства и в твоите постъпки, ти си здрав. Щом престанеш да мислиш за музиката, си болен човек. Щом не ти се пее, значи имаш симптоми на някаква болест. Докато искаш да пееш в мисълта си, ти си здрав; щом в теб изчезне желанието да пееш, няма да се минат ден-два-три или месец, и болестта ще се прояви. Не ѝ давай място, попей на твоята болест! Не оставяй циментът да се втвърди около краката ти. Докато е в течно състояние, изхвърли го навън, освободи си краката, никакъв цимент не оставяй по тях.

Никога не оставяй едно желание или една мисъл, които могат да те циментират. Едно лошо разположение е цимент – освободи се от него колкото се може по-скоро; докато е в течно състояние, освободи се от него! Как ще се освободите? Ще ви кажа: наливайте вода в цимента, за да се размеква, разреждете го, за да не може да се втвърди – наливайте, разбърквайте, наливайте, разбърквайте. Какво ще стане с цимента? Ще изгуби свойството да се втвърдява. Ето една философия: туряй вода и бъркай, не слагай повече цимент! Разбърквай с водата малкото цимент, защото ако добавиш още, работата е лоша. Разбърквай и разбърквай, докато се освободиш и желанието изгуби своята сила на сцепление. Лошите мисли и желания имат сила на сцепление, не им позволявай да се втвърдят. Щом позволиш да стане сцеплението, тогава ще трябва да работиш с чукове – да трошиш, да чупиш. Но тогава ще се образува и болка, защото докато го отчупиш от мястото, ще бутнеш дете не трябва.

Да кажем, че във вас дойде едно безверие. Как ще го лекувате? Това, че си се обезверил, е лъжливо понятие.

Обезверил си се, но все пак ти вярваш в нещо. В едно нещо не вярваш, но в друго вярваш. Тогава дръж в ума си само онова, в което вярваш, а не дръж онова, в което не вярваш. Някой казва: „Аз не вярвам в това“. Но все пак вярваш в нещо. Някой мост е лошо направен и не можеш да вярваш в него, но в света има хиляди мостове, които са хубаво направени. Не може поради този частичен случай да не вярваш във всички мостове – другите са добре направени, всички са здрави. Според нас всеки човек е учен. Има една максима: всеки, който се е родил на Земята така, както са родени сегашните хора, който мисли както сегашните хора, той непременно е умен. Всеки човек, който престане да мисли, не е умен.

Сега ние казваме, че тъй, както сме родени, както сме възпитани и както живеем, е достатъчно. Ние не обръщаме внимание на живота, не живеем както трябва. Провеждали ли сте наблюдения в живота си, къде са вашите дневници? Откакто се е оформило съзнанието ви, вие нямате нито един дневник, в който да сте записвали по три пъти на ден какво е било вашето състояние – сутрин, на обед и вечер. Не знаей някой да има такъв дневник. Някои неща са останали в паметта ви, но много сте забравили. Хубаво е да имаш един дневник, който показва в каква посока се е движила мисълта ти, или да имаш дневник, когато си влязъл в училището, в отделенията, в прогимназията, в гимназията, в университета, че като погледнеш, да напишеш цяла статистика.

Ние често се спираме върху ред положения, които са резултат на миналото. Понякога мислиш за някоя лоша дума в миналото и се разтревожиш. Всичко, което ни тревожи, все е от миналото; всичко онова, което ни радва, е от бъдещето. Ние очакваме нещо от бъдещето. Бъдещето, това са умните хора; миналото са лошите хора. Миналото е *зад*, бъдещето е *пред*; миналото е юг, бъдещето е север. Тогава вземи нещата от миналото и ги сложи на юг! Казват, че по-рано земната ос е била перпендикулярна, което показва, че Южният полюс е по-тежък. Южната страна на Земята е по-тежка, понеже тя е имала големи главо-

болия и ги е пренасяла от север към юг. Днес земната ос заема това положение под тъгъл. Това са научни теории: оста първоначално е била хоризонтална спрямо земната орбита, после е започнала постепенно да се издига и сега е дошла до 23 градуса. Оста постоянно се издига, колко ѝ е останало още до отвесното положение? Тогава ще имаме положението на човек, на когото главата е горе – Южният полюс ще са краката му, а Северният полюс – главата му.

Сега човек върви настрани – с глава, наведена на една-та страна. (*Учителя показва, като върви наляво и с глава, наведена в тази посока.*) Така върви сега Земята, но тя ще се изправи и ще върви стройно по орбитата си. Слънцето иска да я изправи. Земята е гърбава, приведена е, а то ѝ казва: „Изправи се, искам да бъдеш хубава!“. Погрешката на Земята е, че върви малко наведена. Слънцето ѝ казва: „Защо все така вървиш? Ти не знаеш как да ходиш“. Да, нашата Земя не се е научила още как да ходи. И Месечината се е учила от майка си – като змия се върти ту насам, ту натам, много трудно ѝ е да се движи право. Окултната наука ще постави Земята в нейното първично състояние. И това, дето не можем да ходим както трябва, се дължи на земната ос. Когато тя се изправи, и ние ще се изправим. Сега е много трудно – и Земята ходи наведена, и ние ходим наведени.

Аз съм привеждал в беседите примера за онзи американски епископ, който имал навик да си носи главата наведена наляво. Той имал в енорията си около 500 пасоми и всички те по подражание също си носели главите, наведени наляво. Та затова ще мислите повече за Слънцето, отколкото за Земята. Щом мислиш за Земята, веднага ще се наведеш на 23 градуса; щом мислиш за Слънцето, твоето състояние ще се измени. Мислиш ли за Земята, това означава, че още нищо не е разрешено, защото най-важните въпроси тя още не ги е разрешила. Ами че какво е разрешила Земята? Тя първо е накарала да дойдат всички тия същества, които живеят на нея, а после, когато е видяла, че много се размножават, е взела да ги мори. Земята прилича на онзи човек от анекдота, който се оженил и искал

да има деца. Докато нямал деца, той се молел за тях. И понеже децата все ги нямало, един ден го догневяло и казал: „Щом нямам деца, защо ще живея!“. Имало до него крина с жито и в гнева си той я хвърлил, зърната се пръснали и всички станали на деца. Че като заграчили всички, човекът се видял в чудо: „Тия деца ще ми изядат ушите!“. Милиони деца – какво да ги прави! Взел едно дърво и почнал да ги убива. Едно дете се скрило и започнало да се моли: „Татко, не ме убивай!“.

И така, не размножавайте вашите желания, понеже ще започнете да ги трепете. Ние размножаваме желанията си, но те искат храна и тогава ти ставаш разсеян от многото деца. Не може да се живее с толкова деца – те ще изядат всичко, а ти ставаш роб.

И така, Божественото е хармонично. То не е тъй безразборно, както сега някои го разбират. Трябва да има една възможност за реализиране на интересите. За Природата, за Бога всички интереси са еднакво важни – всеки трябва да функционира, да работи и да расте. Човек не е дошъл на Земята да живее за себе си. Много сериозен въпрос е, когато понякога се събирате и разисквате за кого трябва да живее човек и как трябва да живее. Например вие разсъждавате, че каквото мисли, човек може да го направи. Ако аз съм на вашето място, ето какво ще направя: най-първо ще взема да посея сто стръка жито. Обикновено едно семе, един житен клас може да даде 30, 40, 50, 100, 150, до 250 зърна. Но можем да съсредоточим ума си и със своята мисъл да направим 60 на 90 или на 120.

Това е човешката мисъл. Понякога вие искате да подобрите вашата памет, но това зависи от човешката мисъл. Ако имате хубава, хармонична мисъл, непременно паметта ви ще стане сама по себе си по-силна. Ако мисълта ви не е хармонична, паметта ви ще бъде слаба. Слабата памет представлява нахлуване на повече чувства, а магнетизмът внася повече обекти в човешкия ум. Тогава за какво ще мислиш по-напред, щом не мислиш само за едно нещо. Най-правилното е да мислиш само за едно. В определено време ти можеш да мислиш само за едно и също нещо –

това е нормално. В един момент за едно нещо ще мислиш, после за друго ще мислиш, но за две неща едновременно няма да мислиш.

Сега, когато се обезсърчавате, защо не се запитате обезсърчението какво ще ви даде. Разсърдиш се: запитай се какво ще ти даде сръдната. Съмняваш се: запитай се какво ще ти даде съмнението. Понякога казваш: „Не вървят работите!“. Защо не вървят? При голям студ работите не вървят. На Земята има едно състояние, при което нещата не вървят. Има една естествена хладина, при която работите вървят; има една естествена хладина, при която работите не вървят. Има една естествена топлина, при която работите вървят; има една естествена топлина, при която работите не вървят. Това са специфични неща. Ние наричаме това естествена хладина и естествена топлина. Тази естествена хладина ние наричаме здраве – здравословно състояние.

Коя е основната мисъл в днешната лекция? Ще ви дам едно правило, което да приложите за една седмица. Когато се храниш и ти дойде желание още да ядеш, прекрати яденето; в момента, когато дойде желанието, спри и не яж повече. Направете опит и ще видите какви резултати ще имате. Яденето, колкото и да е сладко, има мярка. Там, дето дойде раздвояването, спри и не вземай нито една хапка повече! Ако не спреш, ще преядеш. Природата всякога ще ти прати едно желание, но ти не чакай, та да вземеш повече. Например тъкмо си решил да спреш, донасят някой сладкиш и казваш: „Ха да си хапна“. Не хапвай повече, нека други да го ядат! Ако аз ви дам една хубава ябълка, която тежи петдесет грама, и хубав хляб, и вие ги изядете, а след това ви донесат баница, трябва ли да ядете от нея подир хубавата ябълка и хляба? Няма по-хубаво ядене от ябълката и хляба, баницата е една залтъгалка. Ако нямаш ябълка и хляб, яж баница, но щом си ял ябълка и хляб, не я яж.

Сега вие, когато изучавате окултната наука, идете и вижте как живее светът. Най-първо изучете как живеят хората в света, после се занимавайте с окултна наука. Вие

ядете безразборно. Погрешка е това, което сега правят хората по Коледа. Разправяше ми един български свещеник: „Станал съм човек на 60 години и всякога по Коледа, когато съм ял свинско, все съм се разболявал. Но тази попка глава не разбира. Гледа сладки кебапи, хубаво направени, изпечени, че с малко лимон отгоре. Инак свинята грухти, отвън е много непривлекателна, но когато я направят на кебапи, е много привлекателна. И не е бивало изключение да не боледувам две седмици по Коледа. После си казвам: „Няма да ядеш повече свинско месо! Дядо попе, колко пъти вече ти казвам да не ядеш свинско месо!“. Но пак ям...”.

И вие мязате на този поп – когато дойде Коледа, все ядете кебап. Според мен когато се разгневи човек, това е свинско месо. Когато се обезвери, когато изгуби смисъла на живота, пак е ял свинско: всички тия неща са все свинско месо. Когато някой каже: „Много съм неразположен“, аз казвам: „Ял е кебап“. Сега вложете в себе си мисълта следната седмица всички да приложите това: седнете ли да ядете, щом ви дойде мисълта дали повече да ядете, или не, спрете там. Ще кажете: „Може да съм изял само десетина хапки“. Спри там, нищо повече! Направете този опит за една седмица, за да видите какво ще спечелите и какво ще загубите. Накрая ще теглим една равностметка за печалбите и загубите.

Казвам ви, че в тази торба колкото пъти и да бръкнете, все ще извадите печалбата. Някой казва: „Аз всякога съм сигурен, че ще изтегля билета“. Когато закупи всичките сто билета, няма ли да ми се падне печалбата? Питам сега: какво ще спечеля? Аз ли ще спечеля, или онзи, който е направил лотарията? Знаете ли в една лотария каква част се отделя за печалба? В държавната лотария печалбата е шестдесет процента. Тогава аз мога да наглася този магнетизъм на 60-ти номер и който и да тегли, моят билет ще излезе печеливш. В сегашните лотарии кои билети печелят? Ако аз посея жито, някое зърно ще израсте, друго няма да израсте. Някои зърна, които са паднали много надълбоко, остават, без да израстат.

И Природата понякога играе на лотария, но тя не експлоатира никого. Колкото ѝ дадеш, тя ще ти го върне, пък и от печалбата ще ти даде. Природата ще ти върне капитала, т.е. семето, което си посял. Всеки човек, който посее една крина, все ще пожъне поне пет – посял е една, придобива четири крини в повече. Тогава трябва да знаете закона с кой номер можете да спечелите. В такъв случай защо да не участвате в една лотария, да кажем със сто билета, от които още при разпродаването ще знаете кой печели. Тогава кому ще се падне този билет? При стария начин на теглене на лотарии хората са станали големи шмекери и не трябва да знаят, за да не правят престъпления. Новият начин е по-справедлив.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

10. лекция, 5 февруари 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

ПРАВИ И КРИВИ ЛИНИИ

Отче наш

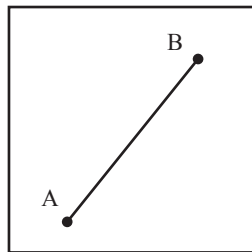
Пишете върху темата *Геометрическата зависимост между правите и кривите линии*.

Ако човек винаги яде чорби, т.е. меки храни, ще си развали зъбите; ако се храни само с твърда храна, ще ги строши. Ако човек разрешава най-лесния въпрос, има опасност да му изпаднат всичките зъби; ако разрешава мъчните въпроси, зъбите му ще заякнат, но той трябва да ги пази, да не ги строши, да не ги натисне повече, отколкото трябва.

Каква е темата от миналата лекция? (*Силата на човешката мисъл.*) Четете. (*Прочете се темата.*)

Геометрически как се определят кривите линии? Кривата линия е сбор от прави линии. Вземете един център, от който излиза една права линия, и придвижете тази права около центъра – образува се крива линия. Защо при движението на една права около центъра се образува крива линия? Нали геометриците казват, че ако една права линия се продължи във вечността, тя ще се срещне с друга; т.е. ако продължите две успоредни прави, във вечността те ще се пресекат, ще се приближат. Ако движението върви от точка *В* към точка *А*, те ще се приближат ли? (Фиг. 1)

Правите, които могат да се срещнат по този начин в центъра, успоредни ли са? При обикновеното механично разбиране причината, която движи две успоредни прави, е външна, и тогава вътрешното отношение между тях няма да се измени. Но да допуснем, че влиянието на тези успоредни линии се пренесе върху самите тях. Представете си, че около една права линия се образува крива, защото само

Фиг. 1

около правите се образуват криви. Кривите линии, които се образуват около правите, ще приближат разстоянието. Тогава успоредните прави могат външно да се приближат.

Да допуснем, че вие вървите – кое ви кара да се приближите при един извор или при един човек? Например не обичате даден човек и казвате: „Дръж се настрани от него!“. Но един ден във вас се зароди желанието да се приближите. Кои са мотивите, за да искате да се приближите? Два мотива има: този, че го обичаш, или този, че го мразиш. Когато обичаш човека, ти ще се приближиш. Когато го мразиш и ти си по-силният, пак ще се приближиш. Ако другият е по-силен, той ще се приближи, за да ти покаже, че не трябва да имаш работа с него, че той е господарят на положението, а не ти. Как мислите, кой е по-силен – който се приближава или който се отдалечава? Този, който се отдалечава, е съобразителен; този, който се приближава, е смел. Който се отдалечава, заема позиция и очаква.

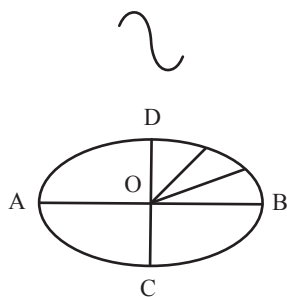
Сега ако придвижите правата AB около центъра A , ще се образува крива линия. Какви ще бъдат нейните свойства? Всичките ѝ точки са еднакво отдалечени от центъра. Тези линии математически каква дължина имат? Но представете си, че линиите имат еднаква дебелина (колкото и да е малка, те имат дебелина). Ако се вземат безброй прави линии като този радиус, центърът сам по себе си нали ще заеме известно пространство? Тогава какви ще бъдат неговите свойства? Щом едно тяло заеме колкото и да е малко пространство, какво заключение може да се направи? Щом телата са безпространствени, те нямат влияние във физическия свят. Ако едно тяло съществува извън пространството, казваме, че е безпространствено. Обикновеното физическо пространство наричаме триизмерно. Има и четириизмерно пространство.

И в четириизмерното пространство пак можете да правите наблюдения. Например човек казва: „Потъвам някъде“. Никъде не потъва той. Или пък казват за някого: „Издига се този човек“. Как се издига? Има нещо в него, което се издига; има нещо, което потъва. Ти не можеш да видиш неговото издигане. Например казват: „Той се издига в обществото“. Физически колко се е издигнал? Друг

път казват: „Потъна, съвсем изгубен е вече“; или „Този е изгубен, а този го намерихме“. Той никога не се е изгубвал и никога не е бил намиран. Всеки, който мисли различно от вас, е изгубен. „Изгубеният“ е влязъл в друга система, движи се като комета, привлечена от някое слънце. Този човек е изгубен за системата, от която е излязъл и в която хората живеят. Понякога и мислите ви се изгубват така. Друг път казвате: „Еди-кого си не го обичам“. Как тъй, защо не го обичате? Това означава, че чувствата ви са минали в някоя друга система.

Сега да дойдем до физическия свят, който е свързан с органичния. Представете си един предмет, чиято магнитна сила е единица, и друг предмет, десет пъти по-силен. Да допуснем, че предметът със сила единица привлича една игла; но ако насочите магнита, който е десет пъти по-силен, иглата ще остане ли на първия магнит? Не, привлича я притегателната сила на втория магнит, която е по-голяма. Добре тогава, нека разсъждаваме философски: защо обвиняват крадеца, когото е привлякла една пълна каса, а пък той е привлякъл парите в своя джоб? Богаташът е привлякъл парите и ги е турил в касата; но иде този апаш, слага си ръката и всичките пари се привличат към него. Тогава защо го обвиняват и как ще обоснове наказание му? Какво представлява наказанието в дадения случай? Да оставим моралната страна. Апашът е сложил ръката си, привлякъл е парите, а богатият го съди за това, че е намагнитизирал с десетократно по-голяма сила парите и ги е привлякъл. Съдията като сложи апаша в затвора, богатият взима неговата сила. Апашът остава с единица сила, а силата на богатия се увеличава, защото силата от апаша отива в него. Ако не хванат апаша, богатият започва да се опасява, че и друг ще го ограби. А щом банкерът вземе от всички апаша силата да крадат, той има десет единици сила и парите ще останат при него.

Как си обяснявате, защо правите линии образуват кривите? Да кажем, че имате една крива линия, която е образувана от прави. Когато правите линии се удължават и скъсяват, кривите линии изменят своя път. Когато кривата линия се придвижи в една посока, едни от правите

Фиг. 2

се скъсяват, други се удължават. (Фиг. 2) Ако в елипсата вземете двата ѝ фокуса като полюси, тогава къде е екваторът? *A* и *B* са полюсите, а екваторът е *CD*. Ако вземем за отправна точката *O*, то линиите, отиващи към полюсите, са по-дълги; и колкото се приближават към екватора, повече се скъсяват. Защо се скъсяват именно тия прави? Тази зависимост произлиза от центъра *O*. Същевременно и елипсата се движи, вследствие на което

правите линии на екватора се скъсяват; кривата линия на полюса се стеснява, а на екватора се удължава. Тогава как обясняват защо Земята към полюсите е сплесната, а към Екватора е изпъкнала? Центробежната сила е по-голяма, затова става така.

Сега ако аз движа един предмет, например един камък, къде е центробежната сила? Тя е в самия камък и се явява по посока на тангентата. Накъде е движението и коя е причината за това движение? То е разумно и не може да бъде механично. Движението на Земята е механично, но се обуславя от един разумен център. Следователно Земята е изпъкнала на Екватора, защото радиусите ѝ там са удължени, а на полюсите са по-къси.

Ако разгледаме човека, кои са били причините, които са го удължили? Да кажем, че главата е центърът. Тогава тялото е спуснато надолу, а главата горе е свободна. Следователно главата като център се носи от тялото. От какво зависи, че главата е поставена на противоположната страна на краката? Човекът е една елипса. Къде е екваторът на човека и защо той не е по-изпъкнал? Да вземем сега човешката глава, която е издължена – къде е екваторът ѝ? Главата е елипсовидна – височината ѝ е 19, 20, понякога и 21 сантиметра, а широчината ѝ е 15–16 сантиметра. Екваторът е около ушите. Значи човекът е сложна елипса – той се състои от четири преплетени елипси.

Това, което теософите наричат физическо, астрално, ментално и причинно тяло, са вещества от различни измерения. Физическото тяло е триизмерно, астралното тяло е четириизмерно, умственото е петизмерно и причинното е шестизмерно. Това значи, че материалите им са от съвсем различен състав. Следователно имате три центъра. Стомахът се намира в противоположност на мозъка. Симпатичната нервна система е в противоположност на централната нервна система и цялото тяло от главата надолу е под нейно влияние. Централната, мозъчната нервна система се е явила отпосле. Симпатичната нервна система е подготвила нейния път, защото мозъчната система е от по-висок свят. Следователно симпатичната нервна система е създала тялото, а после мозъчната нервна система е създала главата и сега тя взема властта. Единствено мозъчната система ще измени човека. В бъдеще човек ще има по-друг образ, отколкото сега.

Това, което сега излагам пред вас, все ще образува някакво напрежение. Представете си, че един човек притежава изкуството да хвърля ножове около друг, който е изправен пред една дъска. Онзи започва да хвърля ножовете, забива ги около главата – до ухото, отгоре, отстрани. Кой има по-голяма вяра – този, който хвърля ножовете, или онзи, който вярва, че те ще бъдат хвърлени намясто? Вие как мислите, кой има по-голяма вяра – който хвърля или който седи на дъската? Който седи на дъската има по-голяма вяра. Онзи, който е на дъската, вярва в онзи, който хвърля ножовете. А онзи, който хвърля ножовете, в кого вярва? Той ще каже на партньора си: „Ако се мръднеш половин-един сантиметър, работата е опасна!“. Ще кажем, че той вярва в себе си. Но в кое себе ще вярва той и какво подразбира да вярваш в себе си? Например човешкият ум вярва в човешките крака, вярва в костите. В какво вярвам аз, когато искам да вървя? Вярвам в краката. Когато искам да гледам, вярвам в очите си. Аз, човекът, вярвам в моите очи, възприемам тази светлина. Тази светлина иде отвън. Значи пред себе си имам светлина, която е една разумност извън нас и с която ние сме свързани. Когато тази

разумност се прояви, като че ли се проявява известно отношение; и щом влезе тази светлина в очите, приятно ми е. Следователно аз се споразумявам с това, силното, което праща светлината, и между мен и него ще се образува връзка. Друг път пък светлината не ми е приятна и тогава гледам да я възприемам по-малко.

Та казвам сега: в сегашния живот ние сме израснали достатъчно. Вие сте израснали, но мерите със старите мерки и разсъждавате по старому, като животните. Една котка разсъждава математически и когато иска да хване птичка, тя измерва разстоянието. Има диви котки, които измерват пет-десет метра и се хвърлят точно върху гърба на жертвата. Как изчисляват да паднат точно върху гърба ѝ? И човекът като котката е направил взривни вещества, турил е мерник, измерва с него и гледа бомбата да падне точно на мястото на неговия неприятел. По какво се отличава котката и този индивид, който хвърля бомбата? Как изчислява той и как изчислява котката? Ами че котките са предали оръжието на своето поколение. Малкото коте още на една година знае да измерва като майка си и да се хвърля върху жертвата. То няма още достатъчно сила за скок на голямо разстояние, но може да се хвърля точно намясто. По същия начин и онзи, който е направил пушката и разбира нейните закони, ще вдигне, ще сложи мерника – и куршумът отива точно намясто. Ако дойде някой невежа, той няма да постави мерника намясто и няма да улучи.

Та казвам: вие разсъждавате за доброто, за добрите отношения, но нямате ясна представа какво нещо е доброто отношение. Говорим за права мисъл, но нямаме представа какво нещо е правата мисъл. Някой казва: „Аз зная какво е правата мисъл“, но той няма една ясна представа. Каква е правата мисъл? Например аз считам, че човек, който си е платил дълговете спрямо мен, е прав. Ни най-малко не е прав! Той има да дава на един беден човек, но има да дава и на някой богат; и понеже е в зависимост от последния, плаща на него, а на бедния казва: „Ти ще чакаш!“. Права ли е такава мисъл? Банкерът казва за някого: „Той е

честен човек, има кредит“. Понеже е умен човек, той му дава пари, а на бедния казва: „Имам да вземам и когато ми дадат, и аз ще ти дам“. Правата мисъл не трябва да бъде в зависимост от нещо, тя трябва да бъде свободна. Семето трябва да стане зависимо само когато падне в почвата, а когато е в хамбара, то трябва да бъде свободно, независимо от влагата, за да не се поквари. Ако влагата влезе в хамбара, нищо няма да се постигне. Не може да има влага в хамбара. Понякога вие искате да обичате някой човек. Имаш ли право да обичаш някого в хамбара? Кажете ми, имаш ли право да обичаш житото в хамбара? Каква полза могат да ви причинят двама души, които ви обичат? Казвам: освен че няма да ти причинят никаква полза, но те ще те развалят – единият тегли насам, другият тегли нататък.

В реалните неща има само едно отношение, което е център. Центърът образува всичко – образува правите линии, образува плоскостите, образува всичко в света. Всичко зависи от центъра. Движението на центъра, който образува правата линия, е само в една посока. В плоскостта центърът се движи едновременно в две посоки, а в тялото той се движи едновременно в три посоки. Следователно движението в правата линия е по-слабо, в плоскостта се увеличава, а в тялото то е увеличено три пъти. С други думи силата се развива: в правата линия тя е единица, в плоскостта е квадрат, а в тялото е кубична. Това определение ще влезе в разрез с вашите разбирания, но в геометрията има увеличаване на физическата сила и на нервната разумна сила.

В човека има отношения, но те се различават. Например ако човек става физически силен, той огрубява. Ако се развива неговата чувствителност, явяват се страданията. Страданията в нас са едно аномално развиване на чувствителността на човека и тогава се явява напрежение в мисълта. Ако пък се увеличава силата на мозъка, тогава се усеща едно напрежение и разширение. Следователно за да се избави от грубостта на физическото поле, човек трябва да намали силата, а за да се избави от страдания-

та, трябва да намали чувствителността. Тук не разбирайте притъпяване на чувствата. Човек трябва да разбира закона на това болезнено състояние, да го разшири на една широка площ. Например боли те пръстът, ти чувстваш болката и не можеш да търпиш. Но ако се яви по-голяма болка, тогава ти забравяш малката и мислиш за голямата болка. Ако голямата болка се премахне, болката в пръста пак ще се яви. Щом и тя се премахне, тогава ще мислиш за някоя малка фъска. Човек трябва да разбира законите: големите болести сменят малките. Но какво се ползваш, ако една голяма болест смени малката? Всяка болка в света произтича от един по-нисш живот. А когато един по-нисш живот влезе в организма ти, той образува болест. Ако един по-висш живот дойде в теб, той внася здраве. Сега лекарите казват, че храната с нисши трептения не е хранителна за организма. Онази храна, която не е нагласена да има същите трептения като организма, не е в състояние да влезе в неговото устройство; и тогава се образуват известни аномалности.

Сега вие страдате и не знаете защо. Казвате: „Защо ми са тези страдания?“. Ще ви запitam тогава защо ви са радостите. Аз мога да ви докажа, че една радост може да ви излезе много горчива. Представете си, че в съвременния живот един беден човек се моли за щастие, иска да му се паднат пари. Минава един апаш, когото гонят, дава на бедния човек една пачка с банкноти и му казва: „Услужи си с тях!“. Това благо намясто ли е, това щастие ли е? Как този човек ще се оправдае, че парите не ги е откраднал той. Та и ние, съвременните хора, често имаме щастие, произтичащо от такива банкноти. Не вземай тия банкноти, в тях няма никакво щастие – това щастие ще бъде нещастие за вас.

Сега вие търсите щастието, което носи нещастие със себе си. Не че парите са нещастни, но отношението на тия пари не е право. Вие искате някой да ви обича, да ви даде пачка с пари. Защо ви са тия пари? Кажете ми сега, кое е по-хубаво – да ви дам десет милиона лева или да ви дам една идея без пари? Да ви дам една идея, например едно

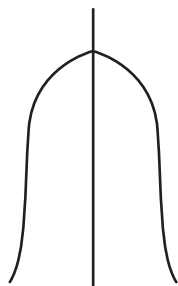
лекарство, което лекува всички болести, или да ви дам един милион лева – кое бихте предпочели? Когато влезете при двама болни богаташи и ги излекувате за по петстотин хиляди лева, ето ви един милион.

Та и ние често искаме от Природата да ни даде пари. Не, искайте една лечебна идея, от нея ще спечелите повече пари, отколкото са един милион лева. Понякога вие искате да бъдете добри – искате да бъдете богати, че да давате. Не искайте богатство, с него добро не можете да правите. Богатството трябва да дойде отпосле като резултат. Сега, при това положение, при което сте вие, какво ви трябва? Трябва ви вяра. Казва някой: „Да имаш вяра“. Ще ви дам едно пояснение: представете си, че разчитате на един ваш приятел, който е маг – той знае привичките на тигрите, на лъвовете и змиите, на всички опасни животни. Допуснете, че той ви поставя на един изпит: пуска ви при лъвовете, но е нагласил всичко така, че зверовете само да ви близнат с език. Вие чакате – всички лъвове идат отгоре ви, наближават до един метър. Какво ще правите в дадения случай? Казвате: „Ще се моля“. Щом се молиш, това е една слабост в теб. Не, ти ще вярваш! И когато се приближат зверовете, ти ще седиш спокоен, като че нищо не могат да ти сторят.

Сега всичко това е на теория, но какво ще бъде твоето действително състояние? Най-първо ти ще си кажеш: „Изложи ме този човек, тази работа тук как ще я бъде“. И ще започнеш да мислиш за начин, по който да се избавиш от лъвовете. Да допуснем, че в дадения случай вие сте една птица, която има крила. Какво ще правиш? Издигнеш ли се над тях, ти разрешаваш сам въпроса. Да, разрешаваш сам въпроса, но нямаш вяра в приятеля си. Сегашните хора имат ли вяра в Природата? Не, имат вяра само в това, което те знаят. Затова всички вярвания са ограничени. Хората вярват повече в парите, които имат в банката, отколкото в своите приятели. Ти вярваш повече на онова здраве, което имаш, на онази мисъл, която имаш в себе си, отколкото на онова, което хората имат. И това е право.

Та питам сега: какво е основното качество на вярата? Тя се отнася до човешкия ум. Ти не знаеш, че твоят приятел е казал на всички зверове да дойдат и всеки да те близне малко с език. Лъвовете ще отворят уста, няма да те захаят и ти ще се чудиш какво искат от тебе. Те искат само целувка. Но ти не знаеш какви ще бъдат резултатите и докато ги опиташ, в теб изведнъж ще се образува една пертурбация. Когато после разбереш истината, ще ти стане приятно и ще кажеш: „Той накара косите ми да настръхнат малко!“. Всички вие се намирате при тия условия в света и когато се опитва вярата ви, се приближавате при лъвовете. Лошите условия са зверове, които се приближават при вас.

Та питам: в какво седи силата на човешката мисъл? (Фиг. 3) В нейната правота. Тази мисъл трябва да има една

Фиг. 3

основа, трябва да има правота и да се движи около един център. Някой казва, че е изкривил пътя си. Не, кое е лошото в това, че пътят се отбива вляво или че се отклонява вдясно. Какво означава *вляво*? Да се отклониш вляво означава, че са взели надмощие чувствата, а да се отклониш вдясно означава, че надмощие е взела силата, пък силата е свързана с човешкия ум. Следователно ако в даден случай ти се движиш по права линия, това е хармоничното влияние на човешките мисли и чувства. За да вървиш по права линия, се изисква хармония на твоите мисли и чувства – това е правият път.

Правият път подразбира човек, който мисли право и чувства право, т.е. прав е и в чувствата, и в мислите. Така трябва да се разбира. Щом чувствата управляват, човек е на крива посока. Щом мисълта вътре го управлява и произвежда налягане върху чувствата му, това пак е погрешно положение; защото в човека мисълта не може да бъде свършено независима от чувствата, а чувствата не могат свършено да се освободят от мисълта.

В животните чувствата преобладават така, като че мисълта не ги управлява, но у тях мисълта е външна. А когато един човек стане господар на своите мисли, това подразбира, че чувствата са станали хармонични с тях. Някой път те залае куче и ти веднага изгубваш спокойствието си, навеждаш се, вземаш камък и го хвърляш отгоре му. Кое е най-доброто, което можеш да направиш в дадения случай? Извади парченце геврек, хвърли му и кажи: „Пожелавам да те освободят от това положение!“. А сега в теб идва едно гневно състояние, ти започваш да играеш ролята на вързано животно и казваш: „Не искам да живея, искам да умра!“. Как ще умреш, та ти умирали ли си? Вие не знаете какво нещо е умирање. Ако си вързан с въже, прегризи го.

Та казвам: правата мисъл разрешава всички прави отнoшения, които трябва да имаме в тесен и в широк кръг. Всякога трябва да развивате едно от качествата на правата мисъл. Не бързайте да обещавате нещо, но веднъж обещавете ли, изпълнете го. Когато обещавате, гледайте да не сте раздвоени. Щом сте раздвоени в себе си, онова, което обещавате, няма да го изпълните. Щом обещаеш нещо и си раздвоен, няма да го направиш, затова не се излагайте.

Понякога ние искаме да ни направят нещо, което е извън силите на човека пред нас. Може да е малка работа, но какво ще се получи, ако задължа един професор да ми направи обувки? Човекът е много учен, но никога не е правил обуца, а аз искам от него нещо, което не може да направи. Професорът може да ти поръча обувки при някой обуцар, но ако го задължиш сам да ти ги направи, той ще каже: „Тази работа не е за мен“. Така и някой иска от нас да бъдем добри. Какво разбира той под думата *добри*? В някои случаи ти не можеш да бъдеш добър. Например ако ви ухапе едно куче, вие ще бъдете ли добри? Истината е, че няма да бъдете добри.

И така, казваме, че правата линия може да образува криви линии. Но кривите линии могат ли да образуват прави? Кривите линии са резултат на правите, а последните са резултат на движещ се център. Плоскостта е резултат на една движеща се права, тялото е резултат на една

движеща се плоскост. Та казвам: физическият свят може да ни стане ясен, когато го приложим в живота. Например понякога вие имате желание да бъдете учени. В какво трябва да бъде учен човек? Един математик, който има на разположение десет числа, знае как да манипулира с тях и къде да ги сложи, може да изчислява. Сега допуснете, че имате десет приятели, които са числа. И вие като този математик трябва да разбирате закона, да знаете в дадения случай всяко живо число какво може да направи, на какво можете да разчитате. Например имате един приятел, но нямате ясна представа доколко можете да разчитате на него. На честността на човека доколко можеш да разчиташ? Съществува човек, който е честен до сто, до двеста, до хиляда или до сто хиляди лева, но като дойде до повече от сто хиляди, честността му започва да се колебае. Има някой, който е честен до един милион, но като дойде вече до десет милиона, честността му се колебае. Някой казва: „Остави стотинките!“. Не, Природата обича точността. Една десета част от стотинката е нищо, но една десета от милиона е много. Да бъдеш справедлив значи да не подяждаш човека даже с половин стотинка.

Какво е една обида? Някой ти казва грубо: „Иване!“ . В какво седи тук обидата? После казва нежно: „Иване!“ . Каква е разликата? И в единия, и в другия случай казва все „Иване“, но кое обижда? Едното е музикално, другото не е музикално. Ако аз съм човекът, който обижда, вече съм обидил себе си, защото, произнасяйки думата грубо, най-първо съм огрубил себе си. Когато взема неправилен тон, аз огрубявам себе си. Всякога произнасяй нещата музикално, та каквото кажеш, да е с по-малко разноси. Ние сме учени хора, но не разбираме отношението на енергиите, не знаем как да ги управляваме. Какво ти коства да говориш нежно? Някой казва: „Аз не мога да го направя“. Какво ти коства да кажеш „Иване“ нежно, меко? Под думата *Иван* разбираме правилна посока на движение. *Иван* показва пътя, начина, където нещата могат да станат много добре. *Иван* показва още по кой начин товарът може да се пренесе от едно място на друго; *Иван* показва съще-

временно и противоречията, които могат да се разрешат. Следователно под думата *Иван* разбираме правата посока на движение, после пътя, по който нещата могат да станат много добре, после начина, по който мъчнотиите могат да се понесат най-разумно. Това разбираме, като кажем меко: „Иване!“ . Когато кажем грубо: „Иване!“, разбираме, че тази работа няма да стане.

Всякога, когато говорим меко, в меката светлина расте растителното царство. Грубото е нещо външно, странично, то е изключение. По някой път в Природата има грубости, с които тя ни предава нещо, едно предметно учение са те. Когато ние сме груби, и тя става като нас и пита: „Кое е по-хубаво говорене – когато говориш меко или когато говориш грубо? По-хубаво е да бъдеш мек. И за вас е по-добре да бъдете меки. Ако моите отношения са меки, и за вас законът е същият“. Чрез грубите неща Природата ни учи да бъдем меки.

Колко важни неща има сега? В какво седи правата мисъл? Разбира се, върху този предмет още нямаме опит. Трябва да се направи един опит. Миналия път казах на класа да се съберат десет души, да намерят един лотариен билет и да видят дали ще спечели. Съберете се десет души и един да каже: „Този номер вземете“. Може да изгубите, няма нищо. Втори посочва друг номер – вземете него. После трети, четвърти, пети... Ако от десетте номера един печели, ще знаете, че този човек е учен. Ако всинца не печелите, всички сте под еднакъв знаменател. Защото за какво ми е знание, което не може мене да ползва? Има лекари, които не могат да лекуват себе си. Един човек трябва да знае да лекува себе си. Ако знанието не може да ми помогне в големите мъчнотии, защо ми е това знание? Ако на силата, която имам, не мога да разчитам в усилни времена, защо ми? Тя е безпредметна и е само външно украшение.

Сега какъв опит искате да направите? Да вземем няколко числа и номерът на единия билет да печели. Добре, имате числото 1578. Как мислите, то ще печели ли? Това число не може да спечели, понеже първите две и вторите две числа са в стълкновение. Ще кажете, че така е наре-

дено от Господа. Има особени съчетания на числата. Сега аз не мога да ви кажа кои числа печелят, защото може да внесе противоречие във вас.

Хармонията е разбиране. Да ви изпея една хубава песен е трудно, но да ви покажа дисхармонично пеене мога колкото искате. Да пеем криво можем колкото искаме, но да пеем хубаво е трудна работа. Понякога ти не можеш да пееш и това, което излиза, е криво. Вие трябва да разбирате закона на числото 8. То е трудно число. Поставили са знака му, изправен нагоре; той е оставен отгоре отворен. Защо знакът на числото 8 е написан така? Когато дойдеш до числото 8 и то не ти помогне да свършиш работата си, всичко е свършено. Ако тук числото 8 не те освободи, ти ще се намериш в затвора. Числото 8 е последното, на което можеш да разчиташ в дадения случай. Ако то не може да ти помогне, другите числа съвсем не са в състояние. Щом числото 8 е накрая, то е последното, което може да те спаси. Или ако числото 9 е накрая, то може да ти помогне. Ти не можеш да разчиташ на другите числа. Ако числото 7 или 5 е накрая, ти разчиташ на тях, но не можеш да излезеш на добър край. Последното число е това, на което можеш да разчиташ. Ако то не може да ти помогне, тогава всичките числа не могат. Трябва да имаш нещо в себе си, на което да разчиташ в дадения случай. То всякога трябва да бъде краят на нещата. Началото и краят на нещата са важни.

Сега предметът, който развивам, ви измъчва. Измъчва ви, защото всички вие сте гладни, а аз съм сложил пред вас една трапеза и ви разправам откъде са всички тия плодове, хлябът как е направен, въобще – дълга една история. А вие казвате: „Кажки най-важното!“. Кое е най-важното? Да ви позволя да ядете, да ви кажа: „Заповядайте на ядене“, и чак след като се нахраните, да ви разправам. А пък аз ви разправам сега. Но яденето, колкото и да е хубаво, няма смисъл. Та затова въпросът остава малко нещо неразбран...

Сега кое число да изберем за билета? Да кажем, имате две по 8. На две осморки никак не може да разчиташ, работата става по-лоша. И на три деветки не можеш да разчиташ – имаш числото 999, равно на 27, равно на 9. Това е

едно хубаво число – сборът му е 27. Имате и числото 666, равно на 18, равно на 9 – това е един лош резултат, крайният резултат е 9. От 9 по-нататък не можете да идете, то е завършена еволюция. Числото 9 показва един завършен цикъл, където вече нямаш условия. Щом си дошъл до числото 9, трябва да ликвидираш – ако си спечелил, спечелил си; ако си изгубил, изгубил си. Девет може да бъде положително и отрицателно число.

И така, казвам: търсете онова в себе си, на което можете да разчитате. На коя способност в себе си можете да разчитате най-много? Аз вземам пеенето, защото то е музикален говор, а повечето неща във физическия свят вие ги създавате чрез говора. Например говориш наляво-надясно и си създаваш мъчнотии. Когато говорът не е правилен, и чувствата, и мислите, и действията не са правилни. Затова музикалността на човека е начин да се изгладят чувствата и мислите, а постъпките да станат хармонични. Когато мислите и чувствата са хармонични, вече имаме музикално състояние. Ти не можеш да бъдеш музикален, докато нямаш хармонични мисли, хармонични чувства и хармонични постъпки. Едва тогава ще бъдеш музикален. Музиката е сила – тогава всичко можеш да постигнеш. Това значи умът ти да вземе участие, сърцето ти да вземе участие и волята ти да вземе участие. Там, където умът, сърцето и волята вземат участие, музиката вече се проявява като една мощна сила. Затова музиката се препоръчва като едно усилие, което съединява ума, сърцето и волята в един разумен процес. А в обикновената музика често не знаем защо пеем.

Сега запомнете само това: ти не можеш да бъдеш музикален, ако нямаш прави мисли, чувства и постъпки. Само хармоничната мисъл, само хармоничните чувства, само хармоничните постъпки дават условие за хубавата музика.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

ХИГИЕНА НА СЕТИВАТА

Отче наш

Чете се темата „Геометрическата зависимост между правите и кривите линии“.

При какви условия са се образували правите и кривите линии, тъй както сега съществуват? Ако проучвате медицината, при какви условия са се образували сегашните лекарства? Или пък при какви условия са се явили сегашните ваши възгледи?

Как бихте определили един сладък предмет? Той спада към сетивото на вкуса, нали? Казвате: „Това е сладко, това е горчиво“, всичко отнасяте към едно от петте сетива. Някой път ви е приятно едно усещане на обонянието. По какво се отличава обонянието от вкуса? Има нещо особено, което действа на вашето обоняние; звукът пък действа на слуха ви. От звуците, които се докосват до вашето ухо, някои са ви приятни, а някои – неприятни. Има неща, които са приятни за очите, а други са неприятни. По какво се отличава градацията на тези сетива? Идваме до най-нисшето сетиво, което е осезанието. Някои неща при него са приятни, а други не са – например едни тела са гладки, а други са ръбести.

Сега по какво се отличава човешката мисъл? И в нейния състав влизат чувствата. Казва се: „Правна мисъл“. Следователно в мисълта си трябва да имаш едно чувство, т.е. да чувстваш в какво седи правата мисъл. Правата мисъл геометрическа ли е? Когато кажем: „Право мисли този човек“, това права линия ли е? Или когато кажем: „Криво мисли този човек“, крива линия ли е?

Това е красивото мислене – да имате ясна представа. Вие казвате: „Аз чувствам“. Това, което чувствате, какво отношение има към петте сетива? С какво чувстваш и схващаш? С мисълта си схващаме, със сърцето си чувст-

ваме. Как чувстваме със сърцето, на кое място чувстваме? Казвам: всичките пет сетива са в зависимост от силите на сърцето, т.е. сърцето има силови полета. Не мислете, че сърцето е глупаво, то представлява един по-нисш живот в по-гъста материя. Учените хора изказват разни твърдения, ние няма да спорим с тях. Чудни са те понякога – някои от тях са изчислили, че гъстотата на Сириус била тридесет и пет милиона пъти по-голяма от тази на водата. Следователно един килограм от материята на Сириус ще тежи на Земята тридесет и пет милиона килограма, а наши тридесет и пет милиона килограма там ще тежат един килограм. През такова огромно пространство как са направени тези изчисления, как е намерена такава гъстота? Друг учен пък твърди, че е намерил звезда, материята на която била толкова рядка, че един милион килограма от Земята там ще тежат едва един килограм. Можете ли сега да си представите колко рядка е тази материя?

Добре, ако вземем тия два факта, каква полза ще извадите от знанието, че плътността на Сириус е била тридесет и пет милиона пъти по-гъста от водата, пък плътността на другата звезда била един милион пъти по-рядка? Астролозите твърдят, че Сириус влияе върху човека. Когато попаднеш под негово влияние, гъстотата му ще започне да се пренася в теб, ще чувстваш, че един килограм тежи много повече, няма да можеш да си намериш място, няма да знаеш къде да застанеш. Ако привлечеш един килограм от Сириус, ти няма да знаеш какво да правиш. Ако пък дойдеш под влиянието на другата звезда, на която материята е един милион пъти по-рядка от тази на Земята, тогава в друго чудо ще се намериш – твоята телесна материя ще се разрежи толкова, че няма да можеш да седиш на Земята. Затова казвам: измени влиянието им.

Казват, че повечето от нас са били някога на Сатурн. Добре, ама тази теория не е в съгласие със сегашните. Защо пък да сме били на Сатурн? Ами че нали астролозите считат Слънцето за планета. Тогава пък ще кажат, че най-първо сме били на Слънцето, после – на Сатурн, после сме слезли на Луната, и оттам – на Земята. Значи тази

теория не може да се приеме. Не можем да базираме астрологията върху сегашните теории, друга някоя теория трябва да се създаде. От къде накъде твърдят, че Сатурн или Марс влияят? Например казват за някого: „Той е марсианец“. Не, трябва ни съвсем друга теория – всеки един трябва да се ползва от дадена теория.

Сега всички вие имате нужда от знания по медицина. Например трябва да знаете кои треви действат слабително. Или имате главоболие – съществуват някои растения, които могат да ви помогнат. Боли ви главата, но не знаете причината. Причината за главоболието е стомахът. Щом те боли главата, няма да търсиш да лекуваш нея, а ще лекуваш стомаха. Щом пък те заболи коремът, причината е в главата. Заболи ли те стомахът, ще лекуваш главата. Тази теория не е в съгласие със сегашната медицина. Аз искам да ви наведе на тези мисли, защото сега има много възгледи и редица теории.

Вие имате един възглед, според който искате да знаете много и с това искате да бъдете щастливи. Някой казва: „Щастлив искам да бъда, да имам добри условия“. В какво седи щастието на човека, в какво седят добрите условия? Трябва научно да търсите нещата. Има неща, които вие знаете научно. Например казвате, че 2 по 2 е равно на 4. Това е една аксиома. Защо 2 по 2 е равно на 4 и 2 плюс 2 е пак равно на 4? Тогава защо 5 по 5 е равно на 25, а 5 плюс 5 не е равно на 25? Как ще примирите тези различия, защо е това изключение? Да оставим този въпрос...

Сега да вземем две деца. Едното дете въз основа на своето сърце, въз основа на своите чувства щом погледне някоя ябълка, в него се явява мисълта да я опита, да направи научно изследване с нея. То отива до градината, но градинарят я е заобиколил с плет, не му дава възможност да прави своите научни изследвания. Детето цял ден стои около плета и мисли. Да допуснем, че един ден градинарят е заспал, детето влиза и взема няколко ябълки. Но градинарят е учен човек, знае всяко дърво колко плода има, и вижда, че липсват два, но по какъв начин са изчезнали, не знае. Той е видял, че едно дете се е мяркало

покрай плета, и започва да предполага, че то е взело ябълките. А детето взема плодовете, изядва ги и разправя на своите другари: „Отлични са тия ябълки, много са сладки!“. Отиват в градината и другите деца, но градинарят е търговец, който продава ябълките, и не е съгласен, че детето е взело, без да си плати.

Нека сега да турим цена на ябълките – например хубавите да струват двадесет и пет лева. Това дете е взело две ябълки и ако всяка ябълка тежи по половин килограм, двете правят един килограм, който струва двадесет и пет лева. Защо градинарят си търси ябълките? Той търси двадесет и пет лева, понеже за двадесет и пет златни лева се купува един чифт обувки. Един златен лев струва тридесет и пет лева. Следователно двадесет и пет по тридесет и пет е равно на деветстотин лева. Кое е подбудило детето да вземе ябълките? Най-първо то иска да ги вкуси. Ако бяха горчиви, детето щеше ли да ги вземе?

Когато помиришете едно цвете, вие се възхищавате от неговото ухание. Когато слушате някой оратор, вие се вдъхновявате от неговия говор. Той така е съчинил изреченията, така е наредил глаголите, прилагателните, съюзите, местоименията и съществителните, че събужда във вас интерес да го слушате. Също и когато някой цигулар поставя пръсти по струните, от тях излизат тонове и на теб ти е приятно да слушаш. Щом някой път той вземе неправилен тон, не ти е приятно и го коригираш. Значи ти усещаш, че цигуларят не е сложил някой пръст намясто или че ораторът не е поставил съществителното на мястото му. Къде трябва да се сложи съществителното и всъщност коя е най-важната част на речта? (*Глаголът.*) Глаголът е основа на речта; но съюзът е най-старото, с което човек е започнал, а след туй е дошъл глаголът. Съюзът е баща на глагола. Например ти казваш *и*. На български *и* е съюз, а на турски *и* е наречие и означава *хубаво*. Защо *и* в българския език е съюз, а в турския е наречие? Някъде има и случайни неща, но в Природата няма случайни работи, а има един закон, който определя противоречията. На френски *о* означава *вода*, а на български *о* е само една буква.

И така, каква роля играят сетивата в човека? Човекът трябва да има правилни усещания. Ако твоят вкус е правилен, при ядене той ще внесе известни елементи в мисълта ти. Много работи в света са минали през вкуса, много работи са минали през обонянието, много елементи ще минат през слуха, много ще минат през твоето око и през твоите пръсти. Затова казвам: трябва да държиш ръцете си изправни – да ги миеш, да бъдат чисти. Ако не държиш ръцете си чисти, през тях ще минат някои елементи, които могат да ти причинят малка вреда и болка. На това основание е създадена хигиената. Човек има в тялото си седем милиона прозорци и трябва да ги чисти. Това са порите по неговата кожа.

Вчера една сестра изчисти прозорците в салона, а ние трябва да чистим седем милиона прозорци. Как става това? С вода трябва да ги чистим. През всички тези прозорци на тялото клетките дишат. Ако умиеш прозорците, т.е. ако всички пори са отворени, ти ще бъдеш здрав. Щом се затворят десет, петнадесет, сто, хиляда, две хиляди, един милион прозорци в своята къща, физическото ти състояние ще се измени. Та най-първо дръжте тялото си чисто – измийте всичките си прозорци. В седмицата поне веднъж трябва да измивате тия седем милиона прозорци. Хванете някой да ги измие, платете му – затова са направени баните. Идете на баня най-малко един път в седмицата, за да отворите прозорците. Ако нямате никакъв прозорец на тялото, нямаше да имате нужда от баня, но сега сте задължени да платите. Колко струва най-малко банята? (Осем лева.) Но ако вземете по-аристократическа баня, ще платите петнадесет, осемнадесет, двадесет лева. Ние сме пренебрегнали ония съществени здравословни неща.

Ти можеш да видиш в какво състояние се намира твоето осезание, ако пръстите ти са чувствителни. Човек не трябва да изгубва чувствителността на пръстите, на кожата или на лицето си; особено тази чувствителност на пипането не трябва да се изгубва. Ако се изгуби, това е лош признак. Не трябва да губиш също и своя вкус. Вкусът на някои е по-силен и те например турят в чая си една бучка

захар и им е сладко. Други слагат две, три бучки – и пак не им е сладко и казват: „Аз много обичам сладко“. Не че обичаш сладкото, но твоят вкус е притъпен. И после, да сложиш три, четири или пет бучки, това не е икономично – достатъчна ти е една бучка захар. Икономията е естествено положение.

Някой път обонянieto не е добре развито; или слухът и зрението не са добре развити. Питам тогава: ако твоите пет сетива не са хармонични, мислиш ли, че ще можеш да успяваш? Сетивата ти са проводници на известни енергии, които трябва да преминат. Тия енергии най-първо ще минат през сърцето и тогава то ще започне да сортира тия особени чувства. След това умът ще започне да сортира елементите, които са влезли през петте сетива, минали са през сърцето и оттам са дошли до него. После ти от понятията на ума ще си съставиш една програма – как да постъпваш в света, в който живееш.

Сега много учени хора говорят за подмладяването. И ние някой път говорим за подмладяването като идея. Как става подмладяването? Аз мога да ви покажа това, но подмладяването не е така лесна работа. Най-първо трябва да подмладиш осезанието си, след туй трябва да подмладиш вкуса си, трябва да подмладиш обонянieto си, да подмладиш слуха си и зрението си. После ще подмладиш сърцето си, ще подмладиш ума си и ще станеш нов. Много интересна работа е подмладяването.

Например сега усещането на пръстите ви е притъпено и казвате: „Като умра и ида на другия свят, ще се подмладя“. Вие умирали ли сте, за да знаете, че така ще бъде? Откъде знаеш, че като умреш, ще се подмладиш? Не сте правили опити. Сега казвате, че имало духове. За духовете има спор, понеже те живеят в свят на по-рядка материя и следователно не се занимават с грубата материя, с която се занимават на физическия свят. С други думи, техните понятия за нещата са малко по-други и това, което нас ни интересува, тях не ги интересува. Допуснете, че един човек е гладен – в този момент него го интересува езика му, т.е. гладът се обосновава на вкуса. После гледате един

господин, който се интересува от цветята. Той ходи, поглежда едно цвете, приближава към него нос си – и щом хареса мириса му, взема го и се закичва или на лявата, или на дясната си страна. Защо слага цветето на лявата страна? Да е близо до сърцето. Защо го слага на дясната страна? За работа, или както се казва, за ума. Когато го закичи на лявата си страна, е по-идеално, а на дясната страна е по-практично. Нали българите слагат китка за кума и за кумицата – на лявата страна е за кумицата, а на дясната е за кума. Ние казваме: „За днес и за утрешния ден“. „За кума“ е за днешния ден, а „за кумицата“ е за бъдещия ден. Сега ние разглеждаме нещата за кума.

И така, искам да ви обърна внимание каква важна роля играят човешките сетива, понеже те са области, през които минават известни сили и известна материя и ви дават материал за градеж. Ако не сте внимателни със сетивата си, с онова, което минава през вашето осезание, през вашия вкус, обоняние, слух и зрение, тогава ще дойдете до едно противоречие в живота. По някой път ви е мъчно, криво ви е – значи пуснали сте в себе си нещо неестествено. Вие трябва да знаете произхода му. На какво се дължи вашата мъчнотия? Яли сте храна, която не е била добре сготвена, и ви става мъчно. От яденето много пъти на човек му става криво.

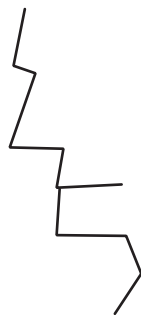
Сега понякога животът на един ученик се обезсмисля – той не е разположен, не му се учи. Откъде е дошло това неразположение, та не иска да учи? Защото професорът му е казал, че е неспособен, че е простак, че си губи тук времето и че от него нищо няма да излезе. И ученикът започва да си повтаря тези думи. Не, ти трябва да знаеш как да отговориш на професора, а не да страдаш. Ако аз съм студент, ще кажа на професора: „Господин професор, ти си млад и при това си учен човек – професор. Аз съм прост, но вярвам, че като ми говориш, говориш, ще ме научиш и аз ще стана учен като тебе. Ще ме извиниш, но сега съм прост, слухът ми не е развит“. Професорът има развито ухо и понеже аз не мога да разбирам, той ще ме научи, като ми говори. Например той развива някаква за-

дача, казва ми така: $A + B = AB$. Това е вярно само в случая, когато A и B са равни на 2; щом те не са равни на 2, равенството не е вярно. Вие казвате: „Аз чух нещо“. И аз чух, че $A + B = AB$. Значи между мен и професора има различие в сетивата – моят слух е по-грубичък, аз сливам тоновете. Така е и при музикантите – има някои, които веднага различават тоновете; има други, които не ги различават и тоновете не им са ясни. За някои музиканти тоновете звучат. Който тон и да вземете, той веднага го познава и казва: „Той е“. Ние можем да различаваме тоновете по една определена гама.

Казвам: мисълта е едно изящно чувство. Тя се ръководи от едно крайно фино, изящно чувство, което определя качествата на всеки елемент на мисълта. Това е правата мисъл. В правата мисъл всяко нещо е турено на своето място.

Да допуснем сега, че имаме нарисувани една единица, втора единица, трета, четвърта, пета, шеста, седма, осма, девета и десета. (Фиг. 1) *(Учителя рисува човешки профил с прави линии.)* Но ако това, което рисувам сега, го покажа на един художник, той ще намери, че в него липсват много неща от изкуството. Ако един художник дойде тук да рисува, той ще замени правите линии с криви и ще знае как да съпостави правите и кривите линии. На тази рисунка ѝ липсва нещо, тромава е. На това лице челото му е малко, едва един сантиметър. Такъв, какъвто го нарисувах то-зи човек, аз не бих желал да имам работа с него. Ако един професор има такъв ученик, знаете ли колко време ще му трябва, докато го накара да стане учен? Аз го нарисувах по този начин, защото така е най-лесно. Когато дойдем до кривите линии, те са по-трудни – това не е така проста работа, майсторлък се изисква. Ти трябва да бъдеш философ или гений, за да нарисуваш една крива линия, а правите линии всеки ги рисува.

Сега хората казват на някого: „Ти си изкривил пътя си“. Той не го е изкривил, но е искал да го оправи. Аз дру-

Фиг. 1

гояче разсъждавам: ако някой знае как да изкриви пътя си, той е учен човек, но в случая не го е изкривил на свят, а е направил една пречупена линия. Как трябва да направиш една крива линия? Казват, че кривата се състои от прави линии. Тогава ще кажете, че и кривата образува прави линии, когато се вземат от нея малки части, които са прави. Така твърдят, че безброй прави линии образуват една крива. Как е възможно от прави линии да се образува крива?

Казват, че животът е лош. Възможно ли е от сладкото да се образува горчиво? Тези неща са прави, но в тях няма философия и ако ги приложим в действителния живот, ще се намерим в противоречие. Така например някой сега иска да има добър ум и добро сърце, без да обръща внимание на сетивата си. Той разказва как е гледал, как е слушал, как е помирисал – и мисли, че всичко това няма влияние, че може да гледа както иска и може да слуша както иска. Не е така: ти можеш да гледаш както искаш, но животът ти съвсем ще се измени. Трябва да бъдеш внимателен в своето гледане и слушане. Ако слушаш всичко, каквото става в света, животът ти съвсем ще се измени.

Представете си, че във вас има едно любопитство и когато двама души разговарят, вие нададете ухо – слушате какво ще си кажат. Да кажем, че единият е гостилничар, който е сготвил ядене, а другият е негов познат, който пита: „Имаш ли нещо в тенджерите?“. Гостилничарят отговаря: „Отлично ядене имам.“ „Много хубаво!“. Ти се интересуваш от съдържанието на тенджерите, защото си гладен, но представи си, че не си гладен, а чуваш как гостилничарят казва, че яденето е вкусно. От това впечатление в себе си ти си казваш: „Ако не бях ял, можех да отида в гостилницата да опитам това ядене“. Ти можеш да опиташ яденето, но на онова дете, което прави научни изследвания в градината, му искат 25 лева за това. Някой се оплаква: „Много хубаво готви, но е лош човек – щом ядеш, трябва да платиш“. Ако не му платиш, гостилничарят е сприхав – ще вземе да те набие и ще ти каже: „Иди си сега, друг път без пари да не идваш!“. Тогава потърпевшият казва: „Без пари дава, ама бие!“.

Питам сега: къде е лошото тук? Разбира се, тия работи са само мои предположения, гостилничарят няма да те набие, но градинарят може да набие детето. Понеже то има сетиво за вкус, ябълките го привличат. И когато го набият, то казва: „Много са хубави, но ме биха за две ябълки!“. Детето има вече две противоположни усещания – за вкус и за бой. Градинарят е учен човек, и той иска да вкуси нещата, затова взема тоятата и удря веднъж, два или три пъти. Детето казва: „Много боли“ – и тогава сравнява качествата на вкуса с качествата на осезанието. То прави разграничение къде има повече капитал – във вкуса или в осезанието. Ако види, че се плаща много скъпо, тогава детето казва: „Аз се отказвам от тази наука, не искам да имам осезание, защото се плаща повече!“.

Сега може и във вас едно от сетивата да преобладава. Вие имате сетива на обонянieto, на вкуса, на зрението – и всички те са елементи на вашия живот. Ако сетивата ви не функционират както трябва, вие ще имате материал, с който няма да знаете какво да правите. Да кажем, че не искаш да се учиш. Къде е болката, къде е слабата страна в това, че не искаш да се учиш? Или пък не искаш да рисуваш, не обичаш изкуството или изобщо не обичаш някоя работа. Къде е причината на това необичане?

Вие можете ли да направите една крива линия така правилна, че всички точки в нея да са еднакво отдалечени от центъра, като начертани с пергел? Правили ли сте опит? Някой казва, че знае как да начертае крива линия, но чертае с пергел. Той е учен, но пази своето знание за себе си. Когато отидеш при него като асистент и го попиташ как чертае, той казва: „Ще турите пергела с острието върху хартията и ще го завъртите около него“. Питам: къде е лошото на кривата линия? Ако някой вземе една желязна топка и те хлопне по главата, къде е лошото, в кривата ли е то? Кривата за нищо и никакво страда, понеже една топка е направена от криви линии. Удареният казва: „Валчеста беше топката, с която ме хлопнаха“. Питам: този, който хвърли топката по теб, по крива или по права линия те удари? Той направо, изведнъж те е ударил по права линия. И тъй, погрешката е в правата линия. Ко-

гато някой рече да те удари, а ти се снишиш, образуваш крива линия – и тази крива линия те избавя от голяма опасност. Е, къде е сега лошото?

Нали казвате да се движим по права линия. Ако някой замерва да те удари и хвърли топката по права линия, а ти седиш прав, какво ще ти допринесе това? Вие разсъждавате и казвате, че човек не трябва да се движи по крива линия. Не обвинявайте кривите линии. Под израза „крива линия“ подразбираме човек да изкриви пътя си, усещанията и чувствата си, да не ги запази чисти. Той не е запазил усещанията на своето сърце, защото и сърцето има сетива – има вкус, обоняние, зрение, слух, осезание и така нататък. И умът има ред сетива... Тия неща ги споменавам само за изяснение.

Та казвам: първото нещо при възпитанието е сутрин, когато станеш, да пожелаеш ръцете ти да са меки и всичко, което пипаш, да ти е приятно, т.е. да знаеш как да пипаш. После езикът ти не трябва да бъде обложен, а да бъде фин, та и като вкусиш малко сладко, да го усещаш. Понякога вие слагате много захар в чашата и пак не я усещате. Малко като сложиш и като го вкусиш, трябва да ти е приятно. Обонянието ви трябва да е така развито, че от половин километър да чувствате мириса на едно цвете, а не както сега – от един метър. Обонянието ви трябва да е развито като в насекомите. Едно куче например може да премине през цял град, дето са минали хиляди хора, но пак познава по уханието стъпките на своя господар и го намира. У нас това сетиво не е така развито.

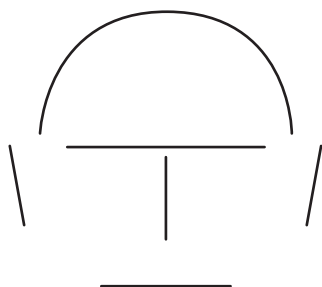
Сега искате да възпитавате младото поколение. Как ще го възпитате? Неговото осезание е притъпено, неговият вкус е притъпен, притъпени са неговото обоняние и неговият слух, притъпено е неговото зрение, притъпени са чувствата на неговото сърце и на неговия ум. Как ще го възпитаеш? Как ще възпитаеш един професор; или как ще възпитаеш някой учен с правите линии? Ще му разправяш елементарни неща. Преди да дойде до A и B , той откъде е минал? Тогава ще имаме: $A + 2 = 3$; $1 + 2 = 3$. В аритметиката имате: $1 + 1 = 2$; $1 + 2 = 3$. Това са количествени числа. Да кажем, имате едно кило вода и две кила вода, които,

събрани, правят три кила. С други думи, взели сте водата от едно шише, което съдържа едно кило вода, и водата от друго, което съдържа две кила, събрали сте ги, понеже са от едно качество, и ги наливате в трето шише, което съдържа три кила.

В аритметиката числата представляват широка област. Представете си, че аритметиката представлява вашите усещания, а алгебрата представлява чувствата на сърцето. Тогава чувствата на ума ще определим с един по-широк кръг. Къде съществува този процес? Трябва да различавате чистата мисъл. В нея има отвлечени понятия и няма нищо материално. Като влиза в тази област, умът трябва да е много здрав. Ако не е, обърква се, понеже не всеки може да се занимава с висша математика. Там има голямо разширение на мозъка и можеш да се объркаш. Много пъти се занимавате с известни въпроси, за които умът ви не е още готов.

Сега да дойдем до елементарните неща. Тази работа излезе малко чапращък. Я кажете защо правата линия не е права и кривата не е крива? Не че правите не са прави, прави са, но вътрешна философия нямат. В геометрията кривата и правата имат особени функции, а ние ги вземаме като спомагателно средство. Казват за някого: „Прям е този човек – по права линия върви“. Онези, които са взели тези линии, разбират. Линиите, родени без закон, са незаконородени деца в математиката. Има прави линии, които нямат баща и майка, т.е. не че нямат, но не изразяват един закон. Има също и криви линии, които не изразяват един закон. Всичката мъчнотия е в кривите линии, които не могат да дадат една идея.

Например имате някъде крива линия, но не знаете каква е идеята ѝ, т.е. какво е отношението ѝ. За един учен човек всички криви линии имат отношение. Например всяка една от тия начертани линии има отношение. Аз ги поставям на лицето: едната поставям отгоре на главата, другата – отдясно, третата – отляво. Тук вече отношенията, които съществуват, са различни; тук кривите и правите линии си имат място. Ако имаш една крива линия отгоре на главата, ако имаш една хубава крива линия отстрани

Фиг. 2

на лицето, ако имаш една права линия на носа, всички те вече имат смисъл. Ще изучавате правите и кривите линии във физиономията и в тялото. (Фиг. 2) Някои тела са красиви, понеже имат много хубави криви линии, т.е. има съчетание на линиите и от тях зависи красотата на тялото. Има линии, които произвеждат едно приятно впечатление за очите ни, а други са така безформени, че не произ-

веждат приятно впечатление. Като се погледнете в огледалото, вие не се харесвате, но не знаете кое не ви харесва. Някой път не харесвате веждите, някой път не харесвате носа, друг път не харесвате ушите и устата. Прави сте, ама не знаете как да ги поправите. Да кажем, че имате малък дефект на устата – как ще го поправите? Да допуснем, че устните ви имат малко керемиден цвят – как ще го поправите? Този цвят показва, че трябва да измените цвета на вашата кръв, т.е. храната, която ядете, условията, при които живеете, трябва да ги измените така, че устата ви да стане ясночервена, здравословна. Следователно трябва да обърнете внимание на храната си.

Да допуснем, че устните ви станат сини – какво трябва да правите? Този син цвят трябва да го премахнете, не му е мястото там. Къде е мястото на синия цвят? (*На очите.*) Ако имате сини очи, хубави като ясното небе, какво означават те? Хората, които имат сини очи, и хората, които имат кестеняви очи, се различават по характер. Това е много хубава и дълбока философия: ако искаш известни неща да станат, трябва да имаш сини очи. Някои работи растат само при сините очи, а някои растат само при кестенявите очи. Къде живеят хора със сини очи, с какъв темперамент са те? Разбира се, не живеят в тропика. А хората с черни очи са повече на чувствата – те живеят в тропическите места. Хората със сини очи са по-хладнокръв-

ни, имат много широк свят, имат похват; а тези с черните очи всичко изказват.

Първо са сините очи. Всъщност първо започнаха да слизат хората с белите очи, с очите на светлината. Като слизаха по закона на еволюцията, всички имаха бели очи, и то знаете ли с какъв бял цвят! Този бял цвят, който имате сега, в сравнение с него е като черен. Тези хора започнаха с белия цвят, но видяха, че с него по-надолу не могат да идат. Как са разположени цветовете в цветната гама? Виолетов, тъмносин, небесносин, зелен и т.н. Така че по-късно те си направиха сини очи. Но зеницата може ли да бъде синя? Тя е черна, а само ирисът около нея може да бъде син. Тогава каква е зеницата на онези, които имат черни очи? Черният цвят е гъстата материя, където светлината не може да проникне.

Сега това са начини на размишление. А това, което знаете, не трябва да го изоставите. Аз не съм за напускането на онова, което имате, но казвам: разширете кръга на вашето сърце. Това означава да разширите кръга на вашите чувства и новото да се внесе в това, което имате. Същественото е новото, което трябва да ви обнови. Понякога вие внасяте стари неща, които се повтарят – например цитирате някой стар гръцки философ, който казва: „Познай себе си“. Разбира се, и от Библията има изречения, които не остаряват, но Природата не остава в същия ритъм – всеки ден тя внася нещо ново, иска ние да вземем участие в новото. И сегашният век има своето ново. Понеже не сте дорасли до новото, което животът внася, сегашният живот ви се вижда лош. Лош е, понеже не го разбирате.

Например вие имате едно много хубаво ядене и за да се запази, туряте го при температура от минус 10–15 градуса. Можете ли да го ядете при тази температура? Не, ще го сложите на огъня да се постопли. По същия начин ви се предава една мисъл, която е студена. Какво трябва да правите? Трябва да я стоплите, но трябва да знаете как да стоприте това. Или пък ви дадат едно много горещо чувство – какво трябва да правите? Ще го поизстудите малко –

нали хората говорят за студени чувства. Някъде студеното е намясто, някъде топлото е намясто; някъде топлото не е намясто, някъде студеното не е намясто. Казват за някого, че има горещи чувства. Щом чувствата ви са горещи, с колко градуса трябва да ги намалите? Има закон в живота: горещината на едно чувство може да го намалите с един, с два, с три, четири, пет, с шест градуса. Следователно ще намалите трептенията на това чувство, докато те започнат да хармонират с усещанията, които имаме сега. Тогава казваме: „Това ни допада, можем да го приемем!“. И при самовъзпитанието имате същия закон. Ако мислите по този начин, ще знаете как лесно да се справите с мрачните и песимистични състояния, които понякога имате.

Сега аз нарисувах този човек. Ако не знаете да рисувате, какво ще каже за вас един художник? Ако искате да си ушите дрехи, ще отидете при един шивач, който е завършил шивачество и умее добре да шие, а не при някой учен, който е завършил четири факултета, но не разбира от шев? Може да е математик, но тук той не знае да смята, а шивачът веднага взема плата и прави дрехата както трябва. Ако вземете един гостилничар, който е специалист, и му дадете каквато и да е храна, той ще я сготви. По-добър готвач от Природата няма – толкова хиляди яденета е сготвила; и когато дойдете при нея, всякога сте доволни. Ще се стремите да различавате ония храни, които хората са сготвили, от храните, които Природата е приготвила!

Има мисли, има чувства, има усещания, които хората са образували, а има и такива, които са образувани от Природата. Тогава усещанията са за външните сетива на човека, чувствата са за сърцето, а по-дълбоко вътре са мислите. Мисълта е над чувствата. Чистата мисъл и онова чувство, което минава през мисълта, тогава стават мисли. Това е понятна мисъл. Правата мисъл е тази, която минава през чувствата на ума. Има други чувства, които означават чувства в по-висок смисъл – това е интуицията. Една мисъл, която минава през интуицията, е ясна. В интуицията нещата стават ясни – например чувстваш какво ще бъде след десет години. Другото е научено чрез наблюдение.

Сега най-първо гледайте да спазвате хигиена на вашите сетива, хигиена на вашите чувства и хигиена на вашите мисли, за да развивате вашата интуиция. Тези три неща ще ви въведат в един разумен свят със същества, които са минали по вашия път. И трябва да има кой да ви ръководи. Без ръководство никой не може да ви помогне. Някой иска да бъде самостоятелен. Самостоятелност в света няма – ръководство трябва да има човек. Успяват само ония хора, които имат ръководство. По-учени същества, които са минали по този път, ще ви казват: „Така не постъпваш добре!“. Всеки път ще ви казват и така вие ще си оправите работите. Трябва да чакате, не трябва да бързате. Сега понякога вие бързате и не слушате какво ви се говори. Бързането е слабата ви страна. Не бързай, какво има, ако почакаш половин или един час, за да се срещнеш с някого?

Дори отиването до Слънцето не представлява голяма мъчнотия. Ако аз се движа с бързината на светлината и имам три часа на разположение, няма какво да ме смущава, че ще закъснея с половин час. На мене ми трябва само осем минути, за да отида до Слънцето и да се върна. Ако имам интуиция, няма какво да чакам – винаги ще намеря този, с когото трябва да се срещна. Както седя, ще проектирам ума си и ще го намеря къде се е скрил. Когато се върна на Слънцето, ще дам своя доклад. Въпросът не е в бързането. Някой казва: „Не го знам къде е“. Този няма интуиция. Не, ще го намериш! За това сега се изисква познание – да познаеш себе си, да знаеш къде си се скрил. Вие понякога в себе си не можете да се намерите. Дошъл е някой, дегизирал се е, играе роля. Например някоя жена играе ролята на майка ви...

Един руски цар дал задача на един от своите министри да разреши три въпроса, в противен случай ще бъде уволнен. Министърът намерил един философ, който разбирал от тези неща. Философът казал: „Аз ще те освободя, но какво ще ми дадеш?“ „Само ме освободи от тази беля“. Философът взема, дегизира се като министъра и отива при царя. Той разрешава първите два въпроса, но остава

последният и царят го пита: „Какво мисля аз?“. Този му отговаря: „Ти мислиш, че съм твойт министър, но аз не съм“.

Сега три неща трябва да останат във вас: трябва да се пречистят човешките сетива, да се поставят чувствата в нормално състояние и интуицията да се сложи на нейното място. Ние сме детронирали интуицията и казваме, че това е стара работа. Не, не, тя е един от нашите професори – ще го сложим да заеме катедрата си. Ще сложим и чувствата да заемат своята катедра. Ще сложим и сетивата, и чувствата, и интуицията на техните катедри и ще идем да слушаме всички тия професори; и ще ги слушаме внимателно. Ще бъдете внимателни какво ви казват сетивата – те ще ви дадат всички елементи. Чувствата ще ви дадат знанието, което имат, а интуицията ще ви говори. И тогава вашите работи ще тръгнат напред. Другояче не виждам изходен път. Не че няма път, има и други пътища, но те са постоянни изпити и разочарования.

Да се поставят сетивата на тяхното място, да се поставят чувствата на тяхното място и да се постави интуицията на нейното място – това е новото, което може да се каже на всички ви тази сутрин.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

12. лекция, 19 февруари 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

КОНЦЕНТРИРАНЕ НА ЧОВЕШКИЯ УМ

Отче наши

Пишете за другия път върху темата *Най-добрият метод за развиване на човешкото сърце*.

Днес ще ви говоря върху концентрирането, върху съсредоточаването на човешкия ум. В съвременната култура на хората липсва съсредоточаване. С каквото и да се занимават хората в ума си, те нямат постоянни величини, на които да разчитат. Разсеян е човешкият ум. Например всички науки, които съществуват, са само за развиване на човешкия ум и те са все на физическото поле. Понякога пък говорят за окултни науки, но те влизат в съвсем друга област. Вземете например математиката – какво отношение има тя към физическия живот? Към физическия живот тя има отношение на изчисление. Какво е отношението на физиката, на химията? Един учител попитал свой ученик: „Я, Драганчо, ми кажи каква наука е геометрията?“. Она отговаря: „Учителю, геометрията е наука за сполука“. И право е – без геометрия няма сполука.

Вие влизате в окултната наука и понеже не я познавате, казвате, че се занимавате с нея, но в действителност малко знаете от нея. Защото ако не разбираш математика, геометрия, физика, химия, физиология, зоология, ботаника, как ще разбираш окултната наука – тя е съвсем отвличена. Вие имате едно вътрешно понятие, едно чувство, което определя отношението ви към дадена наука. Всяка наука си има едно чувство, на което почива, и ти чувстваш в себе си дали знаеш нещо, или не знаеш. Например за да бъдеш метеоролог, трябва да имаш едно чувство, чрез което ще знаеш кога ще се развали времето, кога ще има вятър и дъжд, кога ще вали сняг. Не само това, но ти можеш да имаш в себе си един сеизмограф и да знаеш кога ще стане земетресение. Също можеш да знаеш кога ще

има промени на Слънцето – ще има ли там петна, или не. Ти чувстваш тия неща, но тези ваши вътрешни чувства не можете да ги разберете.

Да кажем, че някой път вие сте неразположени, а всъщност това е едно налягане върху кръвообращението отвън. Различно е налягането, когато времето е влажно и когато е сухо. Когато пък времето е бурно, имате пак специфично налягане, което е неустойчиво. Следователно това песимистично настроение се дължи на времето. И когато някой е крайно неразположен, налице е едно съвпадение на неговото неразположение с външното налягане. Някой път се случва, че паднете. Като не разбирате закономерните отношения, които съществуват при известно налягане, него ден вие не вземате в съображение, че няма да можете да ходите свободно. Например ако се вдигнете във въздуха като птица с крила, какво трябва да правите? В това отношение птиците знаят повече от човека как да хвърчат. Или ако влезете в морето и искате да се гмурнете надълбоко, какво трябва да правите? В това отношение рибите знаят много повече от човека. Понякога вие подценявате птиците – те са много учени същества, специалисти. Също и рибите са специалисти в спусканията на тия дълбочини – имат знание като водолази да слизат на най-голяма дълбочина, понеже могат да живеят там. Човек е изгубил това познание, което имат рибите, и ако слезе там, ще се задуши.

Сега да се върнем на темата: вие не можете да изучавате окултните науки, ако нямате интуиция. Окултната наука без интуиция е непонятна. Човек, който няма интуиция, мъчно може да се справи с нея. А помагало на интуицията е вътрешното чувстване на нещата, усетът. Всички те са спомагателни средства за изучаване. Това, което ви казвам, е теория. Мислете върху него, а не го навивайте на пръста си.

Ако изучавах музика, за да имам яснота на тона, най-първо ще упражнявам първата фаланга на пръстите. Ако искам да дам съдържание на тона, ще упражнявам втората фаланга на пръстите; и ако искам тонът да има израже-

ние, ще упражнявам третата фаланга на пръстите. Музикант, който не разбира този закон, няма да знае да пее както трябва. Той ще пее, но тонът му няма да има никаква форма, няма да има съдържание и изразение – в тона ще има нещо празно.

Нещата, които Природата е създала, не са произволни, а си имат предназначение. Сега ако човек с протегнати ръце и крака се завърти около пъпа, ще образува един кръг, а ако свие ръцете и краката си и се завърти, ще образува една елипса с два центъра. Сега вие сте в едно елипсовидно състояние и силовите линии, които излизат от двата ви центъра – от центъра на вашата симпатична нервна система и от центъра на вашата мозъчна система, се пресичат по различен начин и образуват разни отсечки. Например на млади години се чувстваш по един начин, а на стари години се чувстваш по друг начин; на млади години мислиш по един начин, а на стари години мислиш по друг начин. Всеки мисли различно, но за да мислиш, най-първо трябва да имаш една постоянна величина, т.е. трябва да схващаш нещата право, трябва да ги проучваш.

Например какво понятие бихте имали за Любовта, ако не я чувствате, а само с ума си я схващате? Какво понятие ще имате за Истината или какво понятие ще имате за Мъдростта, ако работи само вашият ум? Мъдростта има постоянна величина, т.е. има нещо, с което трябва да ви е ясно какво нещо е тя. Щом говорим за Мъдростта, ние подразбираме светлината, от която нещата стават ясни. Щом говорим за Любовта, ние разбираме живота, разбираме движението, което чувстваме. В живота чувстваме приятни и неприятни неща. Някой пита какво нещо е Истината. Ти трябва да живееш в Истината, понеже, живеейки в нея, ще бъдеш свободен. Извън Истината няма да бъдеш свободен. Ако не живееш в Истината, нямаш свобода – Истината носи свободата. Ако умът ти живее в Истината, той ще бъде свободен; ако сърцето ти живее в Истината, то ще бъде свободно; и ако волята ти живее в Истината, тя ще бъде свободна. Който живее в Истината, той ще бъде свободен. Свободен ли си, няма да кажеш, че

това е възможно, а онова е невъзможно. Всичко е възможно, но всяко нещо има своето време.

Понякога вие искате да постигнете всичко. Добре, може ли един певец да изпее наведнъж ария, която е дълга няколко минути? Някой път ние искаме да разбираме всичко. Това е невъзможно, защото животът е музика и той изисква да пееш дълго време. Някои мислят, че може да се отделят от живота, и казват: „Аз искам да чувствам всички работи“. Младият не може да има живота на стария. Даже старите, които в миналото са живели живота на младите, и те са изгубили нещо и сега знаят нещата наполовина. Сегашните стари, когато бяха млади, знаеха едно нещо, а младостта на сегашните млади е друга, не е като на старите. Следователно вие, младите, когато остарееете, няма да бъдете такива стари като сегашните, други стари ще бъдете. Младите, които ще дойдат подир вас, и те ще се различават. Има едно постоянно различие, а ние мислим, че ще бъдем като сегашните стари. Няма да бъдете като тях. Съберете старите дори от една възраст и ще видите, че опитностите им са различни. Кажете ми вие, когато остарееете, какви ще бъдете, какво ще мислите, какво ще чувствате и каква ще бъде вашата свобода? Стар човек е онзи, който може сам да си запали свещта, който може сам да си донесе вода, който може сам да се храни. Стар човек е онзи, който никога не пъшка, който върви по права линия. Казвате: „Ще остарееем“. Хубаво, но когато остарееете, сами ще си палите свещта, сами ще имате светлина и ще бъдете свободни.

Старостта подразбира свобода в живота. А сега в проявяването на стария човек хората разбират, че той има нужда младите да го гледат. Ами че младите пък имат нужда старите да ги гледат. Кой кого гледа – младите ли гледат старите, или старите гледат младите? При сегашните условия на живота старите гледат младите. Но сега заблудението на старите е там, че те казват: „Когато остарееем, младите ще трябва да ни гледат“. Какво трябва да направят младите в замяна на това, че старите са ги гледали, когато са били деца? Например имаш един приятел,

който те целува. Какво трябва да направиш, и ти ли трябва да го целунеш? Две целувки не правят една добродетел. Една целувка е намясто, но щом и двамата се целуват, не е намясто. Единият трябва да целува, другият трябва да пасува – нищо повече. Щом и двамата се целуват, те не разбират целувката. Сега във вас се яви малко противоречие, нали? Ако вие отидете при една круша и я обикнете, питам: ще дойде ли и тя с вас да ядете заедно? Вие ще вземете от плода ѝ и ще ядете, а тя ще гледа, ще ви обича, но никога няма да направи това, което вие правите, т.е. няма да обядва с вас. Тя не обядва с вас, но ви дава храна, услужва ви.

Сега какво заключение може да направите? Вие считате, че ваши приятели са ония, които ядат и пият с вас, които в даден случай мислят като вас. Питам: от тия приятели, които мислят като вас, колко са останали? Колко приятели имате, които ядат и пият с вас и на които можете да разчитате? Тогава какво трябва да правим? Сега да вземем целувката на човека. Какво разбирате под думата *целувка*? Когато целуваш, можеш ли да говориш? Целувката е един начин да мълчиш. Когато целуваш, ти ще мълчиш, пък другият ще ти предава един урок. Майката ли първо целува детето, или детето майката? В Природата как е, как мислите? Целувката е едно средство, едно качество на съзнанието: разбирането на един предмет е целувка. Следователно тя е онова, което разбираш и обичаш, т.е. целувката е един духовен опит. Онова, което опитваш, трябва да ти е близко. Не можеш да опиташ неща, които са далечни; можеш да опиташ само близките неща, в които съзнанието е пробудено. Когато съзнанието на другото същество е пробудено, вие можете да имате контакт – и тогава вече се образува запознанство и приятелство.

Вие трябва да се освободите от заблуждението да мислите, че знаете много или всичко. Вярно е, не го отричам. Но в дадения случай ти носиш шише с едно кило вода и казваш: „Аз имам всичката вода, която ми е потребна за днес“. Заблуждението е в това, че тази вода ще ти стигне за един ден, а за следния ден ти пак трябва да идеш да

пълниш шишето. Много пъти трябва да изпразваш това шише, а това, което се празни и се пълни, не показва, че има цялото знание. Ти имаш достатъчно знания и мислиш ли, че когато целунеш един свой приятел, ще знаеш всичко? Не, не можеш да узнаеш всичко, ти си направил само една връзка. Целувката е връзка, която се прави в духовния свят. И ако тази връзка е направена правилно, тогава резултатите ще бъдат правилни; ако връзката е направена неправилно, последствията могат да бъдат лоши.

Сега в какво седят лошите условия? Например ти влагаш парите си в някоя банка и мислиш, че си се осигурил, но тази банка фалира и парите ти отиват. Не правете влог ненамясто. В Природата всяко нещо, което правите, трябва да бъде разумно. Всички неща трябва да бъдат разумни, за да бъдат те величини, на които всякога можете да разчитате. Всяка една постъпка трябва да бъде обоснована. Ако една постъпка не е основана на този закон, трябва да се изправи.

Казвам: понякога има известни начини за наблюдение, въпреки че Природата е скрила неговите обекти. Ако вземете мозъка, дето са локализирани разните центрове, какво ще забележите? Представете си, че направим отвор на главата там, където е религиозното чувство; после направим отвор там, където е центърът на причинността; после направим два отвора отпред на челото, където е центърът на разсъждението; после направим два отвора отстрани на главата, където е центърът на инициативността; направим два отвора и над ушите, където е центърът на гнева, или пробием два отвора на малкия мозък. Какво ще забележите? Щом човек стане религиозен, мозъкът ще се надигне четири-пет пръста нагоре там, където е центърът на религиозното чувство; щом човек престане да е религиозен, мозъкът ще слезе пак надолу. Щом човек започне да мисли и разсъждава, мозъкът ще се надигне отпред, на челото, като два рога. Щом човек се влюби, веднага отзад ще му се появят две издатини. И вие ще разберете, че една млада мома се е влюбила, щом има отзад два рога. У онзи, който дава милостиня на хората, ще изскочат два рога на

мястото, където е центърът на милосърдието. И когато видите такъв човек, вие ще кажете: „Защо са тия рога?“.

Питат някого: „Тебе рога израснаха ли ти?“. Трябва да растат рогата – ако не растат, ти не можеш да станеш човек. Трябва да имаш не един – стотина рога трябва да имаш. Обаче над тях Природата е сложила един капак, така че рогът не може да излезе навън. Това е, за да не се възгордее човек, за да може да мисли по-правилно; иначе човешкият мозък щеше да бъде изложен на големи сътресения. Сега роговете на човека са скрити. Те са големи рогове и малки рогчета. В мозъка има такива малки рогчета. Някой път роговете стават така големи и толкова твърди, че пораждаат такова напрежение, от което черепът на човек се разпуква. Тия рогове притискат черепа и го раздвояват.

Та сега имате цял един свят за изследване, а вие седите и мислите какво да правите. Имате една мисъл да завършите училище, да вземете диплома за гимназия или университет, след туй да ви назначат някъде за чиновник или пък военен да станете. Хубави работи са те, но след това започвате един еднообразен живот. Питам: след като сте били двадесет години инженер и сте измервали земята, какво сте придобили? Вземете една специалност, каквато рибите са придобили, или една специалност, каквато са придобили птиците. Например конят е специалист в бягането, той бяга повече от мен и аз не мога да се надбягвам с него. В това отношение той знае повече за бягането, отколкото аз. Някоя птица пък знае повече и от коня, защото тя хвърка.

И така, вие сега ще изучавате окултната наука. Тя е наука, която говори за правилния живот. Например вие сте изучавали физиката на сърцето, но не сте изучавали физиката на ума. Трябва да разбирате качествата и свойствата на вашия ум, трябва да разбирате качествата и свойствата на вашето сърце. Например какво е първото свойство на вашето сърце? Ако вземете физическото устройство на сърцето, нали то има две подразделения, които се делят по на още две части. В едната половина имате артериална

кръв, в другата – венозна. Значи когато в сърцето имате едно лошо чувство, това е венозна кръв; добрите чувства са артериалната кръв в сърцето. Някой казва: „Защо съм неразположен?“. Венозна кръв имаш. Венозната ви кръв трябва да мине през белите дробове, трябва тия чувства да минат оттам и да се преобразят. При това вие всеки ден трябва да се храните и в чувствено отношение. С каква храна храните сърцето си, какво меню му давате? Меню на милосърдие, меню на вяра, меню на надежда, на приятелство. Може да му дадете Любов към Бога – това е най-богатото меню. А какво меню ще дадете на вашия ум? Музиката е храна за ума. Ако нямаш музика, не можеш да храниш ума си. Наблюденията, които правите в обективния свят, са обикновена храна за човешкия ум. Следователно когато в училище мислим, ние фактически храним своя ум. От храната, която ще дадем на ума си, зависи неговият успех.

Сега това влиза в съгласование с вашите сегашни разбирания. При сегашното самовъзпитание ние казваме, че човек трябва да живее добре. Ти не можеш да живееш добре, ако не знаеш да храниш ума си. Да мислиш значи да се храниш. Ти не можеш да бъдеш добър, ако не знаеш да храниш сърцето си. Да чувстваш добре – това е хранене; чувстването е хранене. Ти не можеш да бъдеш добър, ако не постъпваш добре. Добрите постъпки са храна на човешката воля. Твоята воля не може да укрепне, ако не я храниш. Всяка една добра постъпка е укрепване на човешката воля. За да укрепне волята ти, трябва да я храниш. Волята ти е като един лост за теб. Ако нямаш възпитана воля, ти не можеш нищо да постигнеш в живота; ако нямаш възпитано сърце, нищо не можеш да постигнеш; и ако нямаш възпитан ум, пак нищо не можеш да постигнеш. Тези неща са потребни на човека: един възпитан ум, едно възпитано сърце, една възпитана воля. Това е завършен процес на едно възпитание, което трябва да почива на един закон.

Ще ви обясня нещо друго. Ти казваш, че обичаш едиково си. Какво означава това? Онзи, когото обичаш, е свързан с теб и ти дава храна или за ума, или за сърцето,

или за волята. Той е като едно дърво и ти трябва да ядеш от неговите плодове. Така ще укрепне или умът ти, или сърцето ти, или волята ти. Ти казваш: „Аз го обичам“. Кой печели – който обича или когото обичат? Онзи, когото обичат, винаги губи, а онзи, който обича, винаги печели. Вие искате да ви обичат, нали така, но всякога, когато ви обичат, вие ще губите. Всинца търсите да ви обичат, но трябва да имате положението на дървото – то е толкова търпеливо, даже има по-голямо хладнокръвие, отколкото Сократ. Сега вие се усмихнете и казвате: „Отлично е това дърво“. Ти го считах за неразумно, но как може да ядеш плодове от неразумното, пък да ставаш разумен? Питам: може ли глупавото дърво да те направи разумен? Не може. Не мислете, че онова, което мълчи, е глупаво.

Ако вземете една съвременна грамофонна плоча и я сложите да се върти, тя говори. Когато тази проста плоча се върти, от нея излиза нещо разумно. Плочата е толкова скромна, че казва: „Не търси разумността в мен, тя е написана от еди-кой си автор“. По същия начин всеки човек в света трябва да бъде разумна плоча, от която да намерим реалността. Ако действително бяхте реалност, щяхте да бъдете една постоянна величина, но щом се изменяте, реалността седи другаде. Реалността седи във възпитаното ви сърце, във възпитания ви ум и във възпитаната ви воля. Там седи реалността – извън онова, което виждате и знаете, и извън онова, което чувствате. Това, което чувствате в дадения случай, показва една реалност, но последната е във възпитаното сърце; т.е. онова, което сърцето може да задържи, то е реалното. Онова, което минава през сърцето и не може да се задържи, то е преходна реалност.

Сега вие говорите за концентриране. Концентрирането ще го придобиете във възпитанието на вашите клетки. Трябва възпитание на клетките. Когато се безпокоите за нещо, не се безпокоите вие, безпокоят се клетките ви. Например вашият стомах се безпокои, понеже сте му дали храна, която не му съответства – безпокоят се клетките на вашия стомах, безпокоите се и вие. Или дишате нечист въздух – безпокоят се клетките на белите дробове, безпо-

коите се и вие. Или сте внесли в ума си една нехармонична мисъл – безпокоят се клетките на мозъка ви, безпокоите се и вие. Най-първо трябва да дадете хубава храна на клетките си и да учите техния език, така че всички да ви разбират и вие да им говорите. И щом започнат да протестират, веднага да ги запитате къде е погрешката. Те ще ви кажат и вие ще я поправите.

Да допуснем, че имате някакво неприязнено чувство. Представете си, че ваш приятел е счупил една ваша чаша, която ви е останала от баба ви и от дядо ви. Какво трябва да правите, защо тази чаша е ценна за вас? Ако чашата на вашите баба и дядо е ценна, не е ли по-ценен вашият мозък, не е ли по-ценен вашият бял дроб, не е ли по-ценен вашият стомах? Ти отдаваш важност на една чаша. Питам тогава: откъде падна чашата? От вашата ръка. Тогава ще кажете на парчетата: „Съберете се на едно място и не се делете! Аз не обичам делението, всички ще се съберете на едно място!“. И тогава чашата ще бъде цяла. Ако чашата, която дядо ми е оставил, падне, тя трябва да отскочи, без да се счупи. Щом се чупи, тя ще ти причини беля. Задръж само тия чаши на дядо си, които не се чупят! Следователно всяка една идея във вас, която се чупи, не ни трябва. На нас ни трябва идея, която се огъва и не се чупи, чувство, което не се чупи, и воля, която не се чупи. Нещата, които се чупят, ги сложете настрани – те не ни трябва, те са временни. Постоянните неща ви трябва сега.

И така, използвайте опитностите, които имате. Аз на пример мога да примиря когото и да е от вас. Как ще го примиря? Да кажем, че двама души, които са сиромаси, се мразят, не могат да се примирят. Идва единият – давам му сто лева, идва другият – и на него давам сто лева. Идват двамата пак – пак им давам по сто лева. Така започвам да давам и на двамата, виждам действието на закона и казвам: „Ако ме слушате, аз всякога ще ви гарантирам, но ако не ме слушате, и пет пари не ви давам!“. Е, нали ще се обичат тия двамата, когато им дам десет, петнадесет, двадесет хиляди лева? Направля ли им къща, създам ли им всички удобства, причините за омразата им ще се премахнат и тия хора ще се примирят.

Когато двама души не се обичат, има причини за това. От какво произтича сегашната омраза в света? Например ако някой заеме мястото на друг, оня ще го намрази. Или ако един учен е заел мястото на друг учен, оня ще го намрази. Омразата е все за лични работи. Ти мислиш, че онова, което си желал, не си го постигнал, но се лъжеш. Онова, което ще постигнеш ти, никой не може да ти го отнеме. Светлината, която Бог ти дава, никой не може да ти отнеме; храната, която Бог ти дава, никой не може да ти отнеме; мислите, които са ти дадени, никой не може да ти отнеме. Ако мислите, че някой е взел вашата мисъл, лъжете се – вашата мисъл остава за вас, ако разбирате закона. Ако вземат мисълта ви, тя е счупената чаша на дядо ви – нека си я носят където искат.

Та питам сега: какво е вашето веруо? Вие казвате, че вярвате в Бога, а имате неразположение на духа. Ако обичаш Господа, веднага това неразположение ще изчезне, когато мислиш за Него. Щом мислиш за Господа и това състояние не се променя, твоята вяра е слаба. Сега да кажем, че искаш да опиташ дали си добър певец. Щом си неразположен, хвани първата фаланга на показалеца си и я подръж; после хвани втората фаланга и я подръж, а после хвани и третата фаланга. Ако състоянието ти се измени, ти си добър певец. Ами че музиката е изкуство, дадено, за да можем да се справим със силите на нашия ум, на нашето сърце и на нашата воля. Това е спасителното средство, което ни е дадено. При грехопадението човекът е изгубил своята музикалност и само няколко хиляди години преди Христа това чувство се е пробудило в една музикална област. Трябва да поставите музиката като метод на самовъзпитание – метод във вашето самосъзнание. Да кажем, че сега искате да пеете, но се срамувате. Какво има да се срамуваш, като пееш вкъщи?

Какво трябва да носи тонът на вашата вяра? С кой тон трябва да започнете, как мислите, кажете ми вашето мнение! Нищо, че може да направите погрешка. Кой цвят сега слагате на вярата? Нали яносиния цвят? Понеже небето има син цвят, когато повдигаме очи нагоре, този

цвят въздействия за усилване на вярата. Тогава с какъв тон трябва да започнете, за да се образува вярата ви?

Сега аз бих желал някой да се поразсърди. Когато човек се сърди, какви гримаси прави? Или когато искате да изкажете пренебрежение, да покажете някому, че нищо не знае, какво ще направите? Кажете, вие сте специалисти по това, аз го приемам за наука. Например някой казва: „Аз не искам да зная нищо за него!“. Той говори едно, но разбира друго – не иска да знае нищо за него, пък постоянно го държи в ума си и дето седне, все за него говори. Това не го разбирам: казва, че не иска да знае нищо за него, пък все за него говори. Казвам му: „Понеже ти не искаш да знаеш нищо за него, аз пък се интересувам, искам да зная за него“. И той започва да ми разказва все отрицателни страни, а аз превръщам тия величини. Той навсякъде е сложил отрицателния знак минус и аз му казвам: „Много добре, изваждай, изваждай!“. И когато той извади всичко, аз вземам и събирам, събирам. Той изважда, изважда – и остава с празна торба; а аз напълня торбата си, сложа я през рамо и тръгна. Кой печели – който изважда или който събира? Който събира.

У вас има един човек, който изважда, и друг, който събира. Този, който изважда, казва, че не се интересува от нищо, че не си струва да се живее. Той говори и започва да нарежда, че условия няма, че не е даровит, че не е талантлив, че няма пари, тялото му било хилаво, нямал какво да яде... Той все изважда нещата. А ти ги вземи, събери ги, сложи ги в торбата и му плати нещо. Какво трябва да му платиш? Все ще му дадеш нещо.

Един адепт срещнал един обезсърчен ученик. Ученикът казал: „Дотегна ми, не искам да живея!“. Адептът го завежда в стаята си, където имало една голяма боа, пуска я и тя започва да гони ученика. Онзи хукнал да бяга и след като се наместил умът му, казал: „Слава Богу, че се избавих, струва си да се живее!“. Нещастията в света, това са нещастията на този ученик. Вие сте се обезсърчили, но тогава ще дойде някоя змия. Змията учи човека на ум и разум; и когато се уплашиш, ще искаш да живееш.

Ти си сложил в живота си едно препятствие, което не съществува. Понеже не мислиш, понеже не чувстваш правилно и не си концентриран, ти си турил неща, които не съществуват. Например мислиш какво ще бъде с теб след двадесет години. След двадесет години ще бъдеш точно това, което си сега. „Ама след двадесет години ще бъда ли ученик?“ Ще бъдеш точно това, което си сега. Ти предполагаш неща, които не знаеш. За да познаеш какво ще бъдеш след двадесет години, трябва да имаш интуиция. Без интуиция ти нищо няма да знаеш и ще предполагаш това, което не е, което никога няма да стане. Например ще предполагаш, че нищо няма да придобиеш, а след двадесет години ти ще постигнеш тия неща.

Пак да се спрем на основното. По какво се отличават младите от старите – кажете си вие мнението! Вие се стеснявате, че другите знаят повече. Те знаят толкова, колкото и всеки един от вас, само че се представят, че знаят повече, пък някои от вас се представят, че не знаят. Другите са изпитна комисия, но и те знаят толкова, колкото и вие. Всички сте смели, нали? Но ако целият салон започне да се руши, всинца ще излезете от него. Значи във всички има една предпазливост.

Сега ще ви кажа по какво се отличава младият човек от стария. Младият слиза, старият плува. Младият е по-смел, иска да се качва. И старият има желание да се качи нагоре, но иска с аероплан – той никога не разчита на краката си. Виждам един стар човек да казва: „Аз ходих на Мусала“. Той казва, че е ходил на Мусала, пък не е ходил. Старият мисли това в ума си, вярва, че е ходил, и го разправя на хората, пък краката не го държат. Той е гледал Мусала на картина, мислил е, че е ходил, но то е било само в ума му. Старите много обичат да се качват с ума си, а пък младите се качват и с краката си, т.е. старите ходят с ума си, а младите – с краката си. Старите обичат да плуват, защото да се плува по водата е по-лесно. Младият се качва с краката си и слиза с краката си. Старият обича аероплан или някой кон, или въобще нещо да го носи – той обича удобството.

Когато обичате удобствата в живота си, това са качества на стария човек. Той казва: „Важното е концентрацията“. Не че положението на стария е лошо, но трябва едновременно да знаем кога сме млади и кога сме стари. Щом слизаш и се качваш с краката си, ти си млад – тогава благодари на Бога. Щом си стар, значи искаш да ходиш с аероплан. Старият разбира какво нещо е водата. Аз съм виждал стари хора, които пращат някое дете да им донесе вода от най-хубавата чешма. Старият човек разбира качества на водата.

И така, трябва ви концентриране. Даже когато една мисъл ви безпокои, трябва да можете веднага да се концентрирате и да я отстраните.

Как бихте изпели думата *младост*? На младостта най-първо ще ѝ сложите *л*, което показва изкачване. След това има слизание и после пак качване. Ще се качиш горе и ще натовариш коня си – това е буквата *м*. Когато пее думата *младост*, най-първо трябва да има качване, после – слизание и пак качване. (*Учителя пее думата „младост“*.) Слизам долу в кладенеца. (*После пее с постепенно понижаване на тоновете*.) Как ще изпее: „Едно време аз бях първият ученик, що стоях в класа“? Я го композирайте. Понеже звукът *е* е закон за размножение, трябва да има усилване. В думата *едно* има единство и размножение. Тогава я изпейте думата *едно*! Как ще изпее „Едно и едно правят две“?

В концентрирането човек трябва да различава хармоничните чувства. Концентрацията трябва да отделя организираните мисли, които носят благородни качества, от неорганизираните, защото нас ни пречат неорганизираните мисли, неорганизираните чувства и неорганизираните постъпки. Не само нашите, но и неорганизираните мисли на хиляди поколения преди нас ни пречат. И когато излезем, виждаме се в чудо. Ние сме пратени да организираме нашите мисли и всеки от нас може да направи това. При самовъзпитанието трябва да се организират мислите. И в религията, и в морала трябва организиране на човешките мисли.

Сега вас ви е срам да изпеете думата *младост*. (*Учителя пее думата „младост“ като един мъж, а после го пее, както би го изпяла жена.*) Какво е младост и старост? Старият трябва да пее. Вие понякога мислите, че не можете да пеете. Трябва да правите упражнения – пейте вътрешно в себе си и мислете – и пеенето само по себе си ще дойде. Неразположен ли си, пей! (*Учителя пее: „Колко съм неразположен днеска, колко съм неразположен днеска, колко съм неразположен, колко съм неразположен, неразположен, неразположен, неразположен“.*) Когато пееш така, неразположението ти ще мине. Когато пееш думата *неразположен*, тури запетая след частицата *не* и ще стане *не, разположен*. (*Учителя пее думата „неразположен“, изговаряйки поотделно „не“ и „разположен“.*)

Концентрирането на ума продължава живота – то е икономия в Природата. Концентрирането е способ да не хабим енергиите си безразборно и онова, което Природата ни е дала, всякога да го слагаме навреме, нищо да не харчим излишно. Например имаш предмет, който не виждаш ясно. Не се безпокой, мисли, че можеш да го разбереш. Може в дадения случай мозъкът ти да няма светлина, но щом дойде и най-малката светлина, нещата ще станат ясни. Човек трябва да работи – на всинца ви трябва концентриране. Не се спирайте, винаги обръщайте отрицателните величини в положителни. Във всяка отрицателна величина има нещо положително, от което да се ползвате.

Сега пътят, по който човек се възпитава, са страданията, от които трябва да се ползвате всички. Съмнението, подозрението, маловерието, страхът – всички те са такива отрицателни величини, в които ще поставите една запетая. *Неверие* – сложете запетая след *не* и ще стане *верие*. *Обезсърчение* – сложете запетая след *без* и ще стане *сърчен*. В обезсърчението има нещо неразбрано, то е на физическия свят. Тогава развивайте в себе си вашата вяра, развивайте вашата надежда, развивайте любовта си към науката. Изслушвайте всичките учени хора – всички тия науки служат като метод за самовъзпитание. Ако човек изучава поетите или философите от древността, ще види, че са били все музикални хора. Ти не можеш да разбираш

философията, ако не си музикален. Ако не си музикален, ти и поезията не можеш да разбираш, и химията не можеш да разбираш, и физиката, и геометрията, и математиката не можеш да разбираш. Във всички тия отвлечени науки има музика. Когато музиката дойде в геометрията, последната се преподава добре. Така, както се преподава сега, геометрията се преподава без музика.

В едно математическо отношение или в една геометрическа фигура всякога трябва да можете да сложите живи сили. Например на един триъгълник трябва да можете да турите бащата, майката и детето – това са живи сили, които функционират в него. Ако този триъгълник е равностранен, в него има правилни отношения; ако не е равностранен, има една малка дисхармония. Ако двете страни на триъгълника са равни, а третата е различна, това показва, че резултатите не са правилни. Казвам: нека вашият ум, вашето сърце и вашата воля да съставят във вас един равностранен триъгълник, където волята да служи на вашето сърце и на вашия ум, умът да служи на вашето сърце и на вашата воля, а сърцето да служи на вашия ум и на вашата воля. Това е закон: трябва служене – умът трябва да служи, после сърцето трябва да служи; най-после и волята трябва да служи.

Това е едно самовъзпитание – човек да мисли, да чувства и да постъпва. Ако прави така, той ще може да се концентрира. И когато дойде една болка, ти ще можеш така да се концентрираш, че да я отделиш от себе си. С други думи, ти ще можеш така дълбоко да се концентрираш, че да изолираш болката в съзнанието си. Например усещаш една болка в краката, която някой път е непоносима. Ако нямаш концентриране, много работи ще те плашат. Когато отиват на изпит, много ученици нямат самообладание – плашат се и треперят. Много е трудно, когато човек държи изпит. Онези даровити певци, които дават концерт, имат концентриране; и макар да не могат да премахнат страха, все пак в себе си те имат една вяра. Казват, че всичко ще бъде за добро – и тъй става.

Понякога казвате: „Какво сме придобили от окултната наука?“. Вие едва сте в преддверието на окултната наука

и това, което знаете от нея, е предисловие. Трябва да разбирате какво нещо е всяка днешна наука – и едва тогава ще бъдете готови да разберете онази област на окултната наука, с която се занимавате. В света има известни области, за които човек не е готов – това не е за него.

Сега кое е най-важното, кое остана в ума ви? Коя е основната мисъл, на която можете да се спрете? В Христа имаше концентриране. Шест хиляди войници Му се подиграваха, цяла нощ Го изтезаваха, но какво концентриране имаше Той! Христос седеше концентриран, като че нищо не се отнасяше за Него. На другия ден Му туриха кръста да го носи, а Той беше пак концентриран – дойде до едно място и каза: „Не искам да го нося!“. В ума на Христа мина друго нещо. Христос има концентриране на ума.

И така, когато дойде до изпитанията в живота, човек трябва да има концентрация. Ако няма концентрация, тогава ще дойде падението. Всякога падението иде там, където няма концентриране. Щом един ученик в училище се уплаши, той забравя всичко, скъсват го и когато излезе, не знае нищо. Така че концентрирането трябва да се придобие, то не е нещо, с което човек може да се роди. Той се ражда само с възможност да се концентрира и трябва да работи всеки ден за това. Ти трябва да възпиташ клетките си и да кажеш: „Ще ме слушате! Ако ме слушате, и аз ще ви слушам“. Трябва всички да насърчиш: краката си ще насърчиш, ръцете си ще насърчиш; очите, ушите, мозъка, каквото имаш – всичко ще насърчиш. Няма да внасяш никакви отрицателни мисли в ума си. Те ще дойдат, но ти ще ги отстраниш – ще ги отделиш, както рибарят отделя ония риби, които не му трябват, и ги хвърля във водата.

Мислете за концентрирането на човешкия ум, за концентрирането на човешките чувства и за концентрирането на човешките постъпки.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

13. лекция, 26 февруари 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

ДВЕТЕ ТЕЧЕНИЯ

Отче наши

Чете се темата „Най-добрият метод за развиване на човешкото сърце“.

Какво подразбирате под думата *метод* и кое е същественото в него? Какво нещо е същественото? Какво разбираме под думата *сърце*? Трябва да извлечем неговото съдържание от това, което съществува. Какво е предназначението на сърцето в човешкия организъм, какви са неговите физиологични функции? От сърцето излизат две течения – артериална и венозна кръв, които отиват по цялото тяло. Следователно за да може при сегашните условия организмът да съществува и да изпълни своето предназначение, сърцето непременно трябва да функционира правилно. Съществува едно движение и трябва да има една малка топлина, понеже без нея няма да може да има движение. Ако това движение го има, ако тази топлина я има, ако циркулира артериалната и венозната кръв, тогава организмът може да прояви своя живот. Главното е животът и за да се прояви той, трябва да има движение.

Тогава какво подразбирате под израза „най-добрият метод“? Да кажем, че в организма има само артериално течение, а няма венозно; тогава какво щеше да стане? Ако само даваш и никога не вземаш, какво ще стане? Или ако само вземаш и никога не даваш, какви ще бъдат резултатите? Трябва малко да разсъждавате.

Вие казвате, че човек трябва да живее, трябва да яде; според вас той е дошъл сега да живее и да яде. Кое е важното – да живее, за да яде, или да яде, за да живее? Това са две понятия. Ако помислиш, че трябва да живееш, за да ядеш, или че трябва да ядеш, за да живееш, това са две различни положения. Сега вие не мислите. Не че не искате да мислите, но някои от вас са ходили на екскурзия

и някакъв трън се е забил в петата им: вие слушате една сказка, но този трън не ви дава спокойствие, кара ви да мислите за крака си. Сказчикът говори едно, а трънът казва: „Слушай тук, долу!“. Сказчикът иска да работиш горе, а пък трънът иска да работиш долу. Ти мислиш с главата си, а трънът казва: „С краката си трябва да мислиш!“. Питам сега: кой е прав – трънът или сказчикът? Сказчикът. Външните условия ли са на правата страна, или ние, които сме вътре? Външните условия казват: „Ти трябва да живееш хубаво“.

Кой сега е важният въпрос – дали да живееш, или какво трябва да правиш в живота? Да живее ли човек, или да умре? Това е антитеза, две противоположности – да живее или да умре. Някои от вас не искат да живеят, но живеят; някои от вас не искат да умрат, но ще умрат. Искаш, не исках – живееш; исках, не исках – ще умреш. Допуснете сега, че не говорим за земния живот. После други два полюса са младост и старост: исках, не исках – ще бъдеш млад; исках, не исках – ще остарееш. Сега можеш да питаш защо си млад, но не знаеш; можеш да питаш защо си стар, но пак не знаеш. Защо живееш – не знаеш, защо умираш – пак не знаеш. И тогава животът наказва хората. Когато дойдат на Земята, а не знаят защо са дошли, животът ги бие. Когато дойде смъртта, а ти не знаеш защо си умрял, и смъртта ще те бие. Животът ще те бие, защото не знаеш защо живееш, а смъртта ще те бие, когато влезеш в нея и не знаеш защо си умрял. Смъртта ще те пита: „Защо дойде при мен?“. И животът ще те пита същото. Добре, кажете ми сега как ще живеете? Вие сега сте млади, искате да живеете, но как ще проявите вашия живот?

Сега ще минем на други разсъждения: допуснете, че сте един човек, който е дошъл да живеете на Земята, дадени ви са външни условия, дадена ви е една цигулка, даден ви е и един лък. Това са само сравнения; и много подобни могат да се дадат. Та дадат ти една цигулка и лък, а ти казваш: „Защо ми е това дърво и този лък?“. Вземаш ги, обръщаш ги, разглеждаш ги, ама не знаеш да свириш. Да допуснем, че си гладен, исках да ядеш. Ако

само разглеждаш цигулката и не свириш, няма да ти дадат да ядеш. Какво трябва да правиш, кое в цигулката е важното? Трябва да свириш. Ако свириш, ще ядеш; ако не свириш, няма да ядеш. Тогава какви ще бъдат резултатите от яденето? С яденето се поддържа животът, то е проводник, за да дойде животът. Следователно ти няма да живееш, за да ядеш, но яденето ще бъде проводник, за да дойде животът. Животът е същественото в дадения случай. И тогава някой пита защо трябва да живее. Ти трябва да живееш, за да мислиш – нищо повече! Защо трябва да мислиш? За да можеш да живееш.

Знаете ли това на какво прилича? Представете си, че две колела питат: „Защо ние сме направени валчести, обли, пък другите предмети са кубични?“. Те са обли и гладки, за да се търкалят и да има по-малко съпротивление. По същия начин и вие, когато имате много мъчности и страдания в живота, не сте валчести, а ъглообразни. Казва някой: „Много мъчности имам в живота!“. Да те направят валчест! Сложи две колела, които да се въртят, защото когато те се въртят, ще се изменят известни разстояния или някои същества ще се качат на тях и ще дойдат до предназначенията си цел. Когато колелата се въртят, ще дойде яденето; когато ядеш, ще дойде животът; когато дойде животът, ще започнеш да мислиш, а когато започнеш да мислиш, ще дойдеш до живота. Затова трябва да се движат колелата. Казвам ви: всички ваши мъчности произтичат от това, че не сте кръгли. Щом кажем, че човек трябва да мисли, той вече е едно колело в движение. Това е нова мисъл.

Вие имате и други съществени мисли и казвате, че ви трябва същественото и реалното. Но това, което сега имате, е отрицателно реално. Аз го познавам, че е реално. Например ако вие се намирате зимно време навън и ви е студено, какво ще ви разказвам някаква външна философия за това, че студът ви е противник. Вие ще ми кажете: „Не ми разправяй това, а имаш ли да ми дадеш топли зимни дрехи и хубави обувки, че да се предпазя от студа?“. Много добре, обаче тази зима колко време ще трае? На Екватора

зимата колко време държи? Някои от вас са били пътници, ходили сте и знаете, че зимата на Екватора държи няколко часа. По-точно вечерно време става студено, образува се скреж. Тъй щото там зимата трае около пет-шест, най-много дванадесет часа. В умерените пояси зимата държи три месеца, а на Северния полюс – девет месеца.

Сега как доказвате, че зимата на полюса е девет месеца, че в умерените пояси е три месеца, а на Екватора е шест часа? Когато на Екватора изгрее Слънцето, на полюса е зима. Но в дадения случай вие схващате полюсите като място, където има най-малко условия да се живее физически. Полюсът съставя най-малката възможност за органически живот, Екваторът съставя най-голямата възможност за това, а умерените полюси са по средата. И във вашия живот имате екватор и полюси: екваторът е най-добрите условия, а вашите два полюса са най-малкото условие, при което може да се прояви животът. Ако се намирате на полюсите, какво трябва да правите? Вие не бива да оставате там, а трябва да се придвижите към умерените пояси. Ако и това не ви приляга, трябва да се движите към екватора. Вие можете да се движите по протежение на цялата ваша земя, или казано другояче, земята е вашето тяло и разните негови удове, с които разполагате. Следователно мястото е условията, при които можем да се проявим. Да кажем, ти си в областта на ръцете – какво ще правиш? Ще работиш. Ако си в областта на краката, ще ходиш; ако си в областта на твоя мозък, ще мислиш. А като влезе в областта на своето сърце, какво ще прави човек? Ще стане поет, ще излее чувствата си. А кой ще ти продава стоката?

Кой е най-големият противник в света, къде е злото? Ние имаме двама неприятели, които ни спъват – единият е външен, другият е вътрешен. И двамата постоянно са около нас, ходят и образуват интриги. Те са майстори на интригите – единият ги прави отвън, другият ги прави отвътре. Човек трябва да знае как да се справи с тия два врагове. Попитали един фелдфебел кои са вътрешните врагове на отечеството; и знаете ли какво е казал? Не зна-

ете... Сега аз бих желал да зная кой е вашият вътрешен враг, намерили ли сте го? Не сте го намерили. Често казват, че това са условията. Не, условията не са врагове, те са външният свят. Ами кажете тогава кои са вашите външни врагове? Попитали един женен мъж кой е вътрешният му враг. „Жена ми“ – отговорил той. Попитали един ученик: „Кой е твоят неприятел?“ „Преподавателят ми – пише ми слаби бележки, дори единица“. Попитали един слуга кой е неговият враг. Той отговорил: „Господарят ми – от него човек не може бял свят да види“. После попитали същото и господаря, а той отговорил: „Слугата – прави бели колкото искаш“. Господарят и слугата са врагове един другиму.

Та питам сега: кой е вашият неприятел? Откъде произтича днес най-голямата мъчнотия в живота? От стомаха. Но без стомах сега живот не може да има – с него е зле, но без него е още по-зле. „Ела зло, че без тебе по-зло.“ Той е един враг, нищо повече. Сега какво трябва да правим с този враг? Стомахът е един господар, който иска да му се слугува – нито оре, нито сее, нито печели, само казва: „Дай!“. Ако не му дадеш нещо, изведнъж крясва – и ти какво ще правиш! Аз вземам фактите такива, каквито са – може да имаш каквато искаш философия, но ако един-два дена не си ял, веднага в теб се събуждат отрицателни чувства. Започваш от този да искаш, от онзи да искаш; и ако не ти услужат, всички тия хора ти се виждат неприятели. Тогава стомахът казва: „Да имаше една кокошка...“. И щом не можеш да вземеш оттук-оттам, ти виждаш, че една кокошка се разхожда, и казваш: „Я ѝ откъсни врата и я оскуби!“ Кокошката се моли: „Остави ме!“, но ти казваш: „Ако не влезеш в стомаха ми и не станеш жертва, той ще ме бие. Трябва да те пратя при него, че аз да се освободя“. И веднага живата кокошка минава през стомаха и става един проводник. Какво да се прави, стомахът е джентълмен, обича три пъти на ден да се облича – с една дреха сутрин, на обед – с друга, и вечер – с трета. После обича да си легне, да се опъне, да си почине. Сутрин ще дойдат да го събудят полекичка, че да не се смути, и тогава той пак ще се облече. Всичката мъчнотия седи, докато му дадеш неговите дрехи да се облече. Щом се облече, вече е спо-

коен. После пак ще се облече в други дрехи; а щом дойде време за спане, трябва да му оправииш леглото...

Сега нека да преведем тази аналогия. Какъв превод можем да ѝ направим на френски, на английски, на китайски, на немски? Вие сте специалисти по български език, какъв превод трябва да направим? Всичко това иносказателно значи да дадеш на стомаха необходимото, т.е. нито да го държите много гладен, нито да го пресищате. Трябва да му дадеш толкова храна, колкото му е потребна, за да стане проводник на живота. Той си има една мярка. Как трябва да възпитаващ стомаха? Ако ядеш всеки час, ако дори шест пъти на ден му даваш да яде, струва ли си това? Малките деца по колко пъти ги храните на ден? Аз се интересувам от съвременното възпитание и виждам, че родителите стават по пет-шест пъти да им дават да ядат. Много е, според мен три пъти е достатъчно: нека си плачат. Питам: защо малките деца трябва да се хранят шест пъти? За да растели. Ами ако ги храните три пъти, няма ли да растат? Ако ги храните шест пъти, повече ли ще израстат? И в яденето трябва да има съзнание.

Храната е един проводник и ти трябва да ядеш от най-хубавата, ако искаш да се храниш физически. Ако искаш да храниш сърцето си, трябва да имаш най-хубавите чувства, които също са храна. И ако искаш да храниш ума си, също трябва да имаш най-хубавата храна. Такива храни и ума няма да претоварят, и сърцето няма да претоварят, и стомаха няма да претоварят. Трябва всякога да се пазите да не претоварите много сърцето си с непотребни чувства; трябва да се пазите да не претоварите ума си с непотребни мисли и да не претоварите стомаха си с непотребна и ненужна храна. Сутрин колко храна давате на стомаха си? Ако е мляко, по една или по две чаши; ако е печена кокошка, по един или по два крака; ако са сарми, по една, по две, по три или по четири сарми? Ако е чорба, колко пъти наливате в паницата?

Представете си, че вие сте фирмата *Иван Драганов*. След като тя функционира дълго време, какво трябва да направите с нея? Една фирма, която функционира нормално, трябва да уреди със своите клиенти всички взема-

ния и давания. Добре, да речем, че един ден вашата фирма ликвидира. Разглеждали ли сте вашите книжа: дали ще можете, щом ликвидирате фирмата, да изплатите всички вземания и давания? Трябва да остане нещо и за вас, понеже сте човек. Например ако живеете временно някъде и ликвидирате фирмата, ще идете в друга държава, ще се преместите от България в Англия, от Англия – в Америка, от Америка – в Русия или в Германия, където и да е. Какво ще бъде името на вашата фирма? Сега вие сте си поставили за цел да имате фирмата *Щастие*, някои са сложили за име на фирмата си *Богатство*, други са сложили *Здраве*. Кое име на фирмата е най-хубаво? Какво име има вашата фирма?

Но да се върнем към съвременния органичен живот. В научните изследвания човек е дошъл до едно голямо противоречие. Например с яденето е дошъл до едно голямо противоречие, понеже го е смесил с други неща. Човек не мисли само да задоволи глада си, но казва: „Имам апетит“. Апетитът е крива посока на нещата. Какъв е коренът на тази дума? Той е от латински произход – апетит значи силно желание, страст, т.е. да имаш апетит значи да имаш желание да възприемаш нещата. Ако всякога претоварваш стомаха си повече, отколкото трябва, какъв смисъл има в това? Често след задоволяването на апетита на стомаха му дават да закуси и нещо отгоре, да го залъжат, и накрая той се отказва да работи. Когато стомахът не функционира, какво му дават, за да подобрят храносмилането? Направят му едно турско кафе или му дават малко аперитив, или хлебна сода, или друго някое лекарство и т.н.

Сега ще кажете, че стомахът не работи, когато човек е беден, а когато е богат; той ще пие едно кафенце и ще се подобри. Човек може да бъде и богат, и беден, но и в двата случая пак да страда от стомах. Сиромашът страда, че не си е доял, а богатият страда, че е преял. Единият страда от преяждане, другият страда от недояждане. Питам тогава: какво му трябва на онзи, който страда от преяждане? Сиромашия. А на онзи, който страда от недояждане? Богатство му трябва. Следователно ако си богат, за нормално състояние ще си сложиш задачата да не преяждаш. На бо-

гатите ще кажеш: „Досега бях богат човек, който преяжда, но вече няма да преяждам“. А на сиромаша ще кажеш: „Аз бях сиромаш, не си дояждах, но сега искам да не оставам пак така, да не си дояждам“. Сиромашът не трябва да ходи гладен, трябва да изхвърли недояждането и да яде, а богатият ще изхвърли преяждането. И той трябва да яде, но трябва да взема толкова храна, колкото стомахът е в състояние да обработи, за да бъде полезна за тялото.

Тогава законът е следният: когато апетитът и смилането на храната са правилни, тогава чувствата и мислите са нормални. Щом започнеш да мислиш малко неправилно и страдаш, чувствата и храносмилането не са както трябва. Следователно трябва да имаш една стомашна диагноза: щом стомахът не функционира правилно, и мислите ти не са правилни, и чувствата ти не са правилни. Щом храносмилането се поправи, поправят се и чувствата, и мислите. И обратно – щом се поправят мислите, поправят се чувствата и храносмилането.

Сега понеже имаме фирмата *Щастие*, къде е щастие-то на човека? Къде да го търсим – отвън или отвътре? Ще ви дам един ребус. Представете си, че това щастие е толкова деликатно, че му трябва един отличен автомобил, на който да се качи и да се разхожда. С други думи, ако не го разхождате отвън, няма да имате щастие. Но ако един ден автомобилът се развали и не може да върви сам, какво ще прави твоето щастие вътре в него? Свърши се щастие-то! Или си представи, че твоето щастие си го разхождал, но краката му се парализират. Тогава то се качва на гърба ти и казва: „Носи ме сега!“. Преведете израза: „Щастието се качва на гърба ти“. Първоначално ти мислиш, че ще бъдеш щастлив с него, но после казваш: „Този вече ми дотегна да го нося!“. Искаш да намериш автомобил, за да го туриш там, а ти да седиш само така до него и да ти е приятно, че седиш до щастието. Тогава си щастлив, че можеш да седиш рамо до рамо с него, но щом се качи на гърба ти, то става много тежко, не си струва. За да бъдеш щастлив, ти трябва да разбираш себе си.

Човекът трябва да разбира себе си. Ти имаш в себе си един господар, на когото служиш. Този господар е крайно

взискателен – иска яденето му да е навреме готово, мислите и чувствата му да са намясто, т.е. иска да му угодиш и по мисъл, и по чувство, и по ядене. Много взискателен е този господар – само да види, че грешиш някъде, веднага кипва. Ако не му дадеш яденето както трябва, ако не вли-заш в положението му, ако навреме не му хванеш автомоби-бил или ако вземеш такъв, който друса, той ще ти държи речи: „Толкова си глупав, има такова друсане в автомоби-ла! Знаеш ли, че мога да те уволня, такъв слуга не искам! Внимателен ще бъдеш, още веднъж такъв автомобил да не ми докарваш, иначе непременно ще те уволня!“. Какво трябва да се прави с лошите, но умни господари?

Има един анекдот: сдружили се огънят и дървата. Огъ-ният си правел устата отдалече и казвал: „При мен ще бъде-те добре – времето ще бъде топло. Вижте всички израсли дървета – аз ги направих да растат и плодове да дават“. Дървата мислят, че всичко ще върви добре, но огънят не казва истината такава, каквата е. На сухото дърво той каз-ва: „Щом дойдеш при мен, като другите дървета ще станеш“. Вие вярвате ли, че когато сухото дърво дойде при огъня, ще стане като другите дървета? Щом се е свързало с огъня, какво е станало със сухото дърво? Изгоряло е. И какво е останало, когато е изгоряло?

Да се върнем сега на основната тема. Да кажем, че вие сте недоволни в живота. Всички вие тук си имате все по едно недоволство. Нека един от вас да каже защо е не-доволен. Ако не ми каже истината, работите няма да се оправят. Ще ми кажеш от какво си недоволен – къща ли нямаш, автомобил ли нямаш, дрехи ли нямаш, обувца ли нямаш, или книги, или пари нямаш? Какво нямаш – най-същественото ще ми кажеш. Ако си български шивач, какво ти трябва? Един метър, едни ножици, напръстник и игла – това е същественото. Щом имаш това, ще ти до-несат плат, ще го премериш – човекът пред теб е моделът, по който ще скроиш дрехата, ще я ушиеш и ще вземеш нещо. От научна гледна точка на един търговец какво му трябва? Пари и стока. На един гладен човек какво му тряб-ва? Ядене. Питам сега: от какво си недоволен ти? Виждам,

че така, както са написани буквите на твоята фирма, има едно малко недоволство...

Когато българските помаци си правели джамия, трябвало да отиват в гората да секат дървета, без да произнасят нито една българска дума. Те говорили на турски, казвали, че дървото е хубаво, високо, гладко, но накрая казвали, че на върха е малко кривичко; и думата *кривичко* я казвали на български. Но щом кажели една българска дума, от това дърво джамия не ставало. Това прилича на онзи анекдот, в който един се оплакал в съда от жена си и я осъдили на обесване. Съдията казал на мъжа: „Ще намериш най-хубавото дърво и на него ще я обесиш. Преди това ще ѝ кажеш най-сладките думи, но ако ѝ кажеш само една лоша дума, не можеш да приложиш закона“. Питам сега: този, който беси жена си, какви думи трябва да ѝ каже? Ако не я обеси, тя ще продължава да го мъчи... Мъжът искал да се освободи от нея и започнал да ѝ говори много любезно: „Ти беше за мен един ангел. Когато дойде, ти ми донесе всичкото щастие, по-добра жена от теб не съм срещал“. Тя го гледала, гледала, но мъжът не се стърпял и казал: „Веднъж ти плю на право на лицето ми и насетне всичко се обърна“.

Та сега и вие започвате все с последната плюнка. Обяснете ми защо жената е плюла на лицето му? Била е на гости, яла е мъчносмилаема храна, и когато му е говорила, без да иска е повърнала всичкото ядене в лицето му. Мъжът счел това за голяма плюнка и казал: „Като ме заплю тогава в лицето, такава плюнка никога в живота си не съм виждал!“. Съдът я осъдил, но мъжът не могъл да я обеси, понеже ѝ казал, че го е заплюла. Съдията го запитал: „Защо не я обеси?“ „Защото ме заплю и не е заплатила последната плюнка. Искях първо да плати и тогава да я обеса“. Кажете ми сега какво е решил съдията? Делото още стои заведено. Жената е заплюла мъжа и не е платила. Каква глоба ще ѝ наложи съдията за плюнката? Съдията иска да се повикат свидетели: „Как тъй онзи е дал лошо ядене, че да се образува плюнка! На гости такова ядене дава ли се?“. От 8 000 години се води това дело, но още

не е разрешено и не зная как ще се разреши. Как трябва да го разреши съдията? (*Щом не могат да живеят, да се разделят.*) Ако някой от вас е съдия, как ще го разреши? Не че мъжът и жената не могат да живеят заедно, но цялата работа е в плюнката. Тази плюнка трябва да излезе от устата навън.

Трябва ви нова философия в живота. Вие не можете да се избавите от тези противоположности. Страданията ще дойдат, лошите мисли ще дойдат, смъртта ще дойде, сиромашията ще дойде: трябва да знаете, че няма да остане нещо, което да не дойде. Не мислете, че всичко ще дойде изведнъж, но по пътя, по който вървите, всичко ще ви дойде. Затова трябва да разполагате с всички средства, за да разрешите правилно въпроса. Защото по пътя ще дойде зимата, а зимно време трябва да бъдете облечени добре, трябва да имате хубави и топли обувци и храна, всичко трябва да имате. Не трябва да се осланяте на това, че зимата няма да дойде. За всички условия трябва да бъдете готови – и за хубавите, и за лошите. Тогава, когато дойдат страданията, какво трябва да правим? Ако човек е преял, какво трябва да прави? Трябва да повърне храната. Щом си ял много, бръкни с пръст в гърлото си и нека всичко отвътре да излезе навън – това е спасението. Ще каже: „Ами аперитив?“. Никакъв аперитив, бръкни в гърлото си, за да излезе всичко навън! После пийни малко топла вода, за да се промие стомахът, а след време хапни една круша или една хубава ябълка, или чаша мляко с хубава кифличка. Лошата храна трябва да се повърне назад, а след това малко ще закусиш.

Сега, да кажем, че двама души не могат да живеят добре. Защо не могат да живеят? На единия кракът е изкълчен, а на другия кракът е счупен. Може ли да живеят заедно така? Ще идеш при онзи, на когото кракът е счупен, но той не дава да го пипнеш – кракът му е чувствителен за всяко побутване. И онзи, на когото кракът е изкълчен, не иска да го бутат. Питам: тоя с изкълчения и тоя със счупения крак трябва ли да живеят заедно? Не, трябва да бъдат на отделни места, да имат баня, да има по двама

слуги и при единия, и при другия, да има по един лекар специално за тях, всеки ден да им се правят особени компреси и превръзки; въобще голяма етикеция се изисква. На болния можеш ли да му угодиш; вие угаждали ли сте на болни хора? Болният ще ти каже: „Много си прост, така бута ли се, че малко по-внимателен бъди! Ясно е, че не си учил много!“. Но и аз мога да му кажа: „Ами че и ти си първокласен невежа – не знаеш как да ходиш и си изкълчил и счупил крака си“.

И така, това, че си нещастен, показва, че не си живял както трябва. Ти търсиш причините за нещастията си изключително във външния свят. Във външния свят има известни условия, но целият свят не е виновен за тебе: наполовина е виновен светът, наполовина си виновен ти. Сегашните хора най-първо теглят от езика си. Един аристократ, на когото езикът бил много дълъг, обичал често да ругае слугите си: „Магарета, говеда!“. Веднъж го арестували и той по същия начин наругал стражарите. Но ония казали: „Я му ударете двадесет тояги на този!“. Когато изял боя, той поумнял – на стражарите не трябва да се казва *магаре* и ако някой им каже така, дърво има. Аристократът си рекъл: „На слугите си може да говориш така, но трябва да се пазиш да не казваш на стражарите *магаре*“. Явно този човек не съзнава своята погрешка и при други лоши условия пак ще го наложат. Стражарите казват: „Тук има ред и порядък – тук ти си слуга, а държавата е господар“. Щом нарушиш закона, ще платиш.

Сега вие нарушавали ли сте законите? Че защо мислите, страдате?! От вашия ум, т.е. от вашия господар. И вие сте като този богат аристократ. Аз ви слушам вечерно време по моето радио и знаейки защо страдате. Някой от вас седи и казва: „Досега мислех, че Господ е много умен, но виж как живеея!“. Вие говорите лошо за Господа и Той казва: „Я му ударете двадесет тояги!“. Или имате един слуга и казвате: „Господ не му е дал ум, направил го е такъв лош!“. По този начин вие обиждате и обвинявате Господа. После казвате: „Господи, пари нямам, здраве нямам, жена ми, децата ми са лоши. Не мога да уча, паметта ми е отслабна-

ла“. Според вас Господ не ви е дал това, не ви е дал онова – и затова не можете да бъдете щастливи. Или пък имате приятел, върху когото струпвате всичките си погрешки. Щом той направи погрешка, вие тутакси я виждате, не сте готови да му простите, а веднага я изнасяте.

Какво трябва да се прави в дадения случай? Никога не бързайте да си давате мнението – каквато и неприятност да дойде в ума или в сърцето ви, не си изказвайте мнение-то. Ако си дадете мнението, какво можете да се ползвате от него? Нищо не можете да се ползвате. Ако кажете, че сте беден човек, истина ли е това? Най-първо се научете да говорите истината, най-първо се отучете да говорите лъжливи факти. Ти имаш отлични очи, отлични уши, нос, уста, здраво тяло, а казваш, че си беден човек и съвсем си закъсал. Това е факт, но не е истина – ти не живееш в Истината. Представи си, че живееш в свят, където един богаташ е изгубил окото си, а ти имаш отлични очи и ти дават един милион долара, за да ти извадят едното и да го присадят на богатия. По-късно те срещам – окото на богатия се е наместило, но твоето око е излязло. Защо, коя е причината, защо продаде окото си?

В една предишна тема вие писахте върху най-добрия метод за справяне с мъчнотиите. Я ми дайте един метод и да направим опит с него. Прилагането на един метод не е вечен закон, затова методите постоянно трябва да се сменят. Метод е например човек да диша. Едни дишат плитко, други – дълбоко. Каква е нормата за пълното дишане? Доброто дишане в Природата има определен закон. Колко вдишки трябва да правиш за една минута, по колко секунди трябва да трае вдишката? През къде трябва да се поема въздухът – през устата или през носа? През носа е доброто дишане. Когато превърнем дишането в нормално състояние, то трябва да става много правилно и хармонично. Щом човек диша правилно, по време на сън никакво хъркане няма; и когато сложиш ухо, всичко е тихо и спокойно, от устата нищо не излиза, като че човекът е мъртъв, само коремът му се повдига. Това е здравословното състояние.

Следователно докато в твоето съзнание има постоянни пертурбации, ти не дишаш правилно. Докато постоянно мърмориш в себе си и си недоволен от едно, от второ, от трето, от четвърто, дишането ти не е правилно. Дишането е свързано с човешката мисъл, с човешките чувства и с храносмилането. Има такава зависимост: ако не дишаш правилно, храносмилането не е правилно, следователно и мисълта няма да бъде правилна, и чувствата няма да бъдат правилни. Пък ако храносмилането не е правилно, и дишането не е правилно, следователно и мисълта няма да бъде правилна, и чувствата няма да бъдат правилни. Най-първо трябва да уредиш или дишането, или храносмилането, или ума, или чувствата, или стомаха – все трябва да уредиш едно противоречие. Например нямаш пари: по кой начин трябва да уредим това? Когато знаем, най-лесната работа е да уредим този въпрос.

В древността един беден човек отишъл при един адепт и му се оплакал. Адептът му казал: „Аз ще те избавя от твоята сиромашия, но ще ми обещаеш да бъдеш винаги доволен в живота, да казваш, че всичко е добро; и не само да го казваш, но да го чувстваш. Трябва да постъпваш така и когато си разположен, и когато не си разположен. Ако ми обещаеш, аз ще уредя въпроса за сиромашията. Трябва да ми обещаеш и помни, че ако не го изпълниш, ще бъде два пъти по-лошо, отколкото е сега“. Бедният обещал. Той бил млад човек и веднъж някакъв княз излиза с дъщеря си на разходка. По едно време изведнъж става някаква пертурбация в атмосферата и температурата се понижава до минус тридесет и пет градуса. Князът и дъщерята влизат в една хижа, треперят и казват: „Всички ще замръзнем“. Тогава адептът изпраща бедния младеж с една кутия кибрит и му поръчва да каже: „Аз ще ви дам огън, но е много скъп – една клечка кибрит струва един милион“. Князът отговорил: „Тази клечка не струва повече от нашия живот. Половината от богатството си ще ти дам, иначе тук ще измрем! Какво ме интересува богатството, ако умрем!“. Така те му дават един милион за една клечка. Сиромашът запалил огъня и си уредил работата.

Сега кои са тези кибритени клечки? Всяко запалено чувство е една кибритена клечка, трябва само да знаеш как да го запалиш. Мисълта пък е правата линия, по която драсваш тази кибритена клечка, за да се запали. А постъпката седи в това, да туриш запалената клечка в дървата и те да се разгорят. Най-първо ще кажеш: „Ето една мисъл“ – и това е запалената клечка и разгорените дърва. Слагаш една кибритена клечка, дървата се запалват и се свършва въпросът. Значи всичкото щастие зависи от това, как драсваш клечката. Когато запалиш кибритената клечка в условията, които са ти дадени, не търси други. Ако тръгнеш да търсиш други условия, за да запалиш клечката, че после да търсиш дърва... Не, ще драснеш тази клечка, когато всичко е събрано на едно място. Не са ли събрани дървата, няма да я драскаш. Ще драснеш, когато събереш дървата, когато нагласиш камината, когато всичко е готово, т.е. при един завършен процес. Най-хубавият момент е, когато процесът е завършен. Една мисъл се завършва само когато всички условия са готови. Ако ги няма условията, трябва да се работи. А под работа се подразбират всички ония условия отвън, които са необходими за нашето щастие. Ако те са далеч, трябва да ги съберем на едно място.

Какво разбрахте от казаното сега; и каква разлика има от онова, което бяхте разбрали по-рано? Разликата е, че досега температурата беше нула градуса, а сега е десет градуса над нулата. Какво става при такава температура? Водата може да се пие. Какво представляват температурите над и под нулата? Под нулата имаш най-лошите условия, над нулата имаш добрите условия, а нулата е винаги на едно място и показва посоката на добрите и на лошите условия. Следователно твоето щастие може да бъде отвън. Това аз схващам по следния начин: например ти искаш да направиш една баня – точка *A* е банята, а ти си точка *B* отвън. Значи ще дойде дъжд и ти ще направиш банята си отвън. Но в теб се заражда желание да ядеш – тогава ти ще поставиш плодовете вътре в себе си. Следователно при баня отвън и ядене отвътре щастиято ще дойде, но при баня отвън и ядене отвън иде нещастиято. Чухте

ли добре – при една баня отвън и едно ядене отвътре иде щастието, а при една баня отвън и при едно ядене отвън иде нещастieto.

Сега коя е основната мисъл? При новите условия какво искате да бъдете – пръст на един богат човек, който умира и преди да го заровят, му слагат един пръстен, или пръст на един беден човек, който се ражда, защото трябва да работи? Кажете ми как да разрешим този въпрос, кое е по-хубаво – да бъдеш на пръста на богатия или да бъдеш на пръста на бедния? Второто положение е по-хубаво. Вие искате пръста на богатия, който умира. Откажете се от това, вземете пръста на сиромаша, който се ражда, и идете да работите. Каквото и да се случи, вие ще дойдете до пръста на богатия. Сега ви трябва пръстът на сиромаша, а после ще ви дотрябва пръстът на богатия. Кое бихте предпочели сега – елмазения пръстен в гроба или пръста на сиромаша? Предпочитайте живота в сиромашията, отколкото смъртта в богатството. Това е смисълът, това е разрешението на двете антитези. Хората искат богатство, но богатството е смъртта. В сиромашията е животът, а животът е винаги за предпочитане.

Тогава верен е и следният закон: Любовта е винаги жива при страданията – помнете това! Кои са онези, които оценяват Любовта, които се радват или които скърбят? Кой може да те обича повече – сиромашът или богатият? Изгъкналата ли паница събира повече, или вдлъбнатата? Вдлъбнатата. Запомнете, че сега животът при сиромашията е за предпочитане, отколкото смъртта при богатството. Има едно положение, според което един ден сиромашията ще се примири с богатството и тогава животът и смъртта ще се примирят. Животът и смъртта сега не се примиряват, но щом богатството и сиромашията се примирят, тогава животът и смъртта ще се примирят. При сегашните условия вие не можете да ги примирявате, сега само възприемайте живота.

Живот без богатство не може да имате. А в света има само един човек, който е богат – той е първият човек; всички други, които са излезли от него, са сиромаси. Нали искате да бъдете богати? Следователно за да бъде-

те богати, трябва да обичате първия човек. Той е вашият баща – първият, който ви е родил. Щом бащата е богат, синовете могат ли да бъдат богати? Краката могат ли да бъдат богати? Те са слуги. Ръцете, ушите, очите, стомахът са слуги. А онзи, който разполага с всички условия, за да съобразява, това е разумният човек, който живее – той е господар. Вие трябва да се отнесете към този господар, той разрешава въпросите – оставете временните господари! Сега вие заемате ролята на очите, ушите и краката, а искате да бъдете господари. При условията, в които сега живеете, ако сте крака, ще използвате това, за да бъдете добри; ако сте ръце, ще използвате това, за да бъдете справедливи; ако сте очи – да бъдете истинолюбиви; ако сте уши – да бъдете умни; ако сте обоняние – да бъдете деликатни; ако сте език – да бъдете сладки; ако пък сте осезание – да бъдете меки. Това са качествата, които човек трябва да има в себе си.

Сега за следния път разработете тази лекция по свой начин. Извлечете всички противоречия – колкото ги имате, извадете ги навън. Каквито противоречия и да се явят, извадете ги, всички няма да ги разрешим.

Разработете темата *Най-добрият метод за развитие на човешкото сърце*. Разработете я по особен начин – кой каквото е запомнил от лекцията. И тя трябва практически да се приложи, понеже всички сте закъсали – някой е закъсал в мислите, друг е закъсал в чувствата. В много работи сте закъсали, но работата трябва да се оправи и да дойде в нормално състояние. Инсталацията може да е много добре направена, но щом завъртите ключа и няма ток, та лампите не светят, инсталацията някъде е повредена. Трябва да се намери дали погрешката е в инсталацията, или в жиците и крушките. Трябва всичко да дойде в нормално състояние, за да могат лампите да светят, когато завъртите ключа.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

14. лекция, 5 март 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

МУСКУЛНО И НЕРВНО НАПРЕЖЕНИЕ

Добрата молитва

Чете се разработка на миналата тема.

Не е необходимо всички да бъдете готвачи, но все пак човек трябва да знае да готви. Кое е необходимо при яденето? Да знае човек как да яде. Когато се разглежда определен сложен въпрос, трябва да има една връзка – например при зададена тема.

За следващия път развийте темата: *На какво почива здравето или Основите на здравето*. Колко учени хора, които биха развили тази тема, биха налучкали важното, в какво седи здравето? Някои смятат, че основите на здравето са във външната обстановка, в парите, в условията. Има много работи, свързани със здравето, но това са все условия. Колцина от вас ще развият предмета тъй, както трябва?

Често учениците от даден клас се намират в противоречие. Представете си, че всеки от двадесетте ученици, които следват като вас един висш курс, има по един цирей на хълбока си. Питам: ще могат ли тия ученици да слушат професора и ще могат ли да разбират въпроса, по който той говори? Не, циреят ще попречи – половината не ще могат да слушат, съзнанието им ще бъде ангажирано от болката. Следователно не може един предмет, който не разбирате, да ви интересува.

Сега аз мога да ви говоря върху даден предмет, мога например да ви говоря за музиката. Всички музиканти няма да станете, но музиката има едно приспособление. Всеки човек трябва да знае този предмет. Може да не е певец и не е необходимо да е роден певец, но той е роден да бъде певец на себе си. Ако ли не, трябва да плати някому да му пее. Значи или сам трябва да пее, или друг да му пее. Във втория случай той трябва да прави по 400–500

лева годишен разход само за да му пеят. Колко трябва да платите на един певец? За да дойде един виден певец или виден пианист в София, колко му плащат? Най-малко от двадесет до тридесет хиляди лева. Големите музиканти или певци изискват много и имат право на това. Вие ще кажете, че е скъпо. Че онова, което те харчат в България, струва няколко милиона! Той ще получи сто хиляди български лева и като ги преведете във валута, колко ще спечели при положение, че един български лев струва десет стотинки? Десет хиляди лева.

Това са странични въпроси. Вас не ви интересува, че някой певец е дошъл от странство, че е пял и са му дали десет хиляди лева. Но представете си, че аз ви интересувам с музиката – казвам на всинца ви например, че има един толкова гениален певец, че който го чуе, веднага умът му се събужда и самият той става гениален. Тогава всички ще искате да го чуете. Понеже желаете да бъдете даровити, оттук-оттам все ще намерите пари за концерта. А сега казвате: „Не искам да харча парите си. Едва имам да преживея, какво ще ходя да си харча парите“. Тогава на какво се дължи гениалността на един човек?

Вие сте учени хора, някои от вас са свършили университет. Кажете ми: на какво се дължи мускулното и нервното напрежение; по какво се отличава мускулното напрежение от нервното? Това е научен въпрос, задайте го на вашите професори за разяснение. По него може да се говори много, но той трябва да се постави на опит. На какво се дължи мускулното напрежение? Мускулното напрежение е прекъснато, статично, в него енергията се проявява като в една граната, която пада и се пръсва. А пък нервното напрежение започва много тихо, като светлината, и постепенно се усилва, усилва, докато дойде до центъра. Нервното напрежение се отличава с постепенно усилване, а мускулното изведнъж се проявява. Затова ако не знаеш как да упражняваш мускулите, можеш да осакатиш някой от тях. Например някой път искате да изучавате даден мускул и го свивате, напрягате го. Цялата слабост на ученика седи в това, че напряга мускулите,

вместо да напегне мозъка. Закон е: всякога трябва да заповядваш от нервната система. Започни от малкото, не можеш да започнеш наведнъж с мускулите.

Вие искате изведнъж да станете даровити. Това е мускулно напрежение. Или искате изведнъж да нарисувате една картина. Не, ще започнеш рисуването тихо и спокойно. Друг път се захващате с един предмет и искате изведнъж да го проучите. Да допуснем, че имате слаба памет и искате да я развиете – как ще направите това? Има разни школи за развиване на паметта. Учил ли е някой от вас по тия системи? Доста пари се плащат, за да се научи една от тях. Но все пак най-добрият, най-естественият метод, по който можеш да научиш нещо, е този предмет да те интересува, да привлече вниманието ти и да можеш да го обичаш. Затова казвам: не можеш да се интересуваши от предмет, който влияе на твоите мускули, а не събужда твоите нерви. Хора, които имат слаба памет, имат слабо нервно напрежение, т.е. мускулите им са напегнати, а нервите им не са. У хора, които помнят или мислят, и двете системи са в напегнато състояние.

Сега как ще си обясните мускулното и нервното напрежение? Това е един въпрос, който трябва да проучвате. Как ще събудите мускулното и как – нервното напрежение? Да допуснем, че вземате един камък и искате да го хвърлите: в какво направление ще го хвърлите? Най-първо вие имате една мисъл, т.е. преди да хвърлите камъка, създавате едно напрежение, после го хвърляте и забравяте. Често по пътя се случва така, че някоя идея или някое чувство в нас минават като посторонни камъни, които сме хвърлили. Някой път вземеш някой камък и го хвърлиш, без да остави дълбоко впечатление в мозъка. Така ония мисли и чувства, които събуждат един душевен подтик, са посторонни. Под думите *подтик* и *подтиквање* трябва да подразбирате прекъсване на движението. С думата *подтик* някой път означаваме и някои слаби импулси, които протичат без усиливане. Не, трябва да има непрерывност, т.е. подтиктът трябва да бъде непрерывен.

Например светлината в Природата е непрерывна – Слънцето не изгрява изведнъж. Кой са съображенията на

Природата Слънцето да не изгрява изведнъж? Защо Природата е направила Земята валчеста, а не я е направила плоска? Ако беше я направила плоска като тава или квадратна, хората по-лесно щяха да ходят. Защо Природата не е направила слънчевият изгрев да дойде изведнъж, а имаме едно постепенно зазоряване? Целта е, когато Природата и разумните същества събуждат хората, да няма стряскане, защото ако човек се стресне при събуждане, може да полудее. Затова ти ще го докоснеш полекичка, за да го събудиш. Светлината иска да събуди в нас напрежение на нервната система и затова идва постепенно. Ако дойде изведнъж, напрежението ще бъде мускулно.

Ние всякога се пазим от светлината, която иде изведнъж. Когато светват изведнъж, вашите лампи будят повече мускулната енергия и вместо да ви помагат, ви вредят. Затова ви препоръчвам, когато ще включвате електричеството, да си затваряте очите, за да може светлината да влезе през клепачите. Иначе очите се повреждат и вместо да се събудят нервите, събуждат се мускулите. Също и начинът, по който са поставени тия лампи, не е хармоничен. Светлината трябва да идва отнякъде и да се разпръсва така, че да не я виждате. Колко е умна Природата, в нея Слънцето постепенно привлича вниманието ни; а ние, когато правим нещо, искаме изведнъж да стане. Ние сме тщеславни, правим го така, че да блесне като граната. Човешкият огън светва изведнъж, а онова, което Природата запалва, е огън, който дълго гори. Например когато се приближавате към една слънчева система, светлината постепенно се усилва, усилва – и така вие се приспособявате.

И така, законът е, че разумните неща изискват непрекъснато изучаване. Трябва да концентрирате ума си върху онзи въпрос или предмет, който трябва да проучвате. Например мнозина от вас искат да бъдат добри певци. Ти не можеш да бъдеш добър певец, ако не знаеш математика и не разбираш геометрия. Те вървят заедно, защото музиката има разширение на вълните, а тоновете имат отношение. А пък самата музика е определяне. За да бъдеш музикант, трябва да определиш отношението между два

тона, да определиш интензивността на всички преплитания, които стават. Затова музикалният и математичният център у човека са съседни. Проучете ги.

Сега ти искаш да бъдеш добър човек. Какво ти е необходимо, за да бъдеш такъв, как мислите вие? *(Да имаме добро сърце.)* Ако имаш добро сърце, ще върви, но ако сърцето не е добро и не бие равномерно? Някой път пулсът е седемдесет и два удара в минута, някой път достига до сто и двадесет. Защо казват, че пулс със сто и двадесет удара е болезнено състояние? Защо седемдесет и два удара са нормални, а по-горе и по-долу е аномално? Човешкият организъм е свикнал на седемдесет и два удара. Сърцето у животните пулсира различно. В Природата пулсът може да се усилва. Първоначално сърцето е пулсирало по-бавно, сега се е усилило, а в бъдеще предполагам, че ще се ускори още повече, но ще бие непрекъснато, а не с прекъсване като сега. Това прекъснато биене не е ритмично, то прилича на машина и означава, че сърцето се бори с някаква мъчнотия в нашия организъм. Как си представяте, че сърцето със своята сила движи кръвта? Коя е силата, която я движи? Това свиване се дължи на космическото електричество, което минава през сърцето. Ако останеше сърцето само да движи кръвта, едва ли би изкарало една-две години. Електричеството е това, което движи кръвта. Затова хората умират моментално, когато то прекъсне.

Но ние се отвляхохме. Главният предмет, върху който трябваше да се спрем, беше нервното и мускулното напрежение. Всички от вас, които събуждат нервите по начина, по който събуждат мускулите, стават нервни. Наместо да събуждате нервите си плавно и да усилявате постепенно тяхното напрежение, вие ги събуждате като мускулите, изведнъж. Не, нервното напрежение става много плавно – то трябва да се усилява постепенно, както идва светлината. Няма да влагаш никакво безпокойство, а ще имаш само едно непрекъснато желание. Ако не разбираш някой предмет, няма да се безпокоиш, защото неразбирането зависи от една външна обстановка на нещата, т.е. може предметът да не е ясен, защото ти не си застанал на такъв фокус, откъдето можеш да го видиш.

Преди десет-дванадесет години взехме един микроскоп на втора ръка от един професор. Аз не бях се занимавал с него и една вечер го вземам, турям го, движа го насам-натам – не мога да го фокусирам. Казвах, че в микроскопа имало погрешка. Не, няма никаква погрешка, а на фабриката, която го е направила, толкова ѝ е стигнал умът – виждам, че така, както са направени технически, лещите нямат нужната яснота. Следователно този, който е правил тези лещи, толкова е разбирал, дотам е дошъл. После му намерих цаката и сега манипулирам с него, лесна била работата. Тогава казах: „Трябва всичко да се изхвърли, нищо не струва, и хиляда лева не струва, язък за парите!“ Но щом му разбрах цаката, намирам, че над хиляда лева струва още девет хиляди, т.е. десет хиляди лева. Не бях се занимавал с технически работи. Друг път ми се случи нещо подобно с един молив. Какъв дявол беше влязъл – въртя го, въртя го, не му излиза писецът. Потърсих какви са причините, извадих всички моливи отвътре и намерих погрешката...

Та сега казвам: всички правите такива погрешки. Например чувствате, че не можете да мислите, че не разбирате, че не можете да пеете, че не можете да помните, и се нервирате. Аз ще ви кажа защо се нервирате, много проста работа е. Представете си, че имате една бъчва, направена майсторски с обръчи, но сте я оставили доста време без вода, дъските са се разсърнали, обръчите са отслабнали – и щом турите вода, тя изтича навън. Казвате: „Не струва тази бъчва, някаква погрешка има в нея“. После вземате, веднъж-дваж набивате обръчите – и виждате, че кацата задържа вода. Следователно щом сте нервни, във вас става изтичане на нервна енергия. На всички нервни хора обръчите са разхлабени и става изтичане.

Човек всякога е нервен, когато не намира предмета там, където го е сложил. Потърсиш го, но нервната енергия вече я няма; докато направиш някаква работа, тя е изтекла. Искаш да мислиш – нямаш енергия; искаш да пееш – нямаш енергия; искаш да помниш – нямаш енергия – и започваш да се нервираш. Но нервването е бедното.

Казвам сега: стегни обръчите! Как се стягат обръчите? На пример ти седиш и казваш: „Пари нямам“. Работата с пари не се урежда. Има хора с милиони, които пак са нервни. Някой казва: „Да имам знание“. Има хора със знание – и пак са нервни. „Да бъдем красиви“. Има красиви хора – и пак са нервни. „Да сме набожни“. Има набожни хора, които пак са нервни. Следователно имаш табела „набожен човек“, но енергията ти пак изтича. Някой път говориш за любов, но не можеш да постъпиш по любов, защото енергията ти е изтекла. Искаш да направиш добро, но не можеш. Човекът ти казва: „Моля ви, бъдете тъй добър, услужете ми!“ „Я се махни; какво сте дошли да ме безпокоите!“ – и му туриш епитет на някое зоологическо същество.

Друг път ти говориш много тихо и спокойно, казваш: „Аз не излизам от стаята“. Но ако в стаята ти влезе почтената госпожица боа или госпожа боа, или господин боа, тогава какво ще правиш? Ти веднага ще напуснеш стаята и ще им отстъпиш мястото си. Идването и на тримата ще произведе едни и същи резултати – ти веднага ще ги приемеш и ще изскочиш навън. Защото това, което човек не може да направи, змията го прави. Когато змията влезе, ще те накара да излезеш навън. Ти имаш едно заблуждение, че от къщи няма да излезеш – създал си една глупава идея, че навън не можеш да живееш, че навън нищо не можеш да научиш. Но и въщи под този таван нищо няма да научиш. Ако по цял ден седиш въщи, на какво ще заприличаш? Ще си докараш нещастие. Сега ще ме извините, но когато съгради къща, човек вече оглупява. Ако постоянно седиш въщи, ще гледаш тглитите и нищо ново няма да научиш. Казва някой: „Много хубава къща!“. Тя е много хубава поради това, че ти служи за почивка. А онова, което ще научиш от външния свят, то е предметно учение.

Та сега правя една аналогия: когато създаваш един собствен идеал, той прилича на построена къща – и ти си вече оглупял. Казва някой: „Аз съм си създал идеал да имам десет милиона лева“. Хубаво, какво ще направиш с десет милиона? Американският милиардер Рокфелер⁴,

който има деветдесет милиарда, казва, че лекарите го хранели с овес като кон. Не че това е лоша храна – отличен вегетарианец е Рокфелер, с овес се храни...

Сега да се върнем към сериозната работа. Не си измисляйте идеал, заместващ този, който Природата ви е създала, който Бог е създал за вас. Ти не можеш да заместиш идеала на доброто с никакъв друг идеал. С нищо не можеш да замениш идеала си да бъдеш некористолобив човек и всякога да говориш истината в себе си. Нали сега вие се питате дали има икономия в Истината. Щом започнеш да икономисваш Истината, фалитът ще дойде. Ти не можеш да икономисваш Истината – това е закон. Щом не икономисваме Истината, всичко върви; щом започнем да я икономисваме, всичко във физическия свят тръгва назад. И обратно – ако работите вървят безразборно, ще ги забатачиш; ако ги икономисваш, ще тръгнат. В света на Истината е точно обратното, защото той е един идеален свят, където има енергия, няма прекъсване и всичко се усилюва непрекъснато.

Когато свършиш една работа на физическия свят, тя престава. Например щом забогатееш, енергията в теб спира. Същото става и с идеала ви да израстете – щом дойдете до 33 или до 45 години, вие започвате да мислите, че сте остарели. А щом станете на 60–70 години, казвате: „Остаряхме, нямаме идеал!“. Това, което на младини ви е импулсирало, сега има обратно действие; и вие казвате: „Изгубих всичко. Види се, ще се връщам оттам, отдето съм дошъл. Хайде на Орландовци“. Той мисли, че е дошъл от оня свят, а казва, че ще го занесат на Орландовци. Че тогава ти нищо не си свършил.

Сега да се върнем към темата. Не е необходимо да се отвличаме така и да ви разправям всички тия работи. Всички оратори, с цел да направят даден предмет много ясен, слагат едно, второ, трето, четвърто обяснение... И така, ти не трябва да постъпваш с нервната система тъй, както с мускулната. Два различни закона регулират нервната и мускулната енергия. Най-първо ще усилиш мускулите си, а те са в зависимост от нервната система. Следо-

вателно ще развивате постепенно вашата нервна енергия. Никога не правете несъзнателни движения. Ти искаш с мускулни движения да събудиш ума си. Първо събуди човека и погледни какво има да даде.

Забелязвал съм, че когато някое куче иска да ме залае, то първоначално седи и ме наблюдава. Аз приближавам до едно място и се спирам – ако направя още едно движение, веднага ще се хвърли отгоре ми. Спирам погледа си, не го гледам, понавеждам се, бръквам в джоба си, а то разсъждава как ще се проявя. Хвърлям му малко геврече; то погледне, помирише, вижда, че има нещо, и пита: „За мен ли е?“ „Да, за теб е“. После пак поглеждам, изваждам друго парче геврек и тогава минавам, а кучето ми казва: „На добър час, свободен си!“. Аз мога да взема един камък и да го ударя, но то ще се нахвърли отгоре ми. Не, аз го поглеждам и го питам: „Какво искаш?“ „Дължиш ми нещо“. Нали когато дължите пари някому, не минавате по пътя, където живее вашият кредитор? Преди да сте взели пари, търсите банкера, интересувате се от неговата фирма, но щом ги вземете, не минавате покрай него. Защо понапред минавахте, а сега не? Колко трудно е понякога да си дадем отчет за известни свои подбуди. Да кажем, че минаваш покрай един човек, на когото преди четири-пет дена си обещал, че ще му платиш, но сега казваш: „Обещавам, че ще ви платя, но бъдете тъй добър да поотложите малко“. По същия начин и ние сега отлагаме плащането.

И Природата постъпва по същия начин. Ние вземаме нещо от нея, но не се явяваме, искаме да избегнем плащането. А тя си е направила работата тъй, че където и да ходиш, ти ще се върнеш и ще минеш по същия начин. Казват, че кармата е дълг със сложна лихва. Мисля, че е малко преувеличено. Индуските философи зле са представили Природата – тя не е толкова строга, че да ти одере кожата. Това, което аз зная, е, че тя никакви лихви не взема. Кредитира те веднъж, дважд, сто, двеста, триста пъти; даже и деветстотин деветдесет и девет пъти да си ходил, тя пак ти дава. Ти офейкваш, всичко пропиляваш – и пак идваш да се изясняваш, а тя нищо не иска. Ти си я лъгал,

че ще платиш, но нищо не си плащал, а тя търси само майката на кредита, никаква лихва не иска, готова е да направи отстъпки.

Ако четете Фламарион⁵, ще видите, че двадесет и пет стотинки, вложени със сложна лихва⁶ по времето на Христа, произвеждат за две хиляди години дълг, който не може да се плати, дори и цялата Земя да беше от злато. Добре, ами ако сме взели от Природата хиляда лева със сложна лихва? За да изплатиш този дълг за две хиляди години, ще ти трябва не само една земя от злато, но повече от девет-десет хиляди земи. Откъде ще вземете и в коя банка ще турите толкова пари? Аз харесвам това число от двадесет и пет стотинки под сложна лихва и затова казвам: не е хубаво човек да взема пари под лихва. Вземеш ли пари, плати си ги! Не вземайте пари с лихва, не ги оставяйте неизплатени дълго време. Казвате, че ще ги платите. След две хиляди години с нищо не можеш да ги платиш – и цялата Земя да е от злато, пак не можеш да платиш своя дълг.

Сега, понеже имате едно голямо богатство, което е вашият мозък, пазете неговата хигиена. Когато ставате сутрин, как трябва да събуждате мозъка си? Кажете ми как се събуждате вие? Ще ви дам едно малко упражнение: щом се събудиш в 3–4 часа, запитай се дали да станеш, или не. Щом единият ум ти казва да станеш, стани! Другият ум пък казва друго и се аргументира: „Не ставай, още е рано, Слънцето не е изгряло. Не си се наспал, поспи си още малко“. Питам: кого трябва да слушаш – онзи, който се аргументира, или онзи, който не се аргументира? Онзи, който не се аргументира, винаги има едно разположение в Природата.

Ще ви приведа един пример. От една богата кантора в Америка дават обявление, че търсят касиер. Идват разни лица с висше образование или с препоръки, отиват при директора и той на всички казва: „Ще ви имам предвид“. Така всички оставят молбите си и си отиват. Най-после влиза един млад момък, вижда една хартийка на пода, вдига я, туря я на мястото ѝ и после казва: „Господине,

едно обявление има, че се нуждаете от касиер. Аз нямам никакви препоръчителни писма, но може да ме опитате“. Директорът рекъл: „Не, с навеждането си да вземете хартиятката вие носите най-добрата препоръка“. Тъй постъпва и Природата, ако идете при нея с някои препоръки. Даже свети Никола или друг някой светия да ви препоръча в оня свят, тя казва: „Ще ви имаме предвид“.

Та сега въпросът е за ставането. Всеки трябва да се събужда. Когато сте били малки деца, вашата майка ви е събуждала. Тя идва, повдига юргана, подръпва го, а щом си заmine, вие пак се завивате. Не, когато ставате, ще имате до себе си едно шише с вода. И когато оня ум започне да се аргументира, вие ще налеете малко вода на лицето си. Ако продължава да се аргументира, още малко вода ще налеете. Щом се пръснеш три пъти с вода, работата става вече. Можете да употребите този метод и в други случаи. Например понякога искате да свършите дадена работа, но идва пак оня и се аргументира, че не му е времето. Вземете пак вода, напръскайте се – и той ще престане. Когато се колебаеш за някоя работа, пръсни се три пъти с вода, виж какво ще бъде твоето настроение и започни работа. Имаш ли някаква работа да вършиш, свърши я по който и да е начин. Когато дойдат да видят доброто, ще видят и твоето добро желание да свършиш тази работа. Може да не я свършиш както трябва, но все пак ще спечелиш нещо. Ако не започнеш работата, много по-голяма погрешка ще направиш и ще си създадеш неприятности.

Сега мнозина от вас се оплакват, наричат нашия век „нервен век“. Аз бих желал той да е нервен век, да е век на нервите. Не е лошо човек да бъде нервен. Нервната енергия тече постоянно. Тя не трябва да изтича, а да приижда постоянно, за да се напълнят нервите ви и да бъдат винаги с такъв голям складиран запас, че всякога да сте готови за работа. Някой път вие нямате енергия, защото е изтекла, и тогава трябва да стягате обръчите си. Как можете психически да стегнете обръчите си? Да допуснем, че не разбирате някой предмет. Например учениците от класовете казват: „Онзи ден Учителя говори по един предмет, но

този въпрос не можах да го разбера“. Или казвате, че нещо по геометрия не ви е ясно. Но учителят сяда, започва да говори, да говори – и ви идва едно вътрешно прояснение. Следователно преди всичко ти трябва да бъдеш спокоен – никога не се стеснявай, нищо не казвай! А вие предварително си слагате една идея и казвате: „От мен нищо няма да стане!“. Това е вярно, но то е статично положение и ако не учиш, от теб действително нищо няма да стане, тъй както ако не ядеш, нищо не можеш да бъдеш. Ако не учиш, учен човек не можеш да станеш; ако не пееш, певец не можеш да станеш; ако не говориш, оратор не можеш да станеш. Ако сам не учиш, а караш други да говорят, ти не можеш да се научиш.

В България дойдоха американци и не можах да научат български, защото искаха първо да научат правилно езика, че тогава да почнат да говорят. Нито един не можа да го научи, защото не се упражняваха. Та казвам: макар отначало да е криво-ляво, трябва да говорим, за да се научим. Рекох на американците: „Влизам ви в положението, вашият език е по-обработен, по-културен, не мяза на българския. Българският е дивашки, но не толкова, колкото китайския – по-културен е от него“. Китайците и англичаните имат едносрични думи, защото ценят времето. Защо китайците са създали едносрични думи? Те са пестеливи на време и тази тяхна пестеливост показва, че не мислят. Китаецът е доста наблюдателен, но когато трябва да мисли философски, там го няма.

Сега мозъкът ви всякога трябва да бъде пълен с енергия. Трябва постепенно да му изпращате енергия и така ще имате желание за работа. Мислете понякога за вашата глава, попипайте я! Но не наклонявайте главата си настрана, защото тогава искате да привлечете електричество от известни елементи отвън. Добре е да сложиш пръста си върху определено място на главата си и да се концентрираш. Да кажем, че искате да събудите в себе си центъра на математиката – какво трябва да направите? Трябва да мислите и да привлечате повече кръв в тая част, където е центърът на математиката. Често някой слага ръка на

челото си, когато иска да си припомни нещо – това е един външен стимул. Но ако човек иска да мисли и да върви по пътя на последователното мислене, всички трябва да знаете как да прекарате кръвта във вашия мозък. С коя мисъл трябва да започнете?

Вие веднага се плашите и казвате: „Баща ми, дядо ми, майка ми нямат нищо, външните условия са лоши“. Така събуждате в себе си тия чувства, които не трябва – събуждате страха си. И понеже едва сте излезли от Египет, всинца сте толкова страхливи. Съвременното човечество е толкова страхливо, че сега, за да направят хората смели и решителни, дават им страдания. Сега вие сте в пустинята. Защо Мойсей трябваше да води еврейския народ четиридесет години през пустинята? За да го освободи от страха. Трябваше четиридесет години евреите да се скитат из пустинята, за да измрат всички страхливи роби, излезли от Египет, и да остане новото поколение. Трябва да изчезне страхът във вас – всички страхливи мисли и страхливи чувства трябва да изчезнат и да остане новото поколение – на добродетелта. Всички ние трябва да бъдем смели! А сега всинца се плашите как ще преживеете и казвате: „Как ще бъда на оня свят, ако ме турят в ада!“.

Оставете тия попски изобретения. Сега сме в ада, а там няма ад. Ние сами сме създали своя ад вътре в себе си. Говоря за страха, понеже човекът, щом намери своите дефекти, започва да се страхува. За противовес на страха сложете разсъждениято, сложете вярата, надеждата, милосърдието и разумността. Казвате: „Ами ако съм съгрешил?“. Това е страх. Ако си съгрешил, не се страхувай – ще изправиш погрешката си. Не се безпокой, а напиши едно писмо, в което да се извиниш: „Допуснал съм една погрешка“. Сега пък ще кажете: „Какво ще си помисли той за мен?“. Напиши второ писмо и кажи: „Написах едно писмо, допуснал съм една погрешка, ще ме извините“. Ще се извиниш, за да бъдеш последователен в себе си.

При живота, който имаме в Природата, навсякъде можем да направим погрешки. Например можеш да направиш погрешка в говоренето, когато някъде повишиш

глас и кажеш нещо. Ако повишиш гласа си повече, ти ще пострадаш, защото при силното и рязко говорене се демагнетизираш и губиш енергия. Никога не говори рязко, а кажи: „Ще ме извините, но сега не съм разположен, не мога да го направя“. Не казвай грубо: „Няма да го направя!“ или „Иде ми да го набия!“. Какво означава изразът „да го набия“? *На-бит* – значи битът, битието на хората. След частичката *на* сложи една запетая и започни да разсъждаваш върху бита на този човек. *На, бит* – значи животът му е такъв. Някой е казал нещо по твой адрес – криво те е разбрал. Прати му някой подарък, защо ще ходиш да го биеш. След като го набиеш, ще изхарчиш излишна енергия, която струва няколко милиона. Той има например да ти дава сто лева. Струва ли си да харчиш енергия за един милион заради сто лева? Предпочети да му дадеш сто-двеста лева, отколкото да похарчиш своята енергия напразно. Тя струва милиони и не се придобива лесно. Ние харчим енергията си безразборно във всяко отношение. Сега ще кажете: „Аз съм много нервен!“. Да, става изтичане на нервната ти енергия. Спестявайте тази енергия.

За следващия път искам някои от вас да ми разяснят какво са разбрали – каква е разликата между мускулната и нервната енергия. Помислете и си изведете някои методи. Няма да бъде лошо, ако забогатееете с още два-три метода, понеже всинца сте обеднели. Съжалявам ви и искам да ви направя малко по-богати фирми, които да кредитирам.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

15. лекция, 12 март 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

ОСНОВИТЕ НА ЗДРАВЕТО

Отче наши

Чете се темата „Основите на здравето“.

За да бъдете здрави, трябва да мислите. Заради здравето всички трябва да изучавате този закон. Да бъдете здрави – това е един резултат. Животните не знаят – те чувстват, че са здрави. Човек трябва да знае кога е здрав. Във вас има вътрешен страх и това е едно нездравословно състояние. Ако се страхувате, че не знаете, това е друго. Някой път човек се страхува да си изкаже мнението. Щом се тревожиш, не си здрав; щом си малодушен, не си здрав; щом мислиш, че нямаш никакви дарби, не си здрав; щом мислиш, че си най-глупавият, не си здрав. Всички тия отрицателни неща, които мислиш, трябва да ги отхвърлиш, защото не са верни. Някой казва: „Аз не съм даровит човек“. Не е вярно, това не е здрава мисъл. Трябва да имаме ясна представа за нещата. Например питам: един предмет як ли е, или не. Ще кажете, че трябва да го опитате. Казвам: якостта на този молив е толкова, колкото ще издържи на тежестта – някой ще се пречупи, някой ще се огъне, а друг ще издържи.

Сега вие имате представи, които не почиват на здрава почва. Например лекуват един човек; лекарят идва и казва, че вече е оздравял, но това е една лъжлива идея. Човек нито лесно оздравява, нито лесно се разболява. Болестта не идва моментално – всяко нездравословно състояние работи пет, десет, петнадесет, двадесет години, докато се прояви. А в деня, в който се прояви, ти казваш: „Не зная какво ми стана – болен съм“. Всъщност здравето е започнало да се разклаща отдавна. Или да кажем, че някой човек е амбициозен. Не е лошо да е такъв, но къде е опасността на амбицията? Тя може да се сравни с голям товар. Ако туриш на гръб раница от десет-петнадесет килограма,

можеш да ходиш, но ако товарът е петдесет и девет-шестдесет килограма и се качваш на планината, това е нещо неестествено и ти ще се съсипеш.

Амбициозният човек си е сложил голям товар – снеми една част от него! Трябва всякога да слагаш в раницата си една идея или едно чувство, които можеш да носиш. Ако не можеш да ги носиш, ще се упражняваш. Има мисли и чувства за деца, има мисли и чувства за възрастни, има мисли и чувства за стари хора. Не мислете, че старият е слаб човек – той може да издържа там, дето младият не може. Стар човек в отрицателния смисъл на думата е този, който се тревожи, който изнемогва. На кой човек ще кажа, че е стар? Който е узрял, който е един хубав плод. Малкото дете е недоузряло. Може ли да кажеш на един неузрял човек, че е узрял? Той не е стар. Може на някой стар човек да му сложат млада форма, но тя ни най-малко не прави човека. Ако сложите на главата на някого цилиндър, ако го облечете с фрак, с ръкавици, той ще стане ли учен или богат човек? Не.

Та казвам: трябва ви знание. Има знание, което е външно; има знание, което е вътрешно. Досега вие сте учили външното знание. Например възможно е да научите един език отлично, но да не можете да се ползвате от него. Да кажем, че говорите френски или английски, но не можете да се ползвате от тях. Всеки език съдържа едно богатство в себе си. Англичаните например имат определен характер и езикът им прилича на тях. Германия прилича на германците, Франция прилича на французите, България прилича на българите. Веднъж пътувах в планината и минавайки покрай една река, ми направи впечатление шумът на скачащата вода. Запитах се може ли това да се превърне в музика. На пръв поглед като че всичко беше разхвърляно, но когато разгледах скачането на водата, видях, че не е така. В Природата има нещо отлично и гениално. Тя толкова време свири на хората, толкова време им пее – и никой досега не е разбрал песента ѝ.

Сега какви са основите на здравето? Можете да вземете някоя книга за здравето и да кажете за автора ѝ:

„Много учен човек“. Кой е най-ученият авторитет? Идете при Природата – тя е най-ученият авторитет. Има много учени хора, които говорят за здравето, но самите те не са здрави. Може ли човек, който не знае да пее, да учи другите да пеят? Музикалният център на професора, който може да учи другите, трябва да е по-развит, отколкото на ученика. Той може да не владее гласа си, това е друг въпрос, но ако няма развит музикален център, не може да преподава. Гласът може да се развие. Мнозина от вас имате гласов регистър от една октава или октава и няколко тона. Съвременният човек, за да бъде здрав, трябва да има регистър най-малко от две октави. Ако имаш само три тона, здрав човек не можеш да бъдеш. Ако пееш в две октави, здрав си, а ако не пееш, трябва да се стремиш към това. Някой едва може да вземе два тона и мисли, че е здрав. Това не е здраве, не е музика.

И така, от колко елемента се състои здравето? Здравето включва над три октави и половина, но нормата му е две октави. Ще забележите, че когато заболее, човек не може да пее. Можете да проверите моите научни наблюдения. Когато заболее човек, може да се познае дали ще умре. Щом не може да пее, значи ще умре. Тогава отивам при болния и му казвам: „Вземи един тон!“ „Не мога, не мога да пея“. Казвам на околните: „Той ще умре, нищо повече“. „Какво да правя?“ „Ще пееш! Ако искаш да живееш, ще се научиш да пееш.“ „Ама аз не съм пял...“ „Ако можеш да се научиш да пееш, ще оздравееш“. Тъй седи сега въпросът: ако не пееш, ще умреш. Пеенето – това е дишане.

Дадох ви песента *Мога да кажа*. Да преведете тази песен – това е една задача. Тя може да се разреши по много начини, но има един естествен път за всички въпроси. Те могат да се разрешат по разни начини – в нея може да направите легато, да завъртите тук-там, да оплетете тоновете. Хората, които не знаят много, всякога го увъртат; и които не искат да си плащат дълговете, също увъртат. При увъртането има ограничение на нещата. По колко начина можеш да представиш една мисъл? Например как ще представите мекия човешки глас или ясения глас? На как-

во се дължи ясният глас? Въпросът трябва да се разглежда физиологично: когато тоновете на певеца опират в мекото небце, гласът му е плосък и нечист; когато тоновете излизат от гърлото и се ударят в твърдото небце, гласът става чист и ясен. Гласът трябва да дойде към небцето, после до зъбите – и тогава да излезе навън. Щом опре на мекото небце, музика няма. Който иска да пее ясно, а все опира тоновете на мекото небце, той не може да постигне ясен глас. Питам: какво ще стане, ако тръгнете да ходите по почва, която е толкова мека, че краката ви потъват в тинята? След като повървиш някое време, ще се изтощиш. А ако тръгнеш по твърда почва, без да затъват краката ти в калта, тогава ще ходиш свободно.

Казвам: човек не трябва да се спъва в гласа си; и в своята мисъл не трябва да се спъва. Вие често се спъвате от страх. Започнете ли да мислите какво ще кажат хората, вие се уплашвате. Хубаво е, че искаш да имаш доброто мнение на хората, но ако се страхуваш, ти няма да можеш да научиш онова, което е дадено от Природата. Да кажем, че искаш да изучиш някое изкуство – например искаш да рисуваш, но се страхуваш какво ще кажат хората. Това, че те ще се смеят, нищо не значи. Всички деца, всички хора, когато започнат да учат нещо ново, все правят погрешки. Правила са и в бъдеще също ще правят хиляди погрешки, но това нищо не значи – в погрешките няма грях. Грехът произтича от друг закон: когато можеш да направиш нещо, а не го правиш, това е грях. Ако направиш нещо някъде, без да знаеш, не те държат отговорен, но ако правиш нещо от инат и знаеш, държат те отговорен.

Сега трябва да учите. Знанието, което съществува в света, е общо. През всичките векове знанието, което е дошло до нас от древността и от което можем да се ползваме, е едно благословение. Защото то е усилие на духа на цялото човечество, на всички ония добри и гениални хора, които са работили. Ние трябва да се ползваме от пътя, който те са прокарали, и от благата, които сега идват в нас. Ако остане сега да учим, както те са учили, изисква се много дълъг период.

Например понякога вие хълцате, но не знаете причините. Как лекувате хълцането? Някой път го лекуват с разтриване на корема, някой път викат лекар, който ви дава лекарство. Вземете малко вода и поемете дълбоко въздух – накарайте така диафрагмата ви да слезе надолу. Понеже тя се е повдигнала и е притиснала белите дробове, образуват се тия спастични вълни. Подишай дълбоко и постави диафрагмата на място ѝ. Диафрагмата е покривът на стомаха, а той всякога иска къщата му да е по-висока. И щом е по-висока, стомахът яде повече. От друга страна, диафрагмата е подът на дихателната система, която не обича той да се повдига нагоре. Диафрагмата трябва да бъде на своето място, защото разделя два свята – тя е граница между физическия и духовния свят. Не премествай тази граница – преместиш ли я, ще има вълнение.

Диафрагмата има важна роля в дишането. Тези, които искат да учат науката за дишането, обръщат голямо внимание на диафрагмата. Щом тя функционира правилно, ще бъдеш здрав. Щом диафрагмата обича да се качва високо, тогава сърцето ще тупти, ще имаш кашлица, ще имаш прозевки и ще кажеш: „Откъде дойде този дявол?“. Дяволът е дошъл и е възгордял своята диафрагма. Смири диафрагмата си, сложи я на работа, кажи ѝ да пази границата – по-нагоре да не се качва, по-надолу да не слиза, а да стои на мястото си.

Сега във вас ще се зароди въпросът: „Откъде да знаем, че е така?“. Добре, тогава откъде ви дойде кашлицата? Щом се закашляш, кажи: „Няма да кашлям!“. Заповядай на кашлицата и ѝ кажи: „Няма ли да ме освободиш!“. И тогава дълбоко напълни белия си дроб с въздух. При това положение, когато се напъваш да кашляш, въздухът наляга надолу и намества диафрагмата. А щом оставиш белия дроб с малко въздух, диафрагмата се качва нагоре. Поеми въздух – това е естественото лекуване, което може навсякъде да прилагаш. И другите спомагателни средства ще дойдат, но това са естествените неща, с които можете да си помогнете при кашлица.

Вие започвате да разглеждате въпросите научно и така поставяте здравето много далече от себе си. Основите на здравето са следните: стомахът трябва добре да смила храната, да я превръща на кръв, да изпраща кръвта в белите дробове, за да се пречисти, след което да я изпраща в мозъка. Когато мозъкът възприеме кръвта, той трябва да извлече електричеството и магнетизма. След това мозъкът трябва да благодари и чрез нервната система трябва да изпрати тази сила по цялото тяло, че да могат и другите удове да се ползват от неговото производство. По този начин трябва да има една обмяна. Ако няма правилна обмяна между вашия стомах, бял дроб и мозък, вие нямате основи на здравето. Това са основите на здравето – стомахът да функционира правилно, белият дроб да функционира правилно и мозъкът да функционира правилно.

Разбира се, с начина, по който разглеждаме въпроса, ние изпадаме в морализиране. Например казват: „Трябва да живеем добре!“. Как да живеем добре? За да живеем добре, най-първо човек не трябва да бъде лаком в яденето, а после не трябва да ни съблазнява яденето на другите, т.е. трябва да бъдем доволни от това, което имаме. Щом имаме ябълчици, щом имаме пресен хляб, трябва да бъдем доволни от това, което Природата ни е дала, и да не искаме неща, които хората са създали. Нека другояче да ви го обясня: имате например хубави и практични дрехи, много меки и топлички, но един ден вие ставате недоволни от тях, понеже нямат хубав външен вид; вземате други дрехи, по-тънки и по-корави, но с много хубав цвят, обличате ги и се простудявате. Питам: тънките ли дрехи, които не задържат топлината, са по-хубави, или меките дрехи, които не са с хубав цвят? Не съм против цвета и ако меките дрехи имат този хубав цвят, те са за предпочитане. С други думи добре е, ако съберете мекотата и цвета заедно, но понякога мекотата на дрехата е за предпочитане пред цвета.

В Природата цветът има друго отношение. Цветът на лицето например показва дали човек е здрав, или не. В Природата всяко нещо е на мястото си. Има една много

естествена краска, която показва телесното здраве. Има един цвят, който показва, че облечената дреха е здрава, а има цвят, който нищо не струва. Ако отидеш при Природата да залагаш дреха, която има хубав цвят, тя е готова да даде хиляди; а ако залагаш дреха, която няма здрав цвят, тя пет пари не дава. Когато отидеш при Природата хубаво облечен, тя ще ти обърне внимание, ще те посрещне и веднага ще те кредитира. А когато те види малко окъсан, не те кредитира веднага и казва: „Това, което искаш от мен, не мога да ти го дам, ще почакаш малко“. Понеже Природата ти е давала, давала, а ти не си бил изправен човек, тя казва: „Ще почакаш малко“.

Сега остава въпросът вие виновни ли сте. Не сте виновни, но не сте и праведни; не сте сиромаси, но не сте и богати. Под „праведен“ разбирам богат човек, който с труд е спечелил богатството си. Казвам: не си грешен, но си сиромас. Грешния го уподобявам на сиромас, а богатия – на праведен човек. Праведният е здрав човек. Грешният винаги има болести и това са полиците от миналото, които той изплаща. Заболяването показва, че някога си бил грешник и въз основа на греха идват болестите ти. Не е лошо, че идват, защото по този начин ти ще признаеш дълговете си и ще ги изплатиш.

Не мислете, че болестите са нещо неизлечимо. Те са нарушение на здравето и следователно щом се премахнат, премахва се една малка дисхармония. Тази дисхармония съществува в храносмилателната система, в дихателната система, в нервната система; и от тия три системи тя трябва да се премахне. В дихателната система усецаш, че не можеш да дишаш добре, а в храносмилателната система усецаш, че стомахът не работи както трябва. Когато стомахът не работи както трябва, и мозъкът не може да работи както трябва – тогава човек не може да бъде здрав. Сега вие се плашите, казвате: „Аз не съм здрав, разболял съм се“. Така придавате на болестта един особен характер: „Нелечима е моята болест, тя ще ме завлече!“. Ако стоиш в пороя, ще те завлече; ако седиш встрани, на брега, няма да те завлече. Излез навън!

И така, не се самозабравяйте, не се лъжете. Много пъти хората ще ви казват неща, които не са верни. Отишли при един европейски цар и му казали: „Като теб друг цар няма – и на Природата да заповядаш нещо, тя ще го направи“. Царят се вслушал в похвалата и един ден заповядал на придворните си да го занесат на брега на Атлантическия океан, когато имало прилив. Седнал той на брега, а придворните му казали: „Ваше величество, приливът иде, трябва да си вървим.“ „Как така иде, аз му заповядвам да се върне!“ Царят заповядал веднъж, заповядал втори път, но приливът все повече приближавал. Придворните рекли: „Ваше величество, приливът не слуша“.

Та казвам: не се борете с приливите! Аз може да ви уверявам, че приливите ви слушат... Слуша той, но когато дойде до своя краен предел и вече виждам, че започва да се оттегля. Ако съм учен човек и направя наблюдения кога водата приижда, кога започва да се оттегля, кога отливът стига до крайния си предел, аз мога да заповядам да стане прилив и мога да заповядам да стане отлив. Гледам, съобразявам се – и когато предстои да стане прилив, аз казвам да стане прилив, а когато предстои да стане отлив, казвам да стане отлив. И на това хората казват, че съм силен човек. Силен съм, понеже зная. Ако объркам закономерностите, ще видят, че колкото и да казвам на водата да се оттегли, тя не се оттегля, и колкото и да ѝ казвам да дойде, тя не идва.

Сега ние трябва да разбираме законите, с които Природата функционира. И щом правим всичко според тях, мисълта ни ще бъде вярна. Трябва да бъдем в съгласие с нейните закони, защото по-умни от нея не можем да бъдем. Природата е правила хиляди, милиони опити, и вече има нещо изработено. Ние сме деца и едва сега започваме да учим. И трябва да употребим нейните методи.

Няма да ви питам разбрахте ли ме, но ще ви кажа да приложите това. Не искам да го разбирате – приложите го сега! Например имаш една отрицателна мисъл – какво трябва да правиш с нея? Представете си, че имате мисъл във вид на змия, а не обичате змиите – какво трябва да направите? Не стопляйте змиите преждевременно. При-

родата знае, че змията е крайно егоистична и има друга философия, поради което я е направила студенокръвна – щом стане студено навън, тя се вдървява. Остави я така, не ѝ давай топлина. Дадеш ли ѝ топлина, ти ще бъдеш първата ѝ жертва – щом събудиш кръвта ѝ, теб ще ухапе. Не, нека змията седи замръзнала, а един ден, когато я опитиши, ще я вземеш със себе си, ще тръгнете през гората и тя ще ти бъде един добър стражар. В Индия има факири, които респектират с кобри опасни тигри. Щом видят кобрата, тигрите бягат, защото знаят, че ако ги клъвне, заминават. Та казвам сега: силните мисли, които имат характера на кобра, ще ги държите в джоба си за други, по-големи опасности.

Сега как можете да опитомите кобрите? Ще ви приведа един пример, за да си изясните. Да кажем, че имате вряла вода с температура сто градуса. Тя е една кобра и ако капнете върху тялото си петдесет-шестдесет или сто капки от нея, веднага ще ви изгори. Какво трябва да направите? На тази кобра ще ѝ турите студена вода, докато я направите с температура, която обичате. Сега с врялата вода лесно можем да се справим и да я изстудим, но как ще опитомим кобрата, вие не знаете. Какъв превод ще направите на този пример? Трябва да намерите в кобрата една черта, която да обикнете. Змията е много тщеславна и ако я обикнете, тя става много разположена. Змиите са много умни и когато срещнете една змия, може да опитате.

Веднъж аз срещнах една змия – спряла се беше на сред пътя с изваден език и казва: „Както виждаш, не мисля лошо, само понякога ухапвам хората, когато ме настъпят. Аз ли да мина по-напред, или ти?“. Дадох ѝ път: „Минете, нямам никакви лоши намерения“. Тя ме погледна и тръгна... Когато не разбираме езика на змията, не виждаме хубавото в нея. Даже най-лошата кобра няма лоши намерения. Гладът прави животните лоши и жестоки. Когато една змия е гладувала един-два месеца, тогава тя става лоша – в нея се събужда този глад и тя иска да го насити. Та казвам: ако дадете на кобрата храна или намерите в нея доброто, вие ще се освободите от едно зло.

Да допуснем, че ви дойде една лоша мисъл. Представете си, че срещнете човек, когото мразите – не знаете причината, но имате крайно отвращение към него. Какво трябва да направите, за да си въздействате? Когато видиш този човек, кажи си: „Един ден той може да стане цар, а аз да имам нужда от него“. Когато го направиш цар, отвращението ти към него почти наполовина ще се смекчи. Изведнъж не можеш да го обикнеш, но поне наполовина можеш да смекчиш своето отвращение – това е пак една придобивка. Кажи си, че Господ може да направи този човек цар и от неговия подпис да зависи твоята свобода. И така, дойде ли ви една лоша мисъл, как трябва да я смекчите? Кажете в себе си: „Тази лоша мисъл е изпратена за добро, има нещо хубаво в нея“. Така ще смекчите най-малко наполовина вашето лошо разположение. А когато ви се случи нещо, което никак не обичате, кажете: „За добро е“. На умния, на добрия човек и доброто, и лошото му действат за добро; а на глупавия и доброто, и лошото все за зло му действат.

Сега каква е основната мисъл, която остана във вас, та да я приложите?

Можете ли да изпеете песента *Мога да кажа*? Не е лесна работата на певците, понеже имате три гърла – горно, средно и долно – и не знаете през кое да пеете. Долното гърло са басите, средното са тенорите, а горното – сопраните. (*Изпяхме няколко пъти с Учителя: „Мога да кажа, че Слънцето утре ще изгрей и на Земята лицето ще огрей. Топлина то ще внесе за всичко, що расте“.*) Дотук песента е разрешена, а сега остава това: „Всичко разумно ще стане и на работа ще се хване“. Дойдохме до задънена улица – или трябва да го изпеем, или трябва да го изменим. Но ще го оставим за другия клас.

Това, което днес научихте, няма да го забравите. Това е по-добро разрешение.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

ЧЕТИРИ ХИГИЕННИ ПРАВИЛА

Отче наши

Какъв беше предметът на миналата лекция? По какво се отличава здравият човек, има ли здрав човек? Как съвременната култура определя здравето? Най-често лекарите гледат езика и пипат пулса. На български език как се пише думата *болест* и думата *здраве*? Колко букви имат и как са подредени те? При болезненото състояние не се изисква много знание – болката лесно може да се създаде и думата лесно се пише: *бо-лен*. Когато дойдеш до здравето, думата *здраве* трудно се изговаря. Болестта лесно се придобива, а здравето – трудно. Ако сте болен и знаете как да произнасяте думите, вие бихте се излекували, като се помъчите да произнесете думата *здраве*. Как трябва да я произнесе човек, за да бъде здрав? Представете си, че искате работите да станат лесно – вземате една, втора хапка – и без да ги дъвчете, ги преглъщате. Но представете си, че храната е твърда: какво ще бъде вашето положение, след като влезе тя в стомаха? За да бъде човек здрав, той трябва да се спре и да мисли. Когато вземеш храна, ще седиш и ще мислиш да я глътнеш ли, или да не я глътнеш, и как трябва да я глътнеш? Здравословната храна е възискателна – тя изисква да се раздоби повече, да ѝ дадеш прием, да я попиташ откъде е, как е, и след това да я приемеш в стомаха. А щом приемаш бързо храната, бъди уверен, че здравето ти скоро ще си замине.

Сега в думата *здраве* буквата *з* правилно ли е написана? (Фиг. 1) Ако я напишем по друг начин, какво ще показва тя? Буквата *з* значи „иска да яде“. Горната част на буквата *д* е уста. Не можете да бъдете здрави,

Фиг. 1

ако не съдвчете добре храната, инак основата на буквата *д* ще се запре на гърлото.

Сега аз произнасям пред вас думата *здрав*. В нея има три съгласни, което е едно голямо препятствие. Когато произнасяте *з*, къде се опира човешкият език? Когато искаш да кажеш *здраве*, ти първо допираш зъбите си и казваш: „Мълчание – много малко трябва да говориш!“. Следователно първо трябва да въоръжиш зъбите си. За да произнесеш звука *д*, трябва да допреш език до предната част на небцето. *Д* е придихателен знак и показва, че трябва да бъдеш човек, който говори с горното гърло. Горното гърло пък показва, че трябва да мислиш, когато говориш, т.е. чрез нервната система езикът винаги трябва да допира там, до небцето, за да се събуди в теб мисъл. Звукът *р* как се произнася? Трябва да анализирате произношението на звуковете. А звукът *б*, с който започва думата *болест*, как се произнася? Той показва, че трябва обмяна, защото болестта е нещо външно. Следователно *б* е отношение на човешките мисли и чувства. Звукът *в* показва, че умът и сърцето трябва да бъдат в съгласие, трябва да има добра обмяна между положителните и отрицателните енергии в човека. Вземете израза „Болен съм“. Всичката причина на болестта е, че няма добра обмяна, че е престанало отношението между положителното и отрицателното. Такаъв човек постоянно говори все с долното гърло, което е гърло на животните. Всяка болест се дължи на едно животинско състояние.

Сега у животните яденето е крайно безразборно – например рибата нагълтва друга риба с нечистотиите, котката яде мишката с козината и червата и т.н. Много малко от животните обръщат внимание на храненето. Ако искаш да събудиш интереса на котката, донеси риба, закачи я някъде нависоко – и тя ще приседне, ще гледа към рибата и ще мяучи. Ако е друга храна, няма да прави така, но щом помирише риба, започва да мяучи. И хората по атавизъм носят някои от стремежите на животните. Например понякога на човек му се дояжда някоя храна и той започва като котката: „Яде ми се баница, яде ми се баница!“; а след

нея ще каже: „Пие ми се една чашка винце“. Баницата не е най-здравословната храна за човека. Това има два точно противоположни процеса: първо, топла баница, направена от брашно, сирене и масло, а след туй – студено вино. И при всичко това някой учен човек, който не разбира законите, съществуващи в Природата, ще пише какви хранителни елементи съдържат сиренето, брашното и маслото, какъв стимул на стомаха дава виното и т.н. Щом остане стомахът с вино да се събужда, той вече е в едно болезнено състояние. Забелязал съм, че колкото и някои коняри да бият коня с камшик или с тояга, той върви толкова, колкото може. Казвам: на този кон му трябва храна, а не камшик. Когато конят е здрав, само докато вдигнат камшика, той тръгва. Така че ако храносмилането във вас трябва да се стимулира с някое вещество, това е нездравословно състояние.

Тогава какъв е най-добрият цяр, за да бъде човек умен и здрав? С какво се лекувате, когато сте болни? Изобщо всички лекари казват на болния да не яде. Някои болни пък започват да се оплакват, че са загубили апетит. Ами че всичките болести произтичат от анормален апетит. Например ако изпиете една чаша вода при нормално състояние, втора не ви се пие, но ако изядете бучка захар, имате вече един стимул и можете да изпиете две или три чаши. Прибавянето до стимул е неестествено положение. Какъв процес ще стане, ако допуснем, че изпиете три чаши студена вода? Тя ще погълне голяма част от топлината на вашия стомах, капилярните му съдове ще се свият и ще престане нормалното кръвообращение. Вследствие на това се явяват много болезнени състояния.

Много пъти известни мисли в живота произвеждат точно това, което студената вода предизвиква в стомаха. Има определени думи, от които, след като ви ги кажат, чувствате, че топлина лази по вас, а има други думи, от които като че пълзи студ. Нали често казвате: „Смрази ме този човек!“. Имали ли сте някога тази опитност? Кажете ми една дума, която смразява. Ако сега не можете, после намерете някоя дума, която смразява, която намалява тем-

пературата. Направете малко научни изследвания – някой път се абстрахирайте от окръжаващата среда, вземете речника и изучавайте езика. За да разберете съдържанието на една дума, сложете ръка на сърцето си, произнесете я и ще видите, че при някои думи сърцето бие с няколко удара по-бързо, а при някои – по-бавно. Така думите ще произведат промяна в пулса на сърцето. Често ораторите изучават своята реч, понеже така нареждат думите, че започват да забавят пулса на слушателите; и погледнеш – един напуснал залата неразположен, втори я напуснал... Сегашните оратори се питат защо при едни от тях хората седят и слушат, а при други излизат навън.

Един виден американски проповедник разправял на едно събрание, че неговата баба била голяма грешница и отишла в ада. Докато говорел, гледа, че един работник на-сред проповедта става да си ходи. Докато го слушал да разказва за мъките на бабата, този работник си казал: „Какво ще слушам за мъките на тази баба, и аз тук се мъча! Да ми каже нещо утешително“. Като го видял, че си отива, проповедникът му казал: „Знаеш ли, че и ти отиваш в ада?“. Тогава работникът отговорил: „А ти няма ли да пратиш много здраве на баба си?“. Без да разбира законите, този работник искал да реагира на неговата мисъл, т.е. искал да му каже: „За такива болезнени състояния не ми говори, говори ми нещо за здравето! А ти ми разправяш за болни работи – че баба ти умряла, че била грешница...“.

Ние знаем, че щом бабата е била болна и е влязла в ада, това е един затвор. Нито болестта е нещо добро, нито затворът е нещо добро. Някой казва: „Трябва да се затвори този човек!“. Затворът е само един стимул, но не поправя хората. Че и човек си има затвор: имаш благородни чувства – затвориш ги; имаш една благородна мисъл – затвориш я. Сега хората искат да се освободят отвън и казват: „Кога ще се махнат тия затвори!“. В целия човешки живот има затвори, болници и стражари, но по-напред трябва да се освободим от своите вътрешни болници, от стражарите и от затворите, които имаме в себе си. Че как се ражда страхът у човека, кой е първият повод за страха? Когато се раждат, децата имат един наследствен страх.

Съществуват различни подбудителни причини за страха: има хора, които ги е страх от змии; има хора, които ги е страх от вълци; някои ги е страх от биволи, други – от коне. Това е страх, който произтича от животните – животински страх. Понякога вас ви е страх от времето. Разбирам да се плашите, когато има буря или когато дойде някакво зло, но вас ви е страх, че нямате пари. Когато имате пари, насърчавате се; когато нямате пари, обезсърчавате се. Кое е онова, което ви дава повод за този страх? Парите нямат дори органически живот. Явно трябва да има по-дълбока причина за това, та всеки човек, който вярва в парите, щом си сложи ръката в джоба, като че нещо изтича от тия златни пари, те му дават нещо. А щом сложи ръка в джоба си и не намери никакви пари, обезсърчава се – вижда, че е сам и няма кой да го подкрепи. В дадения случай ти си кандидат, а парите са като гласоподаватели: насърчаваш се, че ще те изберат; а когато нямаш пари, избирането ти пропада. Следователно всякога, когато бръкнеш в джоба, теб те избират за кандидат. Когато имаш пари, те гласоподават и преди всичко ще ти дадат един обед.

Но питам: страхът, който се ражда от безпаричието, и страхът, който се ражда от мечка, едно и също влияние ли имат върху човека? Сиромашията е едно неестествено състояние, но и богатството е неестествено състояние. Гладът и ситостта са други две състояния у човека, които произтичат едно от друго: гладният е гладен, защото не е сит; ситият е сит, защото не е гладен. Кой е по-положителен? Ситостта е положителна, но и гладът е положителен в дадения случай. В животинското царство гладът е онзи стимул, който кара животните да мислят и да ходят. Щом се наядат добре, те цял ден спят. Щом има хубави условия, едно животно цял ден ще седи под някоя сянка като аристократ и само сегиз-тогиз ще си помръдне опашката. Но щом огладнее, ходи на едно, на второ място, на трето, четвърто, пето, на шесто. Гладът е, който винаги заставя животните да мислят как да придобият своята прехрана.

Та казвам: при сегашното състояние, ако силата на глада не действа в човека, веднага ще се яви едно инертно състояние. А някой път многото ядене внася друга аномалност. Например ако ядете по десет пъти на ден, вие ще нарушите закона на хигиената. Тъкмо сте се нахранили, вземете едно шоколадче, едно бонбонче, после – хайде една кифла, намазана малко с масълце, с чай или с кафе, или паста, баница или бюрек. По десет-петнадесет пъти на ден приемате храна, което въобще не е в съгласие с хигиената. Един здрав човек трябва ли да яде много често? Вие изобщо колко пъти ядете? (*Три пъти.*) Не, повече пъти ядете. За всички същества в Природата има определено време за ядене – има едно течение, което щом дойде, всички трябва да ядат. Има едно течение на гладните хора и когато то дойде, всички трябва да ядат; после има едно течение на ситите хора. В Природата има също определено течение и време за работа, за учение, за ходене в църква. Навсякъде има такива течения и ако човек води един естествен живот, той ще върви по тях. Щом започне да ходи според онова, което сам нарежда, тогава се явяват неестествените положения.

Да допуснем, че сте българин и ходите на гости, посетите десет души ваши приятели и навсякъде ви черпят. Някъде по стар обичай ще ви дадат кафе, при друг ще ви дадат сладко с чаша вода. На десет места десет сладка и десет чаши вода трябва да вкусите. Българите са много икономични – турят една лъжичка сладко в малка паничка. В Америка ще ти сложат да ядеш в голяма паница. Има анекдот за един мисионер, който идва за първи път в България и отива на гости. Черпят го от една купа със сладко, а той взел купата и изял всичкото сладко, мислейки, че е за него. Когато после му разправяли, че българският обичай е да се взима само една лъжичка, той казал: „Че аз съм бил голям безобразник!“.

Не само българите, но и най-културните народи живеят нехигиенично. Ако отидете в Америка, ще видите, че американците, които минават за най-културни, след като се нахранят на угощение, изпиват едно кафе от двеста и

петдесет грама, а накрая ви дават по сто и петдесет грама ледено. Когато това ледено влезе след кафето в стомаха, какво ще произведе? Та затова сега в Америка се явяват хора, които говорят за неправилното хранене и имат желание да се изправят. Но хората трудно могат да се научат на един естествен живот.

Та казвам сега: вие, младото поколение, трябва да започнете с една хигиена на речта. Вие нямате статистика с какви думи си служите, не сте правили опит със себе си. Например когато станеш сутрин, каква дума трябва да кажеш? Може ли да ми кажете с каква дума започвате сутрин? Трябва да имате едно разположение и щом станете сутрин, попитайте се: „Какво ще се прави днес?“. Когато ученикът отвори книгата си, каква е първата дума, с която той трябва да започне предмета? Вие с какви думи посрещате лекцията? Когато погледне урока, някой казва: „Труден е този урок“. Та казвам: ще мине дълго време, докато се освободим от навиците, които сме придобили.

Сега говорим за хигиената. Има хигиена на мислите, има хигиена на чувствата, хигиена на постъпките; и чак тогава идва хигиената на храненето. За да бъде човек здрав, трябва да поддържа четири раздела на хигиената. Има нещо, което отличава здравословното състояние, както се отличават хубавите дрехи. Здравият човек носи една прекрасна дреха, която Природата му е дала. Някои кръщават това състояние с израза: „Живот имат в себе си“, наричат го „магнетично състояние“. Когато носиш животворната дреха, усещаш разширение, а когато я съблечеш, умърлушваш се и в походката ти няма самоувереност. Тази дреха я уподобявам на униформата на един полковник – щом я видят, всички войници му отдават чест. Ако полковникът не си сложи тази дреха, войниците ще му отдадат ли чест?

Следователно когато човек няма тази дреха на здравето от Природата, ще го посещават разни болести. С други думи, щом си полковник, никой няма да те спира; а щом нямаш униформата му, на първия пост още ще те спрат и ще те върнат назад. Сега, за да признаят вашия чин, колко

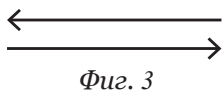
М
ч
П
Фиг. 2

нашивки трябва да имате на пагона си? Върху вашите здравословни дрехи колко нашивки имате? Там има сложени три нашивки: мисли, чувствай и постъпвай! (Фиг. 2)

Мисли, чувствай и постъпвай – това трябва да бъде естествено за вас!

Когато станеш и си обличаш дрехата с пагоните, най-първо ще прочетеш: „Мисли, чувствай и постъпвай!“. Там ще бъде написано със съкращение *МЧП*, тъй както сега пишат за Русия – *СССР*. И когато излезеш, кой как мине, ще ти отдава почест. А ти се обърни и виж пагоните си! Когато срещнеш някой свой приятел, прочети има ли писано на пагоните му *МЧП*. Щом няма, ще кажеш, че не е здрав.

Хубаво е да изучавате себе си. В човека има две състояния, които са две граници – едно здравословно и едно нездравословно състояние, между които са наредени всичките други състояния. (Фиг. 3) Например станеш сутрин и се чувстваш много добре, а някой път станеш с някаква мисъл, не

си разположен и казваш, че си сънувал някакъв сън или че не си си отспал. Каквото и да е, но ти трябва да си дадеш отчет за твоето състояние. Да кажем, че си имал състояние на безразличие, а после се явява едно радостно разположение или скръбно състояние, но нямаш повод. Някой път скръбта иде без някакъв външен повод. Например приятно е да се седи до тази соба, когато е тъй нажежена. Но ако топлината става чрезмерна, ако не можете да издържате, това показва, че сте много близо до нея; пък ако започнете да не усещате топлината ѝ, значи сте се отдалечили. Допуснете, че сте в зависимост от собата. Хората на физическия свят избират едно естествено положение, където могат равномерно да възприемат топлината. В човека също има една линия на естествените чувства и мисли и той всякога трябва да се намира на тази граница, която разделя нормалния и анормалния свят.

Та сега вие се намирате в положението на оня беден студент, който отишъл на лекар и оня започнал да му разправя, че е отслабнал, че трябва да се храни с печени пържоли, с пюре, с кокошчица, ябълки, круши и сливи. Студентът казал: „Господин докторе, аз едва имам пари за хляб“. По същия начин и ние понякога говорим за хигиената и препоръчваме храни, които ги няма. Когато лекарят препоръча нещо на един богат човек, той ще го намери, но бедният къде ще го намери? На бедния каква диета ще му дадеш?

Сега, когато говорим за човешкия свят, това възражение е право, но когато говорим за Природата, тя е сложила хората при богати условия, следователно е определила и правила, по които да се хранят. Тук вече подразбираме един живот, където имаш всичко за ядене, а всичко онова, което не трябва да ядеш, не ти е предоставено. Всъщност какво трябва да се яде? За първия човек в рая имаше надпис: „Това дърво не е за ядене, плодовете му не се ядат!“. На всички дървета в рая беше написано какво трябва да се яде. Човекът можеше да яде от всички плодове, само от дървото за познаване на доброто и злото не можеше да яде. Това е чисто хигиенно правило: има неща, за които човек не трябва да мисли; има неща, за които не трябва да чувства. Но понеже едновременно е чувствал и е мислил за него, човекът е искал да направи опит.

На физическото поле имаме нужда от хигиена на храненето. Какво може да се зароди от неспазването на хигиенните правила? Целият сегашен живот, цялото сегашно човечество върви по един нехигиеничен път – нито мисли правилно, нито чувства правилно, нито постъпва правилно. Много малко хора ще срещнете, които мислят правилно. И учени, и религиозни хора не постъпват по хигиенните правила. Много малко постъпват естествено – както Природата ни е писала. Тепърва трябва да се възстанови този естествен ред на нещата. Например един болен човек не може да го храниш с каквото искаш. На малките новородени деца трябва да се дава мляко, защото стомахът им е приспособен за храната, която иде от

майката. Магнетичните свойства на тази храна и силите в самото дете са в хармония – детето разбира майка си чрез храната, млякото е стимул за него.

Щом дойдем до птиците, които имат много добри условия за живеене, ще забележим, че хигиената у тях е много лоша – много лошо се хранят. Майката например ще донесе някое щурче или червейче и малкото птиче го глътва цяло. Птиците не живеят дълго, защото се хранят много нечисто. В едно отношение те са пример, но в друго отношение не са. Понякога у хората се явява желание да не обръщат внимание на храната като птиците. Но птиците нямат мляко. Колкото и да избират подходяща храна, в насекомото, което ще глътнат, все има нещо нечисто.

Та казвам: ние живеем в свят, където има хиляди нарушения на законите, които Природата е поставила. Тогава се питаме защо хората страдат. Как няма да има страдания, след като мисълта не е мисъл, както трябва, чувствата не са чувства, както трябва, постъпките не са постъпки, както трябва, храненето не е хранене, както трябва. Даже при най-хубавите условия хората не постъпват както трябва. Писателите например са писали много хубави неща, но виждаш, че някой е написал и много негативни неща и с този буламач е развалил всичко хубаво. Вземете един проповедник: говори много хубаво за братство, за равенство – и току изведнъж започне да говори за ада и казва: „Ако съгрешиш, тъй ще бъде!“. Ако живея един неестествен живот, аз ще съгреша – щом не ям както трябва, ще се разстрои стомахът ми и болезненото състояние ще дойде. Щом живея естествено, това болезнено състояние не може да дойде.

Ако ви се даде за опит цяла седмица да живеете естествено, какво ще направите? Аз бих желал да опитате за една седмица да живеете естествено – да мислите както трябва, да чувствате както трябва, да постъпвате както трябва и да се храните както трябва. По някой път искаш светът да се оправя. Постарай се за една седмица да направиш този опит и да видиш доколко ще излезе сполучлив: да си легнеш навреме, да станеш навреме, да ядеш навре-

ме и да не бъдеш нито гладен, нито сит. Щом се усетиш сит, е неестествено; щом се усетиш гладен, пак е неестествено, а да се усещаш нито гладен, нито сит е естественото положение.

Сега да допуснем, че срещате някой, когото не обичате, и си казвате: „Много ми е неприятен този човек, нямам симпатия към него“. Ти констатираш факта, че нямаш симпатия към него, но това е друг въпрос. В Природата обаче има един закон: не минавай наблизко край ония неща, които не са ти симпатични, за да не ги виждаш, защото щом ги видиш, ще имаш лошо разположение. Например ако дойдете близо до един водопад, във вас ще се зароди страх да не би да паднете. Ако искате да не се страхувате, стойте на един километър разстояние – може да слушате отдалече шума му или с бинокъл да го гледате.

Защо Господ е направил света? Господ направи света много добър, но светът е много опасен. Ако искаш да видиш Слънцето сто хиляди пъти по-голямо, отколкото е сега, и би погледнал с един съвременен телескоп без предпазители на очите, ти можеш да ослепееш от светлината, която иде. Природата е сложила всяко нещо на неговото място. Минавай наблизко покрай ония предмети, с които си в хармония; край ония предмети, с които не си в хармония, минавай отдалеч. Туряй настрана отрицателните мисли, с които не си в хармония, не ги разглеждай, защото за разглеждането на един въпрос трябва да бъдеш подготвен. Например вие разглеждате въпроса за омразата – знаете ли каква грозна отрова съдържа тя? От какво е съставена омразата?

Има ли елемент меркурий? Звукът *p* какъв елемент съдържа? Ако имате уран, меркурий и азот, може ли да направите съединение? Не може, само сол може да се образува. Благодарете за това, че омразата образува само соли. Ако дойдете до съединението на отвращението, ще видите, че то е доста силна киселина. Ако разбирате една дума, тя всякога образува известни органични и психични съединения. В бъдеще химиците ще знаят всяка една дума какви съединения образува в човека. Всяка дума произ-

вежда състояния, които видоизменят не само психиката, но и кръвта на човека.

Това са въпроси, които имате да проучвате в бъдеще. Не че вие ще оправите света, но тия неща ги привеждам като полезни лично за вас. Светът ще си върви по същия път, по който и сега върви, но ние като хора можем да изменим вътрешния свят, в който сега живеем. Него можем да го изменим и днес философията е в това.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

17. лекция, 26 март 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

ТРИМАТА ПРОФЕСОРИ

Отче наш

Пишете върху темата *Най-лесният път*.

Какво разбирате под думите: „Най-лесният път“? Кой е най-трудният път? Сега вие приличате на певци, които имат дарба, пък не знаят да пеят. Например някой ви казва да изпеете нещо и вие вземате, да кажем, основния тон на гамата *до*. Доколко е верен, ще го проверим на пианото. В Природата има една естествена гама и ако някой от вас не може да вземе вярно тона *до*, това означава, че малко се е поразгласил, т.е. някой път пее по-високо, а някой път – по-ниско. Нали щом се разгласят струните на цигулката, цигуларите ги настройват с помощта на пианото. Всяка сутрин човек трябва да си нагласява струните. Щом не можеш да вземаш тоновете вярно, трябва да се нагласяваш.

Сега вие мислите, че пътят, по който можете да ходите, не представлява една велика философия на живота. Всеки философ, който намира пътя си, е в пътя на знанието. Нямах път – нямах знание; объркал ли си пътя – объркал си знанието; намерил ли си пътя – намерил си знанието. Казвате, че пътят е най-лесната работа. Вие мислите, че е лесно да се правят пътища. Да се прекара път в една местност, където леко се пътува, е лесно, но да намериш пътя на знанието не е лесна работа.

Вземете сега тона *до*, за да видим доколко сте близо до естествената гама. Аз ще ви дам долно *сол* (*Учителя изпява „сол-до“*), а сега проверете на пианото вярно ли е. Някои не могат да вземат по-ниско от *сол*. (*Една сестра изсвирва на пианото „до“, тонът се оказва верен.*) Вие всякога можете да проверите по вашия камертон кога един тон е верен. (*Учителя показва показалеца и средния пръст на дясната си ръка.*) Например вземайки един

тон, можете да проверите вашата симпатична нервна система. Когато вземете тона вярно, под лъжичката веднага ще почувствате приятна светлина и топлина. Симпатичната нервна система схваща топлинните трептения, а централната нервна система схваща светлинните трептения. Следователно ако не можеш да различиш трептенията на светлината и топлината, това е едно анормално състояние. Всички чувства не са нищо друго освен схващане на топлинните трептения. Те носят живот. Там, дето има живот, всякога има топлина; там, дето животът изчезва, и топлината престава.

Сега кое е вашето естествено желание? Вие не сте правили наблюдения сутрин, когато станете, какво желание се явява във вас. Тази сутрин например, когато станяхте, какво желание и каква мисъл ви дойдоха? Или считате, че тия работи не са важни, защото имате някаква велика мисъл? Хубаво, ние нямаме нищо против тия велики неща, стремете се към тях, но мислите ли, че лесно можете да дойдете до една велика идея? Например имате един висок планински връх и когато стигнете донякъде, вие го виждате, но можете ли така лесно да се качите като една птичка? Докато се качите, колко обиколки и завои ви трябва, минавате нагоре, надолу... Колко време ще ви отнеме, докато се изкачите? Може да ви отнеме един, два, три, четири часа, може да ви отнеме и няколко дена.

Постижението на една велика идея не е така лесна работа, тя е висок връх и докато дойдеш до нея, има да минеш много долини, да прескачаш рекички, големи канари и трапища. И когато се изкачиш горе, колко време ще останеш на върха? Например европейците искат да се качат на Хималаите, но колко време могат да седят на Монт Еверест? Добре е, ако могат да останат половин час, но надали ще могат, защото човешкият организъм не е приспособен към тези условия. Трябва да носят бутилки с въздух, за да могат да дишат, понеже белите дробове на човека не са приспособени за такава височина. На девет-десет хиляди метра височина атмосферата е рядка, трептенията са от друга една гама, с която човек още не е свикнал. По

същия начин и някои от вас не са свикнали с известни условия в живота. Когато казвате, че животът е труден, това е някой планински връх или дълбока долина. В живота или надолу ще слизаш, или нагоре ще се качваш.

Ако вземете съвременните научни идеи, ще видите, че и в тях се отблъскват две положителни величини, две положителни сили. Защо се отблъскват? Вие можете ли да си представите два планински върха един до друг, без да има някаква междина между тях? Не, всякога един връх подразбира и една долина, а височината на върха се оценява спрямо долината. Следователно от високия връх енергиите трябва да слязат в долината. Когато кажа *положителна сила*, за мен това е един планински връх, а когато кажа *отрицателна величина*, за мен това е една долина. Но най-хубавите плодове растат в долината, а не горе на планинския връх. Следователно не положителното е това, което носи храна на човека – то носи само условията. А пък думата *отрицателно* не е права. Буквата *о* в нея показва едно ниско състояние. Българинът казва *о*, което значи и нула, защото по-долу от нулата не може да се слезе. От *о* започват всичките страдания, а когато дойдеш до буквата *а*, ти ще излезеш от областта на страданията. Страданието е закон на противоречие и означава, че не разбираш нещата.

Сега не мислете, че ще научите нещо ново. Вие още не знаете онова, което имате в себе си, още не знаете какво знаете. Кое е същественото, което знаете и на което можете всякога да разчитате? В твоята глава и в твоята симпатична нервна система е сложено всичкото богатство. Те са две огнища, откъдето всякога можеш да се научиш. Човек трябва да живее или в главата си, или в сърцето си. За сега човешкото сърце е нехигиенично и неорганизирано и всички нещастия произтичат от желанията на хората. Индусите имат една философия, която казва: „Убий всяко желание, отхвърли всяка мисъл“. Когато отхвърлиш всяка мисъл и убиеш всяко желание, какво ще остане от теб? Нищо няма да остане. Това е една неразбрана идея – онези, които са я превеждали, не са разбирали.

Представете си, че в света има безброй желания с разни форми и с разни тежести. Някои желания са реалистични и тежат само един грам, но има и по два, три, пет грама, по десет, петнадесет, двадесет, по сто, двеста, петстотин, хиляда грама, по десет хиляди грама, което е десет килограма; дори някои желания тежат по сто милиона грама. Умният човек взема такива желания, които може да носи. Ако едно желание ти е тежко, вземи някое по-леко. Без желания не може, но по възможност вземи най-лекото, което можеш да носиш. С него е лошо, но без него е още по-лошо. После и мислите са тежки – има мисли, които тежат една стомилионна част от милиграма. Коя е най-малката тежест на мисълта? Най-естествената мисъл е тогава, когато си представяте едно тяло и то, разбира се, в рамките на вашето зрение. Всяка мисъл, която можете да схванете с вашите умствени очи, е разбрана. Ако даден предмет се намира в едно поле, което можете да схванете, този предмет ще бъде разбран, но ако се намира в поле, което не можете да схванете, този предмет само отчасти ще го разберете.

Сега трябва да дойдем до определени въпроси от геометрията: представете си, че имате точка – какво представлява тя? Точката е едно положение, откъдето изхожда една права линия. Тази точка наричаме център. Как бихте определили какво е точка и какво е център? Мястото, където се събират някои неща, наричаме централно, а точката, към която се събират много хора на едно място, наричаме център. Когато казваме *точка*, подразбираме, че трябва да имаш само една допирна точка на желанията. Ако искаш да намериш центъра на една работа, трябва да имаш само едно желание и една мисъл; т.е. ако имаш само едно желание, ти ще имаш само един център. Добре, но щом влезеш в центъра, какво ще правиш? Когато намериш централната мисъл, какво ще правите с нея? Да кажем, че намериш някой виден професор по математика, по музика или по някакво друго изкуство... Знаеш го къде е, но какво ще правиш при него? Когато отидеш при един професор по някакво изкуство, ти трябва да знаеш как да

работиш онова, което той ти е преподавал. Ако не се интересуваш от това, от което той се интересува, този център ще бъде безпредметен за теб.

Вие, младите, питате как трябва да се живее. Какво разбирате под думите: „Трябва да се живее“, нима не живеете? Мислите и идеите, които имате, трябва да ги разбирате. Едни разбират едно, други разбират друго. Как да живеем? Това не е въпрос, който може да се определя отвън. Какво разбираме под думата *живот*? Животът е един резултат. Какво е съвременното определение на живота, което науката дава? Доколко е вярно, това е друг въпрос. Защото верните работи могат да се поставят на опит, а всяко нещо, което не може да се постави на опит, може да бъде вярно, но може да бъде и невярно.

По същия начин стои въпросът за доброто и злото. Коя е нормата, с която определяме кое е добро и кое е зло? Според вас кое е злото? Това, което вреди на сърцето, е зло; това, което помага на сърцето и на вашата симпатична нервна система, е добро. Това, което вреди на вашата мисъл, е зло; това, което ѝ помага, е добро. Следователно в Природата всяко нещо, което вреди на нашия организъм, е зло за нас; всяко нещо, което не вреди на нашия организъм, е добро. И доброто, и злото са според нашия организъм. Казвате: „Трябва да бъдем добри“. Всеки, който не ви вреди, е добър за вас; всеки, който ви вреди, е лош за вас. Схваната по този начин, работата е много проста. Например вие искате да бъдете благоприятен някому, а езикът ви е много остър. Като имат нож, българите го носят в кания, защото иначе може да направи пакост. Езикът е остър нож, направен от мускули, а канията му е уста. По някой път вие ще извадите ножа, ще се сражавате и можете да го забивате в неприятеля. Да го забиваш в тялото на приятеля си няма смисъл, но във врага си да го забиваш е друго.

Сега трябва ви ново знание – Любовта. Всяко знание, което ви помага да се освободите от някаква мъчнотия, е полезно. Всяко знание, което може да ви оплете и нищо не ви помага, не е полезно. Кажете ми сега едно голямо

ваше препятствие. Кое е най-голямото зло в света? Един капитан задал въпрос на някакъв войник кои са народните врагове. „Фелдфебелите, господин капитан“ – отговорил той. Анекдотът може да ви е смешен, но и вие си имате по един фелдфебел. Кой от вас няма такъв? Например имаш едно желание, което те разиграва като войник.

Разправяха ми за един български професор, който се движел между студентите с достойнство, за да не му се урони престижът, а когато влизал при тях, те му поемали шапката и палтото и ги слагали на закачалката. Веднъж този професор се приготвил с официален костюм и цилиндър за бал, а малкото му момиченце си играело с топката. Изведнъж топката отива под кревата, бащата с костюм и цилиндър влиза отдолу да я вади и шапката му пада. Защо професорът прави така, естествено ли е това негово желание? Детето се обръща към баща си: „Топката!“. Всеки си има по един фелдфебел. И в случая този фелдфебел заповядва: „Бързо сними цилиндъра и извади топката!“. Това става несъзнателно – професорът слуша и на четири крака отива да я извади, без да мисли, че цилиндърът му ще падне. Не можеше ли да накара детето да влезе и само да си извади топката? Професорът си казва: „Детинска работа, трябва да му се послужи“. Всъщност той не мисли да му послужи, но фелдфебелът в него заповядва и казва: „Войник, бързо топката!“.

Сега не казвам, че без фелдфебели не може, но всички вие страдате от вашите фелдфебели. И когато вашият фелдфебел ви заповядва, какво ще му отговорите? Когато офицерът каже на някой войник: „Ти си невъзможен“ или „Ти си магаре“, последният отговаря: „Тъй вярно, господин капитан“. Той не може да каже противното.

Във варненското село Чатма съдили един българин за откраднати овце (от Чатма обичат да крадат) и съдията казал: „Бива ли да се краде, не знаете ли, че е срамота, защо правите тия престъпления?“. А селянинът отговаря: „Тъй вярно, господин съдия, ние сме прости хора, говеда. И вие сте наши братя“. Сега мислите ли, че този селянин нарочно говори така? Съдията може ли да го осъди?

Вие можете едновременно да заемете мястото и на съдия, и на подсъдим, и на слушател. Три положения има в дадения случай: или ще бъдете съдия, или подсъдим, или прост слушател. Ако сте съдия, какво трябва да правите; ако сте подсъдим, какво трябва да правите; пък ако сте слушател, какво трябва да правите? Какъв сте в дадения случай? Не сте съдия и подсъдим, а сте слушател и се разглежда едно дело – разглежда се животът. Защо сте вътре в училището? Един човек защо отива в горницата? За да се моли. Защо отива в училището? За да добие знание.

Сега трябва да имате едно правило, което да прилагате. Когато вземете една кибритена клечка и драснете, образува се една светла линия, но вие не се задоволявате само с нея, а драсвате втори, трети, четвърти път, докато най-после клечката се запали. Вие може да си поиграете, да я хвърлите, да вземете друга клечка, да я запалите и да изгори. Но може да имате една идея – например имате наръч сухи дърва, вземате тази клечка и веднага запалвате огън. Та казвам: всяка сутрин при ставане човек трябва да запали две клечки – едната клечка е на симпатичната нервна система, която ще образува топлина, а другата клечка е на неговия ум, която ще образува светлина. Без тези две клечки не може, понеже през целия ден са необходими процесите в симпатичната нервна система и в ума. Понякога усещате едно неразположение и казвате, че има нещо в симпатичната нервна система. Друг път усещате известна тъмнина във вашия мозък – например не можете да мислите върху някой философски въпрос.

Човек може да разбере себе си и другите хора дотолкова, доколкото е в съгласие със законите на живата Природа. Например онзи, който е направил този мой молив, е вложил някакъв механизъм; и ако е направен добре, графитът свободно влиза и излиза. Но ако някой го изтегли, каналчето може да се задръсти и графитът да не излиза. И в Природата има такива поставени неща. Ти трябва да знаеш как да употребиш онова, което си направил. Ако не изучавате себе си, ако не изучавате вашия организъм, не можете да бъдете негови господари. Например вие не сте

господари на вашата ръка и понякога не знаете как да я държите. Ръката си има определено място. В турско време можеха да се срещнат много турци, които си носеха ръцете отзад – турят ръце на задницата си и тъй вървят. Какво показва това? Щом някой започне да си носи ръцете на задницата, този човек има животински състояния, той е вързан и не мисли. Забележете, че животните, след като претърпят някаква криза в живота си, винаги ближат задницата си. Знаете ли защо? Когато животното се ближе отзад, то казва: „Аз трябва да мисля добре и понеже не мислех, така ме подредиха“.

Не си слагай ръцете отзад, а хвани носа си. Например когато те хване хрема и трябва да издихаш секретите, ти си хващаш носа, за да мислиш. Носът е опашка, която е дошла отпред, и тя трябва да бъде в движение. Затова тегли носа си надолу! Ако искаш да си създадеш красив нос, ти трябва да мислиш и така да му придадеш друга линия. Всеки трябва да се стреми да оправи носа си. По този начин ще можеш да правиш външни наблюдения. Например ако твоята симпатична нервна система функционира правилно, крилата на носа ти ще бъдат правилни и естествени. От друга страна, ако носът ти е добре на дължина, това показва, че мозъкът ти функционира добре. Носът е барометър, който показва какво е състоянието на човека. Някой път той изтънява, друг път става остър. Щом носът започва да се изостря, е опасно – остриите носове не са здравословни. Като ви гледам, носовете ви не ми харесват. Трябва да мислите! Има известни мисли, които могат да поправят гърбавината на носа; има мисли, които могат да поправят широчината на носа. Има обаче известни мисли и желания, които могат да сплеснат носа. Следователно има определени предмети, с които трябва да се занимавате.

И така, всички форми в човека са се образували от мисъл и от чувство. Извивките на ухото например не са произволни. И в пръстите на ръката е действала разумна сила. В Природата постоянно действа сила, която строи. Някои от сегашните ни мисли са наши, но някои принадлежат

на хиляди поколения, които са били преди нас. Ако разбираме законите, по които се е строило човешкото тяло, ние можем да оправим нашето тяло сега. Например очите, които сега имаме, са много хубави, но ако се измени сегашното състояние, трябва и те да се изменят. И ако разбираме законите, по които се строят човешките очи, ние ще можем да ги изменим.

Сега понякога вие искате всичко да знаете. Невъзможно е човек да знае всичко, това в Природата не може да стане. Да знаеш всичко е все едно да искаш да носиш целия свят на гърба си. Ако носиш Земята на гърба си, кажи ми, какво ще придобиеш? Възможно е да имаш желанието да се похвалиш, че си силен. Но питам: какво ще правиш, къде ще оставиш тази Земя; и как би се освободил, ако ти турят Земята на гърба? Много труден въпрос. Това е едно неестествено желание, което спъва човека. Например искаш да станеш богат – това е неестествено желание. Колко пари трябва да имаш, за да бъдеш богат? Да кажем, че имаш сто милиона: защо ти са, какво ще направиш с тях? Ако някой от вас може да ми даде един план за това, как ще използва парите; аз мога сега да му дам сто милиона. На мен тези пари не са ми потребни, аз съм се освободил от тях. Направете и дайте плана и тия сто милиона ще ги имате.

Сега у вас се заражда въпросът възможно ли е това, или не. Прави сте, откъде ще се намерят тия сто милиона в злато? За един окултен ученик е лесна работа да има сто милиона лева. Ако искам да направя одного от вас богат, ще му взема тялото и ще го поставя в един европейски богаташ. Понеже вие сте същество в три екземпляра, аз ще сложа единия екземпляр в богаташа, т.е. ще го накарам да го осинови и да му остави всичкото си имане. И вие ще се върнете в България с наследство от сто милиона. Това са приказки от *Хиляда и една нощ*, но всяко нещо, за което може да се говори, е възможно; т.е. ако един човек има сто милиона, и друг може да ги има. Всичко в Природата върви по определени закони, които регулират нещата.

И така, винаги се стремете да имате естествени желания. Никога не допускайте в себе си желание, трептенията на което не съответстват на вашето тяло; никога не допускайте в мозъка ви да влезе мисъл, трептенията на която не съответстват на неговите трептения. Това трябва да ви бъде норма. Мислите и желанията, които нямат съответстващи трептения, нищо няма да ви допринесат. Всякога, когато допуснете една неестествена мисъл, става потъмняване; всякога, когато допуснете едно неестествено чувство, усещате болка.

Добре, да дойдем сега до приложението. Когато сте бедни, как се оправяте с вашата беднотия? По какво се отличава бедният от богатия? По време на турското управление всеки българин сиромаш беше тънък и сух и когато го попитах защо е такъв, той казваше: „Не съм си доял – сиромашия! Със сух хляб и лук човек може ли да се оправи?“. Но можеше да се случи така, че някой от тия сухи българи да стане чорбаджия, да надебелее след около две години и да каже: „Понаядох се!“. Добре, но натрупването на този материал в областта на корема е вече едно неестествено положение.

Всички мазнини, които се трупат в тялото, са преходно богатство. Истинското богатство, което човешкият организъм съдържа, е изтъкано от фини нишки, а мазнините са непотребни. Разбира се, тук-таме трябва малко масълце, както осите на колата трябва да бъдат намазани, за да не се създава триене. Така че на някои хора, в които има повече триене, им трябва мазнини тук-таме, но преди всичко им трябва здрави мускулни нишки. Следователно трябва да се мисли добре, понеже мисълта образува тези тънки нишки; добрите чувства пък дават качеството на нишките. С други думи устойчивостта на нишката зависи от чувствата, а формата ѝ зависи от човешката мисъл. Ако едновременно не мислим и не чувстваме правилно, нашият организъм не може да се обработва. Трябва всеки ден този организъм да се обработва правилно с нашите мисли и чувства. Казвате, че за седем години се сменят клетките на човешкото тяло. Не за седем години, но за

една седмица може почти всичко в човека да се преработи. Приложението на правилната преработка зависи от прогреса на хората. Колкото по-бързо се преработва тялото ти, толкова по-добре.

Сега при болезнено състояние или при неразположение ти имаш едно горчиво чувство, имаш нещо в тялото си, което не е в хармония с Природата. Щом тази дисхармония се поправи, веднага се поправят и твоите чувства. Когато не чувстваш правилно, значи има една дисхармония между теб и Природата. Следователно във вас трябва да се зароди желание да бъдете в хармония с нея. Най-умната професорка в света е Природата. Безброй опити е направила тя и трябва да я слушате. Ако я слушате, ще ви даде и форма, и знание, и методи за работа. Щом не я слушате, ще ви остави на произвола – сами да си правите опитите, да се блъскате, а тя ще се явява само да превързва главите ви. Ние ще благодарим за превръзките, и те са хубави, но без превръзки е по-добре.

Сега всеки от вас има желание да учи другите. Никой никого не може да учи, запомнете това: ти можеш да бъдеш само външно условие за някого – спомагателно средство, асистент, който да даде упътвания, за да се развива неговата дарба.

Съвременните опити показват, че от човека може да се извади неговият двойник. Последният обикновено е на около половин сантиметър, а понякога – на един-два или три милиметра извън физическото тяло. Но ако двойникът излезе три-четири сантиметра навън, човек ще се намери в цяла беля и ще стане толкова чувствителен, че всяко най-малко потрепване ще му причинява болка. Например някой казва: „Не мога да търпя хората около себе си!“ – двойникът му е излязъл навън. Същото става и с днешните млади: когато започнат да изучават закона на любовта, двойниците им излизат навън и стават толкова чувствителни, толкова обидчиви, че един само крив поглед може да ги разсърди. Когато се оженят, двойниците им се прибират навътре и казват: „Глупава работа е това“. Не, глупави работи в Природата няма. Да обичаш не е глу-

паво и глупостта не е в Любовта. Глупостта е, когато не оценяваме Любовта. Щом не оценяваш нещо, ти го изгубваш. Така че преди всичко трябва да държим съществено-то в нас и да знаем при дадени условия доколко, в каква степен нашата реалност, нашето духовно тяло трябва да излиза от тялото навън.

Вземете английския израз *look out* (лук аут), който значи „пази се“, но буквално се превежда като „гледай навън“. Един англичанин и един французин пътували с влак и първият казал: „Лук аут“, което значело да гледа навън. Втория път англичанинът казал на французина: „Лук аут!“, но вече го предупреждавал да се пази, понеже имало някаква опасност да се удари. Французинът не разбрал това, ударил се и си казал: „Тези англичани не можеш да ги разбереш!“. Често и в нас има такива отношения, че веднъж казваме: „Гледай навън“, а пък друг път казваме: „Пази се!“.

Сега ви обръщам внимание да започнете от вашето тяло. Всички трябва да имате по едно огледало и да започнете да изучавате себе си. Това е едно предметно учение. Ти можеш да моделираш носа си, можеш да моделираш ухото си. Не могат да се направят големи поправки, но малки могат. Ако можеш да направиш една поправка на лицето си, това вече е нещо. Ако не можеш да направиш една културна промяна, ти не си работил. Понякога стават промени, без да ги искаш. Вземете например Тарас Булба⁷ – описан е как поглежда изпод дебели вежди, като тези на българските чорбаджии. Това е човек с крайно обективен ум – материалист, който казва: „Зная ги тия неща! В този свят, тук трябва да оправим работите!“. Прав е, той гледа нещата отблизо. А на онези, които много фантазират, веждите им са тънки, те са сантиментални. Тези с дебелите вежди са хора на обективния ум, а с тънките вежди са хора на чувствата. Но веждите имат една норма: какви трябва да бъдат те?

Вие не сте проучвали косите – доста интересни са те. Вземете косъм от един човек и го прекарайте между пръстите си, за да видите колко е гладък и колко е дебел.

Ако е тънък, това има определено значение; ако е дебел, също има определено значение. После понякога виждате, че косите ви са малко щръкнали. Това означава, че имате излишно електричество. Щом електричеството дойде в главата, косите щръкват; щом дойде магнетичното разположение, стават гладки. Сложете на щръкналите си коси малко вода, за да улегнат – моделирайте себе си. Вие не обръщате внимание на тия работи у вас.

Сега казвате: „Да бъдем културни като ангелите“. Ангелите са същества, които мислят и прилагат; светиите са хора, които прилагат; гениите са хора, които прилагат и мислят; талантливите са хора, които мислят. Да бъдеш талантлив или гениален човек, значи да мислиш. Може да играеш роля на един талантлив човек, може да играеш роля на гениален човек, може да играеш роля на един светия – това са положения, които всеки от вас може да заемат. Сега казвате за някого: „Той не е светия“. Всеки може да бъде светия; не говоря за „светиите“, каквито много ги има. Всеки един от вас може да бъде гениален в даден случай, когато има една хубава и гениална мисъл. В един случай ти можеш да постъпваш като гений, във втори случай можеш да постъпваш като обикновен човек, в трети – като талантлив, в четвърти – като светия. Всичко не е регулирано, проявите са разбъркани – някой ту е светия, ту гений, ту талантлив, ту обикновен.

Сега ще ви кажа каква е отличителната черта на гения. Мислите у талантливия човек са хоризонтални, той е човек на плоскостите; у геният мисълта е дълбока и висока, той е човек на вертикалните линии; светията пък е човек на кривите линии. Следователно ако линиите са прави, вие сте талантлив; ако са вертикални, вие сте гениален; ако са криви, вие сте светия. Светията е човек, който върви по всички криви линии, без да се оцапва – той разбира тайната на живота. Да вървиш по крив път, без да си навехнеш крака, това показва знание. В такъв случай талантливият и геният представляват само скицата, само основата на живота, а светията е това, с което тази скица се украсява. Талантливият и гениалният са скелетът и костите, а све-

тията е мускулите и мастната тъкан, които ги покриват. С други думи, светията е този, който облича тялото.

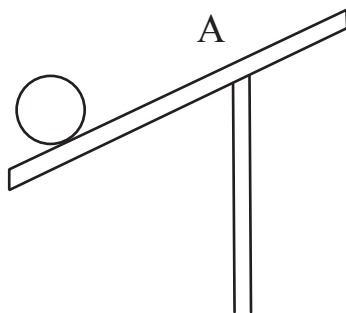
Първо са дошли талантливият и гениалният, а после е дошъл и светията – и така са образували човешкото тяло. За да се образува то, непременно се изисква един талантлив, един гениален и един светия. След като те съградят тялото, тогава човешкият дух ще дойде да живее в него. Така че човек има трима учители – един професор на талантите, един професор на гениите и един професор на светиите. Човек ще учи, а те са неговите професори, които трябва да слуша. Всеки ден трябва да слушате талантливия професор на хоризонталните линии, гениалния професор на вертикалните линии и светията професор на кривите линии.

Това е една неразбрана идея, нали? Неразбраните работи са красиви. Това, което не си разбрал, ти си го разбрал; това, което си разбрал, не си го разбрал. Например казваш: „Аз не зная какво е Любовта“, пък живееш и функционираш в Любовта. Ония, които са разбрали Любовта, са я изгубили; в ония, които не са я разбрали, функционира животът. Знаете ли защо е така? Щом обичате един предмет, почвата под вас става шуплеста и всичко онова, което сте разбрали, потъва. Докато не сте го разбрали, вие се намирате на твърда почва, дето всичкото седи отвън. Следователно знанието образува шупли, а невежеството държи нещата твърди. Има едно невежество в света, което Природата е поставила; има и друго невежество, което не е от нея. Ние не трябва да знаем всичко, защото най-голямото нещастие щеше да бъде, ако знаехме всичко. Това е невъзможно и никога не го пожелавай! Няма нужда да знаеш всичко изведнъж, а трябва през цялата вечност да изучаваш нещата. Да искаш да разбереш всичко изведнъж – това означава, че не разбираш живота. Кажете ми, какво ще стане, когато разбереш всичко изведнъж?

Всички вие страдате от излишни идеи. Как бихте развили идеята, че на хората не им трябва много? Аз разглеждам въпроса малко другояче. Когато проучвам един предмет, в мен най-първо има един професор, а после има

и един слушател, който го слуша. Първо аз говоря пред своя слушател, т.е. първо говоря на себе си. Този професор говори и чак след като ме коригира, аз разбирам добре този предмет и мога да го прилагам. И тогава не мисля, че всичко зная.

Сега имате един ъгъл. (Фиг. 1) За един обикновен човек тия две линии означават едно, за един талантлив човек означават друго, за един гениален – трето, а за светията – четвърто. Ако ъгълът се увеличава или смалява, ако линиите се продължават или скъсяват, за умния човек всяка промяна има смисъл. Представете си, че този ъгъл е разумен и в него имате едно същество, което се движи по едното му рамо, и друго същество, което се движи по другото му рамо. Във всяка линия се явява по едно разумно същество, което функционира.

Фиг. 1

Когато отидете някъде, по строежа на къщите, по оградите и по удобствата ще познаете доколко тия хора са умни. Щом вляза в една къща, аз вече зная характера на хората. Например виждам, че лицето на жената е пожълтяло, а пък лицето на мъжа е червеничко, и вече зная характера на мъжа. Или вляза в един дом, където лицето на мъжа е пожълтяло, пък лицето на жената е червено, и вече зная защо е пожълтял той. Когато намеря, че и на двамата лицето е хубаво, казвам: „Тия хора живеят хармонично“. Сега ние ще започнем да обясняваме, че пари нямали, че къща нямали... Не, има нещо по-дълбоко: вътре в тях липсва една разумност, едно съчетание. Ние не живеем по законите на онази умна Природа, която е правила хиляди опити и казва: „Живейте по този начин“. Вие често имате тази опитност и можете да забележите, че когато ядете и стигнете донякъде, нещо ви казва: „Стига, не яж повече!“. Тогава нещо друго ти казва: „Вземи още

една-две хапки“. Това е злото в човека. Когато ти кажат „стига“, спри се и виж какъв резултат ще имаш. Талантливият, гениалният и светията ти казват „стига“, а ти не ги слушаш. Или пък си някъде на гости и нещо ти казва: „Стани и си иди вкъщи!“. Тогава нещо друго ти казва: „По-чакай“, но щом останеш, работата вече се разваля.

Един познат ми разказваше как отишъл да търси свой приятел в кръчмата. Когато влиза, двама души се сбиват и нещо му казва: „Иди си!“. Но той пожелава да остане и да види как ще свърши тази работа. Идват стражари, хващат ги и нещо пак му казва: „Върви си!“, но той остава... Ако останеш, ще станеш свидетел, ще те разтакават по участъци и съдилища, ще си губиш времето. Излез навън и не чакай да видиш какво ще стане! Ние сме любопитни да видим крайните резултати. Когато нещо ти казва: „Не яж!“ – не яж. Казва ти нещо: „Стига!“ – стига. Човекът трябва да слуша. В Природата има Божествен говор: щом той ти каже „стига“, послушай го. Може да не знаеш за какво е, но послушай, за да видиш крайните резултати.

После понякога у вас се заражда едно кисело желание: някой ти говори, а на теб ти се приисква да го ухапеш, да му кажеш да не мисли, че си толкова прост и не знаеш. И тогава ти ще му кажеш една горчива дума, той ще ти каже една горчива дума, че втора, трета, четвърта, пета, докато най-после изредите всички епитети. Питам: какво сте спечелили? Той хвърля малко кал – ти му хвърлиш малко кал; той взема още повече кал – и ти вземаш повече кал. Така и двамата се окалват и всички минават за праведни. Казвате: „Да разбере той!“. Какво ще разберете: после и двамата трябва да се чистите... Най-добре беше да не хвърляте кал, нищо повече. В днешния свят всички хвърлят кал – и в умствено, и в сърдечно, и в религиозно отношение. И всеки минава за праведен...

Какво разбрахте сега? Във вас остава старата ви философия, че е лесно да се говори, но е мъчно да се приложи. Глупавите прилагат трудно, а умните прилагат лесно. Щом не можеш да прилагаш, значи си от глупавите; щом прилагаш, ти си от умните. Казват ти: „Не яж!“ – не яж;

„Не ходи!“ – не ходи; „Спри се и почини!“ – почини си. Човек трябва да слуша едновременно и своя ум, и нашепването на дълбокото желание, което има в сърцето си.

Нека сега да направим едно резюме. Коя е основната мисъл, която остава във вас? При турския султан дошъл един човек, обяднял от много ядене, и го попитали коя е най-вкусната част на кокошката. „Трътката“ – отговорил той, и султанът му дал двеста и петдесет лири. Когато чул за това, един друг отишъл при султана с желанието и на него да дадат жълтици. Попитали го кое е най-сладкото у бивола и той отговорил, че е трътката. Тогава султанът заповядал да му ударят двадесет и пет тояги. Вярно, у кокошката най-вкусна е трътката, но у бивола не е. В дадения случай кокошката представлява умът, а биволът – чувствата на човека. Умът е разрешил въпроса добре. Но това, което представлява най-сладкото в кокошката, т.е. в ума, не е най-сладкото и в бивола, т.е. в чувствата. В чувствата трябва друго разрешение. Там, където умът се справя лесно, сърцето може да загази, защото то трябва да разреши въпроса по друг начин.

На следващата лекция ще ми кажете как трябва сърцето да разреши въпроса?

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

18. лекция, 2 април 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

МИСЪЛТА КАТО ИЗХОДЕН ПЪТ

Отче наши

Четоха се работи по темата „Най-лесният път“.

По какво се отличава лесният път – все пак трябва да има едно качество, което да го определя. Кое определя сладчината? А кое определя топлината, кое определя студенината? Топлината разширява телата и дава живот, т.е. тя спомага на живота. Да допуснем, че се намирате в трудно положение и казвате: „Тази работа е безизходна“. Има ли смисъл в тази работа, която е безизходна? От психологична гледна точка вие даже не сте дошли до пътя на мисълта, имате само едно чувство в себе си, а си въобразявате, че мислите. Мисълта всякога се отличава с едно качество: щом започнете да мислите, вече има изходен път от мъчнотията. Щом няма изходен път, вие само чувствате; щом има изходен път, вие мислите. Мисълта е процес за разрешаване на всички мъчнотии, но в даден случай тя разрешава най-малко една мъчнотия. Когато се намирате в безизходно положение, щом се обезсърчите, вие не мислите, а чувствате; фантазирате нещо, въобразявате си и казвате: „Толкова време мислих, а нищо не можах да измисля“. Значи нищо не си мислил.

Пътят, който разрешава определена мъчнотия, е най-лесният път. Пътят на мисълта е най-лесният път – всички други пътища са трудни. Ще кажеш, че най-лесният път е Любовта. Ами че Любовта е мисъл! Ще кажеш, че най-лесният път е Истината. Това е мисъл. Ще кажеш, че е знанието. Това е мисъл. Думата *път* означава мисъл – реалното е мисълта. Казва Христос: „Аз съм пътят“. Това е мисъл. Знанието е резултат на мисълта, то е процес, който разрешава всички мъчнотии. Казвате: „Да мислим“. Това е приложение сега. Мисълта може да се определи, даже някои автори я определят... Който и да е от вас, ако се

намери в някакво трудно положение и започне да мисли, веднага ще има път.

Сега вие искате да знаете дали мислите, или чувствате. Неразположен си – това е чувстване; не учиш – това е чувстване, потриваш се – пак е чувстване, искаш да живееш охоложен живот – и това е чувстване; искаш да станеш голедец – пак е чувстване; когато седиш и нищо не работиш, това също е чувстване. Започнеш ли да работиш, ти вече вземаш първия тон на музиката, за да пееш – и тогава вече има мисъл. Именно в мисълта има процес.

Кой е органът на човешката мисъл? Можеш ли да говориш, ако нямаш език? Ако имаш хубаво ухо, това вече показва, че мислиш, а ако само усещаш нещата, ти имаш чувстване. Слухът е този, който ръководи сетивата на човека и определя техните качества. Казвам: трябва да упражнявате ухото си. Две неща определят качествата на ума – човешкото ухо и човешкото чело; а пък носят определя това, което умът вече е извършил. Това, че носят ви е широк или къс, или пък гърбав, показва в какво направление се е придвижила вашата мисъл.

Според тази теория чувствата са едно заведение, една фабрика, в която човешките мисли се обличат. С други думи чрез чувствата вие произвеждате дрехи на вашите мисли, за да ги обличате. Всяка една мисъл трябва да се облече и чувствата се явяват като нещо, чрез което мислите се реализират и имат материал, с който да работят.

Най-лесният път е пътят на мисълта. Мислите ли, че пътят, по който Слънцето върви, е най-лесният? И можем ли ние да ходим по неговия път? Невъзможно е. Мислите ли, че пътят на звездите е най-лесният? Невъзможно е да вървим по този път. Ние мислим, че пътят на Любовта е най-лесният. И в него не можем да ходим – той е много труден път, там се иска жертва. Пътят на Любовта е пътят на мъдрите. Любовта не е за слабите, не е за глупавите хора. Любовта е достояние само за най-умните хора, а другите се хранят от трошиците ѝ. Всички същества запазват нещо от нея и се хранят от трошиците ѝ, защото тя доста изобилно дава.

Вие трябва да имате една правилна мисъл, защото в нея няма противоречие. Когато мисълта е права, в нея няма противоречие. Щом има противоречие, вътре в нашето разбиране има нещо погрешно. Мисли, право мисли! Нали сте пели песента *Мисли, право мисли*?

Задайте един въпрос, който човек трябва да разреши правилно. Кой е най-важният въпрос в живота на човека сега? Какво трябва да прави той – да седи ли, да ходи ли, да мисли ли; и кое от кое произтича? Седенето произтича от ходенето, а ходенето произтича от мисълта. Ти не можеш да седнеш някъде, докато не си ходил; и не можеш да ходиш, докато не си мислил. Например казваш: „Аз ходих някъде“. Ти не можеш да ходиш, докато не си мислил. Друг пък казва: „Не мога да седя“. Това значи, че не си мислил, а си имал само чувстване. Ето къде е самоизмамата.

Разказвах за един човек от Свищов, който обичал парите и дълго се молил на Господа да му помогне да спечели сто-двеста хиляди лева по който и да е начин. Една вечер някакъв му се явява насън, казва, че молитвите му са чути, и му дава една торба със злато. Той я хваща и си казва: „Оправих си вече работите!“. В това време се явява една крава и започва да се върти около него. Казал си: „Откъде се взе тази крава да се върти около мен и да не ми дава да изляза!“. Понечил да я ритне и да си върви с парите по пътя, но в същото време почувствал нещо студено по лицето си... Всъщност какво станало: когато си лягал вечерта, човекът сложил на масата до леглото си едно шише с вода. И когато ритнал кравата насън и си казал: „Отървах се от нея!“, той всъщност ритнал масата, тя се обърнала и шишето с вода се изляло върху него. А „торбата“, която държал, била покривката на масата, но парите ги нямало.

Та казвам: същественото е мисълта. Торбата, парите – всички тия работи отвън са чувствания, а същественото е мисълта. Всички хора в света все носят торби, в които нищо няма, а кравата, с която се занимават, е обърнатата с краката нагоре маса. По някой път и вие ритате вашите крави. Законът е много прав: кравата се върти, а той иска

да излезе. Нека и човек да вземе и да се върти заедно с нея. Защо кравата се върти? Защото мисълта образува движение. Кравата иска да го попита: „Можеш ли да се въртиш? Какво ще правиш с тия пари?“. Щом човекът дойде на Земята, кравата започва да се върти около него. Тази крава е животът. Виждате ли колко интересен е този сън. Щом се родиш, кравата започва да се върти около теб и ти се чудиш какво да правиш с нея. Ако не разбираш законите, ти ще я ритнеш и ще ти остане само празната торба, а мисълта и знанието ще си отлетят.

Сега нали купихте лотариен билет, колко спечелихте? Четиристотин лева...

Мисълта е потребна в живота. При сегашните условия на живота вие се намирате в завършека на една епоха, както в края на една учебна година. Тази епоха е към края си и сега остава да държите само матура. Учебният материал почти е преминал, остава само някои да държат малък изпит, а някои – матура. Вие се чудите какво ще стане с вас? Ще държите матура. Някои от вас ще държат изпит за забавачница, някои – за отделения, други – за прогимназия, за гимназия; а някои – за университет. Зависи от това как сте учили... Сега имате да държите изпит в университета...

Представете си, че имате 2^2 , 3^2 , 4^2 . Две на квадрат е четири и така геометрически се образува квадратът, т.е. имате вече една фигура. Три на квадрат е девет, четири на квадрат е шестнадесет. Каква геометрична фигура представлява 4^2 ? Това е фигура, която не може да се представи. Но по закона на аналозиите нека вземем числото 2, което представлява една права линия. Правата може ли да се продължи безкрайно? Виждаме, че не може да се продължи, а трябва да се пречупи. Така получаваме четириъгълник или квадрат, който е цял свят, а местата на пречупване са видоизменението на този свят. Едно същество може да обиколи квадрата. По-нататък имаме по-висши измерения. Когато предполагаме една дълга линия в пространството, ние даже не знаем в каква посока тя може да се проектира – тя може да е граница на една плоскост. Ако говорим за плоскостта, тя може да е граница на едно тяло; а едно тяло може да е граница на друго нещо...

Сега вие чувствате нещата. Щом се намерите в дадено затруднение, вие вече не мислите, а чувствате мъчнотията и казвате: „Не зная“. Незнанието показва, че само чувстваш нещата, но не мислиш. Щом мислиш, ти вече ще знаеш.

Например имате една идея за доброто. Какво нещо е то? Казваме, че един човек е добър, а друг е лош. По какво се отличава добрият от лошия човек? Сега вие пак чувствате, а не мислите – чувствате, че можете да дадете неправилен отговор, и си казвате: „Може да направя една погрешка“. Това е чувстване. Щом си раздвоен в себе си, ти не мислиш. Раздвоението е процес на чувствата – ние се раздвояваме в чувствата. Мисълта пък е активността. Шивача, който мери нещата с една мярка, можеш ли да го раздвоиш? Той сам си подразделя мярката. Съвременният метър има подразделения, но мярката му, приета за единица, не се дели. При това положение има нещо, което може да функционира в дадения случай – ти вземаш нещо в съображение и мериш. Когато нямаш мярка, ти чувстваш, че имаш нужда от един метър, но не знаеш как да го намериш – и в това е мъчнотията. А шивачът те пита колко дълга и колко широка искаш да бъде дрехата, колко дълги искаш да бъдат ръкавите. Следователно тук вече има мисъл. Щом знаеш един занаят, ти вече имаш мисъл и работата върви; когато не знаеш занаята, само чувстваш.

Например ти мислиш, че знаеш нещо от окултизма, но и това е чувстване. Гледам, че много автори са написали цели книги по окултизъм, но те само са чувствали нещата, предали са ги като някой новелист или романист, който описва живота. Наскоро един познат ми каза: „Бях си поставил за цел да разбирам живота според романите, които съм чел, но той не излезе такъв, какъвто е описан там, съвсем друг излезе на опит“. Хората, които са правили тая литература, не са писали с мисъл и не са дали разрешение на това, което са преживели и знаят. Например вие искате да обичате някого. Но в Любовта има разрешение, а това, че двама се обичат, ни най-малко не е разрешение, а е оплитане. Така е: когато двама души само

се познават, те не се сърдят; но щом се обикнат, започват вече да се сърдят – оплитат се и не са свободни.

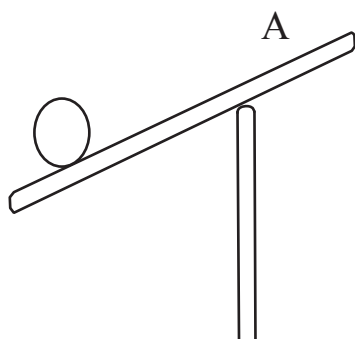
Някой казва: „Да се обичаме“. Това значи да си туриш беля на главата. Срещнеш го на пътя и ако не го поздравяш, веднага се докача; идва при теб и ако не си му направил услуга, пак се докача. В такава любов няма смисъл. Всички подобни положения показват, че тази любов не е онази любов на мисълта, която разрешава мъчнотиите, а само ги оплита. Така ти се оказваш в едно противоречие и казваш: „Не си струва човек да обича“. Оплел си се вече така – само чувстваш; въобразяваш си, че обичаш. Дави се някой в реката, а ти го изваждаш, пращаш го да си върви по работата и не го виждаш вече. Казваш му: „Друг път не влизай дълбоко във водата, влизай най-много до колене“. Този човек ще рече: „Един господин ме спаси, на него дължа живота си. Не му зная името, но Господ да му дава здраве!“.

Сега понякога казвате, че учите, а не помните нищо. Вие чувствате, затова не помните. Слабата памет при някой от вас се дължи на това, че чувствате нещата. Разбира се, и чувстването спомага за паметта, но паметта е една способност, която чувствата объркват. Т.е. щом чувстваш, ти не можеш да помниш; а щом започнеш да мислиш, паметта идва. Ти можеш да помниш само това, за което мислиш; нещо, което чувстваш, не можеш да го запомниш. Например имаш един усет, но каква е формата му? Няма я. Само мисълта дава определена форма на живота.

Има и други положения, когато казваш: „Не ми върви!“. То е, защото не мислиш. „Не зная да работя.“ Не мислиш добре. „Приятели нямам.“ Не мислиш. „Не съм добър човек.“ Пак не мислиш. „Не зная какво да правя.“ Ти не мислиш. Щом започнеш да мислиш, ще знаеш и ще имаш един изходен път. Та казвам сега: ние тепърва трябва да намерим своя път. Вие сте хванали най-мъчния път – някой е хванал една любов, друг е хванал богатството, трети е хванал силата...

Нека сега да решим една задача – нали сте учили физика и доста добре я разбирате. Да допуснем, че има-

те лост А, с който искате да вдигнете голяма тежест, и ви трябва сила. (Фиг.1) Добре, но първо трябва да знаете каква сила му трябва на този лост. Ако може да издър-

Фиг. 1

жи единица сила, лостът казва: „Сега ми трябва движение, трябва ми тройна сила“. Ако поставите три единици сила, какво ще стане? Ще счупите лоста. И ръката например е един лост. Следователно когато в даден случай казвате: „Сила ми трябва“, аз отговарям: вашата сила е слаба; не ви трябва сила – ум ви трябва, трябва да мислите. Мъчнотията не се разрешава със сила – с нея само ще счупиш лоста.

Следователно кои хора се нуждаят от мисъл в живота? Слабите – на тях им трябва мисъл; защото ако им дадеш сила, те ще счупят лоста и ще загаят. Вие казвате: „Аз съм един слаб човек?“. Ами на теб сила не ти трябва! „Пари ми трябва.“ Сила и пари не са ти потребни – важно е мисълта да дойде в теб, а другите работи сами по себе си ще дойдат. Мисълта е като кибритената клечка за сухите дърва – щом се запали, всички дърва пламват. Под *мисъл* в духовния свят се разбира, че носиш кибритена кутия, пълна с клечки. Ако триеш едно дърво, за да произведе огън, това е мъчна работа. Съвсем друго е да се намираш в някакво затруднение, но да драснеш и да запалиш клечката, да запалиш с нея свещта и да тръгнеш. Пътят ти е определен – това е мисълта.

Сега вие искате да разрешите някои въпроси със сила. Например казвате: „Трябва да набием този човек“. Мислите ли, че ако набиете някого, можете да го оправите? Мислите ли, че като кажете: „Аз съм невежа, нищо не разбирам“, с това ще разрешите нещо? Мислиш си, че като кажеш това, работата ще се оправи. Ти не си започнал да мислиш. Същото е, когато кажеш: „Аз съм много

лош човек“. Това не разрешава въпроса. „Аз съм много добър човек.“ И това не разрешава въпроса – тези неща са относителни. Това, че си много добър, означава, че вече мислиш, че имаш една мярка, която трябва да приложиш. Човек, който мисли, гледа трезво. Той е поставил всичките си сетива в изправност – в него функционира и зрението, и слухът, и обонянието, и вкусът, и осезанието; функционират и всички други чувства. Какво ти трябва, за да вървиш? За да учиш музика и поезия, ти трябва слух; за да придобиваш живот, ти трябва нос, т.е. трябва да дишаш. Чрез носа се добива живота, чрез ухото се добива знанието, чрез устата се добиват елементите на живота, а чрез носа животът се слага в действие. Сетивата са пътищата, по които човешката душа се проявява.

Да допуснем, че се намирате в една мъчнотия – с какво ще започнете? Какво е предназначението на терцата в музиката? Основният тон, с който животът вече е започнал да функционира, е *до*. Терцата *ми* е появяването на човешката мисъл, т.е. основата на живота. Нали този е бил основният тон в музиката на египтяните. Ако можеш да вземеш тази терца правилно, мисълта вече сама по себе си идва. Освен терци имате кварта и квинти, но според сегашната теория на музиката какво е предназначението на терцата? В съвременната музика имате основен тон *до* – това е почивката; после имате *ре* – това е движението; накрая имате *ми* – това е мисълта. Те всички са съединени.

Казвам: трябва да започнете от усещанията на сетивата. Вземете един прост пример в живота: ако сложите ръката си близо до печката, веднага, без да мислите, ще направите едно движение, а мисълта започва да действа отпосле. Първо имате усещане, което е едно неподвижно състояние; после веднага си задвижвате ръката и ако изгарянето е голямо, явява се болка и вие започвате да мислите как да намерите цяр и да го намажете. Когато намажете изгореното място, явява се мисълта – и човек започва да мисли. И така, най-първо имате състояние на покой; за да излезете от него, вие си туряте ръката да опитате топлината; после дърпате ръката си; най-после, когато започнете да лекувате пръстите си, се явява мисълта.

Например ние сме в трудно положение и имаме неразположение на духа. Ако взема *до-ре-ми* или ако взема *до* и *ми* в акорд, моето състояние веднага ще се измени. Ако се измени, това означава, че аз мисля; ако не се измени, мисълта не се е явила. Мисълта дава разрешение – тя е най-лесният път, който разрешава поне една мъчнотия.

Сега ние казваме: „Тази работа е философска“. Във философията също има много чувства. Философите, които разискват върху нещата, нямат много дълбока мисъл и си фантазират неща, които не са верни. Например говорят за абсолютното, което е една неразбрана работа. Когато говори за абсолютното, философът няма мисъл, а само чувства нещата и казва: „Абсолютното е онова, неизмеримото“. Какво означава абсолютното и можем ли да кажем, че непостижимите неща са неразбрани? Има една максима: само за неразбраните неща можем да мислим; за разбраните никой не мисли. А според сегашните определения можем да мислим само за разбраните неща, а за неразбраните не можем да мислим. Според вас кой мисли – ситият или гладният? Гладният, разбира се. Ситият въобще не мисли, той чувства в себе си, че е задоволен, а гладният търси.

И животното има една малка мисъл, която идва само когато е гладно; наяде ли се, насити ли се, то си ляга, полага си главата и отива в другия свят, при което с мисълта му се свършва. Моментът на мисълта у животното е кратък – докато е гладно. И вълкът, когато огладнее хубаво, започва да си търси храна и казва: „В Драганово има кошара, в Петканово има друга кошара“. При това положение вълкът вече мисли, помни и започва да си избира. После, той взема предвид има или няма кучета там. Накрая вълкът отива и ако е мислил добре, успява да задигне някоя овца, но ако не е мислил добре, кучетата го завардват.

Сега да оставим въпроса дали вълкът мисли, или не, защото можем да влезем в противоречие. Аз не бих желал да мислите като вълка. Неговата мисъл е елементарна и толкова изопачена, че щом намери много овце заедно, започва да ги прави на пастърма. Вълкът мисли като каса-

пин и издавя наведнѹж десет, петнадесет, двадесет овце. Логично е да вземе една и да я изяде, защото не е търговец, та да търгува с тях. Но вълкът чувства, че овцете ще му служат дълго време за храна, което е негово заблуждение. Понякога и вие мислите като вълка и искате да се осигурите.

Толстой описва как слугите на един богат човек поръчали на майстор обущар да скрои ботуши за господаря им. Майсторът дал на чирака си да ги ушие, но последният, вместо да скрои ботуши, скроил чехли за погребение и започнал да ги шие. Явно чиракът си е помислил, че на богатия няма да му трябват ботуши. Не се минават няколко часа, идва един слуга и казва да не кроят ботуши, ами чехли за погребение, понеже господарят им умрял... Казвам: не си кройте ботуши, защото не знаете кои от вашите желания ще оцелеят. На желанието не му трябват ботуши.

Сега можете да вземете всичко това и обратно. Едно желание и една мисъл са ти достатъчни. Човек не се нуждае от две неща, а трябва да има едно желание и една мисъл – другите работи сами по себе си ще дойдат. Ние, хората, сме желания; а когато започнем да мислим, това вече не е човек. Бог е първата мисъл, която идва в ума и дава разрешение. Запомнете: за мен първата мисъл е Бог. Какво нещо е Бог? Първото нещо, което осмисля живота ми, разрешава една от мъчнотиите и ми показва пътя. Започна ли да мисля, това е Бог. Аз мога да мисля с Бога, а със себе си мога да страдам. Тѣй схващам аз нещата и по този начин въпросите лесно се разрешават. Не ги разрешавам аз – аз само ги чувствам, а друг ги разрешава. Аз разрешавам въпросите, като мисля, но първата, основната мисъл е Бог. Най-лесният път е мисълта за Бога. Тѣй, както сега мислим, това е чувстване, предполагане, а не е мисъл. Казвате за нещо: „Аз ще ти го докажа“. Оставете доказателствата! Защо ще ми доказвате например какво нещо е светлината, след като аз имам собствени доказателства още преди да ми излагат други. Светлината е спомагателно средство, а мисълта ръководи целия човешки живот.

Ще ви дам една максима: вие мислите, че сте мислили, но много малко мислите, а само чувствате. Вие седите и чувствате за себе си, а за Бога още не сте мислили. Той е една светла мисъл и щом дойде, веднага показва целия път, по който трябва да вървите. И целият ви живот става сносен и приятен дори при най-големите мъчности и несгоди. Тогава, ако си студент по даден предмет, приятно ти е да го изучаваш; ако си музикант, приятно ти е да пееш; навсякъде ти е приятно да работиш.

Сега това разбиране за мисленето ще го държите за себе си. Някой може да каже: „Тогава какво сме правили досега?“. Само сте почивали и сте гледали... Та казвам: две неща ви са потребни – едно чувство и една мисъл. Чувството е човекът, мисълта е Бог. Следователно трябва да имате една ясна представа за себе си. Ако можете да намерите нещо по-хубаво от това, сложете го и него в пътя си. От много глава не боли.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

19. лекция, 9 април 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

ДВАМАТА ГОСПОДАРИ

Отче наши

За следващия път пишете върху темата *На какво разчита човек най-много*.

Не разрешавайте въпроса механично. Ако някой би ви казал, че разчита най-много на баща си, вярно ли е? Или ако някой ви каже, че разчита най-много на майка си, вярно ли е? Пишете неща, които да бъдат верни, да бъдат вероятни, да бъдат достоверни, приемливи и достъпни.

Пишете и върху втора тема: *Кое е онова, което навсякъде ходи след човека*.

Кой беше най-лесният път? Пътят, по който може да се разреши най-малкото противоречие, е най-лесният път.

Сега да направим едно упражнение. Ръце пред гърдите, длани, дъгообразно обърнати надолу, показалци, допрени в хоризонтално положение. Дясната ръка се движи встрани надясно и хоризонтално, а очите проследяват движението ѝ. Когато ръката е надясно и встрани, можете ли да я гледате с очи, без да извърщате врат? Дясната ръка се прибира в изходно положение пред гърдите. След това лявата ръка се движи встрани наляво и хоризонтално, а очите проследяват движението ѝ. Вие не си движите очите. Трябва едновременно с движението на ръката плавно да движите и очите. (*Направихме още веднъж упражнението с дясната ръка.*) Вратът трябва да стои вертикално, без да се движи. Вратът ви страда от много движения и понякога, вместо да задебелява, той изтънява, защото се изтощават мускулите му. Неща, които чрезмерно се употребяват, се изтощават. Някои от нашите мускули работят повече, отколкото трябва. (*Направихме упражнението по два пъти с двете ръце – първо с дясната и после с лявата.*)

Сега изпейте една песен – изпейте *Мога да кажа*. (*Изпяхме песента*.) Изпейте още веднъж песента и я слушайте.

Допуснете, че се намирате в лоши житейски условия. За да излезе човек от тях, какво му е потребно? Представете си, че не очаквате никаква помощ и от вас зависи какво трябва да направите – или да излезете, или да останете на същото място. Нека да поставим въпроса малко другояче: представете си, че сте слуга при един много умен и много силен господар – какво ви трябва? А сега поставям въпроса обратно: представете си, че сте слуга при един много слаб и глупав господар – какво ви трябва? Все нещо ви трябва...

Представете си, че тези две линии представляват разумни същества, които искат да се съобщават. Едното се намира на физическото поле, а другото се намира в умствения свят. Кое от тях има преимущество – това, което е във физическия, или това, което е в умствения свят? Кое положение в дадения случай е за предпочитане? Съществото, което е горе, слиза, а това, което е долу, се качва. Да слизаш ли, или да се качваш е по-лесно? Може някой да каже, че за водата е по-лесно да слиза от горе надолу, обаче за парата е по-лесно да се качва нагоре. За парата е по-трудно да слиза надолу, докато за водата е по-трудно да се качва нагоре. Питам: кое е онова, което издига парата нагоре, след като е приблизително седемстотин пъти по-тежка от въздуха? Някои казват, че е топлината. Ако затоплите водата, може ли да не се изпарява? Топлината е един резултат – съществува известно триене, следователно триенето образува топлина.

Сега това е философска работа – защо се вдига парата. Въздухообразните вещества се издигат по-лесно, друга е тяхната площ. Ако поставите едно ароматно вещество в съд, на който има отвор отгоре, нали то започва да излиза оттам? За него е лесно да излезе даже през най-малката дупчица. Но ако оставите за водата един такъв отвор при обикновена температура, няма да ѝ е така лесно да излезе. Ароматните вещества се изпаряват, т.е. в тях се заражда

едно състояние да разширят обема си, за да могат да се повдигнат.

Добре, и вие сега се намирате в положението на водата, която се е научила да слиза надолу и не може да се качи нагоре. Какво ви трябва сега, за да се качите нагоре? Трябва да измените вашето състояние. Как ще го измените? Казват: „Стани добър, стани умен“. По кой начин човек може да бъде добър? Ако едно летливо вещество е затворено херметически, дори да има желание да излезе от шишето, то няма да може при дадените условия. Но ако имат и най-малка дупчица, въздухообразните вещества могат да излязат навън.

В дадения случай вие се намирате при лоши физически условия – какво трябва да правите? Представете си, че носите на гърба си един голям варел, пълен с вода, който тежи триста-четирисотин килограма. Едва се движите, но вече усещате, че това не е по силите ви. Варелът е привързан на гърба ви и по никой начин не можете да го снемете; да седнете с него на земята също не се позволява. Но ако имате едно малко свределче, с ръка можете да направите една малка дупчица отдолу и водата от варела ще започне да изтича. Правите една дупка – започне да тече; правите втора дупка – пак тече. Ако знаете колко милиметра е отворът, който вашият свредел ще направи, можете ли по физическите закони на налягането да направите изчисление след колко време ще усетите, че товарът е започнал да намалява?

Всеки от вас носи по един голям варел с вода. Всичките идеи, които хората носят, са водообразни, а парообразните са много малко. Следователно щом имате една голяма мъчнотия, пробийте ѝ със свредела една малка дупчица отдолу и нека започне да тече. Най-първо си кажете наум, че тази вода ще изтече. Ще съжаляваш ли в дадения случай, ако тази вода започне да тече? Сега си представете друго положение: този варел и водата в него представляват твърдо тяло, направено от материал, който се топи при седемдесет и пет градуса топлина. Ако влезете в една баня със сто градуса топлина, след колко време този варел на гърба ви ще се разтопи?

Някой път и вие се намирате пред такива трудни задачи. Те са големи задачи, които ви се дават. Това са трудни задачи, които не са за разрешение. Природата понякога и на някое петгодишно дете дава сложна задача от висшата математика – например туря го в гроба и казва: „Как ще излезеш оттат?“ Вие вярвате, че когато детето умре, отива при Господа, но въпросът не е там. Природата го затваря в гроба и му казва: „Намери вратата!“ – и детето трябва да намери вратата на тялото и да излезе навън. Много сложна задача е това.

Сега, когато ви говоря за варела, аз ви задавам една задача. Казвате: „Какво ни интересуват нас такива варели! Той е въображаем и ние въобще не го чувстваме“. Разбира се, и на дете може да се даде трудна задача. Има две задачи, които са изключителни за детето: когато се ражда и когато умира. Човек не може постоянно да умира и да се ражда – веднъж ще умре и веднъж ще се роди. При раждането той слиза надолу, а при умирането се качва нагоре. Понеже умирането представлява много по-трудна задача, затова всеки, който умира, казва: „Трудно е, как ще се качи човек по тия планински върхове, това са опасни работи!“. В този случай смъртта действително представлява трудна задача, докато раждането е по-лесно. Лесна задача е слизането и затова то е дадено на децата. Когато слизат, те разрешават най-лесната задача. На старите хора е дадена трудната задача – умирането. Понякога тя се дава и на малките деца, но тогава те се явяват на конкурс. Децата, които умират, са много амбициозни, затова отиват на конкурс. За мен умирането е явяване на конкурс. Децата се явяват на него, защото за този, който разреши задачата, има голямо възнаграждение. Някои се явяват на него на 5-годишна възраст, някои – на 13-, 15-, на 20-годишна възраст. Младите хора, които умират, също отиват на конкурс.

Един американски милионер завещал голяма сума от няколко милиона долара за разрешаването на някаква много трудна задача. Природата пък е поставила две велики задачи – едната е за малките деца, а другата е за старите хора. Смъртта е задача за старите и ти – искаш, не

искаш, ще умреш; ще се явиш на конкурса и ще умреш. Казва някой: „Защо трябва да умира?“. Конкурс е това! Животът не е нищо друго освен развиване на теза, а смъртта е нейното предаване. Когато ти живееш десет, петнадесет, двадесет, четиридесет, петдесет, шестдесет, седемдесет, сто и двадесет години, това е писане на една теза. Пита някой: „Защо трябва да живее човек?“. Има да развива теза. Каква е вашата теза?

Вие мислите, че тези работи, които ви говоря, са непотребни. Вземете например някой голям цигулар и вижте как започва полекичка, как върху тридесетсантиметровия гриф повтаря тоновете един път, два пъти, сто, двеста пъти, докато свикне. Или погледнете някоя певица как упражнява колоратурно пеене, как вдига и слага гласа си. Сега нека допуснем, че се задава тема да се намери онова вещество, което поддържа вечния живот, и се обявява възнаграждение от пет милиона лева. Колко души от вас ще се решат да се кандидатира за решаването на тази задача? Най-първо ще кажете, че това е невъзможно. Невъзможни са всички ония неща, за които човек не може да мисли; ония неща, за които човек може да мисли, са възможни. Някой казва: „Това е немислимо!“. Всичките задачи, за които човек може да мисли, все имат разрешение, макар той да не може да го намери.

Според съвременната математика няма точка, която да не образува център. Тогава квадратът в центъра ли се образува, или вън от него? Значи е извън центъра. Понеже математиката е сложна, ще разгледаме този въпрос геометрически. Двата диаметъра разделят квадрата на четири части. Ако вземем триъгълника CAB , страната AB е неговата видима част, т.е. този триъгълник е видим от AB . Следователно ние предполагаме, че има един обратен триъгълник, който е подобен на първия. Той може ли да има същите качества? Не може.

Сега вас това не ви интересува. Ако въпросът се разреши, този квадрат какво ще ви ползва? В такъв случай вие сте големи материалисти. Ако ви попитам какво сте придобили, след като сте слугували на един господар, вие ще

кажете, че на месец ви е плащал по три-четири или десет хиляди лева. От тия пари колко ще употребите за храна, петстотин лева на месец стигат ли ви? Добре, представете си, че имате заплата от десет хиляди лева, от които отделяте хиляда лева за ядене, хиляда лева за дрехи, хиляда лева за обувца, още хиляда – за шапки, връзки и ризи; хиляда лева са за квартира, хиляда лева – за погълване на библиотеката; за развлечения с автомобил – още хиляда лева. Всичко накрая излиза общо седем хиляди лева. Следователно на месец ви остават три хиляди лева. Добре, да допуснем, че вие слутувате тридесет години – по три хиляди на месец колко стават? На година имате тридесет и шест хиляди, а за тридесет години стават близо един милион. А ако на година имате по сто и двадесет хиляди лева, за тридесет години колко ще направят?

При лошите условия на живота човек трябва да бъде умен. При умния и силен господар той трябва да бъде по-умен и по-слаб от него. По-силен по ум и по-слаб по сила ще бъдеш, ако служиш при силен и умен господар! При слабия и глупав господар няма мъчнотия – там ти си господар на положението. При глупавия господар си свободен, но при умния и силен господар ти си зависим. Единственото нещо, което може да ти даде свобода, е да бъдеш по-умен от него. Тогава няма да влизаш в стълкновение. Големите мъчнотии не изискват сила, изискват ум за разрешение.

Сега имате такава трудна задача и със сила тя не се разрешава. В миналото имало една задача, която Александър Велики отишъл да разреши, но наместо да развърже Гордиевия възел⁸, разсякъл го с меча си. Александър Велики не разреши въпроса, затова създадената от него държава се разтури. Ако беше развързал този възел, той щеше да остави една силна държава, но понеже отрязва възела, дойдоха други и нарязаха въжетото. Това, което човек може да направи със сила, всякога се разрушава; това, което човек с ум може да направи, е правилното разрешение на всяка една задача. Добре, какво трябва да правите с този ваш слаб и глупав господар, при който сте свободни? Той

е възложил сега всичко на вас, какво трябва да правите? Този слаб и глупав господар съществува в света; и този най-силен и най-умен господар също съществува. Природата е най-силният и най-умният господар. А кой е най-глупавият и най-слабият, на когото ние сега служим? Самият човек е най-глупавият и най-слабият господар.

Има едно място отзад – между главата и шийните прешлени, което щом се прободете с игла, този „силен“ човек, който заповядва на света, загубва всичката си сила и всичкото си знание, които е придобил. Та сега и ние понякога служим на този господар и слушаме, когато ни чете морал какво трябва да правим. Например ако се намериш в трудно положение и го попиташ, той казва: „Тук не пипай, ти си слуга! За да живееш дълго, стегни се и яж!“. Ти пак го питаш: „Какво трябва да прави човек, за да се учи?“ „Да чете малко книги“, отговаря ти той. Този господар представя нещата в най-лесна форма. Нима е трудно?! Когато заекът е служил на този господар, той му казал: „Когато бягаш нагоре, трябва да имаш дълги задни крака, за да пазят равновесие“. Заекът мислел, че този господар е много учен, послушал го е и направил задните си крака дълги, за да може да бяга нагоре. Обаче щом го обърнали да бяга надолу, той започнал да се премята и си казал: „Господарят не е предвидлив“.

Сега и ние разсъждаваме по същия начин – когато имаме пари, заекът бяга нагоре; когато нямаме пари, заекът надолу бяга. Без пари какво трябва да правите? Аз уподобявам парите на едно придобито знание, на един резултат от общата човешка деятелност. Погрешката е в това, че понякога си мислим, че колективността, силата на цялото човечество ги притежаваме ние. Това е лъжливо положение, защото това, което цялото човечество притежава, ние не можем да притежаваме. В нас има възможности, но при съвсем други условия... Ние не можем да бъдем силни като цялото човечество в даден случай. Хора, които имат правилни стремежи, вървят в една и съща посока, и когато идеята на един човек е умна, може хиляди да я подемат. Ако другите не подемат неговата

идея, той сам не може да я прокара. От тази гледна точка човек трябва да придобие вечния живот, т.е. за да бъде силен като цялото човечество, той трябва да стане безсмъртен. Безсмъртието е силата на човека да не умира, но там вече се изисква знание.

Ако човек разреши Божествения закон за веществата, с които първоначално е направен нашият организъм, този организъм ще се обновява нормално. Например ритъмът на сърцето не е равномерен – понякога то бие по-често, понякога по-бавно. Някой път се образуват газове в стомаха и червата, те притискат диафрагмата и причиняват сърцебиене. Или се насъбират излишни вещества във венозната кръв и кръвообращението става нередовно. Вследствие на всички тия неща животът на човека се скъсява. Казвам: симпатичната нервна система трябва да се пречисти, мозъчната нервна система също трябва да се пречисти.

Вас сега ви вълнуват малките работи. Представете си, че ви турят в една окултна школа, поставят ви на изпит, дават ви една крупна сума за цяла година и ви казват: „Умно трябва да употребите тия пари!“. Но в тази окултна школа има закон, според който ще пратят някои по-умни и ще ви оберат. Тогава ще ви кажат: „Трябва да се впрегнете да работите като кон, като вол!“ – и ще бъдат безпощадни към вас. Вие веднага ще се смутите и ще кажете: „Отиде, взеха ми парите!“. Но в тази школа не се позволява да питате кой ви е взел парите – ще пиете една студена вода и толкова. При това при вас ще идват професори и ще ви измерват температурата под дясната мишница, под лявата мишница, за да видят има ли някаква промяна. После ще ви вземат и малко кръв, за да видят станала ли е някаква малка реакция, т.е. ще проверят и най-малкото смущение, което сте претърпели по време на този опит. Добре, какво трябва да направите в дадения случай?

Сега искам да ви наведе на нещо, което не съществува в Природата. Представете си, че един ден човечеството дойде до изкуството да направи отделно око, което ще можете да поставяте в контакт с нервната система и да виждате, а вечерно време за по-голямо удобство ще мо-

жете да го изваждате навън. Тогава ще има възможност някой да ви задигне окото, нали? Какво бихте казали, ако ви оберат? За да не ви оберат, какво трябва да направите, след като ви дадат тази сума? Аз сега ви наблюдавам: същото това нещо става във вас и това е една задача, която разрешавате. Някой път имате разположение – едно хубаво състояние, което струва милиони и милиарди, чувствате се в рая; но станете сутрин, обират ви – и всичко това изчезва, нямате и пет пари в себе си. Тогава влизате в едно обезнадеждено положение – обезсърчени сте, не ви се живее, искате да се хвърлите отнякъде и казвате: „Обраха ме, обраха ме“. Обращеният окултен ученик къде ще намери това, което са му задигнали? Никъде не може да го намери. И накрая какво става с вас?

Сега можете ли да дадете пример как нещата се връщат назад? Питам ви: защо сте толкова лековерни, защо повярвахте в тази голяма измама? Вие имате един благороден господар и той ви е дал една сума. Но после, когато ви оберат, казвате: „Взе си парите назад, обра ме. Той ме залъгва“. Защо така разрешавате въпроса? Вие вярвате в разумната Природа, а при това допускате, че в нея са ви обрали. Питам: на какво основание, въз основа на какви математически и геометрични закони допускате това?

Действително в квадрата нямате никакъв център, защото той образува една система. Но всяка точка, всеки ъгъл са свързани с един общ център, който е някъде, но ние не знаем къде е. Всички тия елементи са свързани с един център, те са верижни. Тогава противоположните ъгли какво означават? В триъгълника срещу равни ъгли лежат равни страни и срещу равни страни лежат равни ъгли. Един ъгъл – това е една възможност, което означава, че правата линия не е безконечна. Следователно пречупването на правата под определен ъгъл показва продължението в едноизмерния свят. Светът на едното измерение е правата линия и пречупването показва нейното продължение.

Представете си същество, което се движи в един малък кръг и мисли, че пътят му е грандиозен. Но нещата

в теб трябва да се пречупват, понеже не можеш да вървиш в посоката на своята права линия и да разрешиш въпросите. Пречупването става, за да излезеш от трудното положение. Това, което не можеш да го разрешиш в едноизмерния свят, можеш да го разрешиш в двуизмерния свят; това, което не можеш да разрешиш в двуизмерния свят, можеш да го разрешиш в триизмерния; това, което не можеш да разрешиш в триизмерния свят, можеш да го разрешиш в четириизмерния; и което не можеш да разрешиш в четириизмерния свят, ще го разрешиш в петизмерния, в шестизмерния свят. Това е въпрос на човешката мисъл – трябва да знаеш къде можеш да разрешиш всяка една трудна задача. Има задачи, които могат да се разрешат на физическото поле, а има задачи, които на физическото поле са неразрешими.

Сега първото ви заблуждение е, дето вярвате, че могат да ви оберат. Всички трябва да разберете едно нещо: никой не може да ви обере. Вие се самозаблуждавате, че сте обрани, и казвате: „Аз съм крайно докачен!“. Че между това същество и теб има такова грамадно разстояние – как тогава те е докачило то? Някои от вас са на четиристотин-петстотин милиона километра един от друг, как е възможно едно същество да ви обиди от такова разстояние, как можахте да чуете гласа му? Вие си въобразявате, че някой ви е обидил. Утре могат да направят един запис на кино или на грамофонна плоча, който да се върти автоматично и да ви казва една обидна дума. Питам: ще идете ли да зашиете една плесница на този автомат? Понякога, като ви гледам, чудя ви се и казвам: те са отлични окултни ученици. А някой казва: „Не мога да го търпя, обиди ме!“. Какво има да го търпиш? Най-малкото разстояние между всеки един от вас е десет милиона километра. Разстоянието от Земята до Месечината е двеста и осемдесет хиляди километра, после следва Венера, после – Меркурий, Юпитер и други.

Нанесената обида е едно заблуждение вътре в човека и ако не се научите да мислите така, вие всякога ще се докачате. Казвате: „Никой не може да ме обиди, дори да

ми каже и най-горчивите думи“. Казвате още: „Знаете ли какви горчиви думи ми каза!“. Вие си въобразявате. Следователно обида не може да съществува, понеже в този свят на движение на праведния, на умния човек не му се позволява да се спира никъде. Грешният може да спира на много станции, но умният, праведният пътува с експрес. Прегрешението седи в това, че сте спрели вашия експрес.

Вашите работи често мязат на погрешката на оня свещеник, който пътувал с трен от Гюргево за Букурещ. По едно време той си показал главата през прозореца и калимавката му хвъркнала. Дръпва той аварийната спирачка и спира трена. Питат го: „Защо спря трена?“ „Калимавката ми падна“. Глобяват го и сумата била десет пъти повече, отколкото струвала калимавката му... Ако и вие спрете Божествения трен заради вашата калимавка, това ще ви коства десет пъти повече. Оставете я и не спирайте Божествения трен за една калимавка.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

20. лекция, 16 април 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

ГАМИТЕ НА СВЕТЛИНАТА И ТОПЛИНАТА

Отче наши

Четоха се работи по темата „На какво разчита човек най-много“.

*Пишете върху темата **Преимуществата на отъпкания и неотъпкания път.***

Аз ще ви помогна: ако дълго време не е валило дъжд и вървите по отъпкан път, ще гълтате повече прах, а ако вървите по неотъпкан път, прах няма да гълтате. Ако вървите по отъпкан път, когато е валило дъжд, доста кал ще се налепи отгоре ви, а ако вървите по неотъпкан път, малко кал ще съберете, понеже там има трева. Сега можете да направите превод на това, защото в живота всички неща са все живи величини. Например казват: „Улицата му свети“ или „Тази къща му е любима“. Улицата може ли да свети, може ли къщата да бъде любима на човека? Това са иносказателни неща. Вие всички ходите по много отъпкан път и вследствие на това чувам много кашляне.

Когато някой път туря чер пипер в яденето, кихам, понеже някои пращинки от пипера не отиват в чорбата, а попадат в носа ми. Всяка една мисъл трябва да влезе в ума ви, а не да влиза в носа ви. Ако влезе в носа ви, ще кихате, а ако влезе в ума ви, тя е на мястото си. Да кажем, че не можете да разберете известна мисъл. Това е, защото не мислите. И учените хора са като децата. Има обикновени деца, има талантиливи деца, има гениални деца, има и деца светии. По какво се отличават те? По своята възприемчивост. Талантливият човек е досетлив, гениалният също е досетлив, но светията е още по-досетлив. Ако гледате отгоре, обикновеният човек е най-малко досетлив.

Та сега на всинца ви липсва едно нещо – досетливост. Вие имате досетливостта на обикновените хора, имате досетливостта на талантиливите хора и донякъде – досетли-

ността на гениалните хора. Но досетливостта на светиите е епохално нещо. Да имаш досетливостта на светията е нещо, което може веднъж да се случи в живота. Да имаш досетливостта на гениалния може да се случи три-четири пъти в живота, досетливостта на талантливия – веднъж в годината, а досетливостта на обикновения човек – всеки ден. Сега това е едно обикновено разграничение на нещата.

Сигурно някои от вас могат да кажат кои неща са научни. Научни неща са онези, които са свършени. Науката е като стълба и щом прекрачиш първото стъпало, вървиш нагоре. При ненаучните работи ти вървиш четири-пет стъпала и виждаш, че нагоре липсват няколко от тях. Тогава спираш, гледаш, размишляваш какво да правиш, философстваш, искаш помощ отгоре. Научните работи са добре направени и ако знаеш как да ходиш, ти можеш да вървиш по тия стълби. Ако имаш ревматизъм, тогава мъчно се върви по тях.

Сега говорим за обикновени хора, за талантливи хора, но вие всички желаете да бъдете най-малко гениални, че и светии. Аз чета това, виждам го в атмосферата – на табелите е написано: „Ако ще бъде, гениален да бъде“. Тогава на табелите пише „гениални“, методите са талантливи, а придобивките са на обикновени хора. Това не се отнася до вас – вие не сте излизали от тялото си, за да видите какво нещо сте всъщност. Дошли сте тук с вашите автомобили, влезли сте вътре в класа. Благоприличието изисква автомобилът да е отвън, а вие сте влезли с него в салона като в гараж. От моя гледна точка аз казвам: „Много невъзпитани хора“. Ако всички дойдат вътре в едно събрание със своите автомобили, какво ще стане? Не че това е лошо, но се изисква място. На какво се дължи недоволството в живота? Влезли сте в живота с автомобилите си. Автомобила трябва да го оставиш отвън – там, дето отиваш, няма място за него.

Например ти идваш на Земята, имаш някакво желание, искаш да станеш гениален човек. Питам: защо ти е гениалността? Добре, не че е лошо да бъдеш гениален, но защо ти е гениалността? Някой казва: „Аз искам да бъде

силен“. Питам го защо иска да бъде силен. „Да помагам на бедните, на слабите хора.“ Действително, има хора, които имат нужда от помощ, и ако аз съм силен човек, ще помагам на този, на онзи. Но ако съм слаб като тях, тогава ще бъда непотребен. Слаб на слаб не може да помага – само силният може да помага. Друг казва: „Аз искам да бъда учен човек, за да помагам на невежите, на глупавите хора“. Тук думата *глупав* я вземам в обикновен смисъл. Той иска да помага на невежите, пък целият ваш организъм е пълен само с невежи хора. На какво се дължи това, че имате толкова невежи и толкова бедни – вие как ще обясните невежеството?

На какво се дължи например вашето неразположение? Някоя сутрин станете и целият свят ви е крив. Казвате, че нямате пари, но това е само един повод. Аз съм виждал как някой върви с разпасан пояс, както българите правят, и само търси повод – настъпят ли му пояса, веднага кипва. Например някой баща се връща вкъщи, неразположен след някаква несрета през деня: адвокатът е изгубил делото, лекарят е уморил няколко души, свещеникът не е сварил да опее някой мъртвец или пък проповедникът не е успял да държи добра проповед. Той влиза кисел, накупяло му е, само търси повод за нещо и казва: „Вие сте виновни!“. Мисля, че у Молиер има една комедия – *Скъперникът*, в която героят се оплаква, че са го обрили, а околните го питат: „Кой те обра?“ „Целият свят.“ „Кой по-точно?“ „Всички, всички!“. Той не посочва един, а набеждава всички, че са го обрили. Тъй го е описал Молиер, за да направи нещата достъпни. Този човек трепери за имането си, заслепен е, много е тщеславен, като че всички същества, от най-малките до най-големите, мислят все за неговите пари.

Често можеш да видиш как някой ученик от гимназията, който е написал едно стихотворение и го е турил в джоба си, върви по улиците, мисли, че всички знаят, че има стихотворение, и казва: „Да ви прочета нещо!“. Вади го той и чете: „Планина висока, долина широка...“. Какво да му кажеш сега, кажете ми? В самото чувство и стремеж

няма нищо лошо, но тази мисъл смуцава човека. Ти трябва да пишеш стихотворения, но не трябва на много хора да ги четеш. Намери един свестен човек и му ги прочети, не ти трябва повече. А като ходиш тук и там, всички тия хора ще ти изопачат ума. Подири някой учен човек, попитай го струват ли стихотворенията, или не. Помоли го да ти каже на свят ли са, без да те мами. Какво ще ходиш да ги четеш на този, на онзи, и да се объркваш повече. Най-добрите поети в света са били онези, които са мислили и са чувствали нещата. Те са писали с оглед на бъдещето. Когато добрият поет напише нещо, което е почувствал, той сам се радва на написаното и казва: „Вижте това вярно ли е, или не!“.

Сега да допуснем, че във вас има едно чувство, едно желание да блеснете. На какво се дължи то? Например ако сте в един клас, искате другарите ви да нямат лошо мнение за вас и да минавате за човек, който разбира. Да кажем, че изучавате един език. Често пъти англичаните изговарят няколко думи заедно и се получава една неразбрана дума; или пък употребяват някои провинциализми, които не са литературни. Но понякога и професорите употребяват такива думи. Американците например имат навик всяка сутрин да се избръсват хубаво. Но понякога на някой студент му идва наум за разнообразие да си остави брада и мустаци, че да мяза на източен човек. След една година пък му идва наум да се обръсне и когато го срещнеш, не можеш да го познаеш, ако някога не си обърнал внимание на гласа му, и трябва отново да ти се представя.

Сега от ваша гледна точка вие се намирате в известни житейски условия, искате да си пробиее път, но нямате ясна представа какво нещо е животът. Каква представа можеш да имаш за живота? Ако изучаваш музиката теоретично, каква представа ще имаш за нея? За да разбереш едно музикално произведение, трябва все пак да си малко музикален, трябва да запееш, че нотите да прозвучат. Ако не могат да прозвучат, колкото и да ги гледаш, не можеш да се произнесеш за музиката. Понякога аз гледам линията, по която са написани нотите – как се движат, каква

крива линия описват, и по нея правя заключение дали музикалната фраза е хубава, или не. Та казвам сега: има пет неща, които са необходими: зрението е необходимо за гледането, слухът е необходим за слушането, вкусът е необходим, понеже храната трябва да се вкуси, обонянието е необходимо за мирисането, осезанието е необходимо, за да се схващат външните промени в атмосферата. Например какво произтича от зрението? То се е явило най-последно в развитието на човека.

Та сега вие сте дошли до едно специфично състояние: целият свят се стреми да разреши живота тъй, както не може да се разреши. Днес хората искат да имат социално разрешение. Такова разрешение не може да се даде по единствената причина, че в това дело са заангажирани хора, които са в други полета, а не са на физическото поле. Искате ли да разрешите един социален въпрос на Земята, трябва да се съберат всички ония, които са участвали в живота тук, за да се съберат и пак да участват. Как ще може да се разреши едно социално дело, след като тия фактори не са дошли още на Земята? Например едно дете се ражда, когато дойдат всички необходими клетки. Явяват се клетките на неговия мозък, явяват се клетките на неговите мускули и кости, започват заедно своята работа; и когато организъмът е напълно сглобен, накрая се явяват и сътрудниците на дихателната система. Когато и те свършат своята работа и приготвят дихателните органи, детето веднага трябва да излезе и да започне да живее отвън.

Сега трябва да проучвате нещата и да знаете, че трябва да имате друго гледище. Аз съм чел писатели и философи, които много добре разглеждат въпросите, но според мен те се намират в едно неблагоприятно условие – намират се в утробата на майка си. За мен неблагоприятните условия са една утроба, в която сме сложени. Как бих излязъл оттам? Сега аз разсъждавам така: не мога да изляза откъдето искам, а трябва да изляза по обратния път. Има две врати – една, през която гостите влизат, и втора, през която гостите излизат. За да подобря живота, аз трябва да изляза през една от тях. Вие през коя врата ще излезете,

какво е вашето разбиране? Толкова години сте учили – как мислите, по кой начин можете да разрешите вашите въпроси?

За мен добро е това разрешение, от което човекът е доволен и което може да му дава подтик за по-нататъшно учене и развитие. Ако в науката не намерите това положение, тя става за вас нещо обикновено. В началото науката ви интересува, но после казвате: „Не искам да уча, това е празна работа!“. Има например музиканти, които до известно време пеят, след което казват, че музиката е празна работа – и не искат да се занимават с нея. Друг пък в началото пише поезия, а после казва: „Това е празна работа!“. Добре, щом всички неща станат празни, кое е пълното сега? И защо нещата стават празни? Аз разсъждавам така: около болния има всичко за ядене, но той е крайно неразположен и не му се яде – това не иска, онова не иска, не иска и да работи. А здравият човек, щом погледне към яденето, сърцето му трепва.

Един наш приятел ми разказваше свой сън. Излиза той и вижда, че един стар човек поправя локомотив – същия, с който пътува и той. Казва му старият: „Ще чакаш, много е развален“. Нашият приятел започва да се притеснява, но онзи поправя там и нарежда: „Ще чакаш, тази работа не става така лесно“. След някое време отново сънува същия сън, но локомотивът е вече поправен, а старият машинист е седнал вътре. Тогава сяда и нашият брат и машината тръгва... Втория път, когато тялото е поправено, душата идва, качва се и двамата тръгват заедно.

Та казвам: има много работи, за които трябва да дойде техник. Например понякога вие чувствате един страх. Ще ви приведа един пример. Един свещеник се чудеше на себе си и казваше: „В турско време ходех вечер в гробищата и не ме беше страх от нищо. Мюсюлманите ги е страх от умрели и аз, за да се избавя от турците, често спях в гробищата и не се страхувах. След като се освободи България, в мен се зароди един страх. Престанах да ходя между мъртвите, отидох да живея далеч от гробищата, но не мога да се избавя от страха. Много смел човек бях, пък

сега съм страхлив“. И във вас понякога се явява страх и си казвате: „Какво ще правя, когато остарея, кой ще ме гледа без пет пари?“. Добре, представете си, че имате кон и казвате: „Като ми вземат коня, няма да яздя, ще ходя пеш“. Кое е по-хубаво в дадения случай – да яздиш на кон или да ходиш с краката си? Когато си дете, по-добре е да те возят на количка, но когато станеш на деветнадесет години, полезно ли е това? То би означавало, че си инвалид. Когато станеш деветнадесетгодишен, трябва да бъдеш свободен и никаква количка не ти трябва.

Казвам сега: човек трябва да има вяра. Трябва ли да имаш вярата на малките деца, които чакат слугите да ги возят; или трябва да имаш вярата на онзи ученик, който чака пособията, по които ще може да учи? Ученикът търси един учител по математика, по някакво изкуство или по каквото и да е отрасъл в науката, който да му предаде знание. И това знание трябва да се предаде в живота. Тогава кое е най-необходимо за всинца ви? На първо място е необходимо да вярвате в ума, който имате. Каквото и да е вашият ум, на каквато и степен да е той, имайте доверие в него. Имайте доверие във вашето сърце, имайте доверие и във вашата воля! Колкото и да е слаба волята ви, имайте доверие в нея. Следователно в дадения случай има три неща, на които да разчитате: разчитайте на ума си, разчитайте на сърцето си, разчитайте на волята си! Казва някой: „Трябва да вярваш в Бога“. Оставете тия работи, те са второстепенни. Дошъл е той да ме учи да вярвам в Бога! Че аз го знам това, преди той да ми го каже. Какво ще ме учи и ще ми дава ново верую?! Ако аз досега не съм вярвал, отсега нататък ли ще вярвам?

Съществува една специфична светлина, която трябва да се внесе в нас. И онзи не трябва да ми говори за вярата, а трябва да внесе в мен повече от светлината, която има в себе си. Аз се нуждая от неговото знание, не се нуждая от вярата му. Ще ви дам едно обяснение: представете си, че имате двама приятели. И единият, и другият ви обещава, че ще ви послужи, но на единия имате повече вяра, а на другия – по-малко. Кое ви заставя да вярвате на първия

повече, а на втория – по-малко? Това, което знаете, сега ли го научихте, или го знаете от по-рано? Вие вярвате, че този ще направи повече, а другият – по-малко. Тази вяра сега ли дойде, или я имахте от по-рано в себе си?

Сега нали всеки един от вас може да предчувства промяната на времето. Да, има известни състояния, които се дължат на времето, но когато почувствате промяната, вие вече имате това чувство в себе си. Например срещате някого и той казва: „Неразположен съм“. Той е като барометър. Има хора чувствителни, които знаят вятър ли ще духа, дъжд ли ще вали, град ли ще бие. Щом срещна такъв, от неговото неразположение аз вече зная, че времето ще се промени. Когато времето ще се разваля, котката ходи насам-нататък, а когато ще се оправя, тя е кротка, седи като някой аристократ. Ако е зимно време и котката седи до огнището, обърнала към него гръб, трябва да знаете, че ще има хубав сняг, а когато си грее корема, ще знаете, че времето ще се подобри. Това са наблюдения и съвпадения, които трябва да проверите; може да се каже, че са верни с малки изключения, но не са така абсолютни. Понякога котката си разполага гърба перпендикулярно спрямо огнището, пък друг път го поставя под някакъв ъгъл. Някой път ще видите, че си обръща гърба към огъня, така че лъчите да падат перпендикулярно; друг път го поставя под някакъв ъгъл, така че лъчите да падат под наклон.

Сега котката откъде знае тия геометрични положения и се разполага така, че топлинните лъчи да падат успоредно или по друг начин? Тя носи това знание. Съзнанието на котката нищо не знае, но тя има едно друго съзнание, което е в духовния свят, и то именно знае. Следователно висшето съзнание ръководи нисшата котка. Както една умна майка ръководи детето си и го наставлява, така и котката се ръководи от висшето съзнание – и тя иска да знае. Когато котката влезе в стаята при мен, тя помиришава, че има кашкавал или нещо друго за ядене, поглежда ме, спира се и висшето ѝ съзнание казва: „Внимавай, че този човек не е от боговете и ако те изпъди, нищо няма да има“. Тя се спре, седне, заеме една поза на светия, като

че ли не е заинтересована, но щом изляза навън, веднага погледне наляво-надясно, намира храната и започва да яде. В дадения случай онзи, който я ръководи, е по-силен, понеже влиянието му е невидимо за нея, а от мен тя понякога се страхува. Но мене котката ме вижда и това е по-лесно за нея, отколкото висшето ѝ съзнание. Когато ме погледне, чрез мен нейният ръководител ѝ внушава, а ако се махна, директно не може да ѝ влияе – тя си знае своето и ще направи погрешката. Веднъж я хванах за врата, стиснах я, а тя се почувства, като че ѝ отнемат живота, погледна ме и каза: „Бива ли толкоз да стискаш, какво толкова, че съм взела едно малко парче кашкавал?“. Рекох ѝ: „Ако не пипаш, повече ще ти дам, пък ако пипаш, ще ти дам по-малко“.

Понякога и вие като котката не слушате висшето си ръководство. Докато добрите са наоколо, вашият ръководител има по-голямо влияние, но щом се махнат, правите същата погрешка като котката. Много трудно е човек да бъде господар. Да бъде господар, разбирам съзнанието му да бъде будно, да разсъждава. Идва някой и казва: „Уплаших се!“. Защо, от какво ще се плашите? Страхът се предава.

Чувал съм много истории за мечки. Казвали са ми, че мечката от пътя си не се връща. Аз досега само веднъж съм срещал мечка – това беше в Маричината долина на Рила. Вървим ние, а отгоре иде една мечка, отива към водата, но така замислена, че изобщо не ни обръща внимание. Спрях се на пътя и я наблюдавам, мисля си как трябва да постъпим. С мен вървеше един евангелски проповедник и му казах, че една гостенка ни иде. Мечката приближи на петдесет крачки от нас. Казах на нашия приятел, че трябва да минем отпред, за да остане тя зад нас, но тъй се случи, че проповедникът стъпи на едно дърво, хлъзна се и падна с двата крака срещу мечката. Той искаше да бяга, понеже беше помислил, че аз вече бягам. Но когато падна пред мечката, тя го видя, обърна се и хукна назад по пътя, по който беше дошла. Казах му: „Благовари на това, че мечките много ги е страх от проповедници“.

Сега ще направя един извод от моята опитност с мечката: всяка една мъчнотия в света ще се върне по своя път. Няма мъчнотия в света, с която да не можете да се справите. Всякога трябва да знаете, че в сегашния ви живот имате една малка мисия. Не мислете, че е безпредметно вашето идване на Земята – вие имате все пак една малка мисия, каквато и да е. Вие сте един малък фактор за невидимия свят – пратени сте тук да научите нещо и да свършите нещо. Може да го знаете, може да не го знаете, това е друг въпрос, но е вярно, че сте изпратени; инак вие не можете да дойдете на Земята по никой начин. Представете си, че сте екскурзиант и отивате в един хотел, в който има четиристотин-петстотин легла. В хотела може да има сто екскурзианти, но няма защо да се безпокоите – все-таки ще има едно легло и за вас. Вие вземате леглото. Може да не намерите стаята, която искате, но най-важното е, че ще имате легло и храна и ще си починете. Може във вас да се зароди желание да останете повече, но все пак вие трябва да напуснете този хотел – не можете да останете, защото сте екскурзиант за един-два дена.

На Земята дълго време няма да седите. На някои е определено да седят десет дена, а на други е определено десет години, понеже един ден, преживян разумно на Земята, е фактор за една година. Ако пък една година живеете разумно, тя е фактор за десет години; ако десет години живеете разумно, те са фактор за сто години. Законът е такъв – това мога да ви го докажа и статистика мога да ви приведа. Така че зависи от днешните дни: трябва десет дена да живеете добре и оттам насетне ви е гарантирано. Но кога ще живеете добре? Когато се пробуди Божественото съзнание и заживеете така както трябва. Това са най-хубавите дни в живота на човека. Тия дни остават като много приятно събитие в целия ви живот. И щом си спомните за един такъв ден, който внася най-хубавото в човека, ще ви стане приятно. След туй ще си спомните за втория и за третия ден, за десетте дена, за десетте години; и най-после ще си спомните за стоте години.

Сега ви казвам: трябва да вярвате в това – вярата ще дойде да доказва. Ако имате вяра, ще ви се докаже, но без вяра не може да се доказва – знанието не идва без вяра. Например постъпвате в едно училище, започват да ви преподават по пеене или по друг предмет и вие приемате всичко на вяра, не критикувате. Откъде знаете дали тези учители разглеждат въпросите добре? Вие сега ги приемате, а след време ще проверите вярно ли е това, или не. Дори ако в даден случай ви посъветват така, че да направите погрешка, тя няма да ви увреди. Всеки един учител допуска известни погрешки, които отпосле вие трябва да поправите. Казва ми един способен ученик, че учителят, като писал на дъската, направил една погрешка. Той му казва: „Учителю, една погрешка е допуснатата“. Учителят веднага пита: „На кое място?“ – и поправя погрешката. Той нарочно ги допуска, за да види дали мислите – учителят ви оставя да мислите. Този, който е направил грешката, е мислил върху това и пак допуска някаква погрешка.

Много лесно се допускат погрешки. Например пишеш нещо и изядеш *ер* голям накрая; мислиш си, че си го написал, но той липсва. Когато дойдат чувствата, много хора не написват известна линия в края на думата, а си мислят, че е написана. Това можете да го обясните, то си има причини. Например на френски има букви, които се пишат, но не се четат. В български буквата *е* е гласна и се чете, но във френски *е* в края на думите не се чете. Тогава защо се пише там? В английски има букви, които не се четат, но се пишат. Англичаните са учен народ, затова са оставили някои букви да не се четат, инак без тях думите не са ясни. Това са доста трудни задачи, които те имат да разрешават в бъдеще. Когато ги разрешат, английският език ще стане фонетичен. Понеже сега англичаните имат много мъчнотии, затова езикът им не е фонетичен.

Това сега са предположения и хипотези. Във вас има много неразрешени работи и животът ви няма да бъде екскурзия с песни. Когато войниците отиват на бойното поле, те тръгват с песни и окичени с цветя, но когато се връщат оттам, кой е със счупен крак, кой – със счупе-

на ръка. Сега и вие вървите, накичени с венци, но не се знае как ще излезете всички от сражението – и момци, и моми, и стари, и философи. Мислите, че там ще ви посрещнат с цветя?! Не, на позицията очите ви трябва да бъдат отворени на четири! На светията очите са отворени на четири. Бойното поле е едно изключение. За да направят хората да са малко по-смели и да премахнат страха, от невидимия свят са създали войниците. Например ти си страхлив като заек или като пъдпъдък, но щом влезеш в сражението и започнат отвсякъде да хвърчат куршуми, накъде ще бягаш? Тогава у човек се развива присъствие на духа и казва: „Бях страхлив като заек, но когато захвърчаха куршумите около мен, станах безстрашен. Когато ми продупчиха шинела, си казах: „Каквото Господ даде!“. Щом си казах така, само ми нашариха шинела, но на месо не удариха“. Така е, ако беше хукнал да бяга, щяха да му нашарят задницата.

Та казвам: когато се намерите в трудно положение, кажете: „Каквото даде Господ!“. Ако речете така, само шинела ви ще нашарят, но вас няма да закачат. Как ще си обясните тези случаи, когато шинелът има дупки не на едно, но на двадесет, тридесет, четиридесет места? Тогава кажете: „Каквото даде Господ!“. Когато кажеш така, работите вървят. Сега каква е основната мисъл? Питате: „Какво да правим със сегашния живот?“. Каквото даде Господ! „Ами ако Господ даде страдания?“ За добро са. Така работи законът: ако Бог е допуснал страданията, след тях ще дойде доброто; ако Бог даде доброто, след него ще дойде благословието; а след Божието благословение идва Божията Любов. Ако страданието не идва, не идва и доброто; ако доброто не идва, не идва и благословието; ако благословието не идва, и Любовта я няма. Затова казвам: страданието трябва да дойде, за да дойде доброто; доброто трябва да дойде, за да дойде благословието; Божието благо трябва да дойде, за да дойде Божията Любов. Ако вярвате в това, нищо няма да изгубите! Не е важно дали го разбирате, или не. Не се изисква голяма философия. И аз, когато изучавах този въпрос, ни най-малко не

го разбирах, бях донякъде невежа, но започнах да го уча и го научих. И вие по същия начин ще го научите. Колкото човек е по-невежа, толкова е по-добре; колкото е по-учен, толкова е по-зле. Ако сте учени, ще търгите да бягате и ще ви нашарят; ако сте невежи и кажете: „Каквото Господ даде“, само шинелите ви ще бъдат нашарени.

Сега нали преди сражението започват с музика. Щом се разрази сражението, музиката престава, а щом свърши сражението, музиката пак започва и вие се връщате. Та и ние сега с музика се връщаме. Как ще обясните научно защо тук тонът не е ясен? (*Учителя удря по струните.*) Тук пък звуковите вълни се унищожават една друга. (*Учителя държи струната с ръка.*) Колкото е по-малко енергията, по-ясен е тонът. (*Учителя удря с лък по струната.*) Навсякъде във вас тоновете не са така ясни, понеже удряте много.

Сега трябва приложение – да тръгнем и да вървим! Изпейте тогава *Мога да кажа*. (*Изпяхме песента.*) Изпейте песента още веднъж, но я превърнете в картини, т.е. не мислете за нищо друго, освен за картините, за които пеете. Тези думи са мажорни.

В Природата има няколко вида гами. В съвременната музика мажорните гами са гами на деятелност, на енергия, на активност, а миньорните са гами на мекота. Когато искат да изразят някое страдание, турят миньорни гами. В Природата има гами на топлината и гами на светлината. Миньорните гами са гами на топлината, а мажорните гами са гами на светлината. Съществува преплитане на мажорните светлинни гами и на миньорните топлинни гами на живота. Някой път вие трябва да мислите за светлината – за мажорните гами, които съдействат за създаването на мисълта. А когато тия мисли трябва да се изпълнят, нужно е да влязат миньорните топлинни гами. Тия природни гами не съответстват напълно на нашите. Аз ги наричам гами на човешките мисли и на човешките чувства. Когато искате нещо да се изпълни, тогава идват топлинните гами, които творят и създават. Всякога, когато човек пее с тия гами, усеща, че по неговото тяло се

разлива малка хубава топлина. Когато човек пее със светлинните гами, тогава нещо проблясва в мисълта му, нещо му става по-светло.

(*Учителя свири нещо много живо и ритмично.*) Каква гама е тази? Може ли човек при тия светлинни гами да бъде меланхоличен? (*Учителя свири.*) Това е миньорна гама, без нея не могат да се изразят чувствата на човека. (*Учителя свири отново.*) Какво означава това? Човекът търси изходен път и пита: „Няма ли път, няма ли свършване това нещо?“. (*Учителя свири друго.*) Сега човекът намира вече пътя си, върви, избавя се от големите мъчнотии на живота. Не е лесна работа да държите своя лък. Колко години ви трябва, за да научите този ритъм? Ако свирите двадесет години по дванадесет часа на ден, може да се научите. Трябва не само да държим своя лък, но когато свирим, трябва Природата да ни разбира. Тогава, ако времето се заоблачава и иска да вали, ти щом засвириш, наоколо ще се изясни. Или пък ако има буря и ти засвириш, времето се успокоява и вятърът млъква.

Някой ще каже, че за това трябва сила. Природата обича хармонията. Бурята се е образувала от дисхармонията и ако се произведе хармония, тя веднага престава. Някои бури ги създаваме ние. Някой път хората се молят и идва дъжд, после спират да се молят и дъждът престава. Ние, хората, предизвикваме много неща в Природата и сами можем да ги оправим. Затова трябва да изучаваме законите, по които работите да се оправят. Музиката е едно възпитателно средство и всеки един от вас трябва да се учи да пее, за да се възпита. Трябва да знаеш да пееш. Когато си крайно неразположен, трябва дълго време да пееш на себе си. Защото в човека има едно крайно упорито същество, което не иска да пее, а иска да заповядва на света – и каквото пожелае, да стане. Ти искаш ангелите, Господ и цялото Небе да ти се подчиняват. Това не е в реда на нещата. Онова, което искате, трябва да бъде разумно – и тогава всички ще бъдат на вашите услуги. Икаш ли разумно, всичко е на твое разположение; икаш ли глупаво, ще срещнеш опозиция. Искайте разумни неща, разумно

трябва да се иска. Та казвам: в новото учение понякога вие вървите по стария път. По стария отъпкан път ще имате доста прах.

Сега ни трябва една демонстрация, за да видим какво влияние има музиката. Например на някой от вас, който е крайно неразположен и нервиран, да му изсвирим едно парче – и това негово неразположение да изчезне, да започне сам да се смее на себе си. В бъдеще, когато си неразположен, ще отидеш при някой свой приятел, ще му кажеш да ти посвири малко, ще го послушаш – и състоянието ти ще се смени. Или ако не разбираш някой предмет, щом послушаш някой, който свири, ще ти дойде една идея.

Животът е музика, науката е музика. Трябва да свириш отвън, за да се хармонизирате в светлинните гами – те са гами на знанието. А топлинните гами са гами на успеха в живота. Не можеш да успееш в живота, ако не пееш с гамите на топлината. Те не са миньорни, а са гами на постижението.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

21. лекция, 23 април 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

БОГАТСТВО, ЗНАНИЕ И ДОБРОТА

Отче наши

Четоха се работи по темата „Преимущества на отъпкания и неотъпкания път“.

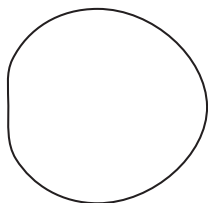
Добре сте развили темата, но вие разглеждате пътя само на физическото поле. Това, което казвате за пътя, не е вярно. Ако пътувате през въздуха, какъв ще бъде вашият път, кал ще има ли? Или ако пътувате по пътя на светлината, какъв ще бъде той? Вие смесвате отъпкания път с широкия път и неотъпкания път – с тесния. Каква е разликата, ако имате един обработен и един необработен материал? Коя вълна има преимущество – тази, която е снета от гърба на една овца и е обработена, или необработената? Преимуществото е там, че ако веднъж изтъчеш вълната, вече не можеш да дадеш друга форма на изтъкването, докато необработената вълна може да я изпредиш и изтъчеш по особен начин.

Отъпканите пътища имат преимущество, те са за предпочитане в сравнение с неотъпканите, но имат прах. Ако минаваш по някой каменист път, ти трябва да оставиш колата си и да ходиш сам. Под *отъпкан път* се разбира пътят на ума, а не пътят на човешките чувства. Понякога под тези думи се разбира обикновеният възглед, който хората имат. Те цитират едни и същи неща и казват: „Бъдете добри, бъдете твърди, бъдете смели“ и т.н. Смелостта и търпението – това е един резултат. Как можем да представим резултата? Например ако начертаем една права линия, това е един резултат, т.е. там има някаква дейтелност. Следователно кривата линия не е произволна.

Например вие имате глава, носите си я и нищо не знаете за произхода ѝ – кога се е появила, кой е турил първия ѝ основен камък. Вие носите главата си и мислите, че разбирате. Разбира се, това не е въпрос за деца, но може-

те да се запитате защо ви е главата. Вие бихте попитали защо ви е отъпканият и неотъпканият път, защо не седите на едно място. Как ще преведете понятието *път*? Пътят показва посока на движение. А на какво е израз движението? То означава, че трябва да имаме някакво желание. Но кое ни дава посоката на този път? Човешкият ум. Следователно когато имаш някакво желание и искаш нещо да постигнеш, ти проектираш нещо вън от себе си. Кога човек може да проектира нещо вън от себе си? Например казвате, че трябва да се обичаме. Че защо ви е любовта, каква нужда имате от нея, кого ще обичате? Защо не обичате себе си и не живеете със себе си, ами ви трябва да търсите някого другитого отвън?

Добре, да допуснем сега противоречието и да дойдем до онова, което е реално. В тази окръжност има една неправилност – малко е сплесната и извита от едната страна. (Фиг. 1) Защо едно нещо от едната страна е сплеснато и защо от другата страна е малко извито? Там, където е извито и изпъкнало, ние сме се задоволили с малко; там, където е сплеснато, сме се задоволили с много. Сега нека го обясним математически. Вие имате петсантиметрова отсечка и допускате, че тя образува едно шише, високо пет сантиметра; имате и една десетсантиметрова отсечка, която образува друго шише, високо десет сантиметра. Кое шише ще събира повече? Нали това, което е високо десет сантиметра? Колко пъти повече ще събира, ако широчината на шишетата е еднаква?

Фиг. 1

По строежа на лицето можем да познаем кой е бил учителят на един или друг човек. Онези, които са дошли на Земята и Месечината им е била учител, са взели нейния образ. На други Юпитер им е бил учител и ги е ръководил, затова са взели неговия образ. На трети Венера им е била професорка и ги е водила, затова приличат на нея. Някой е ръководен от Слънцето и е взел неговото лице, друг е бил под ръководството на Сатурн и е взел неговото

лице. Всеки от вас носи лицето и характера на този свой учител, който ви е ръководил през живота. Сега вие казвате, че вярвате в един Господ. Какво разбирате под думите: „Един Господ“? След като вярвате в един Господ, кажете ми една дума от Неговия език. Например ако сте учили френски, вие можете да кажете първата френска дума, с която сте почнали. Тогава коя е първата Божествена дума? Всяка дума си има свой произход.

Понякога говорим за езика на Природата, който тепърва имаме да учим? Колко Божествени думи ще намерим в българския език? Колко Божествени думи има в английския или във френския? Ако кажеш нещо на Божествен език, ти веднага ще се зарадваш, ще направиш някое движение, ще кажеш някаква необикновена дума, след което ще дойдат и други думи. Когато изучавате произхода на езиците, вие се спирате на личните имена или на съществителните, но първоначално те не са съществували. В началото всички същества са започнали със съюзите – изговаряли са *и*, *с*. Например когато заболяе мозъкът, в говора на човека първо се загубват съществителните имена, след туй се загубват местоименията, после – прилагателните, после – глаголите; и когато се загубят и те, остават съюзите. Болният вече не казва например съществителното *нож*, а казва „онова, което реже“. Също така е забелязано, че когато човек започне да оздравява, в говора му думите се възстановяват по обратен ред. Следователно има един възходящ път, по който думите се наслояват в човешкия мозък. Значи има един път, по който речта е дошла на Земята. Тия неща сега се изучават.

Казвате: „Отъпкан път“. Какво разбирате под този израз в умствено отношение? Не е ли по-добре да изучаваме един език, който е установен и има завършена форма, отколкото език, който сега е в еволюция и ще се развива в бъдеще? Но това не е толкова важно. Сега в какво седи отъпканият и неотъпканият път? Ние няма да дадем краен извод, но само насока на човешката мисъл. И отъпканият, и неотъпканият път е добър. Вие казвате: „По отъпкания път има много прах, голям наплив и много конкуренти, пътуването не е така удобно“.

Сега да минем към нещо по-важно. На какво се дължи човешкият успех, защо някои хора не успяват, а други успяват, защо човек в края на краищата остава недоволен от земния си живот? Ако си чиновник, след тридесет-четиридесет години ще те пенсионира; ако си владика, ще те развладичат; ако си професор, благовидно ще те пенсионира, т.е. ще те уволнят за заслуги. И в края на краищата ти си мислиш, че в далечното бъдеще името ти ще бъде записано в историята и ще те споменават. На колко видни хора имената се споменават? Например в гръцката история колко видни хора има, на които имената се споменават? Колко имена от еврейската история се споменават в Библията?

Сега аз правя едно сравнение и питам: кое е съществено, което остава от вас да се споменава? Кое е онова, което ще остане от вас, след като заминете от Земята; кое ще носите със себе си във вашия ум? Казвам: трябва да остане нещо съществено от вас, от което хората да могат да се ползват. Ако пък сега не оставите нещо съществено, това показва, че в бъдеще ще работите и ще го оставите. В края на краищата, когато завършите вашата еволюция, все ще оставите нещо. Вие сега не сте видни хора, понеже имате още дълго време да идвате на Земята и да учите, докато завършите, но все-таки ще оставите нещо в света. Вашият ум ще се възпита и тогава ще се запише, че едн-кой си от вас е писал едн-каква си теза, защитил я е успешно и после тя е била приложена в живота и е принесла голяма полза за човечеството. Досега вие нямате никакъв спомен дали сте държали такава теза. Има ли някой от вас да помни своя минал живот? Вие вярвате в прераждането – блажени верующи! Понякога се питате какви сте били в миналото? Все нещо сте били, но какво точно? Едно нещо с положителност знаете – знаете какво сте сега. Това пак е нещо, защото от сегашното можете да изчислите какви сте били в миналото. То не е трудна работа.

Наскоро си мислех за някои хора, които стават щедри и жертват на физическото поле. Казват за такъв: „Добър човек е станал“. Но този щедър човек е много користо-

любив, чувството за придобиване на собственост в него е минало по-нагоре от физическото поле. Досега той е събирал пари, дошъл е до едно място; след туй се е влюбил в знанието и сега иска да учи, да придобива знания. Сега той развива пак стяженолюбие, но в друго направление – в трупане на знание. Например някой е станал философ и след като е изучил всичката философия, е дошъл до една задънена улица и е станал набожен, започнал е да проповядва, за да предава знанието си. Но този човек пак е користолюбив – иска да придобие друго знание. У одного користолюбие е в знанието, друг пък иска да притежава някого. Всичко това е вашето користолюбие. Например искате да имате приятел – това е користолюбие; искате да бъдете добър – това е користолюбие; искате да бъдете учен – това е користолюбие; искате да бъдете силен – и това е користолюбие. Кажете ми сега нещо, което не е користолюбиво.

Аз ви навеждам на една мисъл, но не трябва да се самокритикувате, защото самокритиката е пак користолюбие. Например ти се самокритикуваш, че си будала, че не си могъл да спечелиш нищо. Защо се самокритикува човек, че не е добър? От користолюбие, че не е спечелил. После, когато се самокритикуваш, че си будала, това пак е користолюбие, че не си станал учен човек. Когато искаш да те почитат хората, това е пак користолюбие. Кажете ми сега: кое не е користолюбие? Да обичаш хората, без да очакваш нищо от тях, и да ти е приятно, че ги обичаш. Сега ти искаш да ги научиш на своя път – учиш ги това да направят, онова да направят. Какво ще научат те от теб? Остави хората сами да направят това, не искай да бъдат като теб, не искай да бъдат учени като тебе. Турците казват: „Остави се от този серсемлък!“.

Сега вие може да се спънете от тази мисъл и да кажете: „Нали трябва да имаме стремеж, какво да правим, да си скръстим ръцете ли?“. Когато човек придобие много, само тогава си скръства ръцете. Когато някой твърди, че си е скръстил ръцете, виждам, че си е турил голям товар на

гърба и казва. „Какво ще правя, как ще нося този товар?“. Според мен скръстването на ръцете означава натоварване. Богатият вече си е скръстил ръцете и за да се избави от смъртта, трябва да предпочете лечението – да започне да жертва богатството си заради знанието, че да спечели нещо в нова форма. А когато спечели много знание и дойде до неговия край, той трябва да го пренесе в добродетелите. Ако не превърне знанието в добродетел, смърт го очаква. Следователно за да не умре, за да не изгуби онова, което е придобил, той трябва да го превърне, да го пожертва. Аз ви казвам защо трябва да бъдете сиромаси – за да станете учени. Защо са нещастията? За да станете добри. Нещастieto е само една форма, в която енергиите се превръщат в добродетели.

Нещастията са много отъпкан път. Нещастieto, страданието, несгодите в света – това е най-отъпканият път. По-отъпкан път от страданието има ли? Всеки бяга от този път. А кой е най-неотъпканият път? Малките радости, които никой не е преживял. Когато минаваш по неотъпкания път, имаш какво да вземеш, а по отъпкания път всичко е изядено и изпито, всички дървета са обрани. По неотъпкания път дърветата са увиснали от плодове и сред тях птички пеят; по отъпкания път птиците са избягали и има само една малка светлина. В отъпкания път, по който все вървите, има постоянно разочарование и вие казвате: „Дотегна ми това страдание!“. Отлично, тогава стани добър! Имал си несгоди в живота – тогава стани умен! Това е наука. Казваш, че ти е дотегнало. Добре, според това, което ти е дотегнало, кой е пътят, по който трябва да минеш?

Сега често се задават въпроси, които нямат разрешение. Ако кривите линии са резултат на правите, защо хората казват: „Той върви по кривия път“? Откъде е дошла идеята, че кривият път е лош? Това е една необяснима идея. Често съм срещал синове да казват: „Баща ми върви по крив път – раздава имането на другите“. Значи от техния тесен кръг на схващане те считат, че бащата не е умен, че върви по един крив път, че освен на тях мисли и помага

на другите. Те искат баща им да няма друга идея, но аз бих желал той съвсем да си изкриви пътя в този смисъл.

Да допуснем, че имаме един център, който става причина за образуване на една крива линия. Сега представете си, че имате два или три центъра, които са в състояние да образуват разни криви линии. (Фиг. 2) Представете си, че

един човек има желанието да образува една крива линия – например линията на богатството; друг иска да стане учен, а трети иска да стане добър човек. Какво отношение имат тия три криви линии? Правата линия може да съществува на физическото поле, кривата линия може да съществува в духовния свят – това е само една перспектива на нещата. Кривата линия някъде

Фиг. 2

е вдлъбната, някъде линиите се събират. Това, което е събрано, на физическото поле трябва да го разсипеш. Ако поставите вода в една чаша, тя стои; ако обърнете чашата, тя ще се излее навън; но ако превърнете водата на пара, можете ли да я изсипете надолу? Ако чашата е пълна с пара и стои права, парата ще излезе нагоре, понеже нейното движение е нататък. Следователно ако обърнете тази чаша, тя пак остава пълна.

Тази чаша е пълна в умствения свят. В умствения свят трябва да обърнете чашата с дъното нагоре, за да остане съдържанието вътре. Вие не сте мислили по този начин. Този закон е същият. На физическото поле вие можете да напълните една сфера с вода и ако искате да я задържите вътре, трябва да я държите с отвора нагоре. Учените затварят в подобни сфери и парата, но ако намери и най-малка дупчица, тя ще излезе навън. Казвам: във физическия свят налягането е от горе надолу, а в умствения свят е от долу нагоре. Неуспехът ви се дължи на това именно, че в умствения свят употребявате средствата и методите на физическото поле и всичките ви предприятия пропадат. Ако пък на физическото поле употребявате средствата и методите на умствения свят, вие пак ще пропаднете. Ум-

ственият свят има специфични закони, физическият свят също има специфични закони.

Как ще заинтересувате човека на физическото поле с някакъв умствен предмет? Например някой е богат, има десет-петнадесет-двадесет милиона на разположение, пък ти си беден, пет пари нямаш, но си завършил четири факултета, много си умен, т.е. богат си в умствено отношение. Как ще образувате връзка с този богаташ? Ти, ученият, трябва да станеш слуга и да се откажеш от господство на физическото поле. Богатият ще ти разправя как е спечелил парите си, ти пък ще му разправяш как могат да се обработят капиталите му по някакви други начини. Добре, но ако останеш постоянно негов слуга, постигнал ли си целта? Не, ще станеш слуга, за да можеш да превърнеш този господар в слуга, а ти да станеш господар. Ако не направиш това, нищо няма да постигнеш. Но ако можеш да го превърнеш в слуга, а ти да станеш господар, обмяната е правилна. Първо ти ще си слуга, а той ще е господар; после ти ставаш господар, а той е слуга.

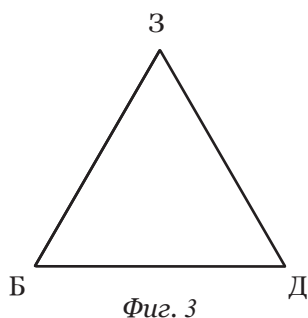
Сега законът е същият: ти служиш на нещастieto, защото ти е господар. Когато те хване, то казва: „Ще правиш каквото ти казвам! Щом ти кажа да плачеш, ще плачеш; щом ти кажа да скърбиш, ще скърбиш!“. И ти го слушаш – нещастieto е голям господар и каквото ти каже, не може да не го направиш. Сега обаче този голям господар трябва да го направиш слуга, пък ти да станеш негов господар. Следователно ще превърнеш нещастieto в щастие. Щом го превърнеш в щастие, ти ставаш господар, а нещастieto ти става слуга. Тогава то е доволно от теб и казва: „Животът има друг смисъл! Това слугуване е далеч по-добро от моето господаруване!“. Нещастieto вижда, че е по-хубаво да слугува на щастieto, отколкото на себе си. Сега вие трябва да разбирате, че сте дошли на Земята да превърнете нещастieto в щастие, да превърнете злото в добро, да превърнете лъжата в истина, да превърнете невежеството в знание, да превърнете робството в свобода.

Сега във вас се заражда една естествена мисъл – искате да пеете, но не можете и питате: „Как ще се научим да

пеем?“. Ще намерите професор по пеење и ще се научите. Иначе, без да има някой да ви преподава начални уроци, вие не можете да се научите. Във вас има желание, но не знаете как трябва да пеете. Следователно щом сте нещастни в живота, ще намерите някой професор по щастие и ще му платите пребогато, за да ви даде методите, по които можете да станете щастливи. Ще изучавате това като наука.

Когато говорил върху този въпрос, един древен философ искал да го обясни на учениците си, но проблемът и в неговото съзнание не бил ясен. Тогава той казал: „Елате с мен, аз ще ви заведа при моята възлюбена“. Но как да ги заведе, как да ги убеди в това? Казал „елате“, но с „ела“ работата не върви, а трябва път, по който да проникне човек. Тогава той избрал един начин и започнал да учи, че човекът трябва да напусне личния живот и да отиде в безличния. В това философът донякъде е прав. В какво седи личният и в какво – безличният живот? Например някой ми казва, че не съм учен човек. Учен не съм, но и онзи, който ме критикува, е толкова невежа, колкото и аз. Това са плюс и минус. Той ме критикува, че не зная, и пита: „Ами ти знаеш ли последните изчисления за разстоянието до Слънцето?“ „Не зная.“ „Много назад си останал“. Казвам му на свой ред: „Ти не знаеш последните изследвания за гравитацията, не знаеш колко тежи Земята, много назад си останал“. Оня отговаря: „Действително, аз съм останал назад, но пък съм се занимавал със Слънцето и зная колко тежи“. Казвам му: „Ти сега ще ми кажеш твоите данни, но в замяна на моето невежество ще ти кажа, че и ти си невежа. Аз ще ти кажа колко точно тежи Слънцето“. Сега пък оня ме пита: „Как го измери?“ „Измери го“.

Всичко това не трябва да спъва вашия ум. Винаги трябва да имате съответстващи методи, за да превръщате енергията от едно състояние в друго. Не се спъвайте с богатите хора на Земята, не се спъвайте с учените хора в света. Казвате, че не сте учени. Ти трябва да бъдеш едно от трите – или богат, или добър, или учен. Това са три резултата. Все трябва да започнеш отнякъде – или с бо-

гатството, или с учението, или с добротата. Те са три изходни положения и образуват един триъгълник. (Фиг. 3) Ако допуснеш, че си невежа, трябва да добиеш знанието; ако допуснеш, че си лош, трябва да добиеш добротата; ако допуснеш, че си беден, трябва да добиеш богатството. Трябва да бъдеш или богат, или умен, или добър. Все-таки трябва да имаш един център, една точка, от която правите линии да излизат. Пра-

вата е резултат, който излиза от един център, а кривата според мен е един вторичен процес. Щом имате едно добро, вие имате една права линия, а щом имате една права линия, ще образувате една орбита, един път, по който да се движите в пространството. Ако разгледате движението на хилядите и милионите слънца, които се въртят около един център, всичките тия криви линии образуват система на разумни същества.

Сега коя съществена мисъл остана във вас? Трябва да внесете в себе си следната философия: не бъдете индиферентни, но въобще не мислете как да станете богати или как да станете учени. Всичко трябва да ви стане безразлично. Ти казваш, че си остарял. Остаряването е маска, която турят на главата ви. Излязъл е един бял косъм на главата ти и казваш, че си остарял. Коя е причината за остаряването във вас? Когато богатият осиромашее, той остарява, но поумнява. Когато умният стане добър, силен става. Та казвам: старите хора изгубват своята сила, понеже са поумнели, но добри не са станали. За да не изгубиш своята сила, ти трябва да станеш добър. Богатият става умен, защото има движение в себе си.

Сега трябва да станете умни. Младите са богати хора. Когато се родиш, ти си богат човек. Това е даденото на Михалчев⁹. Младият трябва да се хване за богатството, възрастният трябва да се хване за учението, а старият трябва

да се хване за доброто. Само по този начин старият ще добие силата си. А когато възрастният придобие учението си, той ще се освободи от товара си. Следователно ако искаш да добиеш своята свобода, трябва да станеш учен. Не станеш ли, робството ще дойде като следствие. Трябва да станеш учен, за да се избавиш от робството; трябва да станеш добър, за да се избавиш от безсилието.

Това трябва да се загнезди в ума ви, иначе никаква нова култура не можете да постигнете в ума си и ще се въртите като пате в мъгла. Или ще стигнете до философията, до която индустите дойдоха, след като се забъркаха. Те сложиха в центъра прераждането – т.е. ще се прераждаш, ще се прераждаш, докато стане нещо. Нищо няма да стане! Прераждането има смисъл само когато можеш да станеш богат, когато можеш да станеш учен или можеш да станеш добър. Това е за Божествения свят. Еволюцията е придобиване на добродетелта. Зад добротата има още други светове, но сега поставям тези три, които са достъпни за вас. Зад доброто има нещо, което седи по-високо и което трябва да се придобие, но богатството, знанието и добротата трябва да придобиете сега.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

22. лекция, 30 април 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

ХАРМОНИЯ НА ЧУВСТВАТА И СПОСОБНОСТИТЕ

Отче наш

Пишете върху двете думи: *доблестен* и *сръчен*.

Често употребявате израза: „Имай вяра!“. Какво подразбирате под този израз, в какво може да вярва човек? Във всичко онова положително, което не е опитал. Например купуваш захар от бакалина – трябва да имаш вяра, че е хубава; купуваш мед или плодове, или дрехи, или някой кон – все-таки трябва да вярваш. Кои са признаците, по които се познава, че един човек вярва? Как ще познаете, че един човек вярва в онова, което казвате? В началото той ще има вяра в думите ви, после ще се обезвери и ще престане да вярва. В университета например вярвате на един професор, че разбира предмета си, но после някои работи започват да ви се струват пресилени и почвате да губите вяра.

В губенето на вярата вече се намесват някои други разбирания и способности. Вие започвате да подозирате този професор. Какво нещо е подозрението, мисъл ли е то? Подозрението не е мисъл. Какъв е произходът на подозрението? Представете си, че сте учител в началното училище и обяснявате на децата какво нещо е подозрението. Вие трябва да се научите да преподавате. Аз виждам, че като учители на себе си вие не знаете да преподавате подозрението, т.е. на другите го преподавате по-добре, отколкото на себе си. Когато преподаваш подозрението на себе си, какво трябва да приложиш? Например подозираш другите хора, но себе си не подозираш – защо? Когато подозираш другите, същевременно можеш да направиш едно тънко различие и да започнеш да се подозираш, че си някак заинтересуван. При какви условия човек може да бъде заинтересуван?

Представете си, че в някое начално училище, в прогимназия или в гимназия един учител е някак неразположен към даден ученик, много е скържав към бележките, едва му пише тройка, а понякога му туря две и половина или две и три четвърти, или три минус. Какви са съображенията на този учител? Сега на пръв поглед на вас ви се вижда смешна тази работа, но все пак той трябва да има някаква идея. Бележката две и половина не е музикална – как може да се постави такт две и половина? Музикално е пет втори. Следователно на този ученик му куца времето, затова не му върви. Когато поставя бележка, в която има и половинки, учителят вече цени времето. А щом има бележка във вид на дробно число, ученикът не разбира времето. Например имате такт две четвърти или четири четвърти от времето. Какъв такт е той, можете ли да го премерите с аршин? Можете – все пак има едно време, има известно движение, с което като че ли мериш нещо, което е минало.

Понякога може да изпеете как една болка се явява и се усилва – с усиляването вие започвате да си задавате музикален такт. Да кажем, че тя се усилва във фортисимо. И така, имате болка – започвате да пеете; тя се усилва – вие усилявате такта; започвате да забавяте такта – болката започва да отслабва. Сега това ви се вижда смешно и си казвате: „Мен ме боли, а да започвам да мисля!“. Щом започнете да мислите, ще почнете да се лекувате от болката. Понякога чувствате болка или в кръста, или в хълбоците, или в краката, или някъде в ставите – и насочвате вашето внимание натам. Когато мислите и чувствата ви са съсредоточени в една област, вие задържате там повече кръв; а там, където се задържа повече кръв, има по-голямо напрежение. Болката не е нищо друго освен по-голямо напрежение на нервната система. Вас ви е страх да не се скъса от болката някой деликатен нерв или да не се парализирате. Понякога болката е така силна, че нервите не функционират. Та казвам: трябва да пренесете вашата мисъл.

Болката всякога показва, че имате повече влага, отколкото ви трябва. Въобще по две причини можете да боледувате – или имате много влага, или имате голяма

сухота. Когато имате много влага, какво трябва да правите? Сега в света има много повече чувства, отколкото мисъл, вследствие на това времето е много влажно. Затова всички хора в България и в Европа могат да се решат на това и тази влага да се махне. Сега в тази мисъл няма никаква логическа връзка и вие се питате какво отношение има между външната влага и вътрешната болест. Болката може да се обясни с друго: когато храносмилането не става както трябва или храната не е пречистена, някои полуорганични вещества остават под формата на утаени частици около ставите. Когато времето започне да се изменя и да става влажно, започват да се свиват капилярните съдове в организма, които са много деликатни. Тия твърди частици се натрупват в тях, движат се и от триенето помежду им се образува ненужна топлина – и вие чувствате известна болка. Понеже те не могат да преминат през свитите капилярни съдове, на хората им е дошло наум да слагат сгряващи компреси. На болното място му трябва топлина, за да се лекува. Обратно – върху големи възпалителни процеси слагат студени компреси, за да се премахне възпалението и да не се разширява.

Сега да се върнем към главната мисъл. Вие имате едно усещане – чувствате болка; и за да се премахне, трябва да започнете да мислите. Следователно болестта е дошла вследствие намалението на вашата вяра. На болния човек вярата му е намалена. Тогава трябва да усилим вярата. Вярата не е чувство. Дойде ли чувството във вас, ще дойде и болестта. Тя идва, понеже се е намалила способността ви да мислите, понеже вярата ви се е намалила. Сега вие казвате: „Аз имам вяра“. Каква вяра е тази, която не може да премахне една болка? Болката се дължи на електричеството и на магнетизма, които функционират в нервната система и в кръвообращението на човека. Кръвта, която постоянно тече, трябва да премине през капилярните съдове на целия организъм, но някъде става натрупване и задръстване, т.е. пътните съобщения се нарушават. И ти, като разумен човек, трябва да си поправиш пътищата, за

да тръгне кръвта. Щом има натрупване на едно място, там има вече блъсканица. Представете си, че дойде една двеста-тристахилядна армия и с грамадния си обоз задръсти пътищата в протежение на няколко километра – каква блъсканица между хора, коне и коли ще настане. А после, когато дойде и неприятелят, каква суматоха ще настане! Трябва ум, за да се избегне едно нещастие. А болестта показва, че вие не сте организирани. Щом не сте организирани, не можете да си помогнете.

Можете да направите един опит и да проверите дали ще бъде сполучлив. Представете си, че прекарвате някаква болест. Сложете си двете ръце на главата – от двете страни на темето, където е центърът на надеждата. Или пък направете опит и повикайте ваш приятел, който минава за фаталист. Например има лековерни хора, на които ако кажеш, че магарето хвърчи, че си намерил цяло буре със злато или че си намерил диаманти, ще ти повярват. Тези хора имат вяра. Ако имате такъв приятел, идете при него и му разкажете за вашата болест. Какво ще стане според вас? Когато отидете при този, който вярва, и му разкажете за вашата болест, той ще повярва в болестта и тя ще се усили.

Не отивайте да разказвате за болестта си на човек със силна вяра: намерете човек, който е безверник, и на него разкажете за болестта си. Не че той не вярва, но този човек разсъждава и когато му разкажеш, ще рече: „Тази работа не е така, както я представяш“. Например ти казваш: „Боли ме главата, ще се пръсне!“. Ако разправиш на този, който има вяра, че главата ти ще се пръсне, той ще повярва в това и болката ще се усили два пъти повече. Не, нищо не му разказвай за главоболието си – кажи му, че наскоро си ял едно ядене и толкова ти е станало приятно, че си се почувствал добре. Той ще повярва, че си здрав, и по този начин повече ще ти помогне. Това значи да се лекувате хомеопатично. Кажи му, че си здрав, и той ще повярва, макар че си болен. Макар че те боли кракът, ти му кажи: „Кракът ми ходи много хубаво“. Сега ще възразите, че по

този начин вие го лъжете. Че като му разправяш за своята болест, не го ли лъжеш?

Сега каква форма можете да дадете на болестта? Болестта съществува ли като реалност в света? Например някой ваш приятел ви стисне за ръката и ви причини болка. В дадения случай това е едно неприятно и пресилено усещане. Съществува ли болката като реалност? Съществува, но тя е относителна реалност в света. Всякога, когато човек мисли за дадено препятствие в живота си, той може да го преживее като едно болезнено състояние. Сега се правят опити, при които човек се поставя в хипнотично състояние и му се внушават известни болки. Например по закона на внушението може да му се вложи мисълта, че ръката му е изгорена или че има счупване на крака. Някои от вас са изучавали закона на внушението и често вие заболявате от внушение. Виждате някой болен човек и си казвате: „И аз ще се разболея“. Виждате човек, на когото очите са се зачервили, и си казвате: „И моите очи ще се зачервят“. Ако очите на този човек са се зачервили, има си причини за това; ала щом във вас те не съществуват, болестта никога не може да се прояви. Но вие изкуствено създавате един бент.

По подобен начин често имате и следната опитност в училище. Седите на мястото си, научили сте си урока, но си казвате: „Ако учителят ме извади, ще си забравя урока!“; и когато ви вдигнат, стресвате се, не знаете откъде да започнете – и в ума на учителя минавате за ученик, който не си знае урока. Как трябва да коригирате погрешката? Вие знаете, че сте си научили урока, но ви е страх и си казвате: „Ако кажа, че го зная, а пак го забравя? По-добре да си мълча“. Предпочитате да ви остане двойка. Не, кажи на учителя си: „Аз зная този урок!“.

Разказват за видния психолог доктор Браун от Бостънския университет, който разглеждал в лекциите си понятията за субект и обект – че обектите са вън от нас, а субектът е вътре в човека. Докато четял лекцията си, забравил това и попитал: „Психологически дали съм обект,

или съм субект в университета?“. В дадения случай въпросът остава неразрешен. Ти живееш или в материалния, или в духовния свят. Каква е вашата представа за физическия и за духовния свят? По какво се отличава една чиста мисъл? В чистата мисъл няма изобщо никакво противоречие. По принцип съществува обективно и субективно схващане. В субективно отношение чувствата вземат надмощие; предметите вън от нас пък произвеждат известно действие. Например ако ви покажа един лимон, веднага устата ви ще започне да се пълни със слюнка. В този случай вие не само мислите, но и чувствате нещо, т.е. имате вече една представа.

Сега да дойдем до същественото. Вярата е един център, който доставя енергия на човека. Всяко едно чувство доставя известна енергия. Способностите представляват друг род енергия. Трябва да знаете да преплитате тия енергии. Никога не можеш да успееш в живота си, ако нямаш вяра, т.е. ако не разчиташ на енергията, която вярата ти доставя. После и твоята разумност, твоят ум трябва да ти достави известна енергия, да усилви вярата ти. След това трябва да бъдеш смел, т.е. в подкрепа на вярата трябва да дойде смелостта. Къде се намира смелостта на човека и в какво се изразява тя; кога човек е смел? Например вие казвате: „Аз смея да кажа“. Това значи, че си уверен – туй, което говориш, смееш да го кажеш, че е така.

За да бъдеш смел, трябва да намалиш производството на страх. Понякога центърът на страха произвежда толкова продукция, че напълва пазара със стока, която не може да се продаде. Има неврастеници, у които това чувство се събужда и произвежда всевъзможни мисли. Ако се вози на една кола, той мисли, че тя може да се счупи; колкото и да е богат, мисли, че къщата му може да се събори върху него; или мисли, че отвън го преследват, и ако направите и най-малко помръдване, той го тълкува в лош смисъл. Това е страхът във вас. Аз понякога наблюдавам как този страхливец казва: „Закъсахме вече!“. Краката ви се подкосяват, не можете да бягате, не можете да мислите и казва-

те: „Моята вече се свърши!“ . Това е страхът във вас – много производство има той, затова евтино го продавате.

Обратно – смелият човек има една ценност в себе си. Хора, на които главата отзад е широка, са смели; на които главата отзад не е широка, не са смели хора. У някои, в които чувството на страх е силно развито, се произвежда особен род енергия. Този въпрос досега още не е проучван. Сега се изучават чувствата и способностите. Всяка една способност и всяко чувство произвеждат особен род енергия, която в даден случай може да бъде полезна или вредна. Не че чувството на страх само по себе си е вредно, то има място в човека, но ако чувството за осторожност произвежда повече енергия, тя ще те направи нещастен. Да кажем, че някой е чел нещо по медицина и казва, че червата му не функционират – тогава започва да го боли коремът. В действителност той си въобразява, червата му функционират много добре. Но понеже е ял едно, второ, трето ядене, и тънките черва, и дебелото черво са задръстени с нечистотии, напълнени са като суджуци и всички отрови започват да се разпространяват в тялото. В такъв случай трябва да вземете очистително, един-два дена няма да ядете и ще гледате да очистите червата, за да функционират правилно.

Питате тогава какво да правите. От двете страни на главата при слепите очи има един център на яденето. Ти седиш, а той е един бърборко – все нещо ти приказва. Изяждаш един портокал, после – една ябълка, хайде кашкавал, после – сирене, хайде някоя торта за Великден, хайде – едно пържено яйце, после ще вземеш баклава, после – едно черно кафе за храносмилане, след това пиеш една чаша студена вода и накрая казваш: „Не зная какво ми стана, не съм разположен вече!“. Ако искаш главата ти да бъде мирна, изяж една ябълка, но ако искаш от всички тия неща да вкусиш, ще почувстваш, че работата не върви.

По същия закон вие правите подобни грешки и в духовния свят – събирате на едно място много несъвместими неща. С други думи, внасяте във вашия духовен или във вашия сърдечен свят несъвместими образи. Никога не

внасяйте несъвместими образи във вашето въображение. Например внасяте в ума си образа на една боа и на един заек. Ако вие сте безстрашни, хубаво е да имате в ума си по един заек, но когато сте по-страхливи, не пипайте зайците, защото те ще ви предадат своя страх. Заекът може да причини полза в света тогава, когато някъде някой разбойник замисля да убие някого, но той му минава път, предава му от своя страх. Тогава разбойникът се уплашва и се отказва да направи престъплението. Защо са зайците? За да плашат разбойниците. Някой тръгва да прави едно шмекерство, но вижда заека и започва да мисли, че заек му е минал път или че котка му е минала път. Щом мине, заекът всякога внася страх, ти вече не действаш самоуверено; или вървиш и започваш да се съмняваш дали тази работа ще бъде сполучлива, или не. Заекът е принесъл своята полза; той те среща и те пита: „След като отиваш на работа, обмисли ли я добре?“.

Веднъж повикали заека, дали му два кобура с пистолети и го назначили на служба да оправи света. В началото той мислел, че ще тури ред и порядък, но веднъж се намерил в трудно положение, хвърлил кобурите и избягал. После отишъл при царя, дал си оставката и казал: „Не ме е назначил Господ да управлявам хората, трябва да отида и да заема своята служба. Да се надбягвам мога, но да правя хората смели – за тази работа не съм способен. Намерете друг на моето място“. Казвам: не слагайте заекът да оправя вашите работи, да туря ред и порядък във вас. Много пъти вие решавате да направите нещо, обещавете примерно някому сто лева назаем, но щом се върнете вкъщи, размисляте, уплашвате се и казвате: „Ако му дам сто лева, аз какво ще правя? На мен ми трябват тия пари“ – и се отказвате. След това идва и друго едно положение: всякога, когато искаш да се освободиш от даден страх, ти започваш да послъгваш. Питат те: „Защо не му даде назаем?“; ти казваш: „Болеше ме коремът“ или „Майка ми се беше разболяла“. Нито майка ти се бе разболяла, нито коремът те болеше, но просто твоите съображения бяха, че ти трябват тия пари. Тук идва друг страх – че твоят

приятел може да се обиди; и за да замаскираш работата, излъгваш. По този начин вие притуряте много неща, които не са естествени. Но казвам: усилвайте вярата в себе си!

Когато дойдат от провинцията тук, мнозина се нахърчават, но щом минат три-четири дена, обезсърчават се и дойде ли време да си отиват, вече треперят и казват: „Напускаме една културна среда!“. Ако бях на тяхно място, нямаше да мисля, че хората, между които вие живеете, са най-културните. Нима мислите, че тук сте по-културни от онези там? Във вас виждам една полировка отвън, нещо, което не е съществено. Аз не се самозаблуждавам от външната учтивост – тази учтивост я има и в света, даже е по-голяма. Ако отидете на някой дипломатически прием, там са много учтиви – хазиянът ще излезе, ще ти поеме палтото, но зад всичко това той прикрива едно скрито понятие за теб.

Та ако и ние се държим така, не е лошо, хубаво е, но това вярване при изпитанията често изчезва. Да кажем, че имаш много високо мнение за един твой приятел, хвалиш го, но ако малко те настъпи някъде, веднага кипваш. Дотогава не си виждал никакъв недостатък, но щом ти настъпи мазола, веднага започваш да казваш за него едно, второ, трето, четвърто. Докато не те е настъпил, го изкарваш гениален, талантлив, но щом те настъпи, става обикновен простак и казваш: „Той не знае как да постъпва, няма поведение!“. Утре приятелят ти се обръща и ти пак го туряш на старото му място в себе си. По този начин вие ту уволнявате вашите приятели във вас, ту отново ги издигнете и казвате: „Внимавай да не те снема отгоре!“. И приятелят ти, за да не го снемеш от този пиедестал, започва да те лъже. Вие взаимно нямате уважение и почитание. Според мен да имаш уважение и почитание към един човек, значи да имаш към него същото разположение, каквото имаш към себе си. Аз никога няма да се натрапя на един човек. В какво седи свободата? Никога няма да се натрапя на своя приятел и да му причиня нещо, за което той ще съжалява. А не заради това, че не може да ми откаже, да искам той да направи това, което аз не мога.

Така вие преминавате вече границите на приятелството и тогава ще се намерите в противоречие със себе си, ще изгубите хубавото, което имате.

Разказвах ми случката с една англичанка, която отишла в Алпите със своя възлюбен. Тя искала да опита доколко приятелят ѝ е готов да направи жертва за нея. Вижда на едно много опасно и труднодостъпно място един еделвайс и казва: „Много бих желала да имам това цвете“. Приятелят ѝ едва остава жив, но отива, донася цветето и ѝ казва: „Сбогом, свърши се вече!“. Стова той искал да каже: „Аз не искам да имам приятел, който не мисли за моя живот и го излага на опасност“. Казвам: никога не излагайте вашите приятели на голяма опасност, нито пък те трябва да ви излагат на опасност.

Сега понякога вие чувствате, че имате болка. Тя е едно чрезмерно увеличаване на вашия страх. Щом ви заболи нещо, вие започвате да мислите, че ще умрете; или пък мислите, че имате разстройство на нервната система и няма да можете да учите. Така поставяте в себе си един страх, който няма място. Мислете разумно! Животът, в който живеете, е разумен – на всяка стъпка сте заобиколени с разумни условия. Ето какво са разумните условия. Едно време например потъваха параходи, падаха аероплани – и никой не знаеше къде стават тия бедствия; а сега те дават по радиото сигнали, съобщават точно географската ширина и дължина на местонахождението си – и веднага всички параходи, които са наблизо, се притичват на помощ. Следователно сега имаме разумни условия.

Та казвам: създайте разумни условия. Да кажем, че се намирате в безизходно положение. Какво правите вие тогава? Кършете ръце и казвате: „Ще умра!“. Не, трябва да имате една сигнализация. Накъде трябва да дадете сигнал? Отправете ума си към онзи невидим разумен свят и кажете: „Нека да ми дойдат на помощ, защото параходът ми бедства!“. Няма да се мине половин или един час, и ще ви помогнат – във вас ще се яви една светла идея. Направете опит! Казвате сега: „Кой знае?“. Друг някой пък пита къде да намери Господа. Ти няма да намериш Господа, а

Му дай сигнал. Ако си загазил, отправи ума си към горната част на главата, тури си ръката на темето и изпрати своето желание. Мисълта ти ще иде там, дето е Господ. А ако само седиш, Господ никога няма да дойде. Той казва: „Потърсете Ме в ден скръбен“. Най-високото място е Господ – там е апаратът, по който можеш да сигнализираш. Не че Господ е точно там, но там е мястото, дето можеш да търсиш Господа. А ти ходиш при другите хора и питаш: „Я ми кажете къде е Господ“. Вземи своите слушалки и кажи: „Оттук искам да говоря“. Не съм против това, да ходиш и при друг човек, ако неговата слушалка е по-хубава, но ако е по-лоша от своята, какво ще се ползваш?

Сега казвате: „Остави, това е празна работа, хората сами създадоха своя Господ. Ако Господ е създаден, това е един идол. Ако някой философ може да ви убеди, че има Господ, вие много сте закъснели. Този философ може да ме занимава само с неща, които и аз зная. Аз мога да проверя дали нещата са тъй, или не. Как ще обясните това, че един човек, който не е философ и не може да разсъждава с всички тия метафизични формули, с които си служат философите, хваща един камък и като го стисне, отгоре излиза огън, отдолу потича вода, а в ръката му хляб остава? Сега ще зададете въпроса възможно ли е това. Възможно е, но сега не може да стане. Има вероятност да стане в бъдеще, но сега е невъзможно, нито един от нас не може да го направи. Не само това, но и аз не мога да го направя в дадения случай. Но това не показва, че е нещо невъзможно.

Мога да ви дам следното възражение: ако вземете един хляб, който е замръзнал при тридесет-четиридесет или петдесет градуса студ, можете ли да го ядете? Този хляб ще бъде твърд като камък и безполезен. Но ако го вземете и го сложите на собата, след половин час той ще се стопли и може да го използвате за ядене. Тогава нали от този камък и вода ще излезе, и топъл ще стане, и може като хляб да го ядете? Сега аз това мога да направя – мога този замръзнал хляб след един час да го направя хубав за ядене. Туй можете и вие да го направите. Нали сухият корав хляб, който не може да се яде, вие го слагате в яйце

и в топла вода, после го пускате в тигана да омекне и така го поднасяте на вашия приятел. И той казва: „Много вкусно е това ядене“.

Та казвам: във всички ваши състояния на страдание вие трябва да вземете надмощие в себе си. Ще ви дойдат разни състояния. Някой път ще мислите, че много знаете, но това е чувстване и всъщност не е така. По някой път и аз мисля, че съм много силен. Аз често правя опити и гледам какво мога да направя. Дойда до някой голям камък, не мога да го вдигна и казвам: „Ограничена е силата ми“. Наистина, този камък не мога да го мръдна, защото, да кажем, е хиляда килограма, но ако поставя сложни лостове, мога да го вдигна. Следователно има мъчнотии, с които мога да се справя, но трябва мисъл. Мъчнотиите в живота са големи камъни, които не можете да вдигнете и трябва да употребявате лостове. Лостовите са човешките способности. Ако вашите способности не са развити и мисълта ви не работи, няма да можете да вдигнете камъка. Трябва да се постараете да вдигнете мъчнотията с лостове. Най-първо развивайте вярата, за да видите доколко можете да направите нещо. Направете микроскопически опит – повярвайте доколко е възможно то. Това, в което вярвате, е най-малкият опит, който е възможно да направите.

После аз искам да разсъждавате. Вие понякога се хващате за слепоочията. Не правете така! Какво означават скулите на вашето лице? Скулите показват един издръжлив и еластичен организъм, а линията под скулите отстрани на бузите изразява какво е състоянието на стомаха. Наличието там на вдлъбнатина показва, че стомашната система е слабо развита. Следователно ако скулите са изпъкнали, а пък стомахът е слабо развит, може би половината от енергията за издръжливост се намалява. Ако човек има вдлъбнатини под скулите, трябва да вземе мерки. Не трябва да давате на стомаха храна, която трудно се смила, но трябва да внасяте лесносмилаема храна. На стомаха ще даваш малко храна – разбира се, не толкова малко, че да гладува. По този начин можете да поправите линията на стомаха. Обратно – ако тази линия е изпъкнала, човешкият характер има друго изражение.

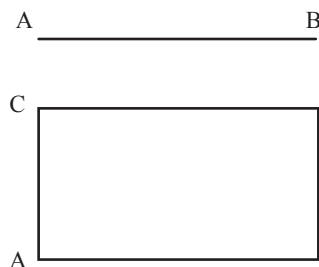
Сега не искам да се спирам обширно върху този въпрос, защото ще изгубим основната линия на лекцията. Долната част на лицето не трябва да е широка, колкото скулите, защото последните имат отношение към човешкия характер. За да се образуват скулите у един човек, са действали много чувства и много способности – и така тази част на лицето е изпъкнала. Китайците, у които скулите са чрезмерно развити, са един консервативен народ. Чувството за ядене у тях също е силно развито – няма хора в света, които повече да си угаждат в яденето, отколкото китайците. И Провидението е поставило тези хора в най-трудни условия за ядене – толкова е гъсто китайското население. Когато намерят нещо за ядене, те го считат за голямо щастие и ядат безразборно.

Сега искам да ви наведе на една мисъл: не смесвайте безразборно вашите чувства, не оставяйте страхът да вземе надмощие във вашето съзнание и да мислите, че работата ви е свършена, че сте болни, че нервната ви система е разстроена, че не сте способни. Защо ще плашите себе си? Например някой казва: „Моята се свърши!“. Когато мислите така, вие искате отвън да ви насърчат, т.е. когато се оплаквате, вие търсите някои хора, които да ви насърчат. Много рядко ще срещнете някой да ви каже: „Ти си способен човек“. Понякога, когато се оплаквате някому и му говорите, че сте неспособни, оня може да ви каже: „Това е така“. Не разправяйте, че сте неспособни, имайте вяра, че всичко разбирате, имайте вяра, че имате музикални способности и пейте; имайте вяра, че разбирате математиката и можете да решавате сложни задачи.

Кои са най-хубавите музикални тактове? Кои са неправилни тактове? (*Пет седми.*) При какви песни имате този такт? (*Ами две втори, три втори.*) Какви тактове са те? (*Правилни.*)

Представете си сега, че имате един едноизмерен свят АВ. (Фиг. 1) Едно същество може да мисли, че този свят е безконечен, но този едноизмерен свят се ограничава от двуизмерен, двуизмерният свят пък се ограничава от

триизмерен. Не можеш да мислиш, че плоскостта е всичко – тя се ограничава от тялото. Двумизмерният свят се движи в две посоки – напред и назад. Когато правата AC пресича едноизмерния свят, накъде се движи? Ще влезе вече в плоскостта. Когато ти с познанията от едноизмерния свят преминеш в двумизмерния, в теб

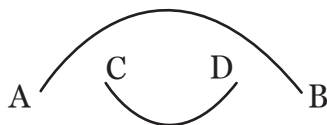

Фиг. 1

ще влезе нещо ново, ще мислиш неща, които по-рано не си мислил, ще придобиеш нова способност, нещо необичайно. Ти няма да можеш да си дадеш отчет, но ще констатираш, че това, което беше в едноизмерния свят, става сега и в двумизмерния.

Та казвам: когато в нашия свят се проектират по-висши светове, понеже са от друго измерение, често стават някои особени неща. Например на физическото поле ви е невъзможно да обичате един човек, но невъзможното на физическото поле е възможно в духовния свят. Това, което е невъзможно да обичате в духовния свят, е възможно да го обичате в умствения свят. Това, което в умствения свят не можете да направите, е възможно да го направите в Божествения свят. Ние казваме: „Трябва да се изменят условията“. Условията се изменят винаги, когато идват по-висшите измерения в света. Да кажем, че имаш определени условия, при които нищо не можеш да направиш. Тогава трябва да влезеш в по-висш свят, да се намесят оттам вътре в твоето разбиране, за да стане нещо възможно. Например при дадено физическо състояние ти не можеш да се лекуваш, но ако направиш пресичане в духовния свят, може да ти се внуши, да ти се даде цял – и можеш да оздравееш. Ако един човек се магнетизира, ако му кажеш, че ще оздравее, и повярва в това, той ще оздравее; ако не повярва, няма да оздравее.

Казвам: не се самозаблуждавайте, така вие внасяте неверието. Аз наричам вярата триизмерен свят. Неверието

Фиг. 2

също е триизмерен свят, само че вярата е във възходяща степен, а неверието е в низходяща. Според мен линията *AB* е вярата, а *CD* е неверието. (Фиг. 2) Неверието е това, което иска да взема. Онзи, който вярва, има изобилно и дава; невярващият е онзи, който иска да взема. Кой-

то обича, никога не търси да го обичат – той има изобилно, той е щедър и дава. Каквата енергия е насъбрал, той иска да я пласира. В Природата всички нас искат да ни научат да даваме повече, отколкото да вземаме. Докато приемаш повече, ти си в едно състояние; докато даваш повече, ти си в друго състояние. Има енергии, които се изявяват в чувствата. В мозъка съществуват повече от сто центъра, в които се развиват сто вида енергии. И когато тия енергии се изявят, всичко това трябва да се пласира, да не остане никакъв излишък.

Природата не търпи излишъци. Хората всякога страдат от две неща: или нямат достатъчно, или имат в излишък. Ти може да страдаш и от едното, и от другото. Може да страдаш от чрезмерен глад, може да страдаш и от голямо изобилие на храна. Едно страдание може да дойде поради липса на енергия, а може да дойде и поради изобилие на енергия. Когато всички тия енергии се балансират, тогава има равновесие на човешките способности, т.е. има отношение между чувствата на човека. Първо има хармония между висшите способности и висшите морални чувства, после има хармония между личните чувства и една категория по-нисши чувства. Най-накрая има хармония между обществените и личните чувства. После има хармония между самосъхранителните чувства, които си помагат едни на други, и това състояние е здравословно. Обратно – когато по-нисшите чувства станат господари на човека, умът и стремежите на човека се заробват. Казвам: винаги се стремете да имате равновесие между вашия висш ум и висшите си морални чувства. Въобще

всичките ви чувства трябва да са хармонизирани с висшия ум и с вашите висши морални чувства. Това е естествено-то положение, за да бъдете здрави.

Да кажем, че сте болни. Тази болест за една минута може да премине и да кажете: „Здрав съм!“. В света, в който живеете, не може да бъдете болни. Вярвайте и това ще стане, нищо повече! Ако сам не можеш да го направиш, съберете се двама; ако двама не можете да го направите, съберете се четирима, десет души. Има баби, които баят и лекуват. Тук има една наша сестра, която лекува брадавици с крадена сол. Лекарите ги оперират, а тази сестра бае с крадена сол и те изчезват. Как ще обясните това? Тя от деди е наследила тази способност – щом ги бутне и каже: „Да се махнеш!“, и се махат. И някои други вземат крадена сол, ама брадавиците не се махат. Ако някой от вас не вярва и ако има брадавици, може да направи опит с тази сестра. Това са вече специфични дарби. Туй показва, че в нея има известни събрани чувства, известен род асимилирани енергии. Когато такива баби вземат и започнат да си въртят, да си въртят ръката върху корема на болния, погледнеш – болестта изчезнала. Бабата си повърти ръката, духне – и болестта изчезва; а друг духа, но не се издухва. Казвам: тази баба може да направи това, понеже вярва. В това отношение аз я уважавам, защото в нея има нещо повече, тя разбира повече. Малко знание има, но щом тури ръка на болното място и му духне три пъти, болестта изчезва.

Сега какво разбрахте? Развивайте в себе си вяра, развивайте вашата висша разумност. Не давайте място на ненужен страх, който може да се появи от подценяване, обезценяване, обезверяване и обезсърчение. В душата на онзи, който е безверник, вече има един страх: всички безверници са крайно страхливи. Понеже имат силно развити лични чувства, те са и много честолюбиви. Те мислят, че Бог ги потиска, и казват: „Не Го искаме!“. Те са Сатурнови типове – не искат Господ да господства, и за да се насърчат малко, казват: „Няма такъв Господ!“. Като Го махнат,

надяват се да бъдат малко по-свободни и да вършат каквото искат. Те желаят да направят нещо, но когато държат Господа в ума си и чувстват, че Той ги наблюдава, не могат да го сторят. Затова трябва да Го премахнат и стават безверници. Но когато Го махнат, Той пак ги наблюдава, не могат да Го премахнат.

Господ има най-широките възгледи – оставя всеки свободно да направи каквото иска. Господ не спира никого; Той е толкова способен, че каквото искаш да направиш, няма да те спре, дори ще те похвали, но казва: „Ще пострадаш!“. Ако си готов да страдаш, въобще няма да те спира, но после ти ще се тюхкаш. Искаш да направиш добро – Господ мълчи; искаш да направиш зло – Господ пак мълчи. Искаш да крадеш – Господ казва: „Кради!“; искаш да убиваш – Господ казва: „Убивай!“; искаш да даваш – Господ казва: „Давай!“. Какви ще са резултатите? Ако убиеш някого, четири поколения няма да бъдеш свободен и за да се освободиш, трябва да върнеш живота на този, на когото си го отнел.

Казвам: развивайте положителната вяра, т.е. давайте ход на положителното. Свързвайте вярата с вашия ум. Когато нещо ви блъсне и ви обезсърчи, вие казвате: „Свърши се нашата“. Нищо не се е свършило! Училището се свършва, когато научите всичко, което се преподава. Вие едва сега сте започнали да учите – знаете да смятате, че пет по пет е двадесет и пет. Това сте научили на физическото поле. Можете ли да преведете формулата: „Пет по пет е двадесет и пет“? Ако турите в обръщение пет английски лири, вие печелите. Ако вземете пет въшки и ги увеличите по пет, ще станат двадесет и пет. Ако увеличавате пет лири по пет, стават двадесет и пет лири, но ако увеличавате въшките, какво ще придобиете? Трябва да разбирате този закон. Вие сте започнали да умножавате отрицателните чувства по пет. Не ги умножавайте: дойдат ли въшките, никакво умножение! Нито пък ги събирайте на едно място: дръжте ги някъде уединени – само по един екземпляр като в музей.

Развивайте вяра в себе си. Понякога аз харесвам светските хора – вяра имат те. Ако изгубят нещо или са болни, казват: „Ще се оправят работите“. А вие, които сте окултисти, съвсем сте загазили. Мислите, че като седите на Изгрева, един ден хората ще ви признаят за големи аристократи. Казвате: „Окултист съм, познания имам“. Оставете вашите познания, с тях какво ще допринесете на света? Само човек, който има вяра, може да допринесе нещо на хората. Когато такъв вярва и говори на другите, дори и без да говори, хората се повлияват и започват да вярват. Когато един заек предаде своето настроение на един разбойник и оня стане като заека, последният вече е допринесъл нещо. Тогава срещам заека и му казвам: „Браво!“. На заека харесвам също и дългите му уши. Щом вдигне ушите си нагоре, за мен това е едно красиво нещо. Те показват едно широко сърце – заекът е щедър и при този страх, който съществува в него, той е пак оптимист. Храст го удари, той подскочи, но казва: „Нищо, ще мине тази работа!“. Толкова е страхлив, пък такава силна вяра има.

Ако искате вяра, ще се разправяте със заека. Казвам: имайте вярата на заека – и при най-лошите условия ушите му са дълги. Той е толкова страхлив, но има ли някъде червен лук, непременно ще го намери за ядене.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

23. лекция, 7 май 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

ТРИТЕ СИСТЕМИ

Отче наш

Четоха се работи по темата върху думите „доблестен“ и „сръчен“.

За следващия път пишете върху темата Форма, съдържание и смисъл.

Знаете ли произхода на доблестта? Доблестта е един резултат. Кой са основните елементи на доблестта? Ако попитате един химик какво е водата, той ще ви каже, че е един резултат. Когато кажем *вода*, разбираме съдържание. От колко атома водород и кислород е съставена водата? От два атома водород и един атом кислород. Сега химикът се спира на два атома водород и на един атом кислород, а един кабалист ще попита защо именно са два атома водород, а не три? Как са намерили, че са два? Чрез анализ и синтез. По какво се отличава един човек, който дава, от човек, който взема? Онзи, който дава, има едно движение – ръката му се простира, общо казано, навън от него, а ръката на онзи, който взема, се простира и прибира от вън навътре. При приемането движението е от вън навътре, а при даването движението идва от вътре навън.

Тогава как ще обясните защо един човек има недоволство в себе си? Например става сутрин, недоволен е, има едно неразположение. Последното може да се дължи на липса на нещо, може да се дължи и на изобилие. Да допуснем, че се събуждате сутрин, виждате ръката си подута и вече сте недоволен от това, което сте придобили. Или да допуснем, че някоя дума е излязла от устата ви и вие сте недоволен; друг път някоя дума излиза от устата ви – и сте доволен. Тогава как да обясним разликата, след като и в единия, и в другия случай давате? Давате различни подаръци – на един давате една дума, на друг – друга дума; за едната ви се плаща, за другата въобще не ви се плаща.

Трябва да се установи една основа за живота, върху която всички да работите. Да разгледаме сега положението, в което всинца се намирате. Например сегашното обществено положение не е така сигурно – земеделецът е сигурен, докато нивата му дава; чиновникът е сигурен, докато е на служба и му се плаща; учителят е сигурен, докато има деца, на които да преподава; дърводелецът – докато има дърва да сече; каменарят – докато има камъни да дяла. Всеки един човек има желание да подобри живота си сега. С какво именно можете да го подобрите? В материално отношение кой е най-добрият начин за подобряване на живота?

Или да вземем отношенията, които имате помежду си. Сега между вас трябва да се образува другаруване, приятелство. Как се образува приятелството? Понякога вашето приятелство трае една седмица, един месец, една година, две, три години. Някое приятелство оцелява през целия живот, друг път не може да се образува никаква връзка помежду ви. На какво се дължи приятелството или отношението между две същества – това е все същият закон? Например във вас съществува идеята човек да бъде здрав – на какво се дължи здравето? На вътрешното отношение между органите. Според вас кой човек е здрав, кои са признаците на здравето? Когато храносмилателната, дихателната и мислещата (нервната) система са здрави. Има и други системи, но тия трите са основни. Здравият човек има главно две системи – централна, или мозъчна, и симпатична нервна системи. Симпатичната нервна система е заета главно с храносмилането. Когато съществува отношение между мозъчната и симпатичната нервна система, тогава съществува и отношение между мислещата, дихателната и храносмилателната система. Ако храносмилането не става както трябва, причината се отдава на симпатичната нервна система, но има причини и в мозъчната система, т.е. в мисълта на човека. Някои хора обичат да ядат повече, пък някои – не. Когато хората стават религиозни, постят дълго време, а пък когато стават светски, обичат да ядат. Когато човекът е радостен и весел, той яде повече, а когато е скръбен, не му се яде.

Сега, когато на хората не им върви в този свят, те са недоволни. Мнозина от вас се спират върху състоянието ви на недоволство, мъчно ви е. Да речем, че всички хора се мъчат. Да допуснем сега, че аз съм търговец и купувам мъчението ви – колко килограма можете да ми продадете от него? Вие още дори не сте запознати какво нещо е мъчението. Мъчението го образуваха хората, то е резултат, т.е. мъчението зависи от някого – трябва да има някой, който да ви мъчи. Следователно вие говорите за резултата на мъчението. Тогава кой ви мъчи? Онези, които ви измъчват, са живи същества. Питам: тези, които ви измъчват, ли седят по-високо от вас, или вие седите по-високо? Вие ли сте по-умни от дявола, който ви измъчва, или той е по-умен от вас? Онзи, който ви измъчва, ли е по-силен, или вие сте по-силни от него? Разглеждайте нещата по-дълбоко. Значи онзи, който ви измъчва, има едно превъзходство над вас. Вие не се спирате върху превъзходството му и си правите илюзии. Когато попаднете в ноктите или в устата на един тигър, или в обръчите на една боа, вие може да мислите, че те са по-нисши същества, но трябва да знаете, че има нещо, по което ви превъзхождат. По същия начин, когато имате известна мъчнотия в живота, вие считате, че тя не е нещо живо. Мъчнотиите са живи и трябва да разбирате естеството на всяка от тях. Да кажем, че стомахът ви е разстроен – какво ще правите? Понякога някой орган се отказва да работи, стачкува. Ако в това голямо предприятие, в тази голяма фабрика, каквато е вашето тяло, ръката се откаже да работи, господарят ще фалира. А щом господарят фалира, фирмата му се затваря и престава да съществува.

И така, трябва да знаете, че здравата мисъл зависи от стомаха, но понеже стомахът е свързан със симпатичната нервна система, най-първо трябва да възстановите равновесието на вашите чувства. Всяко стомашно разстройство се дължи на борбата, на брожението, което съществува между мислите и чувствата на човека. Във вашето подсъзнание има нещо, което не е организирано. Вземете историята за Санчо Панса и Дон Кихот – и единият, и

другият имат по една идея. Каква е идеята на Дон Кихот? Вие може да бъдете един религиозен Дон Кихот, може да бъдете и един светски Дон Кихот. Или пък искате да станете богат, да се покажете на хората – това е Санчо Панса. Можете да станете религиозен реформатор и като Дон Кихот да се сражавате навсякъде, дето трябва и дето не трябва. Той воюва с вятърните мелници и с овцете, като си ги представя за това, което не са. Авторът на *Дон Кихот* е искал да осмее нещо и да даде на хората морал. Онези от вас, които са чели романа, каква поука извадиха за себе си? Ако вземат да ви подхвърлят върху една черга нагоре като Санчо Панса, вие как ще го обясните? Играят си с него, а Санчо не може да проумее защо трябва да го подхвърлят на тази черга. Ще кажете, че съдбата си играе с него. Вие не сте ли Санчо Панса? Съдбата си играе с вас, подхвърля ви. Да речем, че имате някакъв идеал. Кой е идеалът на Санчо Панса, кой е идеалът на Дон Кихот? Идеалът на Дон Кихот е неговата Дулсинея. Той от сутрин до вечер само за нея мисли и всички подвизи върши за нея. Санчо Панса върви след Дон Кихот, за да постигне и той своя велик идеал.

И вие вървите като Дон Кихот подир някакъв идеал. Някой е прочел някакви си книги и си създава една почти изкуствена идея. Казвам: освободете се от изкуствените идеи, които сами сте създали в себе си. Някой път си създавате идея, че сте болни. Кога е болен човек? Болестта е една поправка – щом липсва нещо, ти боледуваш. Поправката може да бъде малка, може да бъде голяма. Следователно щом се спреш в своето движение, това вече е една болка – и тогава трябва да сложиш в ума си мисълта, че нещо поправят в тебе. Някой казва: „Болен съм, може да умра, може да се осакатя!“. По този начин вие слагате обратната страна, която не е вярна, т.е. разрешението не е вярно. Това, че боледуваш, е вярно, но какви ще бъдат крайните резултати, не знаеш. Болестта всякога е метод за поправяне на една погрешка. А радостта, която идва в човека, е резултат на това, че погрешката е поправена, т.е. имате вече една придобивка и вие ѝ се радвате или се радвате на поправката, която е направена.

Сега кои са елементите на щастието? Нека разгледаме въпроса малко материално. Колко елемента има щастие-то? Щастлив е всеки, който има отлична храносмилателна система, отлична дихателна и отлична мозъчна система. Щом тези три системи не функционират, ти не можеш да бъдеш щастлив. Ако нервната система е добре развита, винаги има нещо хубаво и в ума ти, и в дишането ти, и в чувствата ти. Дихателната система е много тясно свързана с нисшите чувства в човек; който не диша правилно, е неразположен в тези свои чувства. Това неразположение се дължи на симпатичната нервна система. За да бъдете щастливи, трябва да имате отличен стомах, отлични бели дробове и отличен мозък. И чак след това може да имате ония постижения, за които хората понякога ламтят. Вие трябва да разглеждате щастието като една кола. Представете си, че трябва да пътувате на дълга екскурзия на кола с коне...

Преди много време направихме една екскурзия до Черни връх. Ангажирахме едни приятели да намерят коне. С нас имаше и един военен – полковник, за да ни отваря път, защото навсякъде щяха да ни спират. По едно време двама цигани докараха два коня и казаха, че разбирали как се товарят. Конете бяха много слаби, криво-ляво ги натоварихме, но докато стигнем до Черни връх, повече от петнадесет-двадесет пъти се търкаляха по земята и трябваше да снемаме товара, да завързваме самарите и да ги товарим наново. На тази екскурзия нашите приятели се научиха как да товарят. Търколи се конят, развързваме товара му, вдигаме го за опашката – един от едната страна, друг от другата страна, туряме самара, товарим. Току повървим малко – пак се търколи, пак развързване, пак товарене. И през целия път, докато се качим горе, се занимавахме с това. Всички правеха забележки и питаха защо трябва да става така. На този, който беше намерил конете, толкова му е стигал умът. Той си мислел, че това са добри коне, а циганите си мислели, че разбира от тази работа.

Сега всички вие сте тръгнали на такава екскурзия, както ние с циганите. Вървите и се учите да се оправя-

те с конете... Конете са човешката мисъл. Слабите коне са мозъчната и симпатичната нервна система – слаби са и постоянно се търкалят по земята. Трябваше да вземем конете за две седмици и да ги поохраним с ечемик, за да бъдат силни. Циганите са оставили конете да слабеят и гледат само как да печелят пари. Доста солидна сума искаха и след като толкова работа свършихме, те едва отстъпиха на половината.

Сега вие изучавате окултната наука. Знаете ли каква е тази наука? В окултната наука има голям товар. Ако конете са слаби и местността е планинска, има да се търкалят по земята. Ако пътуват по поле, биха могли да вървят, но по стръмните планински пътища такива слаби коне не вървят. В изучаването на окултната наука има особени терени, особени мъчнотии, които човек трябва да има предвид. Например ясни ли са ви понятията за доброто и злото? Според вас кое е добро и кое е зло? Хората считат, че когато някои се отнасят добре лично с тях, са добри. В случая те не разглеждат нещата дали са правилни, или не, но дали обкръжаващите хора вършат нещо за тяхна полза, или не. Донякъде това е правилно, но не е всичко. Да кажем, че имаш няколко приятели, с които много добре се обхождате – този те почерпи с чаша винце, онзи те почерпи с чаша винце... Но един ден погледнеш – и в теб се е образувал един лош навик. Тези приятели ни най-малко не искат да ти увредят. Или представете си, че една майка обича често да дава захар на детето си, за да го задоволи, и то мисли, че майка му е много добра, но тя създава в него един лош навик.

В живота не давайте изкуствена захар на себе си, от нея се образуват известни мазнини в организма. От физическа гледна точка храната трябва да бъде лесносмилаема или да има отношение към човека. Хубава храна наричам онази, която има стремеж. Някои храни имат стремеж да се асимилират в човека – тогава казваме, че храната трябва да ни обича. Да кажем, че имате един плод. За да се образува тази храна, един човек може да е отглеждал добре своите плодни дървета, може да е вложил нещо в

тях. В плодните дървета има съзнание и ако вие ги отглеждате добре, те ще ви дадат по-добър, по-хранителен плод. Също и земеделецът може да направи така, че житото да бъде целебно. Например направете следния опит: вземете един участък с дължина десет метра, разкопайте земята с разположение, посейте житото с разположение, когато изникне, оплейте го с разположение, а когато узрее, пожънете го и направете хляб с разположение. Хлябът, който ще произведете, е лечебен – той ще придаде на ума ви съвсем други качества. И в книжовно отношение е същото: добрите писатели се отличават по това, че са мислили добре. Мислите и чувствата, които са посадили, те са ги внесли с голяма обич и любов в света. И когато четете такъв автор, усещате, че има нещо, което лъха от книгите му. А когато четете други някои, казвате: „Не ме интересува този автор“.

Сега всички искате да бъдете интересни. Вложете нещо интересно във вас. Възпитанието е самоотглеждане и всички трябва да се научите да се самоотглеждате – трябва да отглеждате вашето тяло, вашите чувства и вашите мисли. В думата *самовъзпитание* можем да вземем корена *питая*, т.е. охранвам себе си. Това значи, че ще давате на себе си такава храна, че да развиете известни вътрешни качества. И тогава ще бъдете обичани от обкръжаващата среда.

Ние казваме, че трябва да бъдем запознати със Слънцето. В какво отношение трябва да бъдем запознати? От Слънцето излизат две енергии – кинетична и потенциална. Едната е свързана с човешките мисли, а другата – с човешките чувства. Трябва да се запознаете с формите на слънчевата светлина и със слънчевите лъчи. Слънцето има седем цвята и всеки цвят е форма, с която можете да функционирате. Например анемичен сте. Ако разбирате червения цвят, червената форма на Слънцето, това е един начин, по който можете да премахнете вашата анемия. Анемията е безжизнено състояние. Ако пък сте колеблив човек, нямате достатъчно индивидуалност – например казвате нещо, а после се отказвате. Тази неустойчивост

у вас е свързана в известна степен с портокаления цвят. Ако понякога сте свидлив, с какво ще поправите този ваш недостатък? Със зеления цвят. Здравето си ще поправите също със зеления цвят: когато станеш сух или затлъстееш, със зеления цвят ще се лекуваш. Когато плащате наляво и надясно, тази погрешка ще лекувате с жълт цвят. Ако не знаете законите на този цвят, веднага идва плащането.

На всеки човек може да се случи да плаща. Когато една стомна е пукната, тя плаща. Можеш да ѝ говориш, да я назидаваш, но тя казва: „Тъй зная, тъй правя“. Да, тя е пукната стомна. Всъщност тя ни най-малко не прави това, което знае, а прави това, което не знае. Когато човек казва: „Аз правя това, което зная“, а прави това, което не знае, той е като пукната стомна. Аз считам, че всеки човек знае нещо, когато водата му излиза оттам, откъдето е влязла. Щом излиза оттам, откъдето не е влязла, това е крива посока. Когато водата започне да излиза от дъното на стомната, мислите ли, че работите вървят добре? Например ти замахваш с ръка и удрияш някого. Тази енергия от главата ти ли излиза, или от дъното? Или кажеш една необмислена дума: откъде излиза тя – от гърлото или от дъното? По някой път казвате: „Еди-кого си не мога да го търпя!“. Това не е вярно и аз мога да ви накарам да го търпите. Да допуснем, че той е богат, а вие сте сиромас. Ако той ви обслужи с две-три хиляди лева, вие вече ще можете да го търпите. На какво се дължи предишното ви отношение? Не го търпите по единствената причина, че нищо не ви дава. Щом започне да ви дава, вече можете да го търпите. Или пък не можете да търпите някого, понеже взема от вас повече, отколкото ви дава.

Та казвам: в Природата съществува един велик закон – тя изисква разумно даване и разумно вземане. Има една педагогика: разумно да вземаш и разумно да даваш. Количеството не важи – малко или много, но разумното даване и разумното вземане е намясто и постига своята цел. Когато вземаш разумно и даваш разумно, целта се постига; обаче ако вземаш неразумно и даваш неразумно, целта никога не се постига. Следователно щом си неразположен,

две неща могат да са причина за това: ти или си дал неразумно, или си взел неразумно – и веднага трябва да го поправиш. Може да правите опити: поправете неразумното даване и неразумното вземане и неразположението, което имате, веднага ще изчезне.

В математиката какво означава *минус* и *плюс*? Например учителят туря на ученика плюс – значи той му дава. Ако учителят ви сложи шесторка или единица, при първата бележка имате плюс, а при втората – минус. Питам: ако сте ученик, с тази единица къде ще идете? Вие никога не можете да излезете от прогимназията навън, а с шесторка всеки ще излезе навън. Шесторката означава един процес. Ученик, който получава шесторка, според мен той и взема, и дава разумно, т.е. има към своя професор правилни отношения на даване и вземане. Той и слуша правилно, и учи правилно. Ако ученикът има минус единица, погрешката къде е? Обмяната не е правилна.

И така, когато боледуваме, имаме единица в Природата. Как ще поправите тази бележка? Кой трябва да поправи единицата – професорът или ученикът? В шесторката работи и бащата, и майката, т.е. и бащата е бил умен, и майката е била умна, и детето е било умно. При единицата и майката е била глупава, и бащата е бил глупав. Тогава какво ще дадат на детето си? И двамата професори, които първи са учили този ученик, не са били умни, не са го научили, затова и третият, който го учи, му туря единица. Окултистът ще каже, че единицата показва, че на този ученик му трябва Божествения принцип. На даровития, за да се справи в живота, му трябва шест. Това е закон на илюзиите, т.е. трябва вече да го забавляват, трябва му широчина, за да има къде да простира енергията си. Но това не е разрешение, това е само обяснение... Значи шест е едно правилно вземане и даване. Професорът разполага с начини да преподава и на ученика, който има единица, но това ще отнеме време.

Говори се, че човек много работи може да направи. Как ще ги направите, ако не сте добре запознати с черве-

ния цвят, ако не сте добре запознати с портокаления цвят, със зеления, с жълтия, със синия, с виолетовия, най-после – ако не сте запознати със самата светлина. Мога да ви кажа, че светлината е храна за човешкия мозък, а топлината е храна за симпатичната нервна система. Следователно светлината тонира централната, мозъчната нервна система, а топлината тонира симпатичната нервна система.

Сега това са философски работи, които изискват разсъждения. Например имате едно неразположение – как ще се справите с него? Не е лесно човек да се справи с неразположението. Да кажем, седите намусен и гледате нагоре-надолу. Мислите ли, че това е естествено положение? Или пък сте се изправили гордо и гледате. Това е пак неестествено положение. Кажете ми вие едно естествено положение. Когато не сме нито много отслабнали, нито отпуснати, но сме тихи и спокойни, тогава всички мускули на лицето и тялото са в естествено положение. Естественото положение можете да го придобиете. Представете си, че наблюдавате деца, които играят. Поглеждате, но не сте много заинтересувани. Има едно успокояващо състояние, с което човек може да наблюдава: когато гледа, да мисли, че всичко е за добро. Тогава човек може да си почива.

Сега вие предизвиквате другите с вашето външно отношение, а искате хората да се отнасят с вас добре. Но ако един слуга отиде при някой господар, той може да го предизвика. Да кажем, че господарят е с развити лични чувства, справедлив и умен. Каква поза трябва да заеме слугата, как трябва да се отнесе? Сега ще ви представя друго положение: представете си, че сте учител, и влизате в прогимназиален клас за пръв път. Ако влезете начумерен, учениците веднага ще си съставят едно мнение; ако влезете свит и сгъшен, ще имат друго мнение. Учителите не знаят как да влизат в клас. Учителят трябва дълго време да мисли как да влезе за първи път между учениците, защото както влезе, така ще излезе – това е пробен камък.

Някои идват и ме питат може ли да постъпят в класа. Можеш да постъпиш, но как ще влезеш в работата? Той

казва: „Ще се науча“. Зависи как ще влезете, защото как-то влезете, така ще излезете. Онези, които влизат в една окултна школа, трябва да имат здрави нервни системи, трябва да имат нормална светлина и топлина, т.е. нормална светлина в мозъчната система и нормална топлина в симпатичната нервна система. И не само на думи, но да не са студени ръцете им, да не са студени чувствата им и да не е помрачена мисълта им. Светли мисли и топли чувства – това е нормалното състояние.

Теб, Недялко, ако те направим един професор, как ще влезеш при учениците? Аз мисля, че добре ще влезеш. Аз те харесвам, ти имаш добра стойка и ще влезеш добре. Само че опасността е там, че ще поразглезииш малко учениците. Те ще бъдат привързани към теб, ще имат добро мнение за тебе, но опасността е там, че ще бъдат малко разглезени. Тогава ще дойдат другите учители и ще кажат: „Постегни ги малко, твоят клас е много разпуснат!“. Ти ще кажеш, че според новото възпитание трябва да им се даде свобода...

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

24. лекция, 14 май 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

НАМЯСТО И НЕНАМЯСТО

Отче наши

Четоха се работи по темата „Форма, съдържание и смисъл“.

За следния път пишете върху темата Материални и морални ценности на нещата.

Ако се зададе една тема за това, какво е предназначението на ученика, защо се учи човек, защо са създадени училищата, тя може да се развие по няколко начина. Има три раздела в света, т.е. ние разбираме нещата по три начина. Първо, има неща, които ни интересуват. Например защо ви интересува храната? Защото е потребна за вашия стомах. Въздухът ви интересува, понеже е потребен за вашите бели дробове; чувствата ви интересуват, понеже са потребни за вашето сърце; силата ви интересува, доколкото с нея можете да извършите това, което искате. Добре, тогава на първо място изучавайте храната. Всички същества дълго време са се учили как да употребяват храната и едва някои от тях са се научили как да се хранят.

И човек сега се учи да се храни, понеже храната му е разнообразна и в дадени случаи не знае каква храна да употребява. Има определена храна, която след приемането ѝ придава известна мекота и образува мускулите на човека; има определена храна, при чиято употреба се образуват костите; има храна, при чиято употреба се образува нервната система. Следователно ако възприемете храна, която не подкрепя мускулите ви, последните ще отслабнат; ако не употребявате храна, която подкрепя костите ви, последните ще отслабнат; ако не употребявате храна, която подкрепя нервната ви система, последната ще отслабне и ще станете неврастеници. Запитайте се сега защо мускулите ви са отслабнали или защо костите ви са отслабнали, или защо нервната ви система е отслабнала. На първо

място, защото храната е елементарна. После човек трябва да знае с каква храна да се храни. Храната е потребна до толкова, доколкото подкрепя трите системи, върху които се гради животът. Толкова години сте яли; кажете тогава коя е храната, която подкрепя вашите мускули, която подкрепя вашите кости, която подкрепя вашата нервна система. Това е въпросът, който сега стои на дневен ред.

Сега учените разискват кои са хранителните вещества. Те включват редица ценности, които се съдържат в храните. Много малко се знае какво допринасят ябълките, крушите, орехите, бадемите, какво допринася месната или растителната храна. Въпросът е сега дали да се яде месо, или растителна храна. Когато един вълк изяде една овца, има ли престъпление и в какво се крие то? След като вълкът изяде овцата, клетките, които са работили в нея, идват да работят в него. Ние казваме, че овцата е умряла, но клетките ѝ са живи и работят във вълка. Тогава къде е престъплението? Добре, представете си, че имате една лопата, с която работите. Но някой я взема, започва той да работи с нея и вие считате това за престъпление. Лопатата не е изчезнала – и вие с нея обработвате земята, и онзи, който я е взел, и той ще обработва земята. Къде е престъплението, къде е погрешката? Може би другият, който работи с вашата лопата, по-малко я износва; може би вие работите повече с нея. Питам: сега в какво седи престъплението, ако аз работя с тази лопата и ако друг работи с нея?

Вие често употребявате думите: „Ти си добър човек“. В какво именно седи добрината на човека в даден случай? Той е добър, защото може да яде, защото може да диша, защото може да мисли – в това седи добрината. Човек, който не яде, не е добър; човек, който не диша, не е добър; човек, който не мисли, не е добър. Значи да ядеш е едно благо, но от яденето произлиза и лошото. Защото който не яде, нито е добър, нито е лош, но който яде, може да бъде и добър, и лош. В какво седи сега ценността на една такава мисъл? Казвате, че трябва да се яде. Да, законът е вътре в Природата. Да кажем, че сега ние засягаме само

елементарната страна на яденето. За да живее, човек трябва да яде. Тогава къде седи лошото във вълка, какво е неговото престъпление? Например вие виждате едно дърво, което може би е расло с хиляди години, мислите го за изсъхнало и го запалвате да гори. Дървото изгаря ли? В изгарянето се разрушава една форма, но от същата енергия, която е дошла в това дърво от Слънцето, се развива онази първична енергия. Следователно същото това вещество отива да поддържа горенето. Тогава къде е престъплението, когато нещата изгарят?

Сега ние разискваме този предмет много схоластично, разглеждаме го външно. Представете си, че нямаме никакво разбиране за вътрешното съдържание на захарта, а знаем само двете ѝ качества, че е бяла и че е твърда. Но белият цвят и твърдостта ли са съществени качества на захарта? Не, това е външната опаковка. Под думата *захар* разбираме нещо, което е сладко, а твърдостта и белотата са посторонни качества. Сладкото е същественото в захарта. Но когато трябва да предадеш на едно същество думата *сладчина*, как ще го направиш? Думата *сладко* е дошла отпосле, а най-първо е съществувала сладчината сама по себе си. Тя се е предала на човека и той е намерил една дума, с която да я означава. Така ти имаш вече една представа. Как познавате сладчината, с ръцете можете ли да я познаете? Не можете. И с носа не можете да я познаете, и с ухото не можете да я познаете; с очите пак не можете да я познаете. Единственото нещо, което я познава, е езикът, т.е. трябва да повикате този специалист. И когато дойде, той казва: „Това е захар“. Окоето и ухото само предполагат.

И така, хората често правят погрешки. Те имат един орган и определят какво е предназначението му в даден случай. Но как ще докажеш например, че в теб има едно накрънено чувство; как ще докажеш, че си обиден? Откъде идва и с какво се показва обидата? Откъде започва същественото знание? Въпросът е спорен, но естествениците казват, че то започва с първото усещане, т.е. ти пипаш един предмет и вече имаш елементарно познание. Знанието започва със слушането – не можеш да имаш знание

без слушане. Зрението е вече второ качество. Къде остава тогава обонянието? В знанието изучаваме разумните отношения, които съществуват между съществата. Вие изучавали ли сте тия отношения? Колко отношения може да има човек? С възможностите на сегашното смятане отношението на 1 към 1 колко прави? В количествено отношение 1 по 1 е пак 1, но това е отношение. Когато човек дълго време яде и пие, става ли на двама? Не, един и същ си остава, т.е. 1 по 1 е пак 1. Човек яде, но не се раздвоява, един остава. Когато умножите 1 по 2, това прави 2. В дадения случай 1 ли се увеличава, или 2? Тук 2 си остава пак 2. Ако умножите 2 по 1, остава пак 2. Следователно имате човека, имате и другите условия. Също така 1 по 3 е пак 3. Числата дотук са от една категория.

По-нататък обаче имаме вече едно видоизменение: $2 \times 2 = 4$; $2 \times 3 = 6$; $2 \times 4 = 8$. В дадения случай всеки ред се увеличава два пъти. Но какво подразбирате, когато кажем: „ 2×2 “? При действието 1×1 имаме човека и неговата храна, а при 2 какво имате? Често децата си играят на криеница – скрият нещо в ръка и казват: „Ако познаеш какво имам в ръката си, ще ти го дам; ако не познаеш, нищо няма да ти дам“. И Природата ни показва ръката си и казва: „Познай какво има!“. Ако познаеш, тя ти го дава; ако не познаеш, заминава си. Ние казваме, че това е един обикновен процес. Тук седи цяла една тайна. Ако разбирате законите и кажете само „едно“, работите ще се оправят. Например имате един електрически ключ и когато го завъртите, лампите светват; когато отново го завъртите, лампите загасват. Но щом не знаете законите, ще завинтвате и ще развинтвате нещата и няма да имате резултат.

Сега вие разглеждате живота и се питате има ли бъдещ живот. Или пък казвате: „Да се учим и да оправим живота си!“. Ние все оправяме живота и той все си остава неоправен. Например ти до известно време учиш, учиш, ставаш учен човек, докато дойдеш до определено място, дето освен че не можеш вече да учиш, но и това, което си научил, започваш да го забравяш. Питате защо е така. Ще уподобя това положение на чувал, в който вие слагате

едно кило жито и то се събира. Но ако чувалът е пълен догоре, килото, което ще сложите допълнително, къде ще иде? Житото започва да се разсипва навън. Сега за да не се разсипва, този чувал трябва да има една врата, от която житото да влиза, и една врата, от която да излиза. Тогава нещата постепенно се урегулират и няма да има никакво разсипване. Казвате: „Това е едно отношение“. Защо слагаш едно кило жито в чувала? Той нито яде, нито пие, а само държи. На този чувал ти можеш ли да направиш добро? Ти добро не можеш да му направиш, но той на теб зло може да направи. Ако носиш житото и той се скъса, всичкото му съдържание изтича.

За да бъде предметът по-ясен, ще дам пример с едно въже. Вие никаква услуга не можете да направите на въжето, но то може да ви направи пакост. Да кажем, че се качвате по някаква стръмна планина като турист и сте завързани с това въже. Ако то се скъса, ще идете в пропастта, т.е. ако това въже не е здраво, може да ви причини голяма вреда; значи не можете да разчитате на него. По същия начин може да имате един приятел в живота си, който да играе ролята на въжето. Този приятел е важен дотолкова, доколкото е здрав. Ако не е здрав, приятелството му какво ще ви коства? Според вас какво нещо е приятелството? Вие казвате: „Аз имам приятел“. Много проста работа – 1 по 1 е пак 1. Сега ако в даден случай всички неща могат да горят, полезно ли би било това? Има неща, които горят, но има неща, които не горят. Някой път ни трябва предмети, които горят, но друг път ни трябва предмети, които не горят.

Сега трябва да се научите да мислите по закона на аналогиите. Откъде произтича лошото в света? Да допуснем, че аз имам молив и пиша с него, но един ден и вие го поисквате. Аз предполагам, че моливът е учен и знае да пише, а сега вие вземете този молив и той започва да пише за вас. Значи аз го обичам, понеже знае да пише, но и вие го обичате, вземате го и пишете; а на другия ден аз търся молива си – няма го. Защо моливът е отишъл да пише и на друго място? Защото го обичат, нали? Как ще

се поправи тази погрешка, че моливът ходи да пише и при единия, и при другия. Докато двама души го обичат, тази работа може ли да се поправи? Не може. Сега как ще убедите второто лице да не обича молива? Ще ви дам още по-ясен пример с един хляб. И ти имаш нужда от него, и друг има нужда от него, защото сте изгладнели. Как ще убедиш другия, че той не трябва да яде? Сега трябва да знаете какво се разбира под думите: „Не трябва да яде“. Кога човек не трябва да яде? Когато е сит. Кога трябва да яде? Когато е гладен. Следователно вие имате отношения по този закон.

И така, 1 по 1 е 1, 1 по 2 е 2, 1 по 3 е 3. В случая 1 е човекът, а 3 са тримата синове. Тези три действия показват, че всички те имат еднакво право. От синовете всеки има право на толкова, колкото бащата, т.е. всеки разполага с по 1. Единицата е мярка на нещата. Следователно в примера с единия хляб и двамата имат право. Онзи, който яде, колко от хляба има право да изяде? Колко е 1 по 1? Едно. Сега вие ще кажете, че той е изял половината хляб, но има и друго разрешение на въпроса. Добре, вие считате, че има погрешка в разсъжденията за единия хляб, т.е. казвате, че ви трябва да изядете не цял, а половин хляб. Представете си, че аз не нося хляб, а вместо него нося едно кило брашно. Ние го замесваме и правим от него два хляба. Тогава и на двамата ще има по един хляб. Следователно всеки трябва да има по един хляб, т.е. хлябът може да е половината от брашното, а не половината на един хляб. Всеки има право да изяде по един хляб от брашното, а не част от целия хляб. При това положение въпросът седи другояче – всеки човек носи хляб.

В сегашния живот ние често се спъваме в произведенията. Например един човек е направил нещо, но ти не можеш да поправиш неговата погрешка. Представете си, че се е счупила оста на една кола и има в запас друга, по-голяма ос. Идва един, който не разбира; той опитва да поправи оста, но нищо не се получава. От развалената ос нищо не може да се направи, но от запасната, която е малко по-голяма, той може да направи една ос. Аварията

може да се поправи с втората ос, но с първата не може. По същия начин хората питат: „Може ли някои да поправят погрешките си?“. Какво ще правите вие с вашите погрешки, как се поправят те? Да кажем, че вие сте написали: „ $1 \times 1 = 5$ “. Погрешката е направена, 1 по 1 не е равно на 5 . Погрешката къде е, къде ще я поправите? Работата е лесна и тогава идва една нова схоластика: един хляб е за един лев, но този, който казва: „Един хляб“, ще каже: „Един хляб струва пет лева“. Къде е погрешката? Тогава вие ще кажете: „ 1 по 1 е 1 , а не е 5 “. Същинската погрешка е, че това е един резултат, т.е. 5 трябва да дойде на мястото на втората единица, а единицата трябва да дойде на мястото на 5 . Тогава какво означава 4 ? Хлябът може да го разделите на части, но същевременно всеки човек няма да има цял хляб. Ако пък постъпим по закона за брашното, тогава от едно кило могат да се направят пет цели хлебчета.

Сега, когато купувате хляб, вие гледате теглото, точно гледате колко е голям хлябът и от това съобразявате неговата тежест. Но когато той е направен от доброкачествено брашно, има малка тежест. Да кажем, че имате голям, еднокилограмов хляб, направен от брашно, преседяло две-три години и вече вгорчено, и имате друг, малък, половинкилограмов хляб, но направен от хубаво прясно брашно. Кой хляб ще предпочетете? Разбира се, че този от половин кило.

Сега вие трябва да мислите. В света съществува един разумен порядък на нещата. Всякога, когато се натъкваме на страдания, на известни чувства, недоволства и недоразумения, това е нашият неуреден свят. Същото е и когато се гневите на себе си. Понякога вие се гневите и търсите някой виновен. Например вървите, блъснете се в някой камък и веднага казвате: „Как така, кой е оставил този камък!“. Да, може някой да го е оставил, но представете си, че водата го е търколила отгоре и този камък се е спрял на пътя. Тогава кому ще се сърдите? Вие сега търсите някой виновен, но често не знаете кой е виновен във вас. Досега намерихте ли някой виновен за погрешките, които правите? Единственият, когото ще хванете, сте вие.

Следователно ако аз вървя по пътя и си отварям очите, няма да се блъскам с камъните; обаче ако вървя и си мисля за друго, ще се блъскам. Сега ще попитате коя е причината. Представете си, че миете нещо вкъщи и когато го измиете, виждате, че отгоре има посипан прах. Кой е донесъл праха? Ако търсите кой е виновен, това е вятърът отвън. Какви съображения има вятърът? Според сегашната философия той не обича празните места – щом намери празно място, вятърът е щедър и дава. Той има доброто желание да запълва празните неща и каквото носи, оставя го във вашата къща, т.е. напълва къщата ви с прах. Вие имате интерес във вашата къща вятърът нищо да не оставя, но той има желание да остави. Но този прах на вятъра ли принадлежи? Вятърът не оставя нищо от себе си. Има много хора, които правят добро като вятъра. Вятърът не оставя нищо от себе си, а оставя чуждото – праха; другото го взема със себе си. Когато го пуснеш вътре и се нагрее, топлият въздух излиза, а влиза студеният въздух. Тогава как да хванеш вятъра – неуловим е, неделим е...

Често и във вас се заражда същото желание и постъпвате като вятъра – правите добро с малките пращинки, които носите. Казвате за някого: „Толкова добро съм му направил, пари съм му давал!“. Това е моралът на вятъра – прах си му донесъл. Когато сте му дали пари, вие сте го развалили; а той е взел парите и ги е сложил вътре в касата, защото не ги иска. Така въпросът остава неразрешен. Какво трябва да направите с праха, който вятърът е донесъл; какво трябва да направите с парите, които са ви дадени; какво трябва да направите с хляба, който ви е даден; какво трябва да направите с водата, която ви е дадена? Не можете да хванете вятъра. Той носи хляба, той носи водата... Вятърът понякога донася влагата и в това отношение косвено помага на хората.

Та казвам: всички спънки, които имате в себе си, се дължат на схващането, че някои неща са прави или криви. Това е едно неразбиране. Кое е същественото в живота? Същественото е хлябът да иде в стомаха, въздухът да иде в белия дроб, светлината да иде в главата. Всичката погреш-

ка на хората седи там, че понякога искат да вкарат хляба в мозъка, въздуха – в стомаха, а водата – в белия дроб. Щом вкараш въздуха в стомаха, ще имаш коремоболие; щом вкараш водата в белия дроб, ще имаш задух; щом вкараш хляба в мозъка, ще имаш парализа. Поставете светлината в мозъка, поставете въздуха в белия дроб, а хляба и водата – в стомаха. Всичко трябва да се поправи. Хлябът не трябва да се слага в главата, там никакъв хляб не трябва – той трябва да иде в стомаха. Мозъкът пък се нуждае само от светлина. И белият дроб не се нуждае от вода, нуждае се от въздух. Сложи водата в стомаха, защото тя е разреден хляб! Водата е един по-мек хляб, а същинският хляб е по-твърд.

Когато поставя нещата ненамясто, всеки човек може да се увреди, това не е практично. Скръбта е признак, че поставяш нещата ненамясто. Какво е скръбта? Предмети, поставени ненамясто. Какво е радостта? Предмети, поставени намясто. Казвам: поставете всяко нещо на мястото му, за да бъдете радостни.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

25. лекция, 21 май 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

ЦЕННОСТ И МОРАЛ

Добрата молитва

Четоха се работи по темата „Материални и морални ценности на нещата“.

Каква е разликата между ценност и морал? Под думата *морал* разбираме пътя, начина, по който да се постъпва. Счита се, че моралът е правилният метод. Ценността се отнася само до резултатите, т.е. тя е оценка на някое последствие. Ценен е например един скъпоценен камък, който е един резултат. Или е ценна някоя картина, стихотворение или съчинение. Каквато и да е ценността, тя винаги има отношение към резултата. В този смисъл бих ви казал какво е ценно за човека: тялото му. Вие ще кажете, че ценно е душата. Но туй, на което вие разчитате, което обективно проверявате, е тялото. Например можете да формирате тялото, можете да го пипате, но щом дойдете до човешкия ум, как ще го докажете? Как ще докажете косвено ума? Съвсем по друг път. Към какво има отношение храната? Храната може да се разглежда като опаковка на тялото. То постоянно се опакова, за да не се развали, и когато човек не яде, тялото веднага започва да отслабва. Значи храната първо засяга тялото, после влияе и на човешкия ум.

Вие не сте си задавали въпроса какво е морал. Казвате за нещо, че е морално, но не сте сядали да помислите какво нещо е моралът сам по себе си. Кое считате за морално и кое – за неморално? Не е важно какво пишат за това хората отвън. Вие при дадени условия считате в реда на нещата да изядете една кокошка или да изядете една ябълка. А когато някой влезе в някоя градина и изяде един плод, градинарят го счита за неморално. Следователно от ваше гледище е право да ядете, но от гледището на градинаря не е право. Обаче ако платите на градинаря,

той счита, че имате право да ядете. Това са тънки различия, които вие прескачате.

Сега някой разисква какво нещо е реалното. Всяко нещо, което хвърля сянка, е реално; всяко нещо, което образува реалността, без да хвърля сянка, е разумно. Всяко нещо, което хвърля сянка, е реално; всяко нещо, което образува реалното, е разумно. Индусите наричат илюзиите *майя*. С плодовете на *майя*, т.е. с плодовете на сенките, ти не можеш да се храниш. В плодовете, нарисувани върху картината, има ли някаква реалност? Една картина има ли реалност? Това е образ на реалността. Да кажем, че имате едно усещане – например имате една болка: реална ли е болката, или е сянка? Разсъждавайте! По много начини може да разсъждавате за един предмет. Представете си, че имате в джоба си хиляда лева, които сте предназначили за дрехи. Всъщност вие имате дрехи, не се нуждаете от тях, но искате добре да се облечете. В същото време един друг човек, като няма пари и няма откъде да спечели, а знае, че вие имате, иска да ги вземе и малко да разполага. Какво ще усети той, когато ги вземе от джоба ви? Когато бръкнете и видите, че парите ги няма, това ще ви причини болка. Какво в случая ви причинява болка? Този човек е бръкнал в джоба ви, снел е от тежестта на вашата житейска раница, а вие усещате болка и казвате: „Заболя ме сърцето!“. Това вече е идея, т.е. вие си представяте, че оня ви е направил една голяма пакост. Къде е погрешката? И онзи, който ви е взел парите, и вие, които се безпокоите, и двамата правите погрешка.

Представете си, че той е турил парите в джоба си, но е дошъл някой по майстор от него и ги е извадил оттам... Един професор по кражби учил своите ученици как да обират хората, как да им измъкват кесии. Докато преподавал урока си, един от учениците измъкнал златния му часовник от джоба, без той да усети. Гледа учителят – няма го часовника му, и казва: „Аз те учих да обираш другите хора, а не мен“. Този ученик вече е станал такъв майстор, че може да обере и учителя си. Сега знайте: всякога, когато учиш един ученик да краде, той най-първо ще обере тебе.

Но питам сега: коя от тези постъпки е реална и кое ни смущава? Хиляди неща има, които ни смущават – вие имате една относителна реалност. Тогава представете си, че съществува един разумен човек, когото не можете вече да оберете, понеже притежава един уред, който издава някакъв звук, щом бръкнеш в джоба му. Във вашето съзнание един апаш всякога може да ви обере. И тези крадци са много наблюдателни – виждат, че вниманието ви е отвлечено, и в този момент ви обират.

Ще ви разкажа един пример, който се случи в Америка. Пътувам на един параход и гледам, че някакъв е седнал до едно момиче и се кани да го обере – чака удобен момент да бръкне в джоба му. Тъкмо рече да бръкне, аз му направя знак с показалец – така го спрях веднъж, два, три пъти. Казах му: „Това джебчийство не е за теб“. Той явно помисли, че аз съм по майстор от него. Когато опита и трети път, отказа се и рече: „Тази работа не е за мен“. Питам: неговите заключения верни ли са? Не, той не разсъждава философски. Джебчията усети, че моето съзнание е будно: аз седях, без да го наблюдавам, и той мислеше, че гледам нанякъде си, но при най-малкото помръдване аз му правех знак с пръст.

Съзнанието трябва да бъде будно, а за това не се изисква много. Някой път вие искате да се справите с известни мъчнотии. Само трябва да махнете с ръка и мъчнотиите ще си идат, но трябва да знаете как да махнете с ръка. Да допуснем, че ви среща една мечка и вие веднага се качвате на едно крушово дърво. Ще ви нарекат страхливец. Или да кажем, две армии се бият и едната от тях отива на втора позиция. Защо, от страх ли? Не, от тактически съображения. Този, който се е качил на крушата, го прави не от страх, но заема позиция – той има съображения и постъпва разумно. Хората казват, че го е страх от мечката. Не, съображения има той, затова се е качил на дървото. Армията, която отстъпва, какви съображения има? Тя няма помощ и разбира се, че ще отстъпи. Има ли нещо лошо, ако отстъпиш от позицията? Ти имаш съображения да не изгубиш, т.е. постепенно заемаш друга позиция. *(Чуват се пукания в дърветата.)*

От какво произтичат тия пукания? Те са насъбрано електричество. Понеже във въздуха има доста влага, която е добър проводник на електричеството, в дървото стават малки експлозии. Някой път те стават и когато атмосферата е суха. Стават и когато влагата е отвън, и когато влагата е отвътре...

Та казвам: вие считате ценността за морал. Ценността е за качествата на резултата. Всеки резултат има свои качества и моралността зависи от тях. Моралността е пътят, начинът за постижение. Например казвате: „Морален живот“. Моралният живот е правилният път за постижение на нещата. Неща, придобити по морален начин, остават за по-дълго време, отколкото неща, които не са придобити морално. Да кажем, че някой върви по правия път. Но вие разглеждате морала независимо от това, какво влияние ще упражни, вследствие на което се създава една философия, че човек може да постъпи както иска. Човек може да постъпи както иска, но ценността за нещата ще се измени. Така ще стане промяна в неговите мисли, в неговите чувства, в неговите постъпки – и един ден той сам себе си няма да може да познае.

Допуснете, че вие имате стока за превозване по вода и мислите, че параходът трябва да се натовари. Да, но параходите си имат ватерлиния, докъдето могат да се товарят. Ако се натовари повече, при бурно море параходът може да потъне. Следователно има известни възможности за нещата. И човекът има такава линия, която показва доколко може да се товари в даден случай. Вие сте един разумен параход и когато минавате през света, товарите какви ли не чужди багажи от едно пристанище за друго. Така аз гледам на живота. Например срещате един ваш приятел – той е едно пристанище. Спирате се при него, натоварвате парахода си. А пък приятелят ви е кораб, спрял на вашето пристанище. Така става обмяна. Вие всеки ден може да се спирате на десет-петнадесет пристанища и така става обмяна на вашите идеи, мисли, чувства и постъпки.

Сега какво значи да се обяснява нашироко? Да описвате живота в проза и поезия, да давате едно вътрешно

обяснение. Например имате да събирате числата 1, 2, 3, 4 със знак *минус*, а после имате числата 1, 2, 3, 4 със знак *плюс*. Кое ще предпочетете? Първите числа ги събирате, но имате да давате, т.е. имате дълг. Във втория случай събирате, но имате да вземате. Тук вие събирате и пчелите, а в първия случай пак събирате, но имате да давате. По същия начин и вие понякога имате да събирате някаква идея. Всички неморални постъпки в човека имат знак *минус*. Този знак е като една дамгосана овца, която винаги можеш да я намериш. Например даден навик все ще го намериш в себе си.

Питате как ще го намерите. Когато в Англия стане обир, не завеждат дело, понеже струва скъпо, а имат за целта детективи. Да речем, че при обира разбойникът не е оставил никакво вещественно доказателство освен едно копче, което е паднало от дрехата му. Детективът взема това копче и влиза в следите на крадците. Той цяла седмица ходи, разхожда се, носи, наблюдава това копче – и един ден се сблъсква с един господин, извинява му се и казва: „Господине, аз ви арестувам!“. Апашът разбира, че това не е шега, защото поглежда копчето в ръката на детектива и вижда, че е неговото. Питам: за да научи това изкуство, на този детектив колко време му е отнело? Той мисли. Друг път вземат един морален човек, за когото казват, че е ясновидец. Често има ясновидци, които виждат неща не от онзи, но от този свят.

Един наш приятел, който се занимаваше със спиритизъм и правеше сеанси в Търново, ми разказа как веднъж приспал медиума и го попитал кого вижда. „Виждам майка си.“ Нашият приятел мислел, че майка му е умряла, и попитал: „Къде е майка ти, можеш ли да я опишеш?“. Медиумът казал: „Вкъщи е, жива е майка ми“.

Какво нещо е духовният свят? Той е толкова далече, че светлината от Земята не може да достигне до него и затова е невидим за нас. С други думи, материята е толкова гъста, че светлината не прониква в духовния свят. Така предметите от духовния свят не могат да се отразяват в нашия свят, затова остават невидими. Нашият свят пък е

нереален по същия закон – светлината от него не може да се отрази в духовния свят. Щом се качиш в духовния свят, физическият става невидим, а за онзи, който слиза от духовния във физическия, духовният свят става невидим. Та казвам: едновременно не можеш да живееш и в духовния, и във физическия свят, ако не се справиш със своето съзнание; т.е. докато възприемаш известни предмети от този свят, не можеш да виждаш другия свят.

Сега ние се отвлечохме от нашия предмет. Как мислите, числата, които събирахме, късметлии ли са? Вземаме числата 1, 3, 4, 5, 6. Тук имате две положителни числа, едно неутрално число и две числа на резултат. Сега какво означава, ако числото е количествено? На какво трябва да го обърнем, за да го направим ценно? Това е една формула. От първите две числа кое бихте избрали? Ако са златни, ще изберете второто число, защото 13 000 тона злато е за предпочитане пред 12 000 тона. Но да допуснем, че последното число трябва да го извадите от второто; ще останат 1000 тона злато. Ако е злато, не е малко. Сега на всяко число може да се даде различна ценност. Например може ли да направите така, че числото 12 000 да е диамант колкото камилско яйце? Възможно е да го направите. Но има ли дванадесет хиляди диаманта колкото камилски яйца? Няма, следователно не може да направите числото 12 000 да бъде дванадесет хиляди диаманта колкото камилски яйца. Колкото се увеличава ценността на един предмет, толкова се намалява количеството му.

В Природата законът е такъв: колкото ценността се уголемява, толкова количеството се намалява. Например трябва ви три хиляди килограма цвят от рози, за да извадите един килограм розово масло. Ако искате да извадите три хиляди килограма масло, колко хиляди килограма цвят ви трябва? Същият закон действа в Природата: ако иска да повдигне ценността на един предмет, тя намалява броя му. Например големите животни намаляха и от тях излязоха хората. Някои хора са допотопните мамонти, които се измениха – станаха по-малки, но сега придобиха ценност. Сега те имат такива грандиозни идеи.

И така, предметът трябва да се организира. Често вие желаете много работи, които намаляват вашата цена. Многото идеи, многото мисли, многото желания намаляват ценността на човека. Трябва да е малко, но хубаво – ценните работи са важни. Да допуснем, че имате няколко милиона диамантени скъпоценни камъни и едно житно зърно. В дадения случай кое е по-ценно? Аз бих предпочел житното зърно, защото за петнадесет години ще бъде най-богатият човек в света. Когато посеете туй зрънце, първата година ще имате шестдесет зрънца. Колко ще имате през втората година? Христос казва: „Едно даде тридесет, друго – шестдесет, друго – сто“. Нека да вземем сто, че по-лесно се пресмята. И така, първата година ще имате сто зрънца, втората – десет хиляди, третата – един милион и т.н. Помнете тогава: когато ценността на нещата се увеличава, количеството се намалява. Когато моралът се намалява, светът остарява; когато моралът се увеличава, светът се подмладява. Когато предметите се намаляват, ценността им се увеличава; когато предметите се увеличават, ценността им се намалява. Съществува такова отношение, този закон е верен.

Същият закон съществува и в нас. Ако чувствата се увеличават, умът намалява; ако умът ви се усили, чувствата намаляват. При това постъпките на човека могат да се увеличат и без да бъдат ценни. Ако искате постъпките ви да бъдат ценни, непременно силата на вашия ум и силата на вашето сърце трябва да бъдат уравновесени. Тогава се повдига ценността на постъпките ви.

Сега да допуснем, че са ви дали една задача. Представете си, че са ви дали една кибритена кутия, но се позволява да драсвате само по една клечка кибрит на ден. Най-първо какви предпазни мерки трябва да вземете? Ако пътувате в сухи дни, не е опасно, но представете си, че вали дъжд и времето е влажно. Мислите ли, че ако не вземете предпазни мерки, кибритът ще ви послужи, щом го извадите навън?

Този пример може да ви послужи като мярка: много пъти в живота вие не сполучвате по единствената при-

чина, че кибритът ви е влажен. Мислите, че където и да идете, можете да си направите път. Щом човек е поставен в света, той трябва да се справи с условията. Понякога се смеем на заека, но аз гледам малко по-дълбоко и считам, че той е гениален – не като човек, но като заек. Заекът е гениален по своята природа, защото може да живее при всички несгоди; при това той е весел и е оптимист. Например понякога, когато го гони някой копой, той си играе с него. Казват, че бил будала. Ни най-малко заекът не е будала. Когато копят го гони, той се върти-върти на едно място в кръг, после отскача на петнадесетина крачки; и когато копят стигне до това място, започва да ходи в кръг. Навремето казваха, че когато ги изгониш от леговищата, зайците пак се връщат на своето място – и ловците сядаха с пушката и ги чакаха. Сега казват, че зайците са поумнели и повече не се връщат там, отдето са ги изпъдили. У тях беше правило да се връщат в напуснатите леговища. Как зайците предадоха помежду си този навик, да не се връщат? Те си имат радио и по него си предадоха, че връщането в леговището е опасно.

И така, трябва да внесете в ума си следната идея: за всички мъчнотии, които имате в света, има един начин за разрешаване. Следователно всяка мъчнотия ще стане задача за вас. Щом се намерите при трудни условия, ще употребите един, два, десет, двадесет, тридесет начина – и най-после ще намерите един начин за разрешаване. Когато направите един, два, пет, девет, десет опита, вие ще имате половината от разрешението на даден въпрос.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

26. лекция, 28 май 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

ТРИТЕ ВЕЛИКИ НАУКИ

Отче наш

За следващия път пишете върху темата *Отношение на нещата*. Това е труден въпрос.

Сега имаме три свята: физически, умствен и духовен. Имаме физическо поле, умствено поле и духовно поле. Светът е отношение, а полето е проява в това отношение. Най-първо имате известни отношения: физическо, духов-

Ф	С	П	но или умствено отношение. Те не могат да се смесят – физическите отношения са едно, умствените отношения са друго, а духовните пък се различават от предните две. Сега можем да дойдем до формулата: $Д : У = ДУ : Ф$. Права ли е тази формула, според която $Д$ се отнася към $У$, тъй както $ДУ$ към $Ф$? Това значи, че двата свята – умственият и духовният – имат еднакво отношение към физическия свят. (Фиг. 1)
У	С	П	
Д	С	П	

Фиг. 1

Сега самият живот е един сложен процес, с който вие постоянно се борите. Да кажем, че в този процес имате физически прояви. Кое наричаме физически прояви? Посочете една. Да вземем процеса на дъвчене на храната. Ако те заставят да дъвчеш дадена храна, ти не усещаш известна наслада, но имаш някакъв вкус, т.е. вътре в дъвкането има едно усещане. Първото дъвкане е физическо. Второто дъвкане – това, което усещаш, спада към умствените прояви, т.е. ти схващаш с ума си, че има нещо приятно, и дъвчеш храната, за да извлечеш нещо за себе си. Даже когато човек яде несъзнателно, той все пак има нещо предвид. Да допуснем, че гледате една картина, която представя един физически обект, и приемате вътре в ума си известно впечатление. Това е умствената страна.

После вие разсъждавате, мислите върху картината. Този процес е умствената страна на картината – когато разсъждавате, тя е вътре в ума ви. При този процес вие не можете да придадете физически оттенък на това, което виждате. Физически как ще представите виждането, можете ли да го хванете?

Пипането е първото усещане, което се е проявило. Казва някой: „В това, което не усещам, не вярвам“. Но ние боравим с пет сетива. На физическото поле ни липсват още две други сетива. Второто сетиво е вкусът. Каква е разликата между това, което усещате със съзнанието, и това, което усещате с вкуса? Вкусът различава качествено, че някои неща са сладки или горчиви, т.е. че някои неща може да са полезни или да са вредни за него. Ония, които са вредни за него, той ги нарича горчиви. А с какво се занимава осезанието? Може да чувстваш, че един предмет е топъл или студен, че е твърд или мек, т.е. схващаш външната страна на нещата. Ако чувствате, че предметът е топъл, към коя категория ще го класифицирате? Например каква е разликата между топлина и студ на физическото поле? При топлината нещата се разширяват, а при студа се свиват, т.е. имаме обмяна. Водата прави едно изключение: при студ не се свива, а се разширява. Но по принцип при студа предметите се свиват, т.е. винаги при студ обемът на телата става по-малък. Разбира се, свиването е такова, че не се забелязва с просто око.

Сега какво отношение има физическият свят? Той е най-близкият до нас свят, значи това е опитното поле, дето опитваме нещата. Тогава може да кажем, че духовният свят представлява смисълът на нещата, а умственият свят – съдържанието. Следователно във физическия свят имаме формите на нещата, в умствения свят изучаваме съдържанието на нещата, а в духовния свят изучаваме смисъла им. Смисълът вече е отношение. А щом дойдем до съдържанието, имаме вече границите на геометрията. В даден случай вие имате една мисъл, която трябва да има форма, трябва да има съдържание в себе си, трябва да има в себе си и смисъл. Под *смисъл* разбираме подбуждение,

т.е. вие сте в едно специфично състояние – щом се събудите, искате да познаете нещо. С други думи, човек спи някъде, пробужда се и иска да направи разлика между себе си и животното и казва: „Аз не съм животно“. Човекът не е ли животно? Вярно е, че е човек, защото мисли, но той е и животно. Няма ли животно в него? Човек казва: „Не съм животно!“ – и с тези думи той подразбира известно качество, което приписва на животните, т.е. иска да каже, че не е глупав. Така той слага едно чувство ненамясто.

Като кажат „животно“, хората подразбират един нисш живот. В случая думата е употребена ненамясто. Или казват „животински живот“, което подразбира животно, в което мисълта не взема участие. Разликата е там, че човекът мисли и тогава извършва работата, а пък животните извършват работата и тогава мислят, т.е. животните рядко мислят предварително. Едно животно започва да мисли, след като го набиеш хубаво. Ако го набиеш два-три пъти много добре, после само като му покажеш тоягата, животно вече знае. Човекът се отличава по това, че мисли какви ще бъдат последствията. Въобще днешните културни хора, преди да направят нещо, мислят какви ще бъдат последствията. Да кажем, че изучаваш музика: какви ще бъдат последствията, когато станеш музикант? Ако те харесват, ти искаш да станеш музикант; ако не те харесват, намиращ, че тази професия не е за теб. След това искаш да учиш физика, да станеш инженер, но пак мислиш, че тази работа не е за теб. Най-после започваш да изучаваш земята – изучаваш твърдата почва и елементите, изучаваш при какви условия се оре тя, как се сядят разни семена и какви ще бъдат последствията.

Та казвам: всеки един от вас трябва да си даде ясен отчет, че щом иска да постигне нещо, пътят не е един. Много са пътищата на човека, следователно много пътища има да изучавате. Ще кажете, че има само един път в живота. Това е друг въпрос, но разните постижения, които искате да имате, няма да ги придобиете по един и същи път. Например ако искате да станете цигулар, ще вземете цигулка, но ако искате да станете художник, няма да упо-

требите метода, който използва цигуларят, а ще вземете четка и бои. Ние понякога искаме само по един и същи начин да постигаме различни придобивки. Някой пита защо не може да придобие определено нещо. Той иска изведнъж, без да се упражнява, да започне да свири, или иска без да се упражнява да стане художник и да започне да рисува. Може да е нарисувал нещо, но той не е художник, ако в своята картина не е вложил трите качества – да ѝ придаде известна форма, да вложи в нея съдържание и смисъл. Един художник е гениален, когато може да развие своето изкуство по начин, че да влага форма, да влага съдържание и да влага смисъл.

Човек е човек дотолкова, доколкото внася в живота си тия качества – тялото трябва да има една отлична форма, трябва да има съдържание, трябва да има и смисъл. Тогава казвам: човешката форма се намира в стомаха, съдържанието се намира в белия дроб, а смисълът се намира в главата. Следователно художникът, който иска да нарисува един портрет, ще предаде мисълта в главата, ще предаде съдържанието в белия дроб, а формата на нещата ще предаде в стомаха. Да кажем, че художникът иска да покаже, че човекът на портрета е материалист, и му туря едно благоутробие. Или иска да покаже, че има съдържание – поставя му широки рамене, защото всички широкоплещести хора имат съдържание. А щом дойде до главата и иска да покаже, че човекът има смисъл, придава ѝ обла форма. Това е истински художник.

Сега например вие искате да постъпите по определен начин – искате да постъпите добре. Тогава на всяка една постъпка, която си има три качества, трябва да ѝ дадете една добра форма, трябва да ѝ дадете най-доброто съдържание и смисълът ѝ да е добър. Какво нещо е добрата постъпка? В даден случай добра постъпка е тази, която има отлични форма, съдържание и смисъл. Щом има тия три качества, постъпката е добра. Така се създава нещо от физическия свят, т.е. добрата постъпка е един резултат. Тогава ще кажа: смисълът е бащата на нещата, съдържанието е майката на нещата, а формата е тяхното дете. Не

мислете, че буквално е така: изразявам се картинно, за да имате ясна представа. Защото не мислете, че ако нагорещявам собата, тя от само себе си е станала гореща. Тя може да е гореща, но може да е и студена. Значи топлината може да дойде в собата и да си заминие, т.е. тази соба остава със същата форма, но има един елемент, който се нагорещява. Когато сложите вътре дърва и ги запалите, те представляват съдържанието. Значи топлината идва от съдържанието. Тогава смисълът къде е? Смисълът ще бъде запалената свещ – тя има форма, има топлина, има и светлина. Светлината е смисълът на нещата, защото на нея можете да отворите книгата си и да четете. Светлината представлява смисълът на нещата, понеже при нея придобиваме онова, което търсим. При топлината придобиваме разположението и възможността да направим нещо, а при самата форма може да се прояви съдържанието. Ако нещата нямат форма, съдържание и смисъл, те не могат да се проявят.

В съвременните хора има нещо неопределено. Вие казвате, че човек може всичко да направи. Всичко може да направи, но по законите, по които стават нещата. Например кога някой от вас може да яде? Когато е здрав. Ако е болен, не може да яде – дори да му дадете и най-хубавото ядене, не може да яде. Значи само здравият човек може да яде. Да допуснем, че вие искате да постигнете нещо в света. Можете да го постигнете само ако сте здрав, можете да го постигнете само ако сте умен. Под *умен* разбирам също здрав, но в друг смисъл. Или да допуснем, че искате да бъдете силни – вие трябва да знаете да манипулирате с тия сили. Ако не разбирате законите, как ще придобиете постиженията в света? Допуснете, че някой от вас иска да бъде красив – често у младите има такава идея, да бъдат красиви. Старият човек се обезсърчава и казва: „Отиде младостта ми!“, но младият винаги има амбицията да бъде красив.

Сега под думата *красив* вие разбирате едно чувстване. Малцина знаят как се добива красотата. В красотата няма никакво смущение. Красивият човек живее в един

идеален свят, където всичко е хармонично, всичко е приятно. Онези, които са погрознали, разбират, че работите не са хармонични. Най-първо за да бъдеш красив, трябва да имаш музика – без музика никой не може да бъде красив в света. Какво внимание ще обърнат хората на музиканта, който свири? Ето как разбирам аз гениалния музикант: когато влезеш в стаята му, ще намериш в нея само маса, стол, една книга и един инструмент – цигулка, ако е цигулар, или пиано, ако е пианист. Той лампи няма, но щом засвири, всичко светва; щом засвири, стаята се стопля; щом засвири, хляб идва; щом засвири, обща идват, всичко идва. Понякога казвам: „Това разбирам под цигулар – като засвири, да светне вкъщи“. Сега вие можете ли да светнете така? Можете, стига да знаете как да свирите.

По какво се отличават цигуларите? В цигулката има дълги и къси вълни. При дългите вълни се употребява целият лък – от единия до другия край. Когато те искат да постигнат къси вълни, употребяват малка част от лъка. Ако цигуларят няма този усет, музиката не излиза добре. И в пианото има дълги и къси вълни. Та казвам: човешката мисъл е музика – това е външната страна на мисълта. Когато говорим за музика, разбираме проявата на ума във външния свят. Това е пътят, по който човешкият ум действа без препятствия. Идеалният път, по който човек може да мисли, е музикален. Това е състоянието, за което вие понякога си мислите – всичко да ви е приятно, да нямате никакво препятствие, да сте охолни. Казват за някого: „Охолен човек“, а аз виждам, че той е музикален. Охолният няма никаква грижа и казват за него, че си е накривил шапката. Какво има от това, че си е накривил шапката? Охолният човек, където влезе, където каже една дума, всички го приемат. А друг някой, където влезе, всички го изпъждат. Като онзи млад българин, който ходил в странство и когато се върнал, оплакал се на леля си, че дето ходил, все го изпъждали навън, и казал: „Страх ме е и ти да не ме изпъдиш!“.

Ако един човек ми каже, че навсякъде го пъдят, какво трябва да мисля за него? Когато вървиш някъде, стражар

те спира и ти показва къде да минеш; друг пък ти казва: „Заповядайте, минете!“. Този, който дава път, има едно разположение, а она, който заповядва, има друго разположение. Този, който отстъпва, има музика; този, който заповядва, няма музика и постъпката му ти е неприятна. Гледам, че вие сте много музикални.

Някой певец пее и си криви устата, някой цигулар свири и също се криви. Най-първо трябва да бъдете музикални. Вие искате да философствате. Философията почива върху принципа на причината и следствието. Какво нещо е причината на нещата? Всяко нещо има свое следствие. Тогава какъв е резултатът, каква е разликата между следствие и резултат? Всяко начало изразява закона на причината. Всяко нещо в Природата има свое начало и свой край. Началото – това е Духът, краят – това е умът. Тогава кое е следствието? Физическият свят. Следователно най-първо трябва да бъдем в духовния свят, който е началото. А щом кажем, че сме в края на нещата, ние сме във физическия свят. Какъв ще бъде резултатът, краят на нещата? Край има там, дето се мисли; начало има там, дето има Дух. Следствието, резултатът на нещата, се намира на физическия свят.

Сега искате външният свят да има към вас същото отношение, каквото вие имате към него. Всякога трябва да знаеш, че каквото отношение имаш към хората, и те ще имат същото отношение към теб. Ако един учител влезе в училище и се отнася добре с децата, всички те ще имат добро отношение към него. Ако някоя учителка носи пръчица и налага наляво-надясно, всички деца ще започнат да имат особено мнение за нея. Ще кажете, че всички вие няма да бъдете учители. Някои от вас носите тояги и кого как срещнете – налагате. Мислите ли, че с грубост ще се оправи светът? Помнете: грубостта нищо не допринася. Може да се тревожите, но тоягата не е изкуство. Тревожат се глупавите хора, бият само глупавите животни. Щом се тревожиш, щом се мъчиш, ти си едно животно. От страданията ставаш по-умен и ставаш здрав. Под думата *здрав* разбирам правилно отношение между духа, ума и следствията на нещата.

И вие можете да приложите тази философия. Например ти и твоят събеседник сте двама учени и спорите за физиката. Да кажем, че професорът говори нещо за светлината и ти казва: „Ти нищо не знаеш“. А той какво знае за светлината? Даже и вие тук какво знаете за светлината? Знаете много работи, но можете ли да кажете – и да стане светлина? Казва Писанието: „Рече Бог и стана светлина“. Явно онзи, който казва, че другият нищо не знае, донякъде е прав. Защото да знаеш, това значи, че щом кажеш: „Да бъде светлина“ – и да стане светлина. Аз мога да кажа една дума и да излезе светлина. Например ти си взел от един свой познат хиляда лева назаем и го докарваш до краен предел на търпение, когато на човека му иде да те набие или утрепе. Но един ден го срещаш, говориш му с много благи думи и изваждаш парите: „Извинете, много съжалявам, че не устоях на думата си, ще ви платя с лихвите“. Веднага от лицето на този човек започва да излиза светлина. А сега твърдите, че не можете да кажете думата *светлина* – и да светне. Можете да кажете и *светлина*, и *топлина*, и *братство* – всичко. Вие искате да кажете една дума, тъй както трябва, и да дойде братството. Не, няма да стане това!

Понякога ви гледам и вашето изкуство не ми харесва. Вземете по едно огледало и си наблюдавайте лицето. Препоръчвам ви да си наблюдавате лицето десет дена. Например станеш някоя сутрин и погледнеш, че си стиснал устните си. Защо, на какво се дължи това? Това са форми и те не са лоши. Има хора, които искат да си придадат и такъв вид. Но какво ви кара да знаете причината? Когато съм правил наблюдения върху малки деца, виждал съм как някое се занимава с майка си, но щом ме види, иска да се покаже и си надува устните. Майка му му казва да не прави така, но то пак ги надува. Забелязвал съм други деца, които не се надуват, но щом ме видят, току изведнъж се усмихват и задават въпрос откъде идвам. Казвам на майката: „Остави, това дете не е лошо“. Някои деца имат обратни движения – енергични са и искат да се покажат. Сега и вие понякога, когато станете сутрин недоволни, се

надувате. Да кажем, че ставате сутрин и не си харесвате лицето. Кое не харесвате в лицето си? Погледът ви е замъждял. Защо? Защото нямате определена идея. Устните ви са изкривени, понеже волята ви не действа както трябва. Щом движенията не стават тъй, както трябва, волята е слаба. Щом нещата не стават навреме, умът ви е слаб, т.е. вие не сте мислили и нещата са разхвърляни.

Преди всичко всинца, ако се наблюдавате, ще видите, че нямате такава обхода, каквато трябва. Обхода има в англичаните, които я изразяват в своето джентълменство. В обходата си англичаните са много благородни. Понякога те прекарват три-четири години под строг режим, докато се научат – много голяма наука е това. Някои учат това и пак не знаят да се обхождат. Същината на англичанина е в туй, че знае как да се обхожда. Ако отидете и в Америка, и другаде, англичанинът навсякъде е джентълмен. Когато види особа от женски пол, той веднага ще стане – учтивост има у него. А българинът седи; идва млада мома, поглежда го, а той казва: „Ще постоиш права, няма нищо“. Идва втора мома, а българинът седи и се радва, че си е намерил място.

Гледам, че понякога и в религиозните хора няма обхода, дори тук, в класа, няма обхода. Казвам: както вървите, това е закон на израждане! С тази обхода много ще ви пати главата в бъдеще! На човек му трябва будно съзнание навсякъде. Каквата работа и да работиш, дори слугиня вкъщи да имаш, навсякъде трябва благородна обхода. Ако слугинята знае как да се обхожда със своя господар, ако господарката знае как да се обхожда със своята слугиня, образуват се хармонични състояния. А когато слугинята не знае да се обхожда с господарката, последната по цял ден се безпокои с нея. Учителят пък се безпокои със своите ученици. Проповедникът от друга страна говори едно, а хората не се разбират. Тогава искаме Господ да бъде един и същ към всички. Ние правим разлика и казваме: „Него Господ го е благословил, а другия не е благословил“. Когато на майстора цигулар му дадете даже проста цигулка, той ще свири хубаво; на обикновения цигулар и най-хуба-

вата цигулка да му дадете, нищо няма да направи. Ако на гениалния цигулар му дадете и най-простата цигулка, той ще изкара нещо със своята обхода.

Сега седите и не знаете как да употребите главата си. Вие сте ученици и Господ ви дава глава, дава ви ум, дава ви бели дробове, дава ви тяло. Защо ви са всички тези неща? Дал ви е тяло, за да създадете една отлична и красива форма; дал ви е бял дроб, за да създадете отлични и красиви чувства; дал ви е глава, за да създадете отлична и красива мисъл. Ако създадете отлична мисъл, главата ви е намясто; ако създадете отлични чувства, белият дроб ви е намясто; ако създадете благородни постъпки, вие сте вече гениален. Гениален човек е онзи, който има отлична и благородна мисъл, отлично желание и отлична постъпка. Това е силата на човека – да имате едно желание, което е безсмъртно, и една мисъл, която е безсмъртна в ума ви, т.е. да имате нещо, на което да разчитате. Някой път вие сте начумерени, но когато дойдете до своята светла мисъл, всичката тъмнина трябва да ви стане приятна; когато дойдете до благородното чувство, тъгата ви трябва да изчезне; когато дойдете до красивата форма, несгодите ви трябва да изчезнат. Това е идея за в бъдеще – да има какво да работите.

Днес вие сте млади и казвате: „Когато остареем...“. Турците имат една поговорка: „Ако в началото не е било, че на сто години ли?“; т.е. след като станеш на сто години, това няма да бъде. Вие сега имате най-благоприятните условия за обхода, имате най-благоприятните условия да учите. По някой път ви гледам, че нямате търпение да изслушате нещо. Изслушвайте един човек. Който иска, може да ми даде един пример – да речем, ако е цигулар и има какво да свири, не е такава философия, ще го изслушам. Макар някъде да не взема тоновете правилно, джентълменството изисква да го изслушам спокойно. Когато съм ходил на концерт, аз съм наблюдавал как някой не слуша спокойно, а си свива веждите. Ако е на мястото на изпълнителите, по-хубаво няма да свири, но той е свил вежди, като че ли е авторитет и не може да слуша. Често, когато някой пее тук, вие казвате: „Не може да пее“, но

този, който критикува, не може да пее по-добре. Който не знае да пее, трябва да се научи; който не знае да свири, трябва да се научи; който не знае да мисли, трябва да се научи. Мисълта е наука, чувстването е наука и постъпките са наука.

Три велики науки има в света, които трябва най-първо да учите: учете се да създавате красиви форми, учете се да създавате красиви чувства, учете се да създавате красиви мисли в света. Щом имате тия науки, вие ще бъдете гениален човек и навсякъде животът ще потече за вас като по мед и масло.

Мисля, че ме разбрахте. Ако сте ме разбрали, ще започнете да прилагате. Щом не прилагате, не сте ме разбрали. Който не разбира, той нищо не може да постигне.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

27. лекция, 4 юни 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

ПРАВИЛНО ОТНОШЕНИЕ

Отче наши

Каква беше темата на миналата лекция? От една причина и от едно следствие какво произлиза? От киселина и основа се получава сол; от причина и следствие произлиза резултат. Значи резултатът трябва да се проучва.

Да допуснем, че имате една мисъл, която ви смущава. Каква роля играе причината на едно следствие или на един резултат? Например имате една болка. Най-първо тя не е определена, а имате неразположение, което се явява някъде като подутина или цирей. Циреят може да набере чуждо вещество, което причинява подуване и нагнояване. После това вещество се изхвърля навън и вие се освобождавате на физическото поле. От какво се освобождавате? Понякога на физическото поле болката е строго определена по място, друг път е неопределена. Някой път имате весело разположение, а друг път сте тъжни. Каква разлика има между веселото и тъжното състояние? Когато детето е весело, обича да се шегува, да се закача, но когато не е весело, вглъбява се в себе си, не дава да го пипат.

Сега какво нещо е отношението – отношение между физическия, духовния и умствения свят? Какво разбират в съвременната математика под отношение на числата? Да допуснем, че имате ъгъл A и права B – какво отношение има между тях? Какво ще бъде отношението им, ако ъгълът е голям или малък? За една малка работа в живота има малки разноси, а за една голяма работа има големи разноси. В организма на едно малко същество има малко храна, а в едно голямо същество има много храна. Да кажем, че правата линия е път, който трябва да изходите, а от ъгъла, който имате, ще определите колко дълъг е този път. Има много неща, които в сегашния органически свят не можете да определите. Например не можете да опреде-

лите колко време трябва да трае болестта; т.е. ако имаш един цирей, не знаеш колко време ще те боли.

Какво е болестта? Да кажем, че имаш едно състояние на безразличие и бездействие, седиш, не си разположен – нито ти е добре, нито ти е зле, няма нищо в живота, което да те занимава, нищо не те интересува. Но изведнъж на коляното ти излиза един цирей и ти веднага се заинтересуваш. Досега въобще не си пипал крака си, не си мислил за неговото предназначение, но щом излезе циреят, ти ставаш сутрин и пипаш коляното си. Какво нещо е циреят? Той те принуждава да мислиш, защото тази болка те смущава. Ти пипаш коляното, усещаш, че болката се увеличава; след туй в теб се явява малко страх да не би да стане някакво усложнение, да се осакати кракът ти и да не можеш да ходиш. После идват и други разсъждения – че не можеш да си гледаш работата, че не можеш да ходиш в училище, ако си ученик.

Сега въпросът е защо сме изложени на този цирей. Лесно обяснимо е: циреят идва, за да ти създаде работа. Той е една геометрична, една органична форма, от която трябва да научиш как се образуват циреите. Ти вече знаеш как стават отвън, но не знаеш как се оформят. Ядеш неестествена храна един, два, три дни, година, две, три години – и от продължителния ѝ прием в тялото се образува един абсцес. Природата не обича нечистотии и циреят е абсцес, чрез който нехигиеничната храна трябва да се изхвърли навън. Това е закон. За Природата всеки организъм е едно предприятие, а в едно предприятие не обичат да има нещо, което да спъва. Природата не иска предприятието да има спънки в живота, затова всеки цирей трябва да се изхвърли навън. Ти не искаш в твоето частно предприятие циреят да се намести и да ти стане съдружник. Първоначално си свободен в храненето, но щом се яви циреят, той вече не те пуска и казва: „Вкъщи ще ядеш, имам да се разправам с теб сега“. Ти разбираш, че някой приятел иска да се разговаря с теб. Циреят нарежда: „Аз без лекар не мога, трябва да повикаш лекар!“. Ти казваш: „Пари нямам.“ „Ще намериш!“ „Нямам нито пари, нито автомо-

бил.“ „Ще намериш!“ Най-сетне ти се принуждаваш да повикаш лекар и се оказва, че този цирей иска да излезе навън. Лекарят ти дава някакво лекарство, отиваш в аптеката и го купуваш. Цирейт иска да го мажеш и казва: „Има еди-какъв си мехлем, искам да ме понамажеш. Ще се облека добре и ще изляза в света да ме видят хората“. Ти купуваш един мехлем, мажеш го, после вземаш друг – така с десет мехлема го намазваш. Идва един лекар, идва втори, десет лекари викаш – и като платиш на всеки по сто или най-малко по петдесет лева, даваш общо от петстотин до хиляда лева. Накрая цирейт излиза, измътва се и Природата казва: „Вече няма препятствие в предприятието“, а ти се усещаш свободен.

И така, първоначално цирейт се показва като приятел, но после виждаш, че е неприятел. Дотогава ти не си познавал лекаря, но цирейт става причина да се запознаеш с него и казваш: „Ето каква е ползата от този неприятел – този лекар е един умен човек“. Да допуснем, че ти си 15–16-годишен; лекарят вижда, че си способен, даровит младеж и в него се заражда желание да те поощри и казва: „Ти си много даровит, трябва да следваш в странство“. Така този неприятел става причина да се запознаеш с един лекар и той да те подтикне да отидеш да следваш.

Сега аз ви говоря за неща, които са изключения. Всички неща в Природата, които не разбираме, са изключения; всяко нещо, което разбираме, е едно правило. Това, което не разбираме, е изключение, а пък законът е един и същ и за изключенията, и за правилата. Как е възможно това? Какво разбирате под думата *изключение*? Под изключение в Природата разбираме нещо, което рядко се случва, а това, което постоянно се случва, го наричаме правило. Например за да отидеш като изпращач на гарата, трябва да си вземеш перонен билет. Пътниците влизат без такива билети, но ако си изпращач и не вземеш перонен билет, не те пускат на гарата. Питам сега: какви са съображенията на гарата да изисква перонни билети? Какви са съображенията на гостилничаря, когато иска да му платите яденето? Едно ядене може да струва десет, петнадесет или

двадесет лева, друго ядене може да струва четиридесет, петдесет, сто или двеста лева, зависи от яденето. Обикновеното ядене има една цена, а яденето за аристократи може да е приготвено от някоя особена птица или риба и да струва скъпо. Гостилничарят се нуждае от посетители, за да стане една обмяна и да получи пари; клиентите му пък се нуждаят от храна.

Какво отношение има между парите и храната? Да кажем, че гостилничарят е A , а клиентът е B . Гостилничарят е сготвил риба P , а рибата се отнася към стомаха C , т.е. $A:B=P:C$. Рибата има отношение към стомаха на клиентите. Обаче рибата няма такава тясна връзка с гостилничаря A , както стомахът с клиента B . Тогава отношението придобива следния вид: $B:C=A:P$. Има ли A същото отношение към рибата? И как B се отнася към своя стомах? Клиентът B се отнася благородно, като кавалер, и пита: „Как е вашето разположение, останахте ли доволен от яденето?“. Гостилничарят също има отношение, но той не е кавалер и ни най-малко няма да попита дали си доволен. Виждате как се различават тия две отношения.

Сега аз ви давам един нов начин на разсъждение, за да минете в една нова гама. Да кажем, че пее *до*. Я вземете тона *до*. (*Изпяхме тона „до“*.) Тонът е малко по-висок...

Често пъти неприятностите в живота произтичат от незнанието на отношенията между нещата. Да кажем, че съществуват известни отношения между A и B . Ако гостилничарят не се е отнесъл добре с рибата, тя го държи отговорен; ако ти не се отнесеш добре с твоя стомах, той те държи отговорен. В какво седи отговорността? Какво ще излезе от отношението, ако B не се отнася добре към C ? Природата казва, че B не се отнася добре със C и за да се изправи работата, се завежда дело. Значи C завежда дело и резултатът е болка. Ти не знаеш причината ѝ, но болката произтича от това, че не си работил в Природата, не си изпълнил длъжността си, което в обикновения живот означава, че не си се хранил добре. Следователно всяка една болка произтича от това, че не си ял добре, не си дъвкал добре храната, не си ял навреме или си избрал недобра

храна. Ако си ял месо от стар двадесетгодишен бивол, ако ядеш тригодишна сланина или ако ядеш заражена храна, какво ще излезе?

Сега ние правим в Природата ред обяснения. В Природата не може да съществува отношение на числата. Какво е отношението между *A* и *B*, *P* и *C*? Те са преходни отношения. Стомахът може да има отношение към рибата *P* или към кокошката *K*. Кокошката как се отнася към стомаха, може ли да има доброволно отношение? Тя е заставена да има отношение. Можем да кажем, че почвата има отношение към семката. Но ние всякога трябва да знаем последствията на отношенията, които имаме. Ти можеш да имаш отношение към една постъпка, можеш да имаш отношение към едно чувство, към някаква мисъл, към някакъв морален стремеж. Има много неща, за които човек трябва да мисли и да има отношение, той трябва да разрешава целия процес на мисълта. Мисълта е сложен процес, т.е. след като си мислил дълго време, ти трябва да разрешиш нещо.

Да допуснем, че вие сега мислите защо сте бедни или защо паметта ви е слаба. Например след като сте мислили дълго време, вие допускате, че тялото ви е слабо. Тогава четете една, втора, трета книга, мислите, че причината за слабостта ви е в храната, че не се храните добре. Това отчасти е вярно, храната има отношение към здравето – *X:3*. Но за да бъдеш здрав, не зависи само от храната. Ти може да се храниш, но да нямаш разположение към храната.

Сега въпросът, към който пристъпваме, е, че всяка мисъл трябва да се оформи. В какво седи това оформяне? Например вие мислите и дохождате до заключение, че не ви върви в живота. Да речем, че имате отношения към известни чувства – подчинявате се на чувства, които са от по-нисш характер. След като сте мислили дълго време, вашата мисъл трябва да се оформи по следния начин: за да се подобри животът ви, трябва да имате отношение към по-висши чувства, т.е. към вашите морални, Божествени чувства. Ако образувате отношение към този морален свят, вашето положение ще се подобри. В дадения случай ми-

сълта ви трябва да намери път, по който да се свържете с възвишените чувства. Да допуснем сега, че сте в училище, но сте своенравни – бутнете този, мушнете онзи. Всички ученици ви знаят като такъв, който дето мине, мушка; и онези, които са по-слаби, вземат предохранителни мерки. Един ден обаче ще се намери някой по-силен от вас, и той ще ви бутне или мушне. Вие съзнавате, че съкласниците ви нямат добро мнение за вас и се решавате веднага да подобрите отношенията си. Как трябва да постъпите? Ако искате съкласниците ви да имат добро мнение за вас, каква форма бихте взели? Преди мушкахте, сега на мястото на мушкането какво трябва да турите?

Да допуснем, че преди сте носили шише с кал – когато видите, пръскали сте го; и хората са казвали: „Оцапа ни. Това, което правиш, е безобразие, я ни виж дрехите!“. А сега вземате най-хубавото розово масло и дето вървите, поръсвате другарите си и на тях им е приятно. Направете превод на това поръсване. Когато говорите, вие ръсите, т.е. всяка дума е капка, която излиза от вашия говор. Някои думи образуват петна. Значи ще се научите да ръсите и всяка дума, която излиза от устата ви, трябва да бъде хубаво изказана и на всеки да му е приятно, че сте му казали една хубава дума. Защо да нямате такива пръскалки? Даже е хубаво и модерно да имате по една пръскалка в джоба си, та при известни условия себе си да понаръсвате, а след това да напръскате и другите.

Сега се говори, че човек трябва да се самовъзпитава. Представете си, че ви задам тема: *Най-добрият метод за самовъзпитание*. Пишете върху тази тема! Как мислите, кой е най-добрият метод? Кой е най-добрият метод да ви слушат краката ви? Да ходите право. Кой е най-добрият метод за обувката? Те трябва да прилягат на краката и когато ходите, да не усещате никаква вътрешна дисхармония. Може да направите следния превод: обувките са начин на действие, това са човешките добродетели. Под думата *добродетел* аз разбирам духовните крака на човека. Добродетелните хора имат добри крака, с които може да свършите някаква работа и да имате една печалба. В

Природата не е както в обикновения живот: всяка работа, която свършите, има свои добри или лоши последствия.

Та казвам: най-първо у вас трябва да се зароди едно косвено желание да имате правилно отношение към Природата или да имате правилно отношение към Бога. Ние използваме думите: „Да любим Бога“. Любовта ще се прояви в едно правилно отношение към Бога. Да кажем, че ти седиш, мислиш и искаш да си представиш какво нещо е Господ. Сега учените много неща обясняват, но ако някой ви запита какво нещо е светлината, мъчно може да се определи. Ще кажете, че има еди-колко си трептения, но трептенията не са светлината, а са само обяснение. Кое тогава е същественото качество на светлината? Без светлина вие сте като затворници и нямате никакво отношение. Например имате едно понятие, но когато сте без светлина, какво е понятието ви? Представете си, че в бурна нощ се озовете някъде в гората. Навсякъде има мъгла, облаци, гръмотевици, нямате ориентировка, не знаете накъде са четирите посоки на света.

По същия начин и вие някой път вадите заключение и казвате: „Аз не зная как да живея“. За да можете да живеете, трябва да имате някакво отношение. Казвате: „Аз искам да живея добре“. Към кого трябва да имате отношение, за да живеете добре? Майката е майка, понеже има отношение към детето; ученикът е ученик, понеже има отношение към родителите си и към учителите си; белите дробове имат отношение към въздуха, стомахът има отношение към храната, човешкият мозък има отношение към мисълта – всяко нещо има отношение. Вие искате да живеете, следователно трябва да имате отношение към живота. Как се образува това отношение, какво отношение има доброто живеене към живота? Почвата има отношение към семената, а всяко семе има отношение към почвата. Всяко добро семе... Аз вземам израза *добро семе* като семе, което не е изгубило своя първоначален потенциал да расте, което е посято и израства; и ние тогава познаваме почвата, на която расте. Ако то расте добре, казваме, че почвата е богата; ако не може да расте, казваме, че почвата е бедна. Значи растението е резултат.

Тогава вие може би знаете каква е вашата почва. Каква е почвата на човека, той има ли почва? Засега човекът се намира в преходно състояние – в почвата на своята мисъл. Мисълта е почва, на която той живее – потопен е в средата на мисълта; и ако мисли, човекът живее, ако не мисли, не може да живее. Ти не можеш да бъдеш морален, ако не си потопен в моралните чувства; не можеш да бъдеш разумен, ако не си потопен в разумността; не можеш да познаваш Любовта, ако не си потопен в Любовта; не можеш да познаваш Истината, ако не си потопен в Истината. Човек трябва да бъде потопен в нещата. Говоря за това сам да се потопиш, не другите да те потопяват. Когато свещеникът кръщава, той потапя децата, но те не се потопяват сами, по своя воля. Когато човек сам се потопява, съществува вече друго отношение.

Ето какви са качествата на потопяването. Имате приятел *A*, който е умен, здрав и богат момък, който има всичкото обществено положение; вие сте неговият съкласник *B* и сте беден. Какво е вашето отношение? Ако обичате *A*, вие имате един прекрасен език и *A* ще вземе участие във вашата бедност – той ще обича вашата сиромашия и ще подобри положението ви. Тогава как ще направим отношението $B:A=A:C$? *B* се отнася към *A*, както *A* се отнася към *C*. Вие знаете как се урежда този въпрос: във вас има едно разположение спрямо някого, готов сте да му услужите, да направите за него такава жертва, каквато правите за себе си или за майка си, за баща си, за брат си, за сестра си. Щом имате правилно отношение, това е онази сила, която може да ви постави в едно нормално състояние.

Ние сега говорим за нормални постъпки. Една нормално направена постъпка всякога произвежда светлина в съзнанието, една нормална постъпка винаги произвежда свобода, една нормална постъпка винаги разширява и носи живот в себе си. Туй, което носи живот; туй, което носи светлина, и туй, което носи свобода, това са нормалните отношения, които имаме. Казва някой: „Да имаме братски отношения“. В братските отношения има свобода, има светлина, има живот. Кое е братско? Което носи свет-

лина, свобода и живот и в общност, и в частност. Законът е един и същ: всяко нещо, което носи в теб свобода, светлина и живот, е едно правилно отношение към нещата.

Та казвам: поддържайте в себе си всички ония хубави мисли, всички ония хубави чувства и всички ония хубави постъпки, които носят светлина, които носят свобода, които носят живот.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

28. лекция, 11 юни 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

ПОЯСЪТ

Отче наши

Четоха се работи по темата „Най-добрият метод за самовъзпитание“.

Пишете върху темата *Функциите на стомаха*. Прочетете някоя книга по физиология, за да проучите и изложите по-обстойно функциите на стомаха.

Сега ще ви задам въпроса: може ли умрелият да помага на живия и може ли живият да помага на умрелия? Когато живият помага на умрелия, каква услуга му допринася? От какво се нуждае умрелият, какви са обичаите? Първо, след като човек умре, започват да го оплакват. Каква е подбудителната причина на плача? Когато някой се роди, какво правят около него?

Може ли без самовъзпитание в света и кой е главният фактор на самовъзпитанието? Ако вземете думата в тесен, човешки смисъл, самовъзпитание значи *питая*, т.е. храня се сам. Има ли човек, който да не яде сам? Самовъзпитанието тъй, както се разбира психологически, е един доста сериозен въпрос. За да се самовъзпитава, човек трябва да разбира много добре и храненето, и дишането, и мисленето – това са въпросите, които лежат в самовъзпитанието. С други думи енергиите, които работят в стомаха, в белите дробове и в мозъка, трябва да знаеш как да ги управляваш, т.е. да разполагаш с енергиите, които Природата е дала.

Да допуснем, че имате едно неразположение. Какво разбирате под думата *неразположение*? Не си разположен да говориш, понеже няма какво да говориш; не си разположен да ядеш, понеже няма какво да ядеш; не си разположен да харчиш, понеже няма какво да харчиш; не си разположен да отидеш на разходка, понеже краката ти не държат и т.н. Има случаи, когато си разположен, но не можеш да отидеш на разходка. Един затворник например

е разположен за това, но е затворен. Друг пък е свободен да иде на разходка, но е болен, ревматизъм има в краката. Каква е съществената разликата между двамата? Единият има органическа пречка и не може да изпълни желанието си; другият е здрав, но има външни препятствия, има известни закони, които не го пускат. Кое бихте предпочели, кое е по-малкото зло – да имате ревматизъм или да бъдете здрави в затвора? Ако си в затвора, има преимущество, че си на гости – ще те хранят даром, защото ще те възпитават – там има директор. Въобще в затвора човек е като в един пансион. Обратно, ако си свободен, ти не си на пансион, а си при баща си и при майка си. Кое положение е за предпочитане – ревматизмът или затворът?

Ако разсъждавате буквално, в дадения случай има два избора между две злини и две неприятности. Коя трябва да изберете? Може да ви представя въпроса другояче: представете си, че нямате ревматизъм, краката ви са здрави, но имате една слабост – обичате да крадете. Тогава кое е по-хубаво – да останеш на пансион или да не си на пансион и да грешиш? Кое е по-хубаво – да бъдеш свободен да крадеш или да те турят в пансион, т.е. да нямаш никаква болка и да крадеш, или да те боли кракът и да не можеш да крадеш? Онзи, който може да краде, е здрав човек, а който не краде, е болен.

Сегашният морал почива на един вътрешен страх: даден човек не краде, защото го е страх да не го хванат, да не се компрометира. Той няма ясна представа, че постъпката не е добра сама по себе си, но мисли, че ще иде в затвора, ще изгуби своята чест пред хората, ще го бият или ще изгуби много неща. Затова всички са морални и казват: „Аз не съм крал!“. Ако оставите една купа със сладко и пуснете десетина деца да минат покрай нея, колко от тях няма да бръкнат? Или пък ако сложите една чиния с хубави череши и оставите децата в тяхното естествено положение, какво ще направят те? Най-първо ще проявят едно любопитство, за да видят какво съдържа чинията, т.е. ще направят една експедиция до Северния полюс, за да го открият. После ще изучат естеството на череши-

те – това пак е експедиция. Експедицията може да бъде сполучлива, може да бъде несполучлива. Следователно на Северния полюс много трудно може да се работи. Около една чиния може да се сложи жица, да се пусне ток – и всяко дете ще види, че е опасно да се пипат черешите.

Всичките ви страдания в света се дължат на такива чинии, които Природата е сложила – и ако си позволите да пипнете нещо, усещате страдание. Всичките ви страдания се дължат на бързането да пипнете това, което не ви е позволено да бутате. Казвам: при самовъзпитанието човек трябва да бъде свободен, да ходи само при свободните чинии. Никога не отивайте при чиния, която не е свободна. Свободата ражда свобода – такъв е законът. Любовта ражда любов, безлюбието пак ражда безлюбие. Идете при един умен човек – той е една свободна чиния. Щом идете при глупавия, той е чиния, заградена наоколо. Казвате, че някои хора са глупави. Който лежи в затвора, умен ли е, или не? От ваше гледище какво е престъплението? Думата *престъпление* на български има две значения. Майката се радва, когато малкото дете направи прощъпулник, т.е. когато направи първа стъпка. Каква е разликата, когато човек направи едно престъпление? Кога човек може да знае, че е направил престъпление, и кога – не? В престъплението човекът става по-тежък. Вземете едно дете, претеглете го, преди да е откраднало; след като го хванете в извършеното престъпление, пак го претеглете, и ще видите, че тежи повече. Ако имате точни везни, можете да установите колко череша е изяло – дали една, две, три, четири, пет, десет или едно кило. Някои други престъпления са по-фини, но и те се познават.

Защо престъплението започва с яденето? Вие не сте първото дете – първото дете е отишло да яде от един плод. Следователно въпросът е за един плод. Представете си, че има изкуствено направени плодове; например има хубаво направени изкуствени череша. Детето не може да ги различи, бърка и ги туря в джоба си. То не ги изяжда, обаче това, че ги е откраднало, е престъпление. Ако вие сте съдия, питам: как ще го осъдите? Ето какво наказание

ще му наложа аз още същия ден. Ако е на десет години и го хвана, че е изяло петдесет череша, ще му дам една петкилограмова стомна, ще го накарам да донесе петдесет стомни вода – за всяка череша по една стомна – и да полее черешовото дърво, за да си плати. Питам сега: черешовото дърво изгубило ли е нещо?

Можем да направим такъв опит: изяждате черешите, във вас се събужда съзнанието и се запитвате какво наказание да си наложите. Наказанието трябва да си го наложите сами: вземете една стомна и полейте черешата с петдесет стомни вода! Колко време ще ви отнеме? Предположете, че чешмата е на един километър разстояние; на отиване един и на връщане един, стават два километра; умножени по петдесет – сто километра трябва да изходите, за да донесете петдесет стомни. Колко дена ще ви трябват за това? След като работи два дена с водата, това дете ще стане здраво, краката му ще станат по-здрави, в него ще се роди една мисъл. Дете, което носи бистра вода, се възпитава.

Сега представете си, че един ден кажеш някаква дума ненамясто – как трябва да я поправиш? Наложил си едно наказание от десет-петнадесет стомни. Десет стомни по един километър – това са двадесет километра път. Къде ще налееш водата, която носиш? Например ако искаш да накажеш езика си, къде ще налееш водата? Щом кажеш една дума ненамясто, ще туриш десет стомни на главата си и ще видиш какво влияние ще упражнят. Върху тази дума никога повече няма да се подхлъзнеш; друга дума можеш да кажеш, но тази дума така ще е запечатана, че произношението ѝ всякога ще бъде малко по-различно. Така се възпитават някои неща в детето. Понякога светлината на пламъка му прави впечатление. То види нещо красиво, иска да го хване, но щом го пипне веднъж, два, три пъти, повече няма да го пипа. Щом пипне три пъти, детето вече не хваща този пламък. Добре, за човек, който получи десет бани на главата си, това е едно възнаграждение. Но вие сте много несправедливи, защото употребявате законите само за тези, които правят погрешки, т.е.

само тях възнаграждавате. А ако сте направили нещо хубаво, тогава с какво трябва да се накажете? Когато някой направи добро, с какво го възнаграждавате?

Един селски учител вървял по улицата, нещо се замислил, поясът му се развързал и паднал. Едно дете го намерило, видяло, че е на учителя, но не му казало, че си го е изгубил, а рекло: „Намерих един пояс, не зная на кого е“. Учителят видял, че е умно това дете. Вие как бихте постъпили? Когато съдите някого, който е направил погрешка, т.е. който е изгубил пояса си, вие всъщност намирате този пояс.

Това, че учителят е изгубил пояса си и детето го е намерило, е действителен пример. Сега аз съчинявам друго едно положение: детето намира пояса, отива да краде череша, хващат го и го завързват с него. Питам: учителят ще има ли смелост да каже, че поясът е негов? Аз поне не помня в моята опитност някое дете да е намерило пояс и да е завързало с него друго дете, измислих го. Възможно е да е станало... Но как ще постъпи учителят тогава? Какъв превод бихте направили?

Понеже времето изтече, преводът ще остане за другия път.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

29. лекция, 18 юни 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

МЪЧЕНИЕ, ТРУД И РАБОТА

Добрата молитва

За следващия път пишете върху темата *Силни и слаби думи*.

Ако вземете трите думи – *мъчение*, *труд* и *работа*, как ще ги класифицирате? Каква е отликата на мъчението? Казвате за някого: „Мъчи се този човек“; т.е. когато работата на някого е много трудна, извън силите му, казвате, че се мъчи. Трудът е нещо, дадено според силите на човека – ни повече, ни по-малко. А работа е това, което вече е уравновесено със схващанията на човека, с умствените му разбирания и телосложението му. Да допуснем, че ти казваш: „Мъчно ми е“ – в случая има мъчение. После друг някой казва: „Мъчно ми е!“ – в случая той е свързан с мъчението. Да речем, че мъчението е извън теб и ти започваш да се мъчиш. Защо мъчението съществува извън човека и кое е онова, което го свързва с него?

Представете си сега, че един възрастен човек е нападен от въшки. Това го мъчи и вие казвате: „Мъчи се този човек“. Кое го мъчи, тези въшки имат ли някаква омраза към човека? Не, те имат особено разположение на съзнателна любов, но имат съзнание, че трябва да се живее, намерили са едно същество, от което да се ползват, но не разбират, че начинът им на хранене е опасен за него. Те са се качили на главата или на тялото на даден човек и ако го оставят, ще измрат. За да се избавят от тази явна смърт, те постоянно се стремят да обезсилят човека – дразнят го и го смучат. Казвате, че въшките са много глупави. Може да е така, но онези, които завъдят въшки, изпускат от себе си една киселина, която предизвиква сърбеж, разчесване и разраняване на кожата, т.е. често хората, които имат въшки, сами се разраняват. Да кажем, можеш да имаш въшка на главата, можеш да имаш въшка на сърцето, мо-

жеш да имаш въшка на мозъка си. Въшката на главата или на тялото ще те дразни да се чешеш, а въшката на сърцето ти какво ще произведе?

Сега вие се запитвате има ли такива въшки. Въшките на сърцето не са такива, както на тялото, малко по-други са, но по аналогия имат сходни качества, тъй че и те предизвикват отделяне на такава киселина, която трови. Казва някой: „Отрових се!“. Тровят го неговите чувства. Как го тровят? Чувствата не могат да тровят човека, те са му дадени като условие за развитие, но има нещо, дошло отвън, което го трови. Или пък казвате: „Мисълта разрушава“. Самата мисъл не разрушава и ако я разглеждате сама по себе си, тя гради, но има нещо отвън, което руши в мисълта. Да допуснем, че вие сте се справили с въшките на тялото. Животните например още се борят с въшки, кърлежи, паразити. Те нямат гребен, затова извиват тялото си, искат да го направят пъргаво, за да се освободят от тях, но понякога усещат голямо безпокойство. Човек има доста знание, има даже церове против въшките, но сега се бори с въшките на своето сърце.

Сега къде търсите тези въшки? По главата, под мишниците, т.е. в гористите места. Значи главата е гористо място и въшките са хищници, които се крият в горите. Тогава на кое място се крият въшките на сърцето? Понякога вие не разсъждавате, имате неразположение и казвате: „Този човек ми е неприятен!“, но не можете да си дадете отчет защо ви е неприятен. Защо ви е приятна една ябълка? Защото ви дава нещо. Обратно – една ябълка не ви е приятна, когато нито цъфти, нито ви дава плод. Някои ябълки са стипчиви и вие казвате: „Тази ябълка е лоша“. Лоша е, понеже не сте приели от нея онова, което очаквате. Когато сте възприели това, което тя дава, считате, че е добра. По същия начин може да имате едно чувство, което ви допринася известна приятност, и казвате: „Това чувство е добро“. В случая имате определено чувстване – себечувстване. Да допуснем, че имате само едно усещане – например пипнете един предмет и усещате студ, голяма или малка горещина. С тия опити понякога човек може да си изгори ръката. Но питам: кое може да безпокои човека?

Трябва да знаете, че животът е нещо разумно. Нека вземем за пример музиката. Сега вие пишете нотите на пет линии: някои ги пишете над, някои – под, някои – между линиите. Когато видите, че една нота е сложена на една самостоятелна линия, можете ли да определите коя е тя? Може само да предполагате. Ако ви кажа, че тя е основна, тогава коя нота е основна? *До*. Най-първо трябва да знаете какво място заема *до* в музиката? Колко е голямото разширение на *до*? Цяла нота. Цяло *до*, половина *до*, четвъртина *до*, осмина *до*, шестнадесетина *до*, тридесет и вторина *до* и шестдесет и четвъртина *до*. От последния нагоре как бихте взели този тон? Шестдесет и четвъртина не е пределното времетраене, но засега е последен етап и по-нагоре не можете да идете. Това е толкова кратко време, че в шестдесет и четвъртината нямаш време да вземеш тона.

Всъщност какъв е законът, който определя стойностите в музиката? Това е философска работа, много мъчна за разбиране. И мъчнотията е там, че понякога трябва да свържете и да определите какво отношение има музиката към живота. Защото целият живот не е такава музика, както ние я разбираме. Виждаме, че на младини хората пеят, а на старини мислят. Защо старите не пеят, а младите пеят? Може да уподобим, че младият е този, който слиза отгоре, слиза като вода от планината. Когато слиза, водата пее, шуми, но щом стигне на равното, спира се някъде и престава да пее – значи движението ѝ е слабо. На старини човек стои – той е застояла вода, само обикаля и ако дойде вятър, ще го подвижи. Младият върви по известна линия, по свой определен път.

Вие, като сте млади, по какъв път вървите и какво сте разбрали от младостта? Сега, когато сте млади, вие не знаете пътя, по който вървите, и когато остарееете, пак няма да го знаете; няма да знаете и защо умирате. Казвате, че трябва да се живее. Съгласен съм с вас, но какво разбирате вие под израза: „Трябва да се живее“. Казвате, че човек трябва да си има къща. Трябва да имате къща, трябва да имате легло, дето да почивате. Казвате, че трябва да има

храна, за да се поддържа животът, после казвате, че трябва да има външни удобства; най-после казвате, че трябва да има знание. Много работи трябва да има, но в какво седи същината на живота? Аз не питам какво нещо е той. Нито вие можете да определите, нито аз мога да определя в какво седи животът. Не мислете, че ако ви дам едно определение, ще ви покажа какво нещо е той. Мога да ви посоча какво са писали много автори за него, но животът трябва да се опита. Сега вие, които го опитвате, кой метод сте намерили за най-правдоподобен и хармоничен от ваше гледище? Кой метод употребявате вие в живота? Все пак употребявате някакъв метод, но не можете да го конкретизирате.

Сега трябва много да се разсъждава. Когато едно буре се напълни с масло, то ползва ли се от маслото; когато напълните една стомна с вода, тя ползва ли се от водата? По същия начин и някое ваше знание може да има подобно отношение към вас, както водата към стомната. Следователно ще трябва да си зададете въпроса знанието, което имате, какво отношение има към вас – както водата към стомната или както водата към човека, който я е приел в себе си, за да му утоли жаждата? Допуснете, че говорят за вас, че сте даровит писател или че имате много хубав глас, или че имате музикална дарба. Какво трябва да правите с тези дарби? Да допуснем, че десетина души са се събрали около един кладенец. Един от тях е толкова слаб, че не може да завърти колелото и да извади вода, но има един, който може да го завърти. Този, който изважда вода, е даровит. Какво трябва да направи той? Най-първо ще спусне кофата в кладенеца – това е лесният процес, след който идва друг процес. Когато двама души вадят вода, единият ще върти колелото от едната страна, а другият ще отиде да върти от другата страна – и кофата ще излезе навън.

Питам сега: защо певецът трябва да пее? Ако хората не пеят, умират, а ако пеят, оживяват. Следователно певецът трябва да пее, за да не умират хората. Ако отидеш при човек, който нито пее, нито пъшка, лесно можеш да поставиш диагноза и няма нужда да го питаш живее ли. Той се

е обезсърчил и щом пипнеш пулса му, ще установиш, че е свършил. Но започне ли да пъшка, този човек ще оживее. Въобще онзи, който плаче, може да оживее. И болният, ако пее, може да оздравее. Ако по три пъти на ден пее, от каквато и болест да е болен, той ще оздравее, стига да няма някой отвън, който да го обезсърчава и да му говори: „Ти си на умирање, какво си се разпял!“.

Сега аз определям мисленето като една отлична форма на Божествената мисъл, която иска да повдигне човека. Не говоря за музиката като за изкуство за повдигане на отделния човек, но като за проводник на онази велика Божествена сила, която трябва да се прояви по закона на музиката. За да направиш нещо в света така, че всеки да е благодарен, трябва да го осъществиш само по музикален начин. Всички несгоди в живота произтичат само от това, че в него няма музика. Въобще там, дето няма музика, има несгоди, а дето има музика, дето има мисъл, там несгодите и престъпленията започват да отстъпват.

Например можете да направите следния опит. Вземате две изоставени от родителите си деца, на едното давате правила как да живее, а на другото дете не давате. Условищата на първото дете ще се подобрят – то става умно, носи вода и услужва. Другото дете ще прояви обратни качества – ще минава оттук-оттам и ще открадва плодове от някое дърво. Детето, което краде, е едно желание. Понякога питаме има ли кражба в света. Музикант, който пише и не слага една нота намясто, прави погрешка. Например вие мислите, че домакинята, която въобще не е посолила яденето, е виновна, но виновна е и онази, която е турила повече сол. Разбира се, вината на тази, която слага малко сол, е много по-малка.

Та понякога хората се намират в противоречие, подобно на оня дом, в който свекърва, дъщеря и снаха варили боб. Дошла свекървата – посолила боба; после дошла дъщерята и без да опита, турила толкова сол, колкото знаела, че му трябва; трета дошла снахата – и тя претеглила толкова сол, колкото трябва, и го сложила в боба. Накрая бащата поставил правилото да не се слага в яденето не-

претеглена сол. Откъде са произлезли двете погрешки? Ако бяха опитали боба, дъщерята и снахата щяха да видят, че вече има сол.

Сега чувал съм мнозина понякога да казват, че трябва да претегляме своите постъпки. Те мислят, че ако претеглят постъпките си, ще оправят работата. Ако ги теглят като дъщерята и снахата, каква реакция ще стане? Допуснете, че бобът е сготвен по трите начина. Най-първо е сготвен по начина на свекървата. Тя била умна, сложила сол, но ненавреме – посолила гозбата, преди да е увряла, след което я оставила десет-петнадесет минути да поври, че солта да влезе в боба. И в това е нейната погрешка. Представете си, че свекървата отива, когато бобът е уврял, сменя го от огъня, захлупва го, туря го настрана и написва една бележка: „Бобът да не се соли!“. Сега представете си, че имаме второ гърне с боб, допълнително посолена от дъщерята и снахата. Каква ще бъде разликата, ако ядете боба, сготвен от свекървата, или ядете онзи, който и трите са го солили? Ако ядете боба на свекървата, няма да ходите да пиете вода, но ако ядете соления боб, десет-петнадесет пъти ще отивате до котела с вода, като че във вас става пожар, и ще казвате: „Запали ме!“. Там, дето има пожар, винаги ще има нещо счупено. Когато се угаси пожарът, погрешката на дъщерята и на снахата трябва да се поправи.

Та питам сега: на боба, който вие готвите, колко души му слагат сол? Идва някой при теб и ти казва: „Хубаво го насолех!“. Аз варя боб – насолят ме; идва друг – и той ме насолява; дойде трети – и той ме насоли. Ако трима души ме насолят, какво ще стане с този, който яде от мен? Ще ходи по-често при водата. Ще ви дам едно правило: ако сами не сте се насолели, давайте само на един да ви соли, а не на двама. Не позволявайте на двама души да ви солят. Дойде ли някой, кажете му: „Солен съм вече, ще ме извините! Ако и вие ме насолите, ще си изгубя цената. Един ден, когато не съм посолена, тогава ме насолете“.

Да допуснем сега, че някой куца в музикално отношение – не може да соли, пее с много погрешки и вие му казвате, че кряка като жаба. Звучите на жабите не са крякане,

жабите са доста музикални. Как музикално ще кажете на някого, че не може да пее? Какво разбирате в най-простия смисъл под пеене? Сега да вземем тона *до*. Не можете да вземете вярно тона *до*. (*Учителя пее думата „мъчение“.*) Къде е мъчението? Ние имаме само сянката на мъчение-то. Мъчение има например, когато взема един чук, ударя големия ви пръст и вие казвате: „Чувствам го!“. (*Учителя пее фразата: „Чувствам го!“.*) Понеже пръстът ви е ударен, има известно мъчение, не можете да вземете *до*. Сега нека пак вземем тона *до*. (*Учителя пее думите „мъчение, труд, работа“.*) Тонът е същият, но съдържанието не е същото – все с тона *до* пеете и мъчение, и труд, и работа. Значи те са степени.

Първо имате мъчението. Мъчението можете да го направите музикално с труд, да го облекчите, а труда можете да го облекчите с работа. Под *работа* подразбираме, че човешкият дух, човешкият ум, човешката душа и човешкото сърце се кооперират за работа, която ви е приятна. В мъчението човек чувства, че има нещо, което е прекалено, а в работата чувства, че има нещо, което му е приятно. Например един художник седи със своята четка и му е приятно, че работи; един писател седи над книгата си и работи или един музикант свири и работи. Защото да свириш е работа, да рисуваш е работа и да пишеш е работа. Засягам този въпрос от гледна точка на ежедневния ви живот. Трябва да се хармонирате. В живота сте поставени в една система и трябва да знаете какво е вашето място. Да кажем, че искате да свирите. Най-първо трябва да видите дали цигулката ви е нагласена, дали е в изправност.

Сега има три степени: мъчение, труд и работа. Как ще минете от мъчението в труда? Представете си, че сте положени на земята. Вие тежите петдесет-шестдесет килограма, на гърба ви е сложен чувал от сто килограма и не можете да мръднете. Чувалът може да е пълен с жито, но в дадения случай този непоносим товар ще ви причини мъчение. Какво се изисква? Да се махне мъчението, т.е. когато минава някой, да вземе от голямото благо, което имате на гърба си и ви мъчи. Трябва да кажете: „Направи

ми услуга да вземеш половината от благото, давам ти го!“. Когато дадете половината, вие вече ще можете да станете, да повдигнете чувала и да го занесете вкъщи. Следователно щом имате една мъчнотия, трябва да я разделите на две части и половината да дадете на другите. Мъчението е във вас, но всяко мъчение произтича от известно благо.

Ще попитате как може мъчението да произтича от благото. Нямате ли примери, не можете ли да се сетите, че най-хубавите работи произвеждат мъчение в човека? Ние не можем да носим благото на живота. Всичкото мъчение е в благото на живота, а не в самия живот. Понякога срещате някой приятел, който така силно се ръкува с вас, че ви причинява болка. Какво трябва да правите? Трябва така да поставите ръката си, че да не ви заболи – ръкуването е цяло изкуство. Ако знаете как да се ръкувате, ръкуването може да бъде естествено. А може да се ръкувате така, че ръката ви да бъде приклепена като в менгеме. Когато се ръкувате, трябва да знаете как да хващате. Например аз имам една писалка и когато я пипна някъде, перото ѝ престава да пише... Когато се ръкувате, палците трябва да бъдат разположени успоредно в противоположни посоки, защото има един нов начин на ръкуване, чрез който енергиите в Природата се предават по правилен начин. Ръкуването е начин за предаване на енергии. То е съприкосновение, а във всяко съприкосновение или ще дадеш, или ще вземеш. Ако не знаеш как да се ръкуваш, се образува едно неприятно чувство.

И така, мъчението произтича от благото, затова ще дадеш половината от него. Да кажем, че носиш един стокилограмов чувал със злато. За да се освободиш от това мъчение, ще дадеш половината. Ти ще кажеш: „Защо да го давам, трябва да го нося“. Ами защо да не го дадеш? От всяко нещо, което те мъчи, дай половината! Трудът също е благо и ако дадеш половината от него, ще влезеш в нормалната страна на работата. Онова пък, което произтича от работата, ще го пуснеш. В работата всичко протича нормално – аз я уподобявам на един извор. Никога не

задържай водата и излишното го пускай навън. Следователно при работата имаме нормално състояние, при труда имаме подпушване, а при мъчението имаме напрежение.

Можем да направим сравнение със съвременната техника: мъчението е една машина, в която се образува пара. За да не се пръсне котелът, какво трябва да се направи? Трябва да има предпазна клапа. *(На една сестра ѝ прилоша.)* Представете си, че едно нещо го пуснете и то падне на земята. Да кажем, че падне един човек. Това значи, че животът е излязъл – вие виждате тялото, но това не е човекът, т.е. благо то е отвън.

И така, в човека нормална е работата и той трябва да работи. Никога не трябва да задържате излишно нещо в себе си, никога не трябва да задържате излишни мисли, чувства и постъпки – всичко това е благо, което трябва да върви навън. Допуснете, че се самовъзпитавате и някоя мисъл ви мъчи. Например някои имат манията, че къщата им ще се събори или навсякъде виждат опасност. Докато тази мисъл е в главата ви, вие не можете да бъдете свободни. Извадете тази мисъл! Вие се плашите да не загубите благо. От какво произтича страхът? Той е едно предпазно средство. Благо то е животът и този живот ви причинява страх. Например страхувате се да не ви убият. Питам: вас друг път убивали ли са ви? Че са убивали другите, това е въпрос. Но вие, които знаете, че никога не са ви убивали, защо се боите да не ви убият? Това е една натрапена, вторична идея. Всички идеи, които сега ви мъчат, са вторични и натрапени. Казвате, че ви мразят. Знаете ли какво нещо е омразата? Знаете, понеже сте мразили. Кой са признаците на омразата, какво става, когато мразите един човек, какви са психологическите причини? Няма ли някой от вас, който да е мразил?

Да оставим това... Сега ние не разрешаваме въпроса за омразата, да се спрем върху важното. Когато дадеш половината от мъчението, ще дойде трудът; когато дадеш половината от труда, ще дойде работата; щом влезеш в работата, съществува вече едно естествено положение. Работата представлява едно Божествено положение, в което

никога не сте били. Тя е състояние, при което ще се върнете при своето семейство вкъщи – при баща си и при майка си – и при тях ще живеете. Мъчението и трудът са отвън, а пък работа е да живеете при баща си. Онзи блуден млад син, който ходил по света, мъчил се и се трудил, се връща при баща си и казва: „Направи ме като един от слугите си!“. Той се връща при баща си, понеже е научил, че в света има мъчение и труд. Връща се при баща си, защото в света хората никога не могат да ви дадат това, което баща ви и майка ви могат да ви дадат.

Другояче казано, светът никога не е в състояние да ви даде работа, освен лош прием. Работата иде само от Бога, трудът иде от хората, а мъчението иде от дявола. Щом се мъчите, при дявола сте; щом се трудите, при хората сте; щом работите, при Бога сте. Това е формулата, с която можете да се освободите.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

Ще ви дам една работа: всеки ден да кажете най-малко три хубави, три музикални думи. Какво ще ви коства да кажете музикално три думи? Някой може да каже шест, девет, дванадесет, петнадесет думи, но най-малко трябва да са три; и ще ги увеличавате само по три. Ето една работа, която можете да си създадете.

30. лекция, 25 юни 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

ВЪЗПИТАНИЕ НА СЕТИВАТА

Отче наши

Четоха се работи по темата „Силни и слаби думи“.

За следния път пишете върху темата Причини, които произвеждат скръб и радост. Закони, които оформят скърбите и радостите.

Причината дава подтик, а законът оформя. Когато пишете, поставете нещата вън от себе си. Когато пише, човек никога не може да пише това, което е в него; той никога не може да пише за себе си, защото за да говориш нещо, трябва да се сравниш. Следователно трябва да има сравнение, т.е. това, за което мислите, трябва да го поставите извън вас. И скръбта е извън вас, и радостта е извън вашето съзнание, извън вашия ум. Как те могат да бъдат извън човека?

Сега нека зададем философския въпрос в какво седи лъжата. Представете си, че идва човек, увил в хартия едно шише, казва ви: „Тук вътре има мед“ – и ви го оставя. После виждате, че шишето е празно, и казвате: „Излъга ме“. Как ви е излъгал, нали в шишето има мед? „Медът го няма, излъга ме.“ Значи в лъжата има нещо реално, но в дадения случай вие не можете да употребите шишето. Разумният човек ще го напълни с вода. Следователно вие искате да накарате шишето да говори истината: отивате, напълвате го с вода, после отивате при друг човек, той го отваря и вижда, че има вода. Следователно това, което е лъжливо, не може ли да стане истинно и да съдържа вода? Това са ред разсъждения...

Сега да кажем, че вземете неверен или лъжлив музикален тон. В какво седи той? Тонът е лъжлив, ако има известна мярка. Аз понякога ви говоря за музиката, но тя има външна страна, която огрубява човека. Има известни музикални трептения в света, които огрубяват слуха. По-

сле има много музиканти, които дълго време са свирили и не искат повече да пипнат пианото, не искат да пипнат цигулката, от всичко бягат, звуците са им станали отвратителни. Не са точно отвратителни, но има нещо, което ги безпокои. В проявата на живота хората могат да бъдат музикални и хармонични, но могат да бъдат и дисхармонични. Животът може да бъде приятен, а в приятността има музика, в радостта има музика. В скръбта няма музика, няма хармония.

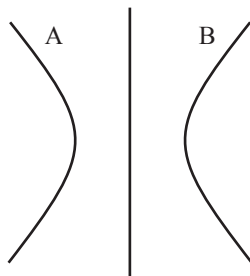
И тъй, според начина, по който разбирате музиката, музикалните неща са оформени. Например уханието на цветята в Природата ви причинява едно приятно впечатление. Значи трептенията, които вашето обоняние схваща, са хармонични. Но ако схващате трептенията с пеенето, с гласа си, това вече е изкуство. Човек с хубав глас може да се препитава, а човекът със слаб глас нищо не може да изкара. Въобще човекът с хубав глас може да изкара повече, отколкото един як човек може да спечели със своята сила. В това отношение употребявайте вашите хармонични мисли, понеже те са мощни. Винаги търсете ония хармонични мисли, които всякога могат да ви помагат.

Представете си, че имате един молив, който съдържа графит. Какъв елемент е графитът? Въглеродът спада към металоидите и се намира в Природата в естествено състояние. Било е време, когато е нямало въглерод и кислород, когато всички елементи, които сега имаме, не са съществували в тази форма. Ако вземете един атом и го разложите на неговите йони, се получават две частици, които не приличат на самия него. Каква е разликата между един атом и един йон? Атомът съществува в обикновено състояние, а йонът е разтворен във вода. Например вие казвате: „Студено – топло, сладко – горчиво“. Студеното можете да го опитате с ръка, с пръст, с уста, сладкото можете да го опитате с език. Но с език можете да опитате и студеното, и топлото, докато с ръце можете да опитате само студеното и топлото, но не и сладкото. Така стигаме до обонянieto.

Трябва понякога да се занимавате с вашите пет сетива. Много неща се дължат на вашето осезание, много мисли и чувства се дължат на вашия език, много мисли и чувства се дължат на вашето обоняние, много мисли и чувства се дължат на вашето око, на вашето ухо. Следователно щом подбудителната причина е сетивността, оттам трябва да започнете. Ще ви дам едно тълкуване: ако имаш едно желание, то е мляко, което трябва да сложиш в буталото, да го биеш, та да извадиш маслото и да си намажеш хляба. Ако това желание не го биете, ще загубите маслото. А вие мислите да убиете желанието, да го унищожите. Не, трябва да извадиш от него полезното.

Пресищането и недоимъкът носят две противоположни състояния. От пресищане в човека може да се появи отвращение към храната. В онзи, който дълго време е гладувал, се образува точно обратното – той има желание постоянно да вкусува нещата. Това са противоположности. Има хора, на които им е втръснало от мед; има други, които заговарят ли за мед, потичат им лигите. Има хора, които са напласнени от науката и когато им говориш за научни работи, не искат да слушат. Например съществуват ученици, на които щом им споменеш за математика, настръхват им косите – щом погледнат задачи и геометрични фигури, изпитват едно отвращение. Какво обяснение ще дадете за това?

Значи реалността не може да бъде в тази фигура – тя е само на едно място. (Фиг. 1) Ако *A* представлява реалността, тогава къде е нейното отражение? Нереалното нещо всякога върви по посока, обратна на реалното. Злото е движение в посока, противоположна на доброто, а доброто е движение, противоположно на злото. Следователно в този смисъл *B* е вече отражение. Можете да направите такъв един опит: седите пред отворен прозорец и гледате в стъклото – един

фиг. 1

човек върви по пътя в една посока, но всъщност той върви в обратната посока. Изображението върху прозореца не показва реалната посока, в която човекът върви, а показва точно обратната посока.

По същия начин и вие понякога се заблуждавате и щом видите сенки, казвате: „Аз го видях да отива там“, а всъщност никакъв човек не е ходил натам. Той е отивал нагоре, пък вие казвате, че е отивал надолу; или пък е отивал надолу, а вие казвате, че е отивал нагоре. Никога не гледайте човека в отражението, а следете самия него. Ако се опитваш да опознаваш един човек по себе си, ти ще се заблудиш, защото той ни най-малко не мисли, както ти мислиш, не схваща доброто така, както ти го схващаш. Въобще има оттенъци, по които схващанията на двама ви се различават. Тогава как ще изучавате другите хора? Ще ги опитвате, но не в себе си. Например как ще опитате захарта? Трябва да опитате самата нея и тя ще ви покаже какво съдържа. Кое е нейното отличително качество? Захарта образува повече слюнка. Въобще това, което образува слюнка, или е горчиво, или е сладко, т.е. и горчивото, и сладкото еднакво я образуват, а това, което нито е горчиво, нито е сладко, не образува слюнка. Не схващайте думите ми пресилено.

Та казвам: при сегашните условия знанието трябва да се приложи. Да кажем, че понякога ти се движиш по хиперболичен път. Тогава ще знаеш, че хората ще имат за теб две мнения, т.е. на някои няма да бъдеш приятен, понеже се движиш в посока, противоположна на тяхната. Не че тази посока, в която ти се движиш, е лоша, но понеже е противоположна, не им е толкова приятна. Например ако дойде един, който знае да пее, и ти изпълни една песен, ще ти е приятно да го слушаш, но ако дойде някой, който не знае да пее, няма да ти е приятно да го слушаш. Хубаво, колко начина има, за да бъдеш приятен някому в музиката? Има три начина. Един сопран не се нуждае от втори сопран, а има нужда от бас, за да го подкрепи. Басовите звуци се отличават от сопрановите – те са магнетични, трептенията им са по-дълги и по-малко на

брой, понеже басът се движи в една много гъста среда. Когато искаш да засегнеш хората дълбоко в живота, трябва басово да им пееш. Умът е сопран, сърцето е бас, а волята е капелмайсторът, който дирижира и дава такт.

Та казвам: ние имаме два баса и два сопрана. Първо имаме сопран на духа: духът е сопран, душата е бас, сърцето е алт, а умът е тенор. Ако само сърцето и умът играят роля, сопранът не може да слезе по-долу от алта, а басът не може да се качи по-горе от тенора. Тенорът е границата, която определя басовите звуци, а алтът е границата, която определя сопрановите трептения. Ако искаме да кажем: „Къде си тръгнал бе?“, тази фраза може да се изговори или със сопран, или с бас. Във високите тонове трудно може да се вложат чувствания, там трябва да се тури яснота. Високият тон трябва да бъде ясен и чист, а басовият трябва да бъде мек и силен. Басовите тонове са силни, понеже са близки.

Сега тези неща ги смятате за второстепенни. Вие, учениците, страдате от това, че не знаете как да употребявате въздуха. Когато отивате при някого, трябва да знаете как да се проявите така, че вълните, които падат върху него, да го засегнат. Вие можете да го засегнете от пет страни: той може да има за вас или някакъв усет за допир, или някакво ухание, или някакъв звук, или някакъв образ, или вкус. Например когато отидете при някого, той може още отдалече да ви почувства, да ви помирише, понеже от вас излиза едно ухание. Или пък отивате някъде и вървейки, тропате така, че всички ви чуват. Ако влизате при болен, трябва толкова леко и хармонично да вървите, че едва да се чува, едва да стъпвате. Естествено е, когато се стъпва с цяла пета. После, когато влизате, трябва да имате и стойка. Ако влезете със свити рамене и хлътнали гърди, този човек какъв усет може да има за вас? Следователно пет неща могат да ви компрометират в дадения случай.

И така, при самовъзпитанието на сетивата вие не само оценявате другите хора, но и трябва да знаете в обходата си как да ходите, как да говорите. Защото думите, които изговаряте, са мощни сили и за всяка празна дума ще

даваме отчет. И с думите, и с ходенето ние сами си създаваме своето нещастие. Има цяла наука за това и когато един човек върви, можеш да го познаеш какво мисли да прави. Музикантът има особен ход; търговецът, свещеникът, ученият имат особен ход – и по вървежа можеш да ги познаеш какви са. Срещнеш например един човек, който върви с дребни, ситни стъпки – идеите му са такива. Някой пък върви с големи, но още неоформени крачки. Рядко ще срещнеш хора с красиви движения. Например добродетелта си има свое специфично движение. Сприхавият човек веднага се познава. Конете например, които са много хапливи, си изкривяват малко устните – и видиш ли ги да правят това, трябва да се пазиш. Обратно – на добрия кон устните му са правилни. Когато видя човек с крива уста, казвам: „Този е хаплив“. Куче, което е лошо, също си криви устните, докато у онова, което е добро, те са устроени другоаче.

Казвам: в подсъзнанието си ние имаме много впечатления, останали от миналото, от които трябва да се освободим. Щом видим например змия, веднага придобиваме особено впечатление. Някои хора имат особено впечатление от пиявица и не могат да я търпят – на всичко издържат, но не могат да гледат пиявица; и щом я видят да мърда, чувстват болка, като че ли ги пробождат с нож.

Сега съществуват ред противоположности. Например казвате: „Лято – зима, пролет – есен“, или казвате: „Топла пролет, горещо лято, сухо лято“ и т.н. За есента може да кажете, че е влажна или суха, за зимата може да кажете, че е студена. Да допуснем, че ви е станало студено – какво трябва да си представите? Ако студът се произвежда от сняг или е сух студ, вие ще имате вече две различни понятия за него. Понякога по подобие казвате за някого: „Той е студен човек“, или: „Много сух човек“, или „Това е добър човек“. Кои хора са приятни – горещите или топлите? От какво произтича топлото? Горещи хора са тия, при които нещата изгарят; топли хора са тия, които топят нещата. Затова ония, които топят, са по-добри от ония, които изгарят нещата. Които изгарят, образуват пепел; които са

топли, образуват вода. Топлите хора носят повече влага, а горещите хора носят сухота.

Когато изучавате хората психологически, това са силни контрасти. Ако искате да постъпвате съобразно окултната наука, не можете да живеете както в обикновения живот. Нещата са всякога определени и ще трябва да знаете как да сменяте всяко едно ваше състояние. Например вие казвате: „Много ми е горещо“. Как ще смените горещината? Нещата горят, значи трябва ви влага. Щом влезе повече влага, и топлината вече се задържа.

И така, коя е основната мисъл на днешната лекция? Помнете едно: облагородявайте сетивата, които имате. Облагородявайте ги, за да имате ясна представа за това, което пипате с ръка; да имате ясна представа за това, което вкусвате; да имате една ясна представа за това, което схващате с вашето обоняние, с вашия слух и с вашето зрение.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

31. лекция, 2 юли 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

ДВЕ СЪСТОЯНИЯ

Отче наш

Четоха се работи по темата „Причини, които произвеждат скърби и радости“.

Ще прочета 22. и 23. стих от 5. глава от Послание към галатяните:

*А плодът на духа е любов, радост, мир,
дълготърпение, благост, милосърдие,
вяра, кротост, въздържание:
против таквизи няма закон.*

Има неща ясни, има неща неясни. Скърбта може да има причина, може да бъде и без причина. Скърбта може да я познаваш, пък може и да не я познаваш – скърбиш, а не знаеш защо, причини няма; здрав си, богат си, всичко имаш, а при това пак имаш скърб. И за радостта може да знаеш причината, а може и да не я знаеш. Казвам: радостта е един падащ лъч, който иде отгоре. Радостта всякога поощрява, а скърбта всякога спира човека. Радостта дава, а скърбта събира, т.е. всеки, който скърби, събира, той е търговец; а всеки, който се радва, раздава от себе си. Човек, който се радва, прилича на запалена свещ; човек, който скърби, прилича на димяща свещ, която изгасва.

Вземете например взривните вещества – при тях има нарушение на един закон в Природата. Когато едно разумно тяло наруши пътя на своето движение, то всякога ще дойде в стълкновение. В какво седи опасността от един съгъстен газ, от динамита или от барута например? Тия газове са съгъстени така плътно, че от най-малката искра искат да придобият своята първоначална свобода. Но когато те добият своята свобода, хората се избиват. Когато една бомба избухне, тя казва: „Свобода искам, не искам да стоя затворена!“. Бомбата придобива своята свобода, но хората наоколо изгубват свободата си.

Та казвам: от окултно гледище човек трябва да разбира магията на думите. Сега вие ще кажете: „Какво толкова става от една дума?“. С една дума аз мога да ви отдалеча на един километър, с една дума мога да ви сложа за двадесет години в затвора, с една дума мога да ви привлека. Трябва да изучавате езика – всяка една дума има известни възможности в себе си. Понякога вие имате понятие за живота като на пътник, който очаква някой гостилничар да му е опекул хляб, да му е сготвил ядене, а той само да плати, когато се наяде. Представете си, че сте в една област, дето няма хлебари и гостилничари – какво трябва да правите? В живота често се случва, че искате някой да ви обича. Щом имате някой, който да ви обича, значи имате един хлебар, имате един гостилничар, имате един бакалин, които ви дават. Но представете си, че нямате хлебар, нямате гостилничар, нямате и бакалин. При това, ако вадим заключенията си от този живот, всеки гостилничар изисква клиентите му да са изправни, т.е. ти не можеш да ходиш и да се храниш даром.

Сега ще цитирате стиха: „Даром сте взели, даром давайте“. Гостилничарят казва: „Аз даром ще дам, но и ти даром ще дадеш. Аз ще дам от тенджерата моя дар, пък ти ще дадеш от джоба си твоя дар – ще си разменим дарове“. Добре, ако дойде някой и ви каже, че много ви обича, какво ще направите: можете ли да определите сега кой е гостилничарят и кой е пътникът? Дайте образ на онзи, който казва, че много ви обича. Какво трябва да му отговорите? Казваш: „Аз много ви обичам“. Хубав ли е този отговор? Това е отражение – все едно, че си в планината; викаш: „Стояне!“, отговаря ти: „Стояне“, т.е. ти чуваш отговор на собствения си глас. И тогава какво трябва да кажеш? Не засягайте въпроса от лично гледище, защото така той не може да се разреши – в окултната наука другояче се разглеждат въпросите.

Сега вземете един музикален тон – той може да е чист, може да не е чист. Казвате: „Нечист, неясен тон е това“. Може и на цигулка, и на пиано да направите неправилно съчетание на тоновете – едно скарване на тонове е това.

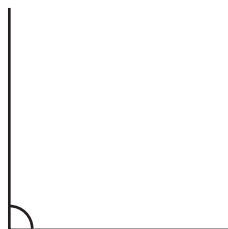
С цигулката вие можете да скарате няколко човека, а можете и да ги примирите. Аз мога да ви изпея една песен и да се зарадвате, пък мога да ви изпея една песен и да се скарате. Мислете върху пеенето. То може да причини сума пакости, може да причини и сума добродетели.

Питам: какво представлява смъртта сама по себе си? Ако вземем думата *радост*, първият слог *ра* значи изгряващо слънце, а *дост* на турски означава приятел. Значи радостта носи светлина за душата, пък е и приятел, на когото всякога можеш да разчиташ. А пък ако вземете скръбта, тя винаги има един ръб, който всякога причинява болка, всякога охлузва. Когато влезе в обувката, когато влезе в сърцето, той е като пила и ще те охлузи. Може да сте с модни лачени обувки, но когато вървите с тях, осакатявате се. Защо? Защото слушате хората. Защо трябва тия обувки да са ви неудобни, защо да не са ви по мярка? Някои искат да се облекат така, че да се покажат пълни, т.е. в тях има желание да се покажат такива, каквито не са. Други пък искат такива тесни дрехи, че да изглеждат стройни. Защо едни искат да бъдат пълни, а други искат да бъдат стройни? Има закон, който определя положението на нещата.

Да кажем, че имате един център. Представете си, че имате една планина, а долу в местността има равнина. Да допуснем, че искате да отидете или на планината, или в равнината. Когато се качите горе или слезете долу, този ъгъл се отваря. По същия начин и вие в живота трябва да бъдете точни, защото понякога, щом покажеш на човека възвишеното, той може да слезе в равнината; а друг път, щом му покажеш пътя в равнината, можеш да го накараш да се качи горе, в планината. Понякога, когато му покажеш къде седи животът на радостта, можеш да го туриш в скръбта; а когато му покажеш скръбта, можеш да го поставиш в пътя на радостта.

Сега допуснете, че тук, на чертежа, имате един ъгъл. (Фиг. 1) В дадения случай това са ред възможности. Да кажем, че това е един съд, в който слагате един човек и наливате вода до двадесет сантиметра, после увеличавате вода-

та до тридесет, четиридесет, петдесет сантиметра, до един метър и т.н. Когато водата дойде до два метра, какво ще бъде положението на човека? Понякога и вие в живота искате голяма радост, но в нея можете да се удавите. Следователно скръбта винаги изважда човека от една радост, която може да го удави. Радостта суши, а скръбта овлажнява. Когато има опасност много да изсъхнете, трябва да дойде скръбта, за да даде влага на радостта. Колкото скръбта е по-голяма, толкова по-голяма е и влагата, че даже може да се образува мухъл и разлагане. Тогава е необходима радостта, която да премахне голямата влага. И така, има закон: скърбите и радостите се сменят. В радостта и страданието човек расте, развива се и дава своите плодове. Без скръбта и без радостта човешката мисъл не може да се прояви – това са закони. Сега как ще разпознаете дали един музикален тон е правилен, дали е чист, или не? Трябва да имате мярка.

Фиг. 1

Всички искате да бъдете щастливи, но вие сте щастливи и трябва да знаете, че сте такива. Да кажем, че скърбите за вашия баща. Баща ви е един пътник, дошъл от невидимия свят на Земята, завършил е мисията си и е заминал за своето отечество. Той се връща в място, където е десет пъти по-щастлив, отколкото тук, на Земята. Питам: защо скърбите за баща си? Казвате, че е умрял. Да допуснем, че сте богати, но изгубвате богатството си: защо скърбите за изгубеното богатство? Има си причини. Понякога не трябва да губите богатството си, понеже то е баласт в параход, който плува през океана, т.е. това богатство трябва да седи на мястото си. Но щом параходът пристигне в пристанището, има ли нужда от баласт?

Следователно един ден, когато стигнете до пристанището на живота, богатството няма да ви е необходимо. Например имате една идея, богат сте в културно отношение, но ще дойде време, когато това богатство няма да ви е необходимо. Ако отидете между богаташи, вие не можете да

минете за почтен човек, ако сте беден. Ако пък ви е слаб умът и сте между учени, ще имате ли тяхното уважение? Учените не ги интересува богатството, особено ако сте при ония учени, които знаят къде е всичкото богатство, заровено в земята. Сега вие казвате: „Да имам няколко милиона в банката!“. Ако имаш гласа на Карузо¹⁰ и нямаш пет пари, няма ли да извадиш милиони от банката? Всъщност вие сега говорите за една добродетел, която не е активна. Добрият човек е богат, любещият човек е богат. Вие казвате: „Имаме любов, но сме много бедни хора“. Беднотия и любов са две несъвместими неща. Любовта много обича бедните, не търпи богати хора – тя ходи и търси къде има бедни хора.

Сега аз мога да ви обясня тези неща. Често, когато обясняваш едно противоречие, създаваш две противоречия. Ако сега ви кажа да ми дадете един чист тон *до*, или чисто *ми*, или чисто *ре*, какво ще изпеете? Вие се занимавате с една музика, която е още само спорт за вас, а няма приложение в живота. Ние сега употребяваме музиката само за развлечение, а с музика можете да се лекувате. Например имате една скръб и по никакъв начин не успявате да се освободите от нея – можете да се лекувате с музика. Или да кажем, че ви боли крак. Пиша ви едно стихотворение: „Няма да оздравее твоят крак!“ – и вие се наскърбявате. Но мога да ви напиша друга песен: „След няколко дена твоят крак ще оздравее!“. И когато пеете тази песен, след няколко дена кракът ви наистина оздравява и вие се радвате. Понякога скърбите и казвате: „Счулено е сърцето ми, счулено е сърцето ми!“. Не, попейте на вашето счулено сърце така: „Счуленото ми сърце ще се поправи!“. Казвате: „Аз съм нечист“. Много добре скърбите за това, че сте нечист, но какво трябва да направите? Трябва лекуване – веднага ще се заемете да се поправите.

Често се забелязва, че в цигулката на най-добрия майстор има известни места върху грифа, които са фатални. Това рядко се случва, но когато в цигулката или в пианото се получи скъсване на струната, то се дължи на тях. Понякога при изпълнение на някоя творба става тъй, че бутнеш

точно този тон, дето е на това място – и веднага струната се скъсва. И в пътя на живота има много опасни места и ако сте невнимателни, можете да си напакостите. Грешката не е ваша, но можете да обидите един човек само с едно движение. Представете си, че пред вас има един много наблюдателен и много чувствителен човек и вие го погледнете със свити вежди. Той може да се докачи, защото в неговия ум вие сте направили едно престъпление. Кажете ми, как трябва да го погледнете? Друг път пък вие мислите за себе си, че сте нещастни, защото или не сте яли, или не сте спали, или обуца нямате, или пари нямате и т.н. Питам: дали добрите певци ядат много? Много малко ядат. Добрите свирци пият ли много? Не, въобще не пият, защото започнат ли да пият, не могат да бъдат свирци. И певецът, щом започне много да яде, не може да бъде певец. Ученият, щом започне много да яде, не може да бъде учен човек. Изобщо ученият човек си има особена мярка, богатият човек си има особена мярка, красивият човек си има особена мярка – всички си имат своя форма. Казвам: трябва да се научите на този велик закон.

Понякога вашите мисли се изразяват в чувствата, стават динамични – и тогава вие падате в мисълта си и признавате, че имате неприязнени чувства. Например казвате за някого: „Много лош човек!“. Какво разбирате в дадения случай под израза „Много лош човек“? Наистина има лоши хора, но те всякога показват пред вас най-добрата си страна. Когато дойде при вас, лошият човек ще ви даде пари назаем, няма да ви излъже. Но всякога имайте предвид това и не отивайте при лош човек.

Един такъв лош човек искал да измами един полицаи. Най-първо той взел сто франка назаем и ги върнал точно навреме. После взел хиляда – и тях върнал; взел пет хиляди – и тях върнал навреме; взел десет хиляди – минали една, две, три години – върнал ги. Накрая взел сума от един милион франка и изчезнал. Ами че така правят и ония хора, които първо започват с Любовта: влюбват се, пишат писма на възлюбената си, а след години момата се оплаква, че ѝ е откраднато сърцето. Възлюбеният е от-

краднал сърцето ѝ, тя няма кръвообращение, не може да диша. Злото не седи в това, че той обича момата, ами че е откраднал сърцето ѝ и кръвообращението няма в какво да функционира. Сега тя търси ново сърце, намира друго откраднато сърце и го слага на мястото. Днес хората са разместили сърцата си – те не ходят със своите, а с крадените сърца живеят.

Христос дойде в света, за да сложи сърцата на хората на мястото им. Вие трябва да държите сърцето, което Бог е направил. Всички други неща назаем можете да дадете, но сърцето си само на едного можете да поверите! За да бъдете щастливи в света, трябва да разбирате този вътрешен закон. Вие сте длъжни да го разбирате, защото ако не обичате, не можете да се развивате. Ако аз казвам, че обичам хората, това е моята длъжност да обичам. Ако един извор тече, това е неговата длъжност, защото ако пресъхне, той няма вече стойност. Докато съм извор, който тече, докато обичам, аз съм човек, който има цена, а щом престана да обичам, аз съм сух извор. Сега хората казват, че не си струва да бъдеш добър. Докато си добър, имаш цена, а когато престанеш да си добър, ти си пресъхнал извор, бурениясала нива, която вече няма цена.

Та казвам: за всички ваши състояния има лек в света. За да напишете думата *любов* на български, колко букви ви трябва? В буквата *л* има ли любов, в *ю* има ли любов, в *б* има ли любов? Ако ви кажа *любов*, това е само автомобил, който ще ви заведе на хубаво място. Когато слезете от думата *любов*, ще намерите Любовта; докато сте в нея, тя ще бъде автомобил, който ще ви кара там, дето не искате. Думата *любов* заблуждава, защото като всеки автомобил и тя си има маршрут. Когато ви каже, че ви обича, трябва да платите. Вие трябва да влезете в нейния автомобил и да кажете: „Ще ме закарате на мястото на Любовта!“. Също и думата *добро* е автомобил, с който трябва да пътувате някъде.

Та казвам: когато влезете в онзи велик свят, животът ще се измени за вас. Докато сте в света на думите, докато не разбирате вътрешния им смисъл и очаквате от

една дума повече, в какво положение ще бъдете? Аз съм привеждал примера за онзи дервиш, който отива на баня, изкъпва се, тръгва да си излиза, а баняджията го хваща и му казва: „Ще платиш!“. Дервишът отговаря: „Благодаря, че сте направили тази баня.“ „Ще платиш десет стотинки за банята.“ „Нямам пари.“ „Тук с благодарности не става, трябва да се плати!“. Питам: този дервиш не можеше ли без баня? Можеше, разбира се.

Сега да се върнем на съществения въпрос. В думата *радост* трябва всякога да разбирате изгряващото Божествено сърце във вашата душа. Когато кажете *радост*, трябва да почувствате, че Божието сърце е изгряло във вас. За да разбирате правилно радостта, трябва да разбирате думата *скръб*. Божествената спирачка, която действа, за да не катастрофира автомобилът ви някъде, е скръбта. Тя е велико благо за хората, за да не изгубят своето равновесие. Ако разбирате скръбта като Божествена спирачка, ражда се радостта. Скръбта е създала вътрешната връзка на живота. Но ако разбирате скръбта само като нещо, което ви пречатства, което не ви дава радост, не ви дава веселие, тогава за вас тя е едно безизходно състояние.

Ако сте художници, как ще нарисувате един скърбящ човек? На скърбния трябва да му сложите такива линии, които да показват, че е скърбен. А музикантът как ще изрази ония, които скърбят? А когато рисувате един добродетелен човек, как ще го изобразите точно такъв, какъвто е? Значи в даден момент трябва да нарисувате човека такъв, какъвто е – това е едно негово състояние. Някой казва: „Скръбен съм“. Кой е скърбният тон? Казват, че скръбта е съзвучие между три тона. Дайте това съзвучие – *ла, до, ми*. Положението на тона *ла* се определя от тона *сол*, трептенията на *ла* определят трептенията на *си*. Когато минавате във възходяща степен от *сол* в *ла*, трябва да знаете колко да прекрачите. Сега дайте ми един дисонанс. Вие имате толкова дисонанси в живота – щом сте скърбни, значи имате дисонанс. Изразете скръбта си музикално – можете да я изразите чрез музиката? Например казвате: „Много съм нещастен!“. Скръбта се изразява в ин-

тонацията. Сега можете ли да изразите закона? Казвате: „Много съм щастлив!“, пък изразът ви е скръбен. Това не е естествено.

Казвам: престанете да живеете в света на пастърмите! Съществува сушена философия, съществува сушена религия, но престанете на живеете в сушените неща! Трябва да влезете в света, където всичко е в движение. Щом влезете в света на движението, там вече е вашето предназначение, там е истинското време. Истинското време е само тогава, когато чувствате радостта. Това са две течения: радостта е изгревът, скръбта е залезът. Радвайте се, че вашето слънце с изминало сто и осемдесет градуса – така вече имате една мярка. Значи ако искате да нямате скръб, живеете на Северния полюс. Всъщност и там ще дойде скръбта, но шест месеца ще имате скръб, а следващите шест месеца радост ще имате. Когато на Северния полюс е радостта, на Южния е скръбта; когато на Южния полюс е скръбта, на Северния е радостта.

Това се забелязва и в дома – когато един човек е радостен, друг трябва да е скръбен. Например двама приятели не могат да бъдат радостни едновременно – единият ще е скръбен, а другият ще е радостен. Дори и Слънцето се мени. Не можете да бъдете винаги скръбни, не можете да бъдете винаги и радостни. Това е закон, който определя битието: щом дойде скръбта, тогава за него започва нов ден. Щом скърбите в сърцето си, радвате се в ума си, защото щом слънцето на сърцето залязва, изгрява слънцето на ума. Понеже сега слънцето на сърцето залязва, умът е този, който ще спаси сърцето – сега слънцето на ума изгрява. Следователно изгряващото слънце носи спасение. И онзи, на когото слънцето на сърцето залязва, може да уповава само на своя ум, а не на сърцето си. Значи има един вътрешен закон.

Казвате: „Трябва да мислим“. Защо? Понеже чувстването, което имаме, не може да допринесе нещо съществено, то мисълта е тази, която може да ни доведе до правия път. Затова трябва да се мисли право. Сега правата мисъл

е спасителна, а право чувство аз наричам онова, което вече разчита на ума. Вие трябва да разчитате на ума, който Бог е положил във вас. А сърцето може да живее по единствената причина, че разчита на онова, което Господ е положил.

И така, когато се намирате в едно противоречие в живота, разчитайте на вашата добродетел. Коя е обикновената добродетел в човека? Доброто е основата на обикновената добродетел, а най-основната добродетел на човека е справедливостта. Тогава казваме, че ръцете, т.е. справедливостта, е това, което спасява човека, а краката го занасят до мястото на неговото предназначение. Всеки, който е справедлив, е в областта на спасението. Затова именно всички трябва да бъдете справедливи, защото без справедливост умът не може да се прояви, спасението не може да се прояви – и човекът не може да прогресира. Трябва да сте абсолютно справедливи в себе си – във всяко ваше желание, във всяка ваша мисъл, във всяка ваша постъпка. Ако сте винаги абсолютно справедливи, ще имате вътрешна радост, ще имате мир. Това е окултният лек, с който човек може да премахне всяко едно противоречие от своята душа.

Сега как ще дадете един музикален тон на движение? Когато пеете, най-първо създайте един образ на движението и оттам запейте. Ако пък искате да изпеете музикалния тон на почивката, създайте образа на почивката. Почивката има образ и ако не го знаете, тогава и тона няма да може да вземете. Ако искате да бъдете религиозни, създайте образа на религиозността и само тогава можете да вземете нейния тон. Правилен тон *си* може да се вземе само при Любовта, т.е. вие не можете да вземете правилно тона *си*, ако нямате Божественото чувство на Любовта. Нашият тон *си* е само предговор. За да вземете онова *си*, умът, сърцето и волята ви трябва да дойдат на една линия, както е при съвпад в астрологията. Когато вземаме *си*, ние предаваме своята мисъл. Когато предаваме своите мисли, чувства и постъпки, този тон ще бъде ясен и от него ще излезе светлина.

Понякога вие искате да разберете човешкия живот. Докато не изучите музиката, не можете да го разберете. Човек може да разбере живота само музикално. При музиката всички хора се примиряват – и богати, и сиромаси. Те престават да имат всички тия изкуствени разделения, забравят всичко старо, вземат ново становище и всеки слуша онова, което е разбрал.

Сега на какво прилича тази наша работа днес? Говорим за богатите хора, но вие сте сиромаси; говорим за учените хора, но вие не сте учени; говорим за музика, но вие още не сте такива истински музиканти. Когато се върнете вкъщи, трябва да нагласите цигулката си, добре да настроите струните ѝ. Трябва всички да имате по една хубава цигулка и да ѝ сложите най-хубавите струни. Тогава ще вземете основните тонове *сол, ре, ла* и *ми*, ще ги поставите музикално, ще ги нагласите и ще започнете да свирите.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

32. лекция, 9 юли 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

ЛЮБОВ И БЕЗЛЮБИЕ

Отче наши

В начало бе Словото

Всички трябва да имаме едно малко познание върху теориите и върху практическото им приложение. Теория е всичко онова, което не е приложено. Например има теории за светлината, а онова, което вие виждате, е опит, не е вече теория. В теорията вие можете да знаете много за произхода на светлината, но практически, на опит може да не знаете нищо. Слепият може да знае нещо за светлината, дори може да го научите да чете за светлината, да разправя какво нещо е тя, но ако го попитате каква е съществената ѝ черта, той ще каже, че е от някакви трептения, но за онова, което ти виждаш, нищо няма да знае. Между онова, което виждаш, и онова, което трепти, има много голяма разлика. Например в какво седи учеността на един поет? В много елементарна работа – да знае как да съпоставя буквите в един език. В еврейската азбука има двадесет и две букви, и то само съгласни – когато пишеш съгласните, гласните се подразбират. Следователно поетът трябва да знае как да нарежда буквите и да ги съпоставя.

Често ние произнасяме звука *а*. Какво означава той, какъв е произходът на буквата *а*? Филологически тя е взета от египетските йероглифи, където означава натоварена камила. Същият знак сега съществува и в българската, и в еврейската азбука. Например буквата *у*, която я има и в еврейския език, означава човек, който се движи, но е обърнат с краката нагоре, т.е. в египетската азбука този знак е обратен на онзи в българската. Казвате, че всяко нещо си има причини. Тогава кои са били причините египетският знак да се обърне надолу в латинската и в славянските писмености?

Сега вземете съвременното понятие за енергията. До преди векове тя се считаше за нещо, което няма тегло. Сегашните учени обаче теоретически изчисляват и казват, че и енергията тежи. Как я теглят, след като няма такива везни, с които може да се претегли? Ако сгорещите водата в един басейн, който събира десет тона, до сто градуса, в нея ще се влее енергия, равна на една десета от милиграма. Как може да се констатира това? Или пък учените изчисляват, че след като грее цяла година върху повърхността на Земята, Слънцето ѝ придава сто четиридесет и пет грама енергия. Как ще претеглите цялата Земя, как ще я турите на везни, за да констатируете, че има допълнително сто четиридесет и пет грама тежест? Казват, че е доказано научно. Теоретически това е доказано, но не и практически, т.е. на практика Земята не е сложена на везни. Разбира се, някои математически положения имат известна вярност.

Сега се твърди, че и духовните неща, като характера на човека, също имат тежест. Казват например за някой човек, че няма тежест. Тогава каква е тежестта на един добър човек? След като е станал добър, към този човек трябва да е придадена някаква малка тежест, но тук материя няма, как е претеглено? Казвате за някой друг: „Няма тежест, много, много е лек“. Значи лошите хора са леки, а добрите са тежки. Тогава по същия начин можем да кажем, че умният е тежък, а глупавият е лек. Представете си, че придобиете едно чувство: следователно нещо ви се придава, т.е. ние всякога имаме известна тежест. Казвате, че някой много ви обича. Колко много, как ще го измерите? Няма толкова микроскопическа частица енергия. Друг път пък казвате: „Изгубих любовта си!“. Щом сте изгубили любовта си, значи тя е нещо материално, което може да се печели и да се губи. Казвам: Любовта е духовна, тя и теоретически, и практически не се дели!

Чували сте например да казват, че човек трябва да знае да говори. За всичко, каквото човекът говори, каквото мисли и каквото чувства, в невидимия свят му държат сметка, т.е. в Божествения свят държат сметка за всичко,

което става. Писанието казва: „Претеглени сте и сте намерени за недостатъчни“. Но въпреки че теоретически знае това, на опит човек не го знае. Щом обичаш някого, ти си готов много сладки думи да му кажеш, но щом не го обичаш, думите, които му казваш, няма да бъдат подсладени. Например когато обичаш някого, ще кажеш: „Какви очи има, каква дълбочина, какъв ум има!“. Щом не го обичаш, ще кажеш, че очите му са размътени, че умът му е смахнат. В дадения случай щом обичате някого, теоретически това е добре; щом не го обичате, и теоретически не е добре. Когато не обичате някого, често казвате: „Той говори лошо за мен.“ „Ти чу ли го?“ „Не съм го чул, казаха ми го“. Това е само на теория, т.е. нещо ви е предадено от втора и трета уста. После срещате този човек, питате го и той казва, че не е говорил нищо за теб. Кое е по-вярно – това, което хората казват, или това, което човекът казва? Теоретически понякога онзи, когото обвиняват, може да говори истината, а понякога може той да послъгва, а хората да говорят истината.

Правили ли сте опит върху себе си? Един ден седя и гледам как една сестра, обърната с гръб към мен, яде нещо. Разбрах, че си е обърнала гърба, защото яде. Виждал съм често деца как влизат в една градина, откъсват круша и щом излязат, обръщат се с гръб към градината, като че ни лук яли, ни лук мирисали. Тогава аз вадя заключение, че това дете и в живота така ще се обръща с гръб, за да заглажда нещата отгоре.

Сега за мен са важни две неща: каквото аз говоря, е важно, и каквото хората говорят, е важно. Има една реалност, която определя дали това, което аз говоря, е така, или не; дали това, което хората говорят, е така, или не. Казвате, че някой говорил зле за вас. Кой е авторитет, че говори зле? Кой е авторитет за злото говорене, кой е авторитет за доброто говорене? За доброто говорене авторитет е Бог, за злото говорене авторитет е дяволът. Следователно щом кажете, че някой говори зле, вие сте при дявола и вземате дявола за мярка, т.е. не мерите с Божията мярка, но мерите с мярката на дявола. Тогава аз правя теорети-

ческо заключение, че вие сте се учили при дявола и оттам сте се научили да говорите зле. Ако питаш Господ какво нещо е злото, ти остави този въпрос неразрешен. За Бога злото не съществува, то съществува за нас. Злото съществува така, както съществува в ума на дявола; доброто съществува така, както съществува в ума на Бога. Любовта съществува в нас тъй, както съществува в ума и в сърцето на Бога; безлюбието съществува в нас тъй, както съществува в сърцето на дявола. Казваш, че не обичаш едичкой си. Щом не го обичаш, дяволът е проникнал със своята сянка в ума и в сърцето ти; щом го обичаш, Бог е проникнал в ума и в сърцето ти.

Сега аз ви давам една друга мярка. Досега, според вашите възгледи, вие мислехте, че някой е лош, а дяволът е далеч от вас. Не, дяволът е във вас. Ти питаш къде е Господ. Започни да говориш добре и Господ ще бъде там, в доброто, което говориш, защото доброто излиза от Бога. Ти любиш – Любовта е Бог. А сега ти разглеждаш небето философски, измерваш Вселената и казваш, че Господ Го няма там. Мерките, с които хората измерват Вселената, са моралески мерки – те мерят Вселената с аршин или с метър; и мислят, че мерките за нея са десет пъти по-големи, отколкото нашите. Това са сравнения: аз не искам да се мъчите да вярвате в това, което не е. Щом вярваш, че злото съществува, ти вече си във връзка с дявола; щом вярваш в доброто, ти си във връзка с Господа.

Сега теоретически казваме, че злото е вътре в нас. Злото може да бъде вътре в мен, без аз да съм зъл; и доброто може да бъде вътре в мен, без аз да съм добър. Тогава и теоретически, и практически злото е в мен. Как например злото може да бъде в теб? Като семка, като зародиш. Ти може да носиш едно змийско яйце в джоба си и то няма да ти направи никаква пакост. Но ако го измътиш, ако създадеш условия да се измъти например яйцето на една боа, след една година какво мислиш, че ще направи тя с тебе? Може да те удуши или ако е отровна змия, може да те ухапе. Вие мислите, че да се живее е мъчна работа. Ако се разправя с лошите хора, човек може да се зарази. Не

се опитвайте да изправите един лош човек, защото ще се заразите. Оставете да го изправи Господ.

Онзи ден се върнаха две сестри, които бяха на Рила. Едната така я заболяла ръката, че не можела да спи. Пита ме какво да прави. Аз изпратих една от напредналите ученички и ѝ казах: „Ще направиш топли компреси на рамото ѝ“. Тя направила компресите, а после притурила и нещо от себе си. Идва на другия ден – заболяла я ръката точно на онова място, където сестрата я болеше. Всъщност какво се е случило? Когато направила компресите и на оная ѝ минало, тя се зарадвала, лицето ѝ светнало и казала: „Сестра, дай да те целуна!“. Целува я и ръката я заболява. Тя сложи компреси на онази сестра и я излекува, сега слага на себе си, но болката не минава. Рекох ѝ: „Съжалявам, че те пратих“. Казвам: винаги се пазете да изправяте един човек, защото вас ще ви заболи рамото. Това ми се случва за втори път.

Преди години беше заболял един брат от Търново и някои мислеха, че могат да го лекуват. Много трудно се лекува човек, трябва да знаеш как да правиш това. Пратих двама напреднали братя – Константин Иларионов и Драган Попов¹¹, дадох им наставления как да го лекуват. Болният брат беше скован, не можеше да мръдне, готвеше се за другия свят. Отидоха двамата да го лекуват, но и двамата се разболяха. Казах си: „Не трябваше да ги пращам, тази работа не е за тях“. Това са тънки сили, които минават, и понякога щом изпъдиш духовете от едно място, те влизат в теб. Сега учените лекуват с радий, но колко от тях заболяха от лъчението му, дори някои умряха. По същия начин някои религиозни хора са превзети и самонадеяни и мислят, че като дойдат с една кърпа, изведнъж ще избършат злото. Опасна работа е злото, трябва да го пипаш с десетметров дилаф, т.е. когато го буташ, трябва да бъдеш на десет метра далеч от него...

И тъй, при болния брат от Търново най-после трябваше да ида аз. Представете си, че отида и не се излекува – ще кажете, че нямам сила и т.н. Но когато отивам, аз зная как да постъпя, имам методи. Сегашните лекари предписват

лекарства, които дават едно малко облекчение. Тях ги е страх от болестта, гледат само стомахът им да е пълен, пипат болния като чумав, без да си отварят сърцето и душата, а щом свършат прегледа, измиват си ръцете с топла вода. Ако отидеш при болен от чума, болестта няма да остане само в него, но ще премине и към теб. Така и когато се занимавате с недъзите на един човек, те плъпват и към вас. Не се занимавайте с тях, защото ще си създадете нещастие.

Досега богословите разваляха всички религии, понеже разсъждаваха върху това, как е паднал дяволът. Но никой не знае кои са дълбоките причини, правят се само предположения. Че има дявол в света, се доказва от греха, който съществува. Всички убийства, всички лоши дела не са създадени от Господ. Значи съществуват две твърдения за създаването на света: според едното Бог е създал света, а според другото дяволът е създал света. Сега не искам да говоря за дявола. Аз го считам за търговец, който е купил стока и иска да я продаде. Защо дяволът те изкушава? Той не те изкушава, но иска да ти продаде стоката си. Понякога дяволът ти казва: „Не трябва да говориш истината, в твой интерес е понякога да позаблуждаваш, да казваш наполовина истина – наполовина лъжа, да позамазваш това-онова, че да си продадеш стоката“.

И децата понякога говорят деликатни лъжи. Когато детето се роди в по-просто семейство, то доста дипломатично подхваща и казва: „Мамо, колко много те обичам! Я ми намажи малко масло на една филия хляб!“. Майката отвори долапа и намазва дебело една филия. Имам и друг един пример, който купих за сто лева. Идва при мен един и ми носи диня и половин кило грозде. Никога не бях виждал този човек да ми носи подарък, учудих се, но си казах: „Тръгнал е напред“. Но след време ми носят едно доста дебеличко писмо, в което същият този ми пише: „Учителю, нуждая се от триста и петдесет лева, дай ми!“. Скъпа е динята! Но и аз се изхитрих: понеже нямах триста и петдесет лева, а само сто, казах: „Дайте му тия сто лева“. За динята мога да му дам само сто лева, а останалите – когато имам.

И на вас често дяволът ви продава една диня за сто лева. Ако бях отишъл сам на пазара, за колко щях да я купя? Но хванаха ме и казаха: „Трябва да платиш за динята сто лева!“. Сега аз разглеждам случилото се в морално отношение; то е пример за мен, но засяга и вас. Засяга мен, защото, говорейки за този човек, аз намирам, че съм добър. Но когато привеждам този пример, опетнявам себе си и ми трябва време да се чистя. Казвам: ако на онова дете не беше му се дояло масло, нямаше да прегръща майка си. Не любовта към майка му го кара да прави това, а желанието за масло и за хубав хляб. Но аз харесвам поведението на майката – тя е повярвала в туй, което детето казва. Ако се усъмни, ще каже: „Това дете не ми харесва!“. Изобщо майките много вярват.

Сега искам да се обхождате добре. Питате какво трябва да правите. Ще ви дам две практически правила: носете яйцата на дявола в себе си, в чантата си, в къщата си, но не ги измътвайте, т.е. пипайте змийските яйца, дръжте ги, гледайте ги, препоръчвайте ги, но не ги туряйте под никаква квачка, в никакъв инкубатор. Второ правило: измътвайте всичките зародиши на доброто, т.е. точно обратното – видете ли едно добро, не го дръжте, не го показвайте, а веднага го излюпете. Не се бойте, мислете за дявола, без да си мислите, че е лош. Щом мислите, че е лош, вие го измътвате. Например мислите за някого, когото не обичате. Не мислете, че е лош, защото по този начин му давате сила от себе си. Вие не разбирате закона, че можете да си създадете зло. Не бутайте една бомба! Ако я бутате, трябва да имате знание, защото може да се взриви в ръцете ви и да ви направи голяма пакост.

Тези са правилата, които трябва да държите. Ако не ги спазвате, не можете да имате голям прогрес в живота. Например в Кабала¹² често се говори за някои щастливи числа. Но какви са законите за щастливите числа? Щастливо число за един земеделец е, ако знае кога да посее зимните култури; щастливи числа за един лозар са, ако знае качествата на пръчките и на каква почва да ги постави. Питам: каква е предпоставката, за да обичате някого? Ко-

гато обичате някого, вие всякога сте заинтересован или от неговото тяло, или от неговото лице, или от имането му – винаги има нещо, от което сте заинтересовани. Нас ни интересува как е създадена цялата Природа. Може да ни интересува външната страна на Слънцето, някой добър човек може да ни интересува, може да ни интересува някой, който ни е направил услуга. В последния случай казвам, че Бог е вложил в сърцето му подтик да ти направи добро. Какво иска Господ, когато влага в сърцето на някой човек да ти направи едно добро? Той те подтиква и казва: „Прави и ти като този човек! Това, което той направи на теб, прави го на другите!“. И когато ти направиш добро някому, той да го направи на втори, вторият – на трети, на четвърти и т.н.

Подражайте на доброто във всички негови проявления, подражайте на Любовта във всички нейни проявления, подражайте на Мъдростта, на знанието – на всичко велико и добро в света подражайте. А с лошите работи не правете никакъв опит – изглаждайте ги и ги сложете настрана. Ако искате да знаете какво нещо е злото, идете при някой светия, при някой много учен човек, който може да разпознава злото, и го попитайте за произхода му. Той обаче няма да ви говори за произхода му, но ще ви покаже законите, по които злото действа в света.

Преди години на два пъти хванах един от моите ученици, умен човек, в един образ, който мязаше на дяволски. Бяхме насядали в Борисовград¹³ и една много красива жена говореше с него. По време на разговора им видях в очите му нещо дяволско и си казах: „Двама човеци живеят в него“. Къде може да се прояви дяволът? Ако наблюдавате мъж с една хубава жена, ще видите, че дяволът веднага ще се прояви в този човек. Когато мислите, че някой може да ви открадне Любовта, дяволът вече работи във вашия ум. Понеже Бог е доброто в света, кой може да ви открадне Господа?

Идеята, че някой ще ви открадне Любовта, не е излязла от Бога. Кой може да ви открадне Слънцето, може ли да ви затъмнят неговата светлина? Ако сте умни хора

и в една къща загасят светлината, идете на друго място. Някой се оплаква: „Еди-коя си сестра кръвно ме обиди!“. Аз казвам в себе си: „Затвори кепенците си и иди в друга къща.“ „Не искам да напускам къщата“. Когато дойде една неприятелска армия, която може да те очисти, нали ще напуснеш къщата? Казвате: „Не съм се научил да се подчинявам“. Не си се научил при обикновени условия, но при необикновени условия и царе, и генерали, и войници може да се окажат пленници на равна нога.

Вие мислите, че с вас няма да се случи това, което се случва с другите. Ще се случат най-лошите работи. Когато умрете, онези, които ви обичат, ще ви вдигнат като дрипа, ще ви турят на тарга, ще поплачат малко, ще ви занесат на гроба, ще ви спуснат и ще ви оставят на дребните животни да ви ядат. После за да се утешат, ще кажат: „Душата му е отишла при Господа, а тялото му – при дявола“. Питате: „Какво ще се случи с мен?“. Ще се случи това, че ще ви яде дяволът. Няма да остане нито един, когото дяволът да не яде.

Сега аз ви давам едно правило: противопоставете се, защото дяволът си точи зъбите. Не искам да се плашите, но казвам: дръжте идеята за Господа в ума си! Казвате, че Господ ще ви избави от това зло. Когато говорим: „Бог спасява света“, разбираме спасението на нашите души, т.е. да ни избави Господ от злото, което съществува, да бъдем обгърнати от доброто в света, да бъдем защитени. Да бъдеш спасен, значи, живееш в Любовта, да си защитен от омразата. Когато живеете в Истината, ще бъдете запазени от лъжата, а щом сте в лъжата, тя ще ви унищожи. Казвам: в лъжата нещата постепенно деградира, а в Истината всички същества постепенно оживяват и се усъвършенстват, ангели стават. Щом сте в омразата, вие деградира, постепенно слизате надолу; и ако няма кой да ви помогне, формата, в която хората са облечени, постепенно ще изчезне.

Сега някои казват, че хората трябва да се примиряват. В света никой не може да примири хората. Това са два типа непримиримост: зло и добро не можеш да прими-

риш, омраза и Любов не можеш да примириш. Мнозина от вас казват за някого: „Аз го обърнах“. Не, никого не можеш да обърнеш – единственият, който може да обърне хората, е Бог. Знаете ли какво значи да обърнеш човека? Идва една мома и ме пита: „Мога ли да се ожения за този момък?“. Сега аз виждам, че в момъка, за когото тя иска да се ожени, дяволът живее, кираджия му е той; следователно тя ще се ожени за дявола. Момата казва: „Аз мога да го изпъдя“. Ами ако дяволът изпъди теб? Момъкът ще се разведе, т.е. този, който е в момъка, ще намери друга мома и пак ще го излъже, защото втората мома ще изпъди първата. После ще питате защо Господ е направил така... Не го е направил Господ, а дяволът го е направил! Когато се жените за един момък, гледайте дяволът да не е там. Ако Господ е там, всичко е наред; ако дяволът е там, вие ще поседите един, два или три дена при него, но в края на краищата той ще очисти вас. Сега това е едно практическо правило: ако даден човек е пияница, оставете го настрана, нека си пие. Ако той сам може да се изцери, добре; ако ли не, има други правила за лекуване. Писанието казва: „Молете се един за друг“. Това значи да се помолите на Господа – и туй, което Господ направи, това е. Туй, което хората правят, всякога остава недонаправено.

Досега не съм намерил нито едно общество, където хората да работят. Аз поддържам правилото: никога не измътвайте яйцата на дявола! Например имате лоша мисъл: не я пипайте, не ѝ давайте сила. После вие се страхувате от дявола, а Писанието казва да се страхувате от Бога. От дявола не се страхувай, понеже е независим от теб; той е божество, но е зависим от Бога – каквото му каже Господ, това ще направи. Понякога на дявола е позволено да дойде и да вземе нещо от вас. Когато започнете да правите злини, Господ позволява на дявола да дойде и да вземе това, което правите. Дяволът има право да дойде в дома ви и да секвестрира всичко лошо, което имате. Питате защо иде дяволът. Той винаги иде, за да вземе своето – и ще го вземе с лихвите. Следователно когато сте болни, Господ изпраща дявола да си вземе болестта. Ако преди сте тежа-

ли шестдесет-седемдесет килограма, след като дяволът си вземе болестта, тежите едва четиридесет килограма, т.е. с болестта заедно той взема и тридесет килограма. Знаете колко струва материята, която дяволът е взел. Той казва: „Някой трябва да плаща за пътните“. После ще дойде някой да обяснява, че щом сте дошли до тридесет килограма и очите ви са хлътнали, светии сте станали. Никакво светийство не е това – задигнали са ви нещо.

Сега казвате: „Не греши!“. Не обичайте хората, в които дяволът живее, защото никъде в Писанието не е казано: „Обичай дявола!“. Казано е: „Обичайте враговете си“, но щом работата дойде до дявола, казва се: „Божия работа“. Не мислете, че дяволът е лош – такова е неговото разбиране и следователно вие не можете да го съдите според собственото си разбиране. Не съдете дявола: ако дойде да ви лъже, можете само да му се противопоставите. Дяволът е търговец, иска да си продаде стоката и опитва да я замаскира като нещо добро. Вие ще му кажете: „Това е твоя изработка, твоя стока, пък това е Божествено!“. Ще му покажеш Божественото, за да познае, че си учен човек. Дявола го е страх от учени хора и затова той бяга оттам, дето има знание. Когато искат да оженят някоя мома, винаги започват да я препоръчват на момъка: „Тя е толкова красива – лицето ѝ, очите ѝ, устните ѝ, родът ѝ...“. А после, когато хванете дявола, казвате: „Отде да знаехме!“. Проверявайте нещата с всяка ваша мисъл, с всяко ваше чувство, с всяко ваше действие, за да знаете.

Сега ще ви приведа още един пример, за да знаете как да постъпвате и да не страдате. Наскоро един млад брат организира угощение за няколко сестри. Той идва и ми казва: „Да дойдеш и ти, Учителю!“. На мен не ми се искаше, но отговорих: „Когато имам свободно време, ще дойда“. Братът направил богата царска трапеза, но същевременно дал на друг един брат идеята да ме фотографира на масата, когато ям. Гледам – братът седи и се готви да ме фотографира. Много пъти съм позволявал, но сега се противопоставих. До мен седеше един брат – можех да му кажа да иде и да предупреди фотографа да не прави

това. Но аз, казано на ваш език, кихнах. Трябваше тайно да му кажа да не фотографира човек, когато яде, понеже това е свещено дело.

Бог не обича да се фотографира Неговите работи. Не ви трябва фотографии на яденето. Казах на фотографа: „Брат, слушайте, не искам да ме фотографирате! (Не рекох: „Имайте добрината“.) Ще ме накарате втори път да не идвам на угощение. Благодаря ви за услугата, но когато ям, не искам да ме фотографирате!“. Други пък искат да ме фотографира как ходя. Не ме фотографирайте, защото не искам да се заблуждавате. Моята походка е за мен – вие като мене не можете да ходите, можете да ходите като за себе си. Аз съм ходил като вас и мога да оценя ходенето ви колко струва. Това сега е новото ходене, а в бъдеще няма да ходя така – изменям нещо в походката. Даже и аз, като ходя, правя разлика – когато например съм разположен, походката ми е по-друга. Ако трябва да се движиш по вода и по сушата, във водата ще ходиш по един начин, а на сушата – по друг начин.

Та казвам: Бог ви е дал една походка – научете я! Ако искате, мога да ви кажа как да ходите, но аз вървя по моя специфична линия, затова не вземайте това за мярка. Например ученият ходи по един начин – върви човекът замислен, занимава го някакъв въпрос. Младата мома пък, която няма какво да я занимава, защо ще подражава на учения? Тя ще ходи весела, с вдигната глава. Ученият събира факти, а момата гледа красивите предмети – пръстенчета, часовници, връзки и т.н. Сега не обсъждайте въпроса право ли е това, или не, оставете всеки човек да бъде свободен в своите проявления. Когато райската птица се облече толкова красиво, не питайте защо Господ ѝ е направил хубава премяна, а на другите птици не е дал такава. Има причини. Как мислите, защо райската птица има дреха, по-хубава от дрехата на една царица? Не само тя, но има и пеперуди, които са облечени по-красиво от една царица – с десет преливащи се краски по крилата си. Всяка царица би била щастлива да има дрехата на пеперудата. Значи пеперудата, която живее само една година,

Бог я облича по-хубаво от една царица. Защо прави така? Когато една дреха е калпава, бояджията туря най-хубавия цвят, за да може да се продаде. Някои от платовете са добре оцветени, за да се скрие калпавата материя. Ония, които продават тъкани, всякога слагат на лошите платове отгоре едно лустро, боядисват ги хубаво.

Казвам: платът трябва да има добро качество, да е мек и да топли. Човек има усет за това. Щом пипна плата с два пръста, аз оценявам дали дрехата е за мен, или не. Ако искаш да вземеш един хляб, щом го пипнеш, ще знаеш дали е за теб, или не. Има едно чувство, което ти казва какво да сториш – слушай него! Съществуват Божествени правила, които сме пренебрегнали. Ако дойде един човек и ти направи пакост, попитай Господа как да постъпиш. Каквото ти каже Господ, това стори! Господ ти казва: „Не се занимавай с него!“ „Как да не се занимавам, знаеш ли каква дума ми каза!“. Господ ти казва: „Не се занимавай с него, остави тази работа, Аз ще я оправя“.

Та казвам: онова, което вие не можете да направите, оставете Бог да го направи. Аз ви говоря върху тези въпроси, за да ви избавя от известни страдания. Ако ме послушате, няма да страдате. Ако ме слушате, ще проверите дали това е вярно и ще правите своите научни изследвания. Желая всички да бъдете последователи на Бога.

Сега някой пита: „От коя вяра си?“. В света има две вери: една – на Любовта, друга – на безлюбието; една – на Вярата, друга – на безверието; една – на лъжата, друга – на Истината. Желая винаги да следвате вярата на Любовта, вярата на Вярата и вярата на Истината и на знанието – другото верую го оставете настрана. Казвам: една религия ни е достатъчна. Каквато и работа да вършиш, с когото и да се съединяваш, гледай го дали има същата вяра. Ако ти си в тази вяра, не се ангажирай с някой, който не е в нея. Всичкото зло в света произтича от това, че се съчетаваме с хора от друга вяра. Ако другият вярва в Любовта, съединете се, но ако вярва в злото, остави го настрана.

Някой казва: „Макар моят господ да е различен от твоя, ние можем да живеем заедно“. Не може двама души,

които имат различни убеждения, да живеят братски на Земята. Вегетарианец и месоядец на едно място не могат да живеят – ти не можеш да ожениш една овца за един вълк. Овцата ще бъде нещастна и в края на краищата какво ще стане с нея? Вълкът ще я изяде, после ще изяде и втора, и трета, и четвърта... Той казва: „Докато съм жив, искам да имам по една млада овца за ядене!“. Сега аз ви казвам ценни неща. Някои от вас ще ги оценят, други няма да ги оценят. Ако кажа на десет-двадесет души да си купят лотариен билет с еди-кой си номер, ако им предскажа, че ще спечелят, и това наистина се случи, вие ще кажете: „Учителю, как можа да предскажеш и да стане!“. А сега аз ви давам примери, с които не само да спечелите веднъж, но да ги ползвате цял живот. Вие седите и мислите дали това е според вашите възгледи, дали е според вашите разбирания. Нека оставим настрана какви са вашите разбирания и какви са моите разбирания...

Аз знам едно – че човек не може да ме убеди. Той може да ми направи подаръци, но подаръците никога няма да ме убедят. Само че човек никога не може да приложи това правило, както трябва. Когато ви дават много подаръци, вие мислите, че много ви обичат. Възможно е да ви обичат, но в подаръците има една опасност – за една диня и половин кило грозде ще трябва да дадете сто лева. Когато видях онзи човек да идва и да ми носи подарък, аз разбрах намеренията му, но в мен има правило понякога да се поддавам на лъжата – позволявам да ме излъжат, защото си казвам, че този човек може да се е изменил, вярвам в това. Щом ме излъже някой, казвам: „Той другояче не може да прави“. Затова понякога, след като дяволът ме излъже, му казвам: „Много си умен“. Но дяволът с диня не може да ме излъже – аз не я изядох, а я подарих на другите. Той ми подаде динята, но не можа да ме излъже – аз я очистих от лошото и я дадох на другите.

Казвам: след като дяволът ви е продал диня, не позволявайте да ви излъже да я изядете. Дадох сто лева, но какво значат тези пари за един хубав пример? Въпросът в света не е за пари, не е за дрехи – въпросът в света е

за живота, въпросът в света е за Любовта, въпросът е за знанието, за Мъдростта, за Истината и за всички велики добродетели. Силата на човека е в туй – да постигне всичко онова, което Бог е вложил в него. Всичко, което Бог мисли за нас, трябва да влезе и да работи. И всеки трябва да постигне такова състояние, че Бог да се весели. Когато Бог вижда, че вършиш Неговата воля, Той се весели, че вървиш по Неговия път и носиш великите добродетели. Не мислете, че нямате тия добродетели.

И така, вие няма да намерите никого в света, когото да обичате като Бога. Няма да намерите други хора, които да ви обичат тъй, както ония, които обичат Бога. Аз търся две неща в хората: обичат ли Бога, те могат да обичат и мен; не обичат ли Бога, не могат да обичат и мен. И за мене въпросът е същият: ако аз не мога да обичам Бога, не мога да обичам всички хора; ако мога да обичам Бога, мога да обичам всички хора. Силата на човека е в Любавта, която той има към Бога. Помнете: вашата сила седи в това, да обичате доброто в хората, понеже в добрите хора е Бог. Ако обичате добрите хора, силата ви е там. Ако не можете да обичате Бога, ако не обичате добрите хора, не можете да имате сила и нищо не можете да постигнете, защото в живота има една зла страна.

Сега представете си, че тръгвате в живота. Аз ви разкривам една страна, върху която не сте се спирали, а трябва да се спрете. Един ден вие се виждате щастливи, около вас започват да се групират хора и т.н. Но идва време и се поражда обратен процес: хората един по един си заминават и вие оставате сами. Ставате старци и остава младото поколение. Ако си старец на 120-годишна възраст, как ще живееш? Младото поколение не иска да знае за вас, усещате се самотни; не познавате страната, в която отивате, не знаете, че приятелят, който сега е при вас, повече няма да може да го срещнете. Вие не знаете, че един ден ще съжалявате, понеже никъде няма да го намерите. Не можете да се примирите с това, което сте направили, защото той вече никога няма да се върне в тази форма, в която сега се е родил. Казвам: гледайте да се примирите, докато сте

живи на Земята, защото заминете ли за другия свят, отиде вече, свърши се... Работата остава в Бога, и греховете остават – умрелия човек само Бог може да го прощава. С един умрял човек ти не можеш да се примириш – дори когато и ти умреш, пак не можеш да се примириш, защото тогава въпросът остава на Бога. Докато сте на Земята, вие сте свободни, всичко можете да направите, т.е. само тогава можете да се примирите.

Сега теоретически вие твърдите, че когато идете на другия свят, работите ви ще се уредят. Чудни сте! В оня свят, дето става Волята Божия, е Бог – и щом влезеш там, Бог е, който работи. Тук, на Земята, Волята Божия не става, затова вие сте свободни да седите и да си помислите. Примирете се в сърцето си и в душата си с всички, но не по този обикновен начин! Писанието казва най-първо да се примирим с Бога – това е първата фаза. Ако с Бога не можем да се примирим, с никого няма да можем. Ако Бога не можем да обичаме, никого няма да можем да обичаме. Ако една майка не може да обича децата си, тя никого не може да обича; ако един баща не може да обича сина си, той никого не може да обича; ако един учител не може да обича учениците си, той никого не може да обича; ако една мома не може да обича един млад момък, тя не може да обича и един стар човек. Ако видя млада мома, която обича млад момък, казвам: „Тя всекиго може да обича“. Този млад момък е Божественият принц, който се проявява и чрез когото тя се изпитва.

Та казвам: ако не можеш да обичаш праведния, как ще обичаш грешника? Ако не можеш да обичаш онзи, който те обича, как ще обичаш онзи, който не те обича? Това е невъзможно! Обичайте, обичайте когото и да е! Обичайте тези, които ви обичат, и заради тях обичайте ония, които не ви обичат. Това са думите на Христа: „Обичайте враговете си“. Значи след като веднъж сте захванали да обичате, в Любовта обичайте и враговете си. Само по този начин можем да изпълним Божията Воля.

Има много теории, с които аз обяснявам нещата. Един ден ме посети една сестра, която след като беше яла

на трапезата, искаше грозде да яде. Казах ѝ: „Остави, не ти трябва грозде“. Щом човек иска грозде, нека си насади лозе. Щом ти се прияде грозде, не ходи да търсиш от хората, а кажи: „Господи, малко грозде ми се яде“. Няма да минат пет, десет или петнадесет минути – и гроздето ще дойде. Знайте, че ако мине този ден, след една година на същия ден ще имате грозде. А щом гроздето дойде до вечерта на същия ден, то е Божествено. Следователно сега трябва да се подчините на други правила.

Искам сега да бъдете умни и свободни – не се лъжете с вашите теории. Разсъждавайте, всичко изпитвайте, но доброто дръжте; каквото и да се случва, разсъждавайте, теглете и изучавайте всичко. Има случаи, когато идват при мен някои и ми проповядват по следния начин: „Учителю, вие тъй казахте“. Понякога се намирам в чудо, защото виждам, че мисълта им не е права – много неща са пропуснати, турили са свои теории и коментарии. Казвам: от онова, което съм ви говорил, приложете една микроскопическа част, и когато имате сполучлив опит, елате да ми кажете. Вие още нищо не сте приложили, а казвате: „Учителю, разбрах ви“. Нищо не сте разбрали; как ще ме разберете? И аз трябва да съм опитал онова, което ви казвам, да съм го проверил.

Добре, ти ми носиш грозде за подарък, имаш чисто любовно чувство. Ако не взема едно зърно, аз не те обичам, затова, щом донесеш, ще взема от плода и ще кажа: „Хубаво е гроздето“. Не съм длъжен да изям всичкото, но трябва да направя един опит, защото после ще ме питате опитал ли съм гроздето. Ако не съм го опитал, а кажа, че съм ял, лъжата ще дойде. Вие питате ял ли съм гроздето. Аз още не съм го опитал, какво да ви кажа? Ако кажа, че съм го опитал, ще излъжа; ако кажа, че не съм го опитал, може да се наскърбите. Във всички неща винаги правете един микроскопически опит – това е изходният път.

Правете опити в Любовта, в знанието, в доброто, за да бъдете свободни и да се посвещавате, понеже се готвите за живот извън Земята. Ето какво разбирам под израза: „Извън Земята“. Една буболечка, която иска да надрасне

себе си, трябва да живее тъй, както човек живее, и да прави опити; т.е. не само да ражда буболечици, но ако има шест крака, най-първо трябва да направи опит да ходи на два крака. Ще може ли да ходи на два крака? Засега тя ходи на шест, но ако макар за малко се изправи на два крака, дори без да ходи, аз виждам, че в нея има желание да бъде като човека.

И вие сега не ходете по старите методи, а направете опит да ходите на два крака. Господ ви е дал правило за краката: кой ще бъде първият и кой – последният: мъжът или жената, момата или момъкът? Най-първо е момъкът, който е десният крак; после е левият – момата. Първо десният крак напред, левият – назад; после левият крак напред, десният – назад. Момата и момъкът са вашите два крака. Те се обичат, носят товара, помагат си и казват: „На нашия благороден господар да му направим едно добро, за да бъде снизходителен към нас“. Сега вие говорите за момъка и момата – това са двете ръце, двете очи, двете уши. В белите дробове се крие момата, а в стомаха е момъкът. Момъкът и момата са си разпределили работата. Тя казва: „Ти ще ходиш в стомаха, а пък аз ще пречиствам белите дробове“. А устата пък събира и от двете места и дълги речи от нея излизат; т.е. в устата момъкът и момата едновременно говорят. След като изпрати храна на белите дробове, момата дава достатъчно въздух, така че и двамата едновременно говорят. Следователно когато говорим, не бива да бъдем разединени, а трябва да бъдем едно.

Сега искам да разбирате не мен, а себе си да разбирате. Мнозина цитират, че трябва да бъдем като Христа. Съгласен съм в едно отношение: трябва да изнесем Словото тъй, както Христос го е изнесъл, но да изнесем Словото на Бога. Казвам: постъпете по този начин, както ви е Отец научил, както ви е Господ научил, както ви е Христос отвътре научил, а не както сега ви учат. Ако постъпите така, както сега ви учат, това е външната страна, в която още нищо не сте опитали.

Понякога ме питат кой съм. Отде знаете кой съм? Мога да ви кажа, че ни най-малко не ви обичам – тогава

какво ще кажете? Мога да ви кажа, че не обичам никого, пък вкъщи да намерите по един хляб и по една дреха, без да знаете, че аз съм ги донесъл. Пък понякога мога да ви кажа, че ви обичам, а това ви изчезне, онова ви изчезне... Коя обич е вярна – тази, при която нещата изчезват, или тази, при която нещата постоянно се оплодяват? Разбира се, че тази, която се оплодява. Аз не мога да говоря за това. Някой пита: „Ти обичаш ли ме?“. За да кажа, че го обичам, трябва едновременно три неща да правя: да мисля за него, да чувствам за него и да правя нещо за него.

Питате ме дали ви обичам. Аз мълча... Ако кажа, че ви обичам, или ако кажа, че не ви обичам, за мен това са две равносилни неща. Щом кажа някому, че го обичам, трябва да му го покажа; а пък щом кажа, че не го обичам, пак трябва да му го покажа. Аз не мога да обичам дявола във вас и когато казвам, че ви обичам, обичам Бога във вас – за дявола нямам любов. Като казвам, че не обичам дявола, значи той няма нужда от тази любов. Следователно ако в този случай кажа, че не ви обичам, аз съм последователен. Дяволът обича безлюбието, следователно щом кажа, че не ви обичам, аз пращам неговата стока – т.е. безлюбието от себе си го пращам на дявола. Питат ме: „Защо не ме обичате?“. Отговарям: „Аз никога не казвам защо не обичам никого“. Обичам ви заради Бога, не ви обичам заради дявола – това е правилно. „Защо не ме обичаш?“ „Защото дявола не мога да обичам.“ „Аз дявол ли съм?“

Щом хората не ни обичат, значи има нещо в нас, което не е за обичане; а щом ни обичат, в нас има нещо за обичане. Радвай се, че те обичат! Онова, което аз не обичам в другия, е от друг род. Когато ме обичат и аз обичам, така става правилна обмяна; когато казвам, че той ме обича, пък аз не го обичам, става нещо криво. Винаги трябва да има обмяна. Не питайте никого дали ви обича. Щом този човек ме обича, аз зная, че той обича Бога в мен; и щом ти го обичаш, обичаш Бога в него. Ти можеш да обичаш само това, което е добро; само това, което е добро в света, може да се обича. Истината може да се обича, лъжата не може да се обича; Правдата може да се обича, неправдата не може да се обича.

Та казвам: всички добродетели трябва да се поставят от нас в изпълнение. Разберете ме правилно: не мислете, че искам да ви направя добри. Бъдете верни на своя идеал, който първоначално е вложен във вас! Писанието казва: „В началото Бог създаде човека по образ и подобие Свое“. Да бъдем верни на този образ, с който Бог първоначално ни е създал! Когато Христос дойде в света, каза, че Бог е благ. Под думите: „Ако Ме любите“ се разбира: „Ако любите Моя Отец, Който е в Мене“. Христос казва: „Отец ви любии“ и „Аз дойдох по Неговата воля“. А Писанието казва: „Господ толкова възлюби света – т.е. всички нас – че изпрати това, което е най-хубавото – Своя Син – да дойде в света, за да бъдат всички спасени“. Това значи всички да имат привилегията да живеят щастлив живот. А това пък ще зависи от Любовта, която изпитвате към Бога, и от Любовта, която имате към Неговия Син.

*Христос е човекът на изобилната сила,
Христос е човекът на изобилната вяра,
Христос е човекът на изобилната Любов.*

33. лекция, 23 август 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

БОЖЕСТВЕНИЯТ ПОДАРЪК

Отче наши

За следния път пишете върху темата *Влиянието на малките и големите дъждовни капки. Влиянието на росата и на дъжда.*

Изпейте песента *Махар Бену Аба*.

Представете си, че всеки ден ви дават едно и също безвкусно ядене – какво ще бъде вашето състояние? Сега си представете друго едно състояние: всеки ден ви дават по една златна монета, т.е. събирате общо триста шестдесет и пет златни монети. Ако няма къде да ги употребите, те какво ще ви допринесат? Ще ги преброите, ще видите, че са триста шестдесет и пет, и ще ги турите настрана. По същия начин и знанието е едно богатство, което ви се дава, и ако не знаете как да го употребите, ще бъдете в състоянието на богаташа.

Например сега вие пеете. Защо пее човек? Може да дадете много отговори, но кой е правилният? Пеенето е израз на малка придобивка. Всеки, който има една малка придобивка, пее, а който има една малка загуба, плаче. Следователно щом не искате да пеете, нямате придобивка. Някой казва: „Плаче ми се“. Плаче му се, защото има малка загуба. И така, когато пеете, вие не само нещо сте придобили, но трябва да знаете и какво сте придобили. Който пее, има дванадесет подбуждения, които го карат да прави това, т.е. има дванадесет качества, които карат човека да пее. Сега няма да говоря върху дванадесетте, защото не сте гениални музиканти, за да познавате всичките, но едно, две, три качества може да знаете. Човек пее, понеже живее; човек пее, понеже чувства; пее, понеже мисли. За тия три неща вие пеете: първо, че живеете, второ, че чувствате, и трето, че мислите.

Например какво придобивате, когато мислите? Вие трябва да знаете как да разсъждавате. Ако сте затворник и ви отворят вратата на килията, какво означава това? Вие започвате вече да мислите как да излезете навън, т.е. имате вече свобода. Мисълта е свободно отворена врата, през която трябва да излезете от едно състояние и да влезете в друго. Това можете да го направите чрез музика. Човек, който не може да излезе през вратата, е парализиран, органите му не функционират. Щом пеете, това показва, че сте в нормално състояние. Ако сте болни, ще ви изнасят навън и ще ви внасят вътре вкъщи с количка. Сега например искате да знаете дали някой е здрав – изпейте тона *до*. В музиката има един основен тон, от който започват другите и който има тридесет и две трептения. Но в Природата животът си има свой тон. Например в западноевропейската музика за основни се приемат тоновете *до* или *си*, а в гръцката музика пеенето е започвало от *фа*. Кои са причините за тези различия?

Сега да оставим философските въпроси настрана. Когато си ушите една хубава дреха и ви срещат хора, едни обръщат внимание на цвета, втори обръщат внимание на кройката, трети – на яката, други – на копчетата, някои пък обръщат внимание на вътрешната подплата – разни хора има. Ако някой казва, че дрехата е добре скроена, това не значи, че цветът ѝ е хубав; ако някой казва, че цветът е хубав, това не значи, че е добре скроена; ако казват, че яката ѝ подхожда, това ни най-малко не показва, че всичко в нея е в изправно положение.

Какво показва това, че можете правилно да вземете тона *до*? Преди всичко представете си, че *до* е едно житно зърно. Ако го посеете, то ще ви даде тридесет, шестдесет или сто зърна. Какви качества имат различните зърна? Това, което дава тридесет зърна, има повече сол; това, което дава шестдесет зърна, носи развлечения и кара човека да се радва. Защото 6 е число за деца, за забавление; а човек, който няма това число, всякога е меланхолично настроен. Някой казва, че не му се живее, когато изгубва смисъла на числото 6 и житното му зърно не ражда шест-

десет зърна. Какво означава онова зърно, което дава сто зърна? То подразбира крайния предел, намирането на основната идея. Основната идея е единицата, а интервалът от 1 до 100 включва смисъла на истинския живот. Значи в основния тон трябва да има живот. Щом тонът *до* не носи една малка придобивка за живота, значи е изменил трептенията си. Ако сте неразположени и след като вземете *до* състоянието ви се измени, този тон е верен; ако пък не се измени, тонът не е верен.

Сега ще се запитате откъде да намерите верния тон. Той не е поставен някъде в долап, на който можете да прочетете надписите. Ако влезете в една аптека, аптекарят ви показва къде да намерите лечебните вещества, които ви трябва. Или съвременните хора имат гардероби и знаят къде са окачени дрехите им. Обаче за да вземете верен тон, трябва най-първо да се пипнете отзад, зад ушите. Често музикантите не знаят къде да се пипнат и се чешат по тила, но с чесане работата не става. Те не знаят и как да се пипнат – с един, с два, с три или с четири пръста. Въпросът не е с колко пръста да се пипа човек, но ако докоснете този център, веднага ще стане промяна в пеещото. Обикновено певците държат ръцете си кръстосани на корема. Защо заемат такава поза? В корема е южният полюс, а горе, в гръкляна, е северният. Северният полюс няма опора, а тук, в стомаха, има твърда почва. Всъщност тонът трябва да излиза и от двата полюса – от средата на гърдите ви, т.е. енергиите трябва да идват и отдолу, и отгоре, а на екватора някъде трябва да се срещат. Това е много философска и трудна работа.

Казвам: приемоте музиката като предметно учение, като средство, дадено на човека за постоянно тониране. Щом станете от сън, трябва да се тонирате, понеже в света, където живеете, вие се детонирате. Например нямаш пари – детонираш се, заболи те крак – детонираш се, някой ти е казал обидна дума – детонираш се, не си спал добре – детонираш се, не си ял добре – детонираш се. Хилляди работи има, които могат да детонират човека. Не, ще пееш и ще нагласяваш всяко свое детониране! Да кажем,

че сега започнете да пеете песента *Махар Бену Аба*. Тя започва с тона *сол*? Защо започва с този тон? В определени гами *сол* е господстващ. Той всякога се връща на мястото, отдето е излязъл, т.е. има свойството да се връща при баща си. Това, че тонът *сол* е господстващ, значи, че баща му го очаква. Тази песен започва със *сол*, понеже показва, че трябва да се върнем при баща си. Започваме с тона *сол*, защото трябва да се върнем при Господа, за да Му благодарим. Когато станете сутрин, кажете: „Махар Бену!“, т.е. вземете тона *сол*. Щом вземам *сол*, аз поставям в ума си мисълта, че трябва да се върна при Господа, за да ми даде някои наставления. Тази сутрин вие още не сте се върнали при Господа, не сте пели *сол*. Не можете да се върнете при Него, ако не знаете да пеете този тон.

Сега първо под думите *не може* не разбирайте нещо абсолютно – там има някаква пропорция. Ако изучавате съвременната техника, ще забележите, че понякога се създава контакт, за да се образува едно малко течение. Електротехниците, които разбират законите, почистват малките пластинки, за да има контакт поне една хилядна част от милиметъра – да стане съединение и токът да потече. По същия начин, ако някои работи в живота ви не вървят, това показва, че не можете да направите добър контакт, т.е. не знаете как да се върнете. Ако се върнете, вие имате контакт. Да кажем, че си учил пет години музика и се връщаш при баща си; той очаква да му попееш и ти започваш, но не можеш. Тогава баща ти ще каже: „На вятъра пращах парите си!“ Но ако можеш да изпееш хубаво една песен, той ще остане доволен.

И тъй, вие всеки ден трябва да се връщате при Господа, за да видите какво сте използвали от това, което ви се дава. Какво ще стане, ако човек не знае как да мисли правилно, ако не знае как да чувства правилно и ако не знае как правилно да постъпва? Цялата философия е да знае човек в даден случай как да постъпи правилно. Цигуларят, който свири на цигулка, или онзи, който свири на орган или на пиано, трябва много добре да знае как да движи пръстите на ръцете си, да знае в даден случай къде

да ги поставя, колко време да ги задържа, т.е. в ума му постоянно седят тия пръсти и клавиши. Изпълнител, който не знае всичко това, на едни тонове задържа повече, на други – по-малко; той закача и други струни или клавиши, получава се цяла галиматия. Музикантът специфично трябва да разбира качествата на тоновете.

Следователно не е въпрос за името на основния тон, който и да е той. Ако на един престъпник турим името Ангел, той ангел ли е? Името прави ли човека? Някой път името съответства на човека. Така и името *до*, което са сложили на основния тон в музиката, донякъде му съответства. В дадения случай *до* значи нещо, посято и поникнало на земята, следователно в *до* е семето. Този тон образува котва, паднала на земята, която носи помощ. Параходът, който има котва, тръгва в морето и възпява *до*. Животът е едно велико пътешествие в света и ти излизаш и влизаш в това велико море. Трябва да знаеш, че ще срещнеш много бури, обаче трябва не само да тръгнеш, но и да стигнеш до пристанището! Ако потънеш някъде, тогава пътуването е безпредметно. Човек, който пее, от самия тон разбира, че корабът му няма да потъне. Нали сте правили опити с паница, за да познаете дали е пукната, или не: когато я почукате, здравата паница има ясен тон, а пукнатата някак дрънчи. Щом един тон дрънчи като пукната паница, той не е верен. Някой казва: „Нямам пари“. Това не е музикално. Как ще изпеете фразата: „Имам пари“? Тук вече имаме звука *и*, а мисълта седи във високия тон. Как ще го изпеете тогава?

Сега за да пее, музикантът най-първо трябва да се изправи. Вие сте се привели и не можете да пеете. Трябва да се издигнете някъде между Земята и Слънцето, за да се образува правилно отношение и теченията да вървят по една абсолютно права линия, без никакво изкривяване. Тази права линия може да е между центъра на вашата глава и вашия слънчев възел – и тогава трептенията ще бъдат правилни. Или казано на ваш език, вие не можете да изпеете правилно тона на живота, ако нямате един подтик, едно малко усещане, една малка топлина. Или

пък ако нямате любов и светлина в ума си, вие не можете да вземете правилно един тон. Значи между Любовта и Божествената Мъдрост се образува едно течение; тогава се явява животът и вие вземате един верен тон.

Ще ви дам едно обяснение: щом има светлина върху пътя, по който вървите, вие ще знаете как правилно да вдигате и да слагате краката си и ще видите, че по него няма препятствие. Ако движите ходилата си много близо до земята, може да се натъкнете на предмет, в който да се блъснете. Понеже пътищата на Изтока не са павирани, когато ориенталците отидат в странство, веднага ще ги разпознаете по вървежа им – вдигат високо краката си и ги удрят о земята като войници, защото така са привикнали у дома си. Хората от западните народи, понеже вървят по павирани улици, не вдигат така високо краката си и не тропат. И така, щом не можете да пеете, вие сте от източните народи; щом пеете, значи сте от западните народи. Хората от Изтока си въртят тяхното пеене – щом влязат вкъщи, турят си папуци и понеже е гладко, стъпват тихо и полека, но щом излязат на улицата, започват да тропат. Следователно щом си вдигате много крака и тропате, разбирам, че основата, по която ходите, не е равна, или че не сте вкъщи, а някъде отвън. Понякога, когато пътуват между източните народи, и западниците привикват да тропат, което значи, че имат някакво препятствие.

И така, трябва да премахнете всички препятствия в музиката. Преди всичко музиката действа магически. Когато пътувам музикално и изпея тона *до* правилно, от единия до другия край на пътя, по който вървя, моментално всички камъни се изглаждат и аз мога да вървя тихо. Щом не го изпея правилно, ще има да си блъскам краката. Или другояче казано, трябва да обичате това, което пеете. Какъв отговор ще ми дадете, ако ви задавам въпроса защо обичате живота? Мъчно се отговаря на него. Обичам живота, защото е подарък, даден от Бога. Животът е първият подарък, който Бог, баща ми, е дал. И в съзнанието си аз чувствам живота като първата дреха, с която се обличам. След туй ще дойдат и други неща, но вие трябва да благо-

дарите за първия подарък, който Бог ви е дал. Започнете ли да благодарите, оттам нататък работата върви добре. Често слушам да казват: „Защо ми е този живот?“. Подарък от баща ти е той, а ти не го оценяваш!

Сега някои от вас казват: „Какво ще стане, като пея?“. Щом знаеш да пееш в живота, всичко ще ти потръгне. Как започнахте песента *Махар Бену Аба*? *Сол* е тонът на връщането при Бога, а пък *до* е тон на благодарност, че Бог ни е дал живота и ние излизаме от къщи. Значи *до* означава да излезеш, да премахнеш всички препятствия и ограничения, които съществуват около теб, и да започнеш работа. За да отидеш на работа, ти трябва да имаш един секретар, който е тонът *ре*. После имаш един съветник, който ще дойде при теб да ти покаже защо си навлязъл в тази област – това е тонът *ми*. Ще дойде и тонът *фа* – банкерът, който ще ти покаже средствата, с които ще разполагаш. Най-после ще дойде и тонът *сол*, който ще събере всички тонове до *до* – и тогава ти вече си нагласен на квинта.

По същия начин и човек притежава пет сетива, т.е. от осезанието до зрението имаме една квинта. Значи всякога, щом усещаш – например щом сложиш ръка някъде и пипнеш – този усет ще ти покаже нещо. И понякога, за да можеш да вземеш вярно един тон, ти трябва да пипнеш определен предмет. Да речем, имаш една хубаво гланцирана книга с червен цвят – трябва да я докоснеш малко, за да се образува в теб едно приятно впечатление. И тогава гласът ти ще се нагласи според това приятно чувство и ти веднага ще се постараяш да вземеш тона *до*. Защото пипането е основният тон на сетивата, на живота. Сега ако ви накарам да вземете *до*, няма да можете, понеже не сте пипали гладка книга и не сте виждали червен цвят, т.е. някои трептения липсват. Това е теория и остава да се направи един опит.

Сега цялата погрешка седи в мисълта на хората, че това, което са направили, е хубаво. Често ние рисуваме нашите идеи като карикатури. Например гледам как някой философ философства за Бога, пита има ли Бог, или не. Нарисувал е той една карикатура и мисли за Господа като за

някой камък – разсъждава на кое място е Той. На кое място са камъните, на кое място са изворите? Ние разглеждаме въпроса за Бога по съвсем друг начин. Светлината иде отнякъде, но тя не е от Слънцето, т.е. законът, по който светлината се изявява в света, е съвсем друг, отколкото законът, по който водата се изявява. Сега някой ще попита как трябва да мислим или как трябва да живеем. Има един закон, който определя мисълта; има един велик закон, който определя живота. Следователно ти не трябва да се безпокоиш, а ще влезеш в пътя на този закон и той ще те научи на всичко. Ако завъртиш електрическия ключ, той веднага извършва своята служба – веднага дава светлина; щом го завъртиш на другата страна, светлината престава. Как действа този ключ? Направен е по определен закон.

Та казвам: ще пеете, за да благодарите. Дайте ми една дума, с която човек може да се тонира. Например как бихте изпели израза: „Мило ми е да живея“? Трябва ви широчина, простор. Не е правилно, ако вземете тона много ниско – високо ще го вземете. В звука *м* имате една преграда между материалния и Божествения свят, т.е. *м* е препятствие в словесния свят. Когато искате да се ориентирате в правата посока, слогът *ми* упътва човека да се повдигне нагоре. С други думи, звукът *м* те спира да слизаш по-надолу и те праща да вървиш нагоре. Да кажем, че водата има един наклон и слиза надолу, но въздухообразните тела имат обратна посока и отиват нагоре. Ако искаш да слизаш в материалния свят, ще попиташ водата; ако искаш да се качваш нагоре, ще попиташ топлия въздух. Значи щом си студен в чувствата, ще имаш движение надолу, т.е. щом си студенокръвен, надолу ще слизаш; щом си топлокръвен, нагоре ще вървиш. За да се движиш нагоре, в гласа си непременно трябва да вложиш една малка топлина. Ако не я вложиш, и движението ти няма да бъде правилно, и резултатите ти няма да бъдат правилни.

Сега да се помъчим да изпеем слога *ми*. (*Учителя пее думата „мило“.*) Къде е дисхармонията, кой е правилният начин, по който да го изпеем? (*Учителя пее: „Мило ми е да живея“.*) Трябва да съчинявате, това е една форма. Ще

пеете дотогава, докато се измени състоянието ви. Защо мислите, че нещата в живота не могат да се постигнат? Когато дойдете до правилния, до Божествения порядък, ще ви стане весело. За онези, които бързо пътуват в небесното пространство, е лесно; за онези, които много бавно пътуват, се изискват години. Щом усетите, че имате тази бързина, която произтича от вашата мисъл, това е обнадеждаване, за да повярвате. Вярата е тази, която премахва мъчноотиите в живота. Значи щом имате мъчноотии, ще турите вярата на работа, за да става охлаждане.

Сега опитайте да изпеете „Мило ми е да живея“. (*Учителя пее и всички пеят.*) Започваме от тона *до*, понеже в него има един музикален напор, първоначален тласък – да разрушиш една черупка, да премахнеш едно препятствие. Тонът *ре* пък има права посока на движение. Щом започне да пее, музикантът трябва да разбира думите. Има думи, които показват, че препятствията трябва да се премахнат; има думи, които показват музикално движение. Казвам: трябва да станете музикални, за да се научите да пеете. Ако не можете да пеете, вие не можете да мислите. Музиката е единственият истински метод. Аз говоря за онази музика, която Природата ни е дала, за да мислим правилно.

Всеки един може да каже: „Аз мога да пея“. (*Учителя пее: „Мило ми е да живея“.*) Ще пеете на себе си, ще се вгълбите в мисълта си, за да създадете един образ. Мило ви е да живеете за онзи подарък, който Бог ви е дал – живота. Така ще се тонирате. И когато излезете със силата на тонирането, препятствията в живота ще бъдат едно удоволствие. Без тази сила ще се намерите в затруднение.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

34. лекция, 3 септември 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

КАКТО ГОРЕ, ТЪЙ И ДОЛУ

Отче наши

Четоха се работи по темата „Влиянието на малките и големите дъждовни капки. Влиянието на росата и на дъжда“.

Когато пише върху дадена тема, човек трябва дълго време да е проучвал и да е запознат с естествения метод, с който Природата си служи, т.е. човек трябва да има познания. Тогава как ще опишете дъждовните капки на плача или росните капки на плача? Както имате дъждовни капки на плача, така имате и росни капки на плача; защото при росните капки има едно състояние, а при дъждовните капки има друго състояние. Следователно съществуват две различни състояния.

Най-първо трябва да наблюдавате как идва едрият дъжд. Например лятно време е горещо, тихо и задушно, а след туй се явява буря, прах, гръмотевици – и започват да падат тия големи капки. Това е едно състояние. А друг път сутрин, при изгрева на Слънцето, се явяват ситни росни капки. Това е съвсем друго състояние. Значи росата пада само за насърчение на тревите, а едрите капки са вече един ценен дар и изобилие. Само растенията оценяват едрите капки, хората не могат. Ако едно растение би писало за росните и за дъждовните капки, би написало една отлична тема.

Сега в херметическата философия светът се разглежда от седем гледни точки, които се наричат принципи. Всеки един принцип разглежда нещата като цяло, като небитие, от което всичко е излязло. След това херметическата философия казва, че всичко е неважно и всичко е важно. Но както и да обясняваме този въпрос, той остава необяснен. Понякога ние казваме: „Всичко се уреди“. Под израза „всичко се уреди“ разбираме, че нашите работи са

уредени, а кажем ли: „Всичко се развали“, разбираме, че нашите работи са се развалили. Следователно има едно частично схващане за най-великото в света. Защото кажеш ли, че всичко се е уредило, още много работи остават неуредени. Това е първият принцип, с който постоянно работим, т.е. когато кажеш: „Всичко се уреди“, ти вече употребяваш първия принцип. А кажеш ли: „Всичко се свърши“, ти разбираш, че няма никаква надежда, че работата е пропаднала. Щом всичко е свършено, много добре, какво по-хубаво от това! Когато кажеш: „Всичко се свърши“, не трябва да си затваряш пътя, да не би онзи, който те слуша, да разбере обратното.

Сега стигаме до втория принцип. Някои питат какъв е онзи свят, как живеят хората в него, и на този въпрос отговарят: „Както е тук, така е и там“. Това значи, че както вие тук се биете, така и там се бият; както тук се милват, и там се милват; както е горе, тъй е и долу. Има ли тогава добро в света? Вторият херметически принцип има смисъл, понеже този свят е направен по подобие на другия, т.е. както доброто е горе, така е и долу. Но тогава се поражда едно възражение: ако доброто тук е както горе, защо тогава то не се проявява на Земята? Ще ви дам едно обяснение: вторият принцип се изяснява със съотношението в едно растение – на всяко коренче съответства едно клонче, т.е. каквито са клоните, такива са и корените. Законът е такъв: колкото е дълбок коренът, толкова е дълъг клонът. Казваме: „Както е горе, тъй е и долу“ – горе са клоните, долу са корените. Клоните горе раждат плодове, корените долу не раждат. Но ако изложим един корен тъй, че да го грее Слънцето, след две години и той ще започне да цъфти и да дава плод. Има и други растения в Природата, които ни помагат да разберем нейните пътища. Има например растения, които горе цъфтят, а долу връзват, т.е. горе остава само семето, а плодът се поражда долу. Значи както е горе, тъй е и долу – и горе, и долу имат плод.

Та ако ви запитат защо някой не е добър, все едно ви питат защо няма плодове долу, на Земята. Той няма пло-

дове на Земята тъй, както ябълките, крушите или сливите нямат плодове в корените. Ако иска да има плодове на физическото поле, ако иска работите му да вървят добре на Земята, нека стане картоф, нека започне да изучава живота на това растение, да види как то живее, какви са неговите отношения.

Сега вие с човешкото си честолюбие ще кажете: „Аз картоф ли ще ставам?“. Ти, големият аристократ, който има голямо мнение за себе си, питаш дали си картоф, а имаш нужда от картофи. Например когато си обезсърчен и тия „глупави“ картофи влязат в теб, ти добиваш разположение. Как става тъй, приятелю, че щом влязат „глупавите“ картофи, в теб даже се ражда една свещена идея? Докато ядеш картофи, ти се молиш на Бога, а когато се наядеш, идва ти наум да пееш и да свириш. Как тъй картофите те подтикват да правиш такива работи? Те приличат на книга, която не си чел. Ти никога не си разгръщал тази свещена книга, за да видиш какви хубави работи са писани в нея. Едва сега учените започнаха да изучават строежа на картофите и веществата, които се съдържат в тях. Но това още е външната страна.

Сега стигаме до третия принцип на херметическата философия. Вие често питате защо Господ е създал света такъв. Например зимно време треперите и казват: „Защо животът е така устроен, че аз да треперя?“. Има един принцип в Природата, според който всичко трепери – няма нещо, което да не трепери, няма нищо в света, което да е в покой. И животът се познава по това, че трепери. Следователно трепериш ли отвън, радвай се, че имаш живот. Защо трепериш зимно време? Студът ти е отнел повече топлина, отколкото трябва, и за да не се изгуби равновесието на твоя организъм, Природата ти влива топлина; когато тази топлина се влива, ти трепериш. Този факт може да се наблюдава и в други явления: когато пуснете вода в една воденица, тя започва цялата да трепери. Когато някой певец излиза на сцената, ръцете, краката, коремът, езикът – всичко му трепери. Той се възмущава

от това, но всъщност музикалните сили се вливат в него. Сега той трепери, но после ще се зарадва и ще рече: „Много трепериха краката ми, но хубаво пях!“.

Та казвам: радвай се на треперенето, то е хубаво. Когато трепериш на сцената и в живота, това е Божието благословение. Дойде ли някой учен човек, ти трепериш; видиш ли мечка, трепериш. Щом съзреш мечката, става обмяна между нея и теб и всъщност силата на мечката те раздрусва. Въобще това, което е по-силно, раздрусва. Дойде ли вятърът, раздрусва растенията, т.е. става обмяна между него и тях. Растенията възприемат нещо от вятъра, но и нещо му дават; вятърът взема каквото трябва и дава нещо. Например понякога топлият вятър минава, опарва листата, взема повече, отколкото трябва – и погледнеш, че листата са се сгърчили, цветовете са увехнали. Това значи, че вятърът е отнел повече влага. Този черен вятър иде в Европа и в България от Сахара, и понякога е толкова жаден от сухота, че отдето мине, отнема всичката влага и растенията изсъхват. Когато вятърът изсушава, това е едно неестествено състояние в Природата, което си има своите причини. Забелязано е, че щом хората изменят състоянието си, когато стават лоши в мислите и постъпките си, се явяват повече черни ветрове, които изсушават растенията. Обратно – когато хората са по-добри, има повече влажни ветрове, повече плодове, повече храна.

В сегашния живот се изисква изучаване на основните положения, които съществуват в Природата. Така стигаме до четвъртия принцип на херметическата философия. Ако ви попита някой защо става ден и нощ, вие не можете да отговорите. Денят събира, нощта обработва. Ако нямаше нощ, всичко, което през деня си събрал, ще остане необработено. Също така имаме състояния на скръб и радост – радостта е денят, а скръбта е нощта. Скръбта е една работа отвътре, радостта е една работа отвън: когато си радостен, събираш отвън; когато скърбиш, обработваш отвътре. Представете си, че поставите една гражданка в положението на селянка. Ако гражданката, която никога не се е навеждала над мотиката, я накарате половин час

да покопае, тя ще се върне в града, цяла седмица ще я боли кръст и ще каже: „Ужасно тегло е селският живот с мотиката, не си струва човек да копае!“. Ако при сегашните условия всички се откажат да копаят, знаете ли какви страдания биха последвали в света? Действително при копаене хората страдат, но ако не копаеха, десет пъти повече биха страдали, т.е. когато копаят, страданията им се намаляват поне с девет десети.

Понякога казвате, че ви е заболял кръстът, без да сте копали. Това показва, че всъщност сте копали някъде. Често на екскурзии ви заболяват краката; но някого, който и насън не е ходил на екскурзия, също го заболяват. Съществува един закон на отражението и често хората по света боледуват по симпатия. Може да направите следното наблюдение: ако имаш приятел, когото обичаш, ако между вас има симпатия и правилна обмяна и ако на приятеля ти заболяят краката, по симпатия ще заболяят и твоите крака; ако неговите оздравеят, ще оздравеят и твоите. Това е закон – аз ще ви кажа как го обяснявам. Една наша сестра ходила да помага на друга и понеже имаше симпатия между двете, щом едната оздравя, другата заболя; и тогава трябваше аз да отида да помогна.

Аз наричам заболяването на човека натоварване с повече стока, отколкото трябва. И действително, рамото на едната сестра я боляло, т.е. било натоварено със стока; а другата сестра, която ѝ направила топли компреси, взела стоката ѝ, т.е. стоката от рамото на онази дошла на нейното. Отидох и още щом пипнах, видях, че рамото ѝ е увредено на същото място, и рекох: „Обрала си стоката на другата сестра, трябва да я върнеш обратно“. Дала е сестрата по-малко пари, а е взела повече стока, затова ѝ е тежко. Значи половината от стоката трябва да се върне назад. Колко дена са нужни, за да оздравее една болест? Аз преценявам разстоянието до мястото, където става търговската обмяна: това са седемнадесет дена път с камион. Следователно една болест трае седемнадесет дена. При болести, които мъчно се лекуват, стоката е взета отдалече. Ако си взел повече от нея и се върнеш на мястото

за търговска обмяна, остави повече и веднага ще оздравееш. За болести, при които си взел много стока, понякога са необходими месеци, докато оздравееш.

Сега вие често се заплитате в обясненията на причините. Обаче причината може да е някъде в умствения свят, който е далече по отношение на физическия. Да допуснем, че си взел едно болезнено състояние от ума на твоя приятел. Това означава, че вече е налице резултат на физическото поле, т.е. това болезнено състояние е долу. За да го измениш, непременно трябва да стане пак едно връщане в умствения свят, т.е. лекуването трябва да започне отгоре. Според най-новите лечебни практики на магнетизма се вижда, че болестите не идват изведнъж, а започват с малки признаци, постепенно се усилват, докато стигнат до най-големите признаци. Например първо имате хрема, а след нея вече се явява треска и възпаление. И когато дойдат най-силните прояви на болестта, тогава започват да ги лекуват с магнетически методи: лечителят туря ръцете си отгоре и в болния веднага се пораждат силни кризи, които могат да достигнат до четиристотинпетстотин, може би дори до хиляда кризи.

Да допуснем, че лекувате един болен от туберкулоза. В него веднага ще се породи много силна криза, която ще влоши състоянието му. Този закон всякога се проверява при природното лекуване. Въпреки че първо настъпва влошаване, ако запазиш вяра, след влошаването идва подобрене. След туй пак настъпва влошаване, последвано от подобрене – и така постепенно кризите отслабват, докато се стигне до една малка криза и остава само хремата. Най-първо страдаш от туберкулоза, а щом дойдеш до най-малкия предел – хремата, туберкулозата вече си заминава. Всяка хрема може да се превърне в туберкулоза и всяка туберкулоза може да се превърне в хрема, но докато по този начин се стигне до хремата, могат да минат четирипет години. Това показва колко далече е мястото, където става размяната на стоката. Някои мислят, че могат лесно да се излекуват със серум. Той се прилага при охтика, за да

се спре размножаването на бацилите. Лекарите трябва да дойдат до разбирането да търсят начини за унищожаване на туберкулозните бацили чрез глад.

Казвам: недоволството от живота складира храна за туберкулозата. Например недоволен си, а после скърбиш – ти вече складираш стока за бацилите, които ще дойдат да ги храниш. И страхът допринася за появата на туберкулозата. У хора, които страдат от тази болест, недоволството е дотолкова засилено, че те и от здравите изискват да бъдат недоволни. Някои дори искат и другите да се заразят и слагат от слюнките си във водата за пиене. И така, най-първо човек трябва да се научи да не складира излишна храна за болестите. Складирай храна за радостта, складирай храна за веселието, складирай храна за милосърдието; складирай храна от вярата, от надеждата, от любовта, от кротостта, от въздържанието, от търпението! Складираш ли нещо от всичко туй, не бой се – никой не може да се приближи при теб. Това е, което се отнася до болезнената страна.

Казват някои: „Когато дойде Духът, ще ни научи“. Духът ще те научи, ако и ти учиш; ако не учиш, Духът не може да те научи, не може никога да учи вместо теб. Той може да направи много неща за тебе, но ще те остави и ти да работиш. Майка ти ще те носи на ръце няколко години, но после ще те остави сам да ходиш. И Духът ще те остави, няма да иска да те носи – и тогава ти ще трябва да се помъчиш да лазиш. Казваш: „До какъв хал съм дошъл – да не мога да ходя!“. Сега вие имате разбиране, според което искате да заповядвате на Духа и каквото мислите, Той да го прави. Някои казват: „Каквото намислих, тъй направи Духът“. Не, ти си помислил това, което Духът е направил. Друг път показваш, че имаш някои слабости, но твърдиш, че Духът така те е научил. Не, ти не си направил това, което Духът прави, а си проявил своята слабост. Например уплашиш се и хукваш да бягаш. И Божественият Дух ли се е уплашил, и Той ли е хукнал да бяга? Не, ни най-малко. Спрямо Бога ти си бил на съвсем друго място и щом си видял, че Духът иде и ще те намери там, дето не трябва, си хукнал да бягаш.

Когато децата се спират край някоя градина в очакване да получат ябълки, но видят, че баща им иде, те хукват да бягат. Бащата иде с тоягата, понеже ги е пратил на училище, а те седят и чакат ябълки. Често когато Духът дойде и ви намери там, дето не трябва, вие се уплашвате и бягате. Казвам: когато минавате покрай някое дърво, погледнете го и не се спирайте, понеже Природата не обича спирки. В духовния свят спирки няма – щом влезеш в него, и градините пътуват заедно с теб. Следователно положението в духовния свят е обратно на това на Земята: и дърветата, и градините вървят покрай теб, не седят на едно място.

И така, както е горе, тъй е и долу. На човек, който мисли добре, умът му е пълен с хубави мисли – и това са плодовете. Той минава покрай теб като плодородно дърво, ти откъсваш няколко плода и у теб остава нещо от тях. Казваш: „Този човек много ми даде“. Външният свят е само едно копие на духовния свят. Всичките тия дървета трябва да останат във вас. Когато говоря за Природата, разбирам, че всичко, което е в нея, трябва да остане и във вас. Има друг един закон: каквото е в Природата, такова трябва да бъде вътре в мен; и каквото е вътре в мен, такова трябва да бъде в Природата.

Сега всинца трябва да схващате нещата така, както Бог е направил света. Онова, което Бог е направил, гледайте и вие да го правите вътре във вас. Ученикът, който отива на уроци по музика, свири по същия начин, както свири неговият учител, държи цигулката по същия начин, както и учителят му я държи, държи лъка така, както учителят го държи. Ако отидеш при учител по пеене, ще пееш, както той пее, а ако не можеш да се учиш както трябва, ще останеш невежа. Ако отидеш при човек, който добре мисли, ще се научиш да мислиш по същия начин.

В Божественото има разнообразие. Ти не трябва да подражаваш, а ще дадеш място на този велик закон да функционира в теб така, както Бог е направил света. Не трябва да имаш една мисъл и да я повтаряш. Казваш: „Едно време, когато бях млад, какъв певец бях!“. Аз съм

виждал 73-годишни певци, които не са изгубили гласа си, и се чудя, след като си пял много добре на младини, сега защо си престанал. Ще ти кажа защо: обичал си да ядеш много люти храни, студено винце си пил и си развалил гласа си. Срещам двама приятели, които са се скарали, и единият казва: „Искам да си възвърна чувствата, както едно време... Защо изгубих своите чувства?“. Чувствата не се изгубват. Ако мина покрай теб и пръсна лют пипер в очите ти, почти половин час няма да можеш да гледаш, само сълзи ще ти текат. Плачът идва да измие лютивината, след което пак ще виждаш. И ако ме срещнеш втори път, ще гледаш дали не бъркам в джоба си за пипер.

Такъв лют пипер има и в мислите, и в чувствата, и в постъпките – той е човешко изобретение. В духовния свят няма черен и червен пипер, но има чушки. Там няма пълнени чушки с ориз – това са специалитети на сегашния културен живот. От невидимия свят казват: „Ще изпратим една комисия и ако намерим нещо хубаво между вас, ще го внесем и между нас“. Има неща, които не съществуват в духовния свят, а съществуват на Земята; други пък горе съществуват, а долу ги няма. За всичко онова, което вие нямате, изпратете комисия в невидимия свят – там има много работи, които трябва да се научат.

Сега човек трябва да се научи отнякъде как да пее. Аз разбирам хубавата песен, много пъти съм пял. Пял съм например, когато времето е сухо. Минавам в гората, където два месеца не е валил дъжд: седна, запая една песен – и след половин час дъждът идва. Пял съм и някъде, където много е валило – и щом запая, дъждът престава, небето се разведрява. И при сухото време пея, и при влажното време пея. Някъде съм пял на сухото време – и е ставало още по-сухо, по-хубаво; някъде съм пял на влажното време – и още по-влажно е ставало, та съм търсил тогава причините на друго място. По-хубаво е човек да пее на сухото време, че да завали дъжд; по-хубаво е човек да пее на влажното време, че да стане сухо. Това е хубаво пеене. И когато завали дъжд, ти ще млъкнеш и ще слушаш. От невидимия свят толкова са влюбени в дъжда, че идват да

слушат неговото шумолене и от единия край до другия започват всички да пеят.

Казвам: вие трябва да се научите да пеете. И прекомерният дъжд, и голямата суша не е хубаво пеене. На сухото време казвам: „Толкова сухо не бива, не пеете хубаво, слушайте ме сега“ – и те слушат. На едните казвам да пеят – и те пеят, на другите казвам да мълчат – и те мълчат. Щом дъждът захване да пее, аз преставам. Така трябва да се научите да пеете. И на вас казвам: ако животът ви е сух, покажете на вашата суша как да пее; ако животът ви е много влажен, покажете на вашата влага как да мълчи. Не ходете да кряскате много.

Както е горе, тъй е и долу. Ако не знаете как да пеете, Господ ще ви даде една болка. Не искате ли да пеете, Господ казва: „Ще пееш, както горе пеят!“, и вие започвате: „Олеле, олеле, ох, олеле!“. Това е пеене с всички модуляции. Сега вземете българската дума *здраве* и английската *хелт*. Тези две думи са близки. От здравето може да се отиде при болестта. На български *здрав* значи „задрасквам нещо, драскам някъде, т.е. съдирам, одирам“. Може да бъдеш здрав, но може да съдереш работите. Когато пееш, гледай да не съдереш нещо. Защото има опасност при здравето и съдирането – и наместо да сте здрави, да дерете. В пеенето също не трябва да има дране.

И така, опитайте се да станете велики певци на себе си. Когато времето е сухо, пейте и вижте дали ще завали. Не постоянно, но пейте веднъж, втори, трети ден – и вече щом запее, да завали дъжд. Да кажем, че имам опитност, при която запявам и завалява; друг път пея, когато времето е кишаво. Пейте, пейте, докато един ден времето се изясни. Трябва да можете да превръщате вашата суша в реални капки и да можете да превръщате вашата киша в слънчеви лъчи. Това е целта на човешкия живот – да превърнем скръбта на радост, т.е. да направим обмяна между скръбта и радостта. Скръбта е оран, а радостта е плодът, които сте събрали. И в учението има скръб – човек трябва да става рано, за да учи. Но след като свърши науките, той вече може да преподава на другите – това е неговата

радост, че може да бъде полезен. И тогава ще можем постепенно да придобиваме всички неща в живота.

Има хиляди работи, които трябва да придобием, и това може да стане само чрез учение. Постоянство се изисква – не мислете, че сте добили всичко. Това, което имате сега, е микроскопическа част. Трябва учение – и когато спите, и когато станете от сън, трябва да учите. Трябва непрестанно учение в света! В учението е спасението сега.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

35. лекция, 10 септември 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

АРИСТОКРАТ И ДЕМОКРАТ

Отче наши

За следващия път пишете върху темата *Външна и вътрешна зависимост на паметта*.

Паметта има външна и вътрешна зависимост. Когато се даде една тема, не пишете като децата. Ако покажат на едно дете три кукли и го попитат по какво се отличават, то казва, че едната е по-голяма, а другата е по-малка, и толкова. Всъщност има много други неща за наблюдение. Някои кукли са по-добре изработени, на някои очите им се движат, други пък са много добре облечени и т.н. Тогава от какво произтичат противоречията в живота?

За следващия път развийте и тази тема: *На какво се дължат противоречията*.

Казвате, че противоречията могат да бъдат физически, духовни и умствени. Например виждате един набожен човек, виждате и друг, който не е набожен, и казвате, че не вярва. Защо единият вярва, а другият не вярва? Как определяте вярата, след като тя не е нещо, което се вижда? Или казвате за някого, че не може да смята добре. Все пак вие намирате нещо – намирате причината, която определя отношението на нещата. Разказвах как една високопоставена дама от София я видели в градината – държи вестник *Le temps*, обърнат обратно, седи и „чете“. Облякла се хубаво и взела вестника, за да покаже, че разбира френски. Минава един господин, гледа, че държи вестника обратно, и ѝ казва: „Госпожо, турили сте вестника наопаки.“ „Много ви благодаря“ – и дамата обърнала вестника. Значи следващите минавачи ще виждат, че тя знае френски. Питам: с това изменил ли се е умът на дамата? Само положението на вестника се е изменило. В началото тези, които минаваха покрай нея, знаеха, че не знае да

чете, а и тя самата знаеше в себе си, че не знае. След като обърна вестника, другите вече мислят, че знае да чете, но тя знае, че не знае.

Сега представете си, че минава един ваш приятел и ви казва, че имате една погрешка, т.е. че държите вестника наопаки. Вие поправили ли сте погрешката си, когато обърнете вестника? Ако този човек не беше ви казал, че го държите наопаки, щяха да минат тридесет-четиридесет души и щяха да разправят, че една високопоставена дама е обърнала вестника наопаки – и такова щеше да е общественото мнение. Вие може да измените общественото мнение, като обърнете вестника, и така другите ще мислят, че знаете да четете. Понякога във вас се заражда желание да се покажете, че знаете нещо. Това не е ли разположението на тази софийска дама? Например искате да се покажете, че знаете нещо по математика, че знаете нещо по пеене или че пишете стихове. Много хора пишат стихове и когато ги чета, виждам, че има рими, но на колко места думите не са турени намясто, колко много думи не си хармонират. Веднъж четох един английски поет, при който всяка дума е сложена намясто така, че ти е приятно да четеш, и си казах: „Това е поет!“. Наричат го Лорет Псалмопевец.

Сега във вас естествено се заражда въпросът: „Ние от кои сме?“. Вие сте или от едните, или от другите. Някой пита: „Ама всъщност как ме намират?“. Аз ти казвам, че твоят вестник *Le temps* е обърнат наопаки и това показва, че предмета, с който се занимаваш, не го разбираш. Ако мина край вас втори път и видя, че сте оправили вестника, казвам: „Сега държите вестника правилно, но не зная дали разбирате“. Може например да произнасяте думата *истина* много добре, което значи, че сте обърнали вестника както трябва, но не е достатъчно само да я произнасяте, а трябва да я разбирате. Допуснете, че напиша ноти върху петолинието и ви казвам да ми ги изпеете. Вие познавате нотите, знаете всички технически подробности, т.е. теоретическата страна я знаете, но дойдете ли до практическата, оказвате се в трудно положение.

Сега преведете какво означават тия геометрични фигури, нали сте изучавали геометрия. На първата фигура имаме един остър човек, който мисли само за себе си и има стремеж да се издигне. (Фиг.

1) Втората фигура представлява човек, който има желание да натрупа богатство, да тръгне на екскурзия по света и да опита хубавите бани.

Това е едното тълкувание. Второто тълкувание е следното: там, където се натрупват снеговете, е *A*, водата се събира във *B*, а в *C* нещата се показват, т.е. прави се канализация в един град.

И така, имате един остър човек *A*, един мек човек *B* и един уравновесен човек *C*. *A* е разточителен син, който всичко харчи, а *B* е син, който събира всичко в себе си.

Сега кое тълкувание ще приложите? И защо кривата линия *B* е най-голяма, правата линия е по-малка, а най-малка е начупената линия *A*? Винаги, когато се отдалечават, предметите стават малки. Например вие обичате някого, защото е наблизо, а не го обичате, защото е надалеч. Или някой ви става тягостен, защото е дошъл твърде наблизо. Когато огънят е близо, е приятен, но щом много се приближи, става неприятен. Следователно човекът, който ви става неприятен, се е приближил много до вас, а този, спрямо който сте изстинали, е толкова далече от вас, че не можете да го видите. Всеки, който се приближи в една естествена поза и с нещо ви услужва, той ви е приятен. Един извор ви е приятен, понеже сте близо до него и можете да утолите жаждата си.

И така, всички остри хора са чували, пълни с шила. Например с шило пробождат обувката, за да ги шият. Понякога сприхавите хора са полезни – те са пълни с шила и ходят да ги продават. Всеки може да се натъкне на някое шило. Ако това не е така, защо казвате например за някого, че ви е убол? Според моята теория аз вече зная, че този човек носи шила и това е естествено. Питам: какъв е

Фиг. 1

церът на убожданията? Щом този човек ви бодне, трябва да му купите шилата. Той носи чувал с шила – купете ги и вече няма да ви боде.

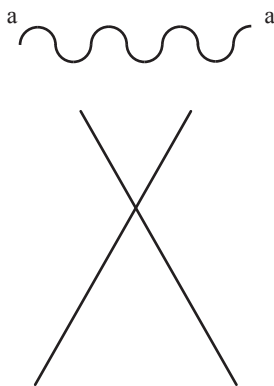
Сега според вас вие защо пеете? Първо, певецът пее от зор, защото ако не пее, той ще се задуши; а пък щом пее, ще се одуши. Ако не пеете, ако задържите въздуха, ще се задушите – затова вие пеете; после млъквате, за да се напълните. Защо ви трябва да пеете? За да се изпразните. Когато се пълните и изпразвате, вие се миете. Нали когато пълните и празните една чиния, вие я измивате. Следователно когато пеете дълго време, ще се измиете вътрешно. Представете си, че някой ден не можете да се търпите, станали сте много остри, неразположени сте и искате да намерите някой човек. Сега допуснете, че двама остри хора, които продават шила, се срещат. Единият казва: „Моите шила са по-хубави“; и другият казва: „Моите шила са по-хубави“. Представете си сега, че двамата започнат да си показват шилата, но те са направени от лед. Идва някой, оплаква ми се, че шилата са лоши, а аз го питам: „Проучи ли от какво са направени?“ „Много са остри.“ „Че са остри, остри са, но от какъв материал са направени? Аз зная, че са от корав лед.“ „Много са яки, какво да се прави с тях?“. Казвам: нагорещете ги и те ще станат много меки.

А сега си представете, че след като аз стопя ледените шила, вие се убодете от вашата собствена острота. Вие може да носите разтопени шила, но имате захар, която е суха. Съберете сухата захар и разтопените шила, за да няма пакост. Питам сега: какво трябва да направите с разтопените шила и със захарта. Обикнат ли се захарта и острите шила, те стават на вода. Тогава шилата, които някога са бодели, казват: „Едно време и ние бяхме като вас, сега станахме меки, но само изгубихме нашата твърдост“. Ледът омеква, грубата захар се разтопява и всички стават меки. Най-първо имате остро шило и твърда захар, но после те се съединяват и стават сладка течност. Как ще обясните това? Сега вие искате да станете сладки – съберете на едно място шилото и твърдата захар и течността ще стане сладка.

Вие трябва да направите превод на горните образи. Какво трябва да правите, ако имате живот, който е замързнал? Сега ще ви превода всичко това: имате например една категория числа – 1, 2, 3; и втора категория числа – 4, 5, 6. Представете си, че първите три числа са семейството – бащата, майката и синът, т.е. имате един свят. При втората тройка от числа имате второ семейство – пак баща, майка и дете. Това дете мъжко ли е, или женско? Трябва да го докажете. Колко единици имате в числото 2, колко единици имате в числото 3? Добре, някой ще ви каже, че една единица, събрана с две единици, дава три единици. Числото 3 пък има условия да стане кораво, защото твърдите неща са мъжки, а меките са женски. Въобще мекотата е от женски произход. Какво разбирате под думата *жена*?

В живота винаги могат да се определят две състояния, защото той върви по една вълнообразна линия. Така е във физическия живот. Изпъкналата част на линията винаги е твърда, а вдлъбнатата част е мека. (Фиг. 2) И в движението на змията има тия две части – змията разбира закона, по който става това движение. Във всяко изпъкнало състояние на живота има твърдост и грубост, във всяка вдлъбната страна на живота има мекота. Но вие трябва да съберете твърдостта и мекотата на едно място и да образувате едно движение. Не можете да образувате движение, ако нямате твърдост и мекота едновременно. Ако нагреете лед например, той се разтопява и започва да се движи. Ако пък отнемете от топлината му, тогава става втвърдяване и няма никакво движение.

Та казвам: науката на кривите линии е един математически език, показващ как трябва да се живее. Например изучавате един човек, т.е. имате един триъгълник, който показва посоката на движение. Ако

Фиг. 2

го разглеждате отдолу, посоката е нагоре, т.е. той е висок връх, а по двата му склона слиза вода. Ако го разглеждате отгоре, това пак е посоката на движение, но в случая движенията отдолу се съединяват навътре и преминават така, че движението не е нагоре, а е обърнато надолу. С други думи то се представя, че е нагоре, но предметът се обръща в обратна посока. Да кажем, че се стремите към забогатяване, но ако в това богатство огрубявате, вие надолу ли слизате, или се качвате нагоре? Щом човек огрубява, слиза надолу, защото само в мекотата има движение нагоре. Човек, който става мек, отива нагоре. И затоплената пара заема по-голямо пространство, тя има условие да се качва, но горе ще се съгъсти и така ще се образува втората линия, по която ще отиде надолу. Та казвам: Природата иска да ви научи.

Понякога вие искате да бъдете спокойни, да нямате никакво препятствие, всичко да ви е наред. На кого работите могат да са наред? Вие трябва да имате свойството да ставате и твърди, и меки. Когато станете меки, трябва да имате свойството да тръгнете, а когато станете твърди, трябва да сте силни, понеже твърдите хора се спират постоянно, а пък мекия човек всеки го чака. Чашата вода е добре дошла за градинаря, а при твърдите неща трябва да отидеш, защото не се движат. Как обясняват аристократизма? Аристократизмът представлява човешки тела, които са изгубили своето движение; демократизмът пък представлява тела, които са станали меки и се движат. Къде е културата – в аристократизма или в демократизма? Културата е в демократизма, понеже той тече като вода, която отива и търси хората – аристократът чака да го намерят. Аристократите са горделиви, седят като планини и казват: „Да познаят, че сме високи!“. Водата пък, която слиза, е тщеславна и казва: „От високо място слизам, отивам в света да го изследвам“.

Понякога вие се затваряте в себе си. Щом се затвориш в себе си, ти си аристократ. Някой пък казва, че се е отворил, значи е демократ. Щом се затваряш, ти си горделив; щом се отваряш, си тщеславен. Питаш защо си се

затворил. Защото трябва да се спреш. Питаш защо си се отворил. Защото трябва да тръгнеш. Всеки, който се затваря, трябва да се отвори, защото няма никакъв друг смисъл. Една врата може хиляди години да седи затворена, но следващото ѝ състояние ще бъде да се отвори. Следователно нещо, което се отваря, трябва да се затвори, а нещо, което се затваря, трябва да се отвори – законът е такъв. Скръбен си, защото си аристократ; радостен си, защото си демократ. Радостта е демократична, скръбта е аристократична. Само демократите са радостни – щом не си радостен, не си демократ; щом си радостен, демократ си.

Сега вие сте тъжни, нали, защото сте от аристократически произход и кого как срещнете, казвате: „Не съм разположен“. Аз така деля хората: неразположен ли си, аристократ си; разположен ли си, демократ си. Много малко демократи намирам сега в света. Вие искате да уредите работите си. Ако не станете демократи, работите ви не могат да се уредят – работите се поправят при демократизма. Разбира се, те не стават съвършени, но се дават благоприятни условия да се изправят. Тези, които умират на Земята, отиват нагоре, а онези, които се раждат, слизат надолу. Онези, които умират, са недоволните от живота аристократи, а онези, които се раждат, са демократи. Трябва да мислите върху тия разсъждения.

И така, в изпъкналите работи се събира особена енергия. Нали казват, че електричеството се събира винаги по остри места. Това лесно можете да го проверите. Ако носът много се изтъни на върха, човекът става много сприхав и трябва да го пазите, защото винаги се сърди. Човек, на който носът отдолу е по-широк, има много вода. Човекът с остър нос е сух, насъбрал е електричество и току търси някъде да бодне. Ако го доближите, той веднага ви прави бележка и казва: „Стой малко настрана, не знаеш ли, че електричество има тук!“. Следователно щом се разсърдите за нещо, не ви трябва да се карате, а само потъркайте носа си. Когато станете сутрин, потъркайте носа си; на обед потъркайте носа си и вечер потъркайте носа си. Питате какво ще стане от това. Ще стане това, което никога не е ставало.

Преди време дойде при мен една жена, за която може да се каже, че е духовна. Мъжът ѝ пък бил светски човек, казвал ѝ, че тя не разбира живота, и имал слабостта да пие вино. Жената го церила, церила, но той не се отказвал, и тя идва един ден да ме пита как да го отучи да пие. Казах ѝ: „Не можеш да го отучиш, защото човек, който много обича виното, обича и жените. Жените поддържат пиянството в мъжете и мъжете поддържат пиянството в жените.“ „Че как тъй?“. Рекох ѝ: „Мога да ти дам само един метод: когато той спи, ти му говори: „Пий само вода, пий само вода!“. Виното е получено от водата и той, когато разбере това, ще се отучи“.

Сега ще направя превод на този пример. Да допуснем, че обичаш често да се гневиш. Това е влюбване в жените, защото гневът е мъжки елемент – той е силен и винаги търси много жени, защото там успява да омекне. Гневът трябва да намери една жена, понеже жените носят мекотата. Всъщност той трябва да намери жените, които носят истинската мекота, защото има такива, които носят повече топлина и за тях образно се казва, че са изгорили някого? Хора с много голяма температура понякога се оплакват, че левият им крак се е сгорещил, а десният е изстинал. Топлината на десния крак, който е мъжки, отива в левия и го сгорещява. Какво трябва да правите тогава? Турете левия крак върху десния, за да проникне в него светлина.

Сега ще ви предам едно изкуство. Виждали сте жени, които плетат. В тази работа има кука, мрежа и бримки. Куката е мъжът, защото има хаплив зъб, мрежата е жената, а бримките са децата. Как се правят децата? Мъжът захваща със зъб преждата, увива я и изтегля една бримка, т.е. едното дете. После пак я захваща, пак я увива и изтегля втора бримка. Така се нареждат синджирчета и когато накрая ги видят, хората казват: „Колко хубава дантела е изплела!“.

И така, ако не впрегнете мъжкия и женския принцип на работа, нищо няма да постигнете. Мрежата е жената, куката е мъжът, а самият човек, който работи, е разум-

ното начало. Когато говорим за мъжа, разбираме онзи принцип в света, чрез който можеш да работиш; женският принцип пък е този, който може да бъде турен на работа. Ти трябва да впрегнеш и двата принципа. Най-първо трябва да имаш твърда почва – това е мъжкият елемент; трябва да имаш и вода – това е женският елемент. Тогава нещата се одухотворяват и всичко, което израства от земята – тревите, плодовете, всички неща за ядене, това са децата. Какво разбирате под думата *деца*? Има ли глагол, произлизащ от българската дума *дете*? Вие не знаете произхода на тази дума. Под *дете* разбираме да съединиш един твърд с един мек принцип – и това, което се свързва, е детето. Следователно на Земята децата образуват връзката. С Любовта и Мъдростта е същото – те се свързват чрез Истината. Вие не можете да свържете Любовта със знанието и с Мъдростта, ако нямате Истината – тя е връзката на нещата. За да вървят работите в живота ви, трябва да имате Истината. Детето представлява Истината, т.е. връзката на нещата.

Сега казвате, че трябва да обичате Истината. Ако нямате Истината, нещата не могат да се свържат и тогава Мъдростта и Любовта ще останат непонятни за вас сами по себе си. Към коя категория ще поставите знанието? Например леките тела изгарят. При мекия принцип ти винаги ще изгориш и на пепел ще станеш; при силния принцип, който е твърд, ти ще ослепееш и ще изгубиш знанието. Ако възприемеш силната светлина, очите ти ще ослепеят, затова никога не привличай пряко светлината. Затова са дадени клепачите: когато светлината е силна, тия мускули я отбиват, за да може по-добре да влезе в очите. Не мислете, че миглите ви са в покой – те са в едно много бързо движение, което не забелязвате. И щом минава светлина, те веднага се раздвижват. Всичко това са неща, които не сте проверили.

Понякога искате да бъдете знаменит човек в света, да се издигнете. Какъв елемент ви е необходим за това? За да се измените, трябва ви знание, но с това няма да бъдете полезни в света. Високият планински връх трябва да бъде

полезен – да дава направление на ветровете, да дава направление на реките. Ако събраните по върховете снегове и ледове не се стопят, нямаше да има реки и нямаше да се говори за тия високи върхове. Когато се повдига в света, човек казва: „Трябва да бъде добър!“. С това той подразбира, че трябва да се топи. Когато снеговете по планините започват да се топят, тогава всички плодни дървета в полето започват да растат. Следователно между топенето и растенето има известно съотношение – докато нещо в теб не се стопи, хубавите работи в тебе не могат да изникнат. С други думи, скръбта трябва да се превърне на радост. Никой не е доволен от скръбта, защото е нещо твърдо, затова в нея трябва да дойде топлината, която да я разтопи. Щом се разтопи, скръбта ще се превърне на влага, ще слезе в ниските места – и плодовете ще се върнат на работа.

И така, острите работи са мъжки, а меките са женски. Под думата *жена* винаги трябва да разбирате смяна на две състояния – скръб и радост. Щом се говори за жена, скръб и радост ще имате; щом се говори за мъж, ще разбирате смяна на светлина и тъмнина. В мъжа винаги има светлина и тъмнина. Жената продава радостта и скръбта, мъжът продава светлината и тъмнината. Следователно мъжът е художник, който понякога туря тъмни сенки край очите, а някъде полага светли очертания. Тогава как ще определите светлината – демократична или аристократична е тя? Тъмнината е аристократична, а светлината е демократична – тя е тщеславна и ходи навсякъде. Не е лошо човек да бъде тщеславен. Ако вземем нещата в естествената им проява, под думата *тщеславие* аз разбирам нещо, което се размножава и става достъпно за всички. Горделивият е достъпен за малцина, а тщеславният – за всички. Горделивият не обича много приятели, иска да има само един приятел, голям аристократ и тертиплия е той. Всичко това личи в походката му, защото гордостта дава една особена осанка и прави човека много хубав.

Например когато правят гимнастически упражнения, някои от вас са аристократи и играят с вдигната глава.

Така не се правят упражнения! Щом играете гимнастика, всяка част от телата ви трябва да взема участие, на всичко трябва да предадете движение, т.е. животът трябва да се предаде във всички части. Първо при изправяне трябва да направите контакт с първичната енергия; после този контакт трябва да се прекъсне, за да влезе тази енергия в работа; после отново следва контакт. Не бива да правите упражненията рязко – това е мъжкият принцип. Ще ги правите бавно, за да има равновесие.

Сега вие искате да знаете как да живеете. Животът седи в това, да знаете как да движите езика си, да знаете как да движите очите си. Защото понякога движите очите си тъй, че не знаете какво виждате; или пък движите езика си тъй, че не знаете какво казвате. Или пък имате един ум, а не знаете какво да мислите; имате едно сърце, а не знаете какво да чувствате. Например гледам как някои правят гимнастическите упражнения с вдигната нагоре глава. Това е неестествено положение. Други пък свиват раменете си, което пак е неестествено. Някои вървят с вдигнати рамене, други повдигат дясното си рамо. Тези пък, които пушат цигари, вървят с една ръка отзад, а с друга – на устата, и всичките им работи приличат на движенията с тютюна.

Освободете се от вашия стар и глупав аристократизъм и възприемете разумния демократизъм! Съединете ги, та да излезе нещо хубаво, т.е. да дойде бъдещото поколение. Щом тия принципи се съединят, присъединете и разумното начало. Всяко нещо трябва да отиде на своето място. Когато разглеждате нещата поотделно, се вижда, че те не са на мястото си. Например острият човек, разглеждан отделно, е противен, но в целокупността той има свое значение. Научете се преди всичко да мислите добре и да чувствате добре. Да мислите – това е мъжът у вас, да чувствате – това е девицата у вас. Следователно когато чувствате добре, вие сте девицата; когато чувствате зле, вие сте жената, която се е напълнила с непотребен багаж. Оплаквайте се от нещата в света... Оставете вашия битпазар, носете само хубавото и красивото в живота! Това е задачата на Природата.

Още много време имате да учите, за да завършите училището и да реализирате това, което сега ви казах. Трябват ви десет хиляди години... Започнете отсега, защото ако не започнете сега, ще ви трябват още сто хиляди години. Ако пък и тогава не започнете, в бъдеще ще ви трябват още десет хиляди години. Ще кажете, че много дълго време ще се живее. Ученик, който следва дълго време и след 16-годишна възраст пак стои в гимназията, как мислите, от умните ли е? Ако завърши за седем-осем години, значи е способен, но ако продължи по-дълго, не е способен.

По същия начин и ние, ако закъсняваме за доброто в света, не сме от способните; ако закъсняваме в умственото си развитие, не сме от най-способните. Можем да закъснеем, но трябва да свършим работата си според времето, което Природата е определила. Пожелавам ви да бъдете от разумните и способни ученици и да свършите работата си навреме.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

36. лекция, 17 септември 1937 г., 5 ч., петък, София, Изгрев

ПРИЛОЖЕНИЯ

ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

¹ **Гладстон, Уилям** (1809–1898) е английски политически и държавен деец, идеолог на Либералната партия, избран четири пъти за министър-председател на Великобритания. След Априлското въстание надига глас срещу жестокото му потушаване и осъжда зверствата на Османската империя.

² **Чичо Сам** е най-известният национален символ на САЩ, признат официално от Сената. Чичо Сам е разбран и представян като олицетворение на Съединените щати и като средство на критиката срещу американското управление или култура. Следните отличителни белези формират облика на Чичо Сам: слаб стар мъж с бял цвят на кожата, с бяла коса, с козя брада и със сериозна физиономия; той носи националните цветове на САЩ – тъмносино сако и червено-бял раиран панталон; неговият цилиндър обикновено е с цветовете на американското знаме; изображенията му са придружени с инициалите U.S. По време на Британско-американската война (1812 г.) Самюъл Уилсън, проспериращ месопреработвател от Трой (Ню Йорк), получава договор за доставка на говеждо месо за армията по време на кампанията на север. То се транспортира в бъчви, които са маркирани с инициалите U.S. (United States). Изразът бързо придобива символичен характер, а войниците и коларите, които превозват доставките, започват да ги свързват на шега с Чичо Сам (Uncle Sam), доставчика на продукта. Постепенно всичко, маркирано с инициалите U.S., започва да се свързва с Чичо Сам.

³ **Дядо Иван** е прозвище, с което българите през Възраждането започват да наричат Русия. В надеждите им за освобождаване от властта на турците сред тях се утвърждава мистичната вяра, че „Дядо Иван“ щял да ги освободи от непоносимата тирания на султана. Традиционното обяснение за възникването на културно-политическия архетип е, че

поробените българи привидели в руския цар Иван Грозни въпросния „Дядо Иван“ заради достигналия до Балканите отглас от войните му против Астраханското и Казанското ханство.

⁴ **Рокфелер, Джон** (1893–1937) – един от най-богатите американски милиардери, предприемач, осъществил революция в петролната промишленост.

⁵ **Фламарион, Камий** (1842–1925) – френски астроном и популяризатор на астрономията. Основател на обсерваторията в Жювизи до Париж, на списание *Астрономия* и на Френското астрономическо дружество. Изследвал е Луната, Марс и двойните звезди. Известен е като автор на научно-популярни книги по астрономия и на творбата *Любовта във Вселената*.

⁶ **Сложна лихва** (анатоцизъм), наричана още капитализирана лихва. Изчислява се, като към основната сума се прибави лихвата от предходния период и в следващия период се определя лихва върху новата нараснала сума.

⁷ **Булба, Тарас** е герой от едноименната повест на Николай В. Гогол, публикувана през 1835 г. Събитията в книгата стават в средата на запорожските казаци през първата половина на XVII век. Повестта *Тарас Булба* разказва историята на един стар запорожец – Тарас Булба, и на двамата му синове – Андрий и Остап, които учат в православната семинария в Киев. По-късно тримата мъже се включват във войната срещу Полша, която управлява Украйна на запад от река Днепър. Андрий е влюбен в полско момиче и заради него изоставя другарите си и започва да служи на поляците. Тарас Булба научава за предателството на сина си. По време на една от последните битки той вижда Андрий в полско облекло и го привлича към гората с коня му. Там бащата прострелва сина си в упор, като му казва: „Дадох ти живот, сега ще го взема“. Остап и Тарас са убити от поляците, като запазват непоколебимия си казашки дух.

⁸ **Гордиевият възел** е синоним за на пръв поглед неразрешим проблем, който може да бъде решен с неконвенционално и енергично действие. Наречен е така на името на фригийския цар Гордий, който завързва в много сложен възел оките на колата си. Според легендата, когато фригийците трябвало да изберат цар, попитали оракул кой да бъде той. Оракулът предсказал да изберат първия, когото срещнат по пътя към храма на Зевс, качен на кола с впрегнати волове и с орел, кацнал на нея. Те срещнали обикновения земеделец Гордий и го провъзгласили за цар. Гордий дарил колесницата, която променила съдбата му, на храма на Зевс и я завързал със сложния възел. Оракулско предсказание вещаело, че който успее да развърже възела, ще стане владетел на Азия. През 333 г. пр.Хр. Александър Велики, като не могъл да развърже Гордиевия възел, ядосан го разсякъл с меч си, защото не можел да си представи, че той няма да е владетелят на Азия.

⁹ **Михалчев, Димитър** (1880–1967) е български философ и председател на Българската академия на науките между 1944 и 1947 г. Завършва Софийския университет и специализация в Германия и в Петербург. Участва в Преображенското въстание и в Балканските войни. Става професор в СУ, посланик в Прага, пълномощен министър в Москва и редактор на списание *Философски преглед*. Работи в областта на гносеологията.

¹⁰ **Карузо, Енрико** (1873–1921) е италиански оперен певец, един от най-големите тенори в историята на операта. Гастролирал в цяла Европа, но е главен изпълнител на Ла Скала и на Метрополитън опера.

¹¹ **Константин Иларионов и Драган Попов** – ученици на Учителя, членове на Търновското братство, играли забележителна роля за организиране и провеждане на Търновските годишни събори на Бялото Братство, 1910–1925.

¹² **Кабала** (от иврит *получаване*) е мистична традиция. Тя не е религиозно учение, а просто ключ за правилното разбиране на свещените текстове, основен принцип, върху който се изграждат множество системи на тълкуване; дори практиките, свързани с изучаването на някое от кабалистичните учения, се възприемат като съпътстващи и условни. Като цяло Кабала почива върху специфично тълкувание на текстовете на Тора (петте книги на Мойсей или Закона в Стария Завет: *Битие, Изход, Левит, Числа* и *Второзаконие*). При своето тълкувание на тези текстове Кабала се спира върху „особения мистичен смисъл“ на значението на буквалния прочит на думите. Последователите на Кабала смятат, че тя е шифърът, който мистично разкрива смисъла и значението на Словото Божие. *Зохар* е най-важната книга на Кабала, обясняваща дума по дума Библията и посланията ѝ. Основната идея на Кабала е, че всеки човек е свързан с Бог и че трябва да работи върху различни аспекти на своята душа, за да постигне хармония. Кабала учи, че преди Големия взрив всички човешки души са били едно цяло, една светлина; след Големия взрив единната енергия се разделя и се появяват Вселената и материалният свят. Всеки човек се стреми да се свърже обратно със светлината. С Кабала се свързват и сходните ѝ окултни науки като нумерология, астрология и др.

¹³ **Борисовград** – име на гр. Първомай до 1946 г.

РЕЧНИК НА РЕДКИ, ОСТАРЕЛИ И ЧУЖДИ ДУМИ

арнаути *тур.* Албанец.

аршин *тур.* Мярка за дължина, равна на 68 см (у турците) или на 71 см (у руснаците).

атавистично *лат.* (от *атавизъм*) Поява у човека, у животински или растителни видове на белези, които са свойствени само на техни далечни предци, често като уродства.

ахтапод *арх.* Октопод; яде се по пости.

бабанко *диал.* Силен, юначен мъж.

бамбашка *тур., разг.* Особен, необикновен, съвсем различен.

благодарбие *книж.* 1. *ирон.* Добре охранен корем; 2. *остар.* Добросъсърдечност, милосърдие.

ватерлиния *рус.* Черта на борда на кораб, до която той нормално потъва във водата.

все-таки *рус.* Обаче, въпреки, все пак, при все това.

всинца *рус.* Всички.

галиматия *разг.* Безсмислица, бъркотия, безпорядък, неразбория.

горница *разг.* Горна част на къща, дреха и др.

дилаф *ост.* Дълги щипци за хващане на горещи предмети или за разравяне на огъня; маша.

доган *тур.* Сокол.

дървено масло *ост., разг.* Зехтин.

жидко *рус.* Течно.

замъждявам *ост., разг.* Започвам да гасна, да светя слабо.

зарязвам *разг.* Изоставям, напускам.

звонкови (пари) *рус.* Монети.

иждивявам *ост.* Изразходвам.

извержение *ост.* Изпращане.

кания *тур.* Ножница.

краска *рус.* Цвят, боя.

косер *ост.* Кос.

крина *истор.* Дървен цилиндричен съд, използван в миналото като мярка за зърнени храни (около 15 кг).

ледено *ост.* Сладолед.

мамалига *рум.* Румънско национално ястие от царевично брашно във вид на гъста каша; качамак.

махна *тур., нар.* Недостатък, кусур.

медлено *рус.* Бавно.

меродавно Авторитетно, отговорно, достоверно.

мравя *рус.* Мравка.

мязам *ост.* Приличам.

опущение *рус.* Грешка, пропуск от недоглеждане.

осторожно *рус.* Внимателно.

папуци *тур.* Чехли.

пехливанлък *тур.* Борба; демонстрация на физическа сила.

посторонно *рус.* Странично, външно.

потривам се *ост., разг.* Бавя се, мързелувам, не се захващам за работа.

просба *рус.* Молба.

сеизмограф *гр.* Уред за записване на силата, посоката и разстоянието на раздвижването на земната кора при земетръс, взрив и др.

серсем, серсемлък *тур.* Простак, простащина.

скържав *ост.* Скъперник.

слог *ост.* Сричка.

соба *тур.* Печка, пеш.

странство *ост.* Чужбина.

стяженолюбие *рус.* Стремеж към придобиване на материални блага, скъперничество.

сурат *разг.* 1. Човешко лице, образ. 2. *пренебр.* Казвам направо на някого какво мисля за него, изказвам презрението си. (*Плюя в сурата му.*)

тангента Права линия, която се опира в една точка до окръжност или до сфера; допирателна.

тарга *ост.* 1. Малка дървена платформа за пренасяне на строителни материали, пръст, тор и др. 2. Сандъче с отделения за бутилки.

тертиплия *тур.* Човек с навици, човек на реда.

трен *фр.* Влак.

турям *диал.* Слагам, поставям.

уд *ост.* Крайник, орган на тяло.

фъска *ост.* Пъпка.

харакири *яп.* Обичай у японски благородници (самураи) да се самоубиват, като разпарят корема си, за да подчертаят своята голяма скръб по нещо, своята невинност, също и по заповед.

чапрашък *тур.* Забъркан, побъркан.

чукан *диал.* Пън, дънер, кочан.

юлар *тур.* Въже или ремък, с които се връзва добичето през главата.

ТЕМИ

- Лекция 1. *Разумните същества*. Отличителните черти на горчивото и сладкото.
- Лекция 3. *Двете колела*. 1. Зависимостта на валежите. 2. Зависимост на богатството.
- Лекция 6. *Което мислиш, става*. Какво аз зная.
- Лекция 8. *Поводи на мисълта*. Отношението на нервната система към човешкия ум.
- Лекция 10. *Естествена хладина и топлина*. Силата на човешката мисъл.
- Лекция 11. *Прави и криви линии*. Геометрическата зависимост между правите и кривите линии.
- Лекция 13. *Концентриране на човешкия ум*. Най-добрият метод за развиване на човешкото сърце.
- Лекция 15. *Мускулно и нервно напрежение*. На какво почива здравето; или Основите на здравето.
- Лекция 18. *Тримата професори*. Най-лесният път.
- Лекция 20. *Двамата господари*. 1. На какво разчита човек най-много. 2. Кое е онова, което навсякъде ходи след човека.
- Лекция 21. *Гамите на светлината и топлината*. Преимуществата на отъпкания и неотъпкания път.
- Лекция 23. *Хармония на чувствата и способностите*. Да се пише върху двете думи: *доблестен* и *сръчен*.
- Лекция 24. *Трите системи*. *Форма, съдържание и смисъл*.
- Лекция 25. *Намясто и ненамясто*. *Материални и морални ценности на нещата*.
- Лекция 27. *Трите велики науки*. Отношение на нещата.
- Лекция 28. *Правилно отношение*. Най-добрият метод за самовъзпитание.
- Лекция 29. *Поясът*. Функциите на стомаха.
- Лекция 30. *Мъчение, труд и работа*. Силни и слаби думи.

Лекция 31. *Възпитание на сетивата*. Причини, които произвеждат скръб и радост. Закони, които оформят скърбите и радостите.

Лекция 36. *Аристократ и демократ*. 1. Външна и вътрешна зависимост на паметта. 2. На какво се дължат противоречията.

ЗАДАЧИ, УПРАЖНЕНИЯ, ОПИТИ

Лекция 2. *Функции на черния дроб*. Средство за лекуване на черния дроб с лимон.

Лекция 5. *Син и баща*. Задача за цялата година: всеки ден учениците да разрешават по едно противоречие.

Лекция 10. *Естествена хладина и топлина*. Правило, което да се приложи за една седмица. Когато се храним и ни дойде желание още да ядем, да прекратим яденето.

Лекция 15. *Мускулно и нервно напрежение*. Упражнение: щом се събудим в 3–4 часа, да се запитаме дали да станем, или не. Щом единият ум ни казва да станем, да слушаме него.

Лекция 17. *Четири хигиенни правила*. Опит за една седмица да живеем естествено – да мислим както трябва, да чувстваме както трябва, да постъпваме както трябва и да се храним както трябва.

Лекция 20. *Двамата господари*. Упражнение с изнасяне на ръцете встрани, като се движат очите, а не вратът.

Лекция 30. *Мъчение, труд и работа*. Задача всеки ден да се казват най-малко три хубави, музикални думи.

Учителя Петър Дънов

МЛАДЕЖКИ ОКУЛТЕН КЛАС

Разумните същества

година шестнадесета

Второ издание

Редактор *Спаска Миховска*

Художник *Илиана Попова*

Предпечат *Живко Стоилов*

Издателство „БЯЛО БРАТСТВО“
София, ул. „Ген. Щерю Атанасов“ 2
Тел: (02) 418 0110; 0896 669 768

Отпечатано в Университетска печатница

www.beinsadouno.org
www.bialobratstvo.info